

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

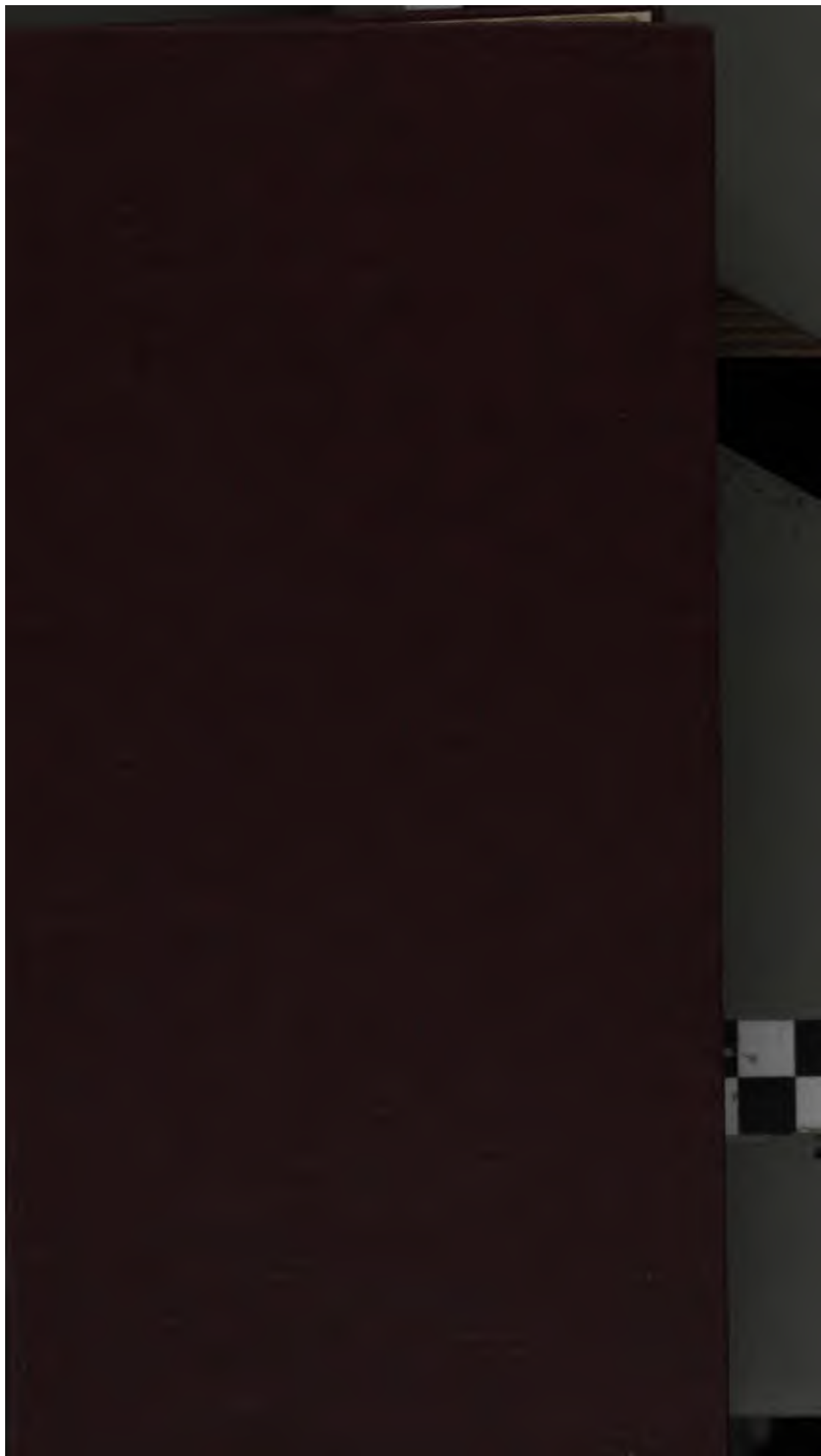
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

15098.00

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI
SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS
OF
GREAT BRITAIN AND IRELAND
DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE
DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

ON the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an *Editio Princeps*; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

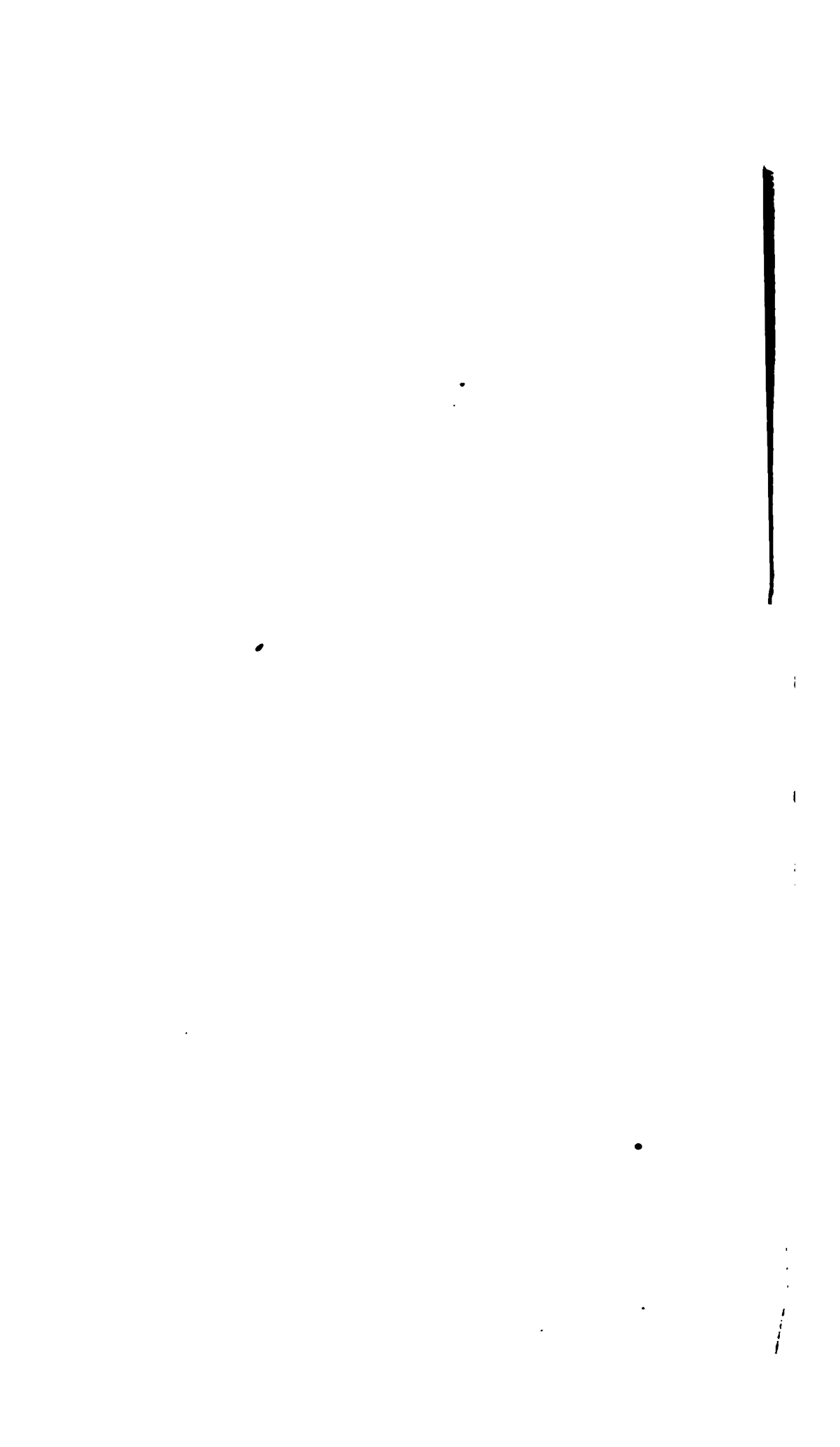
The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

In compliance with the order of the Treasury, the Master of the Rolls has selected for publication for the present year such works as he considered best calculated to fill up the chasms existing in the printed materials of English history; and of these works the present is one.

Rolls House,
December 1857.

©

CHRONICON

MONASTERII DE ABINGDON.

EDITED

BY

THE REV. JOSEPH STEVENSON, M.A.,
OF UNIVERSITY COLLEGE, DURHAM, AND
VICAR OF LEIGHTON BUZZARD.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S
TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

VOL. I.

FROM THE FOUNDATION OF THE MONASTERY UNTIL THE
NORMAN CONQUEST.

© LONDON:
LONGMAN, BROWN, GREEN, LONGMANS, AND ROBERTS.

1858.

Bv 7:2
~~Brit. Hist. 502~~

... 7

...

P R E F A C E

TO

THE CHRONICLE OF ABINGDON.

§ 1. THE present work has been selected for publication as presenting, within a narrow compass, materials for the history of a great subject. Not only does it abound with minute information of local interest, but, what is far more important, it exhibits a type of the monastic system as it prevailed in our own island, and gives us a standard whereby to form an estimate of its capabilities and its resources. We see how the idea was worked out and reduced into practice, for here it assumes a form, tangible, precise, and definite. An authentic record of the youth and manhood of a large Benedictine abbey is laid open to our inspection; here we may read of its sayings and doings; its thoughts, wishes, and feelings; its affections and its antipathies; its hopes and its fears. We trace the progress of its fortunes, propitious and adverse, the steps by which it gradually gained its large extent of real and personal property, and secured for itself exemption from the common law of the land.

The Chronicle of Abingdon: its general value;

And, lastly, we may inform ourselves of the mode in which it dealt with the wide possessions and the vast influence which, through good report and evil report, it succeeded in acquiring.

its impar-
tiality;

§ 2. This narrative possesses one important recommendation, it comes before us in no questionable shape. When it was penned there existed no temptation either to suppress or to pervert the truth. It was written by a monk, within a monastery, and intended for the inspection of none but the inmates of the same establishment. No necessity had then arisen to plead for the continuance of observances which were gradually losing their hold upon the people, or to defend the wisdom of theories which daily were growing obsolete. The affections of the layman still sided with the monk; the precincts of the abbey were still holy ground;¹ and popular opinion still proclaimed that it was a holy and a wholesome deed to dedicate the best that one possessed "in pure and perpetual alms to God and the blessed ever-Virgin Mary, and the house of Abingdon and the monks there serving God for ever."

its truth-
fulness;

§ 3. As there existed no antecedent inducement to deal unfairly with the truth, so there is no internal evidence that the truth has been unfairly dealt with. The compilers of this narrative, whoever they may have been, have executed their labour with commendable singleness of purpose. Their intention was to record the history of their own monastery, and to that object they have religiously confined themselves. Guiltless of every attempt to produce effect, and devoid of all artistic skill, they have told what they had to tell

¹ Excepting in such instances of political disorganization as described, pp. 483, 486, 493, 494.

like unpractised writers, but, like honest men, dully, but truthfully. The value of the book is materially enhanced by the absence of those very qualities which lend a charm to writings of a different character. It is satisfactory to find here, not the speculations of the theorist, nor the deductions of the philosopher, nor the dreams of the poet, nor even the carefully balanced periods of the historian, but an unvarnished narrative, strung together, to the best of his ability, by an honest compiler of materials and a truthful chronicler of events.

§ 4. The structure of the narrative is singularly inartistic. The earlier portion of the work, that which terminates with the Norman Conquest, may be described¹ as a transcript of the title-deeds of the monastery, arranged (professedly) in chronological order, and connected by a sketch of the circumstances under which each grant was executed. Up to this point the documentary evidence preponderates over the narrative; but after the accession of William the First, the process is reversed, charters are more sparingly introduced, and original matter becomes more prominent. The period of history embraced by the whole work may be calculated at five hundred years,² commencing with

its scope,
and sources
of its in-
formation.

¹ The author himself (p. 487) describes the nature of the work to which he addressed himself. It was his object, he tells us, to write a history of the lands and possessions which the early kings and queens, and their retainers, as well during the times of the Angles as the Danes, have given in pure and perpetual alms to this house of Abingdon, and confirmed the same by their charters. He further undertook to introduce, each into its

several place, the charters of the donors, whether kings or other benefactors. The same plan was to be adopted in treating of the fortunes of the monastery after the arrival of the Normans (p. 489).

² The year 632 is considered by the author as the starting-point of his history, as he tells us that the earlier portion of it, from Ceadwalla to William the Conqueror, embraces a period of 414 years (p. 487).

And, lastly, we may inform ourselves of the mode in which it dealt with the wide possessions and the vast influence which, through good report and evil report, it succeeded in acquiring.

its impar-
tiality;

§ 2. This narrative possesses one important recommendation, it comes before us in no questionable shape. When it was penned there existed no temptation either to suppress or to pervert the truth. It was written by a monk, within a monastery, and intended for the inspection of none but the inmates of the same establishment. No necessity had then arisen to plead for the continuance of observances which were gradually losing their hold upon the people, or to defend the wisdom of theories which daily were growing obsolete. The affections of the layman still sided with the monk; the precincts of the abbey were still holy ground;¹ and popular opinion still proclaimed that it was a holy and a wholesome deed to dedicate the best that one possessed "in pure and perpetual alms to God and the blessed ever-Virgin Mary, and the house of Abingdon and the monks there serving God for ever."

its truth-
fulness;

§ 3. As there existed no antecedent inducement to deal unfairly with the truth, so there is no internal evidence that the truth has been unfairly dealt with. The compilers of this narrative, whoever they may have been, have executed their labour with commendable singleness of purpose. Their intention was to record the history of their own monastery, and to that object they have religiously confined themselves. Guiltless of every attempt to produce effect, and devoid of all artistic skill, they have told what they had to tell

¹ Excepting in such instances of political disorganization as described, pp. 485, 486, 493, 494.

like unpractised writers, but, like honest men, dully, but truthfully. The value of the book is materially enhanced by the absence of those very qualities which lend a charm to writings of a different character. It is satisfactory to find here, not the speculations of the theorist, nor the deductions of the philosopher, nor the dreams of the poet, nor even the carefully balanced periods of the historian, but an unvarnished narrative, strung together, to the best of his ability, by an honest compiler of materials and a truthful chronicler of events.

§ 4. The structure of the narrative is singularly its scope, and sources of its information. inartistic. The earlier portion of the work, that which terminates with the Norman Conquest, may be described¹ as a transcript of the title-deeds of the monastery, arranged (professedly) in chronological order, and connected by a sketch of the circumstances under which each grant was executed. Up to this point the documentary evidence preponderates over the narrative; but after the accession of William the First, the process is reversed, charters are more sparingly introduced, and original matter becomes more prominent. The period of history embraced by the whole work may be calculated at five hundred years,² commencing with

¹ The author himself (p. 487) describes the nature of the work to which he addressed himself. It was his object, he tells us, to write a history of the lands and possessions which the early kings and queens, and their retainers, as well during the times of the Angles as the Danes, have given in pure and perpetual alms to this house of Abingdon, and confirmed the same by their charters. He further undertook to introduce, each into its

several place, the charters of the donors, whether kings or other benefactors. The same plan was to be adopted in treating of the fortunes of the monastery after the arrival of the Normans (p. 489).

² The year 652 is considered by the author as the starting-point of his history, as he tells us that the earlier portion of it, from Ceadwalla to William the Conqueror, embraces a period of 414 years (p. 487).

the foundation of the monastery, which, according to Bishop Tanner, dates from about the year 675, and ending with the accession of King Richard the First in 1189.

Documen-
tary evi-
dence,

§ 5. My remarks upon the first of those sources of information to which I have just alluded, the documentary evidence incorporated in this history, need not be extended to any length in this place, since in the Appendix to the second volume, the reader will find a chronological list of the whole of these instruments, viewed especially with reference to their authenticity. It may be sufficient for my present purpose to remark, in general terms, that we should be cautious how we pronounce against the truthfulness of a charter upon such testimony as that afforded by works like the present history. Here, as elsewhere, it is not safe to decide upon secondary evidence; and this Chronicle, as far as its charters are concerned, is nothing more. The copy, as we here have it, may possibly be carelessly transcribed; numerals and names, the principal data on which to form an estimate, may possibly be corrupted; difficulties and doubts may hence arise which would be removed on the production of the original instrument. This portion of the inquiry, however, as has already been stated, shall receive a fuller investigation hereafter.

how dealt
with by the
author.

§ 6. It becomes important for us to ascertain the degree of accuracy which the author has exhibited in dealing with these documentary materials, and this in two points: (1.) as regards their arrangement, and (2.) as regards their transcription.

(1.) Respecting their arrangement.

He has arranged them according to date, not according to subject-matter, but without any strict chronological accuracy; a rough classification under reigns being

considered sufficient for the object which he had in view. But here several grave errors have been committed. For example: he has confounded Ethelbald,¹ King of Mercia, with Ethelbald, King of Wessex, who lived a century later. Under the reign of Edward the Elder² we have a charter granted by his namesake, the Confessor. A grant executed by Ethelred,³ the brother of Alfred, is attributed to King Eadred. Other instances might be cited; but these are enough to show that the author had not studied, as carefully as he ought to have done, the historical bearing of the documents which he undertook to illustrate, and which formed the very basis of his history.

(2.) Respecting their transcription.

Fortunately we possess the means of testing the author's accuracy on this point, for the originals of several of the documents which are transcribed into the present work are still extant, probably the very instruments which he had before him. Eight⁴ of

¹ See p. 38. This mistake is the more remarkable, since in committing it the author has departed from the correct arrangement and chronology of the earlier duplicate copy of this history, which exhibits this instrument in its proper place, and under its proper date. See the note at p. 40.

² See p. 53.

³ See p. 134.

⁴ They are as follows:—

Original Charter,	Augustus ii.	44,	printed in the present vol.	p.	145.
"	"	43,	"	"	194.
"	"	33,	"	"	200.
"	"	41,	"	"	213.
"	"	45,	"	"	227.
"	"	40,	"	"	289.
"	"	39,	"	"	340.
"	"	38,	"	"	368.
"	"	48,	"	"	388.

The last of these is excluded from the calculation, because it is a transcript of the end of the twelfth century, or possibly of the thirteenth.

these are preserved in the Cottonian Library. There are besides, in Archbishop Parker's collection of manuscripts at Cambridge, carefully executed transcripts of nine¹ others, made apparently from originals or contemporary duplicates which were extant in the reign of Queen Elizabeth, but with the fate of which we are unacquainted. Thus a comparison of these originals, or of authentic copies of originals, with the transcript as given in the Abingdon Chronicle becomes practicable in seventeen instances. This comparison has been made and the variations have been recorded. The details may be seen as specified below; but the general result is calculated to impress us with a favourable opinion of the accuracy of our copyist. Mistakes sometimes do occur, variations frequently; but they are neither more abundant nor graver than might fairly be expected under the circumstances, and it may be affirmed that in general the transcriber has dealt honestly and conscientiously with his records.

No remarks are necessary in this place respecting

¹ These transcripts are as under:—

MS. CCC. Camb. CXI. No. 100, p. 171, printed in the present vol. p. 69.			
" " 88, p. 159,	" "	" "	79.
" " 94, p. 155,	" "	" "	141.
" " 90, p. 145,	" "	" "	162.
" " 91, p. 147,	" "	" "	173.
" " 86, p. 161,	" "	" "	197.
" " 98, p. 167,	" "	" "	323.
" " 99, p. 169,	" "	" "	373.
" " 101, p. 173,	" "	" "	388.

These transcripts, executed in a bold and distinct hand, and with great care, were made by Robert Talbot (misnamed Henry by Nasmyth, *Catal. MSS. CCC.* pp. 126, 128, who here follows Wanley, *Catal. Coll. Anglo-Saxon.* p. 150), who was prebendary of Norwich from A.D. 1467 to 1538. (Hardy's *Le Neve*, II, 497.) Talbot states upon more than one occasion that he obtained the originals from Dr. Owen, a physician (pp. 151, 162, 197, 323, 388.) He seems to have employed himself in illustrating that portion of the Itinerary of Antoninus which relates to Britain. See *MSS. Parker, Cl.* p. 145 and *CCCLXXIX. No. 7.*

the documents which are of a date subsequent to the Norman invasion.

§ 7. The information afforded by these documents is no less varied than important. They supply details for which we should search in vain among the pages of the professed historian. For instance, they illustrate the ecclesiastical and political history and institutions of the kingdom; the social condition of the people; the progress of agriculture; the tenure and descent of property, real and personal; the development and operation of the law; the growth of the constitution; and the relative position of the king and his nobility, and of both in regard to the commons. Upon all these topics, and many others, they afford hints, brief and incidental indeed, but from that very circumstance all the more trustworthy, and assuredly too precious to be neglected by those who aim at understanding the early history of their own country.

Information to be derived from this source; general,

§ 8. For the local information which they supply and local. these instruments are especially valuable, and they will yield a rich harvest of authentic information to the topographer and county historian. It was customary to embody into the charter, if it conveyed landed property, a description of the property so granted, the limits of which were marked out by metes and boundaries with such precision as to admit of a ready identification at a future period. For the purpose of affording a greater facility of description, by the introduction of local names, these boundaries were for the most part drawn up in Saxon, although the body of the document were in Latin. They mark out the land so granted by certain well-known objects, whether natural or artificial, thus supplying a copious vocabulary of the most remarkable objects in the peculiar locality to which they relate.

Charters,
how ac-
lected by
Kemble.

§ 9. By far the larger portion of such of these documents as relate to the ante-Norman period of our history was printed some few years ago by that accomplished antiquarian the late J. M. Kemble, in his *Collection of Anglo-Saxon Charters*.¹ While I bear willing and hearty testimony to the value of this work, I cannot but add that the republication of such of these documents as relate to the history of Abingdon is highly desirable. Mr. Kemble dealt with his subject rather as a philologist than as an historian, and was concerned with it as it affected language more than as it influenced history. Where more than a single copy of a charter existed, he thought that he was justified in framing for himself a text gleaned from these several sources, without enabling his reader to separate the variations of diction and spelling derived from each. Thus his text is an eclectic text, such possibly as is found in no single manuscript. And more than this, it is partly conjectural; for having decided, upon philological grounds, what ought to have been the orthography at any given period, he reduced the whole style of these various documents to this one uniform standard.

Objections
to that
system.

§ 10. If any one were authorized to adopt this method of dealing with such obscure materials as are the bulk of the *Anglo-Saxon Charters*, that individual was Mr. Kemble; for his familiar acquaintance with the language and literature of our Teutonic forefathers invested with no light authority any conclusions at which he might arrive. But here we do not want conclusions. What we want, in such publications as these, is materials from which to draw conclusions. We ask to have the opportunity of consulting the

¹ "*Codex Diplomaticus Ævi Saxonici, opera Johannis M. Kemble.*" 6 vols. 8vo. Lond. 1839-1848.

documents as they stand, even if it be at the expense of those inconveniences of a grave nature¹ by which Mr. Kemble tells us we shall be encountered "in printing the copies as they are given in chartularies," such as the Abingdon Chronicle.

§ 11. In this publication a different system has been adopted; and one which in the present condition of our knowledge, both as regards philology and diplomatics, presents greater advantages. It leaves untouched the unity and integrity of the document, and at the same time secures to the reader the means of ascertaining the source whence each variety of diction and spelling has been derived. The text is given from that manuscript which appears to be most trustworthy on the whole; and the various readings, from whatever authorities derived, are added at the bottom of the page.

The plan here adopted.

§ 12. I am now led to make a few remarks upon the purely narrative portion of the work, from which, in fact, it derives its claim to be regarded as an historical production. As might naturally be expected, this is for the most part a record of the fortunes of the Monastery of Abingdon, but not exclusively so,

The narrative during the British,

¹ They are thus enumerated:—"First, we should have been met by a repulsive mode of spelling, or rather with various and inconsistent modes of spelling, bearing no resemblance to that of the periods to which the documents belong; next, where two or more copies were used for the settlement of a text, we must have admitted inconsistent modes of spelling into one and the same document."—See Cod. Diplom. Introduction to vol. i. pp.

cxiv. cxv. But "various and inconsistent modes of spelling" do continually occur, even in those charters which have been reduced by Mr. Kemble into "one consistent form." Thus, in Ch. xxvii. we have Eadric and Aedric: in xxxii. Aethelred and Aethylred: in xxxvii. Uuythred and Uuithred; Kinigytha, Kynygytha, and Kinigitha: in xl. Uuigtred and Uuithred: and so in nearly every page throughout the work.

for, interspersed therewith, we have much interesting information connected with the general affairs of the kingdom. The earlier portion is wanting, the manuscript being unfortunately mutilated at the beginning, but it commences with an account of the introduction of Christianity into Britain by the instrumentality of Faganus and Duvianus and the conversion of King Lucius. The way is thus paved for the arrival of the Irish monk Abbennus, to whom the King of the Britons made a grant of the larger portion of Berkshire, whereupon he founded a monastery called after his own name, the "Mount of Abbennus," or Abingdon.

and the
Saxon and
Norman
periods.

§ 13. The arrival of the Saxons introduces us to Ceadwalla, whose conversion, journey to Rome, and death are then described. The accession of Ina next follows, with whom commences the series of charters, to which reference has already been made. The history of the other Saxon kings up to that of Edward the Confessor is touched upon in succession, sometimes more passingly, sometimes more fully, as occasion was afforded by the extent or the paucity of their gifts to the monastery. Connected with this is interwoven the biography of the successive abbots, more especially of Ethelwold, the great protector and ornament of the foundation, whose history is introduced at some length, but so confusedly as to be unintelligible, and to make it necessary to print in a connected form the original narrative from which these selections have been made.¹ As we draw near

¹ It is printed, for the first time, in the Appendix to the second volume, from the unique manuscript in the Imperial Library at Paris. The same extracts as those given in the text, and in a form

equally fragmentary and unsatisfactory, are embodied in a copy of the Chronicle of Florence of Worcester in the Lambeth Library. See Wharton's *Anglia Sacra*, 1, 164, 165.

the period of the Norman Conquest these biographical sketches increase in extent and interest; after that event, it is from them that the narrative derives its chief value.¹ On the accession of William the Conqueror a new leaf is turned in the history of the monastery, and from this point its ascendancy was on the wane. Gifts of lands and privileges cease, and the abbot and brethren have enough to do to hold their own. The history becomes the record, on the one hand, of the assaults to which they were exposed by their aggressive feudal neighbours, and on the other, of the measures which they adopted to protect themselves from this spoliation. It concludes with the accession of Richard the First to the throne, an event from which they appear to have anticipated favourable results.

§ 14. The author's style, though not exempt from barbarous words, and a faulty construction, is upon the whole somewhat in advance of that of the generality of the writers of his own period. He shows an acquaintance with Ovid, Seneca, Juvenal, and Virgil, and by the phraseology which he employs he gives us to understand that he had read the classical writers² with some degree of care. He had at his command the earlier chronicles³ of his monastery, and they

The author's style, authorities, and candour.

¹ Before the Norman Conquest the incidents which are related with the greatest detail have reference to Rethun, Ethelwold, Seward, Ethelstan, Sparhafoc, and Orderic; and after that event by Athelhelm, Rainald, Faricius, Vincentius, Ingulfus, Walchelin, Roger, and Alfred.

² See the Index. I have not succeeded in ascertaining the source whence he derived the couplet,—

“Qui, tentans partes Cautonis fundere bello,

Multorum mentes conceivit ferre juvamen.”

It is apparently adapted from some early authority; but, if original, it affords a satisfactory instance of the writer's command of language.

³ As at pp. 120, 443. Yet he does not seem to have called into requisition two sources of information with which, as an inmate

doubtless furnished him with much of his knowledge of events anterior to his own age. He has the candour to admit his ignorance¹ of some incidents respecting which he would gladly have been communicative; and he retains our confidence by remarking, that under such circumstances it is the duty of an historian to be silent.²

The work
is two
forms.

§ 15. Two copies of the "Historia Monasterii de Abingdon" are extant; both are deposited in the Cottonian Library in the British Museum (Claud. B. vi., and Claud. C. ix.), both written in double columns upon vellum, in folio, and of the thirteenth century. The second of these (Claud. C. ix.) is the earlier in date by about half a century, and contains what may be styled the first edition of the work. A specimen from one of its pages is to be seen opposite the title-page of the second volume; and a corresponding illustration from the handwriting of Claud. B. vi. will be found in this volume. The entire work was afterwards revised, and in many parts rearranged and rewritten, and in its improved form transcribed into the second of the manuscripts to which we have referred. A comparison of the two narratives show that both of them derived their materials from a common source. In various respects the earlier text is much more compressed than the latter, long passages having been added on the revision of the work; yet, sometimes the reverse

of Abingdon, he must have been familiar; namely, the copy of the Saxon Chronicle (Tiberius, n. 1.), known as the *Chronicon Abbatum* (see Hardy's Introduction to Petrie's *Monumenta*, § 177), and the copy of the *Annals of Florence of Worcester*, already referred to (§ 13. note¹.)

¹ Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati,

quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam, p. 130.

² Quæ de re utiliter pariter et honestius fore djudicavimus super hujusmodi declaratione ad præteritum sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verum simile de facili possit comprobari, p. 130.

is the case. In Claud. B. vi. many charters have been inserted, and in some instances others are given in a more perfect state than they are to be found in Claud. C. ix. In this latter manuscript the Saxon boundaries are omitted in the body of the charter (while they occur in their proper place in Claud. B. vi.), but they are thrown together at the end of the volume. The names of the witnesses in the first instance were generally abbreviated in number, sometimes entirely omitted; while, on the revision of the work, this defect was carefully supplied from the original documents.

In the second portion, from the year 1066 to the death of Abbot Roger, the two manuscripts correspond more closely than they did throughout the first division of the work. Here, upon a comparison of the texts, we have to remark two short additions derived from Claud. C. ix., and a few omissions and transpositions.

§ 16. The text adopted in the present edition is that of the revised and improved copy (Claud. B. vi.), appended to which are given, at the bottom of the page, such various readings as have been derived from a collation with Claud. C. ix. Where this second copy furnishes matter which does not occur in the former manuscript, this additional material has been carried into the text, and is distinguished by being printed within brackets. It will be seen at the first glance that in the Saxon Charters several grammatical blunders present themselves; the reader must not be startled either by noticing their frequent occurrence, or that they pass unchallenged. They are harmless from their very obtrusiveness, for they provoke detection. In the narrative portions of the work this rule has been slightly modified; so far, that is to say, as to admit of the correction of a few obvious mistakes, either by way of suggestion in a foot note, or by insert-

ing the true reading, furnished by the second copy, into the text, and throwing the faulty one to the bottom of the page. Yet this has never been done without notice being given. Many conjectural emendations will doubtless present themselves to the reader of this history; but it forms no part of the duty of an editor to obtrude upon the public those which have occurred to himself.

§ 17. It has been already stated that these two¹ manuscripts are deposited in the Cottonian Library. One of them (Claud. B. vi) was known to Camden as early as 1607; for in the edition of his "Britannia" published in that year are given a few extracts² from a "Vetus Liber Abbdonensis," which correspond with this manuscript. These passages do not occur in the earlier editions. That it was at that time in the possession of Sir Robert, the founder of the library, is probable; that he had added it to his invaluable collection before his death, in 1631, is clear, as some directions to the binder, written by him upon one of the fly-leaves, are still extant. While in his custody it was well known to Ussher, Dodsworth, Dewey, and other antiquaries of that period. The earliest distinct notice of the second text (Claud. C. ix) is supplied by some extracts³

¹ No other copies are known to be, or to have been, in existence. Dugdale, indeed, in his *Monasticon* (iii. 37. ed. Ellis.) gives the account of the foundation of the Monastery of Burton upon Trent (verbally the same with the passage at p. 411 of this volume), with the intimation that he had it "ex libro MS. Abbdonensi quondam pence . . . baronem de Fenton," which might seem to imply the existence of a second copy; but the reference to the

folio of this Fenton manuscript, whatever that designation may mean, shows that it is identical with Claud. B. vi.

² These passages relate to the descriptions of Abingdon (p. 3 of the present volume) and Hemelchesham (p. 6)

³ See Tanner's *Notitia*, p. 11, note (1), quoting, as from this source, the passage "Mons Abbdoniz ad septentrionalem," &c., which occurs only in this second copy. See the present volume, p. 1, note (1).

made from it by Brian Twyne, an Oxford antiquary, who died in 1644.¹

§ 18. In the formation of the Index of Places con- The Index.
siderable difficulty has been experienced in arriving at a conclusion as to the admissibility of a large proportion of the local names mentioned in the Saxon boundaries. Are they Proper, or only Descriptive? But in deciding this question, it has been my wish to err rather on the side of unnecessary comprehension than of unjust exclusion.

§ 19. And lastly, I have to tender my grateful Conclusion.
thanks to the Rev. T. B. Wilkinson and the Rev. J. Fenwick, Fellows of Corpus Christi College, Cambridge, for the facilities which, through their kindness, and at some considerable inconvenience to themselves, I enjoyed while collating the transcript of the Abingdon charters bequeathed to the Library of that College by Archbishop Parker.

JOSEPH STEVENSON.

8th December 1857.

¹ Wood's *Athenæ*, iii. 108, ed. Bliss.

TABLE OF CONTENTS.

LIBER PRIMUS.

	PAGE
.	
V. Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem	2
VI. De Adventu Saxonum in Britanniam	3
.	
Epitaphium Regis Cedwallæ	5
IX. Descriptio Villæ Seuekesham, postea Abben- doniam appellatæ	6
XII. De Inventione Nigræ Crucis	7
XIII. De Morte Cedwallæ, et Ina Rege	9
XIV. Carta Inæ Regis	9
Carta Ini Regis	11
Alia Carta Ini Regis	12
XV. Testamentum Heani, antequam Abbas effice- retur	13
XVI. De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun	14
XVII. Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit	14
Metæ de Gosige	15
XVIII. De Brihtrico Rege Westsaxonum	15
XIX. Carta Brihtrici Regis	16
XX. De Morte Offæ Regis Merciorum, et Succes- sione Kenulfi	18
XXI. De Sororibus Kenulfi	18
XXII. De Temporibus Rethuni Episcopi et Abbatis	21
Carta Kenulfi Regis	24
XXIII. Privilegium Kenulfi	25
XXIV. De Brihtrico Rege West-Saxonum	27
XXV. Carta Brihtrici de Hisseburna	28

	PAGE
XXVI. De Morte Kenulfi Regis	29
XXVII. Carta Bertulfi Regis	29
XXVIII.	31
XXIX. Carta Regis Barthulfi	31
Testes	32
XXX. De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum .	32
XXXI. Carta Egbrihti Regis West-axonum de Mercham	33
XXXII. De Morte Egbrihti Regis	35
XXXIII. Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis	36
De Adventu Danorum in Angliam	37
XXXIV. De Morte Adelwlfii Regis, et quomodo Athelbaldu, Filius ejus, confirmavit Ecclesie Abbendonie omnes Donationes Cisse, et Colwalle, et Ina	38
XXXV. Carta Athelbaldi, Regis West-Saxonum, de Wachenefeld	38
XXXVI.	40
XXXVII. Carta Adelredi, Regis, de Wittenham .	41
XXXVIII. De Lakinge	42
XXXIX. Carta Adelwith, Reginae, de Lakinge .	42
Meta xv. Manentium ad Lakinge	43
XL. De Feornberga	44
Carta Ellfeda, Reginae, de Ferberga	44
XLI. De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abbendonie	46
XLII. Quomodo Imago Danos expulit de Re- fectorio	47
XLIII. De alio Miraculo	48
XLIV. De Reasificatione Abbendonie	49
XLV. Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford	51
Meta de Appelford	52
XLVI. De Morte Alfredi Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui	52
XLVII. Carta Regis Edwardi de Seuenhamtun .	53
Meta de Seuenhamtun	54
XLVIII. Quomodo Rex dedit Athelhunifo Hord- wella	56

	PAGE
XLIX. Carta Regis Edwardi de Hordwella	56
Metæ de Hordwella	57
L. De Morte Edwardi Regis et Successione Adel-	
stani Filii sui	59
LL. Carta Athelstani Regis de Dumeltuna	60
Metæ de Dumeltuna	62
Testes	63
LIII ¹ . Carta Regis Athelstani de Xalingeforda	64
De metis Scaringaford	65
Carta Regis Athelstani de Swinford	66
Carta Regis Athelstani de Sanford	68
Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna	69
Carta Athelstani Senatoris de Offentuna	70
Metæ de Offentona	70
Adelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo Wache-	
nesfeld	72
Carta Regis Adelstani de Wachenesfeld	73
Metæ de Wachenesfeld	74
Testes	75
Metæ de Bulthesawrthe	77
Carta Athelstani de Ferberga	79
Metæ de Fernbeorgan	80
De Cealhgræfan, quomodo Adelstanus Rex dedit Eal-	
dredo Ministro suo	82
Carta Regis Adelstani de Cholegrave	83
Metæ de Chelegrave	83
Testes	84
Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaddington	85
Carta Regis Athelstani de Beorthwaddington	85
Metæ de Beohtwaddingtune	86
De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ,	
Athelstano Regi Angliæ	88
De Morte Athelstani Regis	88
Carta Eadmundi Regis de Culaham	91
Carta Regis Edmundi de Culeham	92
Metæ de Culeham	93

¹ At this point the numerals cease in the Cotton. MS., Claud. B. vi.

	PAGE
Dedit Rex Eadmundus Wulfrico ministro suo Gareford	93
Carta Regis Eadmundi de Gareford	93
Meta	95
De Wealtham, quomodo data erat	96
Carta Regis Eadmundi de Wealtham	96
Meta de Wealtham	98
Testes	98
De Earmundeslei et Appeltun	99
Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia	100
Meta de Ermundesleia	101
Testes	102
De Lechamsteda, quomodo data erat	103
Carta Regis Eadmundi de Lechamstede	103
Meta de Lechamstede	104
De Linford, quomodo data erat	106
Carta Regis Edmundi de Linford	106
Meta de Linford	107
Testes	108
De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit	109
Carta Regis Eadmundi de Bleobirg	109
Meta de Bleoburig	111
Testes	112
Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie	113
Carta Regis Eadmundi de Winkfeld et Swinlea	114
Meta de Winkefeld et de Swinleia	115
Testes	116
De Brinniggetuna, quomodo data est	117
Carta Regis Edmundi de Brinniggetune	117
Meta de Brynnigtune	118
Testes	118
De Morte Edmundi Regis et Successione Edredi Fratris sui	119

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

INCIPIT LIBER SECUNDUS.

	PAGE
De tertia Reparatione Domus Abbendonix	121
De Sancto Adelwoldo	121
Qualiter eum cepit diligere Rex Edredus	123
De Ælfstano Monacho	128
De Ædmero Puero	128
De Osgaro Monacho	129
De Hydromello	130
De Eadgiva Regina	130
Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere	131
Carta Regis Edredi de Stanmere	131
Metæ de Stanmere	132
Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham	134
Carta Regis de Wittenham	134
Metæ	135
De Dencheswrthe	136
Carta de Dencheswrthe	136
Metæ	137
Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges	139
Carta de Bedelakinges	139
Testes	140
Edredus dedit Eadrico Wasingetune	141
Carta de Wasingetune	141
Metæ de Wasingetune	143
De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico	145
Carta Regis de Welliford	145
Metæ de Welliford	146
Testes	147
De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit	149
Carta Regis Eadredi de Escesbeurh	149
Testes	150
De Chiuelea, quomodo data erat Wulfrico	151
Carta Regis Edredi de Chiuelea	151
Metæ de Chivaleia	152
Testes	154
De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi	155

	PAGE
Carta Regis de Cusanriege	156
Meta	156
Testes	157
Quomodo Rex Eadredus dedit Alfo Ministro suo	
Cumtune	157
Carta Regis Eadredi de Cumtune	158
Meta	158
Testes	159
Quomodo Rex Eadredus dedit Wulfrico Ministro suo	
Boxora	159
Carta Regis Eadri de Boxora	160
Meta	160
Testes	161
Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Elfwino	
Ministro suo	162
Carta Regis Eadredi de Beorcham	162
Meta	163
Testes	164
Quomodo Rex Eadredus dedit Alfgaro Ministro suo,	
Weonfeld	165
Carta Regis Eadredi de Weonfelde	165
Meta de Weonfeld	166
Testes	166
De Morte Eadredi Regis	167
De Eduino Rege	168
Privilegium Edwii Regis de Villa Abendonia, et de	
Abbate eligendo de propria Congregatione	169
Carta Regis Edwi de Abendune	175
Meta	177
Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige	179
Carta Regis Edwi de Hengestesie	179
Meta de Hengestes ige	180
De nemore quod dedit Rex Edwius Ecclesie Abben-	
dome	182
Carta Regis Edwi de Hafochryeg	183
Meta	183
Testes	184
Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesie Gainge	186
Carta Regis Edwi de Gainge	186
De Humeritha, quomodo data erat	189

CONTENTS.

XXV

	PAGE
Carta	189
Metæ de Hannerithe	190
Quomodo Rex Eduuius dedit Buthnotho Tadmertuna	191
Carta Regis Edwi de Tadmertuna	191
Metæ	192
Testes	193
De quinque Cassatis in Tademertune	194
Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun	194
Metæ de Tadmertun	195
Testes	196
Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos in Tademertun	197
Carta Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna .	197
Metæ de Terra de Tadmertun quæ dedit minis- tro suo	198
Testes	199
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfrico Comiti Cuthesdune	200
Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit Comiti	200
Metæ de Cuthenesdune	201
Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx. Cas- satorum	203
Carta Regis Eduuii de Hannie	204
Metæ de Hannige	205
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Welliford xxii. Cassatorum	207
Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda .	207
Metæ de Welliford	208
Quomodo Edwius Rex dedit Alfsio Bennaham xxv. Cassatorum	210
Carta Regis Eduui de Bennaham	210
Metæ de Bennaham	211
Testes	212
Quomodo Rex Eduuius dedit Ælfuino Middletun xv. Cassatorum	212
Carta Regis Eduuii de Middeltuna	213
Metæ	214
Testes	214
Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune .	215
Carta Regis Edwii de Kenitune	216
Metæ	216

	PAGE
Carta Regis Edwii de Baenwurthe	219
Meta	219
Quomodo Rex Edwius dedit Eadrico Pirianford xvi.	
Cassatorum	222
Carta Regis Edwii de Pirianford	222
Meta	223
Testes	223
Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehtunne	224
Carta Regis Edwii de Wilmanlehtun	224
Meta de Wilmanlehtun	225
Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningelune .	227
Carta Regis Edwii de Anningelune	227
Meta	228
Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Pedanwurthe .	229
Carta Regis Edwii de Pedanwurthe	230
Quomodo Rex Edwius dedit Athelnotho Fithide .	232
Carta Regis Edwii de Fithide	232
Meta	233
Quomodo Rex Edwius dedit Brihthelmo Stone v. Cas-	
satorum	234
Quomodo rex dedit Eadrico Pedanwyrthe	234
Carta Regis Edwii de Pedanwurthe	235
Meta de Pedanwurthe	235
Testes	236
Quomodo Rex Edwius dedit Wilfrico Cheorletun .	237
Carta Regis Edwii	237
Testes	237
Quomodo Rex Edwius dedit Alfrico xx. Cassatis .	238
Carta Regis Edwii de xx. Cassatis	239
Meta	240
Quomodo Rex Edgarus dedit Alfero Bochelande . .	242
Carta Regis Edgari de Bochelande	242
Meta	243
Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe	245
Carta Regis Edwii de Wurthe	245
Meta	246
Rex Edwius dedit Eadwodo Draitun x. Mansarum .	247
Carta Regis Edwii de Draituna	247
Meta de Draituna	248
Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Eacemer liii.	249
Cassatorum	249

	PAGE
Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cassa- torum	249
Carta Regis Eduuii de Cern	250
Metæ	250
Quomodo Rex Edwius Wlfrico Dencheswrthe	251
Carta Regis Edwii de Dencheswrthe	252
Metæ de Dencheswrthe	253
De Morte Edwii Regis	254
De Privilegio et Cartis Edgari Regis	255
Privilegium Edgari Regis	256
Metæ de Gainge	259
Metæ de Gosie	259
Metæ de Wrthe	260
Metæ de Ermundesleia	260
Carta Regis Edgari de Mercham	264
Metæ	265
Metæ de Leia	266
Carta Regis Edgari de Cumenora	267
Metæ	268
Quomodo Wiham, Seuecurt, Henstesheie, Etun, fuerunt Membra de Cumenora	270
Metæ de Eatun	270
Carta Regis Eadgari de xx. Hidis in Draitun	270
Metæ	271
Testes	272
Carta Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum	273
Metæ de Hannige	274
De Ora	276
Carta Regis Edgari de Ora x. Cassatarum	276
Metæ	277
Carta Regis Edgari de Bedene	279
Testes	280
De Denceswrthe	281
Carta Regis Edgari de Denchesuurthe	281
Testes	282
Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatorum	283
Metæ	284
Testes	285
Carta Regis Edgari de Estune	286
Metæ	287

	PAGE
Carta Regis Edgari de Æskeburi	289
Carta Regis Edgari de Wissele	292
Testes	293
Carta Regis Edgari de Licchelade	294
Meta	295
Carta Regis Edgari de Hamstede	297
Meta	298
Testes	298
Carta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune	299
Carta Regis Edgari de Bragenfelda	300
Carta Regis Hedgari de Hocanedisce	302
Meta	302
Carta Regis Edgari de Æthedingetun	303
Testes	304
Carta Regis Edgari de Mordune	305
Meta	306
Testes	307
Carta Edgari Regis de Dudintun	308
Meta	309
De Boxora	210
Carta Edgari Regis de Boxora	311
Meta	312
Testes	312
Carta Regis Edgari de Bedewinde	314
Meta	315
Testes	316
De Hysseburna	317
Carta Regis Edgari de Hiseburna	317
Meta	318
Carta Regis Edgari de Suthamtunc	321
De Fifhida	323
Carta Regis Edgari de Fifhida	323
Meta	324
Testes	325
Carta Regis Edgari de Esthalla	327
Meta	328
Testes	328
Carta Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe	329
Meta	330
Testes	330

	PAGE
De Henritha x. Mansarum	331
Carta Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe	331
Metæ	332
Testes	333
De Burhbecco	334
Carta Regis Edgari de Burgbeche	334
Metæ	336
Testes	336
Carta Edgari Regis de Wasingetune	337
Metæ	338
Carta Regis Edgari de Rimecunda	340
Metæ	341
Testes	342
De Sancto Adtheluuoldo	343
Oratio Sancti Adeluoldi	347
Sanctus Adewoldus factus est Episcopus ab Adgaro Rege	348
De Morte Edgari Regis	349
Carta Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune	349
Metæ	350
Carta Edwardi Regis de xiii. Hidis in Kingestun	352
Metæ	353
Quomodo Osgarus Abbas emit xx. Hidas in Kingestune	354
De Sidemanno Episcopo	356
De Edwino Abbate	357
De Morte Eduuimi Abbatis	357
De Privilegio Adelredi Regis	358
Carta Adelredi Regis de Ernicote	370
Metæ	371
De Cyrna	373
Carta Regis Adelredi de Cerne	373
Metæ	375
Carta Regis Adelred de Mordune	377
Metæ	379
Testes	380
Metæ	382
Testes	383

	PAGE
Carta Regis Adelredi de Cheorletun	384
Testes	385
Carta Regis Adelredi de duabus Hidis in Draitun et una in Suttun	386
Carta Regis Adelredi de duabus Mansis in Dumbel- tuno	388
Meta	390
Testes	390
Carta Regis Adelredi de Osanleia	392
Meta	393
Carta Regis Adelredi [de] Eardulfes lea	394
Meta	395
Testes	396
Carta Adelredi Regis	397
Meta	399
Carta Regis Adelredi de Wittune	400
Meta	401
Testes	402
Carta Regis Adelredi de Bensington	404
Meta	404
Carta Adelredi Regis de iii. Hidis in Draitun et ii. in Suttun	406
Testes	407
Carta Regis Adelredi de Haseleie	408
Meta	409
Quis Abbatiam Burtune fundavit	411
Carta Adelredi Regis de Dummeltun	411
Meta	413
Testes	414
Testamentum Alfrici Archiepiscopi	416
Latina interpretatis	417
Carta Regis Athelredi de Waltham	419
Meta	420
Testes	421
Carta Regis Adelredi [de] Hwicheureke	422
Meta	424
Carta Regis Adelredi de Chiltune	425
Meta	427
De Alfifa, quæ reddidit Chelgrave et Bulteswurthe	428
De Alfled, quæ reddidit Winkefeld	429

	PAGE
De Edwio, qui reddidit Bedene	429
De Prophetia Sancti Dunstani	429
De Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi Regis, Filii sui	431
De Morte Wifgari Abbatis	433
De Siwardo Abbate	434
Carta Regis Cnut de Mytuna	434
Carta Cnutonis Regis de Mettune	436
Metæ	437
Testes	437
Carta Regis Cnut de Linford	439
Metæ	440
Testes	440
Testamentam Adelredi Regis	442
De Donis Cnutonis Regis	443
Quo Tempore adlatæ sunt Reliquiæ Sancti Edwardi Abendonæ	443
De Adventu Siwardi Abbatis	443
Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam Sancti Adelwoldi	444
De Morte Cnutonis Regis	446
Carta Hardecnuti de Fernberga	446
Metæ	447
De Morte Hardecnut Regis	450
De Sancto Eaduardo Rege	451
Carta Eaduardi Regis de viii. Hidis juxta Chinete	452
Metæ	453
Metæ	456
De Contentione Lechamstede	457
Responsio Siwardi Episcopi de Lechamstede	458
De Villa Leuckenore	459
De Morte Siwardi Episcopi	461
De Morte Adelstani Abbatis	462
De Speravoc Abbate	462
De Rodulfo Episcopo	463
De Ordrico Abbate	464
Carta Regis Eadwardi Anglice	464
Interpretatio in Latinum	465
Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere	465
Interpretatio in Latinum	466

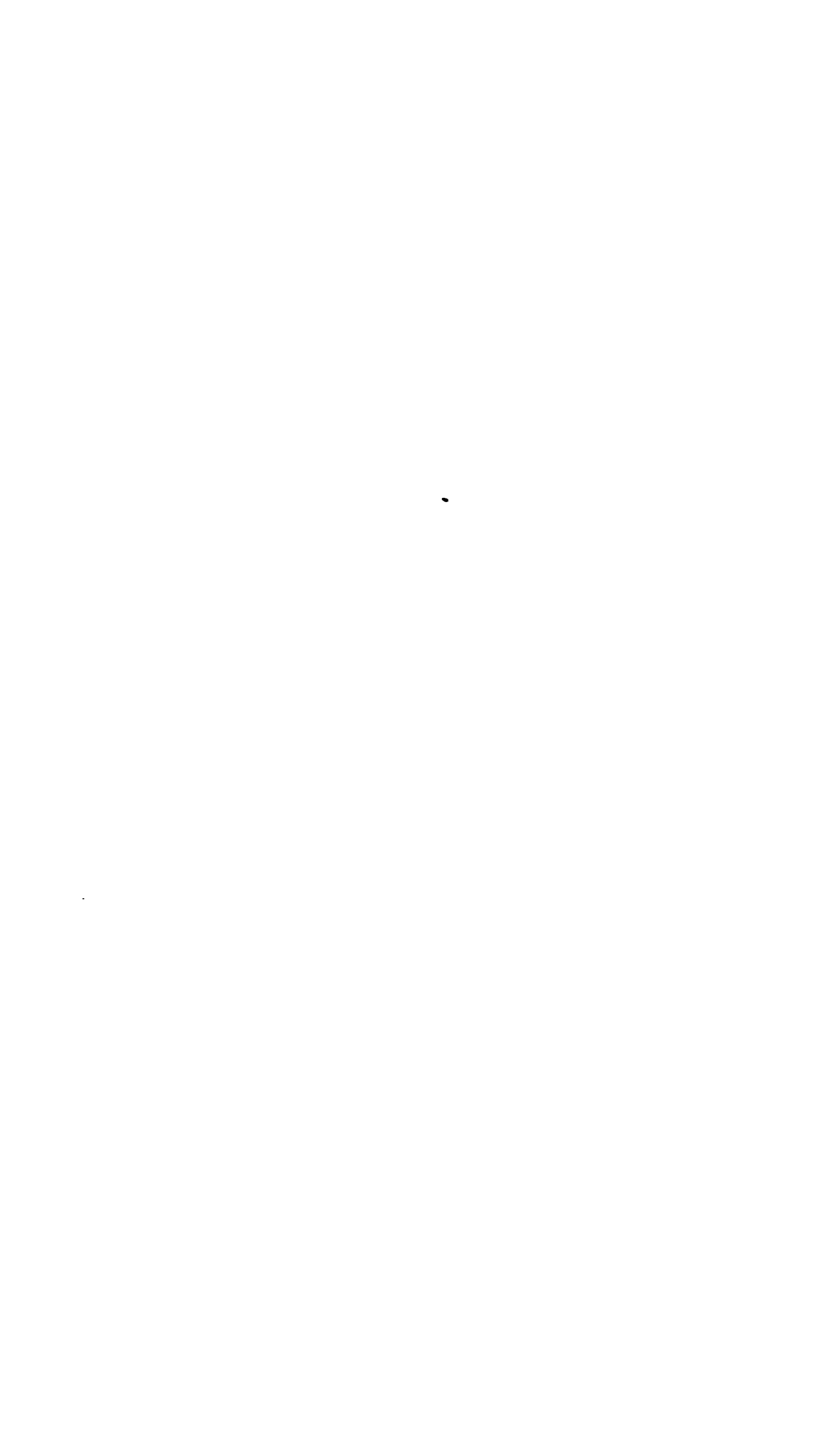
	PAGE
De iiii ^o Cassatis de Sandford	466
Meta	467
Testes	468
De Morte Godwini Comitis	469
Carta iiii. Hidarum de Sandford	469
Meta	471
Testes	471
Rex Edwardus dedit Leofwartun	473
Carta Regis Edwardi	473
Testes	474
Carta decem Cassatorum de Lecamstede	476
Carta de Spersholt x. Cassatorum	478
Carta de Hwiteyree	479
Testes	480
De Morte Edwardi Regis	482
De Ordrico Abbate	482
De Captione Aldresi Abbatis	485

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

Carta Regis Edwardi de Cildatun	488
De Morte Edwardi Regis	489
De Molendino de Cudeslun	491
De Captione Aldresi Abbatis	493

HISTORIA MONASTERII DE ABINGDON.

. . . . ¹lam inhabitantibus novo usus vocabulo A.D. 201.
a nomine suo Bruto insulam Britanniam sociosque suos
Britones nuncupavit. Quo carnexuto² ergastulo sine
fide Catholica, successerunt ei reges multi usque ad
tempus regis Lucii, fidei Christianæ similiter ignari.

Hic autem Lucius, audita fama et sanctitate prædi-
catorum in civitate Romana tunc temporis degen-
tium, nuntios suos cum litteris suis patentibus ad
venerabilem papam Eleutherium destinavit, quam to-
tius rogans devotissime et supplicans attentius, qua-
tinus per mandatum et voluntatem ejus Christianus
efficeretur. Hujus itaque comperta devotione, ad pre-
cum suarum instantiam misit vir venerabilis Eleu-
therius papa ad Lucium regem illustrem nuntios suos,
Faganum videlicet et Divianum, viros religiosos, nec-
non fide Catholica sufficienter instructos. Hi vero
cum celebri devotione regem ipsum et populum suum
unanimes assensu et pari concordia baptizaverunt,
destruentes idola, et ecclesias fideliter construentes.
Quid multa? hi duo viri sinceri in omnibus et per
omnia Deo devoti, Christianitatis executores effecti,

Conversion
of King
Lucius by
Pope Eleu-
therius.

¹ *lum inhabitantibus*] The narra-
tive begins abruptly in the middle
of the fourth chapter. The corre-
sponding passage from MS. Cott.
Claud. C. ix. fol. 102, is as fol-
lows:—

“INCIPIT LIBER PRIMUS TERRA-
RUM HUIUS ECCLESIE ABBENDON-
NENSIS, CONTINENS ANNOS CCCXIV.

“Mons Abbendone ad septemtrio-
nalem plagam Tamesæ fluvii, ubi
prætermeat pontem Oxenefordis
urbis, situs est; a quo monasterio
non longe posito, idem nomen indi-
tum. Quis autem antiquorum illius
primum institutor fuerit, moni-

mento veterum accepimus, quod
Cissa rex Occidentalium Saxonum
Heano cuidam, religiosæ vitæ viro,
ac abbati, simulque sorori ejusdem,
Cille nomine, locum ad Omnipoten-
tis Dei cultum construendi cœnobii
dedit, collatis ad hoc, regio munere,
plurimis beneficiis et possessionibus
ob vitæ necessarium inibi fore de-
gentium. Uterque siquidem regio
nobilitabatur genere. Verum non
multo post, antequam designato
insisteretur operi, rex ipse vita
functus est.”

² *carnexuto*] Carnis exuto? Cf.
p. 5, line 21.

A.D. 301. constituere decreverunt per loca singula singulos ministros Dei Omnipotentis; et ubi archiflamines secundum legem gentilium invenerunt, loco eorum archipræsules, similiter ubi flamines, episcopos subrogaverunt. Fuerunt autem tunc temporis archipræsules tres tribus in locis famosissimis, videlicet Londonia, Eboraci, et apud Urbem Legionum.

V.—*Per quantum Tempus duravit Christianitas in Britannia postquam Lucius Rex suscepit Christianitatem.*

Death of Lucius, and arrival of Abbenus. Interea rege Lucio viam universæ carnis ingresso, corpus ipsius in villa Gloucestræ honorificè humatum est, ut regiam decebat sepulturam. Post hujus vero decessum, ut multa paucis perstringamus, usque ad tempus Dioclesiani imperatoris, sub tranquilla devotione et sancta conversatione, in Britannia duravit Christianitas; floruit etiam his temporibus in Britannicæ finibus, Deo disponente, ferventissima monachorum religio, et sanctitatis multis in locis memoranda devotio. Verumtamen tunc temporis fuit quidam religiosus monachus, Abbenus nomine, qui ex Hibernia Britanniam veniens, verbum Dei, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illi, fideliter prædicabat. Hic vero post temporis processum illustrissimi regis Brittonum curiam adiens, ubi laudabiliter receptus et magnificè ab omnibus honoratus, ipsi regi amoris privilegio in tantum specialis est effectus, ut in ipso se gauderet alterum reperisse Joseph. Obtinuit autem memoratus Abbenus a rege Brittonum, ad precum suarum instantiam, maximam partem Berrocensis provincie, in qua de consensu regis et consilio regni monasterium feliciter fundavit, cui nomen Ab-Londoniam, vel a nomine suo vel a loci vocabulo, alludenter imposuit. Secundum enim idioma Hiber-

nensium, ut ex relatione modernorum accepimus, Ab- A.D. 201.
bendon "mansio Abenni" interpretatur; secundum
vero idioma Anglorum Abbendun "mons Abenni"
vulgariter nuncupatur.

Est autem locus ille in planitie montis, visu deside- Description
rabilis, paulisper ultra villam quæ nunc vocatur Sunig- of Abing-
gewelle, inter duos rivulos amænissimos, qui, locum don, and
ipsum quasi quendam sinum inter se concludentes, return of
gratum cernentibus præbent spectaculum et opportu- Abennus to
num habitantibus subsidium. Congregavit etiam ibi Ireland.
venerabilis vir Abbennus copiosam monachorum
multitudinem; videlicet trecentos monachos vel eo
amplius, jugi devotione ibidem Deo famulantes, qui-
bus pater et abbas non tantum præfuit, sed secundum
regulam beati Benedicti plus studens amari quam
timeri, omnibus per omnia profuit. Novissimis vero
diebus suis, cum esset cani capitis, sanctus vir Ab-
bennus, Christi vestigia sequens, et pro Ejus amore
gloriam mundi spernens, captusque dulcedine natalis
soli, Hiberniam petiit, ibique divina disponente cle-
mentia in sancta conversatione vitam suam finivit.
Mansit autem monasterium Abbendonix in Catho-
lica fide et monastica religione usque ad adventum
Anglorum. Et quia de Anglis a nobis est mentio
facta, virtus nobis assit angelica, ut nihil præter
veritatem de Anglis proferamus.

VI.—*De Adventu Saxonum in Britanniam.*

Anno itaque Dominicæ Incarnationis CCCCLXIX. reg- The arrival
nante Vortegerno in Britannia, ut ex tenore veritatis of the
venerabilis¹ Bedæ presbyteri accepimus, venerunt in Saxons and
Brittanniam navali vehiculo de partibus Germaniæ Angles,
Saxones, Angli, et Juti. Qui licet diversarum essent A.D. 449.
provinciarum, maxima tamen eos concatenavit dilec-

¹ Bedæ.] H.E. 1. xiv. xv.

A.D. 449. tionis integritas, pariter et fœderis confœderatio. Hi ad petitionem regis Vortegerni Britanniae applicuerunt ad insulam, pollicentes contra inimicos ipsius regis (Scottos videlicet et Pictos, qui Britanniam atrociter debellaverant) auxilium se fore præstaturus. Verumtamen quibus succedentibus ad votum his quæ in animo avide conceperant, inito certamine cum Scottis et Pictis, Saxones sumpserunt victoriam. Verum quod cum Saxoniarum prospero eventu renunciatum, pariter et insulae fertilitas denuntiata, et Brittonum segnitias fuisset expressa, itidem retransmittitur illo veloci cursu classis prolixior, armatorum manum deferens fortio-rem; quæ formidinem formidini Brittonum exaggerans, et vires viribus accumulans, inexpugnabilem reddidit exercitum. Hi itaque in Britannia degentes, inito consilio cum Scottis et Pictis, post temporis protelationem, neminem qui eis in aliquo resisteret, aut jurisdictioni eorum perfunctorie vel orarie contradiceret, invenerunt. His ita gestis, disponente justo mundi Iudice, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, gens memorata civitates muratas pariter et agros, arboribus extirpatis, depopulantes, suum ubique continuaverunt incendium, ita ut totam insulae superficiem funere et fumo obtexisse viderentur. Sed ad quid¹

Conversion
and bap-
tism of
Cead-
wealla,
A.D. 689.

annis juventutis suae tam naturæ quam industriae, et cum se invenisset longe recessisse a Creatore suo, oculis cum manibus in caelum erectis, longa trahens suspiria, in hunc modum prorumpit in vocem: — “ Creator
“ creaturarum Deus! miserere mei super omnes
“ homines miseri; peccavi, erravi, et scienter denegavi!
“ Sed Tu, mitissime Domine! qui non vis mortem
“ peccatoris, sed ut magis convertatur, et vivat; verte
“ vultus ad singultus, verte ad suspiria mea oculos
“ misericordiae tuae, et concede mihi spatium emenda-

¹ ad quid.] Two leaves apparently are here lost from the manuscript.

“tionis vitæ meæ, ut sufficienter doleam, et deleam ea A.D. 689.
 “quæ ab ineunte ætate scienter et ignoranter contra
 “voluntatem tuam perpetravi.” Nec mora potavit
 eum vino compunctionis¹ Deus, cui omne cor patet et
 omnis voluntas loquitur, ut fugeret a facie² arcus. In-
 spiratus itaque rex Ceadwalla gratuito et repentino
 instinctu Spiritus Sancti (qui quando vult, et ubi
 vult, spirat; qui quem vult et quantum vult inspirat;
 qui cui vult miseretur, et quem vult indurat,) dixit
 se velle ad baptismum cum omni festinantia prope-
 rare, et errori gentilitatis penitus renuntiare. Quod
 ut fieret cum majori solemnitate (quamvis sacra-
 mentum in se non minus habeat efficaciam in bap-
 tizatis propter personas baptizantium, exclusa necessi-
 tate), rebus tamen domi bene dispositis, Romam
 festinanti gressu petiit, ubi a Sergio papa honorifice
 susceptus, et ab eo in die sancti Sabbati Paschalis
 [10 Apr.], anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXIX.
 gloriosissime est baptizatus, et a Beato Petro Petrus
 feliciter est appellatus. Ubi etiam dum adhuc in albis
 esset, carnis exutus ergastulo xii. kalendas Martiarum,³
 feria vi., sepultus in basilica beatorum Apostolorum
 Petri et Pauli, quievit in pace pectoris, pacem præ-
 stolans æternitatis. Fecit autem Sergius papa epi-
 taphium ipsius regis metricæ, et in sarcofago ipsius
 exarari decrevit; cuius epitaphii tenor hic est.

Epitaphium Regis Cedwallæ.

“Culmen, opes, sobolem, pollentia regna, triumphos,
 Exuvias, proceres, mœnia, castra, lares;
 Quæque patrum virtus, et quæ congesserat ipse
 Cedwalla regnipotens,⁴ liquit amore Dei;

¹ *vino compunctionis.*] See Psal. xcvi. 5 Vulg.

² *facie arcus.*] See Psal. lix. 6 Vulg.

³ *Martiarum.*] Read ‘Maiaurum,’ i.e. 20 April.

⁴ *regnipotens.*] Read ‘armipotens,’ which is given in the margin as a various reading.

A.D. 689. Ut Petrum sedemque Petri rex cerneret hospes,
 Cujus fonte merns sumeret almus aquas;
 Splendificumque jubar radianti carperet haustu,
 Ex quo vivificus fulgur ubique fluit.
 Præcipiensque¹ alacer redivivæ præmia vitæ,
 Barbaricam rabiem, nomen et inde suum
 Converterus convertit ovans, Petrumque vocari
 Sergius antistes jussit, ut ipse pater
 Fonte renascentis, quem Christi gratia purgans
 Protinus albatum vexit in arce poli.
 Mira fides regis, elementia maxima Christi,
 Cujus consilium nullus adire potest.
 Sæpes enim veniens sub primo² ex orbe Britanno,
 Per varias gentes, per freta, perque vias,
 Urbem Romuleam vidit, templumque verendum
 Aspexit Petri, mystica dona gerena.
 Candidus inter oves Christi sociabilis ibit;
 Corpore nam tumulum, mente superna tenet.
 Commutasse magis sceptrorum insignia credas,
 Quem regnum Christi promeruisse videas."

IX.—*Descriptio Villæ Seuechesham, postea Abben-
 donium appellatæ.*

Descrip-
 tion of
 Abingdon.

Verum ne sub silentio nobilitatem villæ Seuechesham prætereamus quasi rei veritatis ignari, aliquid de ea probabili relatione et fide digna ad præsens in medium proferamus. Fuit itaque Seuechesham civitas famosa, aspectu desiderabilis, divitiis plena, agris circumdata uberrimis, vernantibus pratis, diffusis campis, et gregibus lactifluis. Hic sedes regia; huc cum de regni præcipuis et arduis tractaretur negotiis, concursus

¹ [Præcipiensque.] In the margin | ² sub primo.] Read 'supremo'
 'Percipiens.' with Bede, H.E. v. 7.

fiabat populi, ubi etiam a primis Britonum temporibus A.D. 689. locus fuit religionis, tam tempore religionis fanaticæ, quam tempore religionis Christianæ. In hac etiam civitate plura fuerunt indicia Christianitatis ex antiquorum conversatione Britonum, ut supra dictum est. Cruces etenim et imagines quæ in villa ipsa nunc hic nunc illic effossæ reperiabantur, hujus rei præbent experimentum.

XII.—*De Inventione Nigræ Crucis.*

Inter alias cruces etiam inventa fuit *Cruz*¹ illa sancta, quæ *Nigra Cruz* appellatur. Sancta enim adeo est, ut nullus, juramento super eam præstito, impune et sine periculo vitæ suæ possit affirmare mendacium; creditur etenim ex clavis Domini ex magna parte conflata et facta. Nec tamen a Constantino Magno, qui in ea regione imperator creatus fuit, ibi reposita, ut quidam dicunt, sed credibilius quidem a benevolis suis Britannis, quos secum Romam profecturus deduxerat, transmissa illuc, ut memoria sanctitatis et meriti utrorumque, scilicet matris et filii, insignius appareret, ubi et corporalis præsentia ipsorum conversatio habita magnificabatur. Vel certe transmittente Cæsare ipso, vel matre ejus, ad honorem et tuitionem patriæ, de qua ad imperium assumptus fuerat, ut prædiximus, a quibus propter merita et sanctitatem eorum, crucem Domini constat fuisse inventam. Tempore Anglorum ædificata ibi capellula ipsius sanctæ Helenæ, quæ aliquando ibi tempore viri sive filii conversata fuerat, crucem illam repertam fuisse asserunt, per quam multa signa, indicens sanctuarii illius virtutes, monstrata sunt. Quot rei perjurio super eam deprehensi sint! Non est numerus

Of the discovery of the Black Cross.

¹ *Cruz.*] Here in the text is introduced a drawing of this cross.

A.D. 689. miraculorum. Unus (cum tot virtutibus quas enumerare non possumus, mendacia et assertiones false detegerentur) reverentia qua debebat honorabiliter tractabatur, et volentibus fratribus eam auro et argento ornare, quicquid ei in una die circa adaptabatur, totum altera decidisse et dissolutum esse videbant, nec potuit aliqua parte aliquando aurum vel argentum circa eam confirmari, sindone tantum exterius per totum involuta est.

*History of
the Nuns of
Helnestoue.*

Verumtamen rex Cedwalla¹ (cujus animæ propitiatur Deus,) non tantum bona supra enumerata Abendonis contulit, verum etiam de propria voluntate sua Cille, sorori Heani patricii, dedit licentiam construendi monasterium in loco qui nunc dicitur Helnestoue juxta Thamisiam; ubi virgo Deo sacrata et sacro velamine velata quamplurimas condunavit sanctimoniales, quarum in posterum mater extitit et abbatissa. Post hujus decessum, succedente temporis intervallo quam plurimo, translatae sunt sanctimoniales præfatae ab illo loco ad villam que dicitur Witham. Succedentibus vero nonnullis annis, cum grave bellum et a seculo inauditum ortum fuisset inter Offam regem Merciorum et Kinewlfum regem Westsaxonum, tunc temporis factum erat castellum super montem de Witham, ob cuius rei causam recesserunt sanctimoniales illæ a loco illo, nec ulterius redire perhibentur.

¹ *Cedwalla.*] The MS. Claud. C. ix., thus narrates the benefactions of Ceadwalla.—

"Ceadwalla vero ei succedens, xv. casatos Deo Omnipotenti et monachis ibidem Deo servientibus dedit; sicque in fine scripti sui de eadem villa (scilicet Abbedun) ait: 'Silva que vocatur Edeleahing, et alia Colmonora, et Geatocum, pertinent his xx. hidis, quos ego ipse modo partim equi-

tando, modo partim navigando, large mensus sum, tum mihi tum omnibus meis successoribus, pro Deo et pro seculo. Ceterum quisquis demonis instinctu de his diminuerit, que ego Deo et Sanctæ Mariæ devota mente in perpetuum largitus sum, Christus illius potentiam diminuat hic et in ævum, nisi cum perfecta emendatione adimpleat et restituat ea que a Deo abstulit."

XIII.—*De Morte Cedwallæ, et Ina Rege.*

A.D. 699.

Nunc restat ut ad successores regis Cedwallæ, et eorum tam maleficia quam beneficia succincte describenda, pro modulo scientiæ nostræ, stilum vertamus reciprocum.

Accession
of King
Ina,
A.D. 688.

Itaque audito decessu regis Cedwallæ in Westsaxonia, fama volante, qua nihil velocius, successit ei in hereditate Ina rex affinis illi lineari propinquitate. Hic autem primo donationes et beneficia prædecessorum suorum Cissæ at Ceduallæ, necnon maximam portionem hereditatis Heani abbatis præcipue erga monasterium Abendonæ, primo irrita fieri decrevit; sed postmodum ad cor suum rediens et facti pœnitens, perspicaciterque intelligens illas duas partes justitiæ quibus dicitur, "Declina a malo et fac bonum" [Ps. xxxvi. 27.], non solum a malo declinavit, verum etiam faciens bonum, de suis maneriis et licitis donationibus ipsius domus beneficia auxit uberius. Primo etenim ablatis in integrum restitutis, ccl. cassatorum descriptionem, prout carta ipsius subsequens testatur, præfatæ domui et monachis ibidem Deo servientibus, abbate Heano vivente et vidente, dedit et concessit, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ subscriptio hæc est.¹

XIV.—*Carta² Inæ³ Regis.⁴*

In nomine Domini Dei nostri Jhesu Christi Salva-
toris. Ea quæ secundum decreta canonum salubriter

Ina's
Charter,
A.D. 699.

¹ hæc est.] Claud. C. ix.—"Abunte Ceadwalla Romam, Ine successit in regnum. Qui primo prædecessorum suorum donationes irritas facere decrevit; deinde facti pœnitens, de suis etiam easdem longe uberius auxit."

² Carta.] Collated with Claud. C. ix. fol. 102, whence the following variations are derived.

³ Inæ.] 'Ceadwallæ.'

⁴ Regis.] An illumination, representing King Ina here occurs in Claud. B. vi. fol. 6.

A.D. 699. decernuntur, quamvis sermo tantum ad testimonium sufficeret, tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmissima litterarum astipulatione roborentur.

Quapropter ego Ini¹ rex Saxonum² terram juxta Abbendune clxxiii. cassatorum, Hean abbati libenter reddidi, quam Cissa rex sibi ac Cillan sorori suæ atque ablatissæ aliquando dederat; sed Ina³ rex eandem terram postea, dum regno potiretur, diripiens, ac reipublico restituit, nondum constructo monasterio in ea, nec ullo admodum oratorio erecto; rursus autem⁴ ad edificandum monasterium⁵ eidem Heano⁶ patricio tunc temporis suo eandem terram redonavit, dicens:— Ego Ina⁷ monare Saxonie, regnante Domino, regia gubernans sceptris, terram quam predecessores mei Cissa et ceteri Heano⁸ patricio suasque germanas Cillan dedisse noscuntur, iterum cum consilio plurimorum reddo et relinco. Deinde predictus patricius Hean se cum omni facultate sua et præfata terra Omnipotentis Dei servitio subdidit, neque ad construendum monasterium illud in loco supra nominato, id est juxta Abbendune, regulariterque regendum illud abbatem elegit; sponteque sua seipsum meo regimini⁹ commisit, votoque monachico constringens¹⁰. At nunc nondum evoluto ad integrum quinquennio, ex quo hæc vota vovit solvenda, immutare decreta cupiens, Inique regem in suffragium sibi repetite hereditatis assumpsit; quibus ego libenter cessi, præfatamque terram et monasteria que construximus, ut dixi, in toto retribuam. Insuper et de orientali parte fluminis Tamise xx. cassatos, quos mihi Cuthredus regulus et Merciorum rex Ethelredus,¹¹ necnon et Ini rex Saxonum tradiderunt,

¹ Ini.] 'Cradwalla.'		⁶ Heano.] 'Hean.'
² Saxonum.] 'West Saxonum.'		⁷ Ina.] 'Ini monarchus.'
³ Ina.] 'Ini.'		⁸ Heano.] 'Hean.'
⁴ autem.] 'Om.'		⁹ regimini.] 'regimonie.'
⁵ monasterium.] 'in ea monasterium.'		¹⁰ constringens.] 'astringens.'
		¹¹ Ethelredus.] 'Kilredus.'

adjiciam, x. quoque cassatos secus vadum Bestlesford ^{A.D. 699.}
 et c. in Bradenfeld,¹ ubi monasterium erexi, quos Ini
 et Conred² simul dederunt, pariter tribui; qui fiunt
 simul cclxxiii. cassatos. Votum autem monachi quod
 mihi spondit relaxans clementer indulsi, præsente
 venerando antistite Hedde, necnon Aldelmo abbate,
 et Wintra, et omni familia nostra in ecclesia. Si
 quis vero contra hoc decretum abbatatus venire temp-
 taverit, vel has donationes regum religiosorum, tiran-
 nica fretus potestate, violenter demere vel auferre
 satageret, sciat se coram Christo rationem in ultimo
 vivorum et mortuorum examine redditurum. Scripta
 est vero hæc cautionis singrapha anno ab Incarna-
 tione Christi DCXCIX., Indictione xii.³

- † Ego Ine, rex, consensi.
- † Ego Athelbald, rex, subscripsi.
- † Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
- † Ego Befpha subscripsi.
- † Ego Egfrid subscripsi.
- † Ego Herrid subscripsi.
- † Ego Aldbriht subscripsi.
- † Ego Stranglic subscripsi.
- † Ego Halda subscripsi.
- † Ego Oba subscripsi.
- † Ego Selred subscripsi.
- † Ego Egbrith subscripsi.

[*Carta Ini Regis.*

Ego Ini rex Westsaxonum, ob indulgentiam criminum
 meorum, aliquam terram ad ecclesiæ munificentiam li-
 benter impendo. Dispensante enim Domino, Hean
 abbati in potestate concessa fuerat in iv. partibus ter-
Another
 Charter;
 A.D. 687.

¹ Bradenfeld.] 'Bradaneltha.'

² Conred.] 'Coenred.'

Indictione xii.] Here ends the
 copy in Claud. C. ix.

³ Carta.] The passage within
 brackets is introduced into the text
 from Claud. C. ix. fol. 102 b.

A.D. 687. ræ; id est in Bradanafel xv. cassatorum, et xv. cassatorum apud Bestlesforda, et manentium xxv. cujus vocabulum est Stretlea, et lxxx. cassatos apud Æaromundeslee. Quæ scilicet donationes ut firmitus ac tenacius reliquum durarent in ævum, etiam coram summis pontificibus, id est Brithwallo archiepiscopo et Daniele episcopo, peractæ sunt; necnon et cespites horum locorum pro ampliori firmitate libro superposui, quem ipsi duo præfati episcopi in manibus suis tenuerunt. Porro ut firmiter præfate donationis largitio inextricabili tenacitate jugiter servaretur, etiam testes adjunximus, quorum nomina subter tenentur inserta. Si quis vero contra hæc nostre diffinitionis decreta, propriæ temeritatis pertinacia fretus, violenter venire nisus fuerit, noverit se in tremendo ultima discussionis examine coram Judice Christo, a qua discretionis lance singulorum facta librante, rationem redditurum.

Signum manus Ini, regis Westsaxonum. †

Signum manus Ethelredi, regis Merciorum. †

Signum manus Ethelfrith. †

Ego Daniel, servus servorum Dei, hanc donationem confirmavi. †

Hæc carta scripta est tertio nonas mensis Julii [5 Jul.], Indictione xii., anno ab Incarnatione Christi DCLXXXVII. Ego Winberetus hanc cartam scripsi et subscripsi.

† Hæc terra præfata jugiter ecclesiæ sanctæ Maria in Abbiendune subjecta sit.

Item alia Carta Ini Regis.

Ego Ini rex Westsaxonum pro anime meæ remedio redidi terram xlv. cassatorum Hean patricio et Geolswithæ, ad monasterium construendum. Quæ terra appellatur in Bradanfelda et Bestlesforda, et alia que nominatur Stretlea, cum omnibus ad se pertinentibus Cui donationi testes affuerant Ebba, Æthelbald, et

Eadfrith filius Iddi, et cum jussione episcoporum A.D. 687. Ceddæ, Germani, Winfridi. Quam terram primus dederat Eadfrith filius Iddi super altare in ecclesia quæ ibi constructa est, pro anima ejus.

Ego Theodorus servus Dei, archiepiscopus, consensi et subscripsi.]

XV.—*Testamentum¹ Heani, antequam Abbas efficeretur.*

Ego Hean, dispensante Domino, abbas, aliquam terræ possessiunculam, quæ mihi ex munificentia parentum meorum, qui regni gubernacula potiri noscuntur, in potestate concessa fuerat in loco cujus vocabulum est Bradenfeld, cum adjacentibus, nec minus aliis, sicut infra signatum est, locis, ac conditione Cillan sorori meæ ad possidendum contuli, ut post obitum meum, si ipsa superstes vixerit, disponat et regat cum Dei timore; et post se ad istum monasterium omnino reddat. Si vero Omnipotentis Dei judicio, me vivente, vitæ suæ sortem disposuerit, jus ejusdem loci et dispensatio mihi cedat. Supradicta vero quantitas terræ in Bradanfeld, xlviij. cassatorum² est. In Escesdune lv., in loco qui vocatur Earmundeslea,³ lxxxiii. Summa simul redacta, clxxxiii. cassatos colligitur. Si quis ergo diffinitionem hanc a me factam unacorditer, canonicè et ecclesiasticè a rege Ini, necnon ab episcopo Daniele roboratam, irritam facere temptaverit, sciat se coram Christo rationem redditurum.

[Anno⁴ ab Incarnatione DCCXXVIII. rex Ine, relicto imperio ac Æthelhardo commendato, Romam profectus est.]

¹ *Testamentum.*] Collated with the duplicate copy in Claud C. ix. fol. 102 b.

² *cassatorum.*] 'cassatum.'

³ *Earmundeslea.*] 'Æarmundeslea.'

⁴ *Anno.*] Introduced into the text from Claud. C. ix.

The testament of Hean.

A.D. 687. XVI.—*De Donatione Villæ quæ appellatur Suttun.*

Ina's gift
of Suttun.

Iste vero Ina primo dedit et concessit Deo, et Beate Mariæ, et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, villam de Suttune, in puram et perpetuam elemosinam, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam villam monachi libere et quiete in pace possederant usque ad tempus Kenulfi regis et Retuni abbatis, ut puta inferius dicemus enucleatius.

XVII.—*Qualiter Rex Ina Romam petiit et ibi obiit.*

Succession
from Ina to
Offa.
A.D. 688-
757.

Postquam vero supradicta bona rex Ina fecerat Deo acceptabilia, perpensens solícite quod nudus intravit in mundum et quod nudus revertetur ad humum, homo ad humum properans, disponens sibi provide ne morsu mortis corrueret corporis et animæ, quod bene inceperat sine potiori consummavit. Relicto namque imperio suo, ac Adelardo consanguineo suo commendato, anno Dominicæ Incarnationis DCCXXVIII. Romam profectus est, ubi ne conversionis suæ pompam faceret, quasi ad populum phalerans, non in publico comam deposuit, sed ut solius Dei placeret oculis, qui judicat verba, cor, renes hominum, amictu tectus plebeio clam vixit clamque consenuit. Remansit itaque Adelardus in regno. Quo mortuo, successit ei Cuthredus, cui Sigebertus, cui Kineulfus. Quo ab Offa rege Merciorum in bello victo, omnia que jurisdictioni suæ subdita fuerant ab oppido Walingefordie in australi parte ab Ichenildestrete usque ad Esselburiam, et in aquilonali parte usque ad Tamisiam, rex Offa sibi usurpavit. Iste vero Offa Deo, et Beate Mariæ, et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Gosi appellatur

in puram et perpetuam contulit elemosinam. . Tem-^{A.D. 688-}
pore etiam istius Offæ regis, quidam episcopus nomine^{757.}
Rethunus de regno Merciorum, contumeliis et vi hos-
tilitatis coactus episcopatus suo renuntiavit, et in
monasterio Abbendonæ monachatum suscipiens abbas
et pater postea est effectus.

[*Hæ¹ sunt Metæ de Gosige.*

Ærest on tha mærdic eastwearde; thæt innan
Tealeburnan; andlang Tea eburnan thæt innan Eoccen;
andlang Eoccen thæt innan tha merdic; of tham
mærdic thæt innan tha furh; of tha furh thæt
innan thæt rithig; of tham rithig thæt innan lan-
broc; andlang landbroces ford on butan thone ham;
eft on tha mærdic eastwearde.]

XVIII.—*De Brihtrico Rege Westsaxonum.*

Interfecto Kineulfo Westsaxonum rege a Kineu-^{Of Briht-}
ardo, Sigeberti prædecessoris sui fratre, successit ei^{ric, King}
Brihtricus frater ejus. Iste vero Brihtricus villam de^{of Wessex.}
Estun cuidam principi suo, Lullan nomine, dedit; et^{A.D. 784-}
concessit ei et carta sua confirmavit, ut memoratus^{800.}
Lullan præfatam villam cum omnibus appenditiis suis
cuicumque vellet daret pariter et assignaret. Cujus
cartæ memoratus Lullan fretus munimine, ante mortem
suam, de consensu regis Brihtrici et consilio virorum
authenticorum, desiderans Christum sibi facere heredem,
villam prædictam, scilicet Estune, Deo, et Sanctæ
Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo
servientibus, dedit et concessit, et cartam illam qua
rex Brihtricus terram memoratam illi confirmaverat,

¹ *Hæ.*] The MS. Claud. C. ex. fol. 124 b, supplies the above boundaries.

A.D. 801. quæ tunc temporis plus efficacis et confirmationis habebat quam aliqua alia quam de eadem terra facere posset, super altare Beatæ Mariæ Abbendonis posuit. Et in signum majoris fœderis protulit Anglice, "Al mine rihte that ic hædde in Eastun ic gife Sæinte Marie in Abbendun."

XIX.—*Hæc est Carta Brihtrici Regis.*

Brihtric's
Charter.
A.D. 801.

In nomine Omnipotentis piissimi Genitoris, qui cunctorum bonorum donator est et conservator poli, hiemisperi, orbisque, arvi, ponti, fluminum, Creator et Gubernator, atque solus totius mundi monarchiam tenens.

Sub cujus nutu ac Dominice defensionis almigera dextera, ego Brihtricus rex regni regimonia dispensans, aliquam portionem terræ devoto et cum omni studio in nostro affectu fidelissimo Lullan principi, quam ex sua propria facultate in pecunia comprobata et beneplacita acquirendo plenissimo pretio a nobis comparabit, ubi nota appellatione Saxonice Eastun dicitur, ut puta x. mansionum, ad possidendum, donandum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, silvis, vel post se relinquendum ubicunque aut cuicumque voluerit, in jus proprium cum auctoritate harum litterarum et circigraphorum est infra characterum testium tradendo, firmiter signo almæ Crucis donabo et roborabo.

Hæc autem donatio in villa publica firmata est, et peracta, anno Dominice Incarnationis DCCCL. Indictione ix,¹ et nostri regalis imperii ab alto celorum culmine concessi xii.

Hujus vero agelluli hæc sunt certa termina: in septentrionali parte continet Hythwaldanhlau, et in aquilonali plaga ipsius aggeris via publica portendit a

¹ Indictione ix.] This numeral is written on an erasure.

borea usque in orientalem finem contra solis ortum, A.D. 801. othsuiran, et sic ab euro in australem plagam per vallem unam usque ad stagnum quendam, cujus vocabulum est Ceabbansolo. Ab ipso vero loco rectissimo tramite per unius sepis longitudinem tendendo pervenit ad Hwatelegegæte, ultra Bradanleah, et sic ab ipso confinio ab affrico, vel a fauno, habet eodem longitudine portendente sepe transversum Horsanleah certissimum terminum usque ad Gumanedisc. Deinde vero ab Gumanedisce in ipsam occidentalem plagam a meridiana parte super Heigdune aptissimo cursu contra solis occasum ad Bicanstapule competenter vertit. Tum itaque regirando a Bicanstapole per profunditatem et medietatem unius vallis juxta uno acerbo lapidum, quod nos Stancestil vocamus, a curio habet Cothongian, et ita ad supradictum locum circumgirando a Cothongian usque at Hythwaldanhlau revertit. Et hanc donationem ab omnibus terrenis difficultatibus liberabo, extra expeditione et pontis factione.

Si vero quis obstinata contumacia hanc nostram donationem et fidelissimorum, venerabilium virorum, episcoporum ac optimatum nostrorum testimonium vel adfirmationem, quorum nomina in margine istius pagellæ repperiuntur, minuere temptaverit, sciat se canonicæ subjacere sententiæ, et a nostra in hoc seculo vel in futuro communionem esse privatum, et rationem in Die Judicii redditurum, nisi prius Deo et hominibus justo judicio emendaverit. Qui hæc impleat quæ donamus, seu augeat, præmia in futuro cum omnibus mercedem a Deo suscipientibus mereri optamus, qui remunerat omnes juste et pie viventes et recte agentes, qui solus justus, pius, misericors semper permanet sperantibus in se.

† Ego Beorhtricus, rex, tradendo et confirmando signum Crucis aravi.

3 † Ego Eadburg, regina, consensi subscripsi.

- A. D. 801. + Ego Cynebeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Wigbeorht, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Wor, princeps, subscripsi.
 + Ego Wiohstan, princeps, subscripsi.
 + Ego Wigfreth, princeps, consensi et subscripsi.
 + Ego Wiohtbrord, princeps, consensi et subscripsi.
 + Ego Ææc, princeps, subscripsi.
 + Ego Ealhmund, princeps, subscripsi.
 + Ego Lulla, princeps, consensi et subscripsi.

XX.—*De Morte Offæ Regis Merciorum, et Successione Kenulfi.*

Death of Interea Offa rege Merciorum viam universæ carnis
 Offa and ingressæ, successit ei in regnum filius ejus Egbertus,
 Egferth. qui paucis diebus post patrem suum regnavit, et
 [A. D. 796.] statim cessit in fatum, cui successit Kenulfus.

XXI.—*De Sororibus Kenulfi.*

Of the sis- Iste vero Kenulfus duas habuit sorores uterinas
 ters of King non solum facie decoras, verum etiam elegantia mo-
 Kenulf. rum bonorum insignitas, et (quod est longe melius, in
 omnibus et per omnia Omnipotenti Deo devotas. Has
 vero nonnulli proceres potentissimi, tum propter re-
 giam dignitatem, tum propter earum famam memoria
 dignam, in copulam adoptaverunt sibi maritatem.
 Quas cum rex (puta¹, de cujus consensu et voluntate
 hujusmodi penderet negotium, quadam die affabili
 vultu interrogaret eujusmodi vitam accitare, quasve
 sponsas in hac mortali tunica habere desiderassent,
 demissis in terram paululum vultibus earumque men-
 tibus in celum jugiter erectis, quasi desuper eis

¹ *puta*] The word is explained by a half crased gloss in the margin: "ad est, acut."

datum et cœlitus provisum, regi hujusmodi dedere A.D. 801.
 responsum. “ Rex piissime, bene novit sanctitas vestra
 “ nos ex regali prosapia esse propagatas. Novit etiam
 “ benignitas vestra, frater amantissime, quod ab in-
 “ eunte ætate Deo servire Eique soli placere finaliter
 “ tota mente totisque viribus nostris desideravimus.
 “ Nunc ergo benignitatem vestram capitibus demissis,
 “ junctis manibus, flexis poplitibus, voce lugubri, pe-
 “ timus habere exoratum, quatinus pro amore Illius
 “ qui de Virgine nasci dignatus est, virgines nos per-
 “ manere et in integritate mentis et corporis Ei jugi-
 “ ter famulari, cui servire regnare est, pacifice per-
 “ mittatis. Hunc etenim præ omnibus mortalibus (ut
 “ decet) sponsum habere præadoptavimus, nec alium
 “ quempiam habebimus, licet in continenti capitalem
 “ subire deberemus sententiam.” Quibus rex plenus
 pietate et visceribus misericordiæ hæc verba respondit :
 “ Quid ergo, dilectissimæ sorores et famulæ Dei de-
 “ votæ, sedet animis vestris? Petite quod justum
 “ fuerit, nec repulsam patiemini.” Cui virgines :
 “ Volumus et desideramus, insuper benevolentiam ves-
 “ tram omni qua possumus devotione deprecamur,
 “ quatinus nobis aliquam portiunculam terræ liberam
 “ ab omni humano servitio et seculari exactione, ubi
 “ in Dei servitio manere possimus, nobis concedatis.
 “ Petimus etiam ut illam terram Deo, et Beatæ
 “ Mariæ Abbendonæ, monachisque ibidem Deo servi-
 “ entibus, ubi corpora nostra temporalem habebunt
 “ sepulturam, libere et quiete cum omni libertate
 “ præscripta post decessum nostrum in perpetuam
 “ dare possimus elemosinam.” Tunc rex cum magna
 deliberatione (convocatis archiepiscopis, et episcopis, et
 comitibus, et baronibus regni ipsius,) villam quæ Cule-
 ham appellatur, cum omnibus ad illam integre perti-
 nentibus, eis in vita earum concessit; et post earum
 decessum ecclesiæ Sanctæ Mariæ Abbendonæ et con-
 ventui ibidem Deo servienti, liberam et quietam ab

A.D. 801. variis et dilapidationibus patrimonii Crucifixi superfluis, domum Abbendonise aggravare præsuebant, nec a tali præsumptione et de tam detestabili aut prece vel pretio aliquatenus desistere volebant. Verumtamen quod cum abbas Abbendonise nomine Rethunus et unanimis ejusdem loci conventus ægritudine tulissent, ne quid in præjudicium domus suæ super hujusmodi injuriis fieret in posterum, multiplici ammonitione prætaxata tam regi quam regis ministria, ut ab hujusmodi desisterent injuriis, nec aliqua suscepta, abbas et conventus pro statu suo et domus suæ ad sedem appellaverunt apostolicam. Nec mora; memoratus abbas curiam adiit Romanam, ubi a venerabili papæ Leone laudabiliter susceptus ipsum pontificem super negotio suo, quoad cautius potuit, propensius consuluit. Quem conquerentem servus servorum Dei affabili lenitate consultum, puta ex inolita bonitate, de cujus pectore semper exuberabat tam pietatis quam dulcedinis immensitas, cum suæ tuitionis apicibus insimul et auctoritatis apostolicæ privilegiis perpropere remisit ad propria. Sane quod cum rex jam accipisset tum ex tenore litterarum summi pontificis, tum ex viva voce portitoris, vel se debere Anglicanæ Ecclesiæ libertati diligenter intendere, et maxime defensionem domus Abbendonise vigilanter insistere, et ab indebitis exactionibus pariter et vexationibus ipsius domus penitus desistere, vel indignationem sedis apostolicæ maturius incurrere, nunc blanditiis cavillatoris, nunc fulminantibus minis, quasi exceptionibus dilatoriis, sic ipsum elongavit negotium, ut vel minimo vel penitus nulli rex jam procurasset effectui mancipare.

dunensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri sive servitatis requireret, immo libertas ex integro omnibus eis perpetuaretur.

This MS. Claud. C. ix. then introduces the Charter of A.D. 811, as in the text, p. 24.

Interea cum jam de summo pontifice humanitus A.D. 801. contigisset, litteræ ipsius abbatis de negotio suo exequendo quoad usum penitus sunt quassatæ, attestante lege qua dicitur mortuo mandatore respirat mandatum. Quo viso, abbas Rethunus et conventus domus Abbendonix vehementer timentes ne illis in posterum ad culpam et detrimentum domus suæ imputaretur quod litteras præfatas contra regiam dignitatem, ut asserebat rex, impetrassent, memoratus abbas Rethunus de consilio fratrum suorum regem adiit, super negotio suo cum ipso pacifice locuturus. Quod ut securius faceret aurum et argentum secum deportavit ad summam cxx. librarum; dijudicans hoc sibi potissimum fore consilium de regis amore obtinendo et ultimum remedium. Quod cum factum esset, regi illud tantillum argenti et auri pro bono pacis obtulit, et præterea c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abbendoniam sitam. Quorum donorum gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir Dei Rethunus sibi et domui suæ captaverat, ut decretum publice sanciretur ne quisquam domus regix officialium, vel præfactorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiæ Abbendonensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri, sive servitutis, vel indebitæ exactionis requireret, immo libertas ex integro omnibus ipsis perpetuaretur.

Nacta itaque occasione ab hujusmodi concordia, abbas Rethunus ea quæ inter regem et ipsum jam fuerant sopita, ne in redivivam litem resurgere possent, utile sibi decrevit et domui suæ in scriptum redigere, et ad notitiam posterorum transmittere. Quo libenter a rege concesso, privilegium suum fecit rex domui Abbendonix de villis ad ipsam domum pertinentibus, similiter et de propriis donationibus suis, quæ in privilegio suo sequenti singillatim specificantur. Tenor vero privilegii hic est.

[*Carta¹ Kenulfi Regis.*]

A.D. 811.
 Charter
 of King
 Kenulf.

A.D. 811.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXI., Cenulfi vero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a Deo sibi regnum concessum, cum fratribus in monasterio quod dicitur Æbbendune unanimiter a parvo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati vel ejus heredibus, in dominium proprium ad habendum sive fruendum, terram in monasterio quod dicitur Æbbanduna liberam, cccx. manentes, Wyrthe x. manentes, ad Aclea et ad Northtuna et Punningstoce xviii. manentes, pro ejus amabili pecunia ac devotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyth coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod valuit cxx. libras et cum c. mansionibus redemit jam agros a servitute collocatas a manu extraneorum. Inprimis ad Sunnigwellan xv. manentes, ad Fatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrthe et ad Goseie xxx. manentes, etiam Culenham cum omnibus locis ad Æbbandun pertinentibus, ad Gainge x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro anima meâ, sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras inperpetuum liberaliter adquisibit a gravitudine comitum et a durissima servitute regum, et sanctæ Dei Genitricis ecclesiæ liberaliter illas servire subjunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper-Virginis Mariæ, et per signum sanctæ Crucis, in qua omnis victoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare

[*Carta.*] This chapter is here introduced into the text from Claud C. ix. fol. 103 b.

præsumet, vel ejus successores conquassare audeat; A.D. 821. sed cum firma pace et securitate prænominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicumque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenwlf rex Merciorum has terras liberabo ab omni servitute magno vel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animæ meæ et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni servitute fuit liberata et est, cum his testibus utrorumque sexuum, monachorum vel secularium, ut hæc nostra statuta firma permaneat in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium. Ego Coenwlf, rex, consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyth. Ego Wulfred, archiepiscopus.]

XXIII.—*Privilegium Kenulfi.*¹

In, nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Kenulf's
Charter.
A.D. 821. Redemptoris mundi.

Anno vero Dominicæ Incarnationis DCCCXXI, indictione xiiii, ego Coenulfus² rex Merciorum, ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii nostri xxv., fui rogatus ab apostolica sede per privilegium domni apostolici gloriosissimi Leonis papæ et per³ Rethunum venerabilem episcopum, ut sibimet⁴ vel suis propinquis seu ipsa familia quæ habitat in monasterio quæ⁵ sita est in Abbandune ecclesiæ quod ibidem dedicata est in honore sanctæ Mariæ semper-Virginis et Dei Gene-

¹ *Kenulfi.*] An illumination representing Kenulf is here introduced in B. vi., fol. 9, b. This charter has been collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 104.

² *Coenulfus.*] 'Kenulfus ab eodem Domino nostro.'

³ *per*] *om.*

⁴ *sibimet*] 'sibimet seu familie quæ.'

⁵ *quæ sita*] 'quod situm est in Abbandonia, quodque dedicatum est.'

A.D. 821. tricia, Domine nostræ, ut illud monasterium, vel¹ omnia loca quæ ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et immobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in Domini Dei Omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem in Sanctæ Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monasterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom,² Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Earmundelæh, Eatun, Sunigawelle, Sondford, Wudtun, Gæging, Deniceswurth, Ceornei, Gooseig, Færhom, Wæthenesfeld, Scriuenanhom, Burghtuun, Læhhamstede, Boxora, Wælingford, mid³ heora geburatumum [id est, cum appenditiis suis]⁴, Wicham, cum suis campis, sicut Ceadwalla rex perdonavit, cum illa silva integra quæ dicitur Spene Wohanlæh, Trindlæh,⁵ Eastun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, sicut prædiximus, perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos nos dicimus "Fæstingmen,"⁶ nec eos qui ancipitres⁷ portant, vel falcones, vel caballos ducunt, sive canes, nec prenam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec grafio⁸ hanc lenitatem præfatum in

¹ *ref]* 'su.'

² [*Culanhom*] 'Culham, Chenigtun, Hengesteseig, Cumanoran, Earmundele, Eatun, Sunningawelle, Sandford x. manentium, Wdetun, Geinge, Denicheswurde, Ceornei, Gooseig, Fernham, Wæthenesfeld, Scriuenham, Læchamstede, Boxora, Weliford, cum appenditiis suis.'

³ *mid]* 'mid heora geburatumum' on.

⁴ [*id est.*] The words within brackets occur in the margin in B. vi., and form part of the text of C. ix.

⁵ [*Trindlæh, Eastun*] 'Trinlech, Eatun.'

⁶ "fæstingmen"] 'festigm.'

⁷ *ancipitres*] 'accipitres.'

⁸ *grafio*] 'graphia.'

alicujus oneris molestia¹ mutare audeat, aut in diebus A.D. 821. nostris vel successorum nostrorum. Si pro alico² delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castigat.³ Sin autem, ut recipiat aliam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simpli pretio componat. Expeditionem cum xii. vassallis et cum tantis scutis exerceant. Antiquas⁴ pontes et arces renouent, cæterum plena et integra libertate glorientur. Maxime cum ipsi diebus Dominicis⁵ vii. missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus centum psalteriis contra invisibiles hostes dimicare non cessant.⁶ Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

Dederunt enim pro hujusmodi rei gratia in auro et in argento cxx. libras et centum manentes ad villam⁷ regalem quæ dicitur Suthtun. Quæ postquam vir ille prudentissimus patrauit, in summa pacis⁸ securitate coad vixit⁹ cœnobium illud gubernavit.

XXIV.—*De Brihtrico Rege West-Saxonum.*

His diebus memoratus rex Westsaxonum Brihtricus, King Brih-
de quo superius prælibavimus, dedit cuidam principi tric's Char-
suo, nomine Hemele, villam quæ Mene vocatur, et ter to
carta sua confirmavit et concessit ei omni eodem Hemele.

¹ *molestia*] 'molestiam.'

² *alico*] 'aliquo.'

³ *castigat*] 'castiget'

⁴ *Antiquas*] 'Antiquos.'

⁵ *Dominicis*] 'singulis,' but in a

hand of the xv. century, and on an erasure.

⁶ *cessant*] 'cessent.'

⁷ *villam*] 'villulam.'

⁸ *pacis*] 'quietis.'

⁹ *coad vixit*] 'quoad vixit.'

A.D. 821. modo quo supradicto principi suo Lullan; ut et ipse post decessum suum quemcunque vellet de eadem terra heredem sibi faceret. Dedit itaque memoratus Hemele villam de Mene, de consensu regis Brihtrici, Deo et Beatæ Mariæ, et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, cum omnibus ad illam pertinentibus. Obtulit etiam cartam ipsius regis Brihtrici super altare sanctæ Mariæ quam habuit de eadem villa. Cujus cartæ tenor hic est:—

XXV.—*Carta Brihtrici de Hisseburna.*

A.D. 790? Regnante in perpetuum Omnipotenti Deo; ego Beortricus, regali fretus dignitate, de terra juris mei, quam prædecessores mei atque propinqui mihi jure hereditario possidendam reliquerunt, aliquam portionem Hemele fidelissimo principi meo sempiternaliter possidendam largitus sum, habendi, donandi, commutandi, ac post se relinquendi cuicunque placuerit, id est, xxxvi. cassatos. Hoc autem feci pro illius petitione, necnon et pro vice alterius agri; qui videlicet ager jacet juxta flumen quod appellatur Meonea, quasi xxxiiii. cassatorum, quem sibi jam ante Kineuul rex cum multorum peritorum affirmatione devote concedebat, et ab eo accepit pretium in auro purissimo. Sed hæc supradicta terra Beortrici donationis aliqua pars est juxta Hissaburnam in modum xxvi. cassatorum.

† Ego Beortricus rex hanc donationem meam propriis litterarum characteribus roboravi, et singrafa Crucis confirmavi.

† Signum manus Æthelmodi, episcopi.

† Signum manus Kineberti, episcopi.

† Signum manus Hemele, patricii.

† Signum manus Worris, principis.

† Signum manus Beornfridi, præfecti.

- † Signum manus Wngfridi, præfecti. A. D. 852.
 † Signum manus Luulinges, subreguli.
 † Signum manus Wiigfridi, præfecti.
 † Signum manus Wingbaldi, comitis.

XXVI.—*De Morte Kenulfi Regis.*

Post discessum Kenulfi regis Merciorum regnavit Succession of the Kings of Mercia A.D. 818-852. sanctus Kenelmus filius ejus paucis diebus, cui successit Ceolwlfus frater Kenulfi, cui Bertulfus. Iste vero Bertulfus dedit Alfeo principi xii. cassatos juxta flumen quod appellatur Cirne, et Kalemundesdene. Ipse autem Alfeus, de consensu regis Bertulfi, dedit Deo, et Sanctæ Mariæ, et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, eandem villam cum xii. cassatis terræ supradictis, omni eodem modo quo supra de Lullan principe dictum est; et hæc est carta regis Bertulphi.

XXVII.—*Carta Bertulfi Regis.*

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnia King Bertulf's Charter, A.D. 852. quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt. Ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter permansura gaudia cœlestis vitæ mercanda sunt.

Quapropter ego Beortulfus rex Mercenorum pro remedio animæ meæ et pro expiatione piaculorum meorum, etiam cum consensu episcoporum ac senatorum gentis meæ, donabo aliquam partem agri meo principe Alpheo libenter largitus sum in perpetuam hereditatem; id est xii. cassatorum juxta flumen quod appellatur Cirnea, et Kalemundesdene; ut habeat et perfruatur cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, quamdiu sub astrifero cœlo vitam duxerit, et post obitum illius Alfei cuicumque placuerit relinquat.

A.D. 852. Terra autem prædicta secunda et immunis omnium rerum permaneat regalium et principalium tributum et vixenatorum operum, simul et omni poculari gravitudine, nisi expeditione et pontis factione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro. Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit, sciat se in die Judicii coram Christo rationem redditurum esse, nisi ante satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cedula anno ab Incarnatione Christi DCCCLII, Indictione v., in villa regali quæ nominatur Escantur, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

† Ego Beortulfus, rex, hanc meam donationem cum signo Crucis Christi confirmavi.

† Ego Æthelheard, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alhun consensi et subscripsi.

† Ego Mucel, p^l, consensi.

† Ego Duda, dux, subscripsi.

† Ego Aldred subscripsi.

† Ego Eanulf subscripsi.

† Ego Willa subscripsi.

† Ego Tiddulf subscripsi.

Metæ.—This syndon thæra xii. hida land gemære into Cyrnea and to Calmundeadene, the Beorhtuf cynine gebocode Ælfege his fæder sune.

Ærest on Bereforda, of thæm forða on Willan dic, of thæm dice, thæt on Syftan beorh, of thæm beorge thæt on Ebbeldic, westwearde of thære dic, thæt on ea in Brihtine broc, of thæm broce, thæt on Cyrnea a ongean Stretun, thæt on Hrindan broc, of thæm broce thæt on gerihte, thæt on thone stan, of thæm stane, thæt on

winter wellan, of thære wellan thæt on Theofandene A.D. 844.
and Longdene, thæt on Fos and Longesfos, thæt on
Hnices thorn, of thæm thorne on gerihte, thæt eft on
Bereford.

XXVIII.¹

Eidem Berthulfo Merciorum regi dedit Ceolredus an- Another
tistes xiiii. cassatos juxta flumen Tamesiæ pro libertate Charter of
quorundam monasteriorum; et ipse rex Beorthulfus King
dedit Ethelwlfu principi eodem modo quo supra. Et Bertulf.
ipse Ethelwlfus princeps dedit Deo et Beatæ Mariæ et
domui Abendonix, et monachis ibidem Deo servienti-
bus, eosdem xii. cassatos, cum carta regis. Cujus de-
scriptio cartæ hæc est.

XXIX.—*Carta Regis Barthulfi.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu
Christo. Ceolred antistes, cum conscientia et licentia
venerabilium familiarum mearum, dabo Berhtwlfu regi
Merciorum illud territorium ad Pekingaburnan xiiii.
manentium, juxta amnem quæ dicitur Temes, pro
libertate horum monasteriorum, ut habeat eandem
terram, perfruat et possideat in diem illius, et post se
cuicumque voluerit relinquat in perpetuam heredita-
tem. Ego Berhtwlfu rex Merciorum donabo Ædelwlfu
duce libertatem et territorium et Pægeingaburnan in
perpetuam hereditatem. Hoc est verbi gratia, ut sint
liberati a partu principum, et a difficultate illa quot
nos Saxonice dicimus "Festigmen;" nec homines illuc
mittant qui osceptros vel falcones portant, aut canes
aut caballos ducant; sed sint liberati perpetualiter in

¹ This chapter has no rubric prefixed in Claud. B. vi.

A.D. 801. variis et dilapidationibus patrimonii Crucifixi superfluis, domum Abbendonise aggravare præsuebant, nec a tali præsumptione et de tam detestabili aut prece vel pretio aliquatenus desistere volebant. Verumtamen quod cum abbas Abbendonise nomine Rethunus et unanims ejusdem loci conventus agritudine tulissent, ne quid in præjudicium domus suæ super hujusmodi injuriis fieret in posterum, multiplici ammonitione prætaxata tam regi quam regis ministris, ut ab hujusmodi desisterent injuriis, nec aliqua suscepta, abbas et conventus pro statu suo et domus suæ ad sedem appellaverunt apostolicam. Nec mora; memoratus abbas curiam adiit Romanam, ubi a venerabili papa Leone laudabiliter susceptus ipsum pontificem super negotio suo, quoad cautius potuit, propensius consuluit. Quem conquerentem servus servorum Dei affabili lenitate consultum, puta ex inolita bonitate, de cujus pectore semper exuberabat tam pietatis quam dulcedinis immensitas, cum suæ tuitionis apicibus insimul et auctoritatis apostolicæ privilegiis perpropre remisit ad propria. Sane quod cum rex jam accepisset tum ex tenore litterarum summi pontificis, tum ex viva voce portitoris, vel se debere Anglicanæ Ecclesiæ libertati diligenter intendere, et maxime defensionem domus Abbendonise vigilanter insistere, et ab indebitis exactionibus pariter et vexationibus ipsius domus penitus desistere, vel indignationem sedis apostolicæ maturius incurrere, nunc blanditiis cavillatoriis, nunc fulminantibus minis, quasi exceptionibus dilatoriis, sic ipsum elongavit negotium, ut vel minimo vel penitus nulli rex jam procurasset effectui mancipare.

duena pertinentibus ultra jam aliquid loci sive servitatis requiret, immo libertas ex integro omnibus eis perpetuaretur.

This MS. Claud. C. ix. then introduces the Charter of A.D. 811, as in the text, p. 74.

Interea cum jam de summo pontifice humanitus A.D. 801. contigisset, litteræ ipsius abbatis de negotio suo exequendo quoad usum penitus sunt quassatæ, attestante lege qua dicitur mortuo mandatore respirat mandatum. Quo viso, abbas Rethunus et conventus domus Abben-doniæ vehementer timentes ne illis in posterum ad culpam et detrimentum domus suæ imputaretur quod litteras præfatas contra regiam dignitatem, ut asserebat rex, impetrassent, memoratus abbas Rethunus de consilio fratrum suorum regem adiit, super negotio suo cum ipso pacifice locuturus. Quod ut securius faceret aurum et argentum secum deportavit ad summam cxx. librarum; dijudicans hoc sibi potissimum fore consilium de regis amore obtinendo et ultimum remedium. Quod cum factum esset, regi illud tantilulum argenti et auri pro bono pacis obtulit, et præterea c. manentes ad villam regalem Suttun prope Abben-doniam sitam. Quorum donorum gratia adeo animum regis ad benevolentiam vir Dei Rethunus sibi et domui suæ captaverat, ut decretum publice sanciretur ne quisquam domus regis officialium, vel præfectorum, aut episcoporum, in possessionibus ecclesiæ Abben-donensi pertinentibus ultra jam aliquid lucri, sive servitutis, vel indebitæ exactionis requireret, immo libertas ex integro omnibus ipsis perpetuaretur.

Nacta itaque occasione ab hujusmodi concordia, abbas Rethunus ea quæ inter regem et ipsum jam fuerant sopita, ne in redivivam litem resurgere possent, utile sibi decrevit et domui suæ in scriptum redigere, et ad notitiam posterorum transmittere. Quo libenter a rege concesso, privilegium suum fecit rex domui Abben-doniæ de villis ad ipsam domum pertinentibus, similiter et de propriis donationibus suis, quæ in privilegio suo sequenti singillatim specificantur. Tenor vero privilegii hic est.

[*Carta¹ Kenulfi Regis.*]

A.D. 811.
 Charter
 of King
 Kenulf.
 A.D. 811.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXI., Cenulfi vero regis Merciorum anno xix. a tempore quo accepit a Deo sibi regnum concessum, cum fratribus in monasterio quod dicitur Æbbendune unanimiter a parvo usque ad magnum statuentes et concedentes Rethuno religioso abbati vel ejus heredibus, in dominium proprium ad habendum sive fruendum, terram in monasterio quod dicitur Æbbanduna liberam, cccx. manentes, Wyrthe x. manentes, ad Aclea et ad Northtuna et Punningstoce xviii. manentes, pro ejus amabili pecunia ac devotione quam erga nos gerebat. Fuimus enim in sinodo in loco qui dicitur Celichyth coram optimatibus nostris, et in pecunia dedit quod valuit cxx. libras et cum c. mansionibus redemit jam agros a servitute collocatas a manu extraneorum. Inprimis ad Sunnigwellan xv. manentes, ad Eatune x. manentes, ad Sandforda x. manentes, ad Denceswyrthe et ad Goseie xxx. manentes, etiam Culenham cum omnibus locis ad Æbbandun pertinentibus, ad Gainge x. et ad Lechamstede x. manentes.

Hoc scitote non solum pro animæ meæ, sed pro totius gentis Merciorum salute facturum. Has terras inperpetuum liberaliter adquisibit a gravitudine comitum et a durissima servitute regum, et sanctæ Dei Genitricis ecclesiæ liberaliter illas servire subjunxit. Proinde mandamus per auctoritatem semper-Virginis Mariæ, et per signum sanctæ Crucis, in qua omnis victoria consistit, ut in antea nullus eum inquietare

[*Carta.*] This chapter is here introduced into the text from Claud C. ix. fol. 103 b.

præsumet, vel ejus successores conquassare audeat; A.D. 821. sed cum firma pace et securitate prænominatos agros possideant ac gubernent, et post cuicumque ipsis placuerit dimittant. Ego Coenwlf rex Merciorum has terras liberabo ab omni servitute magno vel modico regum, principum, episcoporum, pro salute animæ meæ et pro tota gente Merciorum, sicuti ab omni servitute fuit liberata et est, cum his testibus utrorumque sexuum, monachorum vel secularium, ut hæc nostra statuta firma permaneat in perpetuum. Hic infra caraxantur nomina testium. Ego Coenwlf, rex, consensi et subscripsi in sinodo et in loco qui dicitur Celichyth. Ego Wulfred, archiepiscopus.]

XXIII.—*Privilegium Kenulfi.*¹

In, nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, veri Kenulf's
Charter.
A.D. 821. Redemptoris mundi.

Anno vero Dominicæ Incarnationis DCCCXXI, indictione xiiii, ego Coenulfus² rex Merciorum, ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii nostri xxv., fui rogatus ab apostolica sede per privilegium domni apostolici gloriosissimi Leonis papæ et per³ Rethunum venerabilem episcopum, ut sibimet⁴ vel suis propinquis seu ipsa familia quæ habitat in monasterio quæ⁵ sita est in Abbandone ecclesiæ quod ibidem dedicata est in honore sanctæ Mariæ semper-Virginis et Dei Gene-

¹ *Kenulfi.*] An illumination representing Kenulf is here introduced in B. vi., fol. 9, b. This charter has been collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 104.

² *Coenulfus.*] 'Kenulfus ab eodem Domino nostro.'

³ *per*] *om.*

⁴ *sibimet*] 'sibimet seu familie quæ.'

⁵ *quæ sita*] 'quod situm est in Abbondonia, quodque dedicatum est.'

A.D. 821. tricia, Domina nostræ, ut illud monasterium, vel omnia loca quæ ad ipsum pertinere dinoscuntur, cum rebus mobilibus et immobilibus, in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, in Domini Dei Omnipotentis et beatissimi Petri principis apostolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem in Sanctæ Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monasterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom,¹ Chenigtun, Hengesteseig, Cumanora, Earmundelæh, Eatun, Sunigrawelle, Sondford, Wudtun, Gæging, Deniceswurth, Ceornei, Gooseig, Færhom, Wæthenesfeld, Scriuenanhom, Burghtuun, Læhhamstede, Boxora, Wælingford, mid² heora geburatumum [id est, cum appenditiis suis]³, Wicham, cum suis campis, sicut Ceadwalla rex perdonavit, cum illa silva integra quæ dicitur Spene Wohanlæh, Trindlæh,⁴ Eastun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, sicut prædiximus, perpetuam libertatem. Et mandatum mandamus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos nos dicimus "Fastingmen,"⁵ nec eos qui ancipitres⁶ portant, vel falcones, vel caballos ducunt, sive canes, nec penam mittere super eos quoquomodo audeat. Nec princeps nec grafio⁷ hanc lenitatem præfatum in

¹ *ref.] .su.*

² *Culanhom]* 'Culeham, Chenigtun, Hengesteseig, Cumanoran, Earmundele, Eatun, Sunningauwelle, Sandford x. manentium, Wdetun, Geinge, Deniceswurde, Ceornei, Gooseig, Fernham, Wæcenesfeld, Scrivenham, Læchamstede, Boxora, Wellford, cum appenditiis suis.'

³ *mid]* 'mid heora geburatumum' om.

⁴ *id est.]* The words within brackets occur in the margin in B. vi., and form part of the text of C. ix.

⁵ *Trindlæh, Eastun]* 'Trinlech, Eatun.'

⁶ "fastingmen"] 'fastigm.'

⁷ *ancipitres]* 'accipitres.'

⁸ *grafio]* 'graphus.'

alicujus oneris molestia¹ mutare audeat, aut in diebus A.D. 821. nostris vel successorum nostrorum. Si pro alico² delicto accusatur homo Dei, ecclesie ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castigat.³ Sin autem, ut recipiat aliam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simpli pretio componat. Expeditionem cum xii. vassallis et cum tantis scutis exerceant. Antiquas⁴ pontes et arces renoveant, cæterum plena et integra libertate gloriantur. Maxime cum ipsi diebus Dominicis⁵ vii. missas pro nobis saluberrimas offerant, et armis spiritualibus centum psalteriis contra invisibiles hostes dimicare non cessant.⁶ Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum esse a consortio sanctæ Dei ecclesie, et a participatione Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem beati Petri apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

Dederunt enim pro hujusmodi rei gratia in auro et in argento cxx. libras et centum manentes ad villam⁷ regalem quæ dicitur Suthtun. Quæ postquam vir ille prudentissimus patravit, in summa pacis⁸ securitate coad vixit⁹ cœnobium illud gubernavit.

XXIV.—*De Brihtrico Rege West-Saxonum.*

His diebus memoratus rex Westsaxonum Brihtricus, King Brih-
de quo superius prælibavimus, dedit cuidam principi tric's Char-
suo, nomine Hemele, villam quæ Mene vocatur, et Hemele.
carta sua confirmavit et concessit ei omni eodem

¹ *molestia*] 'molestiam.'

² *alico*] 'aliquo.'

³ *castigat*] 'castiget'

⁴ *Antiquas*] 'Antiquos.'

⁵ *Dominicis*] 'singulis,' but in a

hand of the xv. century, and on an erasure.

⁶ *cessant*] 'cessent.'

⁷ *villam*] 'villulam.'

⁸ *pacis*] 'quietis.'

⁹ *coad vixit*] 'quoad vixit.'

A.D. 852. Terra autem prædicta secunda et immunis omnium rerum permaneat regalium et principalium tributum et vixenatorum operum, simul et omni peculari gravamine, nisi expeditione et pontis factione et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro. Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit, sciat se in die Judicii coram Christo rationem redditurum esse, nisi ante satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cedula anno ab Incarnatione Christi DCCCLII., Indictione v., in villa regali quæ nominatur Escantur, coram idoneis testibus, quorum nomina subter adnexa notantur.

+ Ego Beortulfus, rex, hanc meam donationem cum signo Crucis Christi confirmavi.

+ Ego Æthelheard, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

+ Ego Alhun consensi et subscripsi.

+ Ego Mucel, p^r, consensi.

+ Ego Duda, dux, subscripsi.

+ Ego Aldred subscripsi.

+ Ego Eanulf subscripsi.

+ Ego Willa subscripsi.

+ Ego Tiddulf subscripsi.

Metæ.—This syndon thæra xii hida land gemære into Cyrnea and to Calmundesdene, the Beorhtuf cynine gebocode Ælfege his fæder sune.

Ærest on Bereforda, of thæm forda on Willan dic, of thæm dice, that on Syftan beorh, of thæm beorge that on Ebbeldic, westwearde of thære dic, that on ea in Brihtine broc, of thæm broce, that on Cyrnea a ongean Stretun, that on Hrindan broc, of thæm broce that on gerilte, that on thone stan, of thæm stane, that on

winter wellan, of thære wellan thæt on Theofandene A.D. 844.
and Longdene, thæt on Fos and Longesfos, thæt on
Hnices thorn, of thæm thorne on gerihte, thæt eft on
Bereford.

XXVIII.¹

Eidem Berthulfo Merciorum regi dedit Ceolredus an- Another
tistes xiiii. cassatos juxta flumen Tamesiæ pro libertate Charter of
quorundam monasteriorum; et ipse rex Beorthulfus King
dedit Ethelwlfu principi eodem modo quo supra. Et Bertulf.
ipse Ethelwlfus princeps dedit Deo et Beatæ Mariæ et
domui Abendonix, et monachis ibidem Deo servienti-
bus, eosdem xii. cassatos, cum carta regis. Cujus de-
scriptio cartæ hæc est.

XXIX.—*Carta Regis Barthulfi.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu
Christo. Ceolred antistes, cum conscientia et licentia
venerabilium familiarum mearum, dabo Berhtwlfu regi
Merciorum illud territorium ad Pekingaburnan xiiii.
manentium, juxta annem quæ dicitur Temes, pro
libertate horum monasteriorum, ut habeat eandem
terram, perfruat et possideat in diem illius, et post se
cuicumque voluerit relinquat in perpetuam heredita-
tem. Ego Berhtwlfu rex Merciorum donabo Ædelwlfu
duce libertatem et territorium et Pægeingaburnan in
perpetuam hereditatem. Hoc est verbi gratia, ut sint
liberati a partu principum, et a difficultate illa quot
nos Saxonice dicimus "Festigmen;" nec homines illuc
mittant qui osceptros vel falcones portant, aut canes
aut caballos ducant; sed sint liberati perpetualiter in

¹ This chapter has no rubric prefixed in Claud. B. vi.

A.D. 844. ævum. Si quis autem hoc servaret vel augere voluerit, benedictionem a Domino Deo cæli percipiat hic et in futuro. Si quis autem (quod non optamus) in aliqua parte frangere vel imminuere voluerit, sciat se rationem redditurum ante tribunal nostri Judicia, nisi ante ea Deo et hominibus emendaverit.

Hoc autem factum est anno Dominicæ Incarnationis DCCCXLIII, Indictione vero vi., regni autem regis Bertulfi iiii. anno; his testibus contestantibus et scribentibus, et cum signo sanctæ Crucis corroboraverunt, quorum nomina infra notantur.

Testes.

- + Ego Bertulf, rex, concessi et subscripsi.
- + Ego Sethryth, regina, consensi et subscripsi.
- + Ego Ceolred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Hunbrht, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Heabrht, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eanmund, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Hunbrht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfstan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynebrht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthel, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Beornoth subscripsi.
- + Ego Ælfreth subscripsi.
- + Ego Wilfreth subscripsi.

XXX.—*De Morte Brihtrici Regis Westsaxonum.*

Death of
Brihtric,
and acces-
sion of
Egbert.
A.D. 800.

Brihtrico rege Westsaxonum cedente in fatum, successit ei Egbrihtus nepos ejus, filius Kinewlfi ab Offa rege Merciorum victi. Iste vero Egbrihtus omnes reges totius Albionis in delitionem suscepit. Qui cum audisset famam bonitatis domus Abbendonæ, et vi-

disset donationes et beneficia quæ prædecessores sui A.D. 800. supradicti ipsi domui intuitu caritatis contulere, domum ipsam sincere dilexit; quem amorem evidentissime probavit ipsius operis exhibitio. Videns etenim beneficia prædecessorum suorum quamplurima, sua vero parva vel nulla, timens in se radices ficus fatuæ succidi si nullos fructus afferret, ad se reversus ac jugi meditatione mortem præ oculis habens suspectam, secum multotiens deliberavit quid beneficii in remissionem peccatorum suorum domui Abendonæ dare posset in puram et perpetuam elemosinam. Quid multa? Ad hoc tandem pervenit quod de consilio magnatum regni ipsius villam quæ Mercham appellatur, cum omnibus ad illam integre pertinentibus, Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, dedit et concessit et carta sua confirmavit. Cujus carta hæc est.

XXXI.—*Carta¹ Egbrichti Regis Westsaxonum de Mercham.*

In² nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi, Redemptoris mundi.

Egbert's
Charter,
A.D. 835.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXV., Indictione xiii. Ego Egberht rex Occidentalium Saxonum dedi monasterium illud Mercham, quinquaginta manentium, ad Abbedune, cum licentia et consensu totius nostræ gentis et unanimitate³ omnium optimatum. Hæc donatio fuit facta in Pascha, in Dorkeestre, et postera

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 104 b., where the title stands thus:—“Carta Egberhti regis de Mercham et de Ecclesiæ Abendonæ libertate.”

² *In nomine.*] In Claud. B. vi. fol. 12, a representation of King Egbert is here inserted.

³ *unanimitate.*] ‘unanimitate.’

A.D. 835. vice eandem donationem liberaliter in Natali confirmavimus anno imperii nostri xxxiiii. Et sic mandamus in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum ibi superbia inflatus, nec rex suum pastum requirat, vel habentes homines quos¹ dicimus "Festigmen," nec eos qui accipitres portant vel falcones, vel caballos ducant sive canes. Nec penam mittere super eos quomodo² audeat, nec princeps nec graphio hanc lenitatem præfatam in alicujus oneris molestiam mutare audeat, aut in diebus nostris, vel successorum nostrorum. Si pro aliquo delicto accusatur homo Dei, ecclesiæ ille custos solus cum suo juramento, si audeat, illum castiget. Sin autem, ut recipiat alienam justitiam hujus vicissitudinis conditionem, præfatum delictum cum simplo pretio componat. Quid plura? Ne cui hominum per vim aliquid ibi tribuatur, neque in palefridiis, neque in refectiones, sed ab his omnibus liber permaneat. De illa autem tribulatione, que "Witereden" nominatus, sit libera, nisi tamen singuli pretium solverit ut talia accipiant. Fures quoque quos appellant "Weregeld theofas," si foris rapiantur, pretium ejus dimidium illi ecclesiæ et dimidium regi detur. Et si intus rapitur, totum reddatur ad ecclesiam. Similiter de heresitate peregrinorum, id est Gallorum et Brittonum, et horum similium, ecclesiæ reddatur. Pretium quoque sanguinis peregrinorum, id est "Weregeld," dimidiam partem rex teneat, dimidiam ecclesiæ antedictæ reddant. Silva quoque omnis, quæ illi ecclesiæ et suburbanis ejus suppetit, in omnibus causis sit libera; et non secetur ibi ad regis vel principis ædificia aliqua pars materia grossi vel gracilis, sed ab omnibus defensa et libera maneat. Si quis autem præscriptis statutis noluerit obedire, sciat se alienum

¹ quos] 'quos nec.'

| ² quomodo] 'quoquomodo.'

esse a consortio sanctæ Dei ecclesiæ et a participatione A.D. 854. Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli, nisi digne emendaverit quod contra Dei ecclesiam fecisset.

- † Ego Ecgbert, rex, concessi¹ et subscripsi.
- † Ego Æthelwlf, filius regis, concessi et subscripsi.
- † Ego Ælfstan, episcopus, concessi et subscripsi.
- † Ego Rethun, episcopus, concessi et subscripsi.
- † Ego Kinred, episcopus, concessi et subscripsi.
- † Ego Wlfaf, abbas, concessi et subscripsi.
- † Ego Eadwald, abbas, concessi et subscripsi.
- † Ego Wlfar,² dux, concessi et subscripsi.
- † Ego Osmod, dux, concessi et subscripsi.
- † Ego Wigfred, dux, consensi et subscripsi.
- † Et multi alii hanc libertatem præscriptam, cum hiis testibus infra nominatis, firmiter in Jhesu Christo cum signaculo sanctæ Crucis confirmantes roboravimus.

XXXII.—*De Morte Egbrithi Regis.*

Egbritho rege West-Saxonum carnis exuto ergastulo et hac luce communi privato, successit ei Hathewlfus, ^{Alcmund's gift to} Abingdon. filius ejus, qui cuidam principi suo nomine Alcmundo villam quæ Essebiri appellatur dedit, et (ut carta sua testatur) concessit ei ut quemcumque vellet sibi faceret heredem. Ipse vero Alcmundus hanc villam domui Abbendonæ in puram et perpetuam elemosinam dedit cum carta ipsius regis. Fecit etiam rex Hathewlfus generale privilegium omnibus ecclesiis regni sui, quibus decimam partem terrarum regni sui in

¹ *concessi.*] The words "concessi et subscripsi" are omitted throughout in the duplicate copy.

² *Wlfar.*] 'Wlfhar.'

A.D. 854. puram et perpetuam elemosinam per partes distribuerat, e quibus prima et præcipua fuit domus Abben-donia. Forma autem privilegii ejus hæc est.

XXXIII.—*Quomodo Athelwlfus Rex dedit Decimam Partem Regni sui Ecclesiis.*

Ethelwolf's gift of uthra. Ego¹ Æthelwlf, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, in sancta ac celeberrima Paschali solennitate, pro meæ remedio animæ, et regni prosperitate et populi ab Omnipotenti Deo mihi coati,² consilium salubre cum episcopis, comitibus, et cunctis optimatibus meis perfecti, ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis darem, verum etiam et ministris nostris in eadem constitutis in perpetuam libertatem habere concessimus, ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat, ab omni regali servitio et omnium secularium servitute absoluta. Placuit autem Ælthano episcopo Scireburnensis ecclesiæ, Swithuno³ Wentanæ ecclesiæ episcopo, et ducibus communiter. Hoc autem fecimus in honorem Domini nostri Jhesu Christi, et beatæ semper Virginis Mariæ, et omnium Sanctorum, et paschalis festi reverentia, ut Deus Omnipotens nobis et nostris posteris propitiari dignetur. Scripta est autem hæc cartula anno ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLIII., indictione II., die Paschali, in palatio nostro quod dicitur Wiltun. Qui autem augere voluerit nostram donationem, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si quis vero minuere vel mutare præsumpserit, noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem, nisi prius satisfactione emendaverit.

¹ Ego] Collated with another copy in Claud. C. ix. fol. 104 b.

² coati] 'collati.'

³ Swithuno] 'et Swithuno.'

- † Ego Æthelwlf, rex, consensi et subscripsi.¹ A.D. 854.
 † Ego Ælhstan, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Swithun, episcopus, consensi et subscripsi.
 † Ego Wlfaf, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Werferth, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthreth consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfred, filii regis, consensimus.

[²*De Adventu Danorum in Angliam.*

Circa hæc tempora Danorum ex gente nonnulli IncurSIONS of the Danes, A.D. 857-860. navigio Angliam adventare, prædam capere, hominum occisioni instare, habitaculaque eorum exurere. Qui cum pæne ad internicionem ab Anglis sæpius funderentur, suorum tamen compatriotarum persecutione, numerosiore mox multitudine reparabantur. Tantus inesse eis regnandi sive dominandi in Anglia videbatur appetitus, ut quodcunque opportuni vel importuni foret perpetiendum, æquo id animo transigeretur, dummodo imperitandi speratum jus sibi obviaret. Nec tamen ad hoc levi quivere proventu attingere. Siquidam ab illis non minus ducentis in eo sudatum annis. Unde Anglia quondam plurimis fulta principibus, ut apud Orientalium et Occidentalium Saxonum, Merciorum, et Northanhinbrorum, Cantiorum quoque nationes singuli reges essent, recrudescentibus ærumnis, Danorum manu tantam sanguinis humani effusionem perpressa est, ut vix in regno unus relinqueretur princeps cujus cæteri consultu tuerentur. Eo urbes subversas passim, succensos vicos, destructa monasteria,

¹ *consensi et subscripsi.*] The words "consensi et subscripsi" are omitted throughout in the second copy.

² The MS. Claud. C. ix. introduces ~~at~~ this point the additional matter here added within brackets.

A.D. 857-860. monimenta eorum plurimis in locis dant indicia, ubi parietum ac murorum reliquie huc usque spectantur. Ita profligatis locorum habitatoribus, cum quies bellorum utcunque pararetur, loca a suis cultoribus pridem deserta ab aliis incoli ceperunt, commutato eorum dominatu et famulatu.]

XXXIV. — *De Morte Adelulfi Regis, et quomodo Athelbaldus, Filius ejus, confirmavit Ecclesie Abbendonie omnes Donationes Cissæ, et Cedwallæ, et Ince.*

Donations
by Ethel-
bald.

Hæthelwfo mortuo, successit ei Æthelbaldus, filius ejus. Isto vero Æthelbaldus, inter cæteras regni sui ecclesias, domum¹ Abbendonie quasi quadam speciali prerogativa in tantum dilexit, ut non solum de propriis beneficiis suis illam dotaret, verum etiam terras, quas primi fundatores Abbendonensis cœnobii, (scilicet Cissa, Cedwalla, Hina,) eidem cœnobio dederant et confirmaverant, ipse eidem Æthelbaldus ipsas easdem terras cum donatione propria sua carta confirmavit, et eas singillatim specificavit. Tenor autem cartæ hic est.

XXXV. — *Carta² Athelbaldi, Regis West-Saxonum, de Wachenesfeld.*

Domino regnorum regna regenti, jura impiorum³ dissonenti, semper gloria. Præcedentium etenim tem-

¹ domum.] The MS. here gives this contraction, *ibnu*; but that "domum" is the true reading appears probable from the occurrence of "illam," which presently follows.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 103,

where the title stands, "Carta regum Athelbaldi et Athelredi." In Claud. B. vi. fol. 13, an illumination representing King Ethelbald is here inserted.

³ impiorum dissonenti.] "imperialium dissonenti."

porum antiquitate ac diversitate succedentium imperi- A.D. 857-
 orum a prædecessoribus provide plura disposita, igno- 860.
 rantia caligine iccirco cassabuntur, dum litterarum
 notis origo institutionum minime deprehenditur tra-
 dita. Ne qua vero ex accidenti objectione posteris
 dissensio oriatur, prout pridem censuit peritorum con-
 stitutio, veluti vice testamenti stilo edenda ac jure
 sunt hereditaria successoribus relinquenda, ut seculis
 et generationibus veritas in præteritis actibus decla-
 retur. Quamobrem utile visum ac necessarium fore
 judicavimus dilucide huic ceduli¹ describere quanti-
 tatem terræ monasterii fundato in honore sanctæ
 Dei genetricis Mariæ semper-Virginis, situm e latere
 montis Abbedune,² cui venerabilis præsidet usque
 hodie abbas Cumma. Nam ex utraque parte fluvii
 Tamisæ, cis, citra, suis antecessoribus ad jus monas-
 terii præfati quædam territoria collata fuerant plaga
 prædicti fluminis occidentali, data in Dei oblatione
 terra his Saxonum regibus, Cissa, Ceadwalla, Ini.
 Quantitate hujus numeri ccl. cassatum continetur.
 Plaga vero orientali Mercie cclxxiii,³ potentissimi
 reges ad sustentationem Dei servorum supra facto⁴
 monasterio terram hac supputatione manentium xx.,
 qui additis vocabulis inspiciantur Æthelred, Cuthred,
 Coenred. Insuper et rex Æthelbaldus suam specia-
 liter oblationem monasterio eidem obtulit locoque in
 Wachenesfeld xxvi.⁵ cassatos dedit, alibi quoque juxta
 rivum Geenge x. erogavit. Præscriptas quoque præ-
 teritorum regum donationes, una cum suis præsulibus
 et principibus, sed et optimatibus, perhenniter Dei
 cultui eodemque monasterio præfato firmavit, quorum
 nomina subscriptionibus annexa declarantur.

¹ ceduli.] 'cedulæ.'

² Abbedune.] 'Ebandune.'

³ cclxxiii.] Om.

⁴ supra facto.] 'supra fato.'

⁵ xxvi.] 'xxvii.'

A.D. 862. Athelbaldus, Britannia Anglorum monarchus, preformatas propinquiorum sed et regum donationes hoc signo † firmavit.

† Ego Daniel, plebi Dei famulus, canonica subscriptione manu propria firmavi.

† Ego Wor, episcopus, consensi et subscripsi.¹

† Ego Forthere, episcopus, in Banesinga villa, jubente rege, consensi et subscripsi.²

† Ego Walcestod, episcopus, consensi et subscripsi.³

XXXVI.⁴

Succession
of the
kings of
Wessex.

Post decessum Athelbaldi successit ei frater ejus Adthelbriltus. Qui licet parvo tempore regnasset (videlicet v. annis), et in largitione beneficiorum non ad sufficientiam salutis animæ salubriter sibi providisset, nihilominus tamen protectioni ecclesiasticæ incessanter studuit curam impendere. Quo cedente in fatum, regnavit frater ejus Athelredus. Iste vero Athelredus tenens regni gubernacula dedit ac concessit venerabili et familiari principi suo Athelwifo terram x. cassatorum in villa quæ dicitur Witham, omni eodem modo quo carta regis subsequens testatur; scilicet, ut quemcunque vellet heredem post decessum suum sibi faceret. Ipse vero non factus immemor præscripti beneficii, domui Abbendonis villam ipsam cum omnibus ad illam integre pertinentibus de consensu et voluntate regis, cum carta regis ipsam do-

¹ consensi et subscripsi.] hanc donationem subscripsi.

² consensi et subscripsi.] crucis signum infixi.

³ consensi et subscripsi.] signum crucis ad confirmationem impressi.

⁴ Ego Eitelbeard, rex, super hanc

præfatam donationem sancto hoc signo †, una cum comitibus super nominatim descriptis, roboravi in expeditione ultra fluvium Sabria adversus Britonem gentem.

⁵ XXXVII.] No title occurs (in Claud. B. vi. fol. 13) to this chapter.

nationem et modum donandi exprimente, dedit et firmiter concessit, et ipsam cartam regis ad majorem munitionem in honore Dei et Beatæ Mariæ super altare Abendonæ devotione obtulit reverentissima. Et hæc est carta regis.

XXXVII.—*Carta*¹ *Adelredi, Regis, de Witthenham.*

Ego Æthelred,² gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwifo terram x. cassatorum in loco qui appellatur Witthenam; ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, in campis, pratis, pascuis, piscariis, quam diu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra secunda et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis fractionem et arcis munitionem. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumperit, noscat se ante tribunal Æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

King
Æthelred's
charter.

Scripta est autem hujus donationis cartule³ anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regalli quæ appellatur Mycendefr, coram idoneis testibus, quorum nomina subter annexa notantur.

† Ego Æthelred,⁴ rex,⁵ consensi et subscripsi.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 105 b.

² *Æthelred*] 'Æthered.'

³ *cartule.*] 'cartula.'

⁴ *Æthelred.*] Originally written Ætherd in B. vi.

⁵ *consensi et subscripsi.*] The words 'consensi et subscripsi' are omitted throughout in C. ix.

- A.D. 862. + Ego Ælfred, frater regis, consensi et subscripsi.
 + Ego Swithun, Wentanæ civitatis episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Alhhard, abbas, et multi alii, consensi et subscripsi.

Tandem¹ vero terram dono Siwardi episcopi, cum descriptione ejus, postea ecclesia ista possedit.

XXXVIII.—*De Lakinge.*

His temporibus princeps Cufwlffus, minister Ethel-swithæ, reginæ Merciorum, delit Deo, et Beata Mariæ, et domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, terram xv. manentium in villa quæ dicitur Lakinge, de consensu et voluntate memoratæ reginæ, in puram et perpetuam elemosinam. Cartam etiam ipsius reginæ posuit super altare sanctæ Mariæ in testimonium donationis suæ. Cujus cartæ subscriptio hæc est.

XXXIX.—*Carta² Adelwith, Reginæ, de Lakinge.³*

Charter
of Queen
Ethelwith.
A.D. 868.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo.

Ego Æthelsuith, regina, Deo largiente, Merciorum, cum consensu⁴ meorum seniorum concedens donabo Cuthwulfo fidelissimo⁵ ministro, aliquam telluris par-

¹ Tandem.] 'Eandem.'

² Cartæ.] A representation of the queen here occurs in Claud. B. vi. fol. 14. This charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 103.

³ Lakinge.] The duplicate here adds, 'xv. manentium.'

⁴ consensu.] 'consensu et testimonio.'

⁵ fidelissimo.] 'fidei meo ministro.'

tem meæ propriæ potestatis; id est terram xv. manentium in loco qui dicitur Lakinge, pro ejus humi¹ obedientia atque pecunia placabili, hoc est mille quingentis solidis argenti et auri, vel quindenis centum siclis; ut habeat et possideat quamdiu vivat perfruatque voluntarie, et post finem illius terminumque dierum, liberam relinquat cuicumque voluerit in semipternam potestatem hereditatemque perpetuam. Et hæc donatio pacta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXVIII, indictione i. Et² datum præcipimus omnibus seculi potestatibus, in nomine Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti,³ hæc supradicta inviolata servare. His testibus subscribentibus et consentientibus quorum nomina post recitata conscribuntur.

[*Metæ⁴ xv. Manentium ad Lakinge.*

Æn westewardum and on suthewardum Sceldmere, thonne of Sceldmere on smalanweg; and thanon on gemærbeorg; and of gemærbeorge on werthwelle; of werthwelle feower æcras be northan Lakingc.]

† Ego Æthelred, rex Occidentalium Saxonum, consensi et subscripsi.

† Ego Ælhfeth,⁵ episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wlfhere,⁶ dux, consensi et subscripsi.

† Ego Eadwlf, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wigstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Mucel, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfreth, filius⁷ regis, consensi et subscripsi.

¹ *humi.*] 'humili.'

² *Et datum.*] 'Et nos datum.'

³ *Spiritus Sancti.*] 'Spiritus Sancti inviolatum servare.'

⁴ *Metæ.*] From MS. Claud. C. ix. fol. 198 b.

⁵ *Ælhfeth.*] This and the next four witnesses are omitted in C. ix.

⁶ *Wlfhere.*] Originally Wlfere in B. vi.

⁷ *filius.*] frater.

- A.D. 868. + Ego¹ Oswald, filius regis, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælelwlif, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Alhhard, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Ædelferth, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ægberht, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Forthred, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Burg, rex Merciorum, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelsuith, regina, consensi et subscripsi.

[¹Idem vir postea eandem terram huic ecclesiæ contulit.]

XI.—*De Feornberga.*

Edric's gift of Feornberga. Omni eodem modo princeps Edricus, familiaris Ælfledæ reginæ Merciorum, dedit Deo, et Beate Mariæ, et monachis ibidem Deo servientibus, villam quæ Feornberga appellatur, per consensum et voluntatem memoratæ reginæ; et per cartæ auctoritatem quam præfata regina ei fecerat de suprascripta villa. Posuit etiam cartam ipsam super altare domus Abendoniar, insignans omni jure suo quod habuit in eadem terra per cartæ ipsi reginæ attestationem; cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta¹ Ælfledæ, Reginæ, de Ferberga.

Ælfledæ's charter. A.D. 878. Regnante Christo mediatore nostro, Filio Dei et Salvatione mundi, qui scepra regit et alta, totiusque telluris orbem post opere et umbratione, conceptione-

¹ *Ego Oswald.*] This and the next six lines are omitted in C. ix., which reads instead—

¹ *Ego Alferth, episcopus.*

¹ *Ego Alhard, abbas, et multi alii, consecraverunt.*

¹ *Idem.*] The passage within brackets has been added to the text from C. ix.

¹ *Carta.*] B. vi. fol. 14, here gives an illumination representing queen Ælfleda.

que Sancti Spiritus ex sacratissimo prosiliens Vir- A.D. 878.
ginis alvo, cujus imperio cuncta optemperant coelestia, tremuntque terrestria, et formidant infernaliam.

Hujus gloriosissimæ Incarnationis anno DCCCLXXVIII. ego Æthelfled, juvante superna pietate et largiente clementia Christi, gubernacula regens Merciorum, cum consilio episcoporum optimatumque meorum, dedi licentiam Eadrice, meo ministro, comparandi terram x. manentium æt Fernbeorngen sibi suisque heredibus perpetualiter possidendam. Terram quidem hanc ego Eadric placabili pecunia comparavi æt Wullufe, liberam ab omnibus tributis, notis vel ignotis, nisi expeditione et arcis constructione, et singulare pretium contra aliud. Terram vero hanc Offa, rex Merciorum, tradidit Bynnan, abavo Wullafi, et litteris consignavit. Casu quidem contigit anno eclipsi solis perditio prioris libri, nunc autem nostra licentia et confirmatione anticus præscribitur liber, si causa alicujus rei inveniatur igne cremetur. Caraxata est autem cartula hujus donationis et confirmationis, anno Divinæ Incarnationis sicut supra invenitur, et die v. idus Septembris [9th Sept.], in loco qui dicitur Weardburg. Hoc autem servantibus, prosperitas, vita, salus. Minuentibus vero et frangentibus, mors, pœna, et perditio.

Nomina vero hujus confirmationis et testimonii hic infra nitescunt.

† Ego Æthelfled hanc meam licentiam confirmo signaculo sanctæ Crucis.

† Ego Ælfwyn, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelhun, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelferd, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthulhun, abbas, consensi et subscripsi.

- A.D. 866-
871.
- + Ego Ecgberht, abbas, consensi et subscripsi.
 - + Ego Cynath, abbas, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wiltred consensi et subscripsi.
 - + Ego Berhsige consensi et subscripsi.
 - + Ego Æthelnath consensi et subscripsi.
 - + Ego Æthelward consensi et subscripsi.
 - + Ego Ælfstan consensi et subscripsi.

XLI. -- *De Adventu Danorum in Angliam et Destructione de Abendoniam.*

Of the
irruption
of the
Danes into
England.

Tempore vero Æthelredi regis, ut puta ex serie gestorum accepimus Anglorum, gens quamplurima de Danubia navali vehiculo in Angliam adventasse perhibetur. Cujus sane duces principales et ductores viri sanguinum Ingwar et Hubla extitisse commemorantur. Applicuerunt autem Dani isti sub brumali hemispherio in regno Norhanhimbrorum. Quibus, tum propter loci amantatem, tum propter insulae fertilitatem, pariter et omnium bonorum affluentiam, tantus appetitus regnandi in ipsa fuisse comprobatur, ut nulli jam parcerent terrigenarum conditioni, aut aetati, vel sexui cujuscumque, etiam in mortis discrimine deferrent. Enimvero interfectis viris et mulieribus, pariter cum parvulis ad ubera matrum adhuc pendentibus, urbibus hinc inde subversis, vicis passim succensis, adjacentes provincias tam felices tam infelici devastatione depopulaverant, ut nec etiam manus mittere ad sancta sanctorum aliquatenus formidarent. Evertelat itaque domum Gedeonis gens exera, agni fœdus hœdus rapuit, cornu David flagellabat gens misera, violente plena gente, sola sedit civitas. Urbes itaque cum monasteriis subvertebantur, quorum etiam monumenta adhuc plurimis in locis præstant indicia, utputa ubi parietum ac murorum reliquiae huc usque spectantur semidirutae. Quid multa? Dani isti de regno ad regnum, et de populo transcentes ad populum alterum, quasi pro

signo victoriæ animi extollentes insolentiam, tandem ^{A.D. 866-} ad Westsaxoniam infelici gressu pervenerunt, ubi ^{871.} consimili modo, quo cæteris in locis, debacchantes, ultimo sacrosanctam ac venerabilem domum Abbendonæ, quam tot reges sancti et viri tam authentici supradicti fundaverant et dotis variis ditaverant, tam inimica manu tamque leonina ferocitate, necnon tam detestabili aviditate, monachis penitus effugatis, destruxerant, ut nihil ibi præter parietes reliquias perhiberentur. Hoc tamen divinitus proviso, quod reliquias sanctorum cum cartis ipsius domus, quas superius in hoc libro annotavimus et inferius sunt annotatæ, clandestine sunt reservatæ, ad hoc forte quatinus recuperatores simul reperatores ejusdem cœnobii de terris ad ipsam ecclesiam de¹ jure pertinentibus per easdam cartas imposterum fierent certiores. O quis dolor et quæ anxietas, et quis tam duræ cervicis, tam ferrei pectoris, tam adamantini cordis, ut hæc audiat et se a lachrimis absteineat? Expulsis itaque theophilis a gremio matris suæ, locum ipsum tam sanctum et tam honestum, non solum præsumtuose, sed et irreverenter allophili² occupaverunt, et hi Dani immo pagani fuere. E quorum collegio dum plerique inflati spiritu superbiæ die quadam in Refectorio de more monachorum residerent, et tam scurriliter quam incomposite in omnibus se haberent, accidit hujuscemodi miraculum, quod non est sub silentio prætereundum.

XLII.—*Quomodo Imago Danos expulit de Refectorio.*

Imago etenim affixa cruci, quæ in medio mensæ ^{Incidents} editoris fuit posita, imago, quasi moleste ferens paga- ^{connected} ^{with the} ^{Danish} ^{invasion.}

¹ *de.*] Above the line in B. vi. | ginal hand, upon a revision of
² *allophili.*] Added by the ori- | the text in B. vi.

A.D. 866-
871. norum ingluviem discumbentium, motu mirabili et brachio mobili, necnon digito flexibili, lapides de maceria Refectorii potenti virtute et admirabili fortitudine extraxisse narratur, quibus mediantibus, inaudita terribili turbine in ipsam saeviebat multitudinem paganorum. Verumtamen nec a tali lapidatione imago citra destitit, donec universos Satani satellites, non pedetentim aut more testudinum incedentes, extra Refectorium penitus expulisset. Hæc sunt Christi opera, omni laude digna, cui nihil est difficile. Qui licet naturas singulas certis astringi regulis statuerit, et sic providerit ut a prescriptis formulis naturæ eadem nullo possint conatu ultra naturam progredi, vel per se citra regredi, tamen earum Auctor quando vult, et ubi vult, et sicut vult, per quamlibet naturam, tam rationalem quam irrationalem, animatam et inanimatam, mirabilia sua mirifice dilucidat, ut cognoscatur ab omnibus quod quoties factus superbit in factorem, aut plasmatus in figulum, vel creatura contra Creatorem suum erigit calcaneum, justo Dei iudicio sciat se labi in profundum dum minus circumspicere tendit in altum. Discat itaque homo conditionis miseræ ex istius miraculi explanatione, quam periculosum sit superbiere et quam perniciosum aliquid arrogare, vel etiam cuiquam derogare, aut dilapidationi abrogare; intendat etiam quam tutum est humilitatis gradum sectari, necnon Deum timere, cui genuflectitur omne, insimul et quam honestum ipsam legem naturalem, qua nulla lex asquior aut justior, firmiter observare, qua dicitur, — Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.

XLIII.—*De alio Miraculo.*

Aliud etiam miraculum, non post multum temporis elapsum, per eandem imaginem, nec minus admira-

tione dignum, accidisse perhibetur. Frater etenim ^{A.D. 866-} quidam, cum refectorium intrasset sitim levaturus, ^{871.} quam diutius sustinebat, nullo secum comite sui ordinis, non factus immemor priusquam quippiam gustasset de liquore, signo crucis poculum signavit, et more solito benedictionem proferens, respondit imago viva voce ac ore rotundo, distincte et aperte dicens. Verum quod cum frater audisset, factus quasi in extasi, quia neminem vidit, et inconsuetis vocis representationem perpendisset, sedit solitarius, ac quidnam hoc esse posset secum propensius deliberavit. Quid multa? Tandem ad memoriam revocans quod in dubiis benignius et sanctius est interpretandum, oculos attollit ad imaginem, et recolens quam magna et quam mirabilia Deus per illam subjectam creaturam fieri dignatus est, cruci necessario duxit ascribendum quod phantasma sibi assolet præjudicare. Non est ergo dubium quin imago loqueretur, nec admiratione dignum si Deus, qui retrahit et tribuit, qui omnia creavit ex nihilo, id est, non ex præjacenti materia, ex creatura inanimata vocem protulerit sonoram, et quasi ex arteriis prolatam, qui quondam asino Balam mirabiliter contulit ut primo contra prophetam recalcitraret, deinde voce viva admoneret ne ulterius in via progredereetur. Hæc sunt tua, bone Jhesu, opera, cui laus et gloria.

XLIV.—*De Reædificatione Abbendonice.*

Nunc vero restat ut ad reædificationem domus Ab- ^{Abingdon} bendonice stilum vertamus reciprocum. Adelfredo ^{rebuilt.} itaque Westsaxonum rege viam universæ carnis in-

¹ *Adelfredo.*] Originally Adelredo in B. vi.

A.D. 871-
901. gresso, pius ac misericors Dominus noster Jhesus Christus, cujus universae viae misericordia et veritas, qui pius pati et impios regnare permittit, orphanis sanctae matris ecclesiae Abbandoniae in tribulationibus factus est adjutor opportunus, sui gratia qui cum servis suis tantam novit misericordiam. Suscitavit enim successores regis Adelredi, qui pio desiderio (utpote declarabitur inferius) reparatione ipsius domus certatim curam impendebant, inter quos fuit praedictus rex Ælfrédus, Adelredi frater regis, qui primus post Adelredum regni suscipit gubernacula. Hic vero mala malis accumulans, quasi Judas inter XII., villam in qua cenobium situm est, quae vulgari idiomate Abbandonia appellatur, cum omnibus suis appenditiis a praedicto cenobio violenter abstraxit, victori Domino, pro victoria qua functus est de Danis super Essedune victis, in parem reddens talionem. Tempore suo memoratus rex Ælfrédus villam, quae Appelford appellatur, cuidam fideli suo, pro servitio et homagio suo, nomine Deormodo, dedit, et (ut carta ipsius regis testatur) concessit ei ut quemcumque sibi vellet heredem constitueret. Constituit itaque praedictus Deormodus heredem sibi Deum, et Beatam Mariam, et ecclesiam Abbandoniae, post decessum ipsius regis donationem ipsam ratam attestante et inconcussam. Cujus cartae tenor his est.¹

¹ *His est*] The previous narrative is thus compressed in Claud. C. ix. fol. 105b.

= De ERRERO REGE.

"Igitur post mortem Ælheredi regis, frater ejus Ælfrédus suscepit imperium. Qui villam in qua cenobium situm est, quae vulgari idiomate Abbandun dicitur, cum omnibus

suis adjectivis, a praedicto cenobio abstraxit; victori Domino in parem pro victoria qua functus est reddens talionem. Quo decessente, Edwardus filius ejus successit in regnum."

Then is introduced "CARTA REGIS ÆLFREDI DE APPELFORD," from which the following various readings are derived.

XLV.—*Carta Alfredi Regis West-Saxonum de Appelford.* A.D. 871-901.

Quicquid concedendum est fidelibus¹ regali dono, King libello litterarum muniri debetur, quia fragilis ho- Alfred's minum² memoria recedit, et traditio litterarum charter of Appelford. semper ad memoriam reducit.

Unde Ælfrædus Anglorum Saxonum³ rex cuidam eo fideli, nomine Deormodo, unam quinque mansorum villulam, nomine Æppelford, dono et concedo pro aliâ terrarum particula quam incolæ⁴ Harændun appellant. Tali igitur jure hereditario illi trado et concedo, ut post vitæ suæ terminum cuicumque suo heredi sive alicui monasterio sanctorum in perpetuam tradat hereditatem, prout ipse voluerit. Sit autem præsens⁵ terra libera ab omni seculari servitio, exceptis tribus, expeditione populari, restauratione viatici pontis, constructione regalis arcis. Si quis autem cupiditatis flamma accensus hunc nostrum libellulum frangere temptaverit, sit dampnatus atque sepultus in inferno inferiori cum Juda apostata atque Pilato, et cum omnibus qui injuste possident sanctuarium Dei.

Deormod⁶ gebohte æt Ælfræd cyninge mid fiftigum mancessan arodenes goldes fif hida land on éce yrfe, ælces thinges freoh butan fyrde, and fæstinge weorces, on thisum lande fæst.

Et ut hoc scriptum inviolabilem firmitatem obtineat, ego rex primus regali sigillo confirmo, meosque fideles ad firmandum⁷ testes esse præcipio.

¹ *fidelibus*] regali dono fidelibus.

² *hominum*] hominis.

³ *Anglorum Saxonum*] Anglo-saxonum; and this was also the original reading of B. vi.

⁴ *incolæ*] incolæ.

⁵ *præsens*] prædicta.

⁶ *Deormod.*] This passage, as far as the word "fæst," does not occur in C. ix.

⁷ *ad firmandum*] ad confirmandum.

- A.D. 901-
924.
- + Signum Ælfredi, regia.
 - + Signum Edward, filii regia.
 - + Signum¹ Wulfric, ministri.
 - + Signum Deormod, ministri.
 - + Signum² Ælfreth, ministri.
 - + Signum Sigulf, ministri.
 - + Signum Wulfric, ministri.
 - + Signum Beormund, ministri.
 - + Signum Ealhmund, ministri.
 - + Signum Æthelhelm, ministri.

*Metæ de Appelford.*³

Ærest on tha lace tha lith be Westan Dyrnangelade, andlang lace upon ane furh, that on Widelan geat, andlang⁴ dic, that on thone mor the lid betwux Suthtune and Witenhamme, and swa forth be more, that on the ealdan dic that æ lith⁵ betwux Wigbal-dinegtune and Appelforda, and of there ealdan dic to Diceswyllan, of Diceswyllan to Sandgewyrpe, and of Sandgewyrpe that utan Temese.

XLVI.—*De Morte Alfreli Regis West-Saxonum et Successione Edwardi Filii sui.*

Succession
of Edward
the Elder.

Mortuo Ælfrædo rege, successit ei Ædwardus filius ejus. Iste vero Ædwardus cuidam ministro suo, Ælfstano nomine, villam que dicitur Sefouenhamtune dedit et carta sua confirmavit; insuper et ei concessit

¹ Signum.] This line is omitted in C. ix.

² Signum.] These witnesses are omitted in C. ix., which adds.—
"Eandem terram postea idem vir Deo et Sanctæ Mariæ concessit."

³ Metæ de Appelford.] These boundaries occur in the second MS. at fol. 198 b.

⁴ andlang] swa andlang.

⁵ that æ lith] that lith.

ut quemcumque sibi vellet post decessum suum heredem facere de eadem terra, sine ulla contradictione facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus cartæ memoratus Ælfstanus fretus munimine, ipsam terram dedit Deo, et Beatæ Mariæ, et domui Abben-doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus donationis, (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) cartam regis, per quam totum jus suum in memorata terra, habebat, super altare Beatæ Mariæ Abben-doniæ, coram ipso rege et magnatibus suis, nemine donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ tenor hic est.

XLVII.—*Carta Regis Edwardi de Seuenhantun.*

Nihil ergo in hoc seculo prolixæ felicitate fruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut orthodoxorum demonstrant paradigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimoniarum sunt perfruendæ ut tamen æternæ patriæ emolumentis nunquam fraudemur.

Charter of
Edward
the Con-
fessor,
A.D. 1043.

Quamobrem ego Eadward annuente altitroni Moderatori imperio Anglorum basileus, quodam ministro meo, Ælfstan nominato, x. mansas ubi dicitur æt Seofonhæmtune libens donabo, quatinus habeat atque possideat, ac post se qualicumque libuerit heredi derelinquat. Sit autem rus prædictum ab omni mundano servitio liberum; tribus tamen exceptis, viatici restauratione pontis, arcis constructione regalis, expeditione etiam populari. Si quis vero (quod absit) cupiditatis flamma accensus, hoc nostrum infringere temptaverit donum, sciat se dampnaturum cum filiis perditionis in tartareis tormentis, nisi respiscens

A.D. 1043. digna satisfactione emendaverit. Nam prædicta ruris particula his metis constat circumcincta.

Metæ de Seuenhamtun.

Erest on tha haran apeldran, of thare apeldran andlang Pinnan rode, of thare rode betweox Morsceagan and Middel lea thwyres on tha caldan dic, of thare dic andlang hriçges on hyde wil, of than wille andlang stræte on hægla thorn, of than thorne andlang hriçges on hodan mere on gerihte on fif thornas, of fif thornon thwyres on thæne caldan ellen styb, of than styble on tha caldan dic, of thare dic andlang herpaths that hit cynth be northan bien hylle in on thæt sled, swa andlang fura on thæne smalan weg, swa andlang weges on thone withig, of than withige on stan wyl, of than wille thwyres on thæne garan, of than garan on thæs broccs bige, of than bige on tha caldan eorþ byrig, of thare byrig on thone ac styb, of than stible eft on tha haran apeldran.

Scripta est ergo hujus regalis doni cartula anno Dominicæ Incarnationis xliii. post mille, indictione xi, his confirmantibus quorum vocabula infra sunt prætitulata et cernentibus apparent adnotata.

+ Ego Eadward, rex Anglorum, meum donum signo crucis confirmavi.

+ Ego Ælfgyfa, prædicti regis mater, regium munus corroboravi.

+ Ego Eadwinus, archiepiscopus, almo sanctæ crucis vexillo confortavi.

+ Ego Ælfric, archipresul, istud datum libens consolidavi.

+ Ego Bryhtwold, episcopus.

+ Ego Æthestan, episcopus.

+ Ego Godwine, dux.

A.D. 1043.

- + Ego Godeman, prespiter.
- + Ego Karl, minister.
- + Ego Ælfget, minister.
- + Ego Ælfwig, præfectus.
- + Ego Ælfwine, episcopus.
- + Ego Grimkyl, episcopus.
- + Ego Dudoca, episcopus.
- + Ego Lyfing, episcopus.
- + Ego Brihtwine, episcopus.
- + Ego Eadnoth, episcopus.
- + Ego Ælthelwearda, abbas.
- + Ego Ælfwine, abbas.
- + Ego Siward, abbas.
- + Ego Wulfsige, abbas.
- + Ego Leofric, presbyter.
- + Ego Siward, dux.
- + Ego Swegen, dux.
- + Ego Eadwold, presbyter.
- + Ego Hereman, presbyter.
- + Ego Leofric, presbyter.
- + Ego Osgod, miles.
- + Ego Ælfstan, miles.
- + Ego Esbern, miles.
- + Ego Lyfing, miles.
- + Ego Ordgar, miles.
- + Ego Odda, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Dodda Æthelmer.
- + Ego Urki, minister.
- + Ego Ælfget, minister.
- + Ego Wulfnoth, præfectus.
- + Ego Kinewerd, præfectus.
- + Ego Thokig, minister.
- + Ego Æthelwig, minister.
- + Ego Leofric et Tofig, ministri.
- + Ego Æfwig, præfectus.
- + Ego Æthelmer, minister.

- A.D. 1043. + Ego Æthelric, minister.
 + Ego Totig, minister.
 + Ego Leofwine, minister.
 + Ego Godsunu, minister.
 + Ego Ulfkitel et Æthelric, ministri.

XLVIII.—*Quomodo Rex dedit Athelhumflo
 Hordwella.*

Charter of
 Edward
 the Elder,
 A.D. 901-
 924.

Iste vero Eadwardus rex totius Angliæ, dum adhuc vitales carperet auras, cuidum fasallo suo Tata, Æthelhumflo dedit Hordwelle trium manentium in puram et perpetuam elemosinam, et carta sua confirmavit. Insuper et ei concessit ut quemcumque sibi vellet post decessum suum heredem facere de eadem terra, sine ulla contradictione facere posset, et hoc idem carta regis testatur. Cujus cartæ memoratus Tata Æthelhumflus fretus munimine ipsam terram dedit Deo, beate Mariæ, et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus in puram et perpetuam elemosinam; et in signum hujus donationis (sicut tunc temporis consuetudo fuit,) cartam regis, per quam totum jus suum quod in memorata terra habebat, super altare beate Mariæ Abbendonie coram ipso rege et magnatibus suis, nemine donationi suæ contradicente, posuit. Cujus cartæ tenor hic est.

XLIX.—*Carta Regis Edwardi de Hordwella.*

Charter of
 gift of
 Hordwell.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente.

Ego Eadward, non meis meritis exigentibus, Omnipotentis Dei misericordia, Angul-Saxonum rex, pro piaculorum meorum remedio, necnon et antecessorum

meorum atque etiam posteritatis meæ subsequēntis, A.D. 901-⁹²⁴. cum consensu et licentia optimatum meorum, quorum nomina infra scripta sunt, recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo Tata Æthehumflo, hoc est trium manentium æt Hordwelle inperpetuum possessionem imperavi, quas ante Æthulwulfus avus meus, Occidentalium Saxonum rex, perpetualiter dederat, ab omni mundiali censu liberas, excepta expeditione, et pontis et arcis constructione; sed casu quodam, hereditarius ille liber antiquus submersus est, quo pæne nihil in eo apertum videbatur. Hæc autem cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCC. iii., in celebri loco qui dicitur Haamtum scripta est in præsentia subsequēntium testium.

Metæ¹ de Hordwella.

An Swinbroc ærest,² thæt up of Swinebroce in on riscslæd, of thæs riscslædes byge foran ongean Hordwylles weg, thæt andlang thæs wegese oth hit cymth to Iecenhilde wege, thonne of than³ wege up on thone ealdan wude⁴ weg, thonne of thæn wude weg⁵ be eastan⁶ Tellesbyrg on æenne garan, thonne of than⁷ garan on næne garæcer, thæt andlang thære fyrh⁸ to anum andheafdum, to anre forierthe, and sio forierth gæth in to tham lande, thanne on gerihte to tham stane on hricg weg, thanon west on anne goran, andlanges thære fyrh⁹ to anum anheafdum, thanon of dune on fearnhylles slæd, thæt thanon on ane

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy in MS. Claud. C. ix. fol. 199.

² *An Swinbroc ærest.*] Ærest on Swinbroc.

³ *than*] thæm.

⁴ *wude*] wudu.

⁵ *thæn wude weg*] thæm waga.

⁶ *eastan*] eastan.

⁷ *than*] thæm.

⁸ *fyrh*] furh.

⁹ *fyrh*] furh.

A.D. 901-^{924.} furh¹ an acer near thæm hlinec, thonne on there² hlinec³ æt fearuhylles slaxle suthwearde,⁴ of thæm hlinec on anon heafde, forth thær on ane furh, on ane stanrewe, thanon on gerihte on hricgweg that thanone on ane garacer on anon heafde, and so garacer in on that land, thanone andlanges anre furh oth hit cymth to anum byg, thanone of thæm byg forth on ane furh oth hit cymth to anre forierthe, and so forierth into tham lande, thonne on Icenhilde weg be Tellesburh westan, thanone north ofer Icenhilde weg on sican wylle, that hthweres⁵ ofer an furlang on gerihte on an ælbed on hæghylles brocces bygge, anlang thæs brocces oth hit cymth to twam garacer, and than⁶ garaceras in on that land, thanon on ane forierthe on anon heafde, thanon on gerihte on reolan clif on Swinbroc, thonne andlang thæs brocces on that risclæd.

- + Ego⁷ Eadweardus, rex.
- + Ego Asser, episcopus.
- + Ego Ordlaf, dux.
- + Ego Dyormod, minister.
- + Ego Wihtbord, minister.
- + Ego Ælfrie, minister.
- + Ego Wærulf, presbyter.
- + Ego Byrnstan, presbyter.
- + Ego Wulfhun, minister.
- + Ego Buga, minister.
- + Ego Alla, minister.
- + Ego Wulfhem, minister.

¹ furh } forh.

² there } that.

³ hlinec } of tham hlinec on oðerne
hlinec, *old*

⁴ suthwearde } suthwearde.

⁵ hthweres } thwyres.

⁶ than } than.

⁷ Ego } The names of the witnesses are omitted in the second MS.

† Ego Wulred, minister.

A.D. 924.

† Ego Beornstan, minister.

L.—*De Morte Edwardi Regis et Successione
Adelstani Filii sui.*¹

Postquam vero Eadwardus rex Angliæ, Domino dis-
ponente, viam universæ carnis ingressus est, successit
ei Athelstanus filius ejus. Iste vero Athelstanus post
suscepta regni gubernacula subito tantæ pietatis ac
vitæ sanctitatis extitisse perhibetur ut granum sinapis,
quod in cordis ejus horto bonus Hortolanus, Dominus
ac Redemptor noster Ihesus, seminaverat, mature radi-
catum illico crescere cœpisset in arborem magnam
firmissimæ fidei, et sanctæ spei, insuper et caritatis
immensæ, quæ nec invidet nec agit perperam. Opera
etenim, quæ Deo sunt placabilia, libenter vidit per
discretionem, audivit per obedientiam, gustavit per
caritatem, olfecit per spem et fidem, necnon tetigit
pariter et consummavit per bonam operationem. In
ecclesiis etenim quamplurimis destructis iterum reædi-
ficandis summam curam ac diligentissimam diligen-
tiam incessanter impendere satagebat. Inter quas
cœnobium Abbendonix, Chinato abbate locum ipsum

Death of
Edward the
Elder, and
accession of
Ethelstan,
A.D. 924.

¹ *Filii sui.*] The Cottonian MS. Claud. C. ix. fol. 106 b. proceeds thus:—

“Defuncto ergo Eadwardo rege, successit in regnum filius ejus Athelstanus. Athelstano itaque rege monarchiam principatus totius Angliæ tenente, anno scilicet ab Incarnatione Christi, DCCCCXXX., Cynatum Abbendonix accepimus abbatem fuisse. Cujus regis dono idem abbas in Dumeltuna x. man-

siones ad occidentalem fluvii Esingeburne, et duas itidem mansiones ad orientalem ejusdem fluvii plagam ad Eastane, cum silvis, pratis, pascuisque suis, sed et in alio loco, id est Scæringaford et Sandford, xv. cassatorum, Swineford quoque v. manentium, consecutus est, ecclesiæ suæ ob honorem et cumulum.

“CARTA REGIS ATHELSTANI DE DUMELTUNA.” See p. 60.

A.D. 924- tunc temporis gubernante, tanta sinceritate tantoque
941. amoris privilegio est amplexatus, ut non solum illud
variis ditaret ornamentis, verum etiam amplis eam
dotaret possessionibus. Quibus possessionibus carta
ipsius regis subsequentes veritatis perhibent testimo-
nium. Quarum prima hæc est.

LI.—*Carta Athelstani Regis de Dumeltuna.*¹

Gift of
Dumel-
tune.

Summa² polorum cacumina, ima quoque solorum
fundamina, tetra necnon baratorum tragædia, almæ
Trinitatis monarchia regnando ac regendo premen-
doque, Auctor omnium Deus gubernat æthraliter; cujus
videlicet largifluæ liberalitatis munificentia Athelsta-
num regem Albionis præstantissimum solio sublimavit
paterno, ac triquadri orbis rumigerula, præ cæteris
ampliavit prærogativa. Tali namque sceptrorum suf-
fultus diademate patronus, regie dignitatis panna-
gericus gratuita cordis generositate Cynatho, monasticæ
conversationis archimandrita, propriæ possessionis tel-
lurem duobus in locis jure hereditario perpetualiter
condonavit, ac præfato abbati suisque post se heredi-
bus, evangelico provocatus paradigmatè taliter promul-
gante, "Omni habenti dabitur et habundabit," [Matt.
xiii. 12], perhenniter possidendam firmaverat. Hoc
denique imperator magnanimus, non pretio philargio,
sed longevæ prosperitatis patrocínio, ac paradisiacæ
amœnitatis mercimónio, more solito præstaverat gratis.
Hæc scilicet loca hoc utuntur nomine; ad Dumolan³

¹ *Dumeltuna*.] In Claud. B. vi. and with Talbot's transcript in the
fol. 14, a representation of King library of Corpus Christi College,
Athelstan is here introduced. Cambridge, MS. ext. p. 171.

² *Summa*.] Collated with the du-
plicate copy, Claud. C. ix. fol. 106, | ³ *Dumolan*.] *Dumeltun*.—*Dumol-*
tan. C.C.C.

x. mansiunculæ, quæ¹ sunt occidentali parte fluminis A.D. 924-
 Esingburnan, et duæ communiter orientali² plaga⁹⁴¹.
 ejusdem lymphæ populari sorte dirivantur ad East-
 une; quinque nam locis habentur silvaticis ad
 Fleferth dextra lævaque illius³ rivuli qui vulgariter
 Pidwuella⁴ vocitatur. Hujusque loci usurpatio⁵ ne
 adoptat dominus abbas, silvis, pratis ac pascuis, ara-
 tura ac reliquis illac rite subsidiis; ut perpetuum⁶
 pertineat ad Dumolatan⁷ in posterum pio potissimum
 prolatori⁸ gloriam, ac deinceps magnopere cum lator⁹
 ad præmium. Hæc nempe condonatio peracta est
 nongentesimo atque tricentesimo laterculo Jhesualis
 infantie, summique prolis essentia, ac ter assis in-
 dictio copulatim conjungitur; hujus pro certo lar-
 gifluæ dapsilitatis locupletatio firma senatorum adsti-
 pulatione atque rata adsertione, uti infra karaxatur,
 v^o anno. ex quo nobilissime gloriosus rex Anglo-
 saxones¹⁰ regaliter gubernabat, tertioque postquam
 authentice Northanhimbrorum Cumbrorumque, blanda
 mirifici Conditoris benevolentia, patrocinando sceptrinæ
 gubernaculum perceperat virgæ, constat esse, Christo
 to Theon suffragante, salubriter adimpleta; ac prisco
 certissimæ derivationis confinio circumcincta hoc modo
 dinoscitur.¹¹

¹ quæ] videlicet, quæ sunt. C.C.C.

² orientali] ad orientali.

³ illius] illi.

⁴ Pidwuella] Widwella; — Pid-
 nuella. C.C.C.

⁵ usurpatio] usurpatio en. C.C.C.
 which adds in a marginal note that
 the original reading was "usurpa-
 tionem."

⁶ pcrpetuum] perpetim. C.C.C.

⁷ Dumolatan] Dumoltan. C.C.C.

⁸ prolatori] prosatori ad. C.C.C.

⁹ cum lator] conlatori. C.C.C.

¹⁰ Anglosaxones] Angolsaxones.
 C.C.C.

¹¹ hoc modo dinoscitur.] The words
 "hoc modo dinoscitur" are omitted
 in Claud. C. ix.

A.D. 934-
941.

Metr¹ de Dumoltuna.

Primitus² ad Dumoltan easton³ on Esingeburna, thonne suthan of Esingburnan westwardes ondlong dices, thæt swa up won⁴ gerilite on dagan oran,⁵ thæt swa ondlong scæthbroces in gemare die,⁶ thæt swa ondlong in seegmere, thæt swa of seegmere east ryhte in Esingburnan in Dernaforð.

Thonne sind this tha land gemæru æt Widwellan.⁷ Of Widwellan in crundelu, of crundelum suth ryhte onlang hryges⁸ on Tittandune, of Tittandune west on ealdan⁹ wellan thonon in Winterburnan, swa in Widwellan,¹⁰ of Widwellan on Eomers melwa, and swa on othere Winterburnan, thæt¹¹ in Widwellan, and swa ondlang Widwellan oppo crundela.¹²

Hoc¹³ supplementum quoque huic singrapha rex famosissimus augmentabat, ut ne aliquis fraudulenta seductione hunc codicellum vetustis evincere valeat libellulis. Si quis (quod absit) possessor agelluli, fas divinum profanando seu jus humanum violando deliquerit, alius ejusdem genealogie, rationabilius agens regi supradicto, in longinquam perfruat retribui-

¹ *Metr*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 199 b.

² *Primitus*] Ærest eastan.

³ *easton*] eastan. C.C.C.

⁴ *up won*] upp on. C.C.C.

⁵ *oran*] ora.

⁶ *gemare die*] gemæreslic. C.C.C.

⁷ *Widwellan*] *Of Widwellan*]
Widwellan. Of Widwellan. C.C.C.

⁸ *onlang hryges*] ondlong hryges.
C.C.C.

⁹ *ealdan*] ealdan. C.C.C.

¹⁰ *Widwellan of Widwellan on Eomers*] *Widwellan* of *Widwellan* on *Eomers*. C.C.C.

¹¹ *thæt* . . . *crundela*] *thæt* in *Widwellan*, and swa ondlong *Widwellan* up oth *crundelu*. C.C.C.

¹² *crundela*] upon crundelum.

¹³ *Hoc*] MS. Claud. C. ix. fol. 106 b.

tionem; argentibus vero hoc regale donativum dupla A.D. 924-
Deus adaugebat¹ bona; minuentibus necnon Satan⁹⁴¹.
cum satellitibus inferat dampna. Det Deus ne pro-
veniat! Pax in ævum servantibus!

His Testibus.

† Ego Æthelstan, rex et rector totius Britanniae
cæterarumque, Deo concedente, gubernator provin-
ciarum, hæc dona vexillando conscripsi.

† Ego Wlfhelm² quoque archipræsul, cum Rod-
wardo³ cæterisque pontificibus, consensi et subscripsi.

† Ego⁴ Theodred, præsul, atque Ælfhæh, consensi et
subscripsi.

† Ego Cynsige, biscop, cum Ælfrico, consensi et
subscripsi.

† Ego Wulfrige, episcopus, atque Ælfred, consensi
et subscripsi.

† Ego Æthelgar, pontifex, cum Æthelwaldo, con-
sensi et subscripsi.

† Ego Kcenwald, antistes, atque Wulfhelm, cum
testibus subnotatis, subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, Æthelmund, comes, con-
sensi et subscripsi.

¹ *adaugebat*] adaugeat. C.C.C. and
C. ix.

² *Wlfhelm*] Wulfhelmus. C. ix.;
Wulfhelm. C.C.C.

³ *Rodwardo*] Roduuardo. C.C.C.

⁴ *Ego.*] The duplicate Cotton
copy omits the witnesses from this
point; the transcript in C.C.C. pro-
ceeds thus:—

“† Theodred præsul atque Ælf-
hea.

“† Cynesige biscop cum Æl-

frico, &c.; tandem Ælfgar consul,
Ælfaige miles, Wiferth claviger,
Leofsige signifer, &c.

“† Ego Eadgar, Christi annu-
ente gratia Anglorum basilens,
largifluam hujus territorii confir-
mationem Osulfo præsuli, uti a
Cynatho abbate ei pridem concessa
fuerat, crucis taumate, optimatum-
que meorum utens consilio, resto-
rando perpetim corroboravi.”

- A.D. 924-
931.
- + Ego Uhtred, eorl, atque Seule, subscripsi.
 - + Ego Ælfgar, consul, Ælfrige, miles, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wiferth, clavigel, Leofsige signifer, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wulfrie, rector, et Thelgeard, armiger, consensi et subscripsi.

LII.— *Carta¹ Regis Athelstani de Xalingeforda.*

Gift of
Scaring-
ford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta disponit, simul Sancti Spiritus gratia vivificante. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelstan, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xii. videlicet cassatos, loco qui celebri ad Scaringaford nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sancteque ejus ecclesie beate Dei genetricis Mariae, dicata honori,² loco qui celebri ad Abblendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet et pascuis, Godescalco obtinente presbytero, aeterna largitus sum hereditate. Sit autem praedictum rus omni terrenaeservitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisque restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam con-

¹ *Carta.* Collated with MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 106. *Carta regis Æthelstani de Scaringaford.*

² *dicata honori.* In C. ix. the ter-

mination of "dicata" is written upon an erasure, and "honori" is added above the line.

stituimus transferre voluerit, privatus a consortio A.D. 931. sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Scripta est hæc carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum subtus nomina characteribus depicta annotantur.

[*De metis*¹ *Scaringaford.*

Ærest on Eoccen æt Sandfordinga gemære; swa ut ongean stream to Snitan ige; on north healfe thæs igethes, and swa on Baccan mor middewearðne; swa andlang mores on fisc lace; innan Crypeles heale; and thæt andlang Fearnbroces, thæt hit sticath up on tha readan dic; swa andlang dic thæt on hlydan; andlang hlydan on bradan mor; of bradan more to preosthamme; up on myos wyllan; of myos wyllen on thene hricg weg; andlang hrycge weges to thæm Cristes mæle; thonne suth thæt hit sticoth eft on Eoccen thæt hit onfeng.]

† Ego Æthelstan, singularis privilegii monarchia prædictus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ Crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wlfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

¹ *De metis.*] These boundaries are here inserted from Claud. C. ix. fol. 198 b.

- A.D. 931. + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesie archiepiscopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Brinstan, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Kenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Adulfus, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Elfric, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Osferth, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Alfwuold, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Osbriht,¹ dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Elfstan, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfelah, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Carta² Regis Athelstani de Swinford.

Gift of Swinford. Confirmat nos sacre auctoritatis Scriptura,³ dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris, et nudus revertar illuc," [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus," [1 Tim. vi. 7.]

¹ Osbriht) Osbyrht.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 106 b.

the title of which is, "Carta regis Athelstani de Sandford."

³ Scripturas.] Scriptura.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego A.D. 931. Æthelstan, Christo conferrente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Swynford¹ profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo, obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel inmutare præsumpturus² temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi³ proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini⁴ vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumanoran pertinet, scripta habentur.

Scripta est siquidem⁵ hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus⁶ etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his⁷ testibus roborata constat, quorum nomina subtus annotantur.

¹ *Swynford*] Sandford.

² *præsumpturus*] præsumptuosus.

³ *Christi.*] The word "Christi" is inserted by a later hand.

⁴ *Termini.*] The whole of this sentence is omitted in C. ix.

⁵ *siquidem.*] The word "siquidem" does not occur in C. ix.

⁶ *Cujus*] Hujus.

⁷ *his.*] 'Præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitati.' The charter here ends, the names of the witnesses not being given in C. ix.

- A.D. 931. + Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.
- + Ego Wulfelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.
- + Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Byrnhige, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Osferth, dux, subscripsi.
- + Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Æscbriht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Godesseale, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sanford.²

Gift of
Sanford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

¹ *Carta.* Collated with Claud. ² *Sanford.* Swinford.
C. ix. fol. 107.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenorā per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the | margin of C. ix. the word "Sar-
ford" occurs, written with a style.

- A.D. 931. + Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.
- + Ego Wulfelmus, Dorobornensis ecclesie archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesie archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.
- + Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Osferth, dux, subscripsi.
- + Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Æscbriht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Godessevalc, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sanford.²

Gift of
Sanford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

¹ *Carta.* Collated with *Chart.* ² *Sanford.* Swinford.
C. ix. fol. 107.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus poenituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumenorā per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitata.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the margin of C. ix. the word "Sarn-
ford" occurs, written with a stylc.

A.D. 924-941. integre pertinentibus, sicut carta ipsi Athelstani senatoris, dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam. Cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta¹ Athelstani Senatoris de Offentuna.

Gift of
Offentan.

Ego Æthelstan senator scripto inserui istam terram de Uffentune ad ecclesiam sanctæ Mariæ de Abben-duna, in diebus Athelstani regis, et fuit² testimonio Kynsii episcopi de Berruescire, et Wulfhelmi archiepiscopi, et Rodwardi episcopi, et multorum aliorum episcoporum, abbatum atque principum qui ibi congregati erant, ubi ista villa ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Abbenona concessa fuit. Archiepiscopus etiam Wulfhelmus et omnes episcopi et abbates, qui ibi simul aderant, excommunicaverunt a Christo et ab omni communione Christi et omni Christianitate qui unquam hoc donum immutaverit, vel istam terram diminuerit, in pascuis sive metis, ut sit ipse missus et dimersus in inferno inferiori sine fine. Et dixit omnis populus qui ibi aderat; "Fiat, fiat, Amen."

Metre de Offentuna.³

This synd tha landgemære into Uffentune.

Ærest of Hwres⁴ mere andlang thære lace, into thære blæce lace. Of thære blæce lace innan bulemere. Of bulemere to buleferthes steorte. Of tham steorte into bulendie. Andlanc⁵ bulendie in to tham thornstykke. Of tham thornstykke into thære hadige

¹ *Carta*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107. | with Claud. C. ix. fol. 194. "*Metre*
de Offentuna."

et fuit] et hoc fuit.

³ *Metre de Offentuna.*] Collated

⁴ *Hwres*] Hwyses.

⁵ *Andlanc*] Andlang.

stoue. Of thære halige stowe andlang thaere heafde ^{A.D. 924-}
 in to Ikenilde stræte. Of Ikenilde stræte into ^{941.}
 Ægelwardes mearca. Of Ægelwardes mearcce upp-
 rihtes be tham heafde in to Hremmes byriges north
 geate. Thurhut tha byrig ut æt tham suth geate.
 Sudrihte be than hefde uppen Hodes hlæwe. Of
 Hodes hlæwe oppen¹ tha stanhlæwe. Of thære stan
 hlæwe innan than hwitan hole. Of tham hwitan hole
 into tham readan hole. Of tham readan hole into
 tham dunnan hole. Of tham dunan hole into Dun-
 farthes² hnæsse into³ Paddebyrig. Of Paddebyrig into
 Tædduces stane. Of Tædduces stane into hundes
 laywe.⁴ Of hundes hlæwe into hafeces hlæwe. Of ha-
 feces hlæwe into tham stod falde. Of tham stodfalde
 uppan lauerces byrig. Of lauerces byrig into sceorten
 dic. Of scorten dic into langen dic. Of lange dic into
 Æscæs byries suthgeat, and swa ut æt tham north-
 gate. Of tham northgeate middan uppan Duden-
 byrig. Of Dudenbyrig uppon eclesbeorh. Thwyr
 ofer dunrihtes into Ikenilde stræt. Sydtheng⁵ dun-
 rihtes bæ thaes heafdæcres west furh, dun ofer tha
 thwyr furh dunrihtes to tham riscbedde. Of tham
 riscbedde to tham dyrne stane. Of tham dyrne stane
 to tham riscthyfele. Of tham riscthyfele into Hlip-
 penham.⁶ Of Hlippenham into tham milestreame.
 Of tham mylestreame innan tha northlange dic.
 Andlanges thurh tha smalle thornas innan Bulemed.
 Of⁷ Bulemæd ofer tha clæne med. Of tha clæne med
 northward eastrihtes be northe mordune on thæne
 grene weig. Of tham grene weige thwyr ofer thæne
 mor, innan thwyr mere midrihtes.

¹ *oppen*] uppan.

² *Dunfarthes*] Dunfærthes.

³ *into.*] Of Dunfærthes hnæsse
 into.

⁴ *laywe*] hlæwe.

⁵ *Sydtheng*] syththenes.

⁶ *Hlippenham*] Hlippemham.

⁷ *Of*] Ofer tha.

- A.D. 924-
941.
- + Ego Uhtred, eorl, atque Scule, subscripsi.
 - + Ego Ælfgar, consul, Ælfrige, miles, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wiferth, clavigel, Leofsiges signifer, consensi et subscripsi.
 - + Ego Wulfric, rector, et Thelgeard, armiger, consensi et subscripsi.

LII.— *Carta¹ Regis Athelstani de Xalingeforda.*

Gift of
Searing-
ford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta disponit, simul Sancti Spiritus gratia vivificante. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelstan, totius Britanniae basilicus, quandam telluris particulam, xii. videlicet cassatos, loco qui celebri ad Searingaford nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctaeque ejus ecclesiae beatæ Dei genetricis Mariæ, dicata honori.² loco qui celebri ad Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet et pascuis, Codescalco obtinente presbytero, aeterna largitus sum hereditate. Sit autem predictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam con-

¹ *Carta.*] Collated with MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 106. *Carta regis Æthelstani de Searingaford.*

² *dicata honori.*] In C. ix. the ter-

mination of "dicata" is written upon an erasure, and "honori" is added above the line.

stituimus transferre voluerit, privatus a consortio A.D. 931. sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda proditore ejusque compliceibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Scripta est hæc carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXI, indictione iv. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum subtus nomina characteribus depicta annotantur.

[*De metis*¹ *Scaringaford.*

Ærest on Eoccen æt Sandfordinga gemære; swa ut ongean stream to Snitan ige; on north healfe thæs igethes, and swa on Baccan mor middeweardne; swa andlang mores on fisc lace; innan Crypeles heale; and thæt andlang Fearnbroces, thæt hit sticath up on tha readan dic; swa andlang dic thæt on hlydan; andlang hlydan on bradan mor; of bradan more to preosthamme; up on myos wyllan; of myos wyllen on thene hricg weg; andlang hryege weges to thæm Cristes mæle; thonne suth thæt hit sticoth eft on Eoccen thæt hit onfeng.]

† Ego Æthelstan, singularis privilegii monarchia prædictus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ semperque amandæ Crucis corroboravi et subscripsi.

† Ego Wifelmus, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.

¹ *De metis.*] These boundaries are here inserted from Claud. C. ix. fol. 198 b.

- A.D. 931. + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesie archiepiscopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Brinstan, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Kenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Adulfus, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Elfric, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.
 + Ego Osferth, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Alfwuold, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Osbriht,¹ dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Elfstan, dux, consensi et subscripsi.
 + Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfhah, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

Carta² Regis Athelstani de Swinford.

Gift of Swinford. Confirmat nos sacre auctoritatis Scriptura,³ dicens, "Nudus egressus sum ex utero mee matris, et nudus revertar illuc," [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus," [1 Tim. vi. 7.]

¹ *Osbriht* Osbyht.

² *Carta* Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 106 b.

the title of which is, "Carta regis Athelstani de Sandford."

³ *Scriptura*] Scriptura.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego A.D. 931. Æthelstan, Christo conferrente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Swynford¹ profertur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo, obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel inmutare præsumpturus² temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi³ proditore æternaliter lugubris puniatur. Termini⁴ vero hujus præfatæ telluris in libro qui ad Cumanoran pertinet, scripta habentur.

Scripta est siquidem⁵ hæc cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXI., indictione iv. Cujus⁶ etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his⁷ testibus roborata constat, quorum nomina subtus annotantur.

¹ *Swynford*] Sandford.

² *præsumpturus*] præsumptuosus.

³ *Christi.*] The word "Christi" is inserted by a later hand.

⁴ *Termini.*] The whole of this sentence is omitted in C. ix.

⁵ *siquidem.*] The word "siquidem" does not occur in C. ix.

⁶ *Cujus*] Hujus.

⁷ *his.*] 'Præscriptis in prima carta testibus consentientibus hujus regis largitati.' The charter here ends, the names of the witnesses not being given in C. ix.

- A.D. 931. + Ego Æthelstanus, singularis privilegii monarchia præditus rex, hujus singraphæ fulcimentum cum signo sanctæ crucis corroboravi.
- + Ego Wulfelmus, Dorobœrnensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwine, episcopus, acquievi.
- + Ego Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sighelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Byrsihge, abbas, consensi et subscripsi.
- + Ego Osferth, dux, subscripsi.
- + Ego Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Æscbriht, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Oda, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfheh, minister consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
- + Ego Godesseale, sacerdos, minister.

Carta¹ Regis Athelstani de Sanford.²

Gift of
Sanford.

Ego Æthelstan, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis regni fastigium humili præsidens

¹ *Carta.* Collated with Claud. ² *Sanford.* Swinford.
C. ix. fol. 107.

animo, ob remunerationem majoris præmii aliquan- A.D. 931.
tulam ruris particulam xv.¹ comparatam cassatis, cui
vocabulum certa astipulatione profertur Sandford,² ad
ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri
Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbandun, ad usus
ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; ob-
secrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo suc-
cessorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus,
hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis ali-
quatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta
tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum
præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servi-
tutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet ex-
peditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem
larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare vel
immutare præsumptuosus temptaverit, nisi digna satis-
factione ante obitum suum reus poenituerit, æternis
baratri prostratus incendiis cum Juda Christi pro-
ditore æternaliter lugubris puniatur. Termini vero
hujus præfate telluris in libro qui ad Cumenorā per-
tinet scripta habentur.

Scripta est siquidem hæc cartula anno Dominicæ
Incarnationis DCCCXXXI., indictione iv. Cujus etiam
inconcussæ firmitatis auctoritas præscriptis in prima
carta testibus consentientibus hujus regis largitate.

Quomodo Athelstanus Senator dedit Offentuna.

Temporibus etiam Athelstani regis fuit quidam vir
nobilis Athelstanus senator, qui primo domui Abben-
doniæ et monachis ibidem Deo servientibus villam
quæ Uffentuna appellatur, cum omnibus ad illam

¹ xv.] V.

² Sandford] Swinford; in the | margin of C. ix. the word "Sarr-
ford" occurs, written with a style.

A.D. 924-941. integre pertinentibus, sicut carta ipsi Athelstani senatoris, dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam. Cujus cartæ hæc est notificatio.

Carta¹ Athelstani Senatoris de Offentuna.

Gift of
Offentun.

Ego Æthelstan senator scripto inserui istam terram de Uffentune ad ecclesiam sanctæ Mariæ de Abben-duna, in diebus Athelstani regis, et fuit² testimonio Kynsii episcopi de Berruoscire, et Wulfhelmi archiepiscopi, et Rodwardi episcopi, et multorum aliorum episcoporum, abbatum atque principum qui ibi congregati erant, ubi ista villa ad ecclesiam sanctæ Mariæ in Abbenona concessa fuit. Archiepiscopus etiam Wulhelmus et omnes episcopi et abbates, qui ibi simul aderant, excommunicaverunt a Christo et ab omni communione Christi et omni Christianitate qui unquam hoc donum immutaverit, vel istam terram diminuerit, in pascuis sive metis, ut sit ipse missus et dimersus in inferno inferiori sine fine. Et dixit omnis populus qui ibi aderat; "Fiat, fiat, Amen."

Metæ de Offentuna.³

This synd tha landgemere into Uffentune.

Ærest of Hwres⁴ mere andlang thære lace, into thære blace lace. Of thære blace lace innan bulemere. Of bulemere to buleferthes steorte. Of tham steorte into bulendic. Andlang⁵ bulendic in to tham thornstykke. Of tham thornstykke into thære halige

¹ *Carta*] Collated with Claud. C. ix. fol. 107.

et fuit; et hoc fuit.

³ *Metæ de Offentuna.*] Collated

with Claud. C. ix. fol. 104. "*Metæ de Offentuna.*"

⁴ *Hwres*; Hwyræ.

⁵ *Andlang*; Andlang.

stoue. Of thære halige stowe andlang thaere heafde ^{A.D. 924-}
 in to Ikenilde stræte. Of Ikenilde stræte into ^{941.}
 Ægelwardes mearca. Of Ægelwardes mearce upp-
 rihtes be tham heafde in to Hremmes byriges north
 geate. Thurhut tha byrig ut æt tham suth geate.
 Sudrihte be than hefde uppen Hodes hlæwe. Of
 Hodes hlæwe oppen¹ tha stanhlæwe. Of thære stan
 hlæwe innan than hwitan hole. Of tham hwitan hole
 into tham readan hole. Of tham readan hole into
 tham dunnan hole. Of tham dunan hole into Dun-
 farthes² hnæsse into³ Paddebyrig. Of Paddebyrig into
 Tædduces stane. Of Tædduces stane into hundes
 laywe.⁴ Of hundes hlæwe into hafeces hlæwe. Of ha-
 feces hlæwe into tham stod falde. Of tham stodfalde
 uppan lauerces byrig. Of lauerces byrig into sceorten
 dic. Of scorten dic into langen dic. Of lange dic into
 Æscæs byries suthgeat, and swa ut æt tham north-
 gate. Of tham northgeate middan uppan Duden-
 byrig. Of Dudenbyrig uppon eclesbeorh. Thwyrt
 ofer dunrihtes into Ikenilde stræt. Sydtheng⁵ dun-
 rihtes bæ thaes heafdæcres west furh, dun ofer tha
 thwyr furh dunrihtes to tham rischedde. Of tham
 rischedde to tham dyrne stane. Of tham dyrne stane
 to tham riscthyfele. Of tham riscthyfele into Hlip-
 penham.⁶ Of Hlippenham into tham milestreame.
 Of tham mylestreame innan tha northlange dic.
 Andlanges thurh tha smalle thornas innan Bulemed.
 Of⁷ Bulemæd ofer tha clæne med. Of tha clæne med
 northward eastrihtes be northe mordune on thæne
 grene weig. Of tham grene weige thwyrt ofer thæne
 mor, innan thwyr mere midrihtes.

¹ *oppen*] uppan.

² *Dunfarthes*] Dunfærthes.

³ *into.*] Of Dunfærthes hnæsse
 into.'

⁴ *laywe*] hlæwe.

⁵ *Sydtheng*] syththenes.

⁶ *Hlippenham*] Hlippemham.

⁷ *Of*] Ofer tha.

A.D. 924-
941.

Æthelstan ealderman gebocade¹ this land of Uffentune into Sanctæ Mariæ stowe to Abbendune be thæs kinges daigo Æthelstanes; and that was be Wynsies biscopes gewittnyse of Barrocscire,² and Wulfhelm archebiscop, and Rodward biscop, and manega othra, sægthar ge biscopas, and abbodas, and theinas the ther gegadrede wæron, thær thæs tun be thysan gemæran geled was into Sanctæ Mariæ are into Abbendune. And se archebiscop Wulfhelm, and calla tha biscopas and abbodas the thær gesomnode wæron, amansumeden fram Criste and fram eallum Cristes gemænnesse,³ and fram eallen Cristendome, the æfre thæs gife undyde, oththe this land gelytlede on læsu othth on gemæru, beo he ascyred and geseofen into helle grunde, a a buten ende. And cwæth ealle that folc the thær embstod; "Sy hit swa, Amen, Amen!"

*Athelstanus Rex dedit Alfrico Ministro suo
Wachenesfeld.*

Gift of
Wachenes-
feld.

Eodem etiam tempore præfatus rex Athelstanus cuidam ministro suo, nomine Elfrico, dedit Wachenesfeld xx. cassatorum, eo tenore ut cuicumque post suum decessum heredi vellet donare, libertatem donationis regis auctoritate inde haberet; sic enim carta regis testatur. Unde memoratus Elfricus, in remissionem peccatorum suorum, et pro animabus prædecessorum suorum, eandem villam cum omnibus ad illam pertinentibus de consensu et voluntate regis hanc sacratissimam domum Abbendonie nullo donationi sue contradicente, fecit heredem. Et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem confirmantis

¹ gebocade] geboce.² Barrocscire] Barrocscire.³ gemænnesse] gemænnesse.

Carta Regis Adelstani de Wachenesfeld.

Flebilis fortiter detestanda totillantis seculi piacula, A.D. 931. diris obscœnæ horrendæque mortalitatis circumscripta latratibus, non nos patria indemptæ pacis securos, sed quasi fetidæ corruptelæ in voraginem casuros, provocando ammonent, ut de toto mentis conamine cum casibus suis, non solum despiciendo sed etiam velut fastidiosam melancoliæ nauseam abhominando fugiamus, tendentes ad illud evangelicum, "Date et dabitur vobis." [Luc. vi. 38.]

Qua de re, infima quasi peripsema quisquiliarum abiciens, superna ad instar pretiosorum monilium eligens, animum sempiternis in gaudiis figens, ad nascendam mellifluæ dulcedinis misericordiam, perfruendamque infinitæ lætitiæ jocunditatem, ego Athelstanus rex Anglorum, per Omnipatrantis dextram totius Britanniæ regni solio sublimatus, quandam telluris particulam meo fideli ministro Ælfrico, id est xx. cassatorum in loco quem solicolæ æt Wæclesfeld vocitant, tribuo, ut ille ea sine jugo detestandæ servitutis, cum pratis, pascuis, rivulis, omnibusque ad eam utilitatibus rite pertinentibus, liberaliter ac æternaliter quamdiu vivat habeat, et post generalem (qui omnibus certus incertusque homunculis constat,) transitum, cuicumque successionis heredi voluerit perpetuum derelinquat. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metu¹ de Wuchenesfeld.

A.D. 931. .Erest on thone stan ut tham hæthnan² byrgelan ;
 thanne ut on Prilleces hæsecas ufewearde ; thonne on
 coebroc ; anlang streames thæt on mylenbroc ; thonne
 anlang streames thæt on lentan ; thonne anlang
 streames thæt on marjol ; thonne of tham pole on
 beanbroc ; thonne and³ stremes on Headdan⁴ mere ;
 thonne of tham mere on than⁵ lace thær tha brocas
 twisliath ; thanne⁶ of them twislan on mærbæorh ;
 thanne of them beorge on them⁷ herepath ; thonne
 andlang⁸ herpathes seofan and fiftig gyrta ; thonne
 andlang fyrh on thone stanbæorh ; thonne of them
 stanbeorge on thone hæthenan byrgels ; eft to tham
 stane.⁹

Si autem, (quod absit, aliquis diabolico inflatus spiritu hanc meæ donationis breviculam infringere temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, cum Juda proditore suisque impiis complicibus, æterna confusione edaci bûfa cherontis¹⁰ periturum flammis. Hujus namque inventæ voluntatis cedula in villa omnibus notissima, quæ Worcig Worthig nuncupatur, tota plebis generalitate ovanti, perscripta est; quæque scriptio anno Dominicæ Incarnationis DCCCXXXI, regni vero grati mibi commissi VII, indictione III, epacta X, concurrente VI, duodecimo Julii kalendas, [20 Jun] luna etiam XII,

¹ *Metu* } Collated with the
 boundaries in Claud. C. 12. fol.
 199

² *hæthnan* } hæthenan.

³ *and* } andlang.

⁴ *Headdan* } Headdan.

⁵ *than* } tha

⁶ *thanne* } thonne

⁷ *them* } thone.

⁸ *andlang* } onlang.

⁹ *stane* } (Claud. C. 12. here
 reads the charter.

"*edaci bûfa cherontis*] So the
 MS.; we should probably read
 "edacibus Acherontis."

digitulis exarata est; cujus necnon inconcussæ firmi- A.D. 931.
tatis auctoritas testibus roborata constat, quorum no-
mina subtearacus teribus depicta annotantur.

His Testibus.

† Ego Æthelstanus, singularis privilegii gerarchia
præditus rex, hujus indiculi fulcimentum cum signo
sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et sub-
scripsi.

† Ego Wulfhelmus, Dorobernensis ecclesiæ archi-
episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepi-
scopus, consensi et subscripsi.

† Ego Huwal, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Juthwal, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Morcant, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Eugenius, subregulus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwinus, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfhæl, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cunan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Benedictus, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Winsige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Thiodred, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Odo, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Biornstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Cyneferd, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Ærcberht, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wired, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.

- A.D. 931. † Ego Ærcberht, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Huterd, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Urm, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Guthrun, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Hath, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Scule, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Aldred, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfric, abbas, consensi et subscripsi.
 Ego Eadwine, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelnod, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Biorhsige, abbas, consensi et subscripsi.
 † Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfheb, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelnoth, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Eadnoth, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelsige, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælhelm, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Wilaf, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Wilferd, minister, consensi et subscripsi.
 † Ego Æthelferth, minister, consensi et subscripsi.

Delit¹ etiam prædictus rex Æthelstanus Wulfustho ministro suo Bultheswurthe VI. cassatorum, cum pratis,

¹ *Delit.*] No title is prefixed in Claud. B. vi. fol. 22.

pascuis, silvis, rivulis, et omnibus ad eam utilitatibus A.D. 931. rite pertinentibus, omni eodem modo quo supra. Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

Metæ de Bultheswrthe.

Æn earst on thone ealdan triow stede; thonne on rugan slæd; andlang slædes oth thæs furlanges ænde; thonne on rugan biorg middewiardne; thæt of rugan biorge on hafoces pyt; ondlang rithe thæt on thone pæthe the lith thwyres.

Gift of
Bulthes-
worth.

Si autem, quod non optavimus, aliquis diabolico inflatus spiritu, hanc meæ compositionis ac confirmationis breviculam infringere, vel elidere, temptaverit, sciat se novissima ac magna examinationis die, stridula clangente archangeli bucina, bustis sponte dehiscentibus, somata diu fessa relinquentibus, omnibus pavefactis creaturis, cum Juda proditore, qui a Satoris pio Sato filius perditionis¹ dicitur, æterna confusione edacibus innumerabilium tormentorum flammis periturum. Hujus namque a Deo Dominoque Jhesu Christo inspiratæ atque inventæ voluntatis scedula, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXXXI., regni vero gratis mihi commisso septimo, Indictione IIII. epacta nulla, concurrente V., idus VII., luna XXVIII., in villa regali quæ æt Welowe nuncupatur, episcopis, abbatibus, ducibus, patriæ procuratoribus, regia dapsilitate ostantibus, perscripta est. Cujus etiam inconcussæ firmitatis auctoritas his testibus roborata constat, quorum nomina subtus characteribus depicta annotantur.

¹ *filius perditionis.*] See S. John. xvii. 12.

HISTORIA MONASTERII DE ABINGDON.

1066. Rex Æthelstanus singularis privilegii monarchia
 huius singulæ fulcimentum cum signo
 suo superque amandæ crucis corroboravi et sub-

scripsi. Wulfhelmus, Dorobornensis ecclesiæ archi-
 episcopus consensi et subscripsi.

Wulfstanus, Eboracensis ecclesiæ archiepi-
 scopus consensi et subscripsi.

Ælfwine, episcopus, consensi et subscripsi.

Byrnstan, episcopus, consensi et subscripsi.

Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.

Conwald, episcopus, consensi et subscripsi.

Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.

Kadulf, episcopus, consensi et subscripsi.

Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

Ælfrie, abbas, consensi et subscripsi.

Kadwine, abbas, consensi et subscripsi.

Burhsige, abbas, consensi et subscripsi.

Offerth, dux, consensi et subscripsi.

Ælfwold, dux, consensi et subscripsi.

Aldred, dux, consensi et subscripsi.

Æsbryht, dux, consensi et subscripsi.

Ælfstan, dux, consensi et subscripsi.

Odda, minister, consensi et subscripsi.

Ælfheah, minister, consensi et subscripsi.

Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

Ælfrie, minister, consensi et subscripsi.

Kadric, minister, consensi et subscripsi.

Assensu etiam modo rex Æthelstanus concessit
 abbas ministro suo, nomine Ælfheah, Fearnbornthæn
 monasterium, et ille similiter huic domui Abben-
 donæ contulit. Et hæc est carta regis subsequens.

Carta¹ Athelstani de Ferberga.

In nomine Altitroni, qui cuncta supra simul et in Gift of Ferberga. imis gubernat atque regit, quique sua multimoda potentia omnibus ut voluerit finem imponit, et de secretis humanæ naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et² sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura æternaliter regna mercanda, Dei suffragio adipiscenda sunt.

Qua de re ego Æthelstan divina mihi adridente gratia rex Anglorum, et æque totius Albionis, rogatus fui a meo fideli ministro nomine Ælfeah, ut aliquam juris mei partem in æternam hereditatem laxarem; ejusque precibus annuens, pro ejus amabili subjectione atque obedientia, cum consensu obtimatum³ meorum, terram x. manentium, ubi ab incolis nominatur Fearnbeorgan,⁴ ut ille bene perfruatur ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in æternam hereditatem cum omnibus ad se rite pertinentibus, pascuis, pratis, silvis silvorumque nemoribus. Sit prædicta terra libera in omnibus mundialibus causis, præter pontis et arcis constructione expeditionisque adjuvamine. In cunctis successoribus, hoc jus donationis augendo conservantibus, feliciter perveniant inter coelibes coelestium turmarum, et sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem, quod non optavimus,⁵ infringere temptaverit hoc nostrum donum, sciat se in examine

¹ *Carta.*] Collated with the transcript in MS. C.C.C. Camb., No. CXL p. 139, to which this title is prefixed:—"This ys thara x. hida boc æt Fearnbeorgan the Æthelstan cing ge'ocade Ælfeah

his thegne on ece yrfe."—"Carta de Ferneburga."

² *et*] Om. C.C.C.

³ *obtimatum*] *optimatum*.

⁴ *Fearnbeorgan*] *Feornbeorgan*.

⁵ *optavimus*] *optamus*.

A.D. 931. tremendi iudicii redditurum temeritatis audacium¹ per-
pessum esse, nisi pura emendatione et singulta lamen-
tatione emendaverit.

Metr² de Fearnbeorjan.

This sindan tha land gemaero the to Fearnbeorgan
gebyriath. Of³ Feornbeorge west on thone weg to
tham stanne⁴; of tham stanum suth on thone weg oth
tha andheafda; of tham andheafdon on tha hinc
raewe up to there⁵ die be northan stodfaldon; thonne
forth on tha die to mæc flodan be eastan Lilliglea⁶;
thonne forth andlang thæs sutheran wegæs oth that
lange treow⁷; thonne forth west on thone weg ofer
Beocumb to tham stancrundle; thonne north on thane
smalan weg with eastan broccnan beorg to tham
wege thær east lighth; thonne forth on thone weg to
Cytelflodan be westan Mulescumbæ, thær tha wegæs
twisligath; thonne forth to Scyldmere⁸; thonne forth
on tha furh to Furcumbæ; andlangæs Furcumbæs
midleweardes to thære dene; thonne forth on tha
denu⁹ to thæra wega gemythan; thonne forth to tham
hwitan wege to tham haran thornan; thonne of tham
witen¹⁰ wege on Fearnbeorg, and se leag be eastan
Catmere the thærto gebyreth; that is on thone weg¹¹
the ligh to Stanleage; thonne forth siththan suth on
thone stanli tan weg of Stanmeringa gemaere; thonne
forth on thone smalan weg to tham fulan wege se

¹ *audacium*; audaciam. C.C.C.
² *Metr.*] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Clau. ix. fol. 197 b.

³ *Of*] *Ærest of*. C. xl.

⁴ *stanne*] stanum. C. xi. C.C.C.

⁵ *there*] thære. C. xl.

⁶ *Lilliglea*] Lillinglea. C. xi.
C.C.C.

⁷ *treow*] trew. C.C.C.

⁸ *Scyldmere*] *Schyldmere*. C.C.C.

⁹ *denu*] dene. C. ix.

¹⁰ *witen*] hwitan. C.C.C.

¹¹ *weg*] wege. C.C.C.

hatte Stific weg; that is Cammeringa gemere and AD. 811
 thæs landes to Fearnborgan; thonne fern andlang
 thæs weges ut on thonne feld; and thonne ealle the
 hangram¹ betweenan tham wege and tham the to
 Stanleage lighth gebyriath ealle to Fearnborgan.

✚ Ego² Æthelstanus, rex totius Britanniae præ-
 fatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confir-
 mavi.

✚ Ego Wulhelm, Dorobernensis³ ecclesiæ archiepi-
 scopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ
 Crucis consignavi.

✚ Ego Ælfah, Wuintoniensis ecclesiæ, triumphalem
 trophæo agiæ Crucis impressi, consensi et subscripsi.⁴

✚ Ego Theodred, Loundoniensis ecclesiæ, consignavi.

✚ Ego Cenwaldus, episcopus, prædictum donum
 consensi et subscripsi.⁵

✚ Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.⁶

✚ Ego Burhric, episcopus, confirmavi.

✚ Ego Ælfheah, episcopus, consensi et subscripsi.⁷

✚ Ego⁸ Alwold, dux, consensi et subscripsi.

✚ Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

✚ Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.⁹

✚ Ego Wulfmer, minister, consensi et subscripsi.

✚ Ego Æthelstan, minister, consensi et subscripsi.

✚ Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

✚ Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

¹ *hangram*] *hangran*. C. ix. and
 C.C.C.

² *Ego.*] The witnesses are omit-
 ted in Claud. C. ix.

³ *Dorobernensis*] *Dorobedensis*.
 C.C.C.

⁴ *consensi et subscripsi*] *consensi*
et subscripsi om. C.C.C.

⁵ *et subscripsi*] *et subscripsi. om.*
 C.C.C.

⁶ *confirmavi*] *consensi*. ✚ Ego
 Oda, episcopus, confirmavi. C.C.C.

⁷ *et subscripsi.*] The words "et
 subscripsi" are omitted in C.C.C.
 in this and the next two lines.

⁸ *Ego.*] The word "Ego" is
 omitted in C.C.C. in this and the
 next four lines.

⁹ *consensi et subscripsi*] *consensi*
et subscripsi. om. C.C.C.

- A.D. 926. † Ego Wulfgar, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Beortnoth, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Wulfsize, minister, consensit et subscripsi.¹
 † Ego Eadric, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfhere, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Wulfnoth minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ealhhelm, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Wihgar, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ordeah, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Athelwold, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfric, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Æthersl, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Sigered, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfheah, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfric, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Athelmund, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfric, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Ælfred, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Sigulf, minister, consensit et subscripsi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensit et subscripsi.

*De Cealhgrafan, quomodo Adelstanus Rex dedit
 Ealdredo Ministro suo.*

Idem etiam rex Æthelstanus concessit Ealdredo ministro suo Cealhgrafan v. manentium, et ipse ipsam villam domui Abbendonie contulit eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis hanc donationem confirmantis.

¹ *consensit et subscripsi.* Here in C.C.C. "Ælfsize, minister," is added. The words "consensit et subscripsi" are also generally left out.

At the end occurs this note:—
 "The cōpye of this I had off Mr. Dr. Owen."

Carta Regis Adelstani de Chelegrave.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Cuncta A.D. 926.
 quæ humanis optutibus caducarum molimina rerum Gift of
 liquide videntur, decidunt; quæ vero abdita Chelgrave. inuisaque
 sunt æterni Arbitris moderamine perpetualiter constare; haud dubium est his quæ illa adipisci, largiflua Dei largiente gratia, atque mercari posse merentibus divina Scripturarum documenta pollicentur.

Quapropter ego Æthelstanus Angulsaxonum rex, non modica infulatus sublimatus dignitate, superno instigatus desiderio, fideli meo Ealdredo ministro terram quæ nuncupatur Cealhgræfan et Teobbanwyrthe v. manentium, quam propria condigna que pecunia, id est x. libras, inter aurum et argentum, a paganis emerat, jubente Eadwardo rege necnon et duce Ætheredo, cum cæteris comitibus atque ministris, injuriis hereditari libertatem concedens donabo habendam possidendamque quamdiu vixerit; et post obitum suum quibuscumque sibi placitis heredibus dare voluerit. Hi sunt termini hujus præfatæ terræ.

Metæ de Chelegrave.

Thær se dic sceot in Wæclinga straete; anlanges Wæclinga stræte thæt in thane ford; thæt anlang broces in than othere ford; thonne of thæm forde up on thane welle; and thanan in thæt dell; thanan of thæm delle in thone dic; of thæm dic in thone othere dic; thone of thæm dice in thone borc; thonne of tham broce to Cynburge wellan; thanne anlang dices to east Coten; thæt thanan in thane ealdan broc; up of thaan ealdan broce on æfem thæt rithig; thæt uprihte in thiodweg; æftær thiodwege in thone dic; æft dice in Wæxlingga strate.

A.D. 926. Sit autem hæc præfata terra donatio ab omni seculari honore libera, præter expeditionem et arcis pontisve constructionem, pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo, id est cl. mancas de puro auro. Si quis vero hanc largitionis munificentiam, arrepto procacitatis stimulo, infringere, vel mutare, aut minuere temptaverit, sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terra-que fundamenta simul et infernorum ima pavitando contremescent latibula, qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit, si non prius satisfactione emendaverit. Anni ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXXVI., Indictione xiiii.

This sind tha land the Æthelstan cyng geboende Ealdred with his clene feo on thas gewitnesse the her on sind.

Testes.

- + Ego Æthelstanus, rex, fundamine sanctæ Crucis subarravi.
- + Ego Wulhelm, archiepiscopus, subscripsi.
- + Ego Wensige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Theodred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Beorneah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælla, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynferth, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ordgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulhelm, discifer regis.
- + Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

- † Ego Ceolstan, minister, consensi et subscripsi. A.D. 939.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Eadulf, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Healmstan, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelm, minister, consensi et subscripsi.

Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun.

Prædictus rex Æthelsanus dedit cuidam religiosæ feminæ, nomine Eadulfu Eadlufa, Beorhtwaldingtun, xv. manentium, eodem modo quo supra; et ipsa illam villam domui Abbendonæ contulit. Et hæc est carta regis.

Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun.

Regnante Theo inperpetuum architectorio, qui sua ^{Gift of} ineffabili rite potentia omnia disponit atque gubernat, ^{Beorth-} ^{walding-} ^{tun.} vice que temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum prout vult æquanimiter inponens, et de secretis cœlorum gloriæ humanæque naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et ævi cursibus possessiunculis jugiter mansura regna, Deo largiente, fragilique naturæ consolationis sublevamine adipiscenda sunt.

Quapropter ego Æthelstanus, nodante Dei gratia, basileos Anglorum et æque totius Britannæ orbis gubernator, cuidam religiosæ fæminæ vocitato nomine Eadulfu, cum consensu optimatum meorum, et pro ejus placabili pecunia, xv. mansas agelluli ubi ruricli antiquo usu nomen inposuerunt æt Beorhtwaldingtune, quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque vo-

A.D. 939. luerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem praedicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, piscuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus.) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit penitentia ante mortem. Istis terminibus praedicta terra circumscripta esse videtur.

Metr de Beorhtwaldingtone.

This sinden tha landan gemæro to Beorhtwaldingtone. .Erat of Cyrspandic up on Aelene; of Aelene to Wigferthis leage; of Wigferthis leage to Pippes leage; of Pippes leage north andlang hagan to than brandan-stane; of tham stane to Dunian mere; thonen thonon northrihte to Hasel lea; of Hasel lea westrihte to Borsenan beorge; of tham beorge westriht on thone haran stan; of than stane northrihte to Stanerunelle; thonnan andlang weges to tham langan trowe; of tham trowe andlang weges to Marfloden; thonne giet andlang weges; that eft on Cyrspandic.

Acta est haec praefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXXXIX., Indictione xii.

† Ego Æthelstanus, rex totius Byrttanniae, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

† Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophaeo agiae Crucis consignavi.

† Ego Theodred, Landoniensis ecclesiae episcopus, consignavi et subscripsi.

† Ego Ælfheal, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 939.
 triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cinwald, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.

† Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.

† Ego Byrgric, episcopus, consensi et conscripsi.

† Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfhere, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.

† Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelwold, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfrie, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ealhelm, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.

† Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ,
Athelstano Regi Angliæ.*

A.D. 939.
Presents
sent by
Hug
Capet.

Eodem tempore, rege illustri Anglorum Æthelstano tempore Paschali¹ apud Abbendoniam cum comitibus et baronibus suis curiam suam tenente plenariam, prout regio convenit honori, advenerunt nuntii regis Franciæ, Hugonis cognomento Capet, offerentes regi varia exenia aurea et argentea, necnon et alia super aurum et argentum et lapidem pretiosum dulciora, reliquias videlicet pretiosas cum omni reverentia tractandas pariter et venerandas; scilicet partem spinee coronæ, et partem clavi Domini, vexillum etiam sancti Mauricii, gloriosissimi martyris et Thebeæ legionis principis, cum pretioso digito sancti Dionisii martyris. Quibus a rege gratanter susceptis, petitioni nuntiorum de sorore sua regi Franciæ nubenda benignum præbuit assensum. Dedit etiam prædictus rex .E.² memorata sanctuaria in theca argentea cum omni honore recondita huic sacratissimæ domui Abbendonie, quorum munimenta super variis aegritudinibus, divina opitulante clementia, multis ad hæc præbent subsidia.

De Morte Athelstani Regis.

A.D. 941-
946.
Death of
Æthelstan,
and accession
of
Edmund.

His itaque feliciter peractis, non post multum temporis memoratus rex Æthelstanus viam universe carnis ingressus est, cui scilicet frater ejus Eadmundus successit.

Tempore vero istius Eadmundi orta est controversia

¹ [tempore Paschali] In A.D. 939 .E. [Athelstano] Rex
Easter Day fell upon April 14. []

inter abbatem et monachos Abbendonæ ex una parte, ^{A.D. 941.}
 et comprovinciales Oxenefordensis pagi ex altera parte, ^{946.}
 super quodam prato nomine Beri ecclesiæ Abbendonæ
 de jure pertinente. De cujus jure insimul et Dei
 clementia abbas et monachi plus præsumentes quam
 de aliquibus exceptionibus dilatoriis, aut cavillatoriis,
 vel obscuris placitis subterfugiis, de assensu communi
 et voluntate pari, indictis sibi tribus diebus jejuniis et
 orationibus, divinam devotissime implorabant clemen-
 tiam, quatinus eorum jus merum et memorato prato
 cunctis mortalibus per Ejus omnipotentiam enucleatius
 claresceret. Quod dum servi Dei propensius actita-
 rent, inspiratum est eis salubre consilium, et (ut
 pium est credere,) divinitus provisum. Die etenim
 statuto mane surgentes monachi sumpserunt scutum
 rotundum, cui imponebant manipulum frumenti, et
 super manipulum cereum circumspectæ quantitatis et
 grossitudinis. Quo accenso, scutum cum manipulo et
 cereo, fluvio ecclesiam prætercurrenti committunt,
 paucis in navicula fratribus subsequentibus. Præce-
 debat itaque eos scutum et quasi digito demonstrans
 possessiones domui Abbendonæ de jure adjacentes,
 nunc huc, nunc illuc divertens; nunc in dextra, nunc
 in sinistra parte fiducialiter eos præibat, usquedum
 veniret ad rivum prope pratum quod Beri vocatur, in
 quo cereus medium cursum Tamisæ miraculose dese-
 rens se declinavit et circumdedit pratum inter Ta-
 misiam et Gifteleia, quod hieme et multociens æstate
 ex redundatione Tamisæ in modum insulæ aqua cir-
 cumdatur. Quo viso miraculo ab astantibus, et con-
 currentibus tam Berrocensis pagi quam Oxenefordensis
 nonnullis comprovincialibus, insimul et monachis
 cereum sequentibus, memoratum pratum domui Ab-
 bendonæ est redditum, populo acclamante, "Jus
 Abbendonæ, jus Abbendonæ!" Ex hoc etiam mira-
 culo omnes qui illud audierant tantus stupor inva-
 serat, ut ab illo tempore usque ad præsens tempus

211 44- 212 44- 213 44- 214 44- 215 44- 216 44- 217 44- 218 44- 219 44- 220 44- 221 44- 222 44- 223 44- 224 44- 225 44- 226 44- 227 44- 228 44- 229 44- 230 44- 231 44- 232 44- 233 44- 234 44- 235 44- 236 44- 237 44- 238 44- 239 44- 240 44- 241 44- 242 44- 243 44- 244 44- 245 44- 246 44- 247 44- 248 44- 249 44- 250 44- 251 44- 252 44- 253 44- 254 44- 255 44- 256 44- 257 44- 258 44- 259 44- 260 44- 261 44- 262 44- 263 44- 264 44- 265 44- 266 44- 267 44- 268 44- 269 44- 270 44- 271 44- 272 44- 273 44- 274 44- 275 44- 276 44- 277 44- 278 44- 279 44- 280 44- 281 44- 282 44- 283 44- 284 44- 285 44- 286 44- 287 44- 288 44- 289 44- 290 44- 291 44- 292 44- 293 44- 294 44- 295 44- 296 44- 297 44- 298 44- 299 44- 300 44- 301 44- 302 44- 303 44- 304 44- 305 44- 306 44- 307 44- 308 44- 309 44- 310 44- 311 44- 312 44- 313 44- 314 44- 315 44- 316 44- 317 44- 318 44- 319 44- 320 44- 321 44- 322 44- 323 44- 324 44- 325 44- 326 44- 327 44- 328 44- 329 44- 330 44- 331 44- 332 44- 333 44- 334 44- 335 44- 336 44- 337 44- 338 44- 339 44- 340 44- 341 44- 342 44- 343 44- 344 44- 345 44- 346 44- 347 44- 348 44- 349 44- 350 44- 351 44- 352 44- 353 44- 354 44- 355 44- 356 44- 357 44- 358 44- 359 44- 360 44- 361 44- 362 44- 363 44- 364 44- 365 44- 366 44- 367 44- 368 44- 369 44- 370 44- 371 44- 372 44- 373 44- 374 44- 375 44- 376 44- 377 44- 378 44- 379 44- 380 44- 381 44- 382 44- 383 44- 384 44- 385 44- 386 44- 387 44- 388 44- 389 44- 390 44- 391 44- 392 44- 393 44- 394 44- 395 44- 396 44- 397 44- 398 44- 399 44- 400 44- 401 44- 402 44- 403 44- 404 44- 405 44- 406 44- 407 44- 408 44- 409 44- 410 44- 411 44- 412 44- 413 44- 414 44- 415 44- 416 44- 417 44- 418 44- 419 44- 420 44- 421 44- 422 44- 423 44- 424 44- 425 44- 426 44- 427 44- 428 44- 429 44- 430 44- 431 44- 432 44- 433 44- 434 44- 435 44- 436 44- 437 44- 438 44- 439 44- 440 44- 441 44- 442 44- 443 44- 444 44- 445 44- 446 44- 447 44- 448 44- 449 44- 450 44- 451 44- 452 44- 453 44- 454 44- 455 44- 456 44- 457 44- 458 44- 459 44- 460 44- 461 44- 462 44- 463 44- 464 44- 465 44- 466 44- 467 44- 468 44- 469 44- 470 44- 471 44- 472 44- 473 44- 474 44- 475 44- 476 44- 477 44- 478 44- 479 44- 480 44- 481 44- 482 44- 483 44- 484 44- 485 44- 486 44- 487 44- 488 44- 489 44- 490 44- 491 44- 492 44- 493 44- 494 44- 495 44- 496 44- 497 44- 498 44- 499 44- 500 44- 501 44- 502 44- 503 44- 504 44- 505 44- 506 44- 507 44- 508 44- 509 44- 510 44- 511 44- 512 44- 513 44- 514 44- 515 44- 516 44- 517 44- 518 44- 519 44- 520 44- 521 44- 522 44- 523 44- 524 44- 525 44- 526 44- 527 44- 528 44- 529 44- 530 44- 531 44- 532 44- 533 44- 534 44- 535 44- 536 44- 537 44- 538 44- 539 44- 540 44- 541 44- 542 44- 543 44- 544 44- 545 44- 546 44- 547 44- 548 44- 549 44- 550 44- 551 44- 552 44- 553 44- 554 44- 555 44- 556 44- 557 44- 558 44- 559 44- 560 44- 561 44- 562 44- 563 44- 564 44- 565 44- 566 44- 567 44- 568 44- 569 44- 570 44- 571 44- 572 44- 573 44- 574 44- 575 44- 576 44- 577 44- 578 44- 579 44- 580 44- 581 44- 582 44- 583 44- 584 44- 585 44- 586 44- 587 44- 588 44- 589 44- 590 44- 591 44- 592 44- 593 44- 594 44- 595 44- 596 44- 597 44- 598 44- 599 44- 600 44- 601 44- 602 44- 603 44- 604 44- 605 44- 606 44- 607 44- 608 44- 609 44- 610 44- 611 44- 612 44- 613 44- 614 44- 615 44- 616 44- 617 44- 618 44- 619 44- 620 44- 621 44- 622 44- 623 44- 624 44- 625 44- 626 44- 627 44- 628 44- 629 44- 630 44- 631 44- 632 44- 633 44- 634 44- 635 44- 636 44- 637 44- 638 44- 639 44- 640 44- 641 44- 642 44- 643 44- 644 44- 645 44- 646 44- 647 44- 648 44- 649 44- 650 44- 651 44- 652 44- 653 44- 654 44- 655 44- 656 44- 657 44- 658 44- 659 44- 660 44- 661 44- 662 44- 663 44- 664 44- 665 44- 666 44- 667 44- 668 44- 669 44- 670 44- 671 44- 672 44- 673 44- 674 44- 675 44- 676 44- 677 44- 678 44- 679 44- 680 44- 681 44- 682 44- 683 44- 684 44- 685 44- 686 44- 687 44- 688 44- 689 44- 690 44- 691 44- 692 44- 693 44- 694 44- 695 44- 696 44- 697 44- 698 44- 699 44- 700 44- 701 44- 702 44- 703 44- 704 44- 705 44- 706 44- 707 44- 708 44- 709 44- 710 44- 711 44- 712 44- 713 44- 714 44- 715 44- 716 44- 717 44- 718 44- 719 44- 720 44- 721 44- 722 44- 723 44- 724 44- 725 44- 726 44- 727 44- 728 44- 729 44- 730 44- 731 44- 732 44- 733 44- 734 44- 735 44- 736 44- 737 44- 738 44- 739 44- 740 44- 741 44- 742 44- 743 44- 744 44- 745 44- 746 44- 747 44- 748 44- 749 44- 750 44- 751 44- 752 44- 753 44- 754 44- 755 44- 756 44- 757 44- 758 44- 759 44- 760 44- 761 44- 762 44- 763 44- 764 44- 765 44- 766 44- 767 44- 768 44- 769 44- 770 44- 771 44- 772 44- 773 44- 774 44- 775 44- 776 44- 777 44- 778 44- 779 44- 780 44- 781 44- 782 44- 783 44- 784 44- 785 44- 786 44- 787 44- 788 44- 789 44- 790 44- 791 44- 792 44- 793 44- 794 44- 795 44- 796 44- 797 44- 798 44- 799 44- 800 44- 801 44- 802 44- 803 44- 804 44- 805 44- 806 44- 807 44- 808 44- 809 44- 810 44- 811 44- 812 44- 813 44- 814 44- 815 44- 816 44- 817 44- 818 44- 819 44- 820 44- 821 44- 822 44- 823 44- 824 44- 825 44- 826 44- 827 44- 828 44- 829 44- 830 44- 831 44- 832 44- 833 44- 834 44- 835 44- 836 44- 837 44- 838 44- 839 44- 840 44- 841 44- 842 44- 843 44- 844 44- 845 44- 846 44- 847 44- 848 44- 849 44- 850 44- 851 44- 852 44- 853 44- 854 44- 855 44- 856 44- 857 44- 858 44- 859 44- 860 44- 861 44- 862 44- 863 44- 864 44- 865 44- 866 44- 867 44- 868 44- 869 44- 870 44- 871 44- 872 44- 873 44- 874 44- 875 44- 876 44- 877 44- 878 44- 879 44- 880 44- 881 44- 882 44- 883 44- 884 44- 885 44- 886 44- 887 44- 888 44- 889 44- 890 44- 891 44- 892 44- 893 44- 894 44- 895 44- 896 44- 897 44- 898 44- 899 44- 900 44- 901 44- 902 44- 903 44- 904 44- 905 44- 906 44- 907 44- 908 44- 909 44- 910 44- 911 44- 912 44- 913 44- 914 44- 915 44- 916 44- 917 44- 918 44- 919 44- 920 44- 921 44- 922 44- 923 44- 924 44- 925 44- 926 44- 927 44- 928 44- 929 44- 930 44- 931 44- 932 44- 933 44- 934 44- 935 44- 936 44- 937 44- 938 44- 939 44- 940 44- 941 44- 942 44- 943 44- 944 44- 945 44- 946 44- 947 44- 948 44- 949 44- 950 44- 951 44- 952 44- 953 44- 954 44- 955 44- 956 44- 957 44- 958 44- 959 44- 960 44- 961 44- 962 44- 963 44- 964 44- 965 44- 966 44- 967 44- 968 44- 969 44- 970 44- 971 44- 972 44- 973 44- 974 44- 975 44- 976 44- 977 44- 978 44- 979 44- 980 44- 981 44- 982 44- 983 44- 984 44- 985 44- 986 44- 987 44- 988 44- 989 44- 990 44- 991 44- 992 44- 993 44- 994 44- 995 44- 996 44- 997 44- 998 44- 999 44- 1000 44-

Qua tempestate abbascentius quidam, aetate
 juvenis, nobilitate vero grandævus, Ethel-
 woldo nomine, curia Ethelstani regis familiari-
 ter tractatur. Quem quia rex virtutum amulum,
 interitum cupitum, et ad hanc ingenio vigere optimo
 merito, prout Wintonensi Alfego, in Dei rebus
 tum periculis, tum et interdum prophetali spiritu
 haerens, cum spiritualibus exercitiis imbuendum com-
 munitatis, quod verum erat, magnum quiddam
 in a. a. ecclesia futurum fore. Nec multo post rex
 per unum vite sortitur, summamque rem fratri suo
 Sacerdoti delegavit. Post cuius obitum, Abbendo-
 woldo veniens ad tantam est solitudinem redactum,
 ut quibus sibi adjacentibus possessionibus regio
 exactis diebus, a monachis omnino destitueretur.
 Cuius solitudinis malum quibus ex causis acciderit, nil
 verum ad nos pervenit notitiam. Veruntamen testa-
 mentum fore, possessiones ecclesiae continentium,
 quibus, non tam inopinate irruentibus malis, Dei uti-
 que providentia sunt providentia, quatinus reparatores
 ecclesiae, et sunt eorum successores antiquitatum posse
 invenire, scilicet. A tempore autem Ine regis, sub
 cuius regno in urbe constructum est, ad hanc deso-
 lationem, ab obitu Ine et quadraginta revolutio anno-
 rum, hanc reparatur.

1. The name of the king is given as Ine in the original text.
 2. The name of the king is given as Ine in the original text.
 3. The name of the king is given as Ine in the original text.

Carta Eadmundi Regis de Culaham.

Ego Eadmund desiderio regni cœlestis exardens, A.D. 940.
favente superno Numine basileos industris Anglorum Gift of
Culham.
cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cui-
dam regalis progeniei meæ tipo exortæ matronæ, quæ
humanis nuncupatur fatibus Ælfhild, xv. mansas cum
optimatum consilio meorum perpetue tribuo, ubi vul-
gus sedulis vocabulis nomen indidit Culanham; qua-
tinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat
dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsa, atque
vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post
se cuicumque voluerit perhenniter heredi derelinquat,
sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum¹
ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad
ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis
quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, dir-
vatisque cursibus aquarum, donans donabo libertatem.
Ideo scripsimus novam cartulam, quia antiquam non
habebamus. Sed si quis in propatulo aliam cartulam
produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno sin-
grapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicandum,
et ad nihilum valeat. Si quis autem, (quod non
optamus,) hanc nostram diffinitionem, elationis habitu
incedens, infringere temptaverit, perpessus sit gelidis
glaciarum flatibus, et pennino exercitu malignorum
spirituum, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et
pura emendatione emendaverit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarna-
tione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXL, Indic-
tione xiii.

¹ *liberum.*] The termination of this word is altered by erasure.

- A.D. 940. Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi. †
 Ego Eadred, frater ejusdem regis, consignavi. †
 Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consignavi. Et multi alii consignaverunt et firmaverunt.

Eadem itaque matrona ad finem vitæ perveniens, hanc ecclesiam de suo possessione fecit heredem.]

Carta Regis Edmundi de Culeham.

*Gift of
Culham.*

Eadmundus Æthelstano fratri succedens confirmavit ecclesiæ Abbendonie Wachenesfeld cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam prædictus Aelfricus de consensu domini sui, regis Æthelstani, domui Abbendonie in puram et perpetuam contulerat elemosinam. Hac tamen conditione ut Godescallus abbas Abbendonie et conventus ejusdem loci concesserent cuidam matronæ regalis progeniei, nomine Ælfilda, Culeham, omnibus diebus vitæ suæ liberam et quietam, in ea forma et omni eodem tenore quo rex Kenulfus concessit sororibus suis, quæ eandem villam huic domui Abbendonie contulerunt, ut prædictum est; et post decessum ipsius Ælfild villa memorata omni eodem modo ad proprios monachorum usus revertetur. Quod utique sic factum est, memorata Ælfilda cedente in fatum. Sepulta est Ælfilda matrona ista in capella quam in honore sancti Vincentii edificaverat.

*Metæ de Culeham.*¹

Ærest on Wylfingford on Temese; thæt of Wylfinga- A.D. 940.
ford andlang ane² smale dic to Wanhæminga³ lond
gemære on tha heafdo; thæt forth be thon heafdon on
Fippel beogas; of Fippelbeorgon on Culanhema dic;
andlang dic on Æppelford; of Æppelforda andlang
thære richt Temese onbutan utan ege; thæt eft on
Wylfingford.

*Dedit rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford.*

Dedit etiam rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford xv. manentium, eo tenore ut post decessum
suum cuicumque vellet heredi daret. Et hæc est carta
regis donationem ejus confirmantis.

Carta regis Eadmundi de Gareford.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Gareford.
Manifestum est cunctis quod omnia cœlestia et terrestria
providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis
vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione
conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulantibus
mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis
orationibus suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio
transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei
suffragio adipiscenda sunt.

¹ *Metæ de Culeham.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 198. | ² *ane*] anre. | ³ *Wanhæminga*] to Niwan-Hæminga.

A.D. 926. Sit autem hæc præfata terre donatio ab omni seculari honore libera, præter expeditionem et arcis pontisve constructionem, pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo, id est cl. mancas de puro auro. Si quis vero hanc largitionis munificentiam, arrepto procacitatis stimulo, infringere, vel mutare, aut minuere temptaverit, sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terra-que fundamenta simul et infernorum ima pavitando contremescent latibula, qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit, si non prius satisfactione emendaverit. Anni ab incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXXVI., Indictione xiiii.

This sind tha land the Æthelstan cyng gebocade Ealdred with his clæne feo on thas gewitnesse the her on sind.

Testes.

- + Ego Æthelstanus, rex, fundamino sanctæ Crucis subarravi.
- + Ego Wulfhelm, archiepiscopus, subscripsi.
- + Ego Wensige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Theodred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Beorneah, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Sigelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Eadgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælla, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cyneferth, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ordgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfwald, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Offerd, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfhelm, discifer regis.
- + Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.

- † Ego Ceolstan, minister, consensi et subscripsi. A.D. 939.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Eadulf, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Healmstan, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelm, minister, consensi et subscripsi.

Quomodo Athelstanus Rex dedit Beorthwaldingtun.

Prædictus rex Æthelsanus dedit cuidam religiosæ femine, nomine Eadulfu Eadlufa, Beorhtwaldingtun, xv. manentium, eodem modo quo supra; et ipsa illam villam domui Abbendonæ contulit. Et hæc est carta regis.

Carta Regis Athelstani de Beorthwaldingtun.

Regnante Theo inperpetuum architectorio, qui sua Gift of ineffabili rite potentia omnia disponit atque gubernat, Beorth-
wading-
tun. vice que temporum hominumque mirabiliter discernens, terminumque incertum prout vult æquanimiter imponens, et de secretis cœlorum gloriæ humanæque naturæ mysteriis docet, ut cum his fugitivis et ævi cursibus possessiunculis jugiter mansura regna, Deo largiente, fragilique naturæ consolationis sublevamine adipiscenda sunt.

Quapropter ego Æthelstanus, nodante Dei gratia, basileos Anglorum et æque totius Britannicæ orbis gubernator, cuidam religiosæ fæminæ vocitato nomine Eadulfu, cum consensu optimatum meorum, et pro ejus placabili pecunia, xv. mansas agelluli ubi ruricli antiquo usu nomen inposuerunt æt Beorhtwaldingtune, quatinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque vo-

A.D. 939. luerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem praedicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, piscuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus.) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem. Istis terminibus praedicta terra circumscripta esse videtur.

Metu de Beorhtwoldingtune.

This sinden tha landan gemaero to Beorhtwoldingtune. .Erst of Curspandic up on Aelene ; of Aelene to Wigferthis leage ; of Wigferthis leage to Pippes leage ; of Pippes leage north andlang hagan to than brandan-stane ; of tham stane to Dunian mere ; thonen thonon northrihte to Hasel lea ; of Hasel lea westrihte to Borsenan beorge ; of tham beorge westriht on thone haran stan ; of than stane northrihte to Stancrunelle ; thonnan andlang weges to tham langan trowe ; of tham trowe andlang weges to Martholen ; thonne giet andlang weges ; that eft on Curspandic.

Acta est haec prefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXXXIX., Indictione xii.

† Ego Æthelstanus, rex totius Byrtanniae, prefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

† Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiae Crucis consignavi.

† Ego Theodred, Londoniensis ecclesiae episcopus, consignavi et subscripsi.

- † Ego Ælfheal, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 939. triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.
- † Ego Cinwald, episcopus, prædictum donum consensi et subscripsi.
- † Ego Oda, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfhun, episcopus, confirmavi.
- † Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.
- † Ego Byrgric, episcopus, consensi et conscripsi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
- † Ego Ælfhere, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfgar, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelstan, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Uhtred, dux, consensi et subscripsi.
- † Ego Odda, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Eadmund, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfsige, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Wullaf, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Wihtgar, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelwold, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfrie, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfgar, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ordeah, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Eadric, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ealhelm, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthered, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelmund, minister, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfhelm, minister, consensi et subscripsi.

*De Muneribus quæ misit Hugo Capet, Rex Franciæ,
Athelstano Regi Angliæ.*

A.D. 939.
Presents
sent by
Hugh
Capet.

Eodem tempore, rege illustri Anglorum Æthelstano tempore Paschali¹ apud Abbendoniam cum comitibus et baronibus suis curiam suam tenente plenariam, prout regio convenit honori, advenerunt nuntii regis Franciæ, Hugonis cognomento Capet, offerentes regi varia exenia aurea et argentea, necnon et alia super aurum et argentum et lapidem pretiosum dulciora, reliquias videlicet pretiosas cum omni reverentia tractandas pariter et venerandas; scilicet partem spinee coronæ, et partem clavi Domini, vexillum etiam sancti Mauricii, gloriosissimi martyris et Thebææ legionis principis, cum pretioso digito sancti Dionisii martyris. Quibus a rege gratanter susceptis, petitioni nuntiorum de sorore sua regi Franciæ nubenda benignum præbuit assensum. Dedit etiam prædictus rex .Æ.² memorata sanctuaria in theca argentea cum omni honore recondita huic sacratissimæ domui Abbendonie, quorum munimenta super variis agritudinibus, divina opitulante clementia, multis ad hæc præbent subsidia.

De Morte Athelstani Regis.

A.D. 941-
946.
Death of
Æthelstan,
and accession
of
Edmund.

His itaque feliciter peractis, non post multum temporis memoratus rex Æthelstanus viam universæ carnis ingressus est, cui scilicet frater ejus Eadmundus successit.

Tempore vero istius Eadmundi orta est controversia

¹ [tempore Paschali.] In A.D. 939 .Æ. [Athelstano] Rex
Easter Day fell upon April 14.

inter abbatem et monachos Abbendonæ ex una parte, ^{A.D. 941.}
 et comprovinciales Oxenefordensis pagi ex altera parte, ^{946.}
 super quodam prato nomine Beri ecclesiæ Abbendonæ
 de jure pertinente. De cujus jure insimul et Dei
 clementia abbas et monachi plus præsumentes quam
 de aliquibus exceptionibus dilatoriis, aut cavillatoriis,
 vel obscuris placitis subterfugiis, de assensu communi
 et voluntate pari, indictis sibi tribus diebus jejuniis et
 orationibus, divinam devotissime implorabant clemen-
 tiam, quatinus eorum jus merum et memorato prato
 cunctis mortalibus per Ejus omnipotentiam enucleatius
 claresceret. Quod dum servi Dei propensius actita-
 rent, inspiratum est eis salubre consilium, et (ut
 pium est credere,) divinitus provisum. Die etenim
 statuto mane surgentes monachi sumpserunt scutum
 rotundum, cui imponebant manipulum frumenti, et
 super manipulum cereum circumspectæ quantitatis et
 grossitudinis. Quo accenso, scutum cum manipulo et
 cereo, fluvio ecclesiam prætercurrenti committunt,
 paucis in navicula fratribus subsequentibus. Præce-
 debat itaque eos scutum et quasi digito demonstrans
 possessiones domui Abbendonæ de jure adjacentes,
 nunc huc, nunc illuc divertens; nunc in dextra, nunc
 in sinistra parte fiducialiter eos præibat, usquedum
 veniret ad rivum prope pratam quod Beri vocatur, in
 quo cereus medium cursum Tamisæ miraculose dese-
 rens se declinavit et circumdedit pratam inter Ta-
 misiam et Gifteleia, quod hieme et multociens æstate
 ex redundatione Tamisæ in modum insulæ aqua cir-
 cumdatur. Quo viso miraculo ab astantibus, et con-
 currentibus tam Berrocensis pagi quam Oxenefordensis
 nonnullis comprovincialibus, insimul et monachis
 cereum sequentibus, memoratum pratam domui Ab-
 bendonæ est redditum, populo acclamante, "Jus
 Abbendonæ, jus Abbendonæ!" Ex hoc etiam mira-
 culo omnes qui illud audierant tantus stupor inva-
 serat, ut ab illo tempore usque ad præsens tempus

A.D. 941-
946. non esset inventus quispiam rex, vel dux, vel princeps, vel aliquis alius præpotens, qui de eodem prato contra domum Abbendonie causam movere aliquatenus auderet.

[Qua tempestate¹ adolescentulus quidam, ætate quidem juvenulus, moribus vero grandævus, Æthelwoldus nomine, plurima Æthelstani regis familiaritate fulciebatur. Quem quia rex virtutum æmulum, litterarum cupidum, et ad hæc ingenio vigere optimo cernebat, presuli Wintoniensi Alfego, in Dei rebus tunc spectabili viro et interdum prophetali spiritu decorato, eum spiritualibus exercitiis imbuendum commendavit; ratus (quod verum erat) magnum quiddam de eo in ecclesia futurum fore. Nec multo post rex ipse finem vite sortitur, summamque rem fratri suo Eadmundo delegavit. Post cujus obitum, Abbendonense cenobium ad tantam est solitudinem redactum, ut omnibus sibi adjacentibus possessionibus regio subactis dominio, a monachis omnino destitueretur. Cujus infortunii malum quibus ex causis acciderit, nil veri ad meam pervenit notitiam. Veruntamen testamentorum libri, possessiones ecclesie continentium, quanquam tam inopinatis irruentibus malis, Dei utique reservati sunt providentia, quatinus reparatores earum et post ipsorum successores antiquitatum nosse indicia potuissent. A tempore autem Inæ regis, sub quo cenobium primo constructum est, ad hanc desolationem, ducentorum et quadraginta revolutio annorum fuisse reputatur.

¹ *Qua tempestate*. The passage enclosed within brackets, which here commences, and which ends at p. 92, occurs only in Claud. C. ix., at fol. 107 b., from which it is introduced into the text.

Carta Eadmundi Regis de Culaham.

Ego Eadmund desiderio regni cœlestis exardens, A.D. 940.
 favente superno Numine basileos industris Anglorum Gift of
Culaham.
 cœterarumque gentium in circuitu persistentium, cui-
 dam regalis progeniei meæ tipo exortæ matronæ, quæ
 humanis nuncupatur fatibus Ælfhild, xv. mansas cum
 optimatum consilio meorum perpetue tribuo, ubi vul-
 gus sedulis vocabulis nomen indidit Culaham; qua-
 tinus illa bene perfruatur ac perpetualiter possideat
 dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsa, atque
 vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post
 se cuicumque voluerit perhenniter heredi derelinquat,
 sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum¹
 ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad
 ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis
 quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, dir-
 vatisque cursibus aquarum, donans donabo libertatem.
 Ideo scripsimus novam cartulam, quia antiquam non
 habebamus. Sed si quis in propatulo aliam cartulam
 produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno sin-
 grapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicandum,
 et ad nihilum valeat. Si quis autem, (quod non
 optamus,) hanc nostram diffinitionem, elationis habitu
 incedens, infringere temptaverit, perpessus sit gelidis
 glaciærum flatibus, et pennino exercitu malignorum
 spirituum, nisi prius irriguis pœnitentiæ gemitibus et
 pura emendatione emendaverit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarna-
 tione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCCXL., Indic-
 tione xiii.

¹ *liberum.*] The termination of this word is altered by erasure.

- A.D. 940. Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi. †
 Ego Eadred, frater ejusdem regis, consignavi. †
 Ego Wulfhelm, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, consignavi. Et multi alii consignaverunt et firmaverunt.

Eadem itaque matrona ad finem vitæ perveniens, hanc ecclesiam de suo possessione fecit heredem.]

Carta Regis Edmundi de Culeham.

Gift of
Culham.

Eadmundus Æthelstano fratri succedens confirmavit ecclesiæ Abbendonie Wachenefeld cum omnibus ad illam integre pertinentibus, quam prædictus Aelfricus de consensu domini sui, regis Æthelstani, domui Abbendonie in puram et perpetuam contulerat elemosinam. Hac tamen conditione ut Godescallus abbas Abbendonie et conventus ejusdem loci concederent cuidam matronæ regalis progeniei, nomine Ælfilde, Culeham, omnibus diebus vitæ suæ liberam et quietam, in ea forma et omni eodem tenore quo rex Kenulfus concessit sororibus suis, quæ eandem villam huic domui Abbendonie contulerunt, ut prædictum est; et post decessum ipsius Ælfild villa memorata omni eodem modo ad proprios monachorum usus revertetur. Quod utique sic factum est, memorata Ælfilda celente in fatum. Sepulta est Ælfida matrona ista in capella quam in honore sancti Vincentii edificaverat.

*Metæ de Culeham.*¹

Ærest on Wylfingford on Temese; thæt of Wylfinga- A.D. 940.
ford andlang ane² smale dic to Wanhæminga³ lond
gemære on tha heafdo; thæt forþ be thon heafdon on
Fippel beogas; of Fippelbeorgon on Culanhema dic;
andlang dic on Æppelford; of Æppelforda andlang
thære richt Temese onbutan utan ege; thæt eft on
Wylfingford.

*Dedit rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford.*

Dedit etiam rex Eadmundus Wulfrico ministro suo
Gareford xv. manentium, eo tenore ut post decessum
suum cuicumque vellet heredi daret. Et hæc est carta
regis donationem ejus confirmantis.

Carta regis Eadmundi de Gareford.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi. Gift of
Gareford.
Manifestum est cunctis quod omnia cœlestia et terrestria
providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis
vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione
conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulantibus
mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis
orationibus suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio
transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei
suffragio adipiscenda sunt.

¹ *Metæ de Culeham.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 198. | ² *ane*] anre. | ³ *Wanhæminga*] to Niwan-Hæminga.

A.D. 940. Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine Wulfrico, pro ejus amabili obedientia ejusque placabili pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit, xv. mansas libenter largiendo donavi in illo loco ubi ruculi apelativo usu ludibundisque vocabulis nomen indiderunt æt Garanforda, ut eandem suprataxatam terram vitæ suæ cursu feliciter possideat. Igitur imminente dissolutionis suæ calle corporis et animæ, successorum sibi carorum cui se libuerit, menti libero dono largiatur et ipsi. Perpetue namque hujus tramitibus mundi hoc quod concessi terræ prenotatum a cunctis laboribus vitæ mortalium permaneat ablicatum, præter id quod nobis omnibus indigeri videtur, id est, tria, exercitus aditum, ponti adificium, munitionis castelleque auxilium, in omnibus et per omnia quæ ad eundem subjecta sunt locum, pascuis, pratis, silvis et campis, magnis vel minimis, ut nostra jam veraciter præferta suprascripta est in linea traditio, quod in æternum manebit. Sic demonicæ fermentationis stimulo incedens nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphirra satellitibusque eorum heretica æterni anatematicis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit. Si quis autem aliter inexhaustis imbribus bonorum operum religionum exempta studuerit impleri, et nostram minutissimam donationem certaverit libera intentione augere voluerit, celestium turmarum consortem in æterna doxa lætetur, et retributionem benevolentiae suæ cum sempiterno hereditario gaudens Tonantis melodiam mereatur audire. "Venite omnes qui voluntatem meam fecistis, et non contempsistis præcepta æterni Patriæ"

*Metæ.*¹

Istis terminibus terra prædicta circumgirata esse A.D. 940 videtur.

This syndon thæs landes gemæro æt Garanforda. Of Garanforda andlang Eoccen oth thaet thær Cilla suth utryct²; thonne up andlang Cilla rithe oth Linfordinga gemære; thonan on Wintres hlæwe; thæt thonan eft ut on Eoccen³; thonne andlang Eoccen oth eft on Garanford.

† Facta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXL, Indictione.⁴

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobonensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.

† Ego Cenwal, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Burgtric, episcopus, confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197 b.

² *suth utryct*] rith ut scyt.

³ *Eoccen*] Eoccan.

⁴ *indictione.*] The number of the indiction is omitted in Claud. B. vi.

- A.D. 940. + Ego Wulfgar, dux, consensi.
 + Ego Æthelstan, dux, consensi.
 + Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 + Ego Athelmund, dux, consensi.
 + Ego Uhtred, dux, consensi.
 + Ego Odda, minister, consensi.
 + Ego Wulfgar, minister, consensi.
 + Ego Eadmund, minister, consensi.
 + Ego Ælfric, minister, consensi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 + Ego Thered, minister, consensi.
 + Ego Ælfsige, minister, consensi et subscripsi.
 + Ego Æthered, minister, consensi.
 + Ego Wihtgar, minister, consensi.
 + Ego Ordheah, minister, consensi.
 + Ego Ælfsige, minister, consensi.
 + Ego Wulfhelm, consensi.

De Wealtham, quomodo data erit.

Idem rex Eadmundus dedit Ælfsige ministro suo Wealtham, xxx. mansarum; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfsige de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Wealtham.

Gift of
Wealtham. Regnante inperpetuum Domino nostro Ihesu Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata formosæque creata atque speciose plasmata est, supra et infra celos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac in multimodis ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium,

volucrum; quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris A.D. 940. persolvant; nisi homo solus, qui ad imaginem suam plasmatus est et omnibus prælatus, tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam mirabiliter, Domini contempnendo mandatum, amisit. Idcirco illæ divitiæ diligendæ sunt quæ nunquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur; sed plus habundant dum cernitur quod amatur.

Quapropter ego Eadmundus, favente superno Numine, basilios industrius Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Ælfsige, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate xxx. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Wuealtham, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve cœdificatione. Hanc vero meam donationem, (quod opto absit a fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maligni, in ignem æternum, qui paratus est Satanæ et satellitibus ejus," [Matt. xxv. 41.] nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satisfactione emendent.

Mete de Wealtham.

A.D. 940. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This send tha landgemæro the to Wealtham hyrth thara thritiga hida. Ærest of Wassanhamme on gerihte to Ceagran heale; thonne of Ceagran heale to Dyrnngrafan; of Dyrnan grafan to Weg coece; thonne of Weg coece to Godan pearruce; of Godin pearruce to Hild leage; of Hild leage to Swæfes heale; thon of Swæfes hæle to Wulfa leage; of Wulfa leage to Capel dene; of Capel dene to thære surfan; thonne of thære syrfan to Heal wicum; of Heal wicum eft to Wassanhamme. Thonne heafth Eadmund cing gebroed Ælfsige feowertyne hida binnan tham thritigum hidum land gemæro, ofer wudu, ofer feld, ofer ecan lase and to ecan urfe, and xii. maeth acerus at thære standan buton tham land gemærum.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXL, Indictione xiii.

Testes.

+ Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.

+ Ego Wulhelm, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis consignavi.

+ Ego Theodred, Lundeniensi ecclesiæ episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensi ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

- † Ego Ælfric, episcopus, consignavi. A.D. 940.
 † Ego Oda, episcopus, confirmavi.
 † Ego Wulfhelm, episcopus, consignavi.
 † Ego Burhric, episcopus, consensi.
 † Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
 † Ego Ælfhere, dux, consensi.
 † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Uhtred, dux, consensi.
 † Ego Odda, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Eadmundus, minister, consensi.
 † Ego Wulfsige, minister consensi.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Æthelwold, minister, consensi.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Ordeah, minister, consensi.
 † Ego Eadric, minister, consensi.
 † Ego Ealhhelm, minister, consensi.
 † Ego Ælfsi, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Æthelmund, minister, consensi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

De Earmundeslei et Appeltun.

Eodem anno rex Eadmundus concessit Æthelstano ministro suo Ermundeslea et Appeltun, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Æthelstani de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Ermundesleia.

A.D. 942.
Gift of
Ermund-
eslea.

In nomine Dei summi et altissimi. Certis aditpulationibus nos sancti et justi patres frequentativis orationibus admonent, ut Deum quem diligimus et credimus intima mentis affectione, cum honorum operum diligentia incessanter cum timeamus et amemus, quia retributorem omnium actuum nostrorum in die examinationis juxta uniuscujusque meritum reddet. Ideoque subtilissima mentis certatione illum imitari satagamus, licet mortalis vite pondere pressi et labentibus hujus seculi possessionibus simus infacati, tamen miserationis ejus largitate caducis opibus aeterna caelestis vite premia mereri queamus.

Quam ob causam ego Eadmundus, desiderio regni caelestis exardens, favente superno Numine, basileos industrius Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam adoptivo fidei meo comiti vocitato Æthelstano, ob illius amabile obsequium dignatus sum largiri x. mansas agelluli ibidem, ubi vulgares prisco more mobilique relatione vocitant at Ermundeslea, villamque nomine at Æppeltune, cum pascuis, campis, nemoribusque silvarum, ut hac prospere possident ac aeternaliter teneat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat; post se autem, veluti affirmavimus, cuicumque voluerit heredi derelinquat. Fiat etenim prefata terra ab omni servili jugo libera, cum omnibus sibi recte pertinentibus, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcive coedificatione. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum augere voluerit, augeat amplificetque Cunctipotens vitam ei temporalem, et in futuro sempiternam. Qui autem illud violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se ultimo judicii die coram

Deo rationem redditurum, atque cum reprobis auditu- A.D. 942.
rum, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum"
[Matt. xxv. 41.]; ubi cum dæmonibus pœnis atrocibus æternaliter torquebantur, nisi prius hoc digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

*Metæ de Ermundesleia.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synt tha landemæro to Ærmundeslea, and othre naman æt Æppeltune. Ærst up of Temese on tha dic æt Doccan grafe; thaet on thæt sic the scyt thurh Hæsellea foran ongean tha dic the scyt to Wasan; siththan andlang Wasan thæt hit sticath on Tubban forda; thonon on thæt rithig oth hit cymth to thære stræte; of thære strete on tha dic the scyt to tham heafod lande; thonne on west healfe thæs heafod landes, vi. gyrda be westan Yttingeshlawe; thonon on tha ræwe; of thære ræwe on Temese, on thæt in fyrde andlang Temese eft on Doccandic.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLIII, indictione xii.

¹ *Metæ de Ermundesleia.*] Another set of boundaries at Earmundeslea, but having reference to a different grant, are preserved in Claud. C. ix., fol. 196 b., and are here introduced.

*Termini de Earmundeslea
V. Mansarum.*

Ærest of Sandforda; on tha fulan lace; andlang thes gemær hagan ut to tham cotan; thonon andlang

gemæres on hæsel dic; andlang strete ut on stirian pol; andlang there dic east to Wasan; thonon on brocan leage northewearde; andlang dic on ufewearde hægdune; that up on Snoddes hylle; ufewearde to tham haran stane; thonon to tham ealdan wulfhagan; thonon andlang slades; thæt to læces forda; thonon andlang lucringes; eft on Sandford.

Testes.

- A.D. 941. + Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.
 + Ego Eadred, ejus regis frater, consignavi.
 + Ego Wulfstan, archiepiscopus, confirmavi.
 + Ego Theodred, Lundeniensi ecclesie episcopus, consensi.
 + Ego Ælfheah, Wintoniensi ecclesie episcopus, triumphalem trophæum agie Crucis impressi.
 + Ego Ælfrie, episcopus, consensi et subscripsi.
 + Ego Ælfred, episcopus, subscripsi.
 + Ego Burgrie, episcopus, subscripsi.
 + Ego Æthelgar, episcopus, subscripsi.
 + Ego Wulfgar, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelstan, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelwold, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelstan, dux, subscripsi.
 + Ego Ealhhelm, dux, subscripsi.
 + Ego Æthelmund, dux, subscripsi.
 + Ego Eadric, dux, subscripsi.
 + Ego Uhtred, dux, subscripsi.
 + Ego Odda, minister, subscripsi.
 + Ego Wulfgar, minister, subscripsi.
 + Ego Eadmund, minister, subscripsi.
 + Ego Wullaf, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfrie, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfstan, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfheah, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfsige, minister, subscripsi.
 + Ego Æthelred, minister, subscripsi.
 + Ego Wihtgar, minister, subscripsi.
 + Ego Wulfrie, minister, subscripsi.
 + Ego Ælfsige, minister, subscripsi.

De Lechamsteda, quomodo data erat.

Sequenti anno idem rex Eadmundus dedit Edrico A.D. 943. ministro suo Lechamstede decem mansarum, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Edrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Lechamstede.

In nomine Dei summi et altitroni, qui omnia de summo cœli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, præsentisque vitæ curriculo cotidie temporales possessiones et universæ divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrescentes; sic mutando fragilitas mortalis vitæ marcescit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur.

Quapropter ego Eadmundus Angligenarum rex cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam fidei meo ministro vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo illic ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Leachamstede, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perreniter heredi derelinquat, sicuti prædixi. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ rite ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve cœdi-

A.D. 943. ficatione. Insuper ad augmentum prædictæ donationis gratia unam molinam juxta derivativis cursibus aquarum Lamburnam perpetuali donatione dedi prædicto ministro. Hoc tempore cachinantes nœnias subdoloſi hujus sæculi dinoscuntur interdum inchoasse, alienum lucrum sibi usurpativæ cum ambitione iniquitatis vindicare. Sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur et cum justis non scribatur nec audiatur. Denique vero si quis, nobis obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum," [Matt. xxvi. 41] pœnis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

*Mete de Lechamstede.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This synd thes landes gemaro at Lechamstede. Ærest on Denepit; of tham pytte on thone hnottan thorn; of tham thorne on Wines treow; of Wines treowe on than readan hane; thanon on Stigelhammas; of Stigealhammum on Wigferthes leage northewealde; thanon on Aedene; of Aedene on Crypsan-

¹ *Mete de Lechamstede*] Collated with the boundaries in Claud. C. ix. fol. 129.

dic; thanon threores¹ ofer wræstles hylle on Buccan A.D. 943.
 crundel; of Buccan crundeles on tha haran apeldere;
 thanon andlang standene oth Gyddandene thweores
 ofer weardandune oth tha dene; andlang thære dene
 eft on Denepit.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII, Indictione i.

† Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam dona-
 tionem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Eadgyfu, ejusdem regis mater, prædictum
 donum consignavi.

† Ego Eadred, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
 ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis
 consingnavi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
 confirmavi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus,
 triumphalem trophæum agiæ Crucis inpressi.

† Ego Cenwald, episcopus, consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consensi.

† Ego Ælfred, episcopus, consensi.

† Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

† Ego Wulfhelm, episcopus, consensi.

† Ego Wulfgar, dux, consensi.

† Ego Athelwold, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhhelm, dux, consensi.

† Ego Eadric, dux, consensi.

† Ego Æthelmund, dux, consensi.

† Ego Uhtred, dux, consensi.

† Ego Odda, minister, consensi.

† Ego Wulfgar, minister, consensi.

¹ *threores*] *thwyrea*.

- A.D. 944. † Ego Eadmund, minister, consensai.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensai.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælfheal, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensai.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Æthelgeard, minister, consensai.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensai.

De Linford, quomodo data erat.

Tertio anno concessit idem rex Eadmundus Ælfego, ministro suo, Linford vi. manentium, eodem modo quo supra. Et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfegi de eadem terra huic domui, sicut tunc temporis consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Linford.

Gift of
Linford.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Egregius agonista sermocinatus est in Scripturis divinis,—“Omnia que videntur temporalia sunt, que autem non videntur a-terna,” [II Cor. iv. 18.] Ideo superflua utentibus, divinus sermo, ut supra taxati sumus, terribiliter pramonet, ut hujus seculi caduca contempnentes, spiritualiaque immitantes, celestia properemus ad regna.

Quapropter ego Eadmundus, rex Anglorum, cætera- A.D. 944.
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam fideli meo ministro vocitato nomine
 Ælfheago, in æternam hereditatem ilariter¹ inpederim
 vi. mansas agelluli in illo loco vulgares prisco more
 mobilique relatione vocitant æt Linforda, ut ille bene
 perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu vivat;
 et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu
 supradiximus, in æternam hereditatem. Sit autem
 prædicta terra, cum omnibus ad se rite pertinentibus,
 libera, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis
 tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si
 quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc
 decretum machinari vel infringere aliquid voluerit,
 sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii
 ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi prius
 hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem.

*Metæ de Linford.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
 detur.

This sint tha land gemæro to Linforda; betweox
 Eccene and Cillarithe.

Acta est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII., Indictione ii.

¹ *ilariter.*] This word is added
 above the line in B. vi.

² *Metæ de Linford.*] Claud. B. vi.
 fol. 198: — "Termini vi. mansa-

rum ad Linford. Betweox Eoc-
 cene and Cillarithæ, synd tha
 landgemæro to Linforda."

+ Ego Ælfred, minister, consensi.

A.D. 944.

+ Ego Æthered, minister, consensi.

De Bleobirg, quomodo Eadmundus Rex dedit.

Eodem anno Eadmundus rex dedit Ælfrico ministro suo Bleobirg c. mansarum, eodem modo quo supra; et hæc est carta regis per quam donatio ipsius Ælfrici de eadem terra huic domui, sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Eadmundi de Bleobirg.

In nomine Dei summi et altissimi Jhesu Christi ^{Gift of Bleobirg.} Omnibus prudentibus qui Deificæ contemplationis beatitudinem in mentis suæ hospitio cernere cupiunt, manifestissimis signis constat, quod quemquam potis esse transitoriis imis alta cœlestia sine fine mansura capescere, si illius antiqui et infesti trucisque tyranni et humani stirpis sævissimi multatoris truculenta improbitas obstacula bonorum virtutum incrementis calculatur, et velud spurcissima et venenata melanconia truculenta spicula furorum inspirata, flaminum invectione affidorum, intimis præcordiorum Christi vernaculorum receptaculis abnegando respuendo detestantur cordetenus, funditusque enerviter contempnitur, ut præcelsa Vox Conditoris nostri ab ore¹ proprio tonans, "Vos qui secuti estis bonis operibus centuplum accipietis, et vitam possidebitis æternam."

Cujus scilicet fervoris igne coarctus, ego Eadmundus Angligenarum rex cuidam pontifici meo mihique fervoris igne dilecto, nomine quod constat Ælfrico, vene-

¹ ab ore] anore. MS.

A.D. 944. randa pro ejus solidæ fidelitatis prudentia centum terre mansas ei stilo perhenni trado, quodam in loco venerabili antiquitus et adhuc cognomine noto, Bleoburg appellato, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlesus atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivative cursibus aquarum, hanc prænotatam munificentiam incipiente anno tertio regni mei roboravi atque confirmavi, ut omnibus mundialibus coangustiis sit liber, nisi quod nostra communi labore pertinet, minime cuiquam in oblivione illud tradendum est, id est expeditione, pontis arcisve constructione; et postquam universitatis viam adierit, prædictam donationem cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu superius prædixi, in æternam hereditatem. Si quis benevola mente hanc largifluam munificentiam augere voluerit, archons superiorum civium et gubernator terrestrium retributionem in æternis habitaculis dignetur concedere. Ideo scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus; sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicatam et ad nichilum valeat. Si quis vero (prout non optamus,) maledicti serpenti suggestioni et avaritiæ aestibus inflatus, sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens, nostrum integrum et inviolatum donum fraudulenter infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphira satellitibusque eorum herebica æternæ anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit.

Metæ de Bleoburig.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse A.D. 944. videtur.

This sindon tha land gemæro to Bleoburig. Ærest on eastewardum thæm lande æt Anman welle; thæt swa suth on gerihte on wæter slædes dic; thæt andlang dic oth thone suth ende on thaet riht landgemære; thæt up to tham miclan beorge beneoþan Hrameslea; thæt of tham beorge up andlang Stanweges to tham langan cyrstel mæle æt Hafuc thorne; thonne of Hafuc thorne to than langan thorne æt Ichenilde wege; thæt swa to than thriddan thorne æt Wirhangran; of tham thorne to tham feorthan thorne orf Wrangan hylle fore weardre stent; thæt swa forth to tham fiftan thorne; to tham elebeame; thæt west andlang thæs lytlan weges up to thon thorne; up to Teonan hylle; thæt swa west on thone ruwan hlync; andlang thæs rowan linces to thon hæthenum byrgelsum æt thære Ealdun dic; thæt andlang oth thaet treowsteall; thonne of than treowstealle on gerihte to thon bradan beorge be eastan wrocena stybbe; thæt swa to Wrocena stybbe; thonne of Wrocena stybbe on Meocedune on thone byrgeles; of tham byrgelse to thære flodan æt Swinwegesslo, æt thære wege gelæton; thaet up to tham eorth geberste to Foxesbeorge; of tham beorge west andlang Drægles bæces oth thone hricgweg; andlang weges oth tha readan hane; of thare hane north andlang thæs smalan weges to Totancumbe; æt tham beorge; thæt swa north on gerihte andlang thæs smalan weges to thon herepathe; thæt to thæs linces ende; thaet swa forth north andlang weges oth Ordstanes dic; thæt andlang dic; of thære dic with northan that Yrthland; thonne bi tham Yrthlande to thære lace the lith on

A.D. 944. stocwelle; thonne of stoc wylle north andlang broeces to thære dic thære se ætheling mearcode; that andlang die to thære sceapwasecan on haccan broc; thonne andlang haccan broces to huddes ige; that swa forth north andlang broces with westan hunddes ig; that up andlang thæra andheafda to thære lytan dice ende, and tham north andlang thara andheafda to than langan cyrstelmaele æt Hæthdune; that swa north andlang thæs smalan pathes on tha die sticc ea to thon stodfalde; that swa eath andlang thære ealdan die oth Aethelstanes treowsteal to thære die byge; that swa suth east andlang die be Byrgwylla gemære; that swa suthest ofer thone mor to Mæringes thorne; of Mæringes thorne to Sulgeate; of Sulgeate be wyrtwallan to thon readleafan mapulre; of tham mawuldre on tha lace; that on gerihte on westwylle; then on othre naman hæt æt Ammanwylle.

Acta est hæc præfata donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII. Indictione xv.

Testes.

- + Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
- + Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, consignavi.
- + Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.
- + Ego Theodred, Lunluniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.
- + Ego Ælfeah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.
- + Ego Cenwald, episcopus, consignavi.
- + Ego Ælfric, episcopus, consensi.
- + Ego Ælfred, episcopus, consensi.
- + Ego Burhric, episcopus, consensi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

- † Ego Wulfhelm, episcopus, consensi. A.D. 944.
 † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelwold, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 † Ego Uhtred, dux, consensi.
 † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 † Ego Odda, minister, consensi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 † Ego Eadmud, minister, consensi.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælstan, minister, consensi.
 † Ego Ordheah, minister, consensi.
 † Ego Ælfheah, minister, consensi.
 † Ego Ælfgar, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie.

Item eodem anno dedit rex Eadmundus Sæthrithe religiosæ fæminæ Uinchefeld et Swinleie xi. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo ser-

A.D. 942. vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.¹

A.D. 942. *Carta² Regis Eadmundi de Winkefeld et Swinlea.*
 Gift of Winkefeld and Swinlea.

Regnante in perpetuum Domino³ nostro Jhesu Christo. Manifestum est cunctis quod omnia celestia et terrestria providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulationibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus⁴ suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

Idecirco ego Eadmundus,⁵ rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam religionis femine vocitata nomine Sæthrythe, modicam numinis mei partem, id est, undecim mansas agelluli æternaliter trahendo concessi, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], ubi turbarum collatione, jamdudum nomen illatum hoc adesse profertur, æt

¹ confirmans.] The narrative is thus given in Claud. B. vi. fol. 114:—

"Concedente vero rege, supradicti viri cartas cum terra huic ecclesie Abbdonensi dederunt, sancto patre Athelwoldo suggestente, atque huic ecclesie præsidente."

— DE WINKEFELD.

"Istius sancti patris nostri Athelwoldi temporibus, quædam nobilis matrona nomine Sæthrytha possessionem, quam a rege Eadmundo

acceperat, id est, Winecanfeld et Swinlea, cum carta sibi a rege concessa, huic ecclesie dimisit. Quæ carta ita se habet." DE WINKEFELDA CARTA.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, where it occurs out of order.

³ Domino.] In the MS. Claud. B. vi. a new and larger hand here begins the transcript at fol. 31, and has copied that leaf.

⁴ orationibus] hortationibus.

⁵ Eadmundus] Eadmund.

Winecanfelda, and æt Swinlea,¹ ut terram jam præ- A.D. 942.
fatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ
possideat vitæ, et post se cuicumque voluerit heredi
derelinquat in æternam hereditatem majore minorive
personæ. Sit autem prædicta terra libera, cum omni-
bus quæ rite ad ipsum² pertinere dinoscuntur, campis,
pascuis, silvis, et undecim segetes prata³ in loco ubi
dicitur Hoceshamm, excepto istis tribus, expeditione,
pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non
optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel
infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter
redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi
prius hic digna emendaverit pœnitentia ante mortem:

Metæ⁴ de Winkefeld et de Swinleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This sindon tha land gemæro. Ærest of thaem
gemannan⁵ treowe on Bogeles pearruc; of Boceles⁶
pearruce on Hrytmes mere; of Hrtmesmere⁷ on thone
blacan mor; of than blacan more⁸ on Imbalea; of Im-
balea on Wernan wylle; of Wernan uuellæ on Gyrd-
ford; of Gyrdforda on Ecgstances stan; of Ecgstances
stane on Gunredes ford; of Gunredes forda on seofan
aec; of seofan acon⁹ on Hylnes lea; of Hylnes lea
on braccan heal; of brachan heale on ruwan beorg; of

¹ and at Swinlea.] The words
“and æt Swinlea” do not occur in
Claud. C. ix.

² ipsum] ipsam.

³ prati] prati.

⁴ Metæ.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Claud. C. ix. fol. 197.

⁵ gemannan] gemænan.

⁶ Boceles] Begeles.

⁷ Hrtmesmere] Hrytmesmere.

⁸ more] moran.

⁹ aec . . . acon.] C. ix. omits
the words “aec; of seofon acon.”

A.D. 942. ruwan beorge on teappan treow; of tappan treow on uuest leas hagan¹; on Ceauuan hrycges hagan; of Ceauuan hrycges hagan est on that gemæne treow.

Facta² est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLII. Indictione xv.

Testes.

† Ego³ Eadmundus, rex Anglorum, præfata donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Ælfheah, Uintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

† Ego Athelwold, dux.

† Ego Ealhhelm, dux.

† Ego Uulgar, minister.

† Ego Eadmund, minister.

† Ego Wullaf, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfstan, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Uulfric, minister.

† Ego Wihtgar, minister.

¹ *Augm.*] Here C. ix. adds,—
“of westleas hagan.”

² *Facta.*] Collated with Claud
C. ix. fol. 114, where the reading
is,—“Facta est hæc donatio.”

³ *Ego.*] In the duplicate copy
the signatures stand thus:—“Ego
Eadmundus, rex. Ego Oda Doro-
bornensis ecclesiæ archiepiscopus;”
and the others are omitted.

De Brinniggetuna, quomodo data est.

Concessit idem rex Eadmundus e[od]dem anno Ordulfo A.D. 944.
 ministro suo Brinniggetune, xx. mansarum, eodem
 modo quo supra; et hæc est carta regis per quam
 donationem ipsius Ordulfi de eadem terra huic domui,
 sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Brinniggetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Imminentibus vitæ Gift of
Brinnig-
getune.
 caducis terminis, qua in nos, sceleri scilicet onere
 pressi, nutu divino statuti, tamen Dominica prose-
 quentes monita prout quimus, secundum illud Evan-
 gellii ubi dicitur, "Date, et dabitur vobis." [Luc.
 vi. 38.]

Quapropter ego Eadmundus rex Anglorum cætera-
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam meo ministro vocitato nomine Or-
 dulfo, ob illius amabile obsequium ejusque placabili
 pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit,
 id est, xc. mancusas purissimi auri, aliquam portionem
 hereditatis meæ in æternam possessionem concedo, viii.
 mansas agelluli ubi ruricoli antiquo usu nomen indi-
 derunt æt Bryningtune, eatenus ut hoc diebus suis
 possideat tramitibusque vitæ suæ; et post se cuicum-
 que sibi placuerit post hoc tradat hereditario æter-
 naliter, ceu prædixi illi. Maneatque, prout jam præ-
 dixeram, donum istud ab omni seculari servitio exina-
 nitum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis,
 pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione,
 pontis arcisve constructione. Nam quisquis seculorum
 in generatione Belial gnatus nostrum hoc volumen
 immutare temptaverit, Judæ reus scelere judicii die

A.D. 944. magna cum turba truces tradatur in flammis; nisi hoc in seculo penitentiae prius fletu deterius hinc se corrigere studuerit.

Metes de Brynnygtune.

Istis terminis praedicta terra circumgirata esse videtur.

This synt tha landes meure to Brynnygtune. .Erest on heafdbeorh; thonne on wyrt walan on thas hagan ende; thonne andlang hagan thas fisco burna and alaburna to gedre scotath; thonne of alaburnan ut on herred snath; and swa north to herpathe; andlang herpathes to there efisc; thonen eft on wyrt walen to croh hamme; thonne on hunnes wylle; thonne west be yfre that hit sticath on wealabrucge; thonne thaer ut on Cynetan; andlang Cynetan on Myth ford; thonne on middel ea; that swa on befer ige; thonne on fyrsige; of dune andlang ea thaer alaburna scyt ut on Cynetan; thonne up andlang alaburnan on scealdan ford; thonon andlang hagan ut on heah felda; swa to herpathe; andlang herpathes to imman beorge; of imman beorge eft on heafod beorge.

Acta est haec donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCXLIII., Indictione ii.

His Testibus.

+ Ego Eadmundus, rex Anglorum, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmavi.

+ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophaeo agiae Crucis consignavi.

- † Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 944. triumphalem agiæ Crucis inpressi.
- † Ego Cenwald, episcopus, consensi.
- † Ego Ælfric, episcopus, subarravi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
- † Ego Æthelstan, dux, consensi.
- † Ego Æthelwold, dux, consensi.
- † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
- † Ego Wulfgar, minister, consensi.
- † Ego Ælfstan, minister, consensi.
- † Ego Eadmund, minister, consensi.
- † Ego Ælfsige, minister, consensi.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Athelgeard, minister.
- † Ego Wulfric, minister.
- † Ego Wihtgar, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Ælfred, minister.

*De Morte¹ Edmundi Regis et Successione Edredi
Fratri sui.*

Iste vero rex Eadmundus, cum in die festivitatis sancti Augustini Anglorum doctoris in regia villa, quæ Anglice Pichile chirche nuncupatur, curiam suam cum magnatibus suis festive teneret, accidit ut coram eo pincerna suus primo conviciis deinde lethaliter in suum insurget dapiferum; quod cum rex moleste tulisset volens dapiferum suum ex mortis eripere con-

Death of
King
Edmund,
25th May,
A.D. 946.

¹ *De morte.*] The narrative thus proceeds in Claud. C. ix. fol. 108 :—

“DE EADREDO REGE.

“Rex itaque Eadmundus, paucis annis regia functus potestate, vitam

edidit finem. Cui Eadredus in imperium succedens, et ipse duorum germanus prædictorum regum, Eadwardo geniti filii Alfredi litteris liberalibus optime eruditi regis.”

A.D. 944. randa pro ejus solidæ fidelitatis prudentia centum terræ mansas ei stilo perhenni trado, quodam in loco venerabili antiquitus et adhuc cognomine noto, Bleoburg appellato, quatinus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, derivative cursibus aquarum, hanc prænotatam munificentiam incipiente anno tertio regni mei roboravi atque confirmavi, ut omnibus mundialibus coangustiis sit liber, nisi quod nostra communi labore pertinet, minime cuiquam in oblivione illud tradendum est, id est expeditione, pontis arcisve constructione; et postquam universitatis viam adierit, prædictam donationem cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu superius prædixi, in æternam hereditatem. Si quis benevola mente hanc largifluam munificentiam augere voluerit, archons supernorum civium et gubernator terrestrium retributionem in æternis habitaculis dignetur concedere. Ideo scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus; sed si quis in propatulo aliam cartulam produxerit, sciat se procul dubio cum sempiterno singrapho agiæ Crucis ab omnibus fidelibus abdicatam et ad nichilum valeat. Si quis vero (prout non optamus,) maledicti serpenti suggestioni et avaritiæ restibus inflatus, sic dæmonicæ fermentationis stimulo incedens, nostrum integrum et inviolatum donum fraudulentè infringere probaverit, noverit se procul dubio cum Anna et Zaphira satellitibusque eorum heretica æternæ anatematis macera perforandum, nisi prius digna satisfactione emendare voluerit.

Metæ de Bleoburig.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse A.D. 944. videtur.

This sindon tha land gemæro to Bleoburig. Ærest on eastewardum thæm lande æt Amman welle; thæt swa suth on gerihte on wæter slædes dic; thæt andlang dic oth thone suth ende on thæt riht landgemære; thæt up to tham miclan beorge beneoþan Hrameslea; thæt of tham beorge up andlang Stanweges to tham langan cyrstel mæle æt Hafuc thorne; thonne of Hafuc thorne to than langan thorne æt Ichenilde wege; thæt swa to than thriddan thorne æt Wirhangran; of tham thorne to tham feorthan thorne on Wrangan hylle fore weardre stent; thæt swa forth to tham fiftan thorne; to tham elebeame; thæt west andlang thæs lytlan weges up to thon thorne; up to Teonan hylle; thæt swa west on thone ruwan hlync; andlang thæs rowan linces to thon hæthenum byrgelsum æt thære Ealdun dic; thæt andlang oth thæt treowsteall; thonne of than treowstealle on gerihte to thon bradan beorge be eastan wrocena stybbe; thæt swa to Wrocena stybbe; thonne of Wrocena stybbe on Meocedune on thone byrgeles; of tham byrgelse to thære flodan æt Swinwegesslo, æt thære wege gelæton; thæt up to tham eorth geberste to Foxesbeorge; of tham beorge west andlang Drægles bæces oth thone hricgeweg; andlang weges oth tha readan hane; of thare hane north andlang thæs smalan weges to Totancumbe; æt tham beorge; thæt swa north on gerihte andlang thæs smalan weges to thon herepathe; thæt to thæs linces ende; thæt swa forth north andlang weges oth Ordstanes dic; thæt andlang dic; of thære dic with northan that Yrthland; thonne bi tham Yrthlande to thære lace the lith on

A.D. 944. stocwelle; thonne of stoc wylle north andlang broeces to thære die thære se ætheling nearcode; thæt andlang die to thære sceapwæsan on haccan broc; thonne andlang haccan broces to huddes ige; thæt swa forth north andlang broces with westan hunddes ig; thæt up andlang thæra andhæfda to thære lytan dice ende, and tham north andlang thara andhæfda to than langan cyrstelmaele æt Hæthdune; thæt swa north andlang thæs smalan pathes on tha die sticc ea to thon stodfulde; thæt swa eath andlang thære caldan die oth Aethelstanes treowsteal to thære die byge; thæt swa suth east andlang die be Byrgwylla gemære; that swa suthest ofer thone mor to Mæringes thorne; of Mæringes thorne to Sulgeate; of Sulgeate be wyrtwallan to thon readleafan mapulre; of tham mawuldre on tha lace; thæt on gerihte on westwylle; then on othre naman hæst æt Ammanwylle.

Acta est hæc præfata donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLIII. Indictione xv.

Testes.

- + Ego Eadmundus, rex Anglorum, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
- + Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, consignavi.
- + Ego Eadred, ejusdem regis frater, consignavi.
- + Ego Theodred, Londoniensis ecclesiæ episcopus, consignavi.
- + Ego Ælfeah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, triumphalem trophaeum agni Crucis impressi.
- + Ego Cenwald, episcopus, consignavi.
- + Ego Ælfric, episcopus, consensi.
- + Ego Ælfred, episcopus, consensi.
- + Ego Burhric, episcopus, consensi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, consensi.

- † Ego Wulfhelm, episcopus, consensi. A.D. 944.
 † Ego Wulfgar, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelwold, dux, consensi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 † Ego Uhtred, dux, consensi.
 † Ego Æthelmund, dux, consensi.
 † Ego Odda, minister, consensi.
 † Ego Wulfgar, minister, consensi.
 † Ego Eadmud, minister, consensi.
 † Ego Wullaf, minister, consensi.
 † Ego Ælfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Ælstan, minister, consensi.
 † Ego Ordheah, minister, consensi.
 † Ego Ælfheah, minister, consensi.
 † Ego Ælfgar, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Æthered, minister, consensi.
 † Ego Wihtgar, minister, consensi.
 † Ego Wulfric, minister, consensi.
 † Ego Ælfsige, minister, consensi.
 † Ego Wulfhelm, minister, consensi.

Quomodo Rex Eadmundus dedit Winkefeld et Swileie.

Item eodem anno dedit rex Eadmundus Sæthrithe religiosæ feminae Uinchefeld et Swinleie xi. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo ser-

A.D. 942. vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.¹

A.D. 942. *Carta² Regis Eadmundi de Winkefeld et Swinlea.*

Gift of
Winkefeld
and Swin-
lea.

Regnante in perpetuum Domino³ nostro Jhesu Christo. Manifestum est cunctis quod omnia celestia et terrestria providentia Dei gubernantur, quæ sollicitudo mortalis vitæ totis nisibus in carorum amicorumque amissione conqueritur ac defletur. Ideo certis adstipulationibus mellita oracula divinæ clamationis nos frequentativis orationibus⁴ suadet, ut cum his fugitivis et sine dubio transitoriis possessiunculis jugiter mansura regna Dei suffragio adipiscenda sunt.

Ideirco ego Eadmundus,⁵ rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuidam religionis femine vocitate nomine Sæthrythe, modicam numinis mei partem, id est, undecim mansas agelluli æternaliter trahendo concessi, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], ubi turbarum collatione, jamdudum nomen illatum hoc adesse profertur, ac

¹ confirmans.] The narrative is thus given in Claud. B. vi. fol. 114:—

"Concedente vero rege, supradicti viri cartas cum terra huic ecclesie Abendonensi dederunt, sancto patre Athelwoldo suggerente, atque huic ecclesie presidente."

— DE WINCHEFELD.

"Istius sancti patris nostri Athelwoldi temporibus, quædam nobilis matrona nomine Sæthrytha possessionem, quam a rege Eadmundo

acceperat, id est, Winkefeld et Swinlea, cum carta sibi a rege concessa, huic ecclesie dimisit. Quæ carta ita se habet." De WINCHEFELDA CARTA.

² Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, where it occurs out of order.

³ Domino.] In the MS. Claud. B. vi. a new and larger hand here begins the transcript at fol. 31, and has copied that leaf.

⁴ orationibus.] hystericibus.

⁵ Eadmundus; Edmund.

Winecanfelda, and æt Swinlea,¹ ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ, et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem majore minorive personæ. Sit autem prædicta terra libera, cum omnibus quæ rite ad ipsum² pertinere dinoscuntur, campis, pascuis, silvis, et undecim segetes pratæ³ in loco ubi dicitur Hoceshamm, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis vero (quod non optamus,) contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit, sciat se rationem graviter redditurum in die judicii ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emendaverit poenitentia ante mortem:

Metæ⁴ de Winkefeld et de Swinleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest of thaem gemannan⁵ treowe on Bogeles pearruc; of Boceles⁶ pearruce on Hrytmes mere; of Hrtmesmere⁷ on thone blacan mor; of than blacan more⁸ on Imbalea; of Imbalea on Wernan wylle; of Wernan uellæ on Gyrdford; of Gyrdforda on Ecgstanes stan; of Ecgstanes stane on Gunredes ford; of Gunredes forda on seofan aec; of seofan acon⁹ on Hylnes lea; of Hylnes lea on braccan heal; of brachan heale on ruwan beorg; of

¹ and at Swinlea.] The words "and æt Swinlea" do not occur in Claud. C. ix.

² ipsum] ipsam.

³ prati] prati.

⁴ Metæ.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

⁵ gemannan] gemānan.

⁶ Boceles] Begeles.

⁷ Hrtmesmere] Hrytesmere.

⁸ more] moran.

⁹ aec . . . acon.] C. ix. omits the words "aec; of seofon acon."

A.D. 942. ruwan beorge on teappan treow; of tappan treow on uuest leas hagan¹; on Ceauuan hrycges hagan; of Ceauuan hrycges hagan eft on that gemane treow.

Facta² est præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLII. Indictione xv.

Testes.

+ Ego³ Eadmundus, rex Anglorum, præfata donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Oda, Dorobornensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesie episcopus, cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Ælfheah, Uintoniensis ecclesie episcopus, triumphalem trophæum agie Crucis impressi.

+ Ego Cenuuald, episcopus, consenai.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

+ Ego Athelwold, dux.

+ Ego Ealhhelm, dux.

+ Ego Uulgar, minister.

+ Ego Eadmund, minister.

+ Ego Wullaf, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfstan, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Uulfric, minister.

+ Ego Wihtgar, minister.

¹ *hagan.*] Here C. ix. adds,—
"of westleas hagan."

² *Facta.*] Collated with Claud
C. ix. fol 114, where the reading
is,—*"Facta est hæc donatio."*

³ *Ego.*] In the duplicate copy
the signatures stand thus :—*"Ego
Eadmundus, rex. Ego Oda Doro-
bornensis ecclesie archiepiscopus;"*
and the others are omitted.

De Brinniggetuna, quomodo data est.

Concessit idem rex Eadmundus e[o]dem anno Ordulfo A.D. 944.
 ministro suo Brinniggetune, xx. mansarum, eodem
 modo quo supra; et hæc est carta regis per quam
 donationem ipsius Ordulfi de eadem terra huic domui,
 sicut tunc consuetudo fuit, est confirmata.

Carta Regis Edmundi de Brinniggetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Imminentibus vitæ Gift of
 caducis terminis, qua in nos, sceleri scilicet onere Brinnig-
 pressi, nutu divino statuti, tamen Dominica prose- getune.
 quentes monita prout quimus, secundum illud Evan-
 gelii ubi dicitur, "Date, et dabitur vobis." [Luc.
 vi. 38.]

Quapropter ego Eadmundus rex Anglorum cætera-
 rumque gentium in circuitu persistentium gubernator
 et rector, cuidam meo ministro vocitato nomine Ord-
 ulfo, ob illius amabile obsequium ejusque placabili
 pecunia, quam mihi in suæ devotionis obsequio detulit,
 id est, xc. mancusas purissimi auri, aliquam portionem
 hereditatis meæ in æternam possessionem concedo, viii.
 mansas agelluli ubi ruricoli antiquo usu nomen indi-
 derunt æt Bryningtune, eatenus ut hoc diebus suis
 possideat tramitibusque vitæ suæ; et post se cuicum-
 que sibi placuerit post hoc tradat hereditario æter-
 naliter, ceu prædixi illi. Maneatque, prout jam præ-
 dixeram, donum istud ab omni seculari servitio exina-
 nitum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis,
 pascuis, pratis, silvis, excepto istis tribus, expeditione,
 pontis arcisve constructione. Nam quisquis seculorum
 in generatione Belial gnatus nostrum hoc volumen
 immutare temptaverit, Judæ reus scelere iudicii die

A.D. 944. magna cum turba truces tradatur in flammam; nisi hoc in seculo penitentiae prius fletu deterius hinc se corrigere studuerit.

Metas de Brynnygtune.

Istis terminis praedicta terra circumgirata esse videtur.

This synt tha landes meere to Brynnygtune. .Erest on heafdbeorh; thonne on wyrt walen on thas hagan ende; thonne andlang hagan thas fices burna and alaburna to gaedre scotath; thonne of alaburnan ut on herred snath; and swa north to herpathe; andlang herpathes to thære efisc; thonen eft on wyrt walen to croh hamme; thonne on hunnes wylle; thonne west be yfre thæt hit sticath on wealabruce; thonne thær ut on Cynetan; andlang Cynetan on Myth ford; thonne on middel ea; thæt swa on befer ige; thonne on firsige; of dune andlang ea thær alaburna seyt ut on Cynetan; thonne up andlang alaburnan on scealdan ford; thonon andlang hagan ut on heah felda; swa to herpathe; andlang herpathes to imman beorge; of imman beorge eft on heafod beorge.

Acta est haec donatio, anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCXLIII, Indictione ii.

His Testibus.

+ Ego Eadmundus, rex Anglorum, praefatam donationem cum sigillo sanctae Crucis confirmaui.

+ Ego Oda, Dorobornensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum trophæo aegae Crucis consignavi.

- + Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, A.D. 944.
triumphalem agiæ Crucis inpressi.
- + Ego Cenwald, episcopus, consensi.
- + Ego Ælfric, episcopus, subarravi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.
- + Ego Æthelstan, dux, consensi.
- + Ego Æthelwold, dux, consensi.
- + Ego Ealhhelm, dux, consensi.
- + Ego Wulfgar, minister, consensi.
- + Ego Ælfstan, minister, consensi.
- + Ego Eadmund, minister, consensi.
- + Ego Ælfsige, minister, consensi.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Athelgeard, minister.
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Wihtgar, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Ælfred, minister.

*De Morte¹ Edmundi Regis et Successione Edredi
Fratris sui.*

Iste vero rex Eadmundus, cum in die festivitatis ^{Death of} sancti Augustini Anglorum doctoris in regia villa, ^{King} quæ Anglice Pichile chirche nuncupatur, curiam suam ^{Edmund,} cum magnatibus suis festive teneret, accidit ut coram ^{25th May,} eo pincerna suus primo conviciis deinde lethaliter in ^{A.D. 946.} suum insurget dapiferum; quod cum rex moleste tulisset volens dapiferum suum ex mortis eripere con-

¹ *De morte.*] The narrative thus proceeds in Claud. C. ix. fol. 108 :—

“DE EADREDO REGE.

“Rex itaque Eadmundus, paucis annis regia functus potestate, vitam

edidit finem. Cui Eadredus in imperium succedens, et ipse duorum germanus prædictorum regum, Eadwardo geniti filii Alfredi litteris liberalibus optime eruditi regis.”

A.D. 944. finio, ictu detestabili et eventu flebili a pincerna suo, nomine Leofwine, interfectus diem clausit supremum. Post cujus obitum, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, Abbendonense cœnobium ad tantam est solitudinem relictum ut omnibus ejusdem cœnobii possessionibus sceptrigera potestate regio subactis dominio, monachis penitus destitueretur. Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam. Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujusmodi desolatione^o ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari. Sane testamentorum libri possessiones ecclesie continentium, quamquam eidem cœnobio tam inopinatum immineret dispendium, Dei tamen sunt reservati providentia, quatinus reparatores ac restitutores ejusdem cœnobii cum eorum successoribus per ipsos libros fierent certiores, ac per processum temporis per eosdem antiquitatum indicia enucleatius nosse potuissent.

A temporibus vero Cisse et Cedwalle insuper et Hinae, regum Westsaxonum, per quorum patrocinia ipsum cœnobium primo fuit erectum et constructum, usque ad hanc tertiam ejusdem cœnobii desolationem, cœ^{rum} et XL. revolutio annorum fuisse computatur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

*Incipit Secundus de tertia Reparatione Domus
Abbondoniæ.*

Itaque Eadmundo rege Westsaxonum viam universæ A.D. 946-
carnis ingresso, successit ei in imperium frater ejus 955.
memorandæ memoriæ rex illustris Edredus; qui per Succession
sanctos admonitus matris suæ, Edgithæ reginæ, tertio of King
domus Abbondoniæ extitit reparator, ac possessionum Edred.
ejusdem ablatarum fidelissimus restitutor. Sed ante-
quam ad ipsius regis dotes pariter et donationes
accedamus describendas, operæ pretium nobis fore
dijudicamus ad præsens mentionem de ipso facere,
cum sit locus competens et congruum¹ qui domui
Abbondoniæ post desolationem operis fidelissimus exse-
cutor, post mœrorem et dolorem gratulabundus conso-
lator, sacri ordinis circumspectus constitutor, necnon
et omnium bonarum ipsius domus consuetudinum
felicissimus institutor, pater et pastor, extitit præci-
puus.

De Sancto Adelwoldo.²

Tempore itaque Eadmundi regis, de quo paulo Biography
superius in præcedenti libro prælibavimus, fuit qui- of St. Eth-
dam juvenis in Wentana civitate ex illustri prosapia elwold, his
birth and
education.

¹ *congruum.*] Originally written
"congruus;" but altered to the
present faulty reading.

² *De Sancto Adelwoldo.*] Claud.
C. ix. fol. 108:—

"DE REPARATIONE HUIUS ECCLE-
SIE TEMPORE EADREDI REGIS.

"Vir namque vitæ venerabilis

Æthelwoldus, de quo prælibavimus,
arctioris conversationis vitam ob
Dei amorem scandere ratus, Gles-
toniæ sub patre Dunstano sacræ
habitum religionis induit. In quo
dum virtutum forma in propatulo
reluceret, a principe Eadredo et
regni inclitis summe diligitur et

A.D. 946-
955.

oriundus, nomine Æthelwoldus. Iste vero Æthelwoldus non solum genere illustrem verum etiam titulo spectabilem et omni sanctitate plenam lineam traxit nobilitatis. Vigebant autem in ipso ingenii pariter et industriae bona acceptibilia, adeptaque in puerilibus annis plena litterarum scientia naturæ institutionum bona venustissime accumulavit honestas. Inveniebantur etiam in eo corporis miranda venustas, morum acceptissima gratia, eloquiorum gratissima luculentia, adeo ut et species et mores et gratia in adolesce[n]te Æthelwoldo videntur ad invicem æmulas sibi probitate certare. Cujus etiam mentis mansuetudinem, animi constantiam, vultus hilaritatem, oris eloquentiam, manus largitatem, vite sanctitatem, his longe pretiosorem, etsi ferventissime desideremus ad præsens, attamen ad plenum nequaquam possumus dilucidare. Hic autem Æthelwoldus, cum jam adolevisset et ad annos discretionis feliciter jam pervenisset, ad memoriam revocans verbum illud Dominicum quo dicitur, Non possunt mihi vivere qui non sunt mundo mortui, mundi retribus perpropero rejectis, semetipsum abnegando, Christum ducem imitando, crucem ejus elevando, factus chore filius Glastoniæ sub venerabili patre Dunstano ejusdem loci abbate sacrae habitum felicissime induit religionis. Ubi vero sacratissime degens vir venerabilis Æthelwaldus per septennium

veneratur. Unde suorum consilio optimatum, et maxime sue matris Ælgyve communitu, servum Dei accitum rex ipse abbatem canonicæ Abbdonise constituit; omnia monasteria sua præcipiens a fundamēto extrui. Ille monasterio a fundamenta extructo, prope ubi situs Yche in flumine Tamisa abbat, vna vite sanctitate multo commendum tradidit. Quorum usu

rex centum cassatorum terras largitus est, pecuniaque ad acceleranda ecclesie opera copiose juvit. Carta centum holarum, quas Eadredus rex huic ecclesie dedit, scilicet Abbdun xx. holas, Gaing x. holas, Gouge x. holas, Wrthe xxx. holas, Cumenora xxx. holas.

"Anno Domini Incarnationis MCCCLV. ego Eadred," &c., (as in the text, p. 124.)

diligenter ad memoriam revocans illud evangelicum A.D. 946-955.
 quo dicitur, Cum iudex venerit et cum ventilaverit
 triticum in area, fructum qui non fecerit decultoris
 in vinea palmes abscidetur. Iterumque diligenter
 attendens quod cinis est origine, cinis imitatione,
 cinis resolutione; necnon quid extiterit per originalis
 peccati contagionem, quid per baptismi gratiam, quid
 per naufragium, quid etiam per secundam tabulam
 post naufragium, quid erit per mortis dissolutionem,
 et gloriæ remunerationem, ad tantam prevenit sancti-
 tatis perfectionem, ut in terra positus ab hominibus
 vitam actitare in terris videretur angelicam.

Qualiter eum coepit diligere Rex Edredus.

Hujus itaque sanctitate pariter et bonitate comperta Eadred's affection for Ethelwold.
 rex Edredus sanctum Æthelwaldum speciali quadam
 prærogativa dilectionis in tantum eum est amplexatus,
 ut jam placeret ei ipsum de monasterio accitum habere
 sibi familiarem. Placuit¹ etiam regi, suadente matre
 sua Edgiva, dare sancto viro quendam locum, vocabulo
 Abendoniam, in quo quondam florebat monastica re-
 ligio. Sed tunc erat neglectum² ac destructum, vilibus
 ædificiis consistens, et quadraginta tantum massas³ pos-

¹ *Placuit.*] The compiler of this work has here incorporated into his narrative several extracts from the Life of S. Ethelwold, bishop of Winchester, the re-founder of Abingdon; but they are introduced so irregularly, and with such disregard to the sequence of events, as rather to obscure than to elucidate the history of that eminent individual. The text also is so faulty as to be in some portions

unintelligible. This piece of biography, so illustrative of the general history of monachism in England, and of that of Abingdon in particular, is for the first time printed entire in the Appendix to the second volume of this publication. From this source the most glaring errors of the text are corrected at the bottom of the page.

² *neglectum*] MS. negetum.

³ *massas*] mansas.

A.D. 933. aidens; reliquam vero præfati loci terram, quæ centum cassatorum lustris hinc inde giratur, regali dominio subjectam rex ipse possidebat; factumque est, consentiente Dunstano abbate, secundum regis voluntatem, ut vir Dei Æthelwoldus prænotati loci suscipere curam, quatinus in eo monachos ordinaret regulariter Deo servientes. Venit ergo servus Dei ad locum sibi commissum, quem protinus secuti sunt quidam clerici de Glestonia; scilicet, Osgarus, Flobbritus,¹ Fridegarus; et Orbrintus² de Wintonia, et Eadricus de Lundonia; ejus discipulatus se subdentes; congregavitque sibi in brevi spatio gregem monachorum, quibus ipse abbas, jubente rege, ordinatus est. Dedit etiam rex possessionem regalem quam in Abbendonia possederat, sicut carta regis ipsius subsequens testatur, hoc est, centum cassatos, cum optimis ædificiis, abbati et fratribus ad augmentum quotidiani victus, et de regis thesauro suo multum eos in pecuniis juvit; sed mater ejus largius³ solatia munerum eis direxit; tantamque gratiam Dominus sibi servientibus contulit, ut ad præfatum cœnobium, quod ante erat pauperrimum, omnes simul divitiæ putarentur affluere, et sic cuncta prosperis successibus occurrere ut palam sententiam Domini promissionis impleri videtur, qua dicitur,—“Primum quaerite regnum Dei et justitiam Ejus, et omnia adicientur vobis.” [Matt. vi. 33.] Tenor cartæ regis hic est.

Edred's Charter to Abingdon. Anno⁴ Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.⁵ Edredus totius Albionis gubernator et rector, animadvertens

¹ *Flobbritus*] Fuldbirhtus. | an illumination representing the
² *Orbrintus*] Orðbrichtus. | king is here introduced. The text
³ *largius*] The narrative here | of this charter is collated with the
ends in the Life given in the Ap- | duplicate copy in Claud. C. ix.
pendix. | fol. 10^a.
⁴ *Anno.*] In Claud. B. vi. fol. 33 b. | ⁵ DCCCCLV.] Here, in the mar-

(quodam abbate mihi pervetusta privilegia narrante, A.D. 955. nomine scilicet¹ Æthelwold,) villam quæ vulgari onomate Abbendun dicitur cum suis appenditiis rusculis, priscis temporibus cœnobio quod situm in eadem villula constat fore subjugatam, verum tempore quo archipiratæ totam hanc insulam devastantes pervagati sunt, ab avo meo, rege videlicet Aelfredo, ipsam cum omnibus suis abjectivis a prædicto cœnobio fuisse abstractam, victori Domino impares pro victoria qua functus est reddens taliones. Nunc igitur ob quam rem, cum consilio atque consensu meorum præsulum obtinatumque, quorum nomina caraxantur inferius, pro redemptione animæ meæ et pro expiatione scelerum meorum prædecessorum, eandem villam præfato arcisterio ad usus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo servientium voti compos perpetualiter restituo. Terras vero appenditias, quæ per loca diversa ad eandem villam pertinent, id est, Gaincg x., Gosige x., Weorthe xxx., Cumenoran xxx., cum licentia prænominati abbatis subjectorumque sibi fratrum diebus vitæ meæ ad necessarios perfruar usus. Decurso autem vitæ meo spatio, eadem cum omnibus ipsarum suppellectilibus ad præscriptam villam redactæ, jugiter prædicto monasterio subjugentur. Si quis autem hanc nostræ munificentiae siagrafam, quam ego ab omni seculari jugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisve constructione, dæmonica instinctus filargiria² infringere immutareve aliorum quam constituimus præsumpserit, sit alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Jhesu Christi, æternisque baratri lugubriter deputatus incendiis cum Juda Christi proditore

gin of Claud. B. vi., a hand of the fourteenth century has written "DCCCLVII. Athelwol."

¹ *scilicet*.] The word "scilicet" does not occur in C. ix.

² *filargiria*] philargiria.

A.D. 933. jugiter crucietur, nisi prius digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum.

Meta xx. hidarum Abendonie quas Ceadwalla, rex Westsaxonum, Deo et sancte Marie primitus dedit, et sic divisit.

Ærest¹ on Eoccenforda; up andlang Eocenes to Abbesdic; thæt to Cealden wulle; thæt to Mearo-forda; andlang broces oth thene grenen weig; andlang weiges to broce; thæt to Wuduforda; thæt adune be broce oth Pippel rithiges utacyt; thæt thurh thæt dene mor a be rithige to Gumangrave; thæt to Pippel brige; thæt on thene sic æt thære fulan sec; thæt to Hægles on thæne bradan mere; thæt a be wyrtwalan to Bromcumbes heafod; thæt on gerihum to Abbedune to there portatrete; thæt andlang stret on hiwege; thæt to Ecgunes wyrthe; thenne on Bacganleah; thæt on sceceling æcer; thæt ut on Stanford; thæt to Magtheforda andlang lace ut on Temese; thæt on forth mid streame with ufan micclan ige on Cearewyllan; eft with neothan berige on Temese; thar up be streame; thæt on Bacgan broc; thæt on heafces² oran; thæt on holan dene; thæt on Tidewaldes wylle; andlang broces ut on Temese; thæt forth mid streame oth geafling lace; andlang lace eft ut on Temese; thæt up be streame on Eocenes grestundic; thæt a be dic on Eocen; thæt ther up eft on Eoccenforda. Ætheleang uude,³ Colmanora, and Geatescumbes hyren in to thys twentigum hidum, tha ic sylf studum gerad studum gereow, and runothlice gearcweode me sylfum and minum foregengum and oftyrgengum⁴ to ecum rymete,

¹ *Ærest*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 124

² *heafces*, heafocca.

³ *Ætheleang uude*, Ætheleahing uuda.

⁴ *oftyrgengum* estergengum.

for Gode and for worulde. Gyf hwa thurh deofles A.D. 955.
 lare genyrwe thæt ic Gode and sancta Marian meaglum mode on ece yrfe geseald hæbbe, Drihten his andweald genythrige her and on ecnesse, nymthe he mid fulle deadbote geunnge thæt he on urum Drihtne gereafoth.

Hæc autem¹ sunt hujusce donationis seu libertatis testimonia.

† Ego Eadred, Christi suffragante gratia basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate confirmavi.

† Ego Odo, Dorobernicæ sedis archipræsul, consolidavi.

† Ego Oscytel, Eboracensis ecclesiæ primas, consensi.

† Ego Ælfsinus, Wintanæ cathedræ pontifex, roboravi.

† Ego Osulf, episcopus, huic regiæ dapsilitati affui.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis genetrix, hanc donationem adquisivi.

† Ego Adeluold, præfati cœnobii abbas, congaudens dictavi.²

† Ego Ælfere, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Sulf, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ealdred, minister.

† Ego Ælfred, minister.

¹ *Hæc autem.*] The duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108, is here resumed.

² *dictavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

[*De Ælfsano Monacho.*¹]

A.D. 946-955. Instance of his obedience. Operariorum providere alimenta Adelstanus monachus præcepto abbatis curam acceperat.¹ Hunc uno dierum, dum qualiter se ageret ecclesiasticum esse specula Christi Æthelwoldus obiret, in coquina cibos coquentem forte solitarium et ipse solus repperit. Et cernens quicquid utensilium erat mundissimum, pavementum domus versum, ipsumque monachum excoquendis vultu hilari ignem sumministrantem, ac ejus experiri pio desiderio satagens devotionem, "A fundo lebetis," (aqua enim elixarum carniū jam bullitus emittebat,) "extrahe," inquit, "nuda manu calidum frustum." Nil moratus, simplicitatis siquidem magnus ille vir erat, exerto in ferventi ac si in tepido brachio, pro velle jubentis agebat attrectatum. Miratus ipsius devotionem abbas, exegit quatinus se vivente id tacitum foret. Qui cum postea ob vitæ meritum pontificatus culmen apud Wiltonam adeptus fuisset, adveniente sui ab hac vita vocatione, Abendoniam deportatus atque sepultus est, anno ab Incarnatione Christi DCCCCLXXX.

De Ædmero Puero.

Ædmer's vision.

Erat et puer in eodem monasterio puræ innocentie studii, nomine Ædmerus, quem abbas ob morum venustatem amoris sedulitate pie fovebat. Hic ad extrema perveniens raptus et coram celi regina,

¹ [*De Ælfsano Monacho.*] The passage within brackets, which here commences and ends at p. 130, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 109 b.

angelorum maxima frequentia circumsepta, claritate ^{A.D. 946-} permirabili fulgida, (ut postea abbati suo et fratribus ^{955.} retulit), ductus est. A qua jocunde quæsitus utrum sibi an adhuc seculo cohærere mallet, tantæ quam intendebat frui beatitudinis gestiens, respondit; “Nusquam, O Dominatrix omnium, tantam dulcedinem, tantam bonitatem quam tecum esse constat. Ideoque, si placitum excellenti tuæ fit misericordiae, tibi amodo ut militare merear exopto.” At illa; “Voto,” inquit, “ab hodie potieris tuo.” Cumque his aliisque coelestibus tirunculis jam tantæ Dominae edoceret oraculis, insinuandum hæc suis cohabitatoribus ad superiora paulisper remittitur. Quibus peroratis, spiritus ejus, ut fas est credi, ad ipsius Dei genitricis curiam angelorum evehitur conductu.

De Osgaro Monacho.

Religionis morem sanctus pater nequaquam ab aliis ^{Foreign} melius ratus suos exequi, quam a Floriaco monasterio ^{monks in-} sancti Benedicti reliquiis decorato, de suis monachis ^{troduced.} unum Osgarum illuc instrui direxit, isque reversus cæteris commilitonibus quæ didicerat edocendo benigne impertiit.

Ut districtioris autem vitæ tramitem cum e diversis Angliæ partibus viri Dei, audita Æthelwoldi sanctitate, plurimi, differenti more legendi canendique instituti, ad eum convenirent atque reciperentur, volens eos in ecclesia consona Deo voce jubilaré, ex Corbiensi cœnobio, quod in Francia situm est, ecclesiastica ea tempestate disciplina opinatissimo viros accersit solertissimos, quos in legendo psallendoque sui imitarentur.

A.D. 944. finio, ictu detestabili et eventu flebili a pincerna suo, nomine Leofwine, interfectus diem clausit supremum. Post cujus obitum, ut ex antiquorum librorum accepimus attestatione, Abbendonense cœnobium ad tantam est solitudinem redactum ut omnibus ejusdem cœnobii possessionibus sceptrigera potestate regio subactis dominio, monachis penitus destitueretur. Verum cujus infortunii malum ac talis eventus lapsus inopinati quibus ex causis acciderint, nil veri aut relatione dignum ad nostram pervenit notitiam. Qua de re utilius pariter et honestius fore dijudicavimus super hujusmodi desolatione ad præsens sapienter tacere, quam quicquam in medium producere quod nec verum esse nec verisimile de facili possit comprobari. Sane testamentorum libri possessiones ecclesie continentium, quamquam eidem cœnobio tam inopinatum immineret dispendium, Dei tamen sunt reservati providentia, quatinus reparatores ac restitutores ejusdem cœnobii cum eorum successoribus per ipsos libros fierent certiores, ac per processum temporis per eosdem antiquitatum indicia enucleatius nosse potuissent.

A temporibus vero Cisse et Cedwallæ insuper et Hina, regum Westsaxonum, per quorum patrocinia ipsum cœnobium primo fuit erectum et constructum, usque ad hanc tertiam ejusdem cœnobii desolationem, cœ^{orum} et XL. revolutio annorum fuisse computatur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

*Incipit Secundus de tertia Reparatione Domus
Abbondoniæ.*

Itaque Eadmundo rege Westsaxonum viam universæ A.D. 946-
carnis ingresso, successit ei in imperium frater ejus 955.
memorandæ memoriæ rex illustris Edredus; qui per Succession
sanctos admonitus matris suæ, Edgithæ reginæ, tertio of King
domus Abbondoniæ extitit reparator, ac possessionum Edred.
ejusdem ablatarum fidelissimus restitutor. Sed ante-
quam ad ipsius regis dotes pariter et donationes
accedamus describendas, operæ pretium nobis fore
dijudicamus ad præsens mentionem de ipso facere,
cum sit locus competens et congruum¹ qui domui
Abbondoniæ post desolationem operis fidelissimus exse-
cutor, post mœrorem et dolorem gratulabundus conso-
lator, sacri ordinis circumspetus constitutor, necnon
et omnium bonarum ipsius domus consuetudinum
felicissimus institutor, pater et pastor, extitit præci-
puus.

De Sancto Adelwoldo.²

Tempore itaque Eadmundi regis, de quo paulo Biography
superius in præcedenti libro prælibavimus, fuit qui- of St. Eth-
dam juvenis in Wentana civitate ex illustri prosapia elwold, his
birth and
education.

¹ *congruum.*] Originally written
“congruus;” but altered to the
present faulty reading.

² *De Sancto Adelwoldo.*] Claud.
C. ix. fol. 108:—

“DE REPARATIONE HUIUS ECCLE-
SIE TEMPORE EADREDI REGIS.

“Vir namque vitæ venerabilis

Æthelwoldus, de quo prælibavimus,
arctioris conversationis vitam ob
Dei amorem scandere ratus, Gles-
toniæ sub patre Dunstano sacræ
habitum religionis induit. In quo
dum virtutum forma in propatulo
reluceret, a principe Eadredo et
regni inclitis summe diligitur et

A.D. 946-955. oriundus, nomine Æthelwoldus. Iste vero Æthel-

woldus non solum genere illustrem verum etiam titulo spectabilem et omni sanctitate plenam lineam traxit nobilitatis. Vigebant autem in ipso ingenii pariter et industriæ bona acceptibilia, adeptaque in puerilibus annis plena litterarum scientiæ naturæ institutionum bona venustissime accumulavit honestas. Inveniebantur etiam in eo corporis miranda venustas, morum acceptissima gratia, eloquiorum gratissima luculentia, adeo ut et species et mores et gratia in adolesce[n]te Æthelwoldo videntur ad invicem æmulas sibi probitate certare. Cujus etiam mentis mansuetudinem, animi constantiam, vultus hilaritatem, oris eloquentiam, manus largitatem, vitæ sanctitatem, his longe pretiosorem, etsi ferventissime desideremus ad præsens, attamen ad plenum nequaquam possumus dilucidare. Hic autem Æthelwoldus, cum jam adolevisset et ad annos discretionis feliciter jam pervenisset, ad memoriam revocans verbum illud Dominicum quo dicitur, Non possunt mihi vivere qui non sunt mundo mortui, mundi retibus perpropere rejectis, semetipsum abnegando, Christum duce[m] imitando, crucem ejus elevando, factus choræ filius Glastoniæ sub venerabili patre Dunstano ejusdem loci abbate sacrae habitum felicissime induit religionis. Ubi vero sacratissime degens vir venerabilis Æthelwaldus per septennium

veneratur. Unde suorum consilio optimatum, et maxime suæ matris Ædige composita, servum Dei accitum rex ipse abbatem canonice Abbendonis constituit; omnia monasterii loca præcipiens a fundamentis extrui. Ille monasterio a fundamentis extracto, prope ubi situs Yeche in flumine Tamesis effluit, viciis vitæ laudabilis illud incolendum tradidit. Quorum usui

rex centum cassitorum terras largitus est, pecuniarum ad acceleranda ecclesiarum opera copiose juvit. Carta centum hylarum, quas Eadred rex huic ecclesie dedit, scilicet Abbendon xx. hylas, Gaing x. hylas, Gosige x. hylas, Wribe xxx. hylas, Cumenora xxx. hylas.

"Anno Dominice Incarnationis MCCCLV. ego Eadred," &c., (as in the text, p. 124.)

diligenter ad memoriam revocans illud evangelicum ^{A.D. 946-} quo dicitur, Cum iudex venerit et cum ventilaverit ^{955.} triticum in area, fructum qui non fecerit decultoris in vinea palmes abscidetur. Iterunque diligenter attendens quod cinis est origine, cinis imitatione, cinis resolutione; necnon quid extiterit per originalis peccati contagionem, quid per baptismi gratiam, quid per naufragium, quid etiam per secundam tabulam post naufragium, quid erit per mortis dissolutionem, et gloriæ remunerationem, ad tantam prevenit sanctitatis perfectionem, ut in terra positus ab hominibus vitam actitare in terris videretur angelicam.

Qualiter eum cepit diligere Rex Edredus.

Hujus itaque sanctitate pariter et bonitate comperta ^{Eadred's affection for Ethelwold.} rex Edredus sanctum Æthelwaldum speciali quadam prærogativa dilectionis in tantum eum est amplexatus, ut jam placeret ei ipsum de monasterio accitum habere sibi familiarem. Placuit¹ etiam regi, suadente matre sua Edgiva, dare sancto viro quendam locum, vocabulo Abendoniam, in quo quondam florebat monastica religio. Sed tunc erat neglectum² ac destructum, vilibus ædificiis consistens, et quadraginta tantum massas³ pos-

¹ *Placuit.*] The compiler of this work has here incorporated into his narrative several extracts from the Life of S. Ethelwold, bishop of Winchester, the re-founder of Abingdon; but they are introduced so irregularly, and with such disregard to the sequence of events, as rather to obscure than to elucidate the history of that eminent individual. The text also is so faulty as to be in some portions

unintelligible. This piece of biography, so illustrative of the general history of monachism in England, and of that of Abingdon in particular, is for the first time printed entire in the Appendix to the second volume of this publication. From this source the most glaring errors of the text are corrected at the bottom of the page.

² *neglectum*] MS. negectum.

³ *massas*] mansas.

A.D. 953. aidens; reliquam vero præfati loci terram, quæ centum cassatorum lustris hinc inde giratur, regali dominio subjectam rex ipse possidebat; factumque est, consentiente Dunstano abbate, secundum regis voluntatem, ut vir Dei Æthelwoldus prænotati loci suscipere curam, quatinus in eo monachos ordinaret regulariter Deo servientes. Venit ergo servus Dei ad locum sibi commissum, quem protinus secuti sunt quidam clerici de Glestonia; scilicet, Osgarus, Flobbritus,¹ Fridegarius; et Orbrintus² de Wintonia, et Eadricus de Lundonia; ejus discipulatus se subdentes; congregavitque sibi in brevi spatio gregem monachorum, quibus ipse abbas, jubente rege, ordinatus est. Dedit etiam rex possessionem regalem quam in Abbendonia possederat, sicut carta regis ipsius subsequens testatur, hoc est, centum cassatos, cum optimis ædificiis, abbati et fratribus ad augmentum quotidiani victus, et de regis thesauro suo multum eos in pecuniis juvit; sed mater ejus largius³ solatia munerum eis direxit; tantamque gratiam Dominus sibi servientibus contulit, ut ad præfatum cœnobium, quod ante erat pauperrimum, omnes simul divitiæ putarentur affluere, et sic cuncta prosperis successibus occurrere ut palam sententiam Domini promissionis impleri videtur, qua dicitur,—“Primum querite regnum Dei et justitiam Ejus, et omnia adicientur vobis.” [Matt. vi. 33.] Tenor cartæ regis hic est.

Edred's Charter to Abingdon. Anno⁴ Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.⁵ Edredus totius Albionis gubernator et rector, animadvertens

¹ *Fl. Æstus*] Foldbirehtus.

² *Orbrintus*] Ordbrichtus.

³ *largius*.] The narrative here ends in the Life given in the Appendix.

⁴ *Anno*.] In Claud. B. vi. fol. 33 b.

an illumination representing the king is here introduced. The text of this charter is collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 10^a.

⁵ DCCCCLV.] Here, in the mar-

(quodam abbate mihi pervetusta privilegia narrante, A.D. 955. nomine scilicet¹ Æthelwold,) villam quæ vulgari onomate Abbendun dicitur cum suis appenditiis rusculis, priscis temporibus cœnobio quod situm in eadem villula constat fore subjugatam, verum tempore quo archipiratæ totam hanc insulam devastantes pervagati sunt, ab avo meo, rege videlicet Aelfredo, ipsam cum omnibus suis abjectivis a prædicto cœnobio fuisse abstractam, victori Domino impares pro victoria qua functus est reddens taliones. Nunc igitur ob quam rem, cum consilio atque consensu meorum præsulum obtinatumque, quorum nomina caraxantur inferius, pro redemptione animæ meæ et pro expiatione scelerum meorum prædecessorum, eandem villam præfato arcisterio ad usus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo servientium voti compos perpetualiter restituo. Terras vero appenditias, quæ per loca diversa ad eandem villam pertinent, id est, Gaincg x., Gosige x., Weorthe xxx., Cumenoran xxx., cum licentia prænominati abbatis subjectorumque sibi fratrum diebus vitæ meæ ad necessarios perfruar usus. Decurso autem vitæ meo spatio, eadem cum omnibus ipsarum suppellectilibus ad præscriptam villam redactæ, jugiter prædicto monasterio subjugentur. Si quis autem hanc nostræ munificentiae siingrafam, quam ego ab omni seculari iugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arcisve constructione, dæmonica instinctus filargiria² infringere immutareve aliorum quam constituimus præsumpserit, sit alienatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, et a participatione Corporis et Sanguinis Jhesu Christi, æternisque baratri lugalubriter deputatus incendiis cum Juda Christi proditore

gin of Claud. B. vi., a hand of the
fourteenth century has written
"DCCCLXVII. Athelwol."

¹ *scilicet*.] The word "scilicet"
does not occur in C. ix.

² *filargiria*] philargiria.

A.D. 955. jugiter crucietur, nisi prius digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum.

Metæ xx. hidarum Abbendonie quas Ceadwalla, rex Westsaxonum, Deo et sanctæ Mariæ primitus delit, et sic divisit.

Ærest¹ on Eoccenforda; up andlang Eoccenæs to Abbesdic; thæt to Cealden wulle; thæt to Meareforda; andlang broces oth thene grenen weig; andlang weiges to broce; thæt to Wuduforda; thæt adune be broce oth Pippel rithiges utacyt; thæt thurh thæt dene mor a be rithige to Gumangrave; thæt to Pippel brige; thæt on thene sic æt thære fulan æc; thæt to Hæglea on thære bradan mere; thæt a be wyrtwalan to Bromcumbes heafod; thæt on gerihum to Abbendune to there portstrete; thæt andlang stret on hiwege; thæt to Ecgunes wyrthe; thenne on Bacganleah; thæt on scaeceling æcer; thæt ut on Stanford; thæt to Magtheforda andlang lace ut on Temese; thæt on forth mid streame with ufan micclan ige on Cearewyllan; eft with neothan berige on Temese; thær up be streame; thæt on Bacgan broc; thæt on heafes² oran; thæt on holan dene; thæt on Tidewaldes wylle; andlang broces ut on Temese; thæt forth mid streame oth geafing lace; andlang lace eft ut on Temese; thæt up be streame on Occenes grestundic; thæt a be dic on Eoccen; thæt ther up eft on Eoccenforda. Ætheleing uude,³ Colmanora, and Geatescumbæ hyren in to thys twentigum hidum, tha ic sylf studum gerad studum gereow, and rumothlice gescarode me sylfum and minum foregengum and oftyrgengum⁴ to ecum rymete,

¹ *Ærest*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud C. ix. fol. 124.

² *heafes*; *heafocra*.

³ *Ætheleing uude*; *Ætheleahing uuda*.

⁴ *oftyrgengum*; *efttyrgengum*.

for Gode and for worulde. Gyf hwa thurh deofles A.D. 955.
lare genyrwe thæt ic Gode and sancta Marian meaglum mode on ece yrfe geseald hæbbe, Drihten his andweald genythrige her and on ecnesse, nymthe he mid fullre deadbote geunnge thæt he on urum Drihtne gereafoth.

Hæc autem¹ sunt hujusce donationis seu libertatis testimonia.

† Ego Eadred, Christi suffragante gratia basileus, hoc donum agiæ Crucis taumate confirmavi.

† Ego Odo, Dorobernicæ sedis archipræsul, consolidavi.

† Ego Oscytel, Eboracensis ecclesiæ primas, consensi.

† Ego Ælfsinus, Wintanæ cathedræ pontifex, roboravi.

† Ego Osulf, episcopus, huic regiæ dapsilitati affui.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis genetrix, hanc donationem adquisivi.

† Ego Adelluold, præfati cœnobii abbas, congaudens dictavi.²

† Ego Ælfere, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Brihtferth, minister.

† Ego Sulf, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ealdred, minister.

† Ego Ælfred, minister.

¹ *Hæc autem.*] The duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 108, is here resumed.

² *dictavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

[*De Ælfstano Monacho.*¹]

A.D. 946-955. Instance of his obedience. Operariorum providere alimenta Adelstanus monachus præcepto abbatis curam acceperat.¹ Hunc uno dierum, dum qualiter se ageret ecclesiasticum esse specula Christi Æthelwoldus obiret, in coquina cibos coquentem forte solitarium et ipse solus repperit. Et cernens quicquid utensilium erat mundissimum, pavimento domus versum, ipsumque monachum excoquendis vultu hilari ignem sumministrantem, ac ejus experiri pio desiderio satagens devotionem, "A fundo lebetis," (aqua enim elixarum carniū jam bullitus emittebat,) "extrahe," inquit, "nuda manu calidum frustum." Nil moratus, simplicitatis siquidem magne ille vir erat, exerto in ferventi ac si in tepido brachio, pro velle jubentis agebat attrectatum. Miratus ipsius devotionem abbas, exegit quatinus se vivente id tacitum foret. Qui cum postea ob vitæ meritum pontificatus culmen apud Wiltonam adeptus fuisset, adveniente sui ab hac vita vocatione, Abendoniam deportatus atque sepultus est, anno ab Incarnatione Christi DCCCLXXX.

De Ælmero Puero.

Ælmer's vision. Erat et puer in eodem monasterio puræ innocentie studii, nomine Ædmerus, quem abbas ob morum venustatem amoris sedulitate pie fovebat. Hic ad extrema perveniens raptus et coram celi regina,

¹ [*De Ælfstano Monacho*]. The passage within brackets, which here commences and ends at p. 134, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 109 b.

angelorum maxima frequentia circumsepta, claritate ^{A.D. 946-} ^{955.} permirabili fulgida, (ut postea abbati suo et fratribus retulit), ductus est. A qua jocunde quæsitus utrum sibi an adhuc seculo cohærere mallet, tantæ quam intendebat frui beatitudinis gestiens, respondit; “Nusquam, O Dominatrix omnium, tantam dulcedinem, tantam bonitatem quam tecum esse constat. Ideoque, si placitum excellenti tuæ fit misericordiæ, tibi amodo ut militare merear exopto.” At illa; “Voto,” inquit, “ab hodie potieris tuo.” Cumque his aliisque cœlestibus tirunculis jam tantæ Dominae edoceretur oraculis, insinuandum hæc suis cohabitatoribus ad superiora paulisper remittitur. Quibus peroratis, spiritus ejus, ut fas est credi, ad ipsius Dei genitricis curiam angelorum evehitur conductu.

De Osgaro Monacho.

Religionis morem sanctus pater nequaquam ab aliis ^{Foreign} melius ratus suos exequi, quam a Floriaco monasterio ^{usages in-} ^{troduced.} sancti Benedicti reliquiis decorato, de suis monachis unum Osgarum illuc instrui direxit, isque reversus cæteris comilitonibus quæ didicerat edocendo benigne impertiit.

Ut districtioris autem vitæ tramitem cum e diversis Angliæ partibus viri Dei, audita Æthelwoldi sanctitate, plurimi, differenti more legendi canendique instituti, ad eum convenirent atque reciperentur, volens eos in ecclesia consona Deo voce jubilaré, ex Corbiensi cœnobio, quod in Francia situm est, ecclesiastica ea tempestate disciplina opinatissimo viros accersit solertissimos, quos in legendo psallendoque sui imitarentur.

De Hydromello.

A.D. 946-
955.
A miracle. Virtutum hujusmodi virorum opinione vulgata, cum
opportunitas juvabat ecclesiam rex adire, seque patris
ac Dei servorum inibi degentium orationibus com-
mendare, sed et eorum precatu apud eos cibari solebat.
In quo, vice quadam, accedit mirabile, ut dum epulan-
tibus cunctis ex uno vase ad sufficientiam pincernæ
miscerent, non nisi unius mensura palmi potus ex-
haustum sit, cum multitudo causa regalis presentia
vel convivii interesset.

De Eadgivi Regina.

Of Queen
Eadgiva. Mater quoque ejusdem regis, vocabulo Eadgiva,
maximo abbatem cum monachis fovebat amore, et
nunc eis suarum copias facultatum effundebat, nunc
admonitu sedulo filii sui tantopere gratiam eis expe-
tebat, ut in principio constituendi cenobii ipse funda-
menta faciendi operis propria metiretur manu, deinde
regia liberalitate illos optime donaret. Gratia itaque
Dei modernis se incolis sic innotescendo benevolam,
cum rex hinc cum matre sua supramemorata, poten-
tes quoque plurimi locum donis frequentare, et terras
conferre sibi gauderent, tum illinc possessiones ad
eundem locum antiquitus pertinentes abbas partim
ratione partim dato pretio conquireret, paucos ante
annos cenobium ibi totum honorifice exstructum et
ubertim ditatum videres.]

[*Notes.*] Here ends the passage from Claud. C. ix.

Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Stanmere.

Dedit etiam prædictus rex Edredus Wulfrico ministro suo Stanmere, cum omnibus quæ ad ipsum locum dinoscuntur pertinere, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, liberaliter ac æternaliter quamdiu vivat habeat, et post generalem qui omnibus certus incertusque homunculis constat transitum, cuiusque successionis heredi voluerit in perpetuum derelinquat. Sic enim carta regis testatur, unde memoratus Wulfricus eandem villam de consensu et voluntate regis hanc sacratissimam domum Abendonæ fecit heredem; et hæc est subscriptio cartæ regis hanc donationem confirmantis.

Carta Regis Edredi de Stanmere.

In nomine Dei Summi. Subtilissima mentis certatione Deum quem diligimus et credimus intimam Gift of Stanmere. mentis affectione, timeamus et amemus, quia agonista sanctæ prædicationis hortator talem protulit sententiam, dicens,—Omnia¹ nuda et aperta sunt coram oculis Dei, et a luce prima usque conticinium uniuscujusque actus prospicit.

Ideo ego Eadredus, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo ministro ac militi, qui in suæ voluntatis ac devotionis obsequio semper fatendo ac implendo paratus ac promptus fuit, qui ab incunabulis suæ infantilitatis, non fortuito, sed voluntate paren-

¹ *Omnia.*] See Heb. iv. 13.

A.D. 946. tum, nomen accepit Wulfric, dapuli deditioe quandam partem ruris libenter dedi, ubi jamdudum solicola illius regionis nomen imposuerunt, at Stanmere. Magnitudo autem illius terræ juxta æstimationem circa eundem locum degentium tanta esse asseritur, quantum bis quinas mansarum spatium æqua demensione fore cernitur. Habeat ac possideat præfatam dapilem donationem quamdiu vitalis status carnem mundana fragilitate corruptam aluerit. Cum autem dies dissolutionis suæ advenerit, quo de corruptibili vita ad incorruptibilem beatitudinem migraverit, cui sibi libet heredi, sine ullo obstaculo, derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumperit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Meta de Stanmere.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind the land gemæro to Stanmere. Ærst of than crundelum thær to strate; andlang strate to Athulfes thorne; thonon on fyrd hammas; andlang stifig weges; thonne on cat beorh; thonne on Ælfheages gemære; thonon andlang mære weges on Wulforan; thonon andlang gemæres to Ines dene ufewearle; thæt thonon on stiele; thonne andlang gemeres; thæt on lichangen; of lichangen on Pœging

rode; thonnon on dunanwyrthe; thonon on Loceres A.D. 948.
weg; andlang weges on tha ealdan stigele; of thære
stigele thwers ofer Rammes hrycg; thonon on thone
ealdan hyrne weg; thonnon on beden weg; of beden
weg suthewearde innan andlang hecgan onbutan hunes
dune; thæt eft on tha crundelas be suthan haran
grafas.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCXLVIII., Indic-
tione v.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter con-
sensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo
sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorornensis ecclesiæ archiepiscopus,
ejusdem regis principatum et benivolentiam sub
sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio
mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum
sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundenensis ecclesiæ episcopus,
corroboravi.

† Ego Ælfeah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus,
testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenwuald, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.

† Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Eadric, dux, consensi.

† Ego Æthelstan, dux, consensi.

† Ego Ealhhelm, dux, consensi.

† Ego Athelmund, dux, consensi.

† Ego Ælfgar, dux, consensi.

- A.D. 862. † Ego Eadmund, minister, consensi.
 † Ego Ælfstan, minister, consensi.
 † Ego Wulfrie, minister, consensi.
 † Ego Ælsige, minister, consensi.
 † Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 † Ego Æthelnoth, minister, consensi.
 † Ego Ælfrie, minister, consensi.
 † Ego Ælfred, minister, consensi.
 † Ego Æthelsige, minister, consensi.

Quomodo Rex Edredus dedit Athelwulfo Wittenham.

Consimili modo dedit rex Edredus Æthelwulfo principi Wittenham x. cassatorum, et ipse Æthelwulfus de consensu regis memoratam villam eodem tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatae Mariæ et huic domui Abendonie et monachis ibidem Deo servientibus in purum et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Wittenham.

Charter of
Witten-
ham.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalis vite data sunt temporalia sunt; et ea vero quæ in regno celestis vite sanctis promissa sunt sine fine permanebunt; ideo cunctis agendum est, ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem adipisci mereantur.

Quapropter ego Edredus, gratia Dei Occidentalium Saxonum rex, dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi Æthelwulfo terram x cassatorum, in loco qui appellatur Wittenham; hoc est, ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem, cum omni-

bus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, A.D. 862. pascuis, piscuariis, quamdiu in hoc seculo vitam duxerit, et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Hæc quoque terra secunda et immunis permaneat ab omni regali servitio, et omnium secularium servitute, præter expeditionem et pontis factionem et arcisve munitioem. Terra autem præfata terminis his circumdatur.

*Metæ.*¹

Ærest æt Gateclife²; op³ be scillinges broce; thæt on caberes bec⁴ [east⁵]weard; thæt andlang [gemæres to⁶] headdan⁶ [treowe⁵] westewardan: thannon⁷ on tha niwan furh; andlang thære furh; thæt thures ofer Crawanbroc; on tha niwan furh; andlang thære furh on higweg; andlang thæs weges on Tamese on northewarde westwær⁸.

Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Omnipotens Deus dies ejus prosperos. Si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in Die Judicii rationem redditurum, nisi prius satisfactione emendaverit.

Scripta est autem hujus donationis cartula anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXII., in villa regali qui

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198 b.

² *Gateclife*] Gatacliffe.

³ *op*] up.

⁴ *bec*] bæc.

⁵ [*east.*] [*gemæres to.*] [*treowe.*] Supplied from C. ix., a blank being left in B. vi.

⁶ *headdan*] beaddan.

⁷ *thannon*] thornan.

⁸ *westwær*] west wer.

A.D. 862. appellatur Mycendeifr, coram idoneis testibus, quorum nomina subtus adnexa notantur.

- + Ego Ætherd, rex, consensi.
- + Ego Suithhun, episcopus, consensi.
- + Ego Wufhere, dux, consensi.
- + Ego Ælfstan, dux, consensi.
- + Ego Ælfred, filius regis, consensi.
- + Ego Aldred, dux, consensi.
- + Ego Garuulf, minister, consensi.
- + Ego Osmund, minister, consensi.
- + Ego Ægferd, minister, consensi.
- + Ego Eadulf, minister, consensi.
- + Ego Ecgberg, minister, consensi.
- + Ego Ealhhard, abbas, consensi.
- + Ego Osric, minister, consensi.
- + Ego Æthered, minister, consensi.
- + Ego Æthelfred, minister, consensi.
- + Ego Wulfaf, minister, consensi.
- + Ego Hunsige, minister, consensi.
- + Ego Wulfstan, minister, consensi.

De Dencheswrthe.

Similiter concessit Uulfrico militi Denchewurthe v. cassatorum; et ipse Uulfricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beate Marie et huic domui Abben-doniae, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans haec est.

Carta de Dencheswrthe.

Gift of
Denches-
worth.

In nomine Dei et Domini nostri Ihesu Christi, veri Redemptoris mundi, anno vero Dominice Incarnationis

DCCCXLVII., ego Eadredus Omnicreantis disponente A.D. 947. clementia Angligenarum omniumque gentium undique secus habitantium rex, primo anno imperii mei, divina Dei gratia suadente quod cogitarem quam mirabiliter et quam subtiliter supernus Rector coelestia et terrestria firmæ rationis serie gubernat atque custodit, quia profuturum esse judicamus ea quæ communi tractu et salubri consilio definiuntur, ut quidam sapiens exhortando ammonuit dicens: "Omnia cum consilio fac, et post factum non pœnitebit." [Ecclus. xxxii. 20.]

Iccirco minime in oblivione habui quod parvam partem potestatis mei, meorum episcoporum testimonio cæterarumque fidelium adstipulatione, hilariter perpetua libertate donavi v. mansas cuidam militi vocitato nomine Wulfric, in illo loco ubi ruriculi apelativo usu ludibundoque vocabulo nomen indiderunt æt Deneceswurthe, pro illius amore qui dixit, "Date, et dabitur vobis," [Luc. vi. 38.], quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat quamdiu istius caducis seculi vitam tenere præsumet; et postquam universitatis viam adierit cuicumque voluerit heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione. In cunctis vero successoribus hoc jus donationis augendo quicumque amplificare satagerint, augeat amplificetque cunctiparens Genitor in hoc præsentis seculo vitam illorum, et inter cœlibes beati felicesque sine fine in æterna doxa lætentur. Si quis autem propria temeritate violenter invadere præsumpserit, sciat se proculdubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

A.D. 947.

*Metæ.*¹

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind tha land gemæraæt Deniceswurthe. Ærest on Cillarithe west on Muttic; on tha die; on Orulfe's gemære; to Ceawanla-we; andlang die on landbroc; andlang broces to than northran Deniceswurthe; thonne east rihte eft to C'illanrithe; thonne thier suth thier we ær onfengon; that one liegath² thier tha threo hida on than northran Deniceswurthe undælede.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, prædictum donum cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda, Doroberensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

+ Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Cenwald, episcopus, consensi.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

¹ *Metæ.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197. "Metæ

Deniceswrthe v. mansarum sunt hæc."

² *that one liegath*] thonne liegath.

- A.D. 947.
- + Ego Æthelgar, episcopus, confirmavi.
 - + Ego Ælfred, episcopus, corroboravi.
 - + Ego Wulfsige, episcopus, conclusi.
 - + Ego Æthelstan, dux, conclusi.
 - + Ego Eadric, dux, consensi.
 - + Ego Æthelstan, dux, consensi.
 - + Ego Wulfgar, dux, consensi.
 - + Ego Ealhhelm, dux, consensi.
 - + Ego Æthelmund, dux, consensi.
 - + Ego Ælfgar, dux, consensi.
 - + Ego Eadmund, minister, consensi.
 - + Ego Ælfstan, minister, consensi.
 - + Ego Wulfric, minister, consensi.
 - + Ego Ælfsige, minister, consensi.
 - + Ego Wulfric, minister, consensi.
 - + Ego Beorhtsige, minister, consensi.
 - + Ego Æthelgeard, minister, consensi.
 - + Ego Æthelnoth, minister, consensi.

Edredus dedit Cuthredo Ministro suo Bedelakinges.

Idem rex Edredus dedit Cuthredo ministro suo Bedelachinges v. cassatorum; et ipse Cuthredus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta de Bedelakinges.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. "Omnia quæ videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna sunt" [ii. Cor. iv. 18.]; ideo caducis et vanis rebus æterna et jugiter per-

Gift of
Bedela
kinges.

A.D. 946. mansura gaudia celestis patriæ magnopere mercanda sunt.

Quapropter ego Ædred, gratia Dei Occidentaliū Saxonum rex, pro remedio animæ meæ, aliquam partem terræ juris mei, meo ministro Cuthredo in perpetuam hereditatem libenter largitus sum, id est, v. cassatos in loco qui appellatur Bedalacinge; hoc est, ut habeat atque possideat præfatam terram cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, campis, pratis, pascuis, quamdiu Omnipotens Deus voluerit ut hic ista vita demoratus fuerit; et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem. Terra autem prædicta secunda et immunis permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute, nisi expeditione, et pontis factione, et arcis munitione. Si quis hanc meam donationem augere et amplificare voluerit, augeat Deus bona illius hic et in futuro; si vero quis frangere vel mutare præsumserit, noscat se ante tribunal æterni Judicis in die judicii rationem redditurum, nisi ante satisfactionem emendaverit. Scripta est autem hæc sæcula anno ab Incarnatione Christi DCCCXLVIII.¹ in loco qui appellatur Suthtun; istis testibus consentientibus, quorum nomina infra scripta videntur esse.

Testes.

- † Ego Æthensl, rex, consensi.
- † Ego Æthelwulf, dux, consensi.
- † Ego Boorhtferd, filius regis, consensi.
- † Ego Heremod, presbyter.
- † Ego Milred, minister, consensi.

¹ DCCCXLVIII.] The date has been altered by erasure.

- † Ego Cunlaf, minister, consensi. A.D. 947.
- † Ego Æthelwulf, minister, consensi.
- † Ego Ælfred, minister, consensi.
- † Ego Æscred, minister, consensi.
- † Ego Cuneheah, minister, consensi.
- † Ego Ceolberht, minister, consensi.
- † Ego Mucel, minister, consensi.
- † Ego Heahwulf, minister, consensi.
- † Ego Weohtelm, minister, consensi.
- † Ego Cyneferth, minister, consensi.

Edredus dedit Eadrico Wasingetune.

Idem rex Edredus concessit Eadrico comiti Wasingetune xx. cassatorum; et ipse Eadricus de consensu regis memoratam villam, eodem tenore quo rex Eadredus illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans et hæc est.

Carta de Wasingetune.

In nomine Sanctæ Trinitatis. Quamvis decreta ^{Gift of} pontificum et verba sacerdotum, velut fundamenta ^{Wasinge-} montium, in districtis ligaminibus fixa sunt, tamen ^{tun.} plerumque tempestates et turbines secularium rerum etiam religio sanctæ Dei ecclesiæ maculis reproborum dissipabitur ac rumpitur. Iccirco incertum futurorum temporum statum providentes posteris succedentibus profuturum esse decrevimus ut ea quæ communi tractu salubri consilio definiuntur sertis litterulis roborata confirmentur.

Quapropter ego Eadredus rex Anglorum, cætera-

A.D. 947. rumque in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam mihi fidelissimo comitique dilecto nomine Eadrico, devotionis ejus sollertia ejusdemque placatus obsequio dignatus sum impertire bis denas mancas, quod Anglice dicitur twentig hida, in illo loco ubi jamdudum solicoke illius regionis nomen imposuerunt at Wassingatune. Tali autem tenore hoc prefatæ munificentie munus tradendo concessi, ut possideat et firmiter teneat usque ad ultimum cursum vitæ suæ, cum omnibus utensilibus quæ Deus cælorum in ipso telluris gramine creavit, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, silvis, silvarum densitatibus, donans donabo libertatem. Et postquam humani generis fragilitatem deseruerit et ad desiderabilem jocunditatis viam, per gratiam superni Judicis, adierit, succedentium sibi cuicumque libuerit, æternaliter derelinquat, ceu superius prenotavi. Sit autem prædictum rus liber ab omni fiscali tributo seculariumque servitutum exinanitum, sine expeditione, et pontis arcisve constructione. Præcipioque in nomine Dei Summi, tam nobis viventibus quam etiam qui Christianitatis nomine et Divinæ agnitionis fide censentur hujus libertatis statuta ad irritum deducere minime quispiam presumat. Quisquis benevola mente meam donationem amplificare satagerit, in hoc presenti seculo vitam illius prospera feliciter longiturnæ vitæ gaudia teneat. Si quis autem propria temeritate violenter invadere presumpserit, sciat se procul dubio ante tribunal districti Judicis titubantem tremebundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit.

Metæ de Wasingetune.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi- A.D. 947. detur.

This syndon tha land gemaore to Wasingatune. Ærest on Duhan lea; of Duhan lea on readan wylle; of readdan wille to Lydgeardes broge; of Lidgeardes beorge to Tatmonnes apoldre; of Tatmonnes apoldre to Deneburge hleawe; of Deneburge hleawe to stanbeorge; of stanbeorwe to hatheburge hleawe; of tham hlæwe to heregrafe; of heregrafe to twam beorgum; of twam beorgum to hremnes dune; of heremnes dune to bidan holte; of bidan holte thæt to wigan campe; of wigan campe to bennan beorge; of tham beorge to blæccan pole; of tham pole to thære apuldre; thonne to dunnan heafde; thæt to Hunes cnolle; thonne eft on duhan lean.

This synt tha den the thæerto gabyrigeath; Wynburge spær, and threo croc hyrsta, and Horsham, and Yffeles Leah, and Hæslwic, and Gatawic, and Ridanfald, and Scacalwic, and Hundsæding fald.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCXLVII., Indictione quinta.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam cum sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfstanus, archons divinæ servitutis officio

A.D. 947. mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Theodred, Lundeniensi ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Uintoniensi ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

+ Ego Ælfric, episcopus, consignavi.

+ Ego Æthelgar, episcopus, roboravi.

+ Ego Ælfred, episcopus, confirmavi.

+ Ego Wulfsige, episcopus, consensi.

+ Ego Æthelstan, dux, consensi.

+ Ego Wulfgar, dux, consensi.

+ Ego Æthelstan, dux, consensi.

+ Ego Falhelm, dux, consensi.

+ Ego Æthelmund, dux, consensi.

+ Ego Ælfgar, dux, consensi.

+ Ego Eadmund, minister, consensi.

+ Ego Ælfstan, minister, consensi.

+ Ego Wulfsic, minister, consensi.

+ Ego Ælfsige, minister, consensi.

+ Ego Wulfric, minister, consensi.

+ Ego Ælfric, minister, consensi.

+ Ego Æthelsige, minister, consensi.

+ Ego Æthelnoth, minister, consensi.

+ Ego Æthelgeard, minister, consensi.

+ Ego Ælfheah, minister, consensi.

+ Ego Ælfred, minister, consensi.

+ Ego Æthered, minister, consensi.

*De Welliford, quomodo Rex Eadredus dedit
Wulfrico.*

Consimili modo dedit rex Eadredus Wulfrico minis- A.D. 949.
tro suo Weligforda XIII. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta¹ Regis de Welliford.

In æternitate perenni cosmi Sother, omnia jura ^{Gift of Welliford.} regnorum ab alto cœli culmine gubernans ac disponens, qui quidem scientiæ dona monstrando indeficienter conspicitur cœlum ac terram camposque liquentes, lucentemque globum lunæ titaniaque æterna,² sua ineffabili gratia retinens ac custodiens.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgentiæ³ clementia rex Anglorum, cuidam mihi intimo præcordialis affectu amoris fideli, immo et privilegio dilectionis in omnibus mihi caro, vocitato nomine Wulfrico, XVIII. mansas dedi in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weligforda, pro commutatione alterius terræ quæ sita est⁴ in Cornubio narratur, ubi ruricolæ illius pagi barbarico nomine appellant Pendency; quatinus habeat ac possideat quamdiu vivat, et post se cuicumque sibi libuerit

¹ *Carta.*] Collated with the original charter in the Cottonian collection, August. ii. 44.

² *æterna*] astra. Aug.

³ *indulgentiæ*] indulgente. Aug.

⁴ *est*] esse. Aug.

A.D. 949. superstiti derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve condificatione. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomus tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metæ de Welliford.

Istis terminis¹ prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint the land gemæro to Weligforda. Ærest² of wines treowe; andlang dene; that up on thone weg; thonon on bradan lege³ northewardre on anne ham; and thonne thurhut thone lea on anne⁴ ham suthewardne⁵ on tha caldan hege ræwe; in on wopig hangran; of tham hangran on scilling hangran; thon on bradan ham westwardre⁶; on tham hamme uo cradan⁷ hlew; on⁸ tham hlewe on Lamburnan; thonon up on deoran treowe; of tham treowe on thone elebeam stub⁹; thonne¹⁰ on Ceolbaldes wylle; of tham wylle on Cuta sihtes¹¹ ford; on¹² tham forda

¹ terminis] terminibus. Aug.

² Ærest] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 196, where it occurs with the title "Metæ xviii. mansarum apud Welliford."

³ lege] leage. Aug.

⁴ anne] anre. C. ix.

⁵ suthewardne] suthwea. c. Aug.

⁶ westwardre] westwardre. Aug.

⁷ cradan] cardan. Aug. and C. ix.

⁸ on] of. C. ix.

⁹ stub] styb. Aug.

¹⁰ thonne] thonon. Aug.

¹¹ Cuta sihtes] Cytashtes. Aug.

¹² on] of. Aug. and C. ix.

to Wulfrices gemære; thonne¹ to hordlince ufeſwear- A.D. 949.
 dum; of tham lince² on sihtre mæde northewearde³;
 swa foth⁴ on Cenelmes stan; of tham stane on thone
 grenan weg; on⁵ tham weg to Rigehamme; thonne⁶
 ut on tha lampyttes; on thane crundel; of tham
 crundele on thone æsc; thonne⁷ forth ofer burnan;
 andlang mylen pathes⁸; on tha thrie thornas; and
 swa forth andlang hlinces on Cardanham; of than
 hamme ut thurh thone lea on grenan beorh; of tham
 beorge on Ecgunes treow; of tham treowe on mearc-
 weg; thonon on tha dene; and swa forth to tham
 thrim gemarum,⁹ of tham gemarum¹⁰ eft on wines
 treow.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLIX., Indictione
 VII.

Testes.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
 tionem sub sigillo sanctæ Crucis¹¹ indeclinabiliter con-
 sensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater,¹² cum sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
 ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ conclusi.

† Ego Uulfstanus, arcons¹³ divinæ servitutis officio

¹ *thonne*] thonon to feordhlince.
 Aug.

² *of tham lince*] of tha hlince.

Aug.

³ *northewearde*] northewardre.

Aug.

⁴ *foth*] forth. Aug.

⁵ *on*] of. C. ix.

⁶ *thonne*] thonon. Aug.

⁷ *thonne*] thonon. Aug.

⁸ *pathes*] pathas. C. ix.

⁹ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹⁰ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹¹ *Crucis.*] Here in Aug. the sign
 of the cross is introduced.

¹² *mater.*] Added above the line
 in Aug.

¹³ *arcons*] archons. Aug.

A.D. 949. mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis,¹ impressi.

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis² ecclesiæ episcopus, testudinem Sanctæ Crucis¹ subscripsi et confirmavi.

+ Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui figens Crucem.¹

+ Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

+ Ego Æthelgar, episcopus, Crucis¹ vexillo corroboravi.

+ Ego Ælfred, episcopus, Crucis¹ modum depinxi.

+ Ego³ Eadmund, dux.

+ Ego Ealhhelm, dux.

+ Ego Athelmund, dux.

+ Ego Ælfgar, dux.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfsige,⁴ minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ætheric, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Osferth, minister.⁵

¹ *Crucis.*] *Crucem.*] Here in Aug. the sign of the cross is introduced.

² *Wintoniensis.*] *Wintaniensis.* Aug.

³ *Ego.*] In this and the following signatures the word "Ego" is omitted in Aug.

⁴ *Ælfsige.*] *Æthelrige.* Aug.

⁵ *minister.*] The following endorsements occur in Aug.—

(1) In a contemporary hand.

+ "This is thara xviii. hida boc æt Weligforda the Eadred cing geboode Wulfrice his thegne on ece yrfe, with thara landes gewrixle the on Wealum is æt Wendyrfig."

(2) In a hand of the thirteenth century, "Carta de Weliford."

(3) In a hand of the fourteenth century, "Iste rex concessit terram cuidam amico suo carissimo."

De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit.

Similiter rex. Edredus concessit Elfsio ministro suo ^{A.D. 953.} et conjug¹ suæ Eadgife, Escesburh, xxxiii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram atque perpetuam contulit elemosinam. Carta regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Escesbeurh.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi ^{Gift of} DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et ^{Escesburh.} primicerius totius Albionis, Ælfsige ministro meo et suæ conjug¹ Eadgife, ob ejus amabile et fidele obsequiolum, ruris particulam sub æstimatione xxxiii. cassatorum in loco qui dicitur Æscesburh, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiae donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus² hæc telluris particula circumgirari videtur.

Ærest in æt tham suth geate and æt than north geate on dudebeorh; and than on Eceles beorh; and

¹ *conjugi*.] The termination is | ² *limitibus*] *limitibus* MS. doubtful.

A.D. 933. thanne on bring pit; and than on tha andheafdu; and thanne on tha ceale seathas; and thanon on thone bradan mere; and thanon andlang dices on cleanan mæle; and thanne on thone bradan weg on butan Mordune on thyreses lace; and thanon on laecesmere northewealde; and thanne andlang mores be than northstane; and thanne thwyres ofer thone mor on bulandic; and swa andlang dices to Æthelferthes mearce; on bulendices ende; on thone thorn styb; and thanne on Talle burnan; and thanon to there halgan stowe; and swa up andlang broces to Æthelferdes mearce westewealde; and swa andlang mearce to hrennes byrig to than north geate; ut æt than suth geate on hodan hlæw; thonne on stan hla-wan; and thanne to tham reldan hole; and thanne to tham dunnan hole; and swa be than hlide; and thanne on Domferthes hest on Tættaces stan; and thanne on hundes hlæw; and thanne on hafoces hlæw; and thanne on thone scortan dic; and thanne on tha langen dic to Æscesbyris; eft to than suthan geate.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Wulfsgige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Ceonwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- † Ego Æthelstan dux.

- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Osferth, minister.
- + Ego Ælfnoth, minister.
- + Ego Byrhferth, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

A.D. 951.

De Chiuelea,¹ quomodo data erat Wulfrico.

Idem rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Ciueleam, xxv. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta² Regis Edredi de Chiuelea.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnibus quibus Christianitatis censuram a Dei arcipotentis poli per suam largifluam misericordiam concessum, est quod hujus instantis labentisque vitæ prosperitas totis nisi

Gift of
Chevelea.

¹ *De Chiuelea.*] The corresponding passage in the MS. Claud. C. ix., fol. 109, stands thus:—

“DE CIVELEA.

“Idem rex concessit cuidam suorum ministro Wulfrico vocitato, xxv. mansas apud Civenlea, cum pascuis in quodam monte ibi, libere tenendas, et cuicumque vellet etiam libere donandas.”

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cotton MS.

Claud. C. ix., fol. 109, and with the transcript in the MS. Corpus Christi Coll., Cambridge, CXL., p. 155, which is preceded by this title:—

“This is thara fif and twentiga hida boc æt Cifanlea the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe.”—“Carta de Civelea.” It is stated at the end of the copy that it was made from a charter which was had “off Mr. Owen.”

A.D. 955. bus restaurare perditos ac nefandos per illius auxilium possumus, ceu Psalmigraphus ita fando¹ dixit, "Initium sapientiae timor Domini." [Pa. cxi. 10.]

Quamobrem ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Wulfrico, xxv. mansas cum pascua, que in quodam monte habetur, quem a me impetravit, aeternaliter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricolae illius terrae nomen indiderunt at Cifanlea, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis suae dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in aeternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aeterna libertate jucundum, cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisque coedificatione. Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam livore depressi violare satagerint, agminibus tetricae caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum;" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum demonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in poena, si non ante mortem digna hoc emendaverint penitentia.

Meter de Chivuleia.

Istis terminis praedicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha landgemara to Cifanlea. .Erest¹ of

¹ *Psalmigraphus ita fando.*

Psalmographus fando, C.C.C.

¹ *Erest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries

in MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 196.

"Meter xxv. hidarum apud Chivula."

Catbeorge; andlang weges on Æthelunes thorn; A.D. 951. thonne¹ andlang weges on Sealhangran eastewardne; thonon andlang weges on tha byrgelsas; thonne andlang byden hæma gemæres, on tha haran apoldre; thonne on Orhæma gemære; andlang thæs gemæres on Ciltewudes gemære to than stane; thonne west andlang weges to than hæcce; thonne andlang gemæres to than crundeles; thonon andlang gemæres to than² othrum crundeles; thonne to than wonstocce and thar to wuda; thonne on tha syrfan; thonne ofer hean hrycg; thonne on thæs cinges hagan; thonne thær west andlang hagan on hnæf leage suthwearde³; thonne andlang hagan to tham bæce; of than bæce thær north utan thone lyttan hæthfeld; thonne andlang weges be winter burninga gemære bewestan thære ealdan byrig on thone stanihtan weg; of than wege to than stan cystlun⁴; thonon on tha andheafda; thonne thær west on thæne⁵ burnan butan VI. æcrun⁶; thonne thær north an furlang; thonne thær west ofer tha twegen beorgas to than hearpathe⁷ north; andlang herpathes⁸ on bradanford; thæt west andlang burnstowe to Ibbanstane; thonne thær est andlang weges on standene; thonon west to than wurtwalan⁹; thonon north on sceaphammas; thonne on gerihta thær tunwegas ut scettath¹⁰; thonne on gerihta to thære haran apoldre; of thære haran apoldre thurh thone tun to than ruwan crundeles;

¹ *thonne*] thonon. C.C.C. here and elsewhere throughout that transcript; thanon. C. ix.

² *than*] tham. C. ix.

³ *suthwearde*] suthwardne. C. ix.

⁴ *cystlun*] cystlum. C. ix. and C.C.C.

⁵ *on thæne*] oth thone. C.C.C.; on thone. C. ix.

⁶ *butan vi. æcrun*] buton six æcerum. C. ix.

⁷ *hearpathe*] hearpothe. C. ix.

⁸ *herpathes*] herpothea. C. ix. and C.C.C.

⁹ *wurtwalan*] wurtwalan. C. ix. and C.C.C.

¹⁰ *scettath*] sceottath. C. ix.

A.D. 951. thonne andlang gemeres on thone lyttan beorh up on mulles dune¹; of than beorge andlang gemeres on hrycg weg; andlang hrycg weges oth Catmeres gemere; thonne thær est andlang gemeres on Puttan pyt²; of than pytte andlang gemeres eft on Catbeorh.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLII., Indictione ix.³

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu,⁴ ejusdem regis mater,⁵ cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda,⁶ Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.⁷

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboraui.

+ Ego Ælfheah, Wuintoniensis ecclesiæ episcopus, corroboraui.⁸

+ Ego Ælfric, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

+ Ego Wulfsige, episcopus, donum regis confirmavi.

¹ *mulles dune*] Mules dune C.C.C. l.

² *pyt weg.* C. ix.

³ *Indictione ix*] The Indiction is not inserted in C. ix.

⁴ *Eadgifu*, Eadgiva, C. ix.

⁵ *ejusdem regis mater*] ejusdem mater, C.C.C.

⁶ *Oda*, Odo, C. ix.

⁷ *conclusi.*] C. ix. here introduces the words, "et multi alii consenserunt et subscriperunt."

⁸ *Wuintoniensis . . . corroboraui*] Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testulinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmaui, C.C.C.

+ Ego Æthelgar, episcopus, vexillo Crucis¹ corroboravi. A.D. 951.

+ Ego Ælfred, episcopus, confirmavi vexillum Crucis.

+ Ego Byrhtsige, episcopus, Crucis modum depinxi.

+ Ego² Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Ealhhem,³ dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego Ælfgar,⁴ dux.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfheh,⁵ minister.

+ Ego Wulfric,⁶ minister.

+ Ego Ælfnoth, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.

+ Ego Wulfstan, minister.

+ Ego Byrhtsige, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi.

Dedit etiam rex Eadredus Alfrico ministro suo Cusenricge v. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore, quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonix, et

¹ *vexillo Crucis*] Crucis vexillo. C.C.C.

² *Ego.*] The word "Ego" is omitted here and in the following lines by C.C.C.

³ *Ealhhem*] Ealhhelm. C.C.C.; altered by erasure in B. vi.

⁴ *Ælfgar.*] Altered in B. vi. by erasure.

⁵ *Ælfheh*] Ælfhea. C.C.C.

⁶ *Wulfric.*] The second column of witnesses here begins in C.C.C.

A.D. 949. superstiti derelinquat in aeternam hereditatem. Sit autem praedictum rus liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coedificatione. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiae temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomus tetrorum daemonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Metra de Welliford.

Istis terminis¹ praedicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha land gemæro to Weligforda. Ærest² of wines treowe; andlang dene; that up on thone weg; thonon on bradan lege³ northewardre on anne ham; and thonne thurhut thone lea on anne⁴ ham suthewardne⁵ on tha ealdan hege ra-we; in on wopig hangran; of tham hangran on seilling hangran; thon on bradan ham westwardre⁶; on tham hamme wo cradan⁷ hla-w; on⁸ tham hla-we on Lamburnan; thonon up on deoran treowe; of tham treowe on thone elebeam stub⁹; thonne¹⁰ on Ceolbaldes wyll; of than wyll on Cuta sihtes¹¹ ford; on¹² tham forda

¹ terminis] terminibus. Aug.

² Ærest] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 196, where it occurs with the title "Metra xviii. mansarum apud Welliford."

³ lege] leage. Aug.

⁴ anne] ante C. ix.

⁵ suthewardne] suthwea e. Aug.

⁶ westwardre] westwardre.

⁷ cradan] cradan. Aug. and C. ix.

⁸ on] of. C. ix.

⁹ stub] styb. Aug.

¹⁰ thonne] thonon. Aug.

¹¹ Cuta sihtes] Cytas. lita. Aug.

¹² on] of. Aug. and C. ix.

to Wulfrices gemære; thonne¹ to hordlince ufeſwear- A.D. 949.
 dum; of tham lince² on sihtre mæde northewearde³;
 swa foth⁴ on Cenelmes stan; of tham stane on thone
 grenan weg; on⁵ tham weg to Rigehamme; thonne⁶
 ut on tha lampyttes; on thane crundel; of tham
 crundele on thone æsc; thonne⁷ forth ofer burnan;
 andlang mylen pathes⁸; on tha thrie thornas; and
 swa forth andlang hlinces on Cardanham; of than
 hamme ut thurh thone lea on grenan beorh; of tham
 beorge on Ecgunes treow; of tham treowe on mearc-
 weg; thonon on tha dene; and swa forth to tham
 thrim gemarum,⁹ of tham gemarum¹⁰ eft on wines
 treow.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
 Domini nostri Jhesu Christi, DCCCXLIX., Indictione
 VII.

Testes.

† Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam dona-
 tionem sub sigillo sanctæ Crucis¹¹ indeclinabiliter con-
 sensi atque roboravi.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater,¹² cum sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus,
 ejusdem regis principatum et benivolentiam sub sigillo
 sanctæ Crucis¹¹ conclusi.

† Ego Uulfstanus, arcons¹³ divinæ servitutis officio

¹ *thonne*] thonon to feordhlince.
 Aug.

² *of tham lince*] of tha hlince.
 Aug.

³ *northewearde*] northweardre.
 Aug.

⁴ *foth*] forth. Aug.

⁵ *on*] of. C. ix.

⁶ *thonne*] thonon. Aug.

⁷ *thonne*] thonon. Aug.

⁸ *pathes*] pathas. C. ix.

⁹ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹⁰ *gemarum*] gemærum. Aug.

¹¹ *Crucis.*] Here in Aug. the sign
 of the cross is introduced.

¹² *mater.*] Added above the line
 in Aug.

¹³ *arcons*] archons. Aug.

A.D. 949. *mancipatus, Eboracæ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis,¹ impressi.*

+ Ego Theodred, Lundeniæ ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensi² ecclesiæ episcopus, testudinem Sanctæ Crucis¹ subscripsi et confirmavi.

+ Ego Wulfsize, episcopus, consensum præbui figens Crucem.¹

+ Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

+ Ego Æthelgar, episcopus, Crucis¹ vexillo corroboravi.

+ Ego Ælfred, episcopus, Crucis¹ modum depinxi.

+ Ego³ Eadmund, dux.

+ Ego Ealhhelm, dux.

+ Ego Athelmund, dux.

+ Ego Ælfgar, dux.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfsige,⁴ minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ætheric, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Osferth, minister.⁵

¹ *Crucis.*] *Crucem.*] Here in Aug. the sign of the cross is introduced.

² *Wintoniænsis.*] *Wintaniensis.* Aug.

³ *Ego.*] In this and the following signatures the word "Ego" is omitted in Aug.

⁴ *Ælfsige.*] *Æthelsige.* Aug.

⁵ *minister.*] The following endorsements occur in Aug.—

(1) In a contemporary hand.

+ "This is thara xviii. hida boc æt Weligforda the Eadred cing geboode Wulfrice his thegna on ece yrfe, with thæs landes gewrizle the on Wealum is æt Wendyrfæ."

(2) In a hand of the thirteenth century, "Carta de Wellford."

(3) In a hand of the fourteenth century, "Iste rex concessit terram cuidam amico suo carissimo."

De Escesburh, quomodo Rex Edredus dedit.

Similiter rex Edredus concessit Elfsio ministro suo et conjug¹ suæ Eadgife, Escesburh, xxxiii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram atque perpetuam contulit elemosinam. Carta regis hanc donationem confirmans hæc est.

A.D. 953.

Carta Regis Eadredi de Escesbeurh.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, Ælfsige ministro meo et suæ conjug¹ Eadgife, ob ejus amabile et fidele obsequium, ruris particulam sub æstimatione xxxiii. cassatorum in loco qui dicitur Æscesburh, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentiae donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus² hæc telluris particula circumgirari videtur.

Ærest in æt tham suth geate and æt than north geate on dudebeorh; and than on Eceles beorh; and

¹ *conjugi*] The termination is | ² *limitibus*] *limitibus* MS. doubtful.

A.D. 953. thanne on hring pit; and than on tha andheafdu; and thanne on tha ceale seathas; and thanon on thone bradan mære; and thanon andlang dices on clenan mæde; and thanne on thone bradan weg on butan Mordune on thyreses lace; and thanon on leccemere northewealde; and thanne andlang mores be than northstane; and thanne thwyres ofer thone mor on bulandic; and swa andlang dices to Æthelferthes mearce; on bulendices ende; on thone thorn styb; and thanne on Talle burnan; and thanon to there halgan stowe; and swa up andlang broces to Æthelferdes mearce westewealde; and swa andlang mearce to hrennes byrig to than north geate; ut æt than suth geate on hodan hlæw; thonne on stan hlæwan; and thanne to than reðan hole; and thanne to than dunnan hole; and swa be than hlide; and thanne on Domferthes hest on Tættaces stan; and thanne on hundes hlæw; and thanne on hafoces hlæw; and thanne on thone scortan dic; and thanne on tha langen dic to Æscesbyris; eft to than suthan geate.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- + Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfsgæ, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ceonwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan dux.

- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Osferth, minister.
- + Ego Ælfnoth, minister.
- + Ego Byrhferth, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

A.D. 951.

De Chiuelea,¹ quomodo data erat Wulfrico.

Idem rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo Ciueleam, xxv. mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore quo rex illi concesserat Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta² Regis Edredi de Chiuelea.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnibus quibus Christianitatis censuram a Dei arcipotentis poli per suam largifluam misericordiam concessum, est quod hujus instantis labentisque vitæ prosperitas totis nisi

Gift of
Chevelea.

¹ *De Chiuelea.*] The corresponding passage in the MS. Claud. C. ix., fol. 109, stands thus:—

“DE CIVELEA.

“Idem rex concessit cuidam suorum ministro Wulfrico vocitato, xxv. mansas apud Civenlea, cum pascuis in quodam monte ibi, libere tenendas, et cuicumque vellet etiam libere donandas.”

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cotton MS.

Claud. C. ix., fol. 109, and with the transcript in the MS. Corpus Christi Coll., Cambridge, CXI., p. 155, which is preceded by this title:—

“This is thara fif and twentiga hida boc set Cifanlea the Eadred cing gebocode Wulfrice his thegne on ece yrfe.”—“Carta de Civelea.” It is stated at the end of the copy that it was made from a charter which was had “off Mr. Owen.”

A.D. 955. bus restaurare perditos ac nefandos per illius auxilium possumus, ceu Psalmigraphus ita fando¹ dixit, "Initium sapientie timor Domini." [Ps. cxi. 10.]

Quamobrem ego Eadredus, divina indulgente clementia, rex Anglorum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Wulfrico, xxv. mansas cum pascua, que in quodam monte habetur, quem a me impetravit, æternaliter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruricole illius terre nomen indiderunt at Cifanlea, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra diximus, in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve constructione. Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam livore depressi violare satagerint, agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum;" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum demonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia,

Mets de Chivuleia.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sint tha landgemara to Cifanlea. Ærest¹ of

¹ *Psalmigraphus ita fando*; Psalmographus fando C.C.C.

² *Ærest*.] Collated with the duplicate copy of the boundaries

in MS. Cott. Claud. C. ix. fol. 196.

"*Mets xxv. hidarum apud Civeleia.*"

Catbeorge; andlang weges on Æthelunes thorn; A.D. 951.
 thonne¹ andlang weges on Sealhangran eastewardne;
 thonon andlang weges on tha byrgelsas; thonne and-
 lang byden hæma gemæres, on tha haran apoldre;
 thonne on Orhæma gemære; andlang thæs gemæres
 on Ciltewudes gemære to than stane; thonne west
 andlang weges to than hæcce; thonne andlang ge-
 mæres to than crundele; thonon andlang gemæres to
 than² othrum crundele; thonne to than wonstocce
 and thar to wuda; thonne on tha syrfa; thonne ofer
 hean hrycg; thonne on thæs cinges hagan; thonne
 thær west andlang hagan on hnæf leage suth-
 wearde³; thonne andlang hagan to tham bæce; of
 than bæce thær north utan thone lyttan hæthfeld;
 thonne andlang weges be winter burninga gemære
 bewestan thære ealdan byrig on thone stanihtan weg;
 of than wege to than stan cystlun⁴; thonon on tha
 andheafda; thonne thær west on thæne⁵ burnan
 butan vi. æcrun⁶; thonne thær north an furlang;
 thonne thær west ofer tha twegen beorgas to than
 hearpathe⁷ north; andlang herpathes⁸ on bradanford;
 thæt west andlang burnstowe to Ibbanstone; thonne
 thær est andlang weges on standene; thonon west to
 than wurtwalan⁹; thonon north on sceaphammas;
 thonne on gerihta thær tunwegas ut scettath¹⁰; thonne
 on gerihta to thære haran apoldre; of thære haran
 apoldre thurh thone tun to than ruwan crundele;

¹ *thonne*] thonon. C.C.C. here
 and elsewhere throughout that
 transcript; thanon. C. ix.

² *than*] tham. C. ix.

³ *suthwearde*] suthwardne. C.
 ix.

⁴ *cystlun*] cystlum. C. ix. and
 C.C.C.

⁵ *on thæne*] oth thone. C.C.C.;
 on thone. C. ix.

⁶ *butan vi. æcrun*] buton six
 æcerum. C. ix.

⁷ *hearpathe*] hearpothe. C. ix.

⁸ *herpathes*] herpothes. C. ix.
 and C.C.C.

⁹ *wurtwalan*] wyrtwalan. C. ix.
 and C.C.C.

¹⁰ *scettath*] sceottath. C. ix.

A.D. 951. thonne andlang gemæres on thone lyttan beorh up on mulles dune¹; of than beorge andlang gemæres on hrycg weg; andlang hrycg weges oth Catmeres gemære; thonne thær est andlang gemæres on Puttan pyt²; of than pytte andlang gemæres eft on Cat-beorh.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCL. Indictione ix.³

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Eadgifu,⁴ ejusdem regis mater,⁵ cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Oda,⁶ Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.⁷

+ Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.⁸

+ Ego Ælfric, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

+ Ego Wulfsige, episcopus, donum regis confirmavi.

¹ *mulles dune*] Mules dune C.C.C. l.

² *pyt weg*. C. ix.

³ *Indictione ix*] The Indiction is not asserted in C. ix.

⁴ *Eadgifu*, Eadgyva. C. ix.

⁵ *ejusdem regis mater*] ejusdem mater. C.C.C.

⁶ *Oda*, Oda. C. ix.

⁷ *conclusi*.] C. ix. here introduces the words, "et multi alii consenserunt et subscripserunt."

⁸ *Wintoniensis . . . corroboravi*; Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi. C.C.C.

† Ego Æthelgar, episcopus, vexillo Crucis¹ corroboravi.

† Ego Ælfred, episcopus, confirmavi vexillum Crucis.

† Ego Byrhtsige, episcopus, Crucis modum depinxi.

† Ego² Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Ealhhem,³ dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar,⁴ dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfheh,⁵ minister.

† Ego Wulfric,⁶ minister.

† Ego Ælfnoth, minister.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Wulfstan, minister.

† Ego Byrhtsige, minister.

† Ego Ælfred, minister.

De Cusenricge, quomodo data erat Ministro Regis Eadredi.

Dedit etiam rex Eadredus Alfrico ministro suo Cusenricge v. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam eo tenore, quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendoniam, et

¹ *vexillo Crucis*] Crucis vexillo. C.C.C.

² *Ego.*] The word "Ego" is omitted here and in the following lines by C.C.C.

³ *Ealhhem*] Ealhhelm. C.C.C.; altered by erasure in B. vi.

⁴ *Ælfgar.*] Altered in B. vi. by erasure.

⁵ *Ælfheh*] Ælfhea. C.C.C.

⁶ *Wulfric.*] The second column of witnesses here begins in C.C.C.

A.D. 953. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam contulit. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis de Cusanricge.

Gift of Cusanricge. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLIII. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, Alfrico ministro meo, mihi carnaliter adstricto, ob ejus amabile et fidele obsequium, ruris particulam sub æstimatione v. cassatorum, in loco qui dicitur Cusanricge, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentie donum perstringens, ut post obitum suum in perpetuum jus cui-cumque voluerit derelinquat heredi. Quod si quisque (quod non obtamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nis prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Metr.

This sind the land gemaereæt Cusanhricge thara
 fif hida. Ærest on mærweg; onlang mærweges on tha
 heccan; andlang heccen on tha haran thyrman; of
 thare thyrman on Cynecahes treow; that andlang
 heorpathes on Quenan denne; thonne andlang thas
 ealdan wegges on Linleahe; that ondlang heccan on tha
 crundol; that ofer thone hric est on merweg. And
 on than gemanan lande gebyrath tharto fif and sixti
 accera.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata videntur.

Testes.

- + Ego Oda, archiepiscopus, consensi et subscripsi. A.D. 953.
- + Ego Wulfstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfred, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Ælfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Wulfsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Osulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Byrælm, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Coenwold, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynsige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Leofwine, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfnoth, minister.
- + Ego Byrhferth, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.

*Quomodo Rex Eadredus dedit Alfeo Ministro suo
Cumtune.*

Consimili modo concessit rex Eadredus Alfeo ministro suo Cumtune juxta Eccesdune, viii. cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadredi de Cuntune.

A.D. 955.
Gift of
Cuntune.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCCLV. Ego Eadred, divina gratia favente, rex et primicerius totius Albionis, aliquantulam ruris particulam Ælfheo ministro meo, mihi propinquitate conjuncto, sub astimatione viii. cassatorum, in loco qui dicitur æt Cuntune, juxta montem qui vocatur Æsceddune, libenter admodum concessi; eo tenore hujus munificentie donum perstringens ut post obitum suum in perpetuum jus cuicumque voluerit heredi derelinquat. Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam infringere temptaverit, nisi prius in hoc seculo digne castigetur, in futuro perenni cruciatu prematur. Et his limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.

Metr.

This sint thas landes gemære æt Cuntune. Ærest of hriegwege on that wide geat; of than widan geate on Æthelmes hine; on forwerde dune of Æthelmes hlince on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on hiean die; of hieandice inon swynbroc; of swynbroce on thone bradan thorn be westan mere; of than thorne on tha readan die; andlang there die on hildes hlæw; of hildes hlæwe on blæc pytt; of blæc pytte andlanges there westran riseræwe innan synbroc; of swynbroce on read; of risde on Hwitlucss hlæwe on Icenhilde weg; of Icenhilde wege on mæres crundel; of mæres crundelle on dinra beorh; of dinra beorge on hriegweg; of hriegwege on fearnhylles slæd; of fearnhylles slæde to hæst hylle suthewearde; of hæst

hulle west on thone grenan weg; andlang weges to A.D. 955.
 thære gedrifonan fyrh; andlang fyrh oth hit cymth
 on thæt wide geat be eastan Welandes smiththan.

Hujus doni constipulatorum nomina inferius notata
 videntur.

Testes.

- † Ego Oda, archiepiscopus, consensi.
- † Ego Wulfstan, archiepiscopus, roboravi.
- † Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.
- † Ego Alfwold, episcopus, corroboravi.
- † Ego Wulfsige, episcopus, suppressi.
- † Ego Osulf, episcopus, annui.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, constitui.
- † Ego Cenwold, episcopus, conspexi.
- † Ego Cynsige, episcopus, subscripsi.
- † Ego Leofwine, episcopus, consensi.
- † Ego Æthelstan, dux.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Byrhferth, minister.

*Quomodo Rex Edredus dedit Wulfrico Ministro suo
 Boxora.*

Similiter rex Edredus dedit Wulfrico ministro suo
 Boxora x. mansarum; et ipse de consensu regis me-
 moratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat,
 Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonæ, et

A.D. 938. monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Eadri de Boxora.

Gift of
Boxora.

Domino dominorum dominante in secula seculorum. Regna regnorum hujus presentis seculi transcant sicut ignominica, et omnis gloria et locus hujus mundi peribit et non sunt æterna; sed superna æterna sunt.

Unde ego Eadred, rex Anglorum, gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro, quem nonnulli vocitant noto vocamine Wulfric, pro ejus benevolo obsequio, aliquam portionem terræ perenniter, mente devota, concedo, id est decem mansas, illo in loco ubi Anglica appellatione dicitur¹ est, et Boxoran; ut habeat ac possident quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit æternaliter derelinquat. Sit autem predictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis, arcis constructione. Si quis autem infringere certaverit, quod absit, sciat se reum omni hora vite sue et tenebrosam Tartarum non evadere.

Metr.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sint the land gemæra to Boxorran. Ærest æt Wines treowe; that andlang herpathes to dene pitte;

¹ *datur.* The termination is altered thus on an erasure.

² *Thi.* Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 195 b., "Metæ x. Mansarum apud Boxora."

thonne¹ up on Æscmeres hammas suthewearde; of A.D. 958.
 chan hammum andlang mære ut on thone heath feld
 easte weardne; thæt ut on linden northwearde;
 thonne² andlang mearce on weocan thorne; of than
 thorne thæt andlang mearce on Lamburnan, on
 clatford; of clatforda on Meosbroces heafod; thæt
 thonne³ to allan stapule; thonan⁴ andlang herpathes
 ut on thone mersc tha be mersce to than⁵ tune on
 tha hege ræwe; thæt on tha dic; andlang dic ut on
 thone⁶ burnan; thonne⁷ up on tha blacan græfan⁸;
 of thære græfan on rinda crundel; of than⁹ crundle
 to thriin thornun; thæt andlang weges eft on Wines
 treow thær hit ær on fæng.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis,
 DCCCCLVIII., Indictione i.

Testes.

- † Ego Eadred, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
sensi.
- † Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im-
pressi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi,
- † Ego Osulf, episcopus, confirmavi
- † Ego Alfwold,¹⁰ episcopus, acquievi.
- † Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.
- † Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
- † Ego Eadmund, dux, consensi.
- † Ego Æthelsige, dux.

¹ *thonne*] thanon.

² *thonne*] thanon.

³ *thonne*] thanon.

⁴ *thonan*] thanon.

⁵ *than*] tham.

⁶ *thone*] tha.

⁷ *thonne*] thonan.

⁸ *græfan*] grafan.

⁹ *than*] thaa.

¹⁰ *Alfwold.*] Originally "Alfrod."

- A.D. 952. † Ego Ælfric, dux.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfwig, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Ælfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Wulfgar Leofa, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Cynric, minister.

*Quomodo Rex Eadredus dedit Beorcham Ælfwino
 Ministro suo.*

Idem rex Eadredus concessit Ælfwino ministro suo Beorcham trium cassatorum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta¹ Regis Eadredi de Beorcham.

Gift of Beorcham. Mundi hujus labentibus temporibus, regnæque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet

¹ *Carta*] Collated with the MS C.C.C. Cart., No. CXL., p. 145, transcript from the original in | where this title is prefixed:—

stare firmiter a priori firmiter statu videatur cito A.D. 952, labi nullo sapiente¹ ignotum est, et gaudia hic fallentes vitæ quatiuntur ac dissipantur.

Quamobrem ego Eadred, rex Anglorum, quandam telluris particulam, trium videlicet cassatorum, illo in loco qui a ruriculis noto Beorcham appellatur vocabulo, cuidam vasallo qui a gnosticis Ælfwine nuncupatur vocabulo, ob fidele ejus obsequium perpetua largitus sum hereditate; ut ipse vita comite com² omnibus ad se rite pertinentibus hilaris possideat, et post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit heredibus immunem derelinquit.³ Sit autem prædicta tellus libera omni jugo servitutis, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve constructione. Si quis autem hanc nostram munificentiam in aliud quam constitui-mus transmutare voluerit, sit ipsæ⁴ anathema, nisi prius hic ante obitum suum reus pœnituerit quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis supradictum rus hunc⁵ inde giratur.

Metæ.

This sind thara threora hida londgemæro to Beorcham. Ærest thæt⁶ of Ceollan wylle andlang rithe to yge to thæs hagan ende; thonne andlang hagan to Cnotanga⁷ hamme; thonne of Cuotanga⁸ hamme forth be wyrt walan; andlang slades to hwitan stane;

“† This is thara threora hida landboc æt Beorchamme the Eadred cyning gebocode Ælfwine his thegne on ece yrfe.” Appended is the note:—“Habui de Magistro Doctore Owen.”

¹ *nullo sapiente.*] This is also the original reading in C.C.C.,

but it is corrected to “nulli sapienti.”

² *com*] cum. C.C.C.

³ *derelinquit*] derelinquat. C.C.C.

⁴ *ipsæ*] ipse. C.C.C.

⁵ *hunc*] hinc. C.C.C.

⁶ *thæt*] om. C.C.C.

⁷ *Cnotanga*] Cnottinga. C.C.C.

⁸ *Cnotanga*] Cnottinga. C.C.C.

A.D. 932. thonne forn¹ hwitan stane andlang stræt to Loddara stræte; thonne of Loddara stræte est to ceollan wylle.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLII. scripta est hæc carta. His testibus consentientibus quorum inferioris nomina scripta videntur.

Testes.

- + Ego Eadred, rex, hoc regale eulogium triumphali vexillo stabilivi.
- + Ego Oda, metropolitanus, consignavi.
- + Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, confirmavi.
- + Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
- + Ego Osulf, episcopus, subscripsi.
- + Ego Oscytel, episcopus, consensi.²
- + Ego Ælfwold, episcopus, consensi.²
- + Ego Wulfsige, consensi.²
- + Ego Dunstan, abbas.
- + Ego Æthelsta,³ dux.
- + Ego Æthelmund, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Ælfnoth, minister, consensi.⁴
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Wulfgar, minister.
- + Ego Æthelgeard, minister.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.⁴
- + Ego Osulf, minister.

¹ forn] from. C.C.C.
² consensi.] The word 'consensi'
 is omitted in C.C.C.

³ Æthelsta] Æthelstan. C.C.C.
⁴ ministr] minister em. C.C.C.

- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Oswig, minister.
- + Ego Oswerd, minister.
- + Ego Lyuingc, minister.

A.D. 952.

*Quomodo Rex Edredus dedit Alfgaro, Ministro suo,
Weonfeld.*

Idem rex Edredus dedit Alfgaro, ministro suo ac militi, Weonfelde, trium mansarum; et ipse de consensu regis memoratam villam, eo tenore quo rex illi concesserat, Deo et Beatæ Mariæ et huic domui Ab-bendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam contulit elemosinam. Carta vero regis hanc donationem confirmans hæc est.

Carta Regis Edredi de Weonfelde.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Gift of
Weonfelde.
Omnia visibilia hujus præsentis seculi scimus certissime et sine ambiguitate cotidie manifesta in diversis rebus declarata sunt, quod transitoria ac temporalia supernus Rector omnia creaverat, nisi tantum victum hominibus cotidie per suam largifluam misericordiam distribuit.

Quapropter ego Eadredus, divina indulgente clemencia, rex Anglorum, dedi cuidam meo fideli ministro ac militi, qui ab incunabulis suæ infantilitatis, non fortuito sed voluntate parentum, nomen accepit Ælfgar, tres mansas agelluli in illo loco ubi jamdudum solicolæ illius regionis nomen imposuerunt æt Weonfelda, quatenus habeat ac possideat, vita comite, hoc est quamdiu vitalis spiritus in hac ærumnosa vita fragile corpus aluerit; postquam vero separatio animæ a corpore fuerit, quod cunctis mortalibus commune indeclinabiliter cognoscitur, cuicumque voluerit heredi derelinquat

A.D. 952. in perhennem hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione pontis arcisve condificatione. Hoc autem fructuorum eulogiæ munusculum in sempiterno graphio cum singnaculo sanctæ Crucis maneat, quamdiu petra volens in terram humanis oculis aspicitur, et aqua fluctivagis undis Creatori omnium creaturarum deserviens. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate lactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Mete de Weonfeld.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sindon tha land gemæro. Ærest on hunda leage on gragsole burnan; andlang burnan on gragsole hagan; andlang hagan to hagen gemythum; of then gemythun on Tichanstedes hagan; andlang hagan ut to felda; that a be wyrtwalan oth hit cymth ut on fulan rithe; andlang rithe ut on doccena ford; of than forda west be more oth hit cymth on thone liegendan stoc; of than stoce andlang hagan ut to heath felda; to beorhfeldinga gemære; to then hagan; andlang hagan bur.

Testes.

+ Ego Eadredus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque.

† Ego Eadgifu, ejusdem regis mater, cum sigillo A.D. 955. Sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis principatum et benevolentiam sub sigillo sanctæ Crucis conclusi.

† Ego Wulfsanus archons, servitutis officio mancipatus Eboraræ civitatis archiepiscopus, sigillum sanctæ Crucis impressi.

† Ego Theodred, Lundoniensis ecclesiæ episcopus, corroboravi.

† Ego Ælfheah, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi, et confirmavi.

† Ego Wulfsige, episcopus, consensum præbui fingens Crucem.

† Ego Ælfric, episcopus, donum regis confirmavi.

† Ego Æthelgar, episcopus, Crucis modum depixi.

† Ego Cenwald, episcopus, prædictum donum consensi.

† Ego Ealhhelm, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Ælfgar, dux.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Thelsige, minister.

† Ego Æthelgrth, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfred, minister.

De Morte Edredi Regis.

Iste vero rex Eadredus lætali morto correptus de-
cidit in lectum ægritudinis, a quo non antea discessit, ^{Death of Eadred.} A.D. 955.
donec, disponente justo mundi Judice, spiritum ex-

A.D. 955. halarer novissimum. Cujus vero finis beatitudinem vox cœlitus elapsa beato Dunstano abbati, Glastoniæ itineranti, ac quamtocius properanti, ut ipsum gregem maturius inviseret, quam humanitus de eo contigisset innotuit, dicens, "Rex Edredus obdormivit in Domino." O quam felix vita regis quæ tam felici commendatur attestazione!

De Eduuo Rege.¹

Succession of Eadwig. A.D. 955. Successit Edredo regi in imperium Edwius, filius Edmundi regis fratris sui, in cujus conspectu vir venerabilis Adthelwoldus abbas Abbendonie, de quo in anteis prælibavimus, tantam invenit gratiam ut omni suæ petitioni memoratus rex, quantum ad promotionem domus Abbendonie, tam effectivum quam affectivum præberet assensum. Cujus gratis vir venerabilis Æthelwoldus non factus immemor, mox in ipso primordio ejus imperii de libertate monasterii Abbendonensis, insuper et possessionum ad idem monasterium pertinentium, privilegium ab eodem rege universisque Angliæ archiepiscopis et episcopis constabilitum et confirmatum impetravit; archiepiscopis et episcopis, necnon et abbatibus, sub anathematis interminatione, firmiter inhibentibus, ne quis mortalium aut quicquam libertati privilegii contrarium impetrare, aut etiam aliquo alio modo malitiose contra ipsum agere, in posterum præsumeret. Tenor vero privilegii hic est.²

¹ *De Eduuo Rege.*] Here in the upper margin of B. vi. occur the words, "Nota de privilegii tempore Adelwoldi."

² *Ac est.*] Claud. C. ix., fol. 169 b. thus introduces this charter:—

* DE EADWIO REGE.

"Edredus igitur rex ad vitam terminum veniens filio fratris sui Edmundi, qui appellabatur Eadwi, imperium dereliquit. Sanctus igitur pater Æthelwoldus in ipso mox

*Privilegium Edwii Regis de Villa Abbendonæ, et de Abbate eligendo de propria Congregatione.*¹

Ortodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime A.D. 959. instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quadriformi plasmatum materia, almo ad sui similitudinem instinctum spiramine, universis quæ in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens paradisiacæ amœnitatis jocunditate, conlaterana Eva, scilicet, comite, decentissime collocavit. Larvarica, pro dolor! seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis plectus anathematis alogia² ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis,³ eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Scabellianasque⁴ proterendo nænias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum⁵ advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse vide-

primordio ejus imperii de libertate monasterii Abbendonensi et rerum sibi pertinentium privilegium ab eodem rege universisque Angliæ episcopis constabilitum et confirmatum adquisivit." "Ortodoxorum," (&c. as in the text.)

¹ *Congregatione.*] Here in B. vi. occurs an illumination representing the king.

² *alogia.*] alogio.

³ *orthodoxis*] orthodoxis.

⁴ *Scabellianasque*] Sabellianasque.

⁵ *patrimoniorum*] patrimoniarum.

A.D. 939. tur carmina. Cui ecclesia tota, videlicet catholica, consona voce altibohando¹ proclamatur, "Beata es virgo Maria quae credidisti; perficientur in te quae dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet, Illud, de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum;" [Joh. 1. i.] et reliqua. Qua videlicet sumpta de virgine incarnatione antiquae virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis praevluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur resolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis elementer contigit servulis.

Hinc ego Edwig.² Altitrone amminiculante, Anglorum caeterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis altitrone³ Moderatori clementia merear optinere consortium, cenobio loco celebri, qui ab hujus prosapia solicolis Aethelundum nobili nuncupatur vocabulo situm, Genetricique Domini nostri semper Virgini Mariae, necnon Beato Petro apostolorum principi ejusque coapostolo Paulo delicatum habetur, monachis regulariter degentibus monastici aeternam privilegii concessio libertatem, quatenus post decessum Aetheluuoldi abbatis egregii, cujus temporibus haec libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa praefati cenobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia Beati Benedicti instituta, abbatem, juste ex eodem fratrum cunco eligens constituat. Hujus privilegii⁴ libertas deinceps usi perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in praedicto monasterio jus arripens exerceat potestatis, sed ejusdem cenobii collegium perpetuo, ut praedixi, liber-

¹ altibohando] altibohando.

² Edwig] Edwi.

³ altitrone] altitrone.

⁴ privilegii] privilegii.

tatis gloriatur privilegio. Sit autem præfatum monas- A.D. 959.
terium omni terrenæ servitutis eodem tenore liberum,
quo a prædecessoribus nostris catholicis, a sancto
Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico,
vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate opti-
nente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum
Domino nostro Jhesu Christo ejusque Genetrici Mariæ
priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis
utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque
patruo Eadredo rege fidelissimo restituendo jure con-
cessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam
rex præfatus, rus quod Abbendun nuncupatur, quod
rex Ceadwala Domino nostro Ejusque Genetrici Mariæ
priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo
prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædifi-
cium regale sibi injuste construxerant, ecclesiæ Dei
restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum
requireret, nec ædificium in sempiternum construeret.
Quod ego Eadwig Anglorum basileus, optimatum meo-
rum usus consilio, tam meis quam meorum successorum
temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spi-
ritu¹ Sancti fieri in æternum præcipio. Si quis vero
tam epitempticus, philargiriæ seductus amentia, (quod
non optamus,) hanc nostræ munificentiae dapsilitatem
ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alien-
atus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ, necnon et a
participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Jhesu
Christi Filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab
antico humani generis inimico liberatus est; et cum
Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi
prius hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod
contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere præsump-
sit, nec in vita hac practica veniam, nec in theorica
requiem apostata obtineat ullam, sed æternis baratri

¹ *Spiritu*] Spiritus.

A.D. 959. incendiis trusus cum Anania et Saphira jugteir miserimus crucietur.

Anno Dominice Incarnationis, DCCCCLIX., Indictione II., regni autem mei III., XVI. Kalendas Junii [17 Mai], scripta est hujus munificentie singrafa; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina secundum uniuscujusque dignitatem caraxantur.

+ Ego Eadwig,¹ Britannie Anglorum monarchus, preformatas propinquorum sed et regum donationes hoc taumate agie Crucis roboravi.

+ Ego Odo,² Dorobornensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem benevolentiam subscripsi.

+ Ego Eadgiuu,³ ejusdem regis ava, hanc donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Osulf, plebi Dei famulus canonica subscriptione manu propria firmavi.⁴

+ Ego Brihtelm, episcopus, jubente rege, signum sancte Crucis impressi.

+ Ego Alfwold, presul, trophaeum agie Crucis imposui.

+ Ego Brihtelm, antistes, testudinem sancte Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Daniel, pontifex, consensum prae-bui figens Crucem.

+ Ego Ælfheah, dux, donum ejusdem regis confirmavi.

+ Ego Æthelwol,⁵ abbas, hoc eulogium manu propria apicibus depinxi.⁶

¹ Eadwig] Eadwi.

² Ego (Odo.) This attestation is omitted in C. ix.

³ Eadgiuu] Eadgiva.

⁴ famulus.....firmavi] famulus firmavi.

⁵ Æthelwol.] "Æthelwold" is written in C. ix. in rubricated capitals.

⁶ depinxi.] "et multi alii consenserunt et confirmaverunt." The MS. Claud. C. ix., fol. 110 h., then passes on to Eadwi's next charter, introducing it with these words:—"Locus ubi monasterium situm est, Abbdonia dictus est; de quo istius regis edictum repperimus ita litteris commendatum."

- † Ego Ælfric, abbas, Crucis vexillo corroboravi. A.D. 959.
 † Ego Alfwold, abbas, Crucis modum manu propria
 infixi.
 † Ego Eadmund, dux, consensi et subscripsi.
 † Ego Wulfgar, custos.
 † Ego Æscuig, custos.
 † Ego Ælfnoth, custos.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Brihtferth, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Wulfgar, discifer.
 † Ego Æthelsige, pincerna.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ealdred, minister.
 † Ego Lefincg, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Ælwig, minister.
 † Ego Ælfwine, minister.
 † Ego Æthelweard, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Cyneric, minister.
 † Ego Wihtsige, minister.
 † Ego Leofa, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Leofstan, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Æthelstan, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Æthelweard, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Æthelferth, minister.
 † Ego Osweard, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Osuig, minister.
 † Ego Ordgar, minister.

- A.D. 939.
- + Ego Brihtric minister.
 - + Ego Æthelferth, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Æthelsige, minister.
 - + Ego Wulfhere, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Alfwold, minister.
 - + Ego Ælfmar, minister.
 - + Ego Ordwold, minister.
 - + Ego Ordnoth, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Eadred, minister.
 - + Ego Cyneric, minister.
 - + Ego Alfwold, minister.
 - + Ego Eaddred, minister.
 - + Ego Fanulf, minister.
 - + Ego Ælfnoth, minister
 - + Ego Ælfrie, minister.
 - + Ego Wulfrie, minister.
 - + Ego Wulfgar, minister.
 - + Ego Ceolah, minister.
 - + Ego Brihtric, minister.
 - + Ego Athelwold, minister.
 - + Ego Leofincg, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ætheric, minister.
 - + Ego Brihtelm, minister
 - + Ego Ælfweard, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Brihtwald, minister.
 - + Ego Æthelferth, minister.
 - + Ego Ælfrie, minister.
 - + Ego Ælfner, minister.
 - + Ego Eadulf, minister.
 - + Ego Sigelm, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Æthelm, minister.

Carta¹ Regis Edwi de Abbandune.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLV.² Indictione A.D. 955. XIII. ego Eaduuig,³ divina allubescente gratia, rex et primicerius⁴ Albionis, mox ut me Dominus cœlestis in regimen subtronizavit, terrestre, ruris quandam particulam,⁵ vicenis ab accolis mansiunculis æstimatam, Domino nostro⁶ Jhesu Christo Ejusque Genetrici beatæ Mariæ semper-Virgini, simulque beato Benedicto præclarissimo monachorum patrono, ejusque servulo abbati Ætheluuoldo,⁷ ad monasterium quod est in Abbandune, prona admodum devotione concedo; præcipens in nomine Domini nostri Jhesu Christi, ut nostrorum nemo successorum, quamdiu Christianitas vigeat, hoc nostrum decretum violare audeat. Quod si quisque, (quod non optamus,) cupidinis livore percussus, hujusce privilegium⁸ donationis infringere temptaverit, se inperpetuo sacrilegii reum noscat, nisi⁹ prius in hoc seculo hoc enorme scelus digna poenitudine deterserit. Et his limitis¹⁰ hæc telluris particula circumgirari videtur.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b., and with the transcript from the original in MS. C.C.C., Camb., No. CXI., p. 147, prefixed to which is this title:—

“This is thæra xx. hyda bōc æt Abbandune the Fadwig cyning gebette on ece yrfe into Sca. Marian cyricean.”

² DCCCCLV.] DCCCC.LVI. C.C.C.

³ *Eaduuig*] Eaduuil. Claud. C. ix.

⁴ *primicerius*] primicherius. C.C.C.

⁵ *quandam particulam*] particulam quandam. C.C.C.

⁶ *nostro*] nostro om. C.C.C.

⁷ *Ætheluuoldo*] Ætheluualdo. C.C.C.

⁸ *privilegium*] privilegium. C.C.C.

⁹ *nisi*] ni. C.C.C.

¹⁰ *limitis*] limitibus. C.C.C.

A.D. 952. .Erest¹ on Temese be suthanford; there² thær up on tha die; on Eocenes³ gerstum suthwearle⁴; thonne onlang die to Eoccen; ondlang⁵ Eocenes to abbodes die; ondlang⁶ die to cealdan wulle⁷; of cealdan wylle on thæt risclæd midlewearde oth Torhtwoldes mor; thæt thær on tha die; onlang die to meareforda; thonne op⁸ onlang broces oth hyt cynth toemnes tham caaldan heg hriegge; thonne on geryhte betweoh Potteles⁹ trew; on thone ellen styb; thæt thær on wudu ford; on sunninga wyllas¹⁰ broc; onlang broces to Dunnan forda; thæt thær on thæt withig bed; thonne on thonne¹¹ healfan acer northwearde¹²; thonne andlang fyrh to thon¹³ heafdon; thæt thær suth ofer thone healfan acer; thæt thær east on tha furh; thæt to tham scortan lande; thær on thone hæthenan byrgels; thonne thær on tha seofon¹⁴ acernas westwearde; thæt thær north to Lippan die; andlang die thurh sugan graf; thæt on thone ellen styb; thonne on tha¹⁵ brembeþ thyrnau; on tha die ondlang¹⁶ die to horopytte; thonne thurh Madoces leah on the caaldan die; thonne on tha acer die; thonne on hæsel die; of hæsel die on thonne gemære weg; on lægan wyrthe on lang wegges to higwege; onlang hig wegges¹⁷ to Ecgunes wyrthe; thonne on lægan leah; thæt a be wyrtwalan; thæt on lægan broc; of

¹ .Erest. Collated with the duplicate copy of the boundaries which is entered in Claud. C. ix., fol. 196 b, "Hii sunt limites terminorum xx. hidarum Abbedoniar secundæ cartæ Eadwi regis."

² there; were thær. C. ix.

³ Eocenes; Oocenes. C. ix.; Eocenes. C.C.C.

⁴ suthwearde; suthwearlne. C. ix.

⁵ ondlang; andlang. C. ix.

⁶ ondlang; andlang. C. ix.

⁷ wulle; wille. C.C.C.

⁸ op; up. C. ix.

⁹ Potteles; Porteles. C. ix.

¹⁰ wyllas; wylles. C.C.C.

¹¹ thonne; thone. C. ix.

¹² northwearde; northwardne. C. ix.

¹³ thon; tham. C. ix.

¹⁴ seofon; seofan. C.C.C.

¹⁵ tha; thæ. C.C.C.

¹⁶ ondlang; andlang. C. ix.

¹⁷ hig wegges; higweges. C.C.C.

baegan broce on hafoces oran; ondlang thæs gemaer A.D. 952.
hagan; thæt ut on rige wyrthe westewardne; on
thæ¹ ealdan dic; thonne ondlang² dic to perhangran;
thonne on Wulfrices broc; thonne on gerihte ofer
hyrдыige to than greatan welige; thæt thær ut on
Temese; thonne onlang Temese; thæt eft on Occenes
gærstun dic suthewardne.

*Metæ.*³

This sindon thæs londes gemæro to Abbandune the
Eadwig cyning syleth Gode to lofe inte tham mynster
ond him sylfum to eccere are.

Hujus⁴ doni testes extiterunt quorum inferius no-
mina adnotata videntur.

† Ego Eadwig,⁵ totius Albionis rex et primicerius,⁶
hoc donum Agiæ Crucis taumate tripudians corrobora-
ravi.

† Ego Eadgar⁷ clito, ejusdem regis adelphus, devo-
tus assensi.

† Ego Oda,⁸ archiepiscopus, hoc donum signaculo
sanctæ Crucis perstrinxi.

† Ego Wulfstan, archiepiscopus, hoc idem signaculo
Crucis confirmavi.

† Ego Ælfsige,⁹ Uuintoniensis ecclesiæ præsul,
cum¹⁰ cæteris episcopis,¹¹ hoc donum sanctæ Crucis sig-
naculo pari voto unanimes constrinximus.

¹ *thæ*] tha. C.C.C.

² *ondlang*] andlang. C.C.C.

³ *Metæ.*] Omitted in C. xi.

⁴ *Hujus.*] Collated with MS.
Claud. C. ix., fol. 110 b.

⁵ *Eadwig*] Eadwii rex. C. ix.

⁶ *primicerius*] primicherius. C.C.C.

⁷ *Eadgar*] Ego Eadgar frater
ejusdem regia. C. ix.

⁸ *Oda*] Odo. C. ix.

⁹ *Ælfsige*] Lfsius.

¹⁰ *cum.*] To the end of the clause
is omitted in C. ix.

¹¹ *episcopis*] escpiscopia. C.C.C.

- A.D. 932. + Ego Alfwold, episcopus, subscripsi.
 + Ego¹ Byrhtelm, episcopus, corroboravi.
 + Ego Osulf, episcopus, signaculum Crucis impressi.
 + Ego² Wulfsc, episcopus,³ impressi.
 + Ego Cynsige, præsul, hoc privilegium Crucis indiculo roboravi.
 + Ego Coennuold, antistes, conscripsi.
 + Ego Athulf, episcopus, confirmavi.
 + Ego Oscutel, præsul, consignavi.
 + Ego Dunstan, abbas, apicibus firmavi.
 + Ego Æthelstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc donum inviolabiliter corroboravi.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Ælfere, dux.
 + Ego, Eadmund, dux.
 + Ego Æthelstan, comes.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Byrhferth, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Wulfrie, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.

Ait⁴ autem predictum rus, quod ego cum consensu optimatum eorum⁵ sanctæ ecclesiæ aternaliter restitui, olim ab ea injuste abstractum, ab omni terrene servitutis jugo liberum, excepta omnibus indicta necessitate, rata videlicet expeditione, pontis arcive restoratione.

¹ Ego] Omitted in C. ix.
² Ego] C. ix. omits this and the remainder of the attestations, with the exception of that of Dunstan.

³ episcopus] Omitted in C.C.C.
⁴ Ait] Sit. C.C.C.; C. ix.
⁵ eorum] meorum. C.C.C.; C. ix.

Quomodo Rex ecclesiam dedit de Hengestes ige.

Item¹ eodem anno dedit rex Eduuius Deo et Beatæ A.D. 952.
 Mariæ et huic domui Abbendonæ, et monachis ibidem ^{Gift of}
 Deo inperpetuum servantibus, Henges ige, Seofecan- ^{Hengestes}
 wyrthe, Wihtham, et carta sua confirmavit. Cujus
 cartæ tenor hic est.

Carta² Regis Edwi de Hengstessie.

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo.
 Cunctis sophiæ studium pæne meditantibus notum est
 quod instantis vitæ periculis imminentibus et *cujus*³
 evanescentium rerum crebrescentibus, humana cognitio
 quasi ros elabitur et oblivioni traditur, nisi aliqua
 certa ratione prænotetur; "quia"⁴ non sunt æterna quæ
 hic conspiciuntur sed terrena," ut imbutus sermone
 Tonantis apostolus inquit.

"Nunc velut umbra cito sic corporeæ fugiunt res,
 Sed decus æternum hoc visu stat certius omni."

Ideo ego Eaduuig, Anglorum ac totius Brittanniæ
 telluris gubernator et rector, uni meo abbati, cui voca-
 bulum certa astipulatione profertur Ætheluuoldus, nec-
 non et humili cohorti quæ sub ejus regimine commo-

¹ *Item.*] See Claud. C. ix., fol. 110 b.

"DE HENGESTISIGE.

"Item xx. cassatorum tribus in locis, id est in Hengestisige, et Seovecanwrthe et Withham, prædicto abbati et monachis sub eo

degentibus Abbendonæ idem rex testamentum condidit."

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 110 b.

³ *cujus*] curis.

⁴ *quia.*] See 2 Cor. iv. 18.

A.D. 932. ratur, aliquem¹ terræ portionem, id est secundum æstimationem xx. cassatorum, concedo liberaliter in æternam possessionem tamen tribus in locis illic ubi vulgariter prolatum est n̄t Hengstes ige, and n̄t Seofecanwyrthe, and n̄t Wihtham, ut illud prædictum territorium ad illud monasterium quod situm est in villa quæ dicitur Abbandun æternaliter pertineat, cum his rebus quæ ad eandem terram pertinere dinoscuntur tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit,² sit ipse gravibus præ³ colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas, nisi prius irriguis penitentiæ gemitibus et pura emendatione emendaverit.

Istis terminis circumgirata asseritur ante, scilicet supradicta terra.

Meter de Hengstes ige.

This sindon tha land gemæro thæsse burlandes to Abbandune, thæt is galertang on threo genamod, thæt is Hengstes ige, and Seofocanwyrth, and Wihtham.

Ærest¹ on meagthe ford; thæt mid streame on stanford; forth mid streame withutan cytan igge on tha landlace; of thære lace on seacyling aser; thæt on hiwege to yfemestan leage; thæt on preosta leagh; thæt to cat leage; thæt to cybban stane; of thæm stane on tha thrio gemæru; thæt innan ruwan leage to brogan gete; thæt to sundran edisce on thone

¹ aliquem] aliquam

² certaverit] temptaverit.

³ præ] per.

¹ Ærest.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 196 b.

greetan thorn; of than thorne on cotan healas; thæt A.D. 952.
 on tiddan cumb; of thæn cumbe on Tetan hylle; of
 Tytan hylle to thæn heafodwege; ondlong¹ cumbes
 to tham hecce² of tham³ hæcce to pathe stocce; thæt
 to plum leagh; thæt on frithela byrg; thæt to ydyr
 leage; of ydyr leage to tham stane thæt on Temese
 sæt Eanflæde gelade thæ amid streame thæt hit
 cimeth⁴ eft on mægtha ford.

His⁵ autem vocabulis divulgari videntur termini
 agrorum, videlicet prædictorum.

† Ego⁶ Eadwig, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
 sensi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda,⁷ archiepiscopus,⁸ cum signo sanctæ
 Crucis impressi.

† Ego Cenwald, episcopus, confirmavi.⁹

† Ego Oscutel,¹⁰ episcopus, consignavi.¹¹

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.¹²

† Ego¹³ Byrhtelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfwold, episcopus, non renui.

† Ego Awulf, episcopus, conclusi.

† Ego Dunstan, abbas, subscripsi.¹⁴

† Ego Athelwold, abbas, adqueivi.

† Ego¹⁵ Æthelstan, dux.

¹ *ondlong*] andlong.

² *hecce*.] Here an erroneous re-
 petition occurs in C. ix.

³ *tham*] thæm.

⁴ *cimeth*] cymth.

⁵ *His*.] This passage does not
 occur in C. ix.

⁶ *Ego*.] Collated with Claud. C.
 ix., fol. 110 b.

⁷ *Oda*] Odo.

⁸ *archiepiscopus*.] C. ix. omits
 the rest of the clause, and adds,
 "Ego Alfsinus præsul"

⁹ *confirmavi*.] Omitted in C. ix.

¹⁰ *Oscutel*] Oscytel. C. ix.

¹¹ *consignavi*.] Omitted in C. ix.

¹² *corroboravi*.] Omitted in C. ix.

¹³ *Ego*.] This and the two fol-
 lowing lines do not occur in C. ix.

¹⁴ *subscripsi*.] Omitted in C. ix.

¹⁵ *Ego*.] Instead of the ensuing
 names, as in the text, Claud. C. ix.
 here reads:—"Et multi alii con-
 senserunt et subscriperunt." After
 which it proceeds thus:—"Eadem

- A.D. 956. + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Byrhtferth, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Athelmund, dux.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Wulfrie, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Ælfheah, minister.
 + Ego Ælfred, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Alfwold, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Æthelwold, minister.
 + Ego Wulfgar, minister.
 + Ego Cynesige minister.

*De nemore quod dedit Rex Edwius Ecclesie
 Abbendonie.*

Item, anno primo regni sui dedit rex Eaduuus Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo in perpetuum seruiantibus, quoddam nemus ad Heafocryeg tandum¹ ecclesiam Sanctæ Mariæ Abbendonie, petitione Æthelwoldi, ejusdem loci abbatis, et carta sua confirmavit. Cujus cartæ tenor hic est.

confirmatione, ab eodem rege, eodem abbate ipsius loci tunc majore roboratum est testamentum de Gaing x. mansarum." Then follows,

"Carta Regis Eadwi de Gaing;" as at p. 186.
¹ *tandum* ad architectandum. (?) see p. 183, line 14.

Carta¹ Regis Edwi de Hafochrycg.

Nihil in hoc seculo proluxa felicitate fruitur, nihil diuturna dominatione potitur, nihil quod non ad fatalem vitæ terminum veloci cursu tendatur. Ideoque ut orthodoxorum demonstrant paradigmata, sic nobis mundanarum rerum patrimonie sunt perfruendæ, ut tamen æternæ patriæ emolumentis numquam fraudemur.

A.D. 956.
Gift of the
forest of
Hafoch-
rycg.

Quamobrem ego Eaduuig, annuente Alitroni² Moderatoris imperio, totius Albionis triviatim potitus regimine, non inmemor ob hoc mihi recidiva³ fore concessa ut his strenue æterna dapsilitate⁴ lucrarer, quoddam nemus cum suis campis, paulo scilicet plus sexaginta jugeribus, ad architectandum sanctam Dei Genetricis ecclesiam quæ sita est in Abbandune, Æthelwuldo abbati devotissimo, necnon monachorum collegio sub ejus disciplina Benedicti abbatis egregii regulam servantium, prona admodum devotione in æternam largitus sum hereditatem. Cui videlicet nemori ipsius diocesis solicolæ notum imposuerunt vocabulum Hafochrycg,⁵ quod his undique notis circumgiratur limitibus.

Metæ.

Ærest⁶ on Panganburnan; thæt on tha dic; thæt a be dic on thæne hagan; thæt non cristel⁷ mælbeam;

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 111 b.

² *Alitroni*] Altithroni.

³ *recidiva*] recidua.

⁴ *dapsilitate*] dapsilis.

⁵ *Hafochrycg.*] The rest of the clause is omitted in C. ix.

⁶ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix., fol. 197.

⁷ *cristel*] cristen.

A.D. 536. thæt andlang hagan on tha thornihtan lage; thæt forth on Brygford; thæt a be hagan on stan wege; of stan wege a be weortwalan on tha flex¹ acyras; thæt a be weortwalan on masan mere; of tham mere on Cuthulfes cotatowe; of tham cotastowum on Pangburnan; thæt up mid streame eft on tha dic.

Testes.

Hujus² nostre munificentie doni testes extiterunt quorum nomina inferius ordinatim, secundum cujusque dignitatem, caraxantur.

+ Ego Eadwig, rex Anglorum,³ indeclinabiliter consensi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum⁴ signo sancte Crucis roboravi.

+ Ego Ælfsige, præsul, sigillum agni Crucis impressi.

+ Ego Coenwold, episcopus, confirmavi.

+ Ego Oseytel, episcopus, consignavi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

+ Ego Brihtelm, episcopus, consensi.

+ Ego Alfuold, episcopus, non renui.

+ Ego Adulf, episcopus, conclusi.

Ego Daniel, præsul, corroboravi.

+ Ego Æthelwold, abbas, adqueievi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

¹ flex] flex.

² Hujus.] This paragraph does not occur in C. ix.

³ Anglorum] Anglorum, confirmavi.

⁴ cum.] From this point the names of the witnesses are all omitted, with the exception of "Daniel, præsul," and "Æthelwold, abbas."

- † Ego Æthelstan, dux. A.D. 956.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Byrhfert, dux.
 † Ego Ædelsige, dux.
 † Ego Æthelmund, dux.
 † Ego Ælsige, dux.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhtferth, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Æthelwold, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Cynesige, minister.
 † Ego Leofwine, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Æthelferth, minister.

Sit autem prædictum nemus, quod ego cum consensu optimatum meorum præfato perpetualiter largitus sum abbati ad architectandum ecclesiam, ab omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione. Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri¹ prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Scripta est hæc munificentiae siagrafa anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI, Indictione xiiii., idus Februarii [13 Feb.]

¹ *baratri*] *barathri*.

Quomodo Rex Edwius dedit Ecclesie Gainge.

A.D. 936.
Gift of
Gainge.

Item anno secundo regni sui dedit memoratus rex Eaduius Deo et Beatae Mariae et huic domui Abben-doniae, et monachis ibidem Deo inperpetuum seruien-tibus, Gainge, et carta sua confirmavit. Cujus cartae tenor hic est.

Carta¹ Regis Edwi de Gainge.

Regnante in perpetuum Domino nostro Christo,² qui cuncta Patris imperio ac pariter Sancti Spiritus gratia vivificante disponit. Plerumque, sicut notum est, contingere solet, pro incerta futurorum temporum vicissitudine³ ut ea quae prius multarum fidelium personarum testimonio roborata fuerunt, fraudulenter per contumaciam posterum⁴ et machinamenta simulationis sine ulla consideratione rationis periculose dissipentur, nisi auctoritate litterarum et testimonio cirographorum aeternae memoriae inserantur.

Quapropter ego Eaduiug, regali delibutus unguine ceptrigeraque⁵ gentis Anglorum monarchia Altitroni⁶ favente clementia sublimatus, caelestis regni inflammatus desiderio, Omnipotenti Christo Ejusque Beatae⁷ et Gloriosae Genetrici semper-virgini Mariae gratulabundo corde largior et concedo possessionem x. mansarum in loco qui celebri vocabulo nuncupatur Gainge, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquis, Abbandunensi cenobio, ad usum mona-

¹ *Carta*. Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix., fol. 131.

² *Christo*. Jesu Christo.

³ *vicissitudine*. In both MSS.

the termination has been tampered with.

⁴ *posterum*. posteriorum.

⁵ *ceptrigeraque*. ceptrigeraque.

⁶ *Altitroni*. Altithroni.

⁷ *Beatae*. Beatae Genetrici.

chorum regulariter inibi degentium, ut hæc possessio A.D. 956, perpetuo jure mancipata subjaceat. Igitur hanc meæ munificentiae donationem æternaliter cæteris cedulis¹ præscribo, propter contentiosam² et minacem quorundam tyrannidem, qui eandem terram sibi usurpare moliti sunt, et si quandoque tempus oportunum illis suppeteret se violenter hanc invadere et a prædicto cœnobio penitus auferre comminati sunt. Et ut hoc meæ donationis cirographum veteri concordetur privilegio, hoc quoque tam mea quam Dei Omnipotentis auctoritate præcipio, ut numquam ullius hominis altior aut inferior persona hanc meæ donationis portionem a præfato cœnobio occasione qualibet auferre temeraria audeat; sed hæc eadem possessio ab omni terrenæ servitutis jugo æternaliter libera permaneat, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis, arcisve restauratione. Qui hæc benigna mentis intentione atque inlæsa cogitatione custodierit, æterna claritate cum omnibus sanctis in regno cœlorum sine fine lætetur, coronetur et glorificetur. Si quis autem, (quod absit,) tyrannica cupiditate instinctus hoc meæ beneficentiæ munus, seculari potentia fretus, obviare præsumpserit, æternæ maledictioni subjaceat cum Juda proditore³ Christi, et in inferno inferiori cum diabolo et angelis ejus æternaliter crucietur, nisi digna satisfactione emendaverit quod contra nostrum deliquit decretum, cum divina Dei Omnipotentis auctoritate roboratum.

Istis⁴ terminis circumgirata assertur ante, scilicet, supradicta terra.

This⁵ sind tha land gemæro to Gæinge. Ærest of

¹ *cedulis*] *scedulis*.
² *contentiosam*] *contentionem*, but altered by erasure.
³ *Juda proditore*] *Christi proditore*.

⁴ *Istis*.] This clause does not occur in C. ix.

⁵ *This*.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 194 b.

A.D. 956. Lillan hlæwes crundle middeweardan to Loddera¹ beorge, thonne² to grenan hlince westewardan; of than³ hlince to earnes dune westewearde; thonne⁴ to holandic eastwearde; andlang thære dic twa furlang⁵ northweard; thonne east be heafðan twa furlang⁶; andlang fura⁷; andlang weter dene west to thære deopandene; of thære dene to than readan stane; of than stane aft on Lillan hlæwe⁸ crundela.

Ad confirmandum vero hoc meæ beneficentiæ munus, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI, Indictione xiiii^a. donatum, hi testes extiterunt, quorum inferius nomina scripta adesse videntur.

+ Ego⁹ Eadwig, gratia Dei totius Britannicæ teluris rex, meum donum proprio sigillo roboravi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.¹⁰

+ Ego¹¹ Oda, Dorobornensis ecclesiæ archipræsul, almæ Crucis signo corroboravi.

+ Ego¹² Ælfsinus, Uintoniensis ecclesiæ divinus speculator, proprium sigillum impressi.

+ Ego Cenwald, cælesti signo adfui.¹³

+ Ego Oscytel, placabili mente consensi.

+ Ego Osulf, non renui.

+ Ego Uulfsige, confirmavi.

+ Ego Brihtelm, adqueivi.

+ Ego Alfwold, consignavi.

¹ *Loddera*] *Loddere*.

² *thonne*] *thanon*.

³ *than*] *tham*.

⁴ *thonne*] *thanon*.

⁵ *furlang*] *furlange*.

⁶ *furlang*] *furlange*.

⁷ *andlang fura*] *Andlang fura* on *lytlan wil*; *andlang wylles* on *lacing broc*; *andlang broces eft* on *Gæing broc*; *andlang broces* on *tha*

awylma; *thanon andlang heaþathes* on *Frigedages treow*; of *tham treow andlang wæterdene*.

⁸ *hlæwe*] *hlæwes*.

⁹ *Ego*] *Eadwig, rex*.

¹⁰ *celeriter consensi*] *Omitted*.

¹¹ *Ego*] *Ego Oda, archipræsul*.

¹² *Ego*] *Ego Alfsinus*.

¹³ *adfui*] *Here end the witnesses in the duplicate copy*.

- † Ego Adulf, conclusi. A.D. 955.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Brhtferth, dux.
 † Ego Athlemund, dux.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Wulfric, minister.
 † Ego Æthelgeard, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Ælfheah, minister.
 † Ego Brihtferth, minister.
 † Ego Alfwold, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Æthelwold, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Ælfred, minister.

De Henneritha, quomodo data erat.

Eodem anno dedit rex Eduuius Brihtrico ministro ^{Gift of} suo in Hennarithes x. mansas, et ille de consensu ^{Hennerithe.} regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis donationem ejus confirmans.

Carta.

Regnante Domino nostro Jhesu Christo. Summæ Beatæ Trinitatis, cujus composita facillime patet figura,

A.D. 955. quoniam presentis conflictus gaudium nobis jubilei quasi latenter generat sempiternum, apostolo dicente;—
 “ Quod enim in presenti momentaneum est, et leve
 “ tribulationis nostre supra modum in sublimitate
 “ aeternum glorie pondus operatus nobis;” [ii. Cor.
 iv. 17.]

Ob quam causam ego Eadluid, rex omnium gentium huic insule coerentium, cuidam ministro meo placabili aliquam partem mei telluris concedo Bryhtrico, in loco ubi dicitur Hennarith, id est, x. mansas, ad perfruendum sibi hereditabiliter quamdiu vixerit; cum pascuis, pratis, et post ejus obitum cuicumque voluerit relinquat. Si quis ergo donationem hanc regis augere optaverit, sit dignus aeterna mercede; sin autem minuerit, sit anathematizatus, nisi ante obitum emendaverit. Sit autem predictum rus ab omni mundiali obstaculo liberum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisque constructione.

Acta de Hannerithe.

Terminis istis circumcincta videtur terra esse.

This is thes landes boe at Hannerithe ten hida gemenes landes the Eadwig eing gebocade Byrhtic his thegene.

Acta est haec cartula anno Dominice Incarnationis DCCCLV., Indictione XIII.; testibus istis armata est terra.

+ Ego Eadluid, rex Anglorum, cum sigillo sancte Crucis expressi

+ Ego Odo, archiepiscopus, signavi.

+ Ego Eadgar frater regis, consensi.

+ Ego Oseytel, episcopus, signavi.

+ Ego Ælfsige, episcopus, roboravi.

+ Ego Cenwald, episcopus, adhibui.

- † Ego Osulf, episcopus, corroboravi. A.D. 956.
 † Ego Ælfuuald, episcopus, consensi.
 † Ego Byrhtelm, episcopus, adhæsi.
 † Ego Æthelstan, dux, consensi.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Byrhferth, minister.
 † Ego Leofuine, minister.
 † Ego Ælfhere, dux.
 † Ego Ælfeh, minister.
 † Ego Ætheluuald, dux.

Quomodo Rex Eaduuus dedit Buthnotho Tadmertuna.

Concessit idem rex Eaduuus eodem anno Birht-^{Gift of}notho ministro suo in Tadmærtuna ix. cassatos; et ipse ^{Tadmer-}de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Ab-^{tuna.}bendoniæ, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta¹ Regis Edwi de Tadmertuna.

Mundi terminum, ruinis crebrescentibus adpropinquantibus, etiam indicia manifesta et experimenta liquida declarant, et ad discutiendum torpentes infidelium mentes illa dudum dicta oracula incumbere noscuntur refrigescit ardor summæque² Deus est caritas, salutarisque sacri arescit limpha lavacri, querit quisque

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in the Cott. MS. Claud. C. ix., fol. 113 b.

² *summæque*] Summeque Deus

est caritatis. Perhaps we should read, "Summæ, (quæ Deus est) caritatis." Cf. i. Joh. iv. 7.

A.D. 936. secundum sua desideria sibi magistros erroris, abicientes sententiam evangelicæ veritatis, quasi nausium nectar, et cenosse laticis fabulas vertunt aures. Caveat quisque qui sapiens est sibi hæc.

Quamobrem ego Eadluig, basileon totius Albionis, Domino dispensante, dum mihi Creator et Conditor rerum a quo totius mundanæ machine rite gubernacula reguntur, posteritatis jure successionisque priores sequenti sæptra largire dignatus est, opere pretium rer futurorum temporum vicissitudinem præoccupans anticipari, et incertum humanæ conditionis statum sagaci mentis intuitu prævidere, quatinus ex his inflictis facinorum vulneribus indulta supernæ pietatis remedia merear adipisci.

Quapropter ego Eadluig, rex et primicerius istius insule, cum consensu meorum sapientum archontumque libenti animo concedens donavi Byrhtnoth¹ ministro meo aliquam terræ partem, id est x. cassatorum, in loco qui dicitur Tadmertun, in hereditatem perpetuam sibi suisque heredibus, ab omni tributo liberam, donamus; exceptis his, arcis pontisque et expeditionis, ut habeat et perfruatur eum omnibus ad eam pertinentibus.

Meta.

This² sind tha land gemære thara x. hida. Ærest of Eoppan wyllan broc; thonne³ tha blaean wyllan; thæt of blaean wyllan on thone heafol ower; of than æcere andlang gemæres on hestburh middlewearde; of hasel byrg on hasl ford; andlang streames on thone ealdan

¹ *Byrhtnoth*; Bryhtnoth.

² *This*; Collated with the dupl.

cate copy of the boundaries in Claud. C. ix, fol. 128.

³ *thonne*; that on tha.

ford ; of than forde a be gemære ; thæt on tha stræt ; A.D. 956.
of thære stræt on thone læg æcer : of than læg æcere
a be mære ; thæt on thone hrigcweg, of than hricwege
be gemære ; thæt on tha ealdan dic ; andlang dices
on lang dices brigece¹ ; of thære brigece ongean stream ;
thæt on gres² wyllan broc ; of tham broce on fule
wyllan ; of tham wylle be gemære on scearpan nesse ;
a be gemære thæt on thone steort ; of than steorte
on tha stræte ; andlang streate on Hunburhge Leah ;
of thære leahe thæt eft on Eoppan wyllan broce.

Facta³ est autem hæc donatio anno ab Incarna-
tione Domini DCCCCLVI., indictione vero xiiii., his testi-
bus consentientibus et conscribentibus, quorum nomina
hic postponuntur. Interdictum sit omni Christiano in
nomine Sanctæ Trinitatis hoc donum mutare vel frin-
gere, alioquin anathema sit a Deo et hominibus, nisi
prius emendat digne.

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum
triumpho sanctæ Crucis impressi.

† Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.

† Ego Oda, archiepiscopus, confirmavi.⁴

† Ego Ælfsige, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, favi.

† Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Æthelstan, dux.

¹ lang dices brigece] landgares | ix. fol. 113 b., where the reading
brigece. | is "Acta."

² gres] caeres.

³ Facta.] MS. Cott. Claud. C. | ix.

⁴ Here end the witnesses in C.

- A.D. 956. + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Æthelwold, dux.
 + Ego Æthelmund, dux.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Brytferth, minister.
 + Ego Æltheah, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Ælfryd, minister.
 + Ego Æthylmer, minister.

De quinque Cassatis in Tademertune.

Eodem anno dedit rex Eadluuius Brihtrico ministro suo v. cassatos in eadem Tademertuna; et ipse de concessu regis Deo et Beatae Mariae et domui Alben-doniae, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et haec est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de quinque Cassatis in Tademertun.

Gift of
Tademertun

Christo¹ tripudiante, sagaci providendo intuitu casus lapsusque naturae humanae, de qua Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum et omnia vanitas" [Eocl. i. 2.], incessanter referre debitrices gratias oportet Ei, scilicet, cujus bonitate dum non essemus conditi sumus, dum perreclitatur beneficiis refoellamur, dum denique omnino aeterna perditum necesse Ipsius Unigeniti livore nos esse

¹ *Christo* Collated with the original charter in the Cotton Collec-

tion, Aug. 11, Chart. 43, and with Claud. C. ix. fol. 113 b.

credimus redintegratos ad vitam, et eandem mercando A.D. 956.
mutari conceditur æterna caducis, Veritate dicente,
“Thesaurizate vobis thesauros in cœlo” [Matt. vi. 20.],
et cætera.

Qua de re ego Eadui,¹ rex et primicerius totius Albionis, Deo opitulante, cuidam ministro nomine Brihtric v. cassatos in loco qui dicitur Tademertun² in hereditatem perpetuam concedo, cum omnibus ad se pertinentibus, ad possidendum, atque tradendum cui sibi placuerit. Solutum etiam hoc idem rus permaneat omni jugo regali præter expeditionem, pontis arcisque constructionem. Si quis vero huic donationi contravenire nitatur, pœnas sentiat Averni; “ibi erit fletus et stridor dentium” [Matt. viii. 12.]

Metæ³ de Tadmertun.

This⁴ sindon⁵ tha land gemæro æt Tadmertune⁶ thara v. hida. Ærest of Eaduardes mylne; thæt on tha ealdan dic; of thære dic on mær broc; of mær broce on thæt estre⁷ sic, of tham sice on mear⁸ stan; of mær stane⁹ on thane ealdan garan; of than garan a be heafdan; a be heafdan thæt on thone broc; of tham broce ongean stream; thæt on thæt risc bed; of tham risc bedde thæt on thone weg; thæt suth andlang weges; thæt on thæt slæd; thæt of than slæde upon tha ecge; thæt andlang ecge on

¹ Eadui] Eadwig. Aug.

² Tademertun] Tademærtun. Aug.

³ Metæ.] This title does not occur in Aug.

⁴ This.] Collated with the copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 198 b.

⁵ sindon] syndon. Aug.

⁶ Tadmertune] Tademærtune.

Aug.

⁷ estre] eastre. Aug.

⁸ mear] mær. Aug.

⁹ of mær stane.] Omitted in C. ix.

A.D. 956. heortwyllan; of heortwyllan on tha ealdan styge; that andlang styge on thone mæ-rpyt; of tham pytte on Wilbaldes ecge; of Wilbaldes ecge thæt est on Eadweardes mylne.

Acta est hæc¹ donatio anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLVI, indictione xiiii², regni autem mei primo anno.

*Testes.*³

† Ego Eadwig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sanctæ Crucis impressi.

† Ego Eadgar, frater ejusdem regis, confirmavi.

† Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.⁴

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

† Ego Brihtelm, episcopus favi.

† Ego Uulfsige, episcopus, dictavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego⁵ Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Ætheluuold, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego⁶ Ælfgar, minister.

† Ego Byrhferd, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

¹ *est hæc*] *est autem hæc.* Aug.

² *Testes.*] The word "Testes" does not occur in Aug.

³ *consignavi.*] Here end the names of the witnesses in Claud. C. ix.

⁴ *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in Aug.

⁵ *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug.

- † Ego Ædelgeard, minister.
 † Ego Ælfryd, minister.
 † Ego Ædylmær, minister.¹

A.D. 956.

*Quomodo Rex Edwius dedit Beornodo v. Cassatos
 in Tademertun.*

Item eodem anno dedit memoratus rex Eaduius Beornthodo principi v. mansas in eadem Tadmertuna; et ipse de consensu regis Deo et beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta² Regis Eduuii de v. Cassatis in Tademertuna.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status, antiqui hostis fraude ad quæ³ molimine, deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur.⁴ Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare

Charter of
Tadmertun.

¹ *minister.*] On the back of the original charter occur these words:—"This is thara v. hida boc set Tademærtune the Eadwig cyning gebocath Brihtrice on ece yrfe."

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 114, and with a transcript from the original charter in MS. cxl. p. 161. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge, where the following remark

occurs:—"This copy I took out of an original of Doctor Owen." Prefixed is the title:—

"This is thara v. hida boc set Tadmertune the Eadwig cing gebocade Beorhtnothe ealderman on ece yrfe."

³ *ad quæ*] atque. C. ix.—ad que. C.C.C.

⁴ *constringuntur*] constringitur. C.C.C.

A.D. 956. mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadmuig, rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fidei nomine Beorhtnotho¹ princeps² v. mansas perpetualiter concedo in illo loco qui dicitur Tadmertun; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuiuscumque voluerit heredi derelinquat, eum supra diximus, in aeternam hereditatem. Sit autem predicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisque constructione. Si quis vero hominum hanc meam donationem, cum stultitiæ temeritate jaectitando infringere certaverit, sit ipse gravibus pra³ colla depressus catenis inter flammivomas tetro- rum demonum catervas, nisi prius⁴ hic ad satisfactionem venire maluerit.

Meta⁵ de Terra de Tadmertun quæ dedit ministro suo.

Istis terminis⁶ predicta terra circumscripta esse videtur.

This⁷ sind⁸ tha land gemæro to Tadmertune thara v. hida. Ærest on halh ford; that anlang woburnan; that on Eoppa welles stream; that up ongean strem on⁹ Sandford; of Sandforda a be gemære that on tha

¹ *Beorhtnotho*, Beornthoth, C.C.C.

² *princeps*, princeps, C. ix.

³ *pra*, per., C.C.C. C. ix.

⁴ *nisi prius*, nisi dicitur prius, C. ix.

⁵ *Meta*. This and the following paragraph are omitted in C. ix.

⁶ *terminis*, terminibus, C.C.C.

⁷ *This*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Glouc. C. ix. fol. 198.

⁸ *sind*, synt, C.C.C.

⁹ *on*, an, C.C.C.

heafod stoccas; of than stoccan on thone mear stan; A.D. 956.
of than stane a be gemære; thæt on landgares brige.

Acta¹ est hæc donatio præfata anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii^a, in palatio regis; scripta est² in Ceoddre iii. kalendas Decembris [29 Nov.]

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Odo, archiepiscopus Dorobornensis ecclesiæ, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.³

† Ego Byhhtelmus, Lundoniensis⁴ ecclesiæ episcopus, testitudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Aelfsige, episcopus, confirmavi.

† Ego Cenuuold, episcopus, consensi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.⁵

† Ego Osulf, episcopus, subscripsi.

† Ego Uulfisige, episcopus, inpressi.

† Ego Byhhtelmus, episcopus, consignavi.

† Ego Ætheluuold, episcopus,⁶ consensi.⁷

† Ego Avulf, episcopus, consensi.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego⁸ Ælfhere, dux.

† Ego Admund, dux.

† Ego Atheluuold, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

¹ Acta.] Claud. C. ix. fol. 114.

² scripta est.] The words "scripta est" do not occur in C.C.C.

³ subscripsi.] Here end the witnesses in Claud C. ix.

⁴ Lundoniensis] Lundaniensis. C.C.C.

⁵ consensi] confirmavi. C.C.C.

⁶ Ætheluuold] Ælfwold. C.C.C.

⁷ consensi] corroboravi. C.C.C.

⁸ Ego.] Here and throughout the following attestations the copy in C.C.C. omits the word "Ego."

- A.D. 956. + Ego Ædelsige, dux.
 + Ego Beorhtnoth, dux.
 + Ego Ælfheh, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Ælsige, minister.
 + Ego Uulfrie, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Ælfnoth, minister.
 + Ego Eadric, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Alfuuold, minister.

*Quomodo Rex Eduuicus dedit Alfrico Comiti
 Cuthesdune.*

Eodem anno dedit rex Eduuicus Ælfero comiti Cuthenesdune xx. mansarum; et ille de consensu regis Deo et Beatae Mariae et domui Abbendonae, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et haec est carta regis hanc donationem confirmans.

*Carta Regis Edwii de Cuthenesdune, quomodo dedit
 Comiti.*

Charter of
 Cuthenes-
 dene.

In nomine Creatoris omnium rerum et Dominatrix Sanctae Trinitatis Omnipotentis, quae sola regnum immutabile et incorruptabile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

Ego Eaduuig, illustris Anglorum rex ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus hanc ro-

[*Ms.*] Collated with the original duplicate copy in Claud. C. ix. fol. charter in the Cotton Collection, 112. Aug. 11, Chart. 33, and with the |

boravi cartulam, quam cum consensu heroicorum viro- A.D. 956.
rum tradidi cuidam comiti, non solum mihi per omnia
fideli subiectione obtemperanti, verum etiam in omni-
bus meum velle subicienti, a suis carissimis prædeces-
soribus claro insignitus nomine Ælfhere, modicam in
regno meo partem, id est xx. mansos, perpetualiter in-
pendo, penes illum locum qui assertione multorum ho-
minum profertur ita, æt Cuthenesdune. Præcipiens
itaque præcipio ut terram jam præfatam meo scilicet
ovanti concessu in omni suæ curriculo possideat vitæ,
deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit
heredi derelinquat in perpetuam hereditatem. Maneat
igitur meum hoc immobile donum perpetua libertate
munitum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis,
pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expe-
ditione, pontis arcisve coedificatione. Si qui denique,
me non optanti, hanc libertatis cartam cupiditatis li-
vore depressi violare satagerint, cum agminibus tetraë
caliginis lapsi, vocem audiant in Examinationis Die
Arbitris sic dicentis: "Discedite a me, maledicti, in
"ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], ubi cum dæmonibus
ferreis sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si
non ante mortem hoc emendaverint pœnitentia.

Metæ¹ de Cuthenesdune.

This sindon² tha land gemæru to Cuthenesdune, xx.
hida.

Of hrythera forda on holan ford; of holan forde on
lahhan mere; andlang rithes³ on bradan meadwa⁴;
thæt swa north andlang fura on set thorn; of set thorne

¹ *Metæ.*] This title does not
occur in Aug.

The following variations are de-
rived from Aug. :—

² *sindon*] syndon.

³ *rithes*] rithigea.

⁴ *meadwa*] mædwa.

A.D. 956. on fulan rithig on anne pyt; of than pytte andlang rithiges on that heafod lond; of than heafodon andlang fura; on pric thorn on forewearde¹ Eanfertes hlau; of Eanfertes hlawe andlang fure; that on an rithig; andlang rithiges that on anc die; andlang dices on drygean broc; that swa andlang dices on mar welle broc; andlang broces on marwelle; of marwelle on that heafod long on gerithe to strat; thonne east andlang strate oth thera strata gelato; thonan rihte north ondlong² weges oth tha heaflo; that on nearweg³ andlang⁴ mar weges; the⁵ onbutan ceorla graf; on fost broc; of fost broce on thone hlith weg; ondlang weges on hina gemero; andlang hina gemeres on tha hlydan; that of thar hlydan on tha stan brige; andlang healhtunes gemeres on rise dene; that of rise dene on gerithe on that thri exe; of tham thri exe on tha strat; andlong strate on holan broc; andlang broces on herpath ford on Tame; andlong Tame that eft on hrythera ford.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI, indictione xiiii^a.

+ Ego⁶ Eadunig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

+ Ego Ælfsinus, presul, sigillum agie Crucis impressi.

+ Ego Brihtelm, episcopus, confirmavi.

¹ *forwearde*, forwardie.

² *ondlong*.

³ *nearweg*.

⁴ *andlang*, *andlang*, here and elsewhere.

⁵ *that*.

⁶ *Ego*. In C. ix. the only witnesses whose names are entered are Eadunig, Eadgar, and Oda.

- † Ego Oscytel, episcopus, adqueivi. A.D. 956.
 † Ego Osulf, episcopus, non renui.
 † Ego Alfuold, episcopus, subscripsi.
 † Ego Daniel, episcopus, conclusi.
 † Ego¹ Æthelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Æthelsige, dux.
 † Ego Atheluuold,² dux.
 † Ego³ Ælfheah, minister.
 † Ego Ælfred, minister.
 † Ego Æthelmer, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfuine, minister.
 † Ego Wulfstan, minister.
 † Ego Wulfgar, minister.
 † Ego Eadric, minister.⁴

*Quomodo Rex Edwius dedit Alfric Hannie xx.
Cassatorum.*

Item eodem anno dedit rex Ælfrico parenti suo Hannie, xx. mansarum, et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam eleemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

¹ *Ego.*] Here begins the second column of witnesses in the original charter in Augustus.

² *Atheluuold.*] In the original charter this name is illegible.

³ *Ego.*] Here begins the third column of witnesses in Aug., throughout the whole of which the word "Ego" is omitted.

⁴ *minister.*] In Aug. occurs this indorsement in a contemporaneous hand:— "† This is seo lanboc to Cuthenes dune Cuthan twentigan hidan the Eadwig cync gebocede Ælfhere his ealdormen en ece yrfe." And in a hand of the thirteenth century, "Carta de Codesdona."

A.D. 936.

*Carta Regis Eduuui de Hannie.*Charter of
Hannie.

In¹ nomine Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti; Amen. Adam Thei Omnipotentis nutu protogenes, ex informi materia creatus, in Edenque, præcepto Trinæ Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævaricationis inventa, exinde actu tum expulsus, in has diversas orbis plagas, cum ergastuli arumpna, usque ad termini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum liniamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innumerabilique pullulante prosapia, non solum patriarchas et prophetas, verum etiam et reges, cum cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen eademque pena, quasi per debitum primæ prævaricationis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem, omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus Christus Dei Filius idemque hominis, his misericorditer spem immortalitatis attribuens, et vitam post mortem promittens felicem, tandem subveniret. Ceterum soli philosophi veræque sapientie dediti, et maxime religiosissimi viri, condolendo mirantur intenti perdita Paradisi amena, quod ex tempore Liberi patris coætanei Noe, fabricatoris² Arcæ, ac Theolis Polinæisque principum Thebarum munitissime tutarum centum portis, propter istius telluris lubricam divisionem, cronicae scditiones insidiae, latibula, bella, inter homines minime cessaverunt usque ad hoc spatium vite.

¹ The word charter expressed in *Carta Hannie*. This and the in nearly the same words occurs following word are written upon hereafter, and may be seen at an glance.
p. 232.

Quapropter ego Eduuig, largiflua Summi Tonantis A.D. 956. providentia rex Anglorum et cunctigerarum Albionis populorum, toto mentis nisu meos proceres fidissimos ad Dei Omnipotentis voluntatem, prout mihi potissimum est, et eo amplius ut mei præcessores devotissimi fecisse comprobantur revocans, quicquid vero tepi[di]us vel negligentius quacumque ex causa eos compertus fuero emendare studens, adoptivo parenti meo nomine Ælrico xx. telluris mansas in loco qui Anglico vocitatur more Hannige, perpetualiter libenti largitus sum animo coram idoneis testibus atque dignis proceribus, pro sua potius satisfactione quam crucis amore cujus quamlibet mihi lx. dedisset mancusas. Atqui n[un]c¹ hoc signaculo donum crucis Christi corroboro, quatinus cuicumque voluerit se vivente heredi seu vitæ post suæ discessionem perenniter tribuat, cum omnibus sibi pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus cæterisque; tali videlicet tenore, ut præter expeditionem, pontisque necnon et arcis constructionem, prædicta sit tellus ab omni fisco regali libera. Si quis autem, quod absit, nostram frangere conatus fuerit donationem, sciat se anatematizatum ante tribunal Domini nostri Jhesu Christi, nisi digna ante ejus obitum pœnitentia deterserit. Hujus scilicet arvi carta anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI^o, indictione xiiii^a, conscripta est.

Metæ de Hannige.

This ² sind tha land gemæra thara xx. hida sæt Hannigge the Eaduuig cing gebocede Ælrice his mæge on ece yrve.

¹ *nunc.*] Altered by erasure.

² *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in

Claud. C. ix. fol. 197. "Termini de Hannige ita discriminantur."

A.D. 956. Ærest of thes cinges gemere on Wanotinge broc; andlang streames that hyt cymth ut on Cyllan rith; that thonne andlang rithe that hyt cymth ut on Eocene; that andlang Eocene that hyt cymth to Wulfmeres mylne; that thonne suth on thone eallan broc; andlang broces that hyt cymth to Snoddan fleote; of than fleote to than bradan herpathe; andlang herpathes that hyt cymth eft to thes cinges gemere.

- + Ego Eaduuig, divina alubescence gratia totius Albionis rex, hoc donum agie Crucis taumate roboravi.
- + Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.
- + Ego Eadgar, clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.
- + Ego Ælfsige, episcopus, consensi.
- + Ego Uulfsige, presul, consensi.
- + Ego Cynsige, episcopus antistes, roboravi.
- + Ego Coenewold, pontifex, hoc idem confirmavi.
- + Ego Oseytel, consentiens roboravi.
- + Ego Osulf, presul, hoc idem confirmavi.
- + Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
- + Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dictavi.
- + Ego Dunstan, abbas, consensi.
- + Ego Æthelstan, dux, cum ceteris suffraganeis hoc donum roboravi.
- + Ego Æthelsige, dux.
- + Ego Ælflere, comes.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Byrhferth, dux.
- + Ego Æthelmund, dux.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Ælfeah, discifer.
- + Ego Ælfsige, discifer.
- + Ego Ælfsige, discifer.
- + Ego Eadric hoc Deo corroborante, meo fratri affirmo.

- † Ego Oswerd, minister. A.D. 956.
 † Ego Leouuine, minister.
 † Ego Eadmund, minister.
 † Ego Æthelmær, minister.
 † Ego Æthelgerd, minister.
 † Ego Osuuig, minister.
 † Ego Ætheluld, minister.
 † Ego Ælfuine, minister.

*Quomodo Rex Eduius dedit Eadrico Welliford
xxii. Cassatorum.*

Item, idem rex Eduuius dedit Eadrico ministro suo Welliford xxii. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonix, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eadwi xxii. Cassatorum in Welliforda.

Intimo¹ præcordialis affectu caritatis ego Eaduuig, Charter of
Welliford.
 Altitonantis providentia non solum gubernator et rector Angligenæ prosapiæ, immo aliarum nationum circumquaque morantium, cuidam meo ministro vocato nomine Eadrico xxii. mansas impendo, cum his utilitatibus quæ jure pertinere ad illum cernuntur locum, tam in pratis et campis, quam in pascuis et silvis, penes illum locum qui dicitur æt Weligforda, ut possideat cunctis diebus vitæ suæ, cum omnibus ad se pertinentibus, tam in magnis quam in minimis. Cum vero dissolutionis suæ tempus accesserit, cuicumque voluerit heredi

¹ *Intimo.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112 b.

A.D. 856. derelinquat, ut ante caraxatum est, aeternaliter. Maneat autem predictum rus defensum ab omni obstaculo et liberum a cuncto servitio, excepto communi labore, expeditione, pontis renovatione arcisque constructione. Si quis vere tyrannice inflatus potestate infringere temptaverit hujus nostri deneti circographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Meta de Welliford.

Istis¹ terminis circumgirata asser[i]tur ante, scilicet supra dicta terra.

This sint tha land gemere the hirath into Welligforda. Of² Wines treowe andlang weg-es on thane holan weg; andlang weg-es of than holan weg on bradan lea; northewearle on eame ham;³ thurh ut thone lea suth ut on othere ham; of than hamme andlang hege rewe innan Popping hangran; innan Scilling hangran on eame ham; of Scilling hangran⁴ of⁵ Bradan ham westewardne; of Bradan hamme on Cerdan hleaw; of Cerdan hlaewe ut on Lamburnan; on Eceanford; on Eceanforda⁶ on dyran treow; of dyran⁷ treowe on ylting dene; on eame ele beam; of than⁸ ele beame on Celbodes wylle; of Celbodes wulle⁹ on Cytan seohtres ford; of Cytan seohtres forda andlang hrieges on syntri made northewearle; of syntri made on flex hammas; of flex hamman on

¹ *Iste*. Collated with the duplicate copy in Camb. C. ix. f. l. 107.

² *Meta xx.* non solum de Welliford.

³ *Of*. A rest of.

⁴ *Here*. This clause, as far as the word "ham" does not occur in C. ix.

⁵ *hangran*, of Popping hangran innan.

⁶ *Of* on.

⁷ *Eceanforda*, Eceanford; of Eceanforda.

⁸ *dyran*, dyran.

⁹ *tham*, than.

¹⁰ *wylle*, wylle.

mint hammas; on Cylman stane; of Cylman stane A.D. 956. on thone thryscytan crundel; of than crundeled on thone rugan crundel; of than ruwan crundeled thurh ut clodhangran, of than hangran andlang rode ut on mules dene; andlang dene utan Lamburnan; andlang burnan on wæter weg; of than wæter wege on water¹ hammes; of than hamman on grenan beorh; of than beorhe onlang heccan on Eccunes treow; of than treowe onlang gemæres to Wines treowe.

Acta² est hæc supradicta donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii.

† Ego Eaduuig, gratia Dei totius Brittanice telluris rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

† Ego Oda, Dorouernensis ecclesie archipresul, almæ Crucis specimine roboravi.

† Ego Aelfsinus, Uuintoniensis ecclesie speculator, proprio stilo caractavi.³

† Ego Cenwald cum cœlesti signo adfui.

† Ego Oscytel placabili mente consensi.

† Ego Osulfus non renui.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Athelsige, dux.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Wulfric, minister.

† Ego Æthelgeard, minister.

† Ego Ælfhere, minister.

† Ego Ælfheah, minister.

¹ water] wæter.

² Acta.] Claud. C. ix. fol. 112 b.

³ caractavi.] Here end the attestations of witnesses in Claud. C. ix.

- A.D. 956. + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Ælfric, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Æthelwold, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Wulfgar, minister.

*Quomodo Eadwius Rex dedit Ælfsio Bennaham xxv.
 Cassatorum.*

Gift of Item, idem rex Eadwinius dedit Ælfsio ministro suo
 Bennaham Bennaham xxv. cassatorum; et ipse de consensu regis
 Deo et Beatae Mariae et domui Ablendoniae, et mo-
 nachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam
 elemosinam; et haec est carta regis hanc donationem
 confirmans.

Carta Regis Eadwini de Bennaham.

In Christi nomine atque virtute. Sagaci intuen-
 do spectu casus lapsusque conditionis humanae, de qua
 Ecclesiastes, "Vanitas," inquit, "vanitatum, et omnia
 vanitas" [Ecc. i., 2.], incessanter referre debet
 gratias oportet ei, videlicet, ejus bonitate dum non
 essemus conditi sumus, dum periclitamur beneficiis
 refocillamur, dum denique omni aeterna periti necesse
 ipsius livore nos esse credimus reintegratos ad vitam,
 et eandem mercedo mutuari conceditur aeterna caducis,
 veritate dicente, "Tresaurizate vobis thesauros in
 caelo" [Luke xii. 33.], et cetera.

Quapropter ego Eadwīg rex, monarchus Britannie
 insulae, favente Deo, huic meo fidei, nomine Ælfsige,
 xxv. marcas in loco qui dicitur Bennahanone in jure
 hereditario concessi, perfruituro, eumque vita; post
 vero sui obitum licentiam habeat commendandi cui-

cumque placuerit heredi, cum omnibus ad se rite A.D. 956. pertinentibus, pratis, pascuis, silvis, venationibus. Inmunis amodo permaneat iste ager ab omni censu regali, excepta expeditione, pontis arcisque constructione. Si quis amodo hanc nostram donationem amoverit, sciat se Deo contraiturum ire, non mihi, qui ab Illo potestatem accepi.

Metæ de Bennaham.

This¹ syndan tha lond gemæro æt Bennanhamme. Ærest of Cynetan on tha meardic; of thære dic on Hæddes wyl; of than wylle on clænan crundel; of than crundele on tha readan hane; of thære hane on Wigmundes swelgende; of than swelgende up on thane² hryc; andlang hrycces to Ællan stapole; of than stapole on Æcan gefyrthe; of than gefyrthe on Meosbroces ford; of than forða on scrget;³ of than gete on holan broces hæffod; thonne on thæt hæcget; thanne on tha rode easteweurde; of thære rode on mær lace; of there lace on Stapelford ut on Cynetan; thanne up andlang healfan stræme; eft on mær dic; and Codan med therto.

Acta est autem hæc donatio anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii^a, regni autem mei primo anno.

¹ This.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. "Termini | xxv. mansarum apud Bennaham."
² thane] thone.
³ scrget] screget.

Testes.

- A.D. 936. + Ego Eaduuig, rex Anglorum, hoc donum cum triumpho sancte Crucis impressi.
 + Ego Eadgar, indoles elito, confirmavi.
 + Ego Oda, archiepiscopus, consignavi.
 + Ego Ælsige, episcopus, consensi.
 + Ego Oseytel, episcopus, corroboravi.
 + Ego Byrhtelm, episcopus, favi.
 + Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Æthelmund, dux.
 + Ego Æthelwuold, dux.
 + Ego Alfsige, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Ælfheah, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Alfsuine, minister.
 + Ego Æthelric, minister.

*Quomodo Rex Eduuig dedit Ælfuino Middeltun
 xv. Cassatorum.*

Gift of
 Middeltun Item, idem rex Eaduuig dedit Ælfuino ministro suo Middeltun xv. cassatorum; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domui Abendonie, et monachis ibidem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduuui de Middeltuna.

Creator¹ cœli ac terræ per Verbum Spiritui Sancto A.D. 956. coæternum in principio carismata² per tempora legis, naturæ, litteræ vel gratiæ, distribuit gubernando generi humano; sed ubi descendere dignatus Deus verus et homo amplexatus est jure hereditario septiformem Spiritum quo replevit orbem terrarum, unicuique dividens cata capta singulorum; ex quo præventi ingenio fulgent, viribus pollent, dominari jam audent vitiis suis, quippe peruncti nomine Christi. Proindeque nonnulli minime hæsitant dispertiri caduca, vilia deputantes comparando mansura.

Idecirco ego Eaduuig, Dei largiente gratia rex Anglorum, adornari cupio quemque devotum: huic etiam meo familiarissimo, Ælfwine vocitato, xv. mansas æt Middeltune in hereditatem concedo perhen-nem, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam quandoque cuicumque voluerit heredi. Acta est autem hæc solutio agri ab omni censu regali libera, excepta expeditione, pontis arcisque constructione, anno DCCCCLVI. ab Incarnatione Dominica, indictione xiiii., primo vero anno imperii mei, coram testibus idoneis.

¹ *Creator.*] Collated with the original in Augustus II., No. 41, and with the duplicate copy in | Claud. C. ix. fol. 112 b.
² *carismata*] karismata. Aug.

Meta.

A.D. 936. This sind tha land gemærea. Ærest of Cealcforda ; on ealdan lacing ; thanum¹ on deth mere ; thanne² on secortan mor ; thanne on thone anlipan beorh ; thanne on hasel broc ; thanne up to gynan bæce ; thonne to than stodfalde ; thanne to seofan thornun³ to smalan wege on⁴ lacing and syx cotsetlan.

Testes.

- + Ego Eadwig rex, Deo favente, Anglorum, hanc donationem trophæo sanctæ⁵ Crucis sigillo.
- + Ego Eadgar, indoles elito, annui.
- + Ego Ælfsige, episcopus, conænsi.
- + Ego Uulfsige, episcopus, confirmavi.
- + Ego Oseutel,⁶ episcopus, favi
- + Ego Osulf, episcopus, dictavi.
- + Ego Daniel, episcopus, subscripsi.
- + Ego⁷ Æthelstan, dux.⁸
- + Ego Æthelsige, dux.⁸
- + Ego Ælfhere, dux.⁸
- + Ego Æthelstan, dux.⁸
- + Ego Æthelmund, dux.⁸
- + Ego Byrhtfeth, dux.⁸

¹ *thanum*] thanune, here and in other instances throughout these boundaries in Aug.

² *thanne*] thanune, Aug.

³ *thornun*] thornun, Aug.; thorn. Cund. C. ix.

⁴ *on* and *on*, Aug.

⁵ *sanctæ*. After "sanctæ" a cross is introduced in Aug.

⁶ *Oseutel*] Oseetyl, Aug.

⁷ *Ego*] The word "Ego" no longer is prefixed in Aug. in which the second column here begins.

⁸ *dux*.] In these six instances the word "dux" does not occur in Aug.

- A.D. 956.
- + Ego Ælfgar,¹ minister.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Æthelmær, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Æthelgeard, minister.
 - + Ego Ætheluuold,² minister.
 - + Ego Ælfsige,³ minister.
 - + Ego Ælfred, minister.
 - + Ego Wulfric, minister.
 - + Ego Ælfheah, minister.
 - + Ego Æthelweard, minister.

Hoc donum amodo servaturus glorificetur a Christo; destruens vero conatum illum non impleat, sed præcipitatus corruat in baratri⁴ profundo.⁵

Quomodo Edwius Rex dedit Brihtelmo Kenitune.

Item, idem rex dedit Byrhtelmo presbytero Cheni- Gift of
tum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ Kenitune.
et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo ser-
vientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc
est carta regis hanc donationem confirmans.

¹ Ælfgar.] The third column here commences in Aug.

² Ætheluuold.] This is the beginning of the fourth column in Aug.

³ Ælfsige] Ælfr. Aug.

⁴ baratri] barathri. Aug.

⁵ profundo.] In Aug. occur the following indorsements. In a hand

contemporary with the charter:—

“This is thara xv. hida boc æt Middeltune the Eadwig cing gebo- code Ælfwine on ece yrfe.” In a hand of the thirteenth century, “Karta de Mideltona.” In one a little later, “Midelton;” and in a hand of the end of the fifteenth century, “Codicelle Edwii Regis.”

Carta Regis Edwii de Kenitune.

A.D. 956. Omnipotens¹ rerum Creator insimul universarum per sex dies distinxit formulas singulorum, statumque custodiunt naturalem, excepto homine et angelo prævariatore, per quem omnis adversitas irrepsit in genus humanum, quod miserando divina gratia liberavit tandem in fine seculorum.

Hoc audito et prælibato a multis peritioribus, ego Eaduuig rex, Dei gratia, tam pecuniis quam² prædiis honorare dispono meos fideles, huic etiam meo fideli Byrhtelmo presbytero Cenigtun in hereditatem concedo perpetuam, cum omnibus ad se pertinentibus possidendam, et tradendam cuivis³ heredi. Facta est autem hæc præfati agelli libertas ab omni censu regali soluta, exceptis tribus, expeditione, videlicet, pontis arcisque ædificatione, quæ pernecessaria sunt omnibus regionibus, anno DCCCCLVI. Incarnationis Dominicæ, indictione xiiii., anno vero primo imperii nostri.

Metr.

This⁴ sint tha land gomaro to Cenigtune
Of Temese stæthe⁵ on Wulfrices broc; uppan rige⁶
weorthe on tha ealdan die; of thære die ut on rige
wurthe heal; thanne on thone rah hege; anlang⁷ thæs

¹ *Omnipotens.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 112.

² *quam.*] *quamque.*

³ *cuius.*] *cui vult.*

⁴ *This.*] Collated with the du-

plicate copy of the boundaries in Claud. C. ix., fol. 197. "Terra de Cenitun ita discriminatur."

⁵ *stæthe.*] *stæde.*

⁶ *rige.*] *hrige.*

⁷ *anlang.*] *andlang.*

hege¹ on bagganwurthe ; æfre be efc² thæt hit cymth A.D. 956.
 on sceaceling æcere ;³ thonne ut on Stanford ;⁴ thanne
 ut on Temese on thone igoth thwyres ofer berege on
 ceanewyllan⁵ and⁶ stremes ut⁷ Temese ; andlang Temese
 thæt hit cymth on hyrd ige ; thonne ut eft on Wulf-
 rices broc.

+ Ego⁸ Eaduuig, rex, divina gratia largiente, totius
 Brintanniæ, hoc donum libenter signo crucis confir-
 mavi.

- + Ego Oda, archipræsul, consensi.
- + Ego Eadgar, indolens, corroboravi.
- + Ego Ælfsige, episcopus, annui.
- + Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- + Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.
- + Ego Cyneuuold, episcopus, impressi.
- + Ego Daniel, episcopus, dictavi.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Æthelsige, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Byrhtferth, dux.
- + Ego Æthelmund, dux.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Æthelgerd, minister.
- + Ego Ælfred, minister.
- + Ego Æthelmær, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Ælfred, minister.

¹ hege] heges.

² efc] eusc.

³ æcere] æcers.

⁴ Stanford] Sandford.

⁵ ceanewyllan] cearewyllan.

⁶ and] andlang.

⁷ ut] ut æt.

⁸ Ego.] The names of the wit-
 nesses do not occur in Claud. C:
 ix.

A.D. 956. Cuicumque¹ amodo nostrum decretum muniendo ser-
vaverit, pascatur manna celesti; si quis autem, (quod
absit,) contraire temptaverit, obstaculum patiatur ge-
henna, nisi cito emendare festinet.

This is seo gerasdnes the Byrhtelm biseop and Athel-
wold abbot hæfdon ymbe hira landgelwerf; thæt
is thome the se biseop gesealde tha hida æt Cenin-
tune into there cyricean æt Abbendun to ecan yrfe,
and se abbot gesealde thæt seofontyne hida æt Cry-
dan brigeo than biseope to ecesse, ge on life ge
efter life, and hi eac ealra thinga gehwyrfdon ge on
ecan ceape ge on otheorn, swa swa hi bitwehs him
geræddon; and this was Eadwiges leaf cyninges. And
this syndon tha gewitnessa.

Ælgifu thæs ciniges wif, and Æthelgifu thæs cy-
ninges wifes modur, Ælfsige biseop, Osulf biseop,
Cenwald biseop, Byrhtnoth ealdorman, Ælfheah cyn-
inges disethen, Eadric his brodur.

[Dominus autem abbas Athelwoldus commutationem
ejusdem terræ, id est, Cenintun, concedente eodem
rege, egit apud Brihtelmum episcopum. In cujus vi-
cissitudine ipse episcopus accepit illam villam que
appellatur Crydanbrigeo.

Testes autem fuerunt hujus commutationis Ælfgifa
regis uxor et Æthelgifa mater ejus, Ælfsige episcopus,
Osulfus episcopus, Kenwald episcopus, et multi alii.]²

Item, idem rex Edmundus dedit Ælfrico ministro suo
Bagenweorthe xxv. cassatorum; et ipse de consensu
regis, Deo et Beatae Marie et domui Abbendonie, et
monachis ibidem Deo servantibus, in puram et per-
petuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc do-
nationem confirmans.

¹ Claud. C. ix. fol. 112, where the reading is "Qui-
cumque." document given above is here intro-
duced into the text from Claud. C. ix.
fol. 112.

² This Latin version of the Saxon

Carta¹ Regis Edwii de Baenwurthe.

Christi disponente gratia, ego Eaduuig imperiali A.D. 956.
 Anglosaxonum diademate infulatus ac bonorum regum Gift of
 exempla secutus, et populos mihi a Deo concessos Bagen-
 regere pacifice optans, aliquam terræ partem, id est, weorth.
 mensuram xxv. cassatorum, uni meo ministro Ælfrico
 concedo, ubi dicitur æt Bægenweorthe, ut, vita comite,
 habeat, et post obitum sui² derelinquat successori cui
 voluerit in æternam possessionem; cum campis, pas-
 cuis, pratis, silvis. Hæc tellus a cuncto³ sit immunis
 servitu,⁴ nisi pontis et arcis expeditionis⁵ iuvamine.
 Gloria consentientibus, Tartarum nolentibus.

Istis terminis ambitur prædicta tellus:—

Metæ.

This⁶ sind tha land gemæro to Bægenweorthe.

Ærest of gorgræfan up andlang slades on thone
 thorn; thonne on thæt crundel sutheward; thonne
 to than wulle;⁷ thæt on læces ford; thonne up⁸ and-
 lang rithe on gemær weg; andlang weges on tha
 dic æt scobban oran; andlang dic on gemær weg;
 andlang weges on butan thorn⁹ hangran on Ceobba¹⁰
 stan; forth andlang gemær weges on thone weg æt
 cealfes wulle;¹¹ forth andlang weges to yfemestan
 leage; thonne forth ofer sciteres clif to higwege; up

¹ *Carta.*] Collated with the du-
 plicate copy in Claud. C. ix. fol. 113.

² *sui*] snum.

³ *cuncto*] cunctis.

⁴ *servitu*] servitute.

⁵ *expeditionis*] expeditionisque.

⁶ *This.*] Collated with the du-

plicate copy of the boundaries in
 Claud. C. ix. fol. 198.

⁷ *wulle*] on to tham wylle.

⁸ *thonne*] thonon up.

⁹ *thorn*] thonon.

¹⁰ *Ceobba*] Ceobban.

¹¹ *wulle*] wylle.

A.D. 956. andlang weges to than rah hege; andlang weges on¹ hasel die; thonne on Wulfstanes² die; of there die on Maduces lea; thurh thone lea on thone put; of thone³ putte on thone ellen stub;⁴ thonne on lippan die; andlang die on seofan acer⁵ westewearde; thonne⁶ on thone hethenan byrgels; thonne on thæt scorte land suthewearde; thæt andlang furh on thone healfan acer; thonne on thæt withig bed;⁷ thonne on dumanford; of than forða andlang Sunnigga-wulle⁸ broces on wuda-ford; thonne andlang hrieges on west inon thone broce; up andlang broces on gorgraves thær hit ær onfeng.

This sint thara mead gemara the to than lande gelyriah. Ærest of there bryege on berige;⁹ up andlang midstremes oth foran ongean tha niwan die; thonne oth¹⁰ midne streamen; in ther¹¹ andlang streames up on thone greatan wilig; thonne¹² andlang there hege rawe ut on tha ea oth midne stream.

Thonne synt this¹³ tha gemaro thære made æt Ennan beorgum. Of there dice ende ford thon¹⁴ tha ea; niþer andlang mid streames up on tha won lucc oth foran ongean thone beorh; thær betweenan meade and dune eft on tha die.

Hæc¹⁵ carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCLVI., indictione quarta decima.

+ Ego Eadmuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Eadgar, ejuslem regis frater, consensi.

¹ on¹ to.

² Wulfstanes' Wulstanes.

³ put; of thone - pyt. of than.

⁴ stub - styb.

⁵ acer is aceræ.

⁶ thonne, thonon on.

⁷ bed, bæl.

⁸ Sunnigga-wulle Sunnigga-wulle
A. D. 956. bryege.

⁹ die; thonne oth, die; up andlang die; thonon oth.

¹⁰ streamen; in ther, streamen, in ther.

¹¹ wilig, thone - wyig; th-nou.

¹² synt this' this synt.

¹³ forða thær forth thonon.

¹⁴ Hæc. - Claud. C. ix. fol. 113 b.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis A.D. 956.
roboravi.¹

+ Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis
impressi.

+ Ego Cenwald, episcopus, non renui.

+ Ego Oscytel, episcopus, consignavi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

+ Ego Uulfsige, episcopus, atquievi.

+ Ego Byrnhem, episcopus, subscripsi.

+ Ego Alfuold, episcopus, confirmavi.

+ Ego Athulf, episcopus, conclusi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Byrhtferth, dux.

+ Ego Athelmund, dux.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Wulfric, minister.

+ Ego Æthelgeard, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.

+ Ego Ælfheah, minister.

+ Ego Alfuold, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfuig, minister.

+ Ego Ætheluuuld, minister.

+ Ego Uulfgar, minister.

+ Ego Uulfric, minister.

¹ roboravi.] The names of the witnesses here end in Claud. C. ix., which adds:—"Vir itaque ille hanc ecclesiam de Abendona de ista terra heredem post exitum sue vitæ fecit."

*Quomodo Rex Eadwicus dedit Eadrico Pirianford
xvi. Cassatorum.*

A. D. 956. Item, idem rex Eadwicus dedit Eadrico ministro suo
400 of Pirianforda xvi. mansatorum; et ipse de consensu
Pirianford. regis Deo et Beatae Mariae et domui Abbendonie, et
monachis ibidem Deo servientibus, in puram et per-
petuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc do-
nationem confirmans.

Carta Regis Eadwici de Pirianford.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Summo
almae et individuae Trinitatis fuitimine egregius ago-
nista sanctae predicationis hortatur talem protulit sen-
tentiam, dicens: "Omnia nuda sunt et aperta coram
" oculis Domini" [Heb. iv. 13.]; et a luce prima
usque continuum uniuscujusque actus prospicit.

Ideo ego Eadwicus uni meorum carorum, quem cor-
detenus diligo, nomine Eadrico, aliquam terrae portio-
nem, secundum estimationem xvi. cassatorum, illic, quo
Anglico vocabulo profertur ac Pyrianforda, quamdiu
hic corpus animatum habere videbitur, nostri domi pri-
vilegium sibi vindicet; et postero denique suo, quem-
cumque elegerit, peremittere impertiat, cum omnibus
que sibi jure pertinent, campis, pascuis, pratis, silvia.
Sit vero hæc terra ab omni seculari negotio libera, ex-
cepta expeditione, et pentis ac arcis constructione. Si
quis vere tyrannica inflatus potestate infringere temp-
taverit hujus nostri decreti circographum, sciat se coram
Christo et angeli. Ejus in tremendo examine rationem
redditurum, nisi hic prius emendare satagerit.

Metæ.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

A.D. 956.

This sind tha land gemæro to Pyrianforda. Ærest of Pyrianforda andlang wægan on fisceburnan; andlang burnan on thone mearchagan; up be hagan oth tha gedela; west on gerihta to snawes mere wueste-wearden; thonne on thone ho foreweardne; thonne on gerihta ofer ufandune; thonne on thone gyrd weg; andlang wegges on thone mea[r]c hagan; up be hagan on weorthe hege; forth be than hege on weorthe apeldre; thonne on perleage; thonne suth to efes on thone ealdan brunan; thæt to hagan; op be hagan to Eceles hamm; thonne a be hagan to mylen felda; thonne a be hagan to mint felda; thonon on gerihta on mint byrge; thær to burnan; andlang burnan on tha flex waran on thone hagan; thonon ut on thone feld; thæt ut to mil gemete; thonon tha ferhthe forwearde; thonon to thære twicene; andlang twicene on weahhes fen; thonon ut on wegan; andlang wegan on Pyrianford; and sithwuda hyrth sum into Pyrianforda.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini DCCCCLVI., indictione xiiii.

Testes.

† Ego Eaduui, rex Anglorun, indeclinabiliter concessi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consensi.

† Ego Oscutel, episcopus, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, subscripsi.

- A.D. 956. + Ego Anulf, episcopus, conclusi.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Byrhtferth, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.
 + Ego Ælfsinus, presul, signum agie Crucis impressi.
 + Ego Aelfsige, minister.
 + Ego Wulfrie, minister.
 + Ego Æthelgeard, minister.
 + Ego Ælfheah, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Ætheluuold, minister.
 + Ego Uulfgar, minister.

Quomodo Rex Eduuius dedit Alfero Wilmanlehtune.

Gift of
Wilman-
lehtun.

Item, idem rex Eduuius dedit Alfero senatori Wilmanlehtune; et ipse de consensu regis dedit Beate Marie et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo seruientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eduui de Wilmalehtun.

In nomine creatricis omnium rerum et dominatricis Sancte Trinitatis omnipotentis, qui solus regnum immutabile et incorruptibile atque ineffabile perpetua potestate possidet ac continet.

[continua] This word is written upon an erasure in B. vi.

Ideo ego Eaduuig, industrius Anglorum rex cætera- A.D. 956. rumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, primo anno imperii mei litteratoriis apicibus roboravi, quod cum consensu heroicorum virorum tradidi cuidam comiti non solum mihi per omnia fidei subiectione obtemperanti, verum etiam in omnibus meum velle subicienti, ceu meis caris prædecessoribus frequentativis manifestari solebat, vocitato nomine Ælfhere, modicam numinis mei partem, id est x. mansas, perenniter impendo, penes illum locum quo assertione multorum hominum profertur ita æt Wilman lehtune, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisve coedificatione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis cartam cupiditatis livore depressi violari satagerint, cum agminibus tetrae caliginis lapsi vocem audiant examinationis die Arbitris sibi dicentis, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 61.]; ubi cum dæmonibus fereris sartaginibus crudeli torqueantur in pœna, si non ante mortem digna hoc emendaverint pœnitentia.

Metæ de Wilmanlehtune.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur:—

This sind tha land gemæra æt Wilmanlehtune. Ærest æt Cranmere; of than mære andlang broces; and swa on thone thorn; and of than thorne andlang thære stræte in on hore pyt; of than pytte on thane

A.D. 956. blaean pyt; thonan on langdune ende; of langandune swa to than hlawe; of than hlawe to there sealt street; and efter strate to Wilmanforda; of Wilmanforda on Cyneferthes pyt; thonan in tha hwitan die; of there die andlang hrieg weges that in Cranmeres broce; andlang broces in to Cranmere.

Hæc carta scripta est anno Dominice Incarnationis MCCCLVI, indictione quarta decima.

+ Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter consensi.

+ Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sancte Crucis roboravi.

+ Ego Ælfsin, præsul, sigillum sancte Crucis impressi.

+ Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.

+ Ego Oseytel, episcopus, adquevi.

+ Ego Osulf, episcopus, non renui.

+ Ego Alfumodd, episcopus, subscripsi.

+ Ego Daniel, episcopus, conclusi.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Æthelsige, dux.

+ Ego Æthelnuodd, dux.

+ Ego Æltheah, minister.

+ Ego Ælffed, minister.

+ Ego Æthelmaer, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Alfumine, minister.

+ Ego Uulfstan, minister.

+ Ego Uulfger, minister.

+ Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Edmundo Anningadune.

Item, idem rex dedit Eadmundo senatori suo Anni A.D. 956. gadune; et ipse de consensu regis Deo et Beata Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii de Anningedune.

In¹ sanctæ et individuæ Trinitatis vocamine, ego Eadui² g egregius Angulsaxonum basileus cæterarum- que plebium hinc inde habitantium, crebro quidem coepi rimari quod ea quæ videntur temporalia ac caduca sunt, et quæ non videntur æternaliter mansura.

Gift of
Anninge-
dune.

Idcirco cuidam meorum optimatum cui nomen insitum est Eadmundo,² xvi. cassatos perenniter impendo, penes illum locum quo assertione multorum hominum profertur ita, æt Anningadune;³ dum vero vitale spiramen suum foverit corpus animo, jocunda nostra dapsili deditioe perfruatur; decurso scilicet suæ curriculo vitæ, heredi cuicumque⁴ voluerit impendat inperpetuum carisma,⁵ cum campis, pascuis, pratis, silvis.

¹ *In.*] Collated with the original charter in the Cottonian collection, Aug. 11. No. 45.

² *Eadmundo.*] In Aug. the name of the grantee and the quantity of the land are written in a darker

ink, apparently upon an erasure.

³ *Anningadune.*] The above remark applies to the name of the locality.

⁴ *cuicumque*] cul. Aug.

⁵ *carisma*] karisma. Aug.

A.D. 976. Hæc¹ tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis
et arcis, expeditionis juvamine. Augens fruatur Do-
mino, minuens ipse Zabulo.

*Meta.*²

Istis terminis circumscripta a-setur ante, scilicet,
upra dicta terra.

Thes sind³ tha land gemero to Annigadune.⁴ Ærest
on tha deopan rithe be eastan Bremre; swa west
ofer Bremre to cymbhema gemera;⁵ swa be cymb-
hema⁶ gemera to dentunninga gemera;⁷ of dentun-
ninga gemero⁸ swa to suntinga gemere; swa be sun-
tinga gemere to bidelinga gemere; swa thanne forth
est⁹ be bidelinga gemere; oth eft ut on Bremre.
This sint tha den stowa, brochurst,¹⁰ and beaddan
syla, and set fyrntham, and hlithwic, and strodlwic.

Hæc carta scripta est anno Domini Incarnationis
DCCC LVI, indictione viii.

+ Ego Eadwig, gratia Dei totius Britannicæ tel-
luræ rex, meum donum proprio sigillo confirmavi.

+ Ego Eadgar, ejusdem regis frater, celeriter con-
sensi.

+ Ego Oda, Dorovernensis ecclesie archipresul,
alme Crucis¹¹ signo roboravi.

¹ *Hæc* From this point the
original charter appears to be the
simplest.

² *Meta.* Omitted in Aug.

³ *Thes sind* This suit. Aug.

⁴ *Annigadune* The original is
here slightly defective.

⁵ *Cymbhema gemera* cumbhama
gemero Aug.

⁶ *Cymbhema* cumbhama Aug.

⁷ *Gemera* gemere Aug.

⁸ *Gemero* gemere Aug.

⁹ *Est* east. Aug.

¹⁰ *Brochurst* Crochurst Aug.

¹¹ *Crucis* In Aug. the cross is
added above the line at this point.

- + Ego Ælfsinus, Uuintoniensis¹ ecclesie divinus A. D. 956.
 speculator, proprium sigillum impressi.
- + Ego Oscytel placabili mente consensi.
 + Ego Osulf² non renui.
 + Ego Byrhtelm atquievi.³
 + Ego Auulf⁴ conclusi.
 + Ego⁵ Æthelstan, dux.
 + Ego Byrhtferth, dux.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego⁶ Ælfsige, minister.
 + Ego Uulfric, minister.
 + Ego Æthelgerd,⁷ minister.
 + Ego Ælfheah, minister.
 + Ego⁸ Ælfgar, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Ætheluuold, minister.
 + Ego Uulfgar, minister.
 + Ego Ælfuuold,⁹ minister.
 + Ego Ælfsige, minister.¹⁰

Quomodo Eduuius Rex dedit Eadrico Peadenwurthe.

Item, ideum rex Eaduius dedit Eadrico Peadan-
 wrthe; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ

¹ *Uuintoniensis*] Uuintaniensis. Aug.

² *Osulf*] Osulfus. Aug.

³ *atquievi*] adquievi. Aug.

⁴ *Auulf*] Athulf. Aug.

⁵ *Ego.*] Here in Aug. begins the second column of witnesses. The word "Ego" is omitted from this point.

⁶ *Ego.*] The third column here begins.

⁷ *Æthelgerd*] Æthelgeard. Aug.

⁸ *Ego.*] The fourth column commences here.

⁹ *Ælfuuold*] Alfwold. Aug.

¹⁰ *minister.*] The following endorsement occurs in Augustus; "† This is thara xvi. hida boc æt Anningadune the Eadwig cing gebocode Eadmunde ealdormen on ece yrfe." And then, in a later hand, "Concessit istam tertam cuidam optimati suo."

A.D. 936. et domui Ablendonie, et monachis ibidem Deservientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta¹ Regis Eadwii de Peblanworthe.

Gift of
Pelan
worthe.

Regnante perenniter Christo. Quid enim est in hac vita melius quam his terrenis caducisque celestia et mansura mercari? Quia omne quod videtur temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Quamobrem ego Eadwīg rex Anglorum, ac totius Britannicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terre, id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic, ubi vulgari vocabulo dicitur ac Pealdanwurthe; amodo cum securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet; se obeunte, cuiusque voluerit in carissima perenne impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi pontis et arcis ac expeditionis juvamine. Si quis vero minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora vitæ suæ, et tenebrosam Tartarum non evadere.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha landgemero to Pealdanwyrthe. Arest of .Ellaede gemara north on thome lagan; anllang lagan on standan; thome on tha die; that thome on tha ea; anllang ea on thome naulenger; thoman anllang there mylen die eft on tha ea; anllang ea oth tha byreg; and se mylen stede and that land be

¹ *Carta*. Another copy of this charter, it occurs hereafter at p. 233.

northan ea the thæрто hyrth, and thara oxena wic, A.D. 956. and seo mæd on tun ege the thær mid rihte to gebyreth, and seo east mearc eal se haga scæt est on Ælfæde mearce, and tha werbæra and seo mæd be northan ea, and tha hammas tha ther mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

† Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Cenuuald, episcopus, consignavi.

† Ego Oscytel, episcopus, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, atqueievi.

† Ego Athulf, episcopus, non renui.

† Ego Daniel, episcopus, conclusi.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuine, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Ælfmær, minister.

† Ego Uulfgar, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Eadwicus dedit Athelnotho Fifhidam

A.D. 956. Item, idem rex Eadwicus dedit Athelnotho Fifhidam; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servantibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Eadwici de Fifhida.

Regnante inperpetuum Domino nostro Ihesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum lujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in presentis vite prope consummato curriculo, humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exercetur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadwici, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuito persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Athelnod xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jam dudum ruricola illius terre nomen indiderunt at Fif hidam; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuiusque voluerit heredi derelinquat, seu supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiadi obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcive constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum A.D. 956. stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Melœ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara xiii. hide landgemæra the to Fif hidum gebyriath.

Ærest on Ydeles ige; of Ydeles ige andlang gemæres to Thatteles wege; andlang weges on mæran mores heafod; andlang mænan mores heafud on Eocene; up mid stræme to hudes lade; of hudes lade to thære scortan dic; of thære scortan dic on Ælfhrythe dic; andlang dic on holan broc; andlang holan broces on Wasan; andlang Wasan eft to Ydeles ige. Thonne is thæs landes calles xiii. healf hid.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI., indictione xiiii^a.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Oda, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

† Ego Ælfsige, Uuintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis subscripsi et confirmavi.

† Ego Cenuuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Oscytel, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consignavi.

† Ego Uulfsige, episcopus, subscripsi.

† Ego Byrhtelm, episcopus, impressi.

- A.D. 956.
- + Ego Alfmald, episcopus, corroboravi.
 - + Ego Anulf, episcopus, consensi.
 - + Ego Daniel, episcopus, conclusi.
 - + Ego Ælfere, dux.
 - + Ego Eadmund, dux.
 - + Ego Æthelmund, dux.
 - + Ego Æthelsie, minister.
 - + Ego Uulfrie, minister.
 - + Ego Æthelgeard, minister.
 - + Ego Byrlatford, minister.
 - + Ego Ælfnoth, minister.
 - + Ego Ælfgard, minister.
 - + Ego Ælfrie, minister.
 - + Ego Ælfeah, minister.
 - + Ego Ælfhere, minister.
 - + Ego Ælfeah, minister.
 - + Ego Eadred, minister.
 - + Ego Cynesie, minister.

*Quomodo Rex Edwicus dedit Brihtelmo Stowe
v. Cassatorum.*

Gift of
Stowe.

Eodem anno memoratus rex Eadwicus dedit Brihtelmo cognato suo Stowe v. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domui Abbendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, eo tenore quo supra.

Quomodo rex dedit Eadrico Peclanwythe.

Item, idem rex Eadwicus dedit Eadrico ministro suo Peclanwythe; et ipse de consensu regis Deo et Beate Marie et domui Abbendonie, et monachis ibi-

dem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemo- A.D. 956.
sinam; et hæc est carta regis hanc donationem con-
firmans.

Carta¹ Regis Edwii de Pedanwurthe.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hac ^{Gift of}
vita melius quam his terrenis caducisque cœlestia ^{Pedan-}
et mansura mercari? Quia omne quod videtur ^{worthe.}
temporaliter deficit, id vero quod non videtur sine inter-
missione permanebit.

Quamobrem ego Eaduuig rex Anglorum, ac totius
Brittanicæ telluris gubernator et rector, cuidam meo
homini vocitato nomine Eadric, modicam partem terræ,
id est v. cassatos, perpetualiter concedo illic; ubi vul-
gari vocabulo dicitur æt Peadanwyrthe; amodo cum
securitate nostrum donum vita comite sibi usurpet;
se obeunte, cuicumque voluerit in carisma perhenne
impertiat, cum campis, pascuis, pratis, silvis.

Hæc tellus a cuncto sit immunis servitu, nisi
pontis et arcis ac expeditionis juvamine. Si quis vero
minuerit hanc donationem, sciat se reum omni hora
vitæ suæ, et tenebrosum Tartarum non evadere.

Metæ de Pedanwurthe.

Istis terminis hæc tellus ambita videtur.

This sind tha land gemære to Peadanwurthe. Ærest
of Ælffede gemæra north on thone hagan; andlang
hagan on standan; thonan on tha dic; thæt thonon
on tha ea; andlang ea on thone mylenger; thonon
andlang thære mylen dic eft on tha ea; andlang ea

¹ *Carta.*] Already given at p. | repeated by mistake in the manu-
230. This duplicate copy has been | script.

A.D. 956. oth tha bryege; and se mylen stele and thæt land
 be northan ea the thær to hyrth, and thara oxena wic,
 and se mæd on tun ege the thar mid rihte to gebyreth,
 and seo east meare eal se laga set est on .Eilele
 mearece, and tha werbera, and seo mæd be northan
 ea, and tha hammas the thær mid rihte to gebyriath.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis
 DCCCCLVI, indictione xiiii^a.

Testes.

- + Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.
- + Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.
- + Ego Oda, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.
- + Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agie Crucis impressi.
- + Ego Cenuald, episcopus, consignavi.
- + Ego Oseytel, episcopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, atquevi.
- + Ego Auulf, episcopus, non renui.
- + Ego Daniel, episcopus, conclusi.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Æthelstan, dux.
- + Ego Æthelsige, dux.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Ælfrie, minister.
- + Ego Ælfmar, minister.
- + Ego Uulfgar, minister.
- + Ego Ælfuuig, minister.
- + Ego Eadric, minister.

Quomodo Rex Edwius dedit Wlfrico Cheorletun.

Item, idem rex Eaduuus dedit Uulfrico ministro A.D. 956. suo Cheorletun; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwii.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVI., indictione Gift of
Ceorlatun. xiiii, ego Eadwig, Anglicæ gentis inclitus rex, uni meo ministro, cui nomen insitum est Uulfric, v. mansas perpetualiter trado, illo in loco ubi ruricolæ appellativo usu ludibundisque nomen indiderunt æt Ceorlatun; dum vero vitale spiramen suum foverit corpus, animo jocundo nostra dapsili deditioe perfruatur; decurso scilicet suæ curriculo vitæ, heredi cui voluerit impendat in perpetuum carisma. Præfatum rus omni servitio careat, præter expeditionem, pontis et arcis munimen. Si quis vere, tyrannica inflatus potestate, infringere temptaverit hujus nostri decreti cirographum, sciat se coram Christo et angelis Ejus in tremendo Examine rationem redditurum, nisi hic prius emendare satagerit. Nam præfatum rus nullis certis terminis dirimitur, sed jugera adjacent jugeribus.

Testes.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Eadgar, ejusdem regis frater, consensi.

- A.D. 956. + Ego Olli, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.
 + Ego Ælfsinus, præsul, sigillum sanctæ Crucis impressi.
 + Ego Cennabl, episcopus, consignavi.
 + Ego Oseytel, episcopus, confirmavi.
 + Ego Osulf, episcopus, adquevi.
 + Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.
 + Ego Ælfwold, episcopus, consensi.
 + Ego Uulfie, episcopus, subscripsi.
 + Ego Athulf, episcopus, conclusi.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Æthelstan, dux.
 + Ego Æthelmund, dux.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Æthelsige, dux.
 + Ego Æthelmuob, dux.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Uulfrie, minister.
 + Ego Æthelgard, minister.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Ælfred, minister.
 + Ego Uulfgar, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Ælfwine, minister.

Quando Rex Eduardus dedit Alfrico xx. Cassatos.

Item, idem rex Eduardus dedit Alfrico parenti suo xx. cassatos; et ipse de consensu regis Deo et Beate Mariæ, et domui Abbenonie, et monachis ibidem Deo auxiliantibus, in partem et perpetuam elemosinam; et hoc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de xx. Cassatis.

Adam¹ Dei Omnipotentis nutu protogenes, ex in-
 formi materia creatus, in Edenque præcepto Trinæ
 Simplicitatis custodito, feliciter collocatus, sine alicujus
 elementi perturbatione vivens, culpa etiam prævarica-
 tionis inventa, exinde pariter expulsus, in has diver-
 sas orbis plagas, cum ergastuli ærumpna, usque ad ter-
 mini sui calcem, sicuti modo in suis postgenitis
 apparet, vitam miserabiliter finiens mortem minatam
 pertulit. Ac deinde per diversa quinque zonarum
 lineamenta ejusdem prædicti protogenis ampla innu-
 merabi[li]que pullulante prosapiæ, non solum in pa-
 triarchis et prophetis, verum etiam et in regibus, cum
 cæteris diversi ordinis conditionibus, idem crimen
 eademque pœna, quasi per debitum primæ prævarica-
 tionis ad operandam extunc naturaliter iniquitatem,
 omnes jure constrinxerat, nisi Dominus noster Jhesus
 Christus Dei Filius idemque hominis Filius, his mise-
 ricorditer spe immortalitatis attribuens, et vitam post
 mortem promittens felicem, tandem subveniret. Cæte-
 rum soli philosophi veræque sapientiæ dediti, et maxime
 religiosissimi viri condolendo mirantur intenti perdita
 amæna Paradisi, quod ex tempore Liberi patris cœ-
 tanei Noe, fabricatoris Arcæ, ac Theolis Poliniciisque
 principum Tebæ munitissimæ centum portis, propter
 istius tellure lubricam divisionem, cronicæ seditiones,
 insidiæ, latibula, bella, inter homines minime cessave-
 runt usque ad hoc spatium vitæ.

Quopropter ego Eaduuig, largiflua Sunmi Tonantis
 providentia rex Anglorum et cunctigenarum Albionis
 populorum, toto mentis et nisu meos proceres fidissi-

¹ *Adam.*] See p. 204, where a charter drawn up in nearly the same form occurs.

A.D. 956.
 Gift of
 Hannigge.

A.D. 956. nos ad Dei Omnipotentis voluntatem revocare curabo, prout potissimum, et eo amplius, mei devotissimi predecessores fecisse comprobantur. Quicquid vero tepidius vel negligentius quacumque ex causa eos egisse compertus fuero, emendare studebo. Qua de re, ob amorem vere sapientie, meo adoptativo parenti vocabulo *Elrico* xx. mansas libenti animo concedo, pro sua satisfactione chrisinque amando. Ix^o ipse mihi concelente coram testibus et idoneis proceribus me illum diligendo, hoc prefatum rus signaculo crucis Christi corrobore, quatenus cuicumque heredi, se vivendo, tribuat, vitaeque post suae discessionem, ab hujus caducitate mundi donum ipsius firmiter in aeternum permaneat, cum omnibus rebus pertinentibus, id est, campis, pratis, pascuis, piscationibus; praeter expeditionem, pontiumve necnon et arcium, praedicta terra sit ab omni fisci regale libera. Si quis (quod absit,) nostram donationem frangere conatus fuerit, sciat se anatematum esse ante tribunal Domini nostri Ihesu Christi; hac vero conditione interposita, praefata terra in vita sua bene perficiatur, et cuicumque heredi voluerit derelinquat. Annis namque Dominice Nativitatis transcriptis DCCCCLVI. indictione xiiii^a, hic collicellus conscriptus est.

Met.

Her¹ sint tha land genæro to Hannigge thara xx. hyda.

Ærest of thas cinges genære on Wanotinge² broc; andlang streames thæt hyt cymth ut on Cyllaurith³

¹ *Her*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197.

² *Wanotinge*; Wanotinge.

³ *Cyllaurith*; Ellaurith.

thæt thon andlang rithe thæt hyt cymth ut on Ec- A.D. 956 . .
cene;¹ thæt andlang Eocene thæt hyt cymth to Uulf-
mæres mylne; thæt thonne² suth on thone ealdan
broc; andlang broces thæt hyt cymth to Snoddan.
fleote, of than³ fleote to thane bradan herpathe;⁴ and-
lang herpathes⁵ thæt hyt cymth eft to thæs cinges
gemære.⁶

† Ego⁷ Eaduig, divina allubescence gratia, totius
Albionis rex, hoc donum agiæ Crucis taumate tripu-
dians roboravi.

† Ego Oda, archiepiscopus, signum Crucis impressi.

† Ego Eadgar clito, ejusdem regis adelfus, roboravi.

† Ego Ælfsige, episcopus, consensi.

† Ego Uulfsige, præsul, subscripsi.

† Ego Cynsige, antistes, corroboravi.

† Ego Cenuold, pontifex, hoc idem confirmavi.

† Ego Oscytel, consentiens, roboravi.

† Ego Osulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Athulf, præsul, hoc idem confirmavi.

† Ego Daniel, jubente rege, hanc singrapham dic-
tavi.

† Ego Dunstan, abbas, consensi.

† Ego Æthlstan, dux, cum cæteris suffraganeis hoc
donum roboravi.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfhere, comes.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Byrhtferth, dux.

† Ego Æthelmund, dux.

† Ego Æthelstan, dux.

† Ego Ælfheh, discifer.

¹ *Eccene*] Eocene.

² *thonne*] thonon.

³ *than*] thæn.

⁴ *herpathe*] herpathæ.

⁵ *herpathes*] herpathas.

⁶ *gemære*] gemæres.

⁷ *Ego.*] The names of the wit-
nesses do not occur in C. ix.

- A.D. 936. + Ego Ælfsige, discifer.
 + Ego Ælfsige, discifer.
 + Ego Eadric hoc, Deo corroborante, meo fratri
 affirmo.
 + Ego Oswerd, minister.
 + Ego Leofuine, minister.
 + Ego Eadmund, minister.
 + Ego Æthelmar, minister.
 + Ego Æthelgerd, minister.
 + Ego Osuuig, minister.
 + Ego Æthelwold, minister.
 + Ego Ælfuine, minister.

Hæc mea suffragatio in eodem loco qui vocatur a
 coligenis Hannige coram meis obtimatibus concedo, et
 perpetuaditer, me volente, maneat in Christo.

Quomodo¹ Rex Egfridus dedit Alfo Bochlande.

Tertio anno regni sui dedit rex Eaduuus Ælfoho
 duci Bochlande; et ipse de consensu regis Deo et
 Beate Marie et domui Abbendonie, et monachis ibi-
 dem Deo seruiantibus, in puram et perpetuam elemo-
 sinam; et hæc est carta regis hanc donationem con-
 firmans.

Carta Regis Egfridi de Bochlande.

Gift of Regnante Theo in perpetuum Architectorio. Dum
Bochlande. igitur secularia regimina rite Creator omnium rerum,
 ita decreverit,² ut nobis non solum que temporalia

¹ *Quomodo* [?] The corresponding
 passage in Claud. C. ix. fol. 113
 stands thus: — "Idem rex [?] eg.
 Eadwi] dedit eundam ministro suo.

Ælfhab nomine, x. manus apud
 Bochlande, et ipse huic ecclesie."
 "CARTA DE BOCHELANDA."
 [?] decrevit.

ac transitoria creaverit¹ ad victum largiendo cotidie A.D. 957.
distribuit, immo etiam iisdem ipsis momentaneis ac
labentibus æterna posse mercari permisit.

Quamobrem ego Eadui, Dei gratia rex Anglorum,
cuidam meo duci, mihi valde fideli, qui ab hujusce
patriæ gnoscis² nobili Ælfeah appellatur vocabulo, pro
obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum here-
ditate x. mansas, ubi ruricoli antiquo usu nomen
imposuerunt æt Boclande, ut ille bene perfruatur ac
perpetualiter possideat quamdiu vivat, et post se
cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supra dixi-
mus, in hereditatem æternam. Sit autem prædicta
terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera,
campis, pascuis, pratis, excepto istis tribus, expeditione,
pontis arcisve constructione.

Si quis vero, quod non optamus, contra nostrum
decretum machinari vel infringere aliquid voluerit,
sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii
ante tribunal Domini, nisi prius hic digna emenda-
verit poenitentia ante mortem.

Metæ.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

This³ sindon tha land gemaro to Boclande. Ærest
thæt⁴ Sprindles ham hyrth to Boclande and eal gama
feld to Boclandes⁵ gemære; of lytlan mores heafdan⁶ to
laurocan beorge; of laurocan beorge to casan⁷ thorne;
of casau thorne to bradan wege; of bradan wege

¹ *creaverit*] creaverat.
² *gnoscis*] gnosticis.
³ *This.*] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
C. ix. fol. 193.

⁴ *thæt.*] Omitted in C. ix.
⁵ *Boclandes*] Boclande.
⁶ *heafilan*] heafil.
⁷ *casan*] Kasan.

A.D. 957. andlang thara heafod æcera oth fisceres¹ dene; of fisceres dene to thare mæle; of thare mede ut to Wasan; of Wasan ut to ea, andlang hea² to healh were; of healh were to than westran withige; of than withige to than yrthlande; of than yrthlande on thone hig weg; of than hig wege thurh Bocland to kynan wylle; on thone heafod æcer; of than heofad³ æcere ut on thone steort; of than steorte on thone yrnendan mor; of than yrnendan more on Ælfsiges mor.

Anno Domini Incarnationis DCCCCLVII. indicatione xv.,⁴ scripta est carta.

+ Ego⁵ Eaduuig, rex Anglorum, prefatum donum indeclinabiliter concessi.

+ Ego Ælfsie, episcopus, sigillum agie Crucis impressi

+ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

+ Ego Bryhtelm, episcopus, subscripsi.

+ Ego Ælfuuold, episcopus, adqueiui.

+ Ego Bryhtelm, conclusi.

+ Ego Ælfsige, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Ælfric, dux.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Byrhtferth, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfric, minister.

+ Ego Ælfuuig, minister.

+ Ego Uulfgar, minister.

+ Ego Eaduuold, minister.

¹ *fisceres*] *fisceras*.

² *hea*] *ea*.

³ *than heafod*] *than heafol*

⁴ *ix*] Originally *xviii*. in B. vi

⁵ *Ego*] In B. vi. the witnesses stand thus.—Ego Eadwi rex; ego Uulfgar, frater regis; ego Ælfsie episcopus, consensimus.

Quo Anno dedit Rex Edwius Edrico Wurthe.

Quarto anno regni sui dedit rex Eaduius Edrico, ministro suo, Wurthe, xxx. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abben-
doniæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

A.D. 958.
Gift of
Wurthe.

Carta Regis Edwi de Wrthe.

Christo Theo in seculorum secula caelum terraque regente. Humanum genus ab orto suo fluere usque ad mortem deficiendo videtur. Sed prius omnium virtutum Amator, qui nos cupit devitare malum sectarique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad coelestia regna, quæ nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia æterna sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadwig, rex Saxonum, cuidam meo fideli ministro, vocitato nomine Eadric, xx. mansas perpetu- aliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Wurthe, ut terram jam præfatam, meo scilicet ovante concessu, tramitibus suæ possideat vitæ; deinceps namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu prædixi, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisve instructione. Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, quod opto absit a fidelium mentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maligni, in ignem æter-

A.D. 934. num, qui parate est Satanae et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41], nisi prius digna Deo penitentia veniam legali satisfactione emundet.

Predicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarebit:—

Met.

This sint tian land gemere at Wurthe thara thri-
tiza hida . . . Erest on stanbriega; of stanbriegge east
on lang Tenese that hit cynath to cinglaema gemere;
suth ondlang gemeres that hit cinth to tham hea-
fudstocun; of tham heafudstocun upon warnan hylle
to tham thorne; of tham thorne ondlang meare on
Eccene; ondlang strames oth hit sticath on cearninga
gemere; ondlang meare that hit sticath on heantun-
ninga gemere.

Hæc carta scripta est anno Dominice Incarna-
tionis DCCCXVIII, indictione xvi^a.

† Ego Eadui, rex Anglorum, indeclinabiliter con-
cessi.

† Ego Ælficus, presul, sigillum agie Crucis im-
pressi.

† Ego Byrhtela episcopus, consignavi.

† Ego Oulf episcopus confirmavi.

† Ego Ælfwald episcopus atqueivi.

† Ego Byrdelm episcopus non renui.

† Ego Daniel episcopus confirmavi.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelrige, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfdan, minister.

† Ego Byrdarth, minister.

- † Ego Ælfred, minister. A.D. 958.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Ælfric, minister.
 † Ego Ælfuig, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.
 † Ego Ælsige, minister.
 † Ego Uulfric, minister.
 † Ego Eadric, minister,
 † Ego Ealfuold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Leofric, minister.
 † Ego Beorhtnoth, minister.
 † Ego Uulfhere, minister.
 † Ego Ælfnoth, minister.
 † Ego Uuynsige, minister.

Rex Edwius dedit Eadwoldo Draitun x. Mansaram.

Eodem anno rex Eaduuus dedit Eaduuoldo ministro suo Drægtun x. mansarum; et ipse de consensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Abbendonæ, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam; et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edwi de Draituna.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno Charter of Draitune. Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII, indictione i^a, ego Eaduig, Omnicreantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribubus præordinatus in regem, anno imperii mei iiii^o, non inmemor fui quo modo et quam mirabiliter omnia Supernus Rector firmæ rationis serie gubernat atque custodit.

A.D. 928. Ideiŕeo cuidam meo fideli ministro vocitato nomine .Eduuoldo x. mansas aternaliter concedo. illic ubi Anglica appellatione dicitur æt Draitune, ut habeat ac possideat quamdiu vitalis flatus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis suæ dies aduenerit, cuiuscumque uoluerit heredi derelinquat in aternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aterna libertate iocundum cum universis que pertinent sibi. campis. pascuis. pratis. siluis. sine expeditione et pontis arcisue instructione.

Si quis uero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certauerit. sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum demonum catervas. nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.

Meter de Draitune.

Istis terminis ambitur predicta tellus.

This¹ sind tha land gemæra to Draitune. æser under æcer. .Ærest of Englafes forða on dytlamere; thonon on lacing; anollang lacing on ceale forð; thonon on mæ-r die; andlang die on mydeling;² thonon on Wanetinge; andlang Waneting³ on Oeccene; thonon on tha ealdan die; on⁴ Englafes forð.

† Ego⁵ Eaduuig, rex Anglorum, prefatam donationem concessi.

† Ego Oda, archiepiscopus cum signo signo sanctæ Crucis roboravi.

¹ This¹ Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix fol. 197 b

² *andlang Waneting*. Omitted in C. ix

³ *ealdan die; on⁴ andlang die, on Ege* The witnesses do not occur in C. ix

⁴ *die on mydeling; myde die*

occur in C. ix

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis im- A.D. 958:
pressi.

- † Ego Byrthelm, episcopus, consignavi.
- † Ego Osulf, episcopus, adquevi.
- † Ego Byrthelm, episcopus, corroboravi.
- † Ego Uulfsige, episcopus, non renui.
- † Ego Aluuold, episcopus, conclusi.
- † Ego Eadmund, dux.
- † Ego Ælfsige, dux.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Ælfheah, minister.
- † Ego Æthelgeard, minister.
- † Ego Ælfred, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Ælfuwig, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Æthelsige, minister.

*Rex Edwius dedit Cinlaf Venator Escemer
iiii. Cassatorum.*

Eodem die dedit rex Eaduui Cynlaf venatori suo ^{Gift of} Æscemere. ^{Æscemere.}
Æscemere xiii. mansaram; et ipse de consensu regis
domui Abbendonæ, testibus supradictis testantibus.

*Quomodo Rex Eduuius dedit Kinrico duorum Cas-
satorum.*

Item, eodem anno dedit rex Eaduuius Kynrico
pincernario Cern duorum cassatorum; et ipse de con-
sensu regis Deo et Beatæ Mariæ et domui Ab-
bendonæ, et monachis ibidem Deo seruientibus, in

A.D. 958. puram et perpetuam elemosinam: et hæc est carta regis hæc donationem confirmans.

Carta Regis Eduardii de Cern.

Gift of
Cern.

Regnante perhenniter Christo. Quid enim est in hæc vita melius quam in his terrenis caducisque celestia et manura mercari? quia omne quod videtur temporaliter deficit. id vero quod non videtur sine intermissione permanebit.

Qui de re ego Eadmuig rex Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fidelissimo propincuario, Kenerio nomine, duas cassaturas perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruricole antiquo usu nomen indiderunt at Cern; quatenus ille bene perfruatur ac possideat quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat in aeternam hereditatem. Sit autem predictum rus liberum ab omni mundiâli obstaculo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, excepto communi labore expeditione, pontis arcisque constructione.

Si quis autem infringere temptaverit, quod absit, sciat se rationem redditurum coram Deo et angelis ejus, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit. Predicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Peracta est autem ista donatio libera anno MCCCLVIII. ab Incarnatione Dominica, IIII. anno volvente mei imperii.

Mota.

This sint the landgemaro Cirices by Cern thara twegra hyda. First there land sore broe seyt on Cern; thenen of land sore broce on that anlype

ellyn; thonne of than æhlupan ellyne on Hodduces A.D. 958.
 hancgran; of Hodduces hancgran on tha ænlypan ac;
 and of thære ace on thære hearawod; thonon anlang
 hearwodes oth there thorn; of thære thorne on
 Aniges ham; of Haniges hamme on Cern; thonne of
 Cern on thone broc; of than broce on hæthennan
 byriels; of than hæthenan byrielse on heath dune;
 on stodlege get; of thæne gete on thone broc;
 andlang broces eft on Cern.

† Ego Eaduuig, rex Angolsaxonum, hoc donum
 cum triumpho agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelmus, præsul, confirmavi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Byrhtelmus, episcopus, conductavi.

† Ego Ælfuoldus, episcopus, assignavi.

† Ego Daniel, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfgar, regis propinquus, testificavi.¹

† Ego Byrhtferth, ejusdem frater, testificavi.

† Ego Ealdred, regis discifer, testificavi.

† Ego Ælfuuig, regis pincerna, testificavi.

† Ego Ordgar, minister.

† Ego Leova, minister.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Byrhtnoth, minister.

† Ego Byrhtic, minister.

† Ego Æthelsie, minister.

Quomodo Rex Edwius Wlfrico Denchesurthe.

Item, eodem anno dedit rex Eaduuus Uulfrico
 ministro suo Denchesuurthe decem cassatorum; et

¹ *testificavi.*] In this and the following instances the character for the word which is here extended

“*testificavi,*” stands thus in the manuscript, t’.

A.D. 938. ipse de consensu regis Deo et Beate Mariae et domui Abendonie, et monachis ibidem Deo servientibus, in puram et perpetuam elemosinam, et hæc est carta regis hanc donationem confirmans.

Carta Regis Edvii de Denchesworthe.

Charter of
Denches-
worthe.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Omnium visibilium et invisibilium rerum Creatore in perpetuum regnante, et a summo cæli fastigio omnia regnorum jura disponente. Cunctis eni quæ sunt vera cernentibus manifestum est, quod presentis vite prosperitas mundi strepitu deficiente corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, æterna justitia comparatur.

Unde ego Eaduuig rex, Anglorum gubernator et rector, cuidam meo fidelissimo ministro, qui ab in-cunabulis sue infantilitatis nomen accepit Culfrie, v. cassatos perpetualiter concedo, in illo loco ubi ruri-cole appellativo usu ludibundisque vocabulis nomen indididerunt ac Denesnurthe. Habeat autem possideatque vite sue tempore meum regare donum; et postquam universitatis viam adierit, cuiuscunque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Sit autem prædicta terra cum omnibus ad se rite pertinentibus libera, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arcive constructione.

Si quis autem, quod non optamus, hanc nostram donationem infringere vel mutare sategerit, horribiles inferni fuscæ valvas sentiat, atque terribiles demonum cohortes suis obtutibus demnenter aspiciat.

*Mætæ de Dencheswrthe.*Istis¹ terminis hæc tellus ambita videtur.

A.D. 958.

This sind tha land gemæro æt Dencesuurthe. Arest on Cilla rithe; thæt west on muttic on tha dic; on Ordulfes gemæro to ceapan² hlæwē; andlang dic on land broc; andlang broces to than northarn³ Deneceswrthe gemæra;⁴ thonon east ryhte eft on Cillan rithe; thonon⁵ thær sud thær wer⁶ onfengon; that⁷ licgath thær tha threo hida on than northan⁸ Deneceswyrthe undaelede.

† Ego Eaduuig, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

† Ego Ælfsinus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Byrhtelm, consignavi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuold, episcopus, atqueivi.

† Ego Daniel, episcopus, non renui.

† Ego Eadmund, dux.

† Ego Æthelsige, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfheah, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Ælfred, minister.

† Ego Ælfuuig, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

¹ *Istis.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 197.

² *ceapan*] ceawan.

³ *northarn*] northran.

⁴ *gemæra.*] Omitted.

⁵ *thonon*] thonne.

⁶ *wer*] we ær.

⁷ *that*] thonne.

⁸ *northan*] northran.

A.D. 958. + Ego Uulfgar, minister.
 + Ego Uulfric, minister.

Hæc carta scripta est anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII, indictione I^a.

De Morte Eadwii Regis.

The death
 of Eadwig
 and accession
 of
 Eadgar.
 A.D. 959.

Rege Eadwigo cedente in fatum sine liberis, divina disponente clementia successit ei in regnum rex illustris Eadgarus, frater ejus uterinus. Iste vero rex Eadgarus cum jam proventus ad regni solium sceptrigera potiretur potestate, sic vet[er]em hominem cum actibus suis jurgi meditatione studuit exuere, ut in ipso tam concupiscentia oculorum pariter et superbia vite penitus abolitari videretur. Licet enim ætas virens et forma decens, dignitas præminens, et copia divitiarum, bonos mores sæpius emollire et pudorem cordis soleant extirpare, non est tamen aurum ejus obscurnatum ob amorem rerum transeuntium more fluentis aque, quin in omnibus et per omnia divinis obtemperatis præceptis, et quicquid ad honestatis et dignitatis augmentum illi Deus misericorditer imperiit, totum ad Ipsius honorem et regni sui salubritatem sagaciter actitare satageret. Nec mora de novo novus miles effectus rex Eadgarus donis naturæ insignitus et gratiæ, quasi pugil armatus contra Diabolam megerothianam in hæc convalle flebili viriliter sustinuit nec succubuit, quia Adjutor factus est ei et Protector qui inbecilli David de robusto Golia triumphum contulit. Quid multa? rex Eadgarus a beato Dunstano, pariter et a sancto Athelwoldo ceterisque Angliæ sapientibus, decenter instructus, improbos oppressit, rebelles resurguit, justos et molestos mansuetis dilexit, destructas Dei renovavit ecclesias ac honorifice ditavit, et monasteria circiter xl. construi

jussit, abjectis a cœnobiis clericis, monachorum et sanctimonialium catervas aggregavit. Proficiscens itaque rex de virtute in virtutem inde in tantus ac talis est effectus, ut non minus prædicabilis putaretur Anglis quam Romulus Romanis, Cyrus Persis, Alexander Macedonibus, Artaxerses Parthis, Karolus Magnus Francis. A.D. 959.

De Privilegio et Cartis Edgari Regis.

Nunc vero de regis hujus munificis liberalitatibus erga hanc sacratissimam domum Abendonæ, insimul et de libertatibus ejus possessionumque ad eandem abbatiam pertinentium sua auctoritate roborata, mentionem facere duximus necessarium. Primo ergo ponendum est ipsius privilegium; deinde cartæ ponendæ, quibus possessiones subsequentes huic domui confirmavit. Tertio, cartæ hominum suorum, qui de consensu suo cartas eisdem cartis confirmatas huic domui contulerunt, et ab illo tempore usque ad præsens tempus inconcussa permanent, et gratia Dei perpetuum robur obtinebunt. Quarto vero, tam cartas ejus quam suorum apponemus, possessiones olim nostras confirmantes. Quæ vero possessiones, licet ad præsens minime cedant in usus nostros, nihilominus tamen stetit per regem et suos quin cartæ eorum de eisdem possessionibus perpetuum robur obtinerent, si antiqui hostis versutia et hominum cupiditas creca, insuper et potestas permisisset regia. Regis itaque Edgari privilegii tenor hic est.¹

Liberality
of King
Edgar.

¹ est.] See p. 169, where a copy of the same charter has already occurred. At this point an illumination in B. vi. fol. 63, represents King Edgar. C. ix. fol. 114 b.,

here sums up the above narrative in the following words:—

“*De Rege Eadgaro.*”

“Defuncto itaque rege Ædwio frater ejus Eadgarus a cunctis

Privilegium Edgari Regis.

A D. 959.
Edgar's
charter of
confirmation.

Altitroni Moderatori imperio triviatim instruimur ut illi oppido subjecti suppeditantes famulemur, qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-formi plasmatum materia, almo ad Sui similitudinem instinctum spiramine, universis que in infinis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens, paradisiacæ amenitatis jœcunditate, colaterrana, Eva scilicet comite, decentissime collocavit; larvaria pro dolor! seductus cavillatione, versipellis suavisibilisque tergiversatione viraginis plectectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus seculo letum promeruit perpetuum. Vaticinantibus siquidem prophetis, et cœlitus superni Regis diuturna clandestino presagia degmante prominentibus nitide orthodoxis, eulogium ex supernis deferens, non ut Judeorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepilissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenas anagogico infrustrans famine, nosque ob obtusi cœcitate umbramini ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelicis supernis elapsus luminibus in aurem intemperate Virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cœcuisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibecando proclamat: "Beata es, Virgo Maria, que credidisti! Perficiuntur

regni principibus rex constituitur De regis vero hujus munificis littera statibus circa hunc locum, et Libertate ejus remque ille pertinentiam sua auctoritate roborata, breviter hic perstraximus."

It then passes on to the "Privilegium Edgari Regis," as above, of which it omits the prologue, and commences with the words "Ego Edgar, Altitrono."

in te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu ! A.D. 958. incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensuum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum, [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis præcluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.

Hinc¹ ego Eadgar, Altitrone amminiculante Anglorum cæterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, ut hujus libertatis Altitrone Moderatoris clementia merear optinere consortium, rura quæ olim a prædecessoribus nostris largita sunt, injuste ab infidelibus quondam abstracta, in Gæging videlicet x. mansas, in Gosie xv., in Weorthe xxx., in Earmundes leah v., Abbandunensi ecclesiæ restituens Domino nostro ejusque genetrici Mariæ, ad usum monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Gratuita itidem Domini gratia instinctus, monachis præfato Abbandunensi² regulariter degentibus, monastici æternam privilegii ut prædecessores nostri concedo libertatem, quatenus post decessum Ætheluardi abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quæ³ sibi universa præfati cœnobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem juste ex eodem fratrum cuneo eligens constituat. Hujus privilegii libertas deinceps usu perpetuo a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam, tyrannica fretus contumacia, in prædicto monasterio jus arri-

¹ *Hinc.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 114, which commences at this point.

² *præfato Abbandunensi*] in præfato Abbandunensi monasterio.

³ *quæ*] quem.

A.D. 958. piens exerceat potestatis, sed ejusdem cenobii collegium perpetuae, ut praedixi, libertatis gloriatur privilegio. Sit autem praefatum monasterium omni terrene servitutis eodem tenore liberum, quo a praedecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Coenulfo rege catholico, vetusto continetur privilegio, Rethuno abbate optinente, solutum. Agri equidem ad usus monachorum Domino nostro Ihesu Christo ejusque genetrici Mariae praeis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a me ipso meoque patruo Eadredo rege fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetualiter sint libertatis. Nam rex praefatus rus, quod Abbandun nuncupatur, quod rex Ceadwalla¹ Domino nostro Ejuoque genetrici Mariae praeis temporibus devoto concesserat animo, in quo praedecessores nostri diabolica decepti avaritia aedificium regale sibi injuste construxerant, ecclesiae Dei restituens interdixit ut regum nemo inibi pastum requireret, nec aedificium in sempiternum construeret. Quod ego Eadgar, Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in aeternum praecipio. Tempore siquidem quo rura quae Domino devoto concessi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes eliderunt, sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine praecipimus ut catholicorum nemo eadem recipiat, sed a cunctis repudiatae fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epylepticus, philargiriae seductus amentia, quod non optamus, hanc nostrae munificentiae dapsilitatem ausu temerario infringere temp-

¹ quod rex Ceadwalla; quod Ceadwalla.

taverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei eccle- A.D. 958.¹
siæ, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et
Sanguinis Jhesu Christi Filii Dei, per quem totus ter-
rarum orbis ab antico¹ humani generis inimico liberatus
est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte
deputatis, nisi prius hic digna satisfactione humilis
pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis
agere præsumpsit; nec in vita hac practica veniam
nec in theorica requiem apostata obtineat ullam, sed
æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus
crucietur.

Metæ de Gainge.

This² sind tha landgemæra to Gaing. Ærest of
Lillan læwes crundle middewærdan to Loddere beorge;
thonan to grenan lince westewardan; of than lince
to earnes dune westwærde; thonon to holan dic east-
wærde; andlang thære dic twa furlang northweard;
thonne east be heafdan twa furlang; andlang fura on
thone lytlan wyl; andlang wylles on Lacing broc;
andlang broces eft on Gæing broc; andlang broces on
tha æwylma; thonne andlang hearpathes on Frige-
dæges trow; of than treowe andlang weterdene west
to thære deopan dene; of thære dene to than readan
stane; of thæn stane eft on Linllan læwes crunde.

Metæ de Gosie.

This³ sind tha lan gemæra to Gosige. Ærest on
tha mærdic estwærde; thæt innan Tealeburnan; and-
lang Tealeburnan thæt innan Ecen;⁴ andlang Eoccen
thæt innan tha mærdic; of tha mærdic thæt innan

¹ *antico*] antiquo.

² *This.*] Collated with the du-
plicate in Claud. C. ix. fol. 194b.

³ *This.*] Collated with the du-
plicate, as above.

⁴ *Ecen.*] Eoccen.

A.D. 938. tha furh; of tha furh that innan that rithig; of than rithige that innan landbroc; andlang landbroces furth on buten thone ham eft on tha merlic este-wardle.

Metu de Wyrthe.

This¹ sind tha land gemære to Wyrthe. Ærest of Eocæn on tha gemerlæc; andlang læc be westan Cearna graf be than andheafdan to Eadulfes pytte; thonne andlang slædes to than heafolæcere northe-warden; thonon ondlang acres to than andheafdan; that to than hæthan byrges on tha ealdan die; andlang die to than portwege; thonne on tha deopan furh; thonne on tha stanbrige on Temese; ondlang Temese to than thorn stybbe æt Cingtunninga gemære; thonne to than heathan² byrgese; thonne on tha near die be eastan Ælfsiges cotan; andlang die a to than pothe; thonne ofer thonne mor on tha heafda; thon³ thone wanweg; andlang weges to than thorn stybbe with thone weg; thonne on Eocæn on that merslede estwardle; andlong Eocæn that eft on tha marlæc.

Metu de Earmundeleslæt.

This⁴ sind tha landgemæra to Earmundeleslæt. Ærest of Sandforla on tha fulen læc; andlang thas gemerlagan ut to than coten; thanan andlang gemæres on heasel die; andlang stræte ut on styrian pol; andlang thare die east to Wasan; thonon on Hrocan længe northwardle; andlang die on ufewardle Hægdune; that up on Snobles hylle ufewardle to than

¹ *Tha* = Claud. C. ix. fol. 191 b
² *heathan*, Æthenum.

³ *thon* = that on.

⁴ *Tha* = Claud. C. ix. fol. 191 b.

haran stane; thonon to thæn ealdan wulfhagan; A.D. 958.
 thonne¹ andlang slædes thæt to læces forða;⁵ thonne
 andlang Lucringes eft on Sandford.

Anno² Dominicæ Incarnationis DCCCCLVIII., indictione
 secunda, scripta est hujus munificentiae singrapha, his³
 testibus consentientibus quorum inferius nomina, se-
 cundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis
 decusatim, Domino disponente, karaxantur.

† Ego Eadgar, Britanniae Anglorum monarchus, hoc
 tamate⁴ agiae Crucis roboravi.

† Ego Dunstanus, Dorobornensis ecclesiae archi-
 episcopus, ejusdem regis benivolentiam consensi.

† Ego Oscytel, Eboracensis basilicæ primas in-
 segnis, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf,⁵ præsul, canonica subscriptione manu
 propria hilaris subscripsi.

† Ego Bryhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege,
 signum sanctæ Crucis lætus impressi.

† Ego Adulf, pontifex, testudinem agiæ Crucis inte-
 pidus hoc donum corroboravi.

† Ego Alfuold, antistes, trophæum sanctæ Crucis
 hanc regis donationem consolidavi.

† Ego Æthelstan, legis Dei catascopus, hoc eu-
 logium propriu manu depinxi.

† Ego Daniel,⁶ speculator commissarum plebium,
 lætabundus fore consensi.

† Ego Eadgiuu, ejusdem regis ava, hanc largiti-
 onem cum sigillo sanctæ Crucis firmavi.⁷

¹ *thonne*] thonon.

² *Anno*.] Claud. C. ix. fol. 115.

³ *his*] his aliisque.

⁴ *tamate*] taumate.

⁵ *Osulf*.] From this point C. ix.
 gives the names only of the wit-
 nesses.

⁶ *Daniel*.] Here C. ix. reads, as
 applicable to the previous episcopal
 witnesses, "episcopi, canonica sub-
 scriptione manu propria hilariter
 subscripsimus."

⁷ *firmavi*] largitionem firmavi.

A.D. 958. + Ego Æthelnuod, abbas Abbdunensis conobii,
hæc sintagma triumphans dictavi.

+ Ego Alfuold,¹ Domino concedente, abbas, huic
dapsilitati assensum præbui.

+ Ego Ealdred, Christo allubescente abbas, Crucis
modum gaudens imposui.

+ Ego Ælfere, dux.²

+ Ego Ælfeah, dux.

+ Ego Æthelstan, dux.

+ Ego Thelwold, dux.

+ Ego Brihtnød, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Æthelmund, dux.

+ Ego Ælfgar, minister.

+ Ego Ælfuine, minister.

+ Ego Brihferth, minister.

+ Ego Æthelsige, minister.

+ Ego Osuwig, minister.

+ Ego Eadric, minister.

+ Ego Osuard, minister.

+ Ego Osulf, minister.

+ Ego Uulfgar, minister.

+ Ego Uulfhere, minister.

+ Ego Æthelsige, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Uulfhelm, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfred, minister.

+ Ego Ealdred, minister.

+ Ego Æthelsige, minister.

+ Ego Ælfeah, minister.

+ Ego Ælfuine, minister.

¹ Claud. C. ix. 11. In C. ix. this and the following attestations are contracted in form.

² Claud. C. ix. 11. To this and the following attestations Claud. C. ix. adds "annuimus," and here the witnesses end in that copy.

- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Ealdred, minister.
- † Ego Leuing, minister.
- † Ego Ælfwig, minister.
- † Ego Ælfuine, minister.
- † Ego Ætheluuuard, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Ælfric, minister,
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Cyneric, minister.
- † Ego Uuihtsige, minister.
- † Ego Eanulf, minister.
- † Ego Leofa, minister.
- † Ego Ælfnoth, minister.
- † Ego Aluuold, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Ceoleah, minister.
- † Ego Brihtric, minister.
- † Ego Alfuuold, minister.
- † Ego Atheluuold, minister.
- † Ego Eaduuig, minister.
- † Ego Ordgar, minister.
- † Ego Ælfmær, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Ordnoth, minister.
- † Ego Orduuold, minister.
- † Ego Osmær, minister.
- † Ego Lefing, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ætheric, minister.
- † Ego Byrhtelm, minister.
- † Ego Ælfuuuard, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Brihtuuold, minister.
- † Ego Æthelferth, minister.
- † Ego Ætheluuuard, minister.

A.D. 958.

- A.D. 978. † Ego Eadulf, minister.
 † Ego Sigelm, minister.
 † Ego Æthelm, minister.
 † Ego Eadric, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Mercham.

Gift of
Mercham.

Confirmat² nos sacrae auctoritatis Scriptura dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc" [Job i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob remunerationem majoris pramii aliquantulum ruris particulam, l. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Mercham profertur, ad ecclesiam Beatae Mariae genetricis Dei ac Domini nostri Ihesu Christi, in loco qui dicitur Abbandum, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi,³ ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostrae devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinetu disruptat. Sit autem praedicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum prefato largitus sum cenobio, ab omni terrena servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pentis arcisque restoratione.

¹ *Carta.*—Cand. C. ix. f. 119.
 "De Mercham.

² Item, apud Mercham l. cassatis ad Abbandum rex ipse concessit, anno Domini Incarnationalis MCCCLXX., praedictis testibus concurrentibus.

³ *Carta* in *MS. DE MERCHAM.*
 "Confirmat nos," &c. (as above.)

⁴ *Confirmat.*—Cand. l. with the duplicate copy in Cand. C. ix. f. 119.

⁵ *Christi*; Domini.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc AD. 965. donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda proditore Christi æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatam rus hinc inde giratur.

Metæ.

This¹ is thara fiftig hyda landgemæra to Merc-hamme. Ærest of Eoccan on mæne mor; of mæne moere up on hwite more; of hwite more on heafoces hamme; of hæuokes hamme² on Tubbaforða; of Tubbaforða andlang mores to Æppeltune on thone³ broc; of thæn broce on thone pæth; of thane pathe on thone ealdan hege; of than ealdan hæge⁴ on Pyrtan more; of Pyrtan more thæt eft on Eoccan.⁵

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Oscitel, archiepiscopus, præsul sigillum agiæ Crucis impressi.

† Ego Atheluold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adquievi.

¹ *This.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 195.

² *of hæuokes hamme.*] Omitted in C. ix.

³ *on thone.*] The words "on

thone" are erroneously repeated in B. vi.

⁴ *than ealdan hæge*] than hæge.

⁵ *Eoccan*] Eoccen.

- A.D. 963. + Ego Osulf, episcopus, corroboravi.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Ælfheah, dux.
 + Ego Æthelwine dux.
 + Ego Osac, dux.
 + Ego Byrihtnoth, dux.
 + Ego Ascunig, abbas.
 + Ego Osgar, abbas.
 + Ego Ælfstan, abbas.
 + Ego Æthelgar, abbas.
 + Ego Brihtferth, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Ælfmuerd, minister.
 + Ego Æthelmuerd, minister.
 + Ego Wulfstan, minister.
 + Ego Eadwine, minister.
 + Ego Leofwine, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Æthelsige, minister.
 + Ego Æthelsige, minister.
 + Ego Æthelmuerd, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Uulfgeat, minister.

Fribford, Appeltun, Leoie, fuerunt tempore **Edgari** regis membra de Mercham; quarum mete partim hic distinguntur, partim alibi.

Mota de Leat.

Ærest of than hæce to Dutlemeres hele; of Dudenares hele to merelege; of merelege to stanlege; of stanlege to thær dunlege; of thær dunlege swa eft innen thære hæce.

Carta¹ Regis Edgari de Cumenora.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta simul, Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

A.D. 968.
Gift of
Cumenore.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xxx. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Cumenoran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo sanctæque ejus ecclesiae beatæ Dei genetrice Mariæ dedicatæ,² loco qui celebri æt³ Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiae, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.⁴

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 118 b.

“DE CUMENORA.

“Item, hoc eodem anno ipse rex largitus est apud Cumenora xxx. mansas Abbendonensi ecclesiae, ea qua et alia constitutione, et eisdem consultoribus testibus.”

“CARTA EADGARI REGIS DE CUMENORA.”

Here the preamble is omitted, and the charter begins with the words

“Ego Eadgar.”

² *dedicatæ*] dicats.

³ *æt.*] Omitted in C. ix.

⁴ Here ends the duplicate in C. ix.

Metis.

A.D. 968. His metis prefatum rus hinc inde giratur.

This¹ sind tha land gemara to Cumenoran. Ærest of Sterigan pole to thære die; andlang dicea to infyrde, a be mare on Temese; andlang Temese on walleahe; of walleahe that on tha ealdan die; andlang thære die on feower gemara; of iiii. gemara on ruhan leahe; of ruhan leah on thone baran stan; of than stane that on Wase; of Wase eft on Stirigan pole.

Anno² ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha. his testibus consentientibus. quorum inferius nomina caraxantur.

+ Ego Eadgar, rex totius Britannie, prefatam donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agie Crucis consignavi.

+ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem trophaum agie Crucis impressi.

+ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesie episcopus, consignavi.

+ Ego Atheluuold, Uuintaniensis ecclesie episcopus, predictum donum consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

+ Ego Alfuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

+ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

¹ This.] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

not contain the remainder of this charter.

² Anno.] Claud. C. ix. does

- † Ego Alfuold, episcopus, subscripsi. A.D. 968.
 † Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
 † Ego Ælfric, abbas.
 † Ego Æsuuig, abbas.
 † Ego Osgar, abbas.
 † Ego Athelgar, abbas.
 † Ego Ælfere, dux.
 † Ego Ælfeah, dux.
 † Ego Ordgar, dux.
 † Ego Æthelstan, dux.
 † Ego Ætheluuine, dux.
 † Ego Bryhtnoth, dux.
 † Ego Bryhtferth, dux.
 † Ego Ælfuuine, minister.
 † Ego Ætheluuuard, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Osuuuard, minister.
 † Ego Ælfuuuard, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Offerth, minister.
 † Ego Ætheluuuard, minister,
 † Ego Aelfric, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Æthelsige, minister.
 † Ego Æthelferth, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Eadric, minister.
 † Ego Uulfisige, minister.
 † Ego Uulfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfric, minister.

*Quomodo Wilton, Seouccurt, Hensteseie, Eaton,
fuerunt Membra de Cumenora.*

A.D. 968. Fuerunt autem Uuihtham, Seouccurt, Hensteseie, Eaton, membra de Cumenora temporibus Eadgari regis Anglie, habentes cassatos xxv.; nunc vero Hensteseie membrum est de Bertona, Uuihtcham et Seouccurt militibus data, Eaton omnino ablata.

Meta de Eatun.

Ærest¹ of Cearwyllan on thas elines ende; of thas elines ende on smalan acceras; of smalan acceras to Eatunne; of Eatunne andlang Dude weges on langan mores ende; of langan mores ende on grenan leorh; the on call thorn; of call thorne the eft on Ceare wylle foron Cyrices hlawe.

Carta Regis Eadgari de xx. Hulis in Draitun.

AD 960. Confirmat² nos sacre auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc" [Job i. 21.]; et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre³ quid poterimus [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius

¹Ærest. — Cant. C. ix. fol. 200.

²Carta Regis. — Correlated with the duplicate copy in Cant. C. ix. fol. 115 b., where it is introduced by these words. — Item, apud Drag-

tin xx cassatos loco eodem largitus est sub eodem abbate."

³Verum nec ab eo auferre; ab eo verum auferre.

Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob A.D. 960. remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vicenis comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Drægtun¹ profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliqua² temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.³ Prædictarum enim mansurarum, xx.⁴ scilicet, patruus meus Eadredus rex uni pridem militi devoto,⁵ Eaduooldo nomine, in æternam largitus est hereditatem, et postea, ipso jam ex hac vita migrante, eidem restituit cœnobio. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus⁶ temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This⁷ sind tha landgemæra to Draitune. Ærest of Eglafesforda on Dythmere; thannan on Lacing; and-

¹ *Drægtun*] Draigtun.

² *aliqua*] aliquo.

³ *dirumpat*] dirumpat.

⁴ *xx.*] x.

⁵ *devoto.*] Omitted.

⁶ *præsumptuosus*] præsumpœrit.

⁷ Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 195.

A.D. 960. lang Lacing on Cealeford; thanan on mærdlic; andlang die on Mydeling; up of Mydeling with northan Hyrdgraf; that on gerihtan on Waneting; andlang Waneting on Oeccene; thanan on tha ealdan die; andlang die on Eglafesford.

Anno¹ Dominicæ Incarnationis DCCCCLX. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina² notantur.³

Testes.

- + Ego Eadgar, Anglorum basileus, corroboravi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Oseytel, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Osulf, episcopus, adquievi.
- + Ego Athulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrthelm, episcopus, confirmavi.
- + Ego Athelnuold, abbas.
- + Ego .Elfhere, dux.
- + Ego .Elfheah, dux.
- + Ego .Ethelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Athelnuold, dux.
- + Ego .Elfgar, minister.
- + Ego .Elfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego .Elfmig, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Uulfigar, minister.

¹ Anno. Claud. C. ix. fol. 115 b. | ² notantur. Here ends the copy
³ nomina in præcedentibus instituta sunt. | in C. ix.

A.D. 968.

- + Ego Osueard, minister.
- + Ego Osuuig, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Hannie xx. cassatarum.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen, pro incerta futurorum mutabilitate annorum, cirographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, viginti² videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hanige nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sanctæque Ejus ecclesiae, Beatæ Dei Genetricique Mariæ dicatæ, loco qui celebri æt Abbendune nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei ibidem³ degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

¹ *Carta.*] Claud. C. ix. fol. 119 contains another copy, which, however, omits the preamble, and is thus introduced:—

“DE HANNIE.

“Item, apud Hannie x. mansas rex idem uti alia concessit eccle-

sie Abbendonensi eodem anno et eisdem fautoribus.”

“CARTA EADGARI REGIS DE HANNIE,” (&c. as in the text.)

² *viginti.*] Written upon an erasure, opposite which, in the margin, the numerals xx. occur.

³ *ibidem*] inibi.

A.D. 908. Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sancte Dei ecclesie, aeternis laratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis prefatum rus hin[c] inde giratur.

Metu de Hanuige.

This¹ sind tha landgemaera to Hanige. Ærest on tha caldan die at tham heafod stoccan; andlang die on waneting; thaet andlang streames on thone readan mare; on Cyllerithe; thonne went hit thaer est; thaet andlang streames oth hit seyt on Oeeseve; thaet andlang Oeeseve oth hit seyt on caldan Waneting; thonne went hit thaer uuest andlang streames oth hit seyt on Suoldan fleot middleweardne; thonne went hit thaet west on tha heafda thaet hit cymth on thone smalan weg; thaet andlang weges oth hit goth eft on tha caldan die.²

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi MCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

+ Ego Eadgar, rex totius Britanniae, prefatam donationem cum sigillo sancte Crucis confirmavi.

+ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiae Crucis consignavi.

¹ This is collated with the duplicate. ² *Idem*. Here ends the copy in the original. (See fol. 175 b.)

† Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem tro- A.D. 968.
phæum agiæ Crucis impressi.

† Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
consignavi.

† Ego Atheluuold, Uuintaniensis ecclesiæ episcopus,
prædictum donum consensi.

† Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

† Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

† Ego Winsige, episcopus, consolidavi.

† Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

† Ego Ælfstan, episcopus, roboravi.

† Ego Ælfric, abbas.

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Ælfere, dux.

† Ego Ælfeah, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brihtnoth, dux.

† Ego Bryhtferth, minister.

† Ego Ælfuuine, minister.

† Ego Atheluuheard, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Osulf, minister.

† Ego Osuuheard, minister.

† Ego Ælfuuheard, minister.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Offerth, minister.

† Ego Atheluuheard, minister.

† Ego Ælfric, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Æthelferth, minister.

† Ego Alfuuold, minister.

- A.D. 963. + Ego Eadric, minister.
 + Ego Uulfsig, minister.
 + Ego Uulfnoth, minister.
 + Ego .Elsige, minister.
 + Ego .Elfric, minister.

[*De¹ Ora.*

Item, apud Oran x. cassatos idem rex simili donatione ecclesie Abendonensi eodem anno, et cislem fautoribus concessit]

Carta² Regis Elyrici de Ora x. Cassatorum.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sacerdotum et decreta iudicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum, circigraphorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Eadgar, totius Britannie basileus, quandam telluris particulam, decem videlicet cassatos, loco qui celebri ac Oran nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo, sancteque Ejus ecclesie, Beate Dei Genetricis³ Marie dicatae, loco qui celebri ac Abendonum nuncupatur onomante,⁴ ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis, Osgaro obtinente abbate, a-ter-

¹ *De.* This passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 120.

² *Carta.* Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol.

119, which omits the preamble.

³ *genetricis*; The termination "cis" occurs in the margin of Bvi.

⁴ *onomante*; onomate.

na largitus sum hereditate. Sit autem prædictum A.D. 968, rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri¹ incendiis lugubris cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur; si non satisfactione emendaverit congrua, quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This² sind tha land gemæra æt Oran. Ærest of Winter mere andlang riht gemæres on hærgraf; thonan andlang hagan ut thurht Bradanlea, that on tha heofdstocces³; thonan on Wealcotes leahe northwearde; thonan andlang hagan on Sandan dene; thonon on byscoptes weg; andlang weges eft on Wintermære.⁴

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXVIII, scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agisæ Crucis consignavi.

¹ *baratri.*] In B. vi. the word "jugiter" is here written with a style in the margin.

² *This.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 195.

³ *heofdstocces*] *heafdstoccas.*

⁴ *mære.*] Here ends the copy in Claud. C. ix.

- A.D. 968. + Ego Oseytel archiepiscopus, triumphalem trophæum agie Crucis impressi.
 + Ego Ælfstan, Londoniensis ecclesie episcopus, consignavi.
 + Ego Athelmold, Uintoniensis ecclesie, prædicitum donum consensi.
 + Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
 + Ego Alfuold, episcopus, consignavi.
 + Ego Osuold, episcopus, roboravi.
 + Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.
 + Ego, Alfuold, episcopus, subscripsi.
 + Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
 + Ego Ælfrie, abbas.
 + Ego Æscunnig, abbas.
 + Ego Osgar, abbas.
 + Ego Athelgar, abbas.
 + Ego Ælfere, abbas.
 + Ego Ælfeah, dux.
 + Ego Ordgar, dux.
 + Ego Athelstan, dux.
 + Ego Athelwine, dux.
 + Ego Brytnoth, dux.
 + Ego Brytferth, minister.
 + Ego Ælfwine, minister.
 + Ego Athelwucard, minister.
 + Ego Uulfstan, minister.
 + Ego Osulf, minister.
 + Ego Osuuard, minister.
 + Ego Ælfwucard, minister.
 + Ego Ælfige, minister.
 + Ego Osferth, minister.
 + Ego Athelwucard, minister.
 + Ego Alfric, minister.
 + Ego Alfuold, minister.
 + Ego Athelsige, minister.
 + Ego Athelferth, minister.
 + Ego Ælfuold, minister.

- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Uulfsige, minister.
- + Ego Uulfnoth, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfric, minister.

A.D. 968.

Carta¹ Regis Edgari de Bedene.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens:— Gift of Bedene. A.D. 965.
 “Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc,” [Job i 21]. Et iterum:—“Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus” [1 Tim. vi. 7.]

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Bydene profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi² ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.³ Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 120.

² *Christi*] Domini.

³ *dirumpat*] dirumpat.

A.D. 963. digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, aeternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore aeternaliter lugubris puniatur.

Termini¹ vero hujus libri jaecnt in libro Cincedel.

Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXV. scripta est haec carta, his² testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, prefatam donationem concessi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo agni Crucis roboravi.

+ Ego Athelnuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfstan, episcopus, atquievi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboraui.

+ Ego Ælfhere, dux.

+ Ego Ælfheah, dux.

+ Ego Athelwine, dux.

+ Ego Oslac, dux.

+ Ego Byrhtnoth, dux.

+ Ego Æscuwig, abbas.

+ Ego Osgar, abbas.

+ Ego Ælfstan, abbas.

+ Ego Brihtferth, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Ælfuueard, minister.

+ Ego Atheluuuard, minister.

+ Ego Uulfstan, minister.

+ Ego Leofuine, minister.

+ Ego Ælfrie, minister.

¹ *Termini*] This clause does not occur in C. ix. prædicta testibus consentientibus, the remainder of the charter being omitted.

² *his testibus consentientibus*] au-

- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Atheluerd, minister.
- + Ego Alfric, minister.
- + Ego Eaduuine, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Uulfgeat, minister.

A.D. 965:

[*De¹ Dencesurthe.*

Item, rex ipse dedit ad Abbendoniam ii cassatos terræ apud Deniceswrthe, eodem anno prædicto a Nativitate Domini, et eisdem consultoribus faventibus.]

Carta² Regis Edgari de Denchesuurthe.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens:—“Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus illuc revertar” [Job, i. 21]. Et iterum:—“Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus.”

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii aliquantulam ruris particulam, ii comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Denceswurthe profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ Genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libentur concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ

¹ *De.*] The duplicate copy, Claud. C. ix., fol. 118. Col. 2. furnishes the passage introduced into the text.

² *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 119 b, in which the preamble is omitted.

A.D. 965. devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cenobio, ab omni terreno servitutis jugo libera, tribus is¹ exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctu hoc donum violare immutareve presumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.²

His metis præfatum rus hinc inde giratur. Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta est carta.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatum donationem concessi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

+ Ego Oseycel, archipresul, sigillum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Athelnuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Ælfstan, episcopus, atqueivi.

+ Ego Osulf, episcopus, corroboravi.

+ Ego Ælfere, dux.

+ Ego Ælfeah, dux.

+ Ego Athelwine, dux.

+ Ego Oslac, dux.

+ Ego Brihtnoht, dux.

+ Ego Æscuwig, abbas.

+ Ego Osgar, abbas.

¹ is; hic.

[² puniatur] Here ends the copy
in C. ix.

- A.D. 965.
- + Ego Alfstan, abbas.
 - + Ego Athelgar, abbas.
 - + Ego Brihtferth, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ælfueard, minister.
 - + Ego Atheluueard, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Eduuine, minister.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Atheluueard, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Uulgeat, minister.

Carta Regis Edgari de Spersholt x. Cassatorum.

Quæcumque enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiuntur, quamquam sermo tantum absque textu sufficeret, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesiæ pulsant, idcirco operæ pretium censuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ diffinita sunt paginis scripturarum adnectere, ne inposterum oblivione tradita ignorentur.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, x. videlicet mansas, in loco qui dicitur æt Spersholte, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacing dictum,¹ etiam et unum molendinum æt Hirdegrafe cum xii. agrorum portione pertinentem ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Æthel-

¹ dictum.] Altered by erasure; possibly "dicitur" is meant.

A.D. 963. sic, perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vite sue, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis, et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem predicta terra libera ab omni regali tributo, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

Si quis vero cupiditate inlectus temptaverit irritam facere aut frangere hujus decreti difinitionem, sciat se in tremendo examine rationem redditurum. His autem limitibus præfatum rus undique circumgirari videtur.

Meta.

Erest¹ at Sunemannes wyrthige; on² of than wyrthige on gerilte on tha heafulstoccas; of than heafulstoccam on thone rugan hline nithewearde; thonon on gerilte on Bryxstanes garan sutheweardes;³ of than garan on Duddes dene; of there dene on thone ealdan garan suthewarden; thonon on gerilte on tha bradan stanas; of than stanun on Hodan hlew, of than hlewe on Hremnes byrig westwarden; of Hremnes byrig on Leacumb; thonon riht andlang streames that on Tealburnan; andlang Tealburnan; that on tha rithe; andlang rithe on thone thornstuf on Bulandie; andlang dices on thas cinges seypena; of than seypenna on that rise bed; of than risebedde on thas cinges thornas; thonon on gerilte on that bean furlang; thonon on Suelles ufewardan; of Suelles linc, that eft on Sunemannes weorthig;

¹ *Rest.* Collated with the duplicate copy in Chart. C. ix. f. 19.

² *on.* Omitted.
³ *on's weardes.* The termination of this word is uncertain.

and thær hyrth in an Hyrde wic æt Badalacing, and A.D. 968.
 an hid landes and xii. æceras mædde, and an miln
 æt Hyrde grafe and xii. æceres landes.¹

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione
 Domini DCCCCLXIII. ; et hujus deni constipulatores ex-
 stiterunt quorum inferius nomina scripta videntur.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex, propria manu signum sanctæ
 Crucis expressi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.

+ Ego Cynsie, episcopus, consensi.

+ Ego Beorhtelm, episcopus, consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, consensi.

+ Ego Byrhtelm, episcopus, consensi.

+ Ego Alfuold, episcopus, consensi.

+ Ego Uulfric, episcopus, consensi.

+ Ego Ælfere, dux.

+ Ego Ælfheah, dux.

+ Ego Eadmund, dux.

+ Ego Athelstan, dux.

+ Ego Beorhnoth, dux.

+ Ego Athelmund, dux.

+ Ego Atheluuine, dux.

+ Ego Ælfuuine, minister.

+ Ego Byrhferth, minister.

+ Ego Alfuold, minister.

+ Ego Oswyrd, minister.

+ Ego Osulf, minister.

+ Ego Eanulf, minister.

+ Ego Athelsie, minister.

+ Ego Ordgar, minister.

¹ landes.] Here ends the copy in Claud. C. ix.

Carta Regis Elyari de Estune.

A.D. 964.
Gift of
Estune.

Celestis patriæ perfrui voce quimus evangelica,
transitoria si contempnentes adheremus perpetua.

Tripudians etenim hujus sophiæ munere fretus, ego
Eadgarus, gentis Anglorum et barbarorum atque gen-
tilium rex ac prelux, in laude Christi dicentis,
"Erunt duo in carne una" [Matt. xix. 5], lateranea-
mea mihiq[ue] dilectæ, cui nomen Ælithrythe, regni
mei ejusdem ruris numen x. mansurum in æternam
impertius¹ sum traditione, ibidem qui priscorum voci-
bus nuncupatur ac Eastune. Hæc igitur tellus pre-
fatam, omnibus cum appenditiis, silvis et campis,
pascuis atque pratis, meorum consilio satellitum, pon-
tificum, comitum, militum, anno ab Incarnatione Do-
mini nostri Jhesu Christi DCCCCLXIII., anno v. im-
perante me, suprataxata lateranea meæ tanta liber-
tate concessi ut possideat veluti quamdiu vixerit
absque mundiali tributo; post mortem vero carnis,
cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat et tribuat
in æternam hereditatem.

Si autem (quod absit,) aliquis, diabolico inflatus
spiritu hunc² meæ compositionis ac confirmationis
donum infringere temptaverit, sciat se novissima ac
magna examinationis die cum Juda proditore, qui Filius
Perditionis³ dicitur, æterna confusione edacibus ineffa-
bilium tormentorum flammis periturum, nisi hic assiduus
precibus prius obtabilem consequi mereatur indulgen-
tiam. Prædicta siquidem tellus istis terminis circum-
cincta clarescit.

¹ *impertus*. Originally "imper-
petuus." But altered by expunc-
tion.

² *hunc*. So altered from "hoc"

³ *Filius Perditionis*. See Joh-
xvii. 12.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Eastune.

A.D. 964.

Ærest of hacce broc on rugan dic; thonne andlang weges on thone fulan forda; of than fulan ford on Eanulfing thorn; of than thorne on thone hwitan holan weg; of than hwitan wege andlang langan dune; thæt eft on thone stanihtan wege; of than wege on thone crundel; thonon on gerihta on broc-hulle slæd; of than slade on hiccan thorn; thonon ofer Bleobyrig dune on hæccelas dic; thonne andlang thære dic thæt eft on hæcce broc.

+ Ego Eadgar, totius Albionis insulæ archons, hanc meam donationem cum titulo agiæ Crucis prænotavi et perpetuo cirographo prænotavi.

+ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archian-tistes, divino fulcimine regale donum consignavi.

+ Ego Atheluuoldus, Uuintoniensis divinus¹ triumphale dividuæ Trinitatis sigillum impressi, et propriæ manus subscriptione imposui.

+ Ego Osulf, episcopus, consignavi.

+ Ego Osuuold, episcopus, atqueivi.

+ Ego Byrhtelm, episcopus, non renui.

+ Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

+ Ego Athulf, episcopus, impressi.

+ Ego Eadelm, episcopus, consensi.

+ Ego Aelfstan, episcopus, prænotavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, confirmavi.

+ Ego Uulfsige, episcopus, conclusi.

¹ *divinus.*] These blanks occur in B. vi.

- A.D. 964.
- + Ego Ælfrie, abbas.
 - + Ego Ælfstan, abbas.
 - + Ego Osgar, abbas.
 - + Ego Æscunig, abbas.
 - + Ego Ordbriht, abbas.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Ælfeah, dux.
 - + Ego Æthelstan, dux.
 - + Ego Ætheluuine, dux.
 - + Ego Byrtnoth, dux.
 - + Ego Byrtferth, minister.
 - + Ego Ælfuuine, minister.
 - + Ego Ordgar, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ætheluuerd, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Eanulf, minister.
 - + Ego Alfanold, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Atheluuuard, minister.
 - + Ego Offerth, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ealdred, minister.
 - + Ego Uuiltsige, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Leofsig, minister.
 - + Ego Ælfhelm, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Uulfhenh, minister.
 - + Ego Uulfsige, minister.
 - + Ego Ælfred, minister.
 - + Ego Alfrie, minister.
 - + Ego Uulfrie, minister.
 - + Ego Ætheric, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Æskeburi.

Quamvis enim regalium dignitatum decreta et salu-
 berrima regnorum consilia, manente inmunitatis sin-
 grafa, jugiter fixa firmaque perseverent, attamen² quia
 nonnumquam tempestates et mundi turbines fragilem
 vitæ cursum humanæ pulsantes, contra divina supernæ
 affirmationis ac legitima jura illidunt. Idcirco ordine
 litterarum ac cartarum scedulis sunt roboranda, ne
 fortuito casu successorum progenies posterorum, igno-
 rato præcedentium patrum cirographo, inextricabilem
 horrendorum braratorum³ voraginem incurrat.

A.D. 960.
 Gift of
 Æskbury.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae gubernator
 et rector, cuidam ministro qui a peritis Wulfric appel-
 latur vocabulo, rura, quæ ei ob ejusdam offensaculi
 causa interdicta fuerant, perpetualiter restituo, æter-
 nam libertatem concedens, quatinus ipse quandiu in
 hoc mortali deguerit seculo, sine alicujus honeris gra-
 vitate liberaliter possideat, et post suæ vitæ obitum,
 quibuscumque sibi placuerit heredibus incontaminata
 derelinquat. Hæc etenim sunt terrarum illarum no-
 mina quæ rex præfatus Uulfrico æternaliter liberavit;
 Æscesburht⁴ et Denicesuurthe, Garanford, Cifanlea,
 Stanmere, Ceadelanuurthe, Boxoran, Bennaham, Wyr-
 tingas, Ticeburnan, Steddanhm, Tullingtun, Pæccin-
 gas, Puningas, Intimbre.

Si quis (denique quod non optamus) hanc nostram
 libertatem cupiditatis livore depressi violare satagerint,
 agminibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant ex-
 aminationis die Arbitris sibi dicentis: "Discedite a

¹ *Carta.*] Collated with the original in the Cotton collection, Augustus ii. 40, from which the following variations are derived:—

² *attamen*] *adtamen*.

³ *braratorum*] *barathrorum*.

⁴ *Æscesburht*] *Æcesburuh*.

A.D. 960, me, maledicti, in ignem æternum:" [Matt. xxv. 41.]; ubi cum demonibus ferreis sartaginibus crudeli torqueuntur in pena, si non ante mortem digna hoc emendaverint penitentia. Delit enim prædictus minister regi præfato centum xx. mancasas auri prolatissimi causa hujus libertatis.

Scripta est namque hujus libertatis cartula anno Dominicæ Incarnationis MCCCLX., his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, caraxantur.

- + Ego Eadgar, rex, hanc libertatem concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osetel,¹ archiepiscopus, roboravi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, corroboraui.
- + Ego Athulf, episcopus, consensi.
- + Ego Alfuold, episcopus, consensi.²
- + Ego Athelnuold, abbas, depinxi.
- + Ego Ælfhere,³ dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelnuold, dux.
- + Ego Byrtnoth, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Athelmuud, dux.
- + Ego Alfgar, minister.
- + Ego⁴ Alfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Eadric, minister.
- + Ego Osneard, minister.
- + Ego Osulf, minister.

¹ Osetel = Osetel.

² Alfuold = Alfuold.

³ Ælfhere = Here. Here the second

column of witnesses in A. ends.

⁴ Alfuine = The third column here

begins.

- † Ego Uulfgar, minister. A.D. 960.
 † Ego Uulphere, minister.
 † Ego¹ Athelsige, minister.
 † Ego Alfsige, minister.
 † Ego Uulhelm, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Alfred, minister.
 † Ego Aldred, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Alfheah, minister.
 † Ego² Alfuine, minister.
 † Ego Atheluuine, minister.
 † Ego Ealdred, minister.
 † Ego Leouing,³ minister.
 † Ego Alfuig, minister,
 † Ego Alfuine, minister.
 † Ego Æthelueard, minister.
 † Ego Æthelferth, minister.⁴

[Idem⁵ rex concessit cuidam suo ministro vocabulo Gift of
 Wifstan x. mansas apud Wisclea, eo tenore, ut cui- Wissele.
A.D. 968.
 cumque post suum decessum heredi vellet donare, liber-
 tatem donationis regia auctoritate inde haberet. Unde
 ille hanc ecclesiam de Abbendona heredem post exitum
 suæ vitæ fecit, prædictis fautoribus consentientibus,
 anno ab Incarnatione Dominica DCCCCLXVIII.]

¹ *Ego.*] Here commences the fourth column.

² *Ego.*] And here the fifth column.

³ *Leouing*] *Leving*. This word has been tampered with in B. vi.

⁴ *minister.*] The following indorsement occurs on the back of

Aug. :—“† This is calra thara landa freols the Eadgar cyning geedfreolsade Wulfrice his thegene on ece yrfe.”

⁵ *Idem.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. B. vi. fol. 120 b. col. 1.

Carta¹ Regis Edgari de Wissele.

A.D. 96^a. Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Cunctis supernorum sacramenta donorum celitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in presentis vite prope consummato curriculo humana prosperitas iniquorum hominum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est venie, festinemus laqueum totis nisibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choras mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Uulfstan, decem mansas perpetualiter concedo in illo loco ubi jamdudum ruricola illius terre nomen indiderunt ut Uniscelea; quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus. Cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, ceu supradiximus, in aeternam hereditatem. Sit autem predicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, silvis; exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem stultitie temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flamivomans tetrorum demonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire maluerit.²

¹ *Carta*; Collated with the duplicate in C. ix. fol. 120 b. ² *maluerit*. Here ends the copy in C. ix.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi A.D. 968. DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrapha; his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxari videntur.

Testes.

- + Ego Eadgar, rex totius Britanniaë, præfutam donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.
- + Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agis Crucis consignavi.
- + Ego Oscutel, archiepiscopus, triumfalem trophæum agis Crucis impressi.
- + Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.
- + Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, roboravi.
- + Ego Alfuold, episcopus, consolidavi.
- + Ego Osuuold, episcopus, subscripsi.
- + Ego Uuinsige, episcopus, corroboravi.
- + Ego Alfuold, episcopus, atquievi.
- + Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.
- + Ego Ælfere, dux.
- + Ego Ælfeah, dux.
- + Ego Ordgar, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuine, dux,
- + Ego Brihtnoth, dux.
- + Ego Ælfric, abbas.
- + Ego Æscuuig, abbas.
- + Ego Osgar, abbas.
- + Ego Athelgar, abbas.
- + Ego Brihtferth, minister.
- + Ego Ælfuuine, minister.
- + Ego Atheluuheard, minister.

- A.D. 968. † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Osuueard, minister.
 † Ego .Elfueard, minister.
 † Ego .Elfige, minister.
 † Ego Offerth, minister.
 † Ego Atheluueard, minister.
 † Ego .Elfrie, minister.
 † Ego Alfuold, minister.
 † Ego Athel-ic, minister.
 † Ego Athelferth, minister.

Carta Regis Edgari de Licchelde.

G. of Regnante Zabaoth in perpetuum Domino nostro
 Licchelde. Iesu Christo. Universa scilicet divitiarum facultas
 et temporalis gazae possessio, quae praedecessorum
 anxie sollicitudo per indefessa laborum emulamenta lu-
 cratur, pro dolor! incertis heredibus interdum, optatis
 saepe exossis, derelinquitur. Quemadmodum Psalmi-
 graphus improvidam humani generis socordiam con-
 quirens increpat: "Thesaurizat, et ignorat cui congre-
 gat ea" [Ps. xxxix. 6.]; necnon sagax divinae ser-
 monis sophista caelestique bibliothecae janitor metrica
 foundia fretus catalectico cecinit versu.

Quapropter ego Edgar, Rex Anglorum ceterarum-
 que gentium in circuitu persistentium, quoddam ruris
 praedilium, x. scilicet cassatas, cui solicolae hujusce
 provinciae antiquum indiderunt vocabulum aet Lhinc-
 gelade, cuidam matronae ingenuae, quae mihi afinitate
 mundialis erroris conjuncta est, quae ab istius patriae
 gnosticis eleganti .Elfgifu appellatur vocamine, pro
 obsequio ejus devotissimo perpetua largitus sum here-
 ditate; ut ipsa, vita comite, cum omnibus utensilibus,
 pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compes habeat;
 et post vite suae terminum quibuscumque voluerit

cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædic- A.D. 966.
tum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus
exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve re-
stauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud
quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
sortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis
lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque
complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His
metis hoc rus giratur.

Metcæ.

This sind tha landgemæra to Hlincgelade. Of Linc-
gelade andlang ea to Yttinga forda; of tham forde
andlang stræte to Tumbaldes treowe; of thane trewe
andlang strete on thone midlestan hlau; of thanne
hlawe andlang stræte to seofan hlawan; of seofan
hlawan to than anum hlawe; of tham anum hlawe
to bærllice crofte to than upheafdan; of than up heaf-
dan on mærdene middewealde to than rithige; of than
rithie be thæra æcera heafdan to than ealdan dic;
andlang dices eft innan tha ea.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
DCCCCLXVI. scripta est hujus donationis singrafa, his
testibus consentientibus quorum inferius nomina car-
axantur.

† Ego Eadgar, rex totius Britanniæ, præfatam
donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego Dunstan, Dobornensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum triumpho agiæ
Crucis consignavi.

† Ego Oscutel, archiepiscopus, triumphalem trofæum
agiæ Crucis impressi.

- A.D. 966.
- + Ego Ælfstan, Landoniensis ecclesie episcopus, consignavi.
 - + Ego Athelnuold, Uintoniensis ecclesie episcopus, predictum donum consensi.
 - + Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
 - + Ego Alfuold, episcopus, consignavi.
 - + Ego Osmold, episcopus, roboravi.
 - + Ego Uninsige, episcopus, consolidavi.
 - + Ego Alfuold, episcopus, subscripsi.
 - + Ego Ælfstan, episcopus, corroboravi.
 - + Ego Alfric, abbas.
 - + Ego Escuwig, abbas.
 - + Ego Osgar, abbas.
 - + Ego Ordbrigt, abbas.
 - + Ego Ælfere, dux.
 - + Ego Ælfheah, dux.
 - + Ego Ordgar, dux.
 - + Ego Athelstan, dux.
 - + Ego Athelnuine, dux.
 - + Ego Byrhtnoth, dux.
 - + Ego Brihtferth, minister.
 - + Ego Ælfuine, minister.
 - + Ego Athelnucard, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Osulf, minister.
 - + Ego Osuuard, minister.
 - + Ego Ælfuuard, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Osferth, minister.
 - + Ego Athelnuuard, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Athelferth, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Uulfisige, minister.

- † Ego Uulfnoth, minister.
 † Ego Ælfsige, minister.
 † Ego Ælfric, minister.

A. D. 966.

Carta Regis Edgari de Hamstede.

In Summi Tonantis onomate. Cum cujus hic trans- Gift of
 euntis mundi felicitas in adversis successionibus sedulo Hamstede.
 permixta et conturbata prospicitur, et universa visi-
 bilia atque delectabilia ornamenta hujus cosmi cotidie
 ab ipsis amatoribus transeunt, et idcirco felices quique
 ac sapientes cum his transitoriis mundi divitiis jugiter
 mansura gaudia adipisci desiderat.

Quapropter ego Eadgar, totius Britanniae guber-
 nator et rector, quandam ruris particulam, iii. videlicet
 cassatos, loco qui celebri Hamstede nuncupatur voca-
 bulo, cuidam ministro mihi opido fidei, qui ab hujusce
 patriae gnosticis nobili Eadric appellatur vocabulo, pro
 obsequio ejus devotissimo, perpetua largitus sum here-
 ditate; ut ipse, vita comite, cum omnibus utensilibus,
 pratis videlicet, pascuis, silvis, voti compos habeat; et
 post vitæ suæ terminum quibuscumque voluerit cle-
 ronomis immunem derelinquat. Sit autem prædictum
 rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus ex-
 ceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve re-
 stauracione.

Si quis autem hanc nostram donationem in aliud
 quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
 sortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis
 lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque
 complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
 congrua quod nostrum decretum deliquit.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Meter.

A.D. 961. This sind thara iiii. hida landgemara to Hamstede.
 .Erest of suthewardan fif aceran on that rithe;
 on tha unithigas; of than unithigan on heafel stoccas;
 thanan andlang hagan to Geceleage eastward;e;
 thanan andlang hagan on risemere; thanan to Beomat
 lege thar mereweg utset; thanan andlang weg;es on
 Geceleage; thanan andlang weg;es to than forda; of
 than forda andlang hagan; that eft to fif aceran.

Anno Domini: Incarnationis DCCCLXI scripta est
 hac carta, his testibus e-cclesiasticis quorum inferius
 nomina notantur.

Testes.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus.
- + Ego Osetel, archiepiscopus.
- + Ego Osulf, episcopus.
- + Ego Burthelm, episcopus.
- + Ego Athulf, episcopus.
- + Ego Osuold, episcopus.
- + Ego Athelnuold, episcopus.
- + Ego Alfere, dux.
- + Ego Alfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Alfger, minister.
- + Ego Alfwine, minister.

- + Ego Burhtferth, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Atheluuine, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Athelsige, minister.

A.D. 970.

Curta Regis Edgari de vii. Cassatis de Kingestune.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Anno ^{Gift of} Dominicæ Incarnationis DCCCCLXX., ego Eadgar, Omni- ^{Kings-} creantis disponente clementia Angligenarum rex, divino ^{tune.} ductus amore ab eodem Deo et Domino nostro populis et tribus præordinatus in gregem, cuidam meo fideli diacono vocitato nomine Brihteah vii. mansas æternaliter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur Cingestun, ut habeat atque possideat quamdiu vitalis flatus corpus aluerit illius. Cum autem suæ dissolutionis advenit dies, cuicumque voluerit heredi derelinquat in æternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum a æterna libertate jocundum, cum universis quæ pertinent sibi, campis, pascuis, pratis, sine expeditione et pontis arcisve instauratione.

Si quis vero hominum hanc meam donationem cum stultitiæ temeritate jactitando infringere certaverit, sit ipse gravibus per colla depressus catenis inter flammivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius hic ad satisfactionem venire voluerit.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, præfatam donationem concessi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

+ Ego Oscutel, archiepiscopus, sigillum agiæ Crucis impressi.

+ Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

- A.D. 967. † Ego Osulf, episcopus, consensi.
 † Ego Alfuuold, episcopus, conclusi.
 † Ego Alfere, dux.
 † Ego Alfeah, dux.
 † Ego Atheluuine, dux.
 † Ego Oslac, dux.
 † Ego Brihtnoth, dux.
 † Ego Aseuuig, abbas.
 † Ego Osgar, abbas.
 † Ego Alfstan, abbas.
 † Ego Athelgar, abbas.
 † Ego Brihtferth, minister.
 † Ego Alfsige, minister.
 † Ego Alfuuuard, minister.
 † Ego Atheluuuard, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Eaduuine, minister.
 † Ego Leofuuine, minister.
 † Ego Alfrie, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Atheluuuard, minister.
 † Ego Alfrie, minister.
 † Ego Uulfgeat, minister.

Carta Regis Edgari de Bragenfelda.

Gift of In nomine Domini nostri Ihesu Christi. Anno ab
 Bragenfeld. Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCCLXVII,
 indictione x., ego Eadgar, divina allubescente gratia
 rex et primicerius Anglorum, aliquantulam ruris par-
 tem ab accolis aestimatam¹ mansiuiculis, in loco qui
 dicitur ac Bragenfelda, meo comiti Boarhtnotho libe-

¹ *aestimatum.*] The numeral is omitted in B. vi.

ram, præter arcem, pontem, expeditionemque, in A.D. 967. perpetuum jus libenter admodum concedo, quatinus diebus vitæ suæ possideat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat.

Quod si quisque (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et hujus doni constipulatores extiterunt quorum inferius nomina caraxari videntur.

† Ego Eadgar, rex Anglorum, hoc donum largitus sum.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Oscytel, archiepiscopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alfuold, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Alfstan, episcopus, consensi et subscripsi.

† Ego Uuinsige, episcopus, consensi.

† Ego Osuuold, episcopus, consensi.

† Ego Osulf, episcopus, consensi.

† Ego Eadelm, episcopus, consensi.

† Ego Alfere, dux.

† Ego Athelstan, dux.

† Ego Alfeh, dux.

† Ego Ordgar, dux.

† Ego Byrhtnoth, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Byrhtferth, minister.

† Ego Atheluueward, minister.

† Ego Alfuine, minister.

† Ego Ordwald, minister.

† Ego Athelsige, minister.

† Ego Alfuold, minister.

† Ego Uulfstan, minister.

† Ego Ælfelm, minister.

Carta Regis Hedgari de Hocanedisce.

A. D. 963.
Gift of
Hocan-
edisce.

Annunte Alitroni Moleratoris imperio: totius Al-
bionis triuatiu potitus regimine, non inmemor ob hoc
mibi recidiva fore concessa ut his terrenis aeterna lu-
crarer.

Quapropter ego Eadgar basileus, quandam rusculi
particulam, sub destinatione v. videlicet cassatos, loco
qui celebri ac Hocanedisce nominatur, cuidam minis-
tro mihi oppido fidei, qui ab hujusce patrie gnosticis
nobili Wlfnoth appellatur vocabulo, pro obsequio ejus
devotissimo perpetua largitus sum hereditate; ut ipse,
vita comite, cum omnibus utensilibus voti compos ha-
beat; et post vite sue terminum quibuscumque volu-
erit eleonomis inuicem derelinquat. Sit autem pre-
dicta rus omni terrene seruitutis jugo liberum; tri-
bus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve
restauracione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud
quam constituimus transferre voluerit, privatus con-
sortio sancte Dei ecclesie aeternis baratri incendiis
lugubris jugiter cum Juda Christi proditorum ejusque
complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit
congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis prefatam rus hinc inde giratur.

Nota.

This sind the landgenetra to Hocanedisce.

Maest ut on Beonan feid; on Beonan feid on oran
weg; of oran weg on thone ealdan heafod hagan; of
thone heafod on fearu feid heafod wuda; on fearu feid

[p. 2.] The termination of this word is altered in B. vi.

that sticath on Temese; andlang Temese that hit A.D. 963.
 cymth to tham stoccan andlang furan on Eseeawaford;
 up an dlang furan on thone grenan weg; of on Beo-
 nan feld.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII scripta est
 hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius
 nomina notantur.

- † Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, concessi.
- † Ego Oscutel, archiepiscopus, concessi.
- † Ego Osulf, episcopus, concessi.
- † Ego Atheluol, episcopus, concessi.
- † Ego Alfere, dux.
- † Ego Alfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Atheluine, dux.
- † Ego Byrhtferth, minister.
- † Ego Alfuine, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Uulfhelm, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Osuueard, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Aldred, minister.
- † Ego Ælsige, minister.
- † Ego Alfuine, minister.

Carta Regis Edgari de Æthedingetun.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Chis- Gift of
 to. Omnia visibilium et invisibilium rerum Creatore Athered-
 in perpetuum regnante, et a summo cœli fastigio omnia ^{ingtune.}
 regnorum jura disponente. Cunctis ea que sunt
 vera cernentibus manifestum est, quod præsentis vitæ

A.D. 961. prosperitas mundi strepitu deficiente corrumpitur. Nunc igitur de rebus temporalibus, si bene dispensentur, aeterna justitia comparatur.

Unde ego Eadgar, basileus Anglorum, cunctarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli ministro vocitato nomine Ælfrico ix. mansas perpetualiter concedo illie ubi Anglica appellatione dicitur ac Ætheredingetune. Habeat autem possideatque meum regale donum quamdiu vivat; et post se cuicumque voluerit heredi aeternaliter derelinquat. Sit autem praedicta terra ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus quae ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in minimis, campis, pascuis, pratis, silvis, sine expeditione et pontis arcisque instructione.

Si quis autem infringere certaverit, (quod absit,) sciat se reum omni ora vite suae, et tenebrarum Tartarum non evadere, nisi prius hic digna satisfactione emendare maluerit.

Istis terminis ambitur praedicta tellus.

Thas nigon hida lieggead on gemang othran gelal-
laude feldlas gemane, and maeda gemane, and yrth-
land gemane.

Acta est haec profata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Ihesu Christi DCCCCLXI. indictione iiii.

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, profatam donationem concessi.

+ Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis donationem agiae Crucis impressi.

+ Ego Byrhtelm, Uintoniensis ecclesiae episcopus, testulincam sanctae Crucis subscripsi et confirmavi.

+ Ego Osult, episcopus, consignavi.

- † Ego Osuuold, episcopus, corroboravi. A.D. 961.
 † Ego Alfuuold, episcopus, non renui.
 † Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
 † Ego Cynsige, episcopus, atque ievi.
 † Ego Ælfstan, episcopus, conclusi.
 † Ego Atheluold, episcopus, consensi.
 † Ego Alfuuold, episcopus, consensi.
 † Ego Alferē, dux.
 † Ego Alfhcah, dux.
 † Ego Athelstan, dux.
 † Ego Eadmund, dux.
 † Ego Atheluold, dux.
 † Ego Byrhtnoth, dux.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Birhferth, minister.
 † Ego Alfuuine, minister.
 † Ego Alfsie, minister.
 † Ego Osuueard, minister.
 † Ego Osulf, minister.
 † Ego Atheluueard, minister.
 † Ego Eanulf, minister.
 † Ego Uulfstan, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Uulfgar, minister.
 † Ego Alfuuold, minister.
 † Ego Atheluine, minister.
 † Ego Uulfhere, minister.
 † Ego Alfuuig, minister.
 † Ego Uuihtsige, minister.
 † Ego Ordgar, minister.
 † Ego Ealdred, minister.

Carta Regis Edgari de Mordune.

Christo Theo in seculorum secula cœlum terram- Gift of
 que regente. Humanum genus ab ortu suo fluere us- Mordune.

A.D. 962. que ad mortem deficiendo videtur; sed pius omnium virtutum amator, qui nos cupit devitare malum sectarique bonum, cotidie de lacrimarum valle ad celestia regna, que nostrarum mentium sensus excedunt, ire feliciter monstrat, quia eterna Sanctorum gaudia nunc cogitatione penetrari possunt.

Unde ego Eadgar, rex Anglorum, cuidam meo fidei ministro, vocitato nomine Eadwine, xx. mansas perpetualiter concedo, illic ubi Anglica appellatione dicitur at Mordune, ut terram jam prefatam, meo scilicet vivente concessu, tramitibus sue possident vite; deinceps namque sibi succedente cuicumque voluerit heredi derelinquat, seu preelixa, in eternam hereditatem. Sit autem predictum rus liber ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dicuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; sine expeditione, et pontis arvisve instructione.

Minuentibus vero atque frangentibus hanc donationem, quod opto absit a fidelium mentibus, fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur:—"Discedite a Me, maledicti, in ignem eternum, qui paratus est Satanae et satellitibus suis" [Matt. xxv. 41.], nisi prius digna Dei penitentia veniam legali satisfactione emendent.

Predicta siquidem tellu istis terminis circuncuncta clare sit:—

M. 62.

This¹ sind tha landgemeto to Mordune.

Ere: on Higford; of Higforda anlang Hroselburnum on Unoff; anlang strumes on² Purtanige

¹ *Th.*— Collated with the original. | *Clau.* C. ix. fol. 200.
 please copy of the boundaries in | *Th.* of.

uuestwerdne; on¹ Purtanige northeuuerdan; eft ut A.D. 962. on worfestream;² andlang streames on wude³ bricge; thanon⁴ ut on æsclace thær æsclæcƷ fylth ut on Wuorf; up ongean stream on thæs langan furlanges eastende; thanne⁵ east on tha ealdan dic; of thære caldan dic on Grindewylles⁶ lace an furlang; thanon on Ættenpæn⁷ on thone ellen styb; thanon⁸ a be ecge on tha medenunga;⁹ of thære medenunge¹⁰ nither on thone ealdan uuithig on Ættanpennes¹¹ læce; thonon on hortan¹² ford; of thon forde¹³ on filican slæd; andlang slædes on thone ealdan wylle; thonne ut on Haaddanduneslæd; andlang slædes oth bradan weg; of bradan wege andlang slades ut on Hagford.¹⁴

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII., scripta est hæc carta, his testibus consentientibus, quorum inferius nomina caraxantur:—

Testes.

+ Ego Eadgar, rex Anglorum, indeclinabiliter concessi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

+ Ego Oscutel, archiepiscopus, præsul, sigillum agiæ Crucis impressi:

¹ on] of.	⁸ thanon] thonne.
² worfestream] weorre stream.	⁹ medenunga] medemunga.
³ wude] wudu.	¹⁰ medenunge] medemunga.
⁴ thanon] thonne.	¹¹ Ættanpennes] Ættenpennes.
⁵ thanne] thonne.	¹² hortan] hnottan.
⁶ Grindewylles] Grundewylles.	¹³ thon forde] thæm forda.
⁷ thanon on Ættenpæn] thonne on Ættenpen.	¹⁴ Hagford.] Here ends the copy in C. ix.

- A.D. 962. + Ego Byrhtelm, episcopus, consignavi.
 + Ego Osulf, episcopus, confirmavi.
 + Ego Alfmold, episcopus, non renui.
 + Ego Osmold, episcopus, atqueivi.
 + Ego Cynsige, episcopus, corroboravi.
 + Ego Athelmold, abbas.
 + Ego Alfere, dux.
 + Ego Alfheah, dux.
 + Ego Eadmund, dux.
 + Ego Athelwine, dux.
 + Ego Beorhtnoth, dux.
 + Ego Byrhtferth, minister.
 + Ego Alfwine, minister.
 + Ego Alfwold, minister.
 + Ego Ulfgar, minister.
 + Ego Alfric, minister.
 + Ego Osferth, minister.
 + Ego Leofsige, minister.
 + Ego Eamulf, minister.
 + Ego Ælfhelm, minister.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Leofric, minister.
 + Ego Byrhtrie, minister.
 + Ego Ordgar, minister.
 + Ego Leofa, minister.

Acta Edgari Regis de Dudington.

Gift of Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
 Dudington MCCCLVIII, Indictione i, ego Eadgar, divina allubescen-
 te gratia rex et primicerius Merciorum, aliquantulum
 rursus partem, quaterdenis aestimatum mansuuetis,
 nonen et quadraginta jugeribus, in loco qui dicitur
 Dudington, Eamulfo ministro meo liberam, præter
 arcam, pontum, expelitionemque, in perpetuum jus

libenter admodum concedo; quatinus diebus vitæ suæ **A.D. 958.** possideat; et post se cuicumque voluerit heredi derelinquat.

Quod si quisque, (quod non optamus,) hujusce donationis cartulam adnichilare temptaverit, coram Christo se rationem redditurum agnoscat. Et his limitibus hæc telluris pars circumgirari videtur:—

Metæ.

This sindon tha landgemæro to Dudingtune xiiii. hida and tha ealdan cyricean æt Æstlea and thæerto xl. æcera, and Byrnanlea eal in to Dudingtune.

Ærest of Dudingtune on weric; andlang wenrices on thone byge; of tham byge on tha ealdan lace; andlang lace on tha north ea; andlang streames on Folgorhyrste neothewearde; thonon on tha ealdan dic; andlang dic thæt suth eft on wænric; up ongean stream on thone ealdan ford; of thone forda up on tha rithe an furlang with suthan tha cyrican; andlang rithe on tha wurtwalan; thæt ut thurh thone hagan on burhdic ufeuearde; of thære dic on tha ealdan rode; of thære rode on Scottes healh; of tham healle on Uenburge byrgge; of thæra brucege on tha dic; andlang dices on Easthæma gemære; on thone bige; to than heafdan; on gate thyrnan; of thære thyrnan on blace thyrnan; on tha dic; of thære thyrnan to uurtwalan to than furan; andlang fura on tha ealdan dic to than ellere; andlang dices to than othern ellene; of than ellene to thære apoldre; thanon to Ægles uullan broce; up ongean stream on Stanford; of than forda on fugelslæd; of tham slæde on coluullan broc; andlang broces on swyllan healas; of than healan on Hastings lace; andlang lace on thone ea streame. And twegen hammas æt Loppede thorne hyrath in to Dudingdune.

A.D. 958. Et hujus doni constipulatores extiterunt, quorum inferiorius nomina caraxari videntur:—

- + Ego Osetel, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Dunstan, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Cynesige, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Athulf, episcopus, consensi et subscripsi.
- + Ego Alfere, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelnuold, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ufa, minister.
- + Ego Offerth, minister.
- + Ego Uuinsige, minister.
- + Ego Athelnuold, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.
- + Ego Byrhtferd, minister.
- + Ego Ælfwine, minister.

[*D. 1. Boxan.*

Item, idem rex concessit alteri sui ministro, vocabulo Ælfwino, x. mansas apud Boxan, predicto tenore, et ita ad hanc ecclesiam jus illius pervenit, eodem anno, et eisdem ut predictum est, testibus confirmantibus.]

[D. 1. C. 2. C. 15. C. 1. 1. 2. b. furnishes this passage within brackets.

Carta¹ Edgari Regis de Boxora.

Omniū Conditor creaturarum, cum in constitutione A.D. 968.
 vergentis mundi cuncta creasset ex nichilo, cœptamque Gift of
 sui operis perfectionem sexto die compleasset, adjuncto Boxora.
 Sanctæ Trinitatis vocabulo inquit:—"Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem Nostram" [Gen. i. 26]. De cujus dormientis latere cum subtractam costam procreasset in fœminam, eamque in adiutorium eidem adduxisset, vocavit nomen ejus Virago, quoniam sumpta est de viro suo. Quapropter quicquid acquiritur desudando fragilitas viri datur fœcundæ conjugii,² procreandisque filiis et fidelibus suis.³ Et si in tantum diligitur dilectio carnis, multo magis amari debetur amor Æterni Regis, qui dat Cui vult filios, servos, ac liberos, cunctosque suo nutu alit et crescere permittit.

Unde ego Eadgar, gratia Dei Anglorum rex pacificus, meo cuidam ministro nuncupato nomine Ælfuino, pro suo fideli servitio, tradens trado x. videlicet mansas, in loco cui antecessores ruricolæ imposuerunt nomen Boxoran; tali videlicet tenore ut post sui dissolutionem corporis, cuicumque placuerit amico, in perpetuam concedat hereditatem. Prædicta igitur villa ab omni seculari servitio permaneat absoluta, cum omnibus sibi impositis; exceptis tribus, populari expeditione, viatici pontis restauratione, regie arcis constructione.

Si quis ergo invidiæ stimulis stimulatus hoc meum donum invadere temptaverit, sit anathema, hoc est, alienatio⁴ a consortio Christianorum, nisi ad satisfactionem cum fructu pœnitentiæ venire festinaverit.

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 120 b. | to "conjugii."
² *conjugii.*] Altered (apparently) | ³ *suis*] or, possibly, "servis."
⁴ *alienatio*] alienatus.

A.D. 968. Prefata¹ vero terra istis videtur terminis circumgirata:—

Meta.

This² sind tha land gemæra to Boxoran.

Ærest at Cuines treowe; that andlang herpathes to dene pytte; thanon up on Æsemæres hammas suthenearde; of tham hammun andlang mearce ut on thone bathfeld easteneardne; that ut on Lindene northeuuarde; thanon andlang mearce on Wescan thorn; of tham thorne that andlang mearce on Lamburnan; on Clatford; of Clatforda on Meos broccs heafod; that thanon to Allan stapule; thanon andlung herpathes ut on thone merse; that a be mersee to tham tune on tha hegerawe; that on tha die ut on tha burnan; thanon up on tha blaean grafan; of there grafan on rinda crundel; of than crundle to thrim thornon; that andlang weges eft on Wines treow, thær hit ær onfeng.³

Caraxata est hæc cartula anno Incarnationis Domini MDCCLXVIII. confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse prætitulata.

Testes.

† Ego Eadgar, Anglice regionis basileus, presens donum cum sancto Crucis signaculo confirmo.

¹ *Prefata*.] This clause does not occur in C. ix. | also the present volume, p 160, where another copy occurs.

² *This*.] Collated with the duplicate in C. ix. fol. 195 B. See | ³ *onfeng*.] Here ends the copy in C. ix.

† Ego Dunstan, ecclesie Dorobornensis archipræ- A.D. 968.
sul, nostri regis præceptum cum agie Crucis vexillo
propria manu lætanter consigno.

- † Ego Oswold.¹
- † Ego Ælfstan, episcopus, atquiesco.
- † Ego Atheluuold, episcopus, corroboro.
- † Ego Osulf, episcopus, consolido.
- † Ego Alfuold, episcopus, delibero.
- † Ego Ælfstan, episcopus, testificor.
- † Ego Uinsige, episcopus.
- † Ego Alfere, dux.
- † Ego Ælfheah, dux.
- † Ego Athelstan, dux.
- † Ego Ordgar, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Brihtnoth, dux.
- † Ego Alfric, abbas.
- † Ego Æscuuig, abbas.
- † Ego Osgar, abbas.
- † Ego Athelgar, abbas.
- † Ego Brihtferth, minister.
- † Ego Alfuine, minister.
- † Ego Uulfstan, minister.
- † Ego Alfsige, minister.
- † Ego Alfuerd, minister.
- † Ego Osuerd, minister.
- † Ego Osulf, minister.
- † Ego Offerth, minister.

[In² donationibus autem quas ipse rex Eadgarus
huic ecclesie Abbendonensi, sub sancto patre Athel-
woldo contulit, datur conjici quantum illum reveren-

¹ *Oswold.*] In Claud. B. vi. an
erasure here occurs.

² *In.*] Introduced into the text
from Claud. ix. fol. 115.

A.D. 968. tie et amori penes se tenerit, cum locum quo de-
guerit sic honoraverit. Siquidem Bedwidan, lxxii.
cassatorum illic largitus est.]

Carta Regis Eadgari de Bedewinde.

Gift of
Bedewinde. Ego¹ Eadgar, Altitrono adminiculante, Anglorum
ceterarumque gentium in circuitu triviatim persistentium
basibus, ut hujus dapsilitatis Altitroni Moderato-
ris elementia merear optinere consortium, quandam
rusculi particulam in locis direptam lxxii.² cassato-
rum, quod solico de hujusce provincie Bedewindan
voceat,³ cum omnibus utilitatibus ad eam rite perti-
nentibus, campis, silvis, pratis, pascuis, piscuariis, Ab-
bendonensi ecclesie designans, Domino nostro Ejusque
Genetrici Mariae, Athelwoldo optinente abbate, ad
usum monachorum inibi degentium, aeterna largitus
sum hereditate. Sit autem praefatum rus, quod ego
cum consensu optimatum meorum devote concessi,
omni terrene servitutis jugo solutum, tribus videlicet
exceptis; expeditione, pontis arcisve restoratione.

Si quis vero tam epibempticus, phirargiria⁴ seductus
audentia, quod non optamus, hanc nostrae munificen-
tie dapsilitatem ausu temerario infringere temptaverit,
sit ipse alienatus a consortio sanctae Dei ecclesiae,
neque et a participatione Corporis Sacrosancti et
Sanguinis Jhesu Christi, Filii Dei, per quem totus
terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico li-
beratus est, et cum Juda proditore Christi sinistra in

¹ E. — Changed with the da- | lxxij. In B. v. the numerals have
p. 105 in Cl. v. 1. 11. — "Carta | been altered by crasis.
Regis Eadgari de Bedewinde." |
² lxxii. — "lxxii." — "lxxii." |
³ Bedewinde. — "Bedewinde." |
⁴ phirargiria. — "phirargiria." |

parte deputatus; nisi prius hic digna satisfactione hu- A.D. 968.
milis poenituerit, quod contra sanctam Dei ecclesiam
rebellis agere praesumpsit; nec in vita hac practica
veniam, nec in theorica requiem apostata optineat
ullam, sed aeternis baratri incendiis trusus jugiter mi-
serrimus crucietur.

Metæ.

Ærest¹ fram Bedeuindan to haran grafan northe-
uueardan up æt thære dices geate;² æt haran dene;
forth. thonne be uurtwalan thær se haga utcymth be
tham wyrtwalan to Wædes pathe; thonone with Helmes
treowes; thonne on Æmbrihtes gæt; thonne with
stæt gætes; thonne on hundan dene,³ neothewærde;
thone with Hoces byrgels; thonne on hwitan hlines;
thonon on Abban crundel, thonon on tha swelgende;
thonan on Penderes clif foreuueadan on Pæluweg,
thonne with thære eorthbyrig, thonne with byr
bæcces;⁴ thonne with igfelda; thonne with bydan
hammes; thonne with Rodleage meres; thonne to sæt-
geate; thonne to brædene geate; thonne to Wædles
mære; thonne to gemot leage eastewearde; thonne
ut to bradan leage, thær Cutlhhardes pæth utlicgth;
thonne on Bagegan geat; thonne on heathfeldgeat;
thonne on thone hleadreadan beam; thonne on Har-
mines dene⁵ geat; thonne on hors heal⁶ gæt ut on
Beocces heal; thanon to Beduindan.⁷

¹ *Ærest.*] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
C. ix. fol. 195.

² *geate*] *gaete*.

³ *hundan dene*] *Huntandene*.

⁴ *byr bæcces.*] The MS. *Claud.*
C. ix. here makes this addition:—
“Penderes clif foreward and on

wælweg, thonne with there eorth-
byrig, thonne with *gemære weges*,
thonne with *Burhbecces*.”

⁵ *Harmines dene*] *Hramines dene*.

⁶ *heal*] *hæl*.

⁷ *Beduindan.*] Here, in *Claud.*
B. vi., occurs a blank, occasioned
by the erasure of four lines.

A.D. 968. Carxata est¹ hanc cartula anno Incarnationis Dominica DCCCLXVIII. confirmante rege cum omnibus suis primatibus, quorum nomina infra videntur adesse pretitulata:—

Testes.

+ Ego Eadgar, Anglicæ regionis basilica, præsens donum cum sanctæ Crucis signaculo confirmo.

+ Ego Dunstan, ecclesiæ Dorobornensis præsul, nostri regis præceptum cum agiæ Crucis vexillo propria manu letanter consigno.

+ Ego Osuold, archiepiscopus, concludo.

+ Ego Alfstan, episcopus, atquiesco.

+ Ego Athelmold, episcopus, corroboro.

+ Ego Osulf, episcopus, consolido.

+ Ego Alfuold, episcopus, delibero.

+ Ego Ælfstan, episcopus, testificor.

+ Ego Uninsige, episcopus, imprimo.

+ Ego Ælfere, dux.

+ Ego Ælfheah, dux.

+ Ego Athelstan, dux.

+ Ego Ordgar, dux.

+ Ego Athelwine, dux.

+ Ego Brihtnoth, dux.

+ Ego Ælfrie, abbas.

+ Ego Æscunig, abbas.

¹ *Carta de Ab.* The MS. Claud. C. xv. fol. 115 b. here read thus:—

"Anno Dominice Incarnationis MCCCLXVIII, scripta est hujus munificentie singrapha —

"Ego Eadgar, rex, donavi.

"Ego Dunstan, archiepiscopus,

consensu cum cæteris episcopis et principibus gentis nostre.

"Ego Æthelwold, Abbedunensis cenobii archimandrita, juvante Thes., hoc donum adquisivi.

"Ego Eadgiva, ejusdem regis ava, hanc depositatem hilari fore concessit."

- + Ego Osgar, abbas.
- + Ego Athelgar, abbas.
- + Ego Brihtferth, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Uulfstan, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfueard, minister.
- + Ego Osuuerd, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Osferd, minister.

A.D. 968.

[*De¹ Hysseburna.*

Item, apud Hisseburnan, l. cassatos rex ipse illic sub eodem abbate largitus est, cum xiii prædiis apud Wintoniam urbem sitis, ad prædictum rus Hisseburnan pertinentibus.]

Carta² Regis Edgari de Hisseburna.

Universa sacri eloqui oracula crebris nos instruunt ^{Gift of Hisseburne.} ammonitionibus ut Ei devoti toto famulemur adnisu, Qui divino omnia fundans verbo microcosmum, hominem scilicet, quadriformi plasmatum materia, omnigenæ totius cosmi præfecit creaturæ. Nam divinæ auctoritas Scripturæ multifido nos exortatur³ monitu, dicens:—"Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc" [Job i. 21]. Et iterum:—"Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7].

¹ *De.*] The duplicate MS. Claud. C. ix. fol. 116 furnishes the passage in the text inclosed within brackets.

² *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

³ *exortatur*] exhortatur.

A.D. 961. Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Edgar, Christo conferente, totius Albionis basilica, regni fastigio humili præsiciens animo, ob remunerationem præmii majoris, aliquantulam ruris particulam, quinquaginta videlicet cassatos, loco qui celebri Hysseburna nuncupatur onomate, Abbadunensi ecclesie, Beate Dei Genetrici semperque Virgini Mariæ onorifice¹ dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus ut usilibus que Deus celorum in ipsa telluris edidit superficie, præcis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemoribus, æterna largitas sua hereditate, Prædia utique XIII, que Uintoniensi sita sunt urbe ad rus præfatum pertinentia, eadem libertate præfata Dei ecclesie, admodum devoto Etheluooldo obtinente ejusdem loci abbate, plaudeat. Sit autem prædictum rus omni terrene servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rati videlicet expeditione, pontis arcisve recuperatione.

Si quis autem præscriptis statutis noluerit consentire aut obedire, sciat se alienum esse a consuetudine sanctæ Dei ecclesie et a Corpore et Sanguine Domini nostri Jesu Christi, per auctoritatem Beati Petri Apostoli sociorumque ejus, nisi prius hic digna emendaverit penitentia ante mortem.

His motis præfatum rus hinc inde giratur:—

Met.

Thi 3 ind the landgenere to Hissburnan.

Ere t Begun ro; of Begunro¹ on Cogan mere; of Cogan mere on gutter, cunles leaf 1; thanon on

¹ The *Be* in *Be* is a contraction of *Be* and *Be*, which occur in a contracted form in *Be*, *Be*, etc. Quoted from a copy of the *Be* in the Bodleian.

Hengest pathes geat; of tham gæte andlang hagan **A.D. 961.**
 on standene; of standene on henna dene; of henne
 dene on Thyrran mere; of Thyrran mere on Thorc¹
 mere; of Thoroc² mere on Lillan hrycg; of Lillan
 hrycge on rupan beorh; of rupan beorge on woon
 lince on ge of woon lince oc hangran;³ on Cissan
 anstigo; of Cissan anstigan on thone hwitan hagan;
 thæt on gos dene; of gos dene andlang dene thæt
 on Bittan cnolle to wuda; of Bittan cnolle on Woc-
 ces geat; of Wocces geate on hlid geat; of lid geate
 on Wesanham suthewardne; thanon on Tanmere;
 of Tanmere on Begmere.

Thonne sint this landgemæra thara xv. hida æt Eastune.

Ærest on efer fearn on tha readan dic; thæt on
 hyldan hlæw; thonne andlang streates oth ceapmanna
 del; of ceapmanna dele thæt on portmanna⁴
 hundan hylle; thæt to than big windlan; thonne a
 be wurtwalan æt on sotceorles æcer; of sotceorles
 æcer oth thone wonstoc;⁵ of than stocce thweores
 ofer bradan lea; thæt on hors leaga dene; of thare
 dene thæt on thone grundlæsan pyt; of tham putte
 on hacan pundfald; of hacan pundfalde oth eft on
 that efer fearn.

Nam viii. et his l. parvo interjacente capedine,
 suis semotim girata terminis dirimuntur, ut superius
 lucide prænotatum esse videtur.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXI., scripta est
 hæc carta, his testibus consentientibus, quorum in-
 ferius nomina caraxantur:—⁶

¹ *Thorc*] Throc.
² *Thoroc*] Throc.
³ *on woon lince on ge of woon lince oc hangran*] of Poon hlince on geoc hangran.

⁴ *portmanna*] del; thæt on hunda hyl; of. An erasure occurs in B. vi.
⁵ *wonstoc*] wocstoc.
⁶ *caraxantur.*] Here ends the duplicate in C. ix.

- A.D. 961. + Ego Eadgar, Britanniae Anglorum monarcha, hoc taumate agiae Crucis roboravi.
- + Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiae archiepiscopus, ejusdem regis benivolentiam concessi.
- + Ego Ocutel, Eboracensis basilicae primas inegnis, hoc donum regale confirmavi.
- + Ego Osulf, praesul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.
- + Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege, signum sanctae Crucis lotus impressi.
- + Ego Athulf, pontifex, testudinem agiae Crucis intrepidus hoc donum corroboravi.
- + Ego Ælstan, antistes, trophaeum sanctae Crucis consolidavi.
- + Ego Osuuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium propria manu depinxi.
- + Ego Atheluuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuold, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Athelmund, dux.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Alfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.
- + Ego Ætheluuine, minister.
- + Ego Osuueard, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Osulf, minister.
- + Ego Uulfgar, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

- + Ego Ælfred, minister.
 + Ego Ealdred, minister.
 + Ego Alfuold, minister.

A.D. 962.

Carta¹ Regis Edgari de Suthamtune.

In onomate almæ et individuæ Trinitatis. Cuncta Gift of Suthamtune. seculorum patrimonia incertis nepotum heredibus relinquantur; et omnis mundi gloria, adpropinquante vitæ hujus termino, ad nihilum reducta fatescit. Idcirco terrenis caducarum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino patrocinate, lucranda decrevimus.²

Quamobrem ego Eadgar, totius Britanniæ basileus, instinctu Dei monitus, magno animi conamine procuravi ut omnia præsentis vitæ commoda Abbendunensi monasterio, quod ego Creatoris nostri iuvamine regulari vitæ restauravi, per nostram largifluam donationem devote³ largirentur, vineam circa Wæcet sitam,⁴ cum vinitoribus, rusque sibi pertinens suis giratum terminis, censum quoque regale ad cœnobium præfatum per singulos annos decorandum æt Suthamtune, unius æque navis piscationem et regale vectigal æt Hwitán clife, alterius autem æt Portmonna⁵ hythe, unam capturam et salinum, unamque terræ mansam, et ex regis nemore capturæ restaurationem quæ Brunuic wer nuncupatur, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici Mariæ, ad usus monachorum inibi degentium, ob facinorum nostrorum⁶ veniam et æternæ beatitudinis præ-

¹ *Carta.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116.

² *decrevimus*] decernimus.

³ *devote.*] Omitted.

⁴ *vineam circa Wæcet sitam*] unde vineam Wæcet sitam.

⁵ *Portmonna*] Portmannæ.

⁶ *nostrorum*] meorum.

A.D. 962. mium, Athelwoldo abbate obtinente, æterna largitus sum hereditate. His monachorum cunctiss¹ communiter locupletatus donis regularem tripudians servando custodiam in Domino jugiter voti compos hilarescat, crebraque Dominum supplicatione pro nostris intercedendo excessibus veniam impetrans sæculo deprecetur. Qui autem hanc nostra² munificentie dapsilitatem augere voluerit, auget Dominus vitam et prosperitatem ejus hic et in ævum.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio³ sanctæ Dei ecclesiæ æternis⁴ baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostram deliquit decretum.

Anno⁵ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.⁶

+ Ego Edgar, Anglorum basileus, hoc donum agiæ Crucis tamate hilariter corroboravi.

+ Ego Dunstan, archiepiscopus, tanti regis benevolentiam almæ Crucis impressione consignavi.

+ Ego Osetel, archiepiscopus, hoc ejusdem regis donum tripudians Crucis designavi indiculo.

+ Ego Osulf, gratia Dei episcopus, dilecti regis largituum et pilitatem Crucis signaculo roboravi.

+ Ego Byrhtelm, dno Dei episcopus, tantæ consulis largitati Crucis signaculum devotus impressi.

+ Ego Alfmold, episcopus.

+ Ego Byrhtelm, episcopus.

¹ cunctissimus.
² nostra.
³ consortio.
⁴ æternis.

⁵ Anno. The date occurs in C. ix. fol. 116b
⁶ Here ends the copy in C. ix.

- A.D. 962.
- + Ego Osuuold, episcopus.
 - + Ego Ælfstan, episcopus.
 - + Ego Athulf, episcopus.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Ælfheah, dux.
 - + Ego Athelstan, dux.
 - + Ego Atheluuine, dux.
 - + Ego Beorhtnoth, dux.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Ælfuuine, minister.
 - + Ego Uulhelm, minister.
 - + Ego Æthelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.

[*De¹ Fifhida.*

Item, apud Fifhidam, xxv. cassatos ad Abbendoniam ipse rex largitus est, Osgaro abbate ab eo obtinente. Hoc constitutum est sub anno a nativitate Christi DCCCLXVIII., astipulantibus prædictis episcopis et cæteris probis testibus, quod concessum est.]

Carta² Regis Edgari de Fifhida.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus ^{Gift of Fifhida.} gratia vivificante, disponit. Quamvis enim verba sa-

¹ *De.*] Introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 118 b.

² *Carta.*] Collated with Claud. C. ix. fol. 119. and with the transcript from the original charter in MS. C.C.C. Camb. No. cxl. p. 167, where is this title :—

“This is thara xxv. hida land-boc æt Fifhidan the Eadgar cyng gebocede Gode and Sc’a Marian in to Abbendune on ece yrfe.” At the end of the transcript occurs this note :—“Habui a doct. Owen.”

A.D. 968. cerdotum et decreta iudicium in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate amorum, circographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Edgar, totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xxv. videlicet cassatos, loco qui celebri ac Fithilan nuncupatur vocabulo, Domino nostro Ihesu Christo sanctaeque ejus ecclesiae beatae Dei genetricis¹ Mariae dicatae, loco qui celebri ac Abbenhime nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, piscuis, silvis, Osgaro optinente² abbate, aeterna largitus sum hereditate.

Sit autem praedictum rus omni terrena servituti jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Hic³ metis praefatum rus hinc inde giratur.

*Metis.*⁴

This sind thara xxv. hida landgenara to Fifhydan.
 .Erest of Eocan on scortan die; of seordan⁵ die
 on .Elfthrythe die; anohang die on thare mer; of
 than more on tha cablan die; of thare die on

¹ <i>genetricis</i> genetrici. CCC.	Claud. C. ix. fol. 125 b
² <i>optinente</i> obtinente. CCC.	
³ <i>Hic</i> Colated with the duplicate copy of the boundaries in	
	* The word "Metis" does not occur in CCC.
	⁵ <i>seordan</i> , scortan. CCC.

Temese streame; on the¹ rithig; andlang rithiges on A.D. 960.
 Uuase; of Uuasan on Cyddes hyge;² of Cuddes hyge³
 ofer rige dune on Pættes uuege;⁴ of tham wege on
 mæne mor; of tham more the⁵ eft on Eoccan.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi
 DCCCCLXVIII. scripta est hujus donationis singrafa,
 his testibus consentientibus quorum inferius nomina
 caraxantur.

*Testes.*⁶

+ Ego Eadgar, rex totius Brittanniæ, præfatam
 donationem cum sigillo sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesiæ archi-
 episcopus, ejusdem regis donationem cum triumpho
 agiæ Crucis consignavi.

+ Ego Oscytel, archiepiscopus, triumphalem⁷ trophæum
 agiæ Crucis impressi.

+ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesiæ episcopus,
 cousignavi.

+ Ego Atheluuold, Uuintoniensis⁸ ecclesiæ episcopus,
 prædictum donum consensi.

+ Ego Osulf, episcopus, confirmavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, consignavi.

+ Ego Osuuold, episcopus, roboravi.

+ Ego Uuinsige, episcopus, consolidavi.

+ Ego Alfuuold, episcopus, subscripsi.

¹ *the*] thæt. C.C.C.

² *hyge*] ige. C. ix.

³ *hyge*] ige. C. ix. and C.C.C.

⁴ *Pættes uuege*] Pættes wege.
 C.C.C.

⁵ *the*] thæt. C.C.C.

⁶ *Testes.*] Omitted in C.C.C.

⁷ *triumfalem*] triumphalem. CCC.

⁸ *Uuintoniensis*] Uuintanienslâ.

C.C.C.

- A.D. 968. + Ego Alfstan,¹ episcopus, corroboravi.
 + Ego Alfric,² abbas.
 + Ego Æscuni,³ abbas.
 + Ego Osgar, abbas.
 + Ego Athelgar, abbas.
 + Ego Ælfere, dux.
 + Ego Ælfah, dux.
 + Ego Ordgar, dux.
 + Ego Athelstan, dux.
 + Ego Athelwine, dux.
 + Ego Byhtnoth, dux.
 + Ego Bryhtferth, dux.⁴
 + Ego Ælfwine, minister.
 + Ego⁵ The'ward⁶ minister.
 + Ego Unstan,⁷ minister.
 + Ego Osulf, minister.
 + Ego Osneard, minister.
 + Ego Ælfneard, minister.
 + Ego Ælfige, minister.
 + Ego O-ferth, minister.
 + Ego Athelneard, minister.
 + Ego Alfric, minister.
 + Ego Alfwold, minister.
 + Ego Athelsige, minister.
 + Ego Athelferth, minister.
 + Ego Ælfwald, minister.
 + Ego Eadric, minister.
 + Ego Uulf-sige, minister.
 + Ego Uulmoth, minister.
 + Ego Ælf-sige, minister.
 + Ego Alfric, minister.

¹ *Alfstan*, C.C.C.

² *Alfric*, C.C.C.

³ *Æscuni*, C.C.C.

⁴ *Osgar*, C.C.C.

⁵ *The'ward*, C.C.C.

word "Er" is no longer present in the statutes as they occur in C.C.C.

⁶ *The'ward*, *Athelweard*, C.C.C.

⁷ *Unstan*, *Wulfstan*, C.C.C.

Carta¹ Regis Edgari de Esthalla.

Cuncta seculorum patrimonia incertis nepotum hereditibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, appropinquante debitæ mortis termino, ad nichilum reducta fatescit. Hujus rei gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta² adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

A.D. 963.
Gift of
Esthalla.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadgar, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, iiii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Easthealle profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 117.

² *emolumenta*] emolumenta.

Meter.

A.D. 963. This sind the landgemera to tham iiii. hida to Heasthealle.

East be tham burnan ut oth tha se; and from there ealdan hæthe ut oth meare; andlang dun, and Snep, and Seammandun, and Seortanwida into Easthealle.

Anno Dominice Incarnationis DCCCXLIII. scripta est hæc carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina notantur.

Testes.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboraui.
- + Ego Osetel, archiepiscopus, confirmaui.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, corroboraui.
- + Ego Osunold, episcopus, atque ievi.
- + Ego Athelnuold, abbas.
- + Ego Ælfrie, abbas.
- + Ego Æscuwig, abbas.
- + Ego Ælfnuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Athelnuine, dux.
- + Ego Beorthnoth, dux.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Ælfnuine, minister.
- + Ego Athelsige, minister.

- + Ego Ulfhelm, minister.
- + Ego Alfuold, minister.
- + Ego Uulsftan, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ealdred, minister.
- + Ego Ælfric, minister.

A.D. 963.

[Item, eodem anno¹ et hoc in dono adjecit rex ipsi ecclesiæ, scilicet iii. cassatos ad Henneride, quorum metæ non in continenti sed sparsim mixta jugera cum aliorum habentur.²]

Carta³ Edgari Regis de Tribus Hidis in Hennerithe.

Altitrono in æternum regnante. Universis sophiæ Gift of Hennerithe. studium intento mentis conamine sedulo rimantibus liquido patescit, quod hujus vitæ periculis nimio in-
gruentibus terrore, recidivi terminus cosmi appropinquare dinoscitur; ut veridica Christi promulgat sententia qua dicit, "Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua.⁴

Quamobrem ego Eadgar totius Britanniæ basileus, quandam ruris particulam, iii. videlicet cassatos, loco qui celebri æt Hennerithe nuncupatur vocabulo, sanctæ Dei ecclesiæ beatæ Dei genetrici semperque virgini Mariæ in Abbendune dicatæ, perpetua largitus sum hereditate, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, silvis. Sit autem prædictum rus omni

¹ Anno.] Namely, in A. D. DCCCC.LXII.

² Item . . . habentur.] In the duplicate, Claud. C. ix. fol. 116 b., occurs this connecting narrative

as printed in the text.

³ Carta.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 116 b.

⁴ et reliqua.] Omitted.

A.D. 962. **terrenae servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.**

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, **privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.**

His metis praefatum rus hinc inde giratur.

Meto.

Thises¹ landgemera syn gemene suu² thæt lith æfre æcer under æcer.

Anno³ Dominicae Incarnationis DCCCLXII. **scripta est haec carta.**

Testes.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concensi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oseutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
- + Ego Athulf, episcopus, corroboravi.
- + Ego Athelnuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.

¹ *Thises*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in C. ix. fol. 175.

² *suu*. Omitted in C. ix.

³ *Incarnationis*. In Claud. C. ix. fol. 117 the date is given, as above, but the names of the witnesses do not occur.

- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuold, dux.
- + Ego Byrhtnoth, dux.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Ælfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Atheluuine, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.

A.D. 962.

[*De¹ Henritha x. Mansarum.*

Posteaquam in pontificali ipse venerabilis abbas Æthelwoldus constitutus est cathedra, rex Eadgarus circa hunc locum non destitit suæ munificentiae impendere operam. Siquidem anno, qui est a nativitate Christi DCCCCLXIII. ejusdem regis testamentum ita scriptum comperimus.]

Carta² Regis Edgari de x. Hidis in Hennerithe.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi Salvatoris. Quoniam quidem transeuntis mundi vicissitudo cotidie per incrementa temporum crescendo decrevit,³ et ampliando minuatur, crebrescentibusque repentinis variorum incursum⁴ ruinis, vicinus finis terminus esse cunctis in proximo cernitur. Idcirco vanis ac transibilibus rebus mansura cœlestis patriæ præmia mercanda sunt.

¹ *De*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 117 b.

² *Carta.*] Collated with the

duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 117 b.

³ *decrevit*] decrescit.

⁴ *incursum*] incursum.

Gift of
Hennerithe.

A.D. 964. Quapropter ego Eadgar, rex Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, sanctæ ecclesiæ Dei genetrici semperque Virgini Mariæ honorifice in Abbendune dedicatæ, x. optimæ ruris mansas, in loco qui celebri Hennerithe nuncupatur vocabulo, ad usus monachorum inibi degentium æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus, quod ego Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ devotus concessi, omni terrene servitutis iugo, cum omnibus utensilibus eidem ruri pertinentibus, pratis videlicet, pascuis, cæterisque rebus necessariis, perpetua solutum libertate, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcivo constructione.

Si quis autem cartam hanc jure meo conscriptam inimicali zelo corrumpere desideraverit, se non dubitet a cunctis regni mei servientibus Deo nunc, et tunc, et usque in sempiternum, abdicatum et excommunicatum, sine fine cruciandus; unde post mortem a tartareis raptus ministris in profundum pestiferæ mortis infernum flammigera concludetur in domo, et ibidem in quandam ollam Uleani ligatis prospicietur¹ membra, que assidue bulliente pie repleta esse testatur, et a talia frangentibus seu minuentibus intolerantissime atrociterque absque ulla misericordia sentitur, nisi hoc² ante mortem penitentiæ lamentis emendaverit.

Metr.

Istis³ terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

This sind thara x. lida landgemara to Hennerithe.

¹ *prospicietur*; projicietur.

² *hoc*; Omitted.

³ *Istis*; Collated with the du

uplicate copy of the boundaries in
Claud. C. ix. f. l. 195.

Ærest on thane¹ litlan wyl; of than wylle on A.D. 964.
 rypelme hlau; of tham hlauue andlang heafde² thæt
 hit cymth on thæt heafodlond on westhealf thrym
 beorgan; thonne of than heafodlonde on thon gratan
 thorn styb; of tham stybbe on læce mære; of tham
 mere on Wanetinge broc; andlang broces thæt hit
 cymth to thære dic to Stifingehaeme³ gemæra; and-
 lang anheafdan estweard thæt hit cymth to thæs
 ealdormonnes gemære; thonon suth andlang heafdu
 thæt on riscbroc; thwyres ofer risc broc andlang
 heafdan that hit cymth on Lacyngebroce; on thon
 lytlan wyl; andlang broces on thone otherne wyl;
 thonne suth andlang heafda on Abbanbyorh; andlang
 heafda on blacan⁴ hylle suthewearde; of thære hylle
 west twa furlang to than⁵ heofd lande, andlang heofd⁶
 thæt hit sticath on thære dic andlang broce; west
 andlang⁷ broces eft on thone litlan wyl thær ic ær
 onfeng. Seo mæd is on west healf Waneting the
 gebureth ingto than⁸ x. hidan.

Anno⁹ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. acta
 est hæc præfata donatio, his testibus consentientibus
 quorum infra caraxantur vocabula.

Testes.

† Ego¹⁰ Eadgar, totius Britannicæ insulæ basileus,
 hanc largifluam donationem Crucis signaculo roboravi.

¹ *thane*] thone.

² *heafde*] heafda.

³ *Stifingehaeme*] Stifingehaema.

⁴ *on Abbanbyorh; andlang heafda
 on blacan*] on Babbanbyorh; and-
 lang heafdon on blacan.

⁵ *than*] thæm.

⁶ *heofd*] heafod.

⁷ *dic andlang broce; west and-*

lang] dic on Lacingbroce; west
 andlang.

⁸ *than*] thæm.

⁹ *Anno.*] This date occurs in
 Claud. C. ix. f. 118.

¹⁰ *Ego.*] The copy in Claud. C.
 ix. contains the attestations of only
 Dunstan, Oscutel, Ethelwold, and
 Elfstan.

- A.D. 964. + Ego Dunstan, Dorobornensis ecclesie polierates,
Cruis taumate consolidavi.
+ Ego Oseytel, Eboracensis ecclesie archiprasul,
confirmavi.
+ Ego Athelnuold, Uentane ecclesie prasul, hoc
regium de-num signo Dominico solidavi.
+ Ego Osulf, episcopus, adsumum adhibui.
+ Ego Ælfstan, Lundoniae episcopus, confirmavi.
+ Ego Alfuold, episcopus, corroboraui.
+ Ego Osnuold, episcopus.
+ Ego Berhtelm, episcopus.
+ Ego Ædelm, episcopus.
+ Ego Ælfhere, dux.
+ Ego Athelstan, dux.
+ Ego Ælfbeah, dux.
+ Ego Atheluuine, dux.
+ Ego Ordgar, dux.
+ Ego Ælfuaine, minister.
+ Ego Byrhtferth, minister.
+ Ego Athelnuard, minister.
+ Ego Ælfnuard, minister.
+ Ego Osferth, minister.

[*De Burhbece.*

Eodem anno, et eisdem testibus, concessit idem
rex huic ecclesie terram de Burhbece, xx. scilicet cas-
sato.]

Carta Regis Elgari de Burhbece.

Gift of
Burhbece.

Almus totius cosmi fabricae Conditor superna infan-
naque miro ineffabileque¹ ordine collocans hominem

¹De . . . causat. c. Introduced
from Claud. C. ix. fol. 118. into
the text, as above.

²De . . . Cited with the da-

licate copy in Claud. C. ix. fol.
116 b.

³infanaque miro ineffabileque]
infanaque miro ineffabileque.

tantumdem quadriformi plasmatum materia, sancto ad A.D. 961. Sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infimis creaverat, uno probandi causa excepto vetitæque, præficiens, paradisiacæ jocunditatis amænitate cum sua conjuge luculentissimo¹ constituit; qui (pro dolor!) dæmoniaco instinctus spiramine sibi ac posteris, in hoc ærumptoso dejectus seculo, mortem promeruit perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Britanniæ gubernator et rector, ut hujus miseræ repagulum quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus evadere, quem,² quandam ruris particulam, xx. videlicet cassatos, loco qui celebri Burhbece nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesiæ beatæ Dei genetricis semperque Virgini Mariæ honorifice dicatæ, ad monachorum usus inibi regulariter degentium Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus cælorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, æterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ ecclesiæ, æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.³

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *luculentissimo*] *luculentissime*.
² *quem*] *quædam*.

³ *decretum*.] Here ends the copy
in Claud. C. ix.

Metr.

A.D. 961. Ærest on weallweg; thonne on tha corth burg;
 that forth he wurtwalan to mearewege; thonne on
 Wiflesham westwearde; that forth andlang burg-
 beces; thonne to walleage westwearde; thonne to
 mearewege; that west to Igfeldwege; on tha ac on
 Filethombe; thonne andlanges hagan on Bidanham
 eastwearde; that andlanges hagan ut to Rodleage
 westwearde; thonne to heathfeld geate.

Anno Dominice Incarnationis DCCCCLXI. scripta est
 hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius
 nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Eadgar, Britannie Anglorum monarchus,
 hoc taumate agie Crucis roboravi.

† Ego Dunstan, Dobornensis ecclesie archiepiscopus,
 ejusdem regis benevolentiam concessi.

† Ego Oscutel, Eboracensis basilicæ primas insec-
 nis, hoc donum regale confirmavi.

† Ego Osulf, presul, canonica subscriptione manu
 propria hilaris subscripsi.

† Ego Byrhtelm, plebi Dei famulus, jubente rege,
 signum sancte Crucis letus impressi.

† Ego Athulf, pontifex, testudinem agie Crucis
 intepidus hoc donum corroboravi.

† Ego Ælfstan, antistes, trophæum sancte Crucis
 hanc regis donationem consolidavi.

† Ego Osuold, legis Dei catascopus, hoc eulogium
 propria manu depinxi.

- A.D. 961.
- + Ego Atheluuold, abbas.
 - + Ego Ælfhere, dux.
 - + Ego Ælfeah, dux.
 - + Ego Athelstan, dux.
 - + Ego Atheluuold, dux.
 - + Ego Byrhnōth, dux.
 - + Ego Eadmund, dux.
 - + Ego Athelmund, dux.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Ælfuine, minister.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Atheluuine, minister.
 - + Ego Osueard, minister.
 - + Ego Æthelsige, minister.
 - + Ego Osulf, minister.
 - + Ego Uulfgar, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Uulfhelm, minister.
 - + Ego Aelfsige, minister.
 - + Ego Ælfred, minister.
 - + Ego Ealdred, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.

Carta Edgari Regis de Wasingetune.

Altitrono in æternum regnante. Universis sapiæ ^{Gift of} studium intento mentis conamine sedulo rimantibus ^{Wassing-} liquido patescit quod hujus vitæ periculis nimio in-^{ton.} gruentibus terrore, recidivi terminis cosmi appropinquare dinoscitur, ut veridica Christi promulgat sententia, qua dicit, "Surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum" [Matt. xxiv. 7.], et reliqua.

A.D. 963. Quamobrem ego Eadgar, totius Brittanniæ basileus, quandam telluris particulam, xxiii. videlicet *casstos*, loco qui celebri ut Wasingatune nuncupatur onomate, cuidam presuli, qui ab hujusce patriæ gnosticis noto Athelwold nuncupatur vocabulo, ob æternam animæ meæ remunerationem, perpetua largitus sum hereditate; ut vita comite, voti compos possideat, et post vitæ suæ terminum, quibuscumque voluerit cleronomis immunem derelinquat. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus a consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod nostrum deliquit decretum.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Meter

This sind tha landgemæra to Wasingatuna.

Ærst of Horninga dene to Bennan beorges; thon on cablan Cristes male; of than Cristes male to blaen pole; of than pole to Dunaan heafle; thonon to Hunnes cnolle to Geocernan; thonon to Dunham bea; of than bea to reablan wyllle; of than wyllle to Lidgeardes beorge; thonne to Tatemannes beorgeleæ; of than beorgeleæ to Hathe burge hlawe; thanne up to there stanerigan; of there stanerigan to wyrestealle; thonon to heregrafen; of heregrafan west to twam thornum; thonon to Rennes dune; of there dune to Seortan dene; thonon to Wigan campe; of Wigan campe eft on Horninga dene.

Thonne sind this tha denbæra. Arest Wynburge A.D. 963.
 spear; thonne se westra crochyrst; thonne other
 crochurst; thonne thridda crochurst; thonne Horsham;
 thonne Yfeles Leah; thonne Heaseluic; thonne Gate-
 wic; thonne ridan fald; thonne Scaceluic; thonne
 Hunreding fald forth oth hrycg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXIII. scripta
 est hæc carta, his testibus consentientibus quorum
 inferius nomina caraxantur.

- + Ego Eadgar, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Eadelm, episcopus, adquevi.
- + Ego Ælfbere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuine, dux.
- + Ego Eadmund, dux.
- + Ego Bryhtferth, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Alfuine, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Uulfstan, minister.
- + Ego Atheluuheard, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Ælfric, minister.
- + Ego Alfuold, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.

Carta¹ Regis Edgari de Rimecunda.

A.D. 961. **Gift of Rimecunda.** Almus totius cosmi fabricæ Conditor superna inflaque miro ineffabiliq[ue] ordine collocans, hominem tantundem quadriformi plasmatum materia, sancto ad sui similitudinem inspiratum flamine, cunctis quæ in infinis creaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, præficiens paradisiacæ jocunditatis amenitate cum sua conjuge luculentissime constituit. Qui (pro dolor!) demoniaco instinctus spiramine, sibi ac posteris in hoc arumpioso dejectus seculo mortem promeruit perpetuam.

Quamobrem ego Eadgar, totius Britannie gubernator et rector, ut hujus miserie repagulum, quam protoplastus inretitus promeruit, Domini nostri Jhesu Christi gratia redemptus, evadere queam, quandam ruris particulam, xxii. videlicet cassatos, loco qui celebri Rimecunda² nuncupatur onomate, Abbandunensi ecclesie beate Dei genetrici semperque Virgini Mariae honorifice dicatae, ad monachorum usus inibi regulariter degentium, Dominoque nostro devote servientium, cum omnibus utensilibus quæ Deus caelorum in ipsa telluris edidit superficie, pratis videlicet, pascuis, silvis, silvarumque nemorum, aeterna largitus sum hereditate. Sit autem prædictum rus omni terrena servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesie aeternis baratri³ incendiis lugubris

¹ *Carta*. Collated with the original charter, MS. Cott., Aug. n. 39., and with the duplicate copy | Claud. C. ix. fol. 116 b
² *Rimecunda*. Rimecunda Aug.
³ *Baratri*. Barathri, Aug.

jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus A.D. 961. puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Metæ.

This sind tha landgemæra to Rimecunda.¹

Of thære bricge on west ea; andlang ea on bicau² pol; of tham pole on Dyrnanford; thonne is se³ mæd gemære of tham forde⁴ on Lucan beorh; of tham beorge⁵ on Pistetes æc; of tham acum on Broc lea ford; of tham forda on tha stigele; of thære stigele on Cutlesmed; of thære mæde on afene op on Wudeburge hline; of tham lince⁶ on lindford; of tham forda on thone sæ troh; of thæm troge on thone heathenan⁷ byrgels; of tham byrgelse up to uuindgeate; of windgeate on Sponford; of thæm forda on thone fulan ford; of tham forda on Mulescub;⁸ of mulescumbe on thone herepath; andlang herepaths on thiofa cumb; of tham cumbe on Hlypeburnan; of tham burnan on Leofanmearce; on tha dic; of thære dic on tha brembel thyrnan; of thære thyrnan on beorh⁹ Rydingford;¹⁰ on tha mead¹¹ lace; of thær lace on thone haran withig; thonne is se¹² mæd gemænc of tham withige on afene up on Sandford; of tham forda on Ætheluooldes mærcce;¹³ of his merce¹⁴

¹ *Rimecunda*] Rimecuda. Aug.

² *bican*] b'ccan. Aug.

³ *se*] sco. Aug.

⁴ *forde*] forda. Aug.

⁵ *beorge*] biorge. Aug.

⁶ *lince*] hlinec. Aug.

⁷ *heathenan*] hæthenan. Aug.

⁸ *Mulescub*] Mulseumb. Aug.

⁹ *beorh*] burh. Aug.

¹⁰ *Rydingford*] Rydingford. Aug.

¹¹ *mead*] mæd. Aug.

¹² *se*] sco. Aug.

¹³ *mærcce*] mearce. Aug.

¹⁴ *mærcce*] mearce. Aug.

A.D. 961. on Udern beorh; of tham beorge on thonne¹ haran withig; of tham nuithige eft on tha briage; and thisses landes se alles xxii. hida.

Anno Dominico Incarnationis MCCCLXI scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferiorum nomina caraxantur.

Testes.

+ Ego¹ Eadgar, Britannie Anglorum monarchus,¹ hoc taumate agie Crucis roboravi.

+ Ego Dunstan, Dorobernensis ecclesie archiepiscopus, ejusdem regis benevolentium concessi.

+ Ego Osentel,⁴ Eboracensis basilicæ primas insignis, hoc donum regule confirmavi.

+ Ego Osulf, presul, canonica subscriptione manu propria hilaris subscripsi.

+ Ego Byrhtelm, plebi² Dei famulus, jubente rege, signum sancte Crucis letus impressi.

+ Ego Athulf, pontifex, testimonium agie Crucis intrepidus hoc donum corroboravi.

+ Ego Ælstan, antistes, trofeum⁶ sancte Crucis hanc regis donationem consolidavi.

+ Ego Osmold, legis Dei cataseopus, hoc eulogium propria manu depinxi.

+ Ego⁷ Athelnoth abbas.

+ Ego Ælfere dux.

+ Ego Ælfheah dux.

+ Ego Athelstan, dux.

¹ *Edgar*, *King of Angl.*
² *People*. In the original charter the name of the church is *St. Peter's*.
³ *Edith*, the name of a nun in the fastidiosa.
⁴ *Osmund*, *metropolitan*, *Angl.*

⁵ *Byrhtelm*, *Abbot of Glast.*, *Angl.*
⁶ *Trophy*, *Angl.*
⁷ *Athelnoth*, *Abbot of Eborac.*, *Angl.*
⁸ *Alfred*, *King of the West-Saxons*, *Angl.*

- A.D. 963.
- + Ego Atheluold, dux.
 - + Ego Byrhtnoth, dux.
 - + Ego Eadmund, dux,
 - + Ego Athelmund, dux.
 - + Ego¹ Ælfgar, minister.
 - + Ego Ælfuine minister.
 - + Ego Byrhtferth, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Atheluine, minister.
 - + Ego Osueard, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Osulf, minister.
 - + Ego² Uulfgar, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Uulfhelm, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ælfred, minister.
 - + Ego Ealdred, minister.
 - + Ego Alfuold, minister.

De Sancto Adtheluoldo.

Nunc vero restat ut de viro venerabili Atheluoldo, ^{Of S.} ^{Ethelwold.} tempore regis Eadgari istius loci abbate sanctissimo, mentionem faciamus, qualiter post amplas possessiones Eadgari regis Anglorum illustrissimi, domum istam venustissime ordinaverit, ut puta prudens ac vigilans Domini nostri Jhesu Christi dispensator; videlicet, quoad ordinis observantiam, et institutiones ordini admodum necessarias, similiter et consuetudines omni memoria dignas.

¹ *Ego.*] The third column here | ² *Ego.*] The fourth column
begins. | here begins.

A.D. 963.
his build-
ings;

In primis itaque beatus Atheluuoldus (regnante rege Eadgare,) honorabile templum in honore sanctæ Dei genetricis semperque Virginis Mariæ in hoc loco construxit, pariter et ad votum consummavit. Quo consummato, cum jam beatus Atheluuoldus nonnullos fratres ibi coadunasset, de communi consensu et pari voluntate eorundem, misit quendam suum monachum, nomine Osgarum, in transmarinas partes ad abbatiam Floriacensem propter regulam beati Benedicti, sub qua fratres istius loci Deo digne famulantes feliciter militarent. Attendens etiam diligenter beatus Atheluuoldus illud propheticum, quo dicitur, " Domine, dilexi decorem domus tue " [Ps. xxv. 8]. (ut de domo exteriori ad præsens intelligatur,) quæ ad decentius potuit d. numm istam ornamentis ditavit pretiosissimis. Dedit autem, ut ex antiquorum librorum accepimus attestazione, calicem unum aureum immensi ponderis ob honorem et reverentiam Corporis et Sanguinis Domini nostri Ihesu Christi. Dedit etiam tres cruces admodum decoras ex argento et auro puro, quæ tempore ueræ regis Stephani sunt confractæ, attestantibus monachis nostris viam universe carnis ingressis. Ornavit etiam cœlesiam textis tam ex argento puro quam ex auro obrizo pariter et lapidibus pretiosissimis, thuribulis et phialis, pelvibus fusilibus et candelabris ex argento ductilibus, multisque bonis aliis, tam usibus monachorum circa altare competentibus, quam decentiæ ecclesiasticæ competentibus. Opitulante etiam piissimo rege Eadgare memorandæ memoriæ, abbas Atheluuoldus tabulam fecit argenteam pretio adpretiatam trecentarum librarum, ejus etiam materiam forma exsuperabat artificialis, quæ etiam usque ad tempus Vincentii abbati illa permansit et intacta. Interim vir Dei, noster, fortè consularis,

sinдонem fecit, vendidit et tradidit Chanano, dum A.D. 963. per sanctam conversationem et devotionem exemplum bonæ actionis præbuit discipulis suis, de bono in melius commutatis. Fecit etiam duas campanas propriis manibus, ut dicitur, quas in hac domo posuit cum aliis duabus majoribus, quas etiam beatus Dunstanus propriis manibus fecisse perhibetur. Præterea fecit vir venerabilis Athelwoldus quandam rotam tintinnabulis plenam, quam auream nuncupant, propter laminas ipsius deauratas, quam in festivis diebus ad majoris excitationem devotionis reducendo volvi constituit. Fuerunt autem ista superenumerata ornamenta, cum augmentatione bonorum aliorum, in ecclesia ista usque ad adventum Normannorum in Angliam. Illo enim tempore erant in hac domo quidam monachi et sacristæ de cœnobio Gemeticensi, qui ornamenta quamplurima a beato Athelwoldo laboriose acquisita et huic domui collata, tam aurea quam argentea, erudrato penitus argento a rota memorata, secum in Normanniam fraudulenter asportaverunt.

Attendens etiam diligentius vir venerabilis Athelwoldus illud authenticum quo dicitur, "De altari vivanť qui altari serviunt" [1 Cor. ix. 13.], similiter et illud Evangelicum, "Dignus est operarius mercede sua" [Luc. x. 7.]; singulis diebus horis statutis filiis suis in vinea Domini laborantibus annonam hujuscemodi sub certa astipulatione constituit. Monachis Abbenđoniæ ad mensam discumbentibus, unusquisque panem accipiat sibi deputatum de frumento puro quinque marcis parem in pondere; unde versus ille,

"Panis Abbenđoniæ par marcis pondere quinque."

Ad istum panem frustum casei ad talem et tantam magnitudinem singulis diebus apponi constituit, ut infra v. dies pondus Abbenđunense, quod tunc constabat ex xx. duabus petris, (ut ex antiquorum accepimus attestazione,) penitus expenderetur. Constituit etiam monachis istius loci Deo et Beatæ Mariæ in pepe-

his ar-
range-
ments for
the food of
the monks,

A.D. 963. tuum servientibus, quaque die duo genera leguminum ante generale, et pulmentum post generale, unum etiam generale et unam pitanciam eis constituit, quibus ad refectionem sine crapula vesci possent. In albis, unam pitanciam plus quam in aliis diebus constituit. In cappis duas pitancias præter generale. In præcipuis festivitibus, tres pitancias præter generale; et in eisdem diebus artocreas, et ad cenam oblata constituit. In quadragesimali vero tempore, loco casei, constituit unicuique fratrum unam anguillam grossam quotidie cum generale. In astate vero constituit ad cenam fratrum lac acidum in vasis pulcherrimis, quæ Creche vulgari onomate dicuntur, a die quæ dicitur Hokedai usque ad festum Sancti Michaelis,—qualibet die; a festo vero Sancti Michaelis usque ad festum Sancti Martini lac dulce secunda die. Vas vero, quod Creche nuncupatur, vii. pollices continet, qui ad profunditatem a summitate unius usque ad profundum lateris alterius. Constituit etiam placenta v. diebus hebdomadae Paschæ, et in hebdomada Pentecostes v. diebus, et in die Sancti Marci Evangelistæ, tribus diebus Rogationum, die Ascensionis Dominicæ.

and their
drink.

Ad mensuram potus monachorum vir venerabilis Atheluuoldus quandam assisam, non ultra rationabilem sufficientiam progredientem, nec citra deficientem, constituendam perutile fore dijudicavit. Constituit itaque seffum quendam magnum, flaconem et dimidium, scilicet duas caritates, et eo amplius, in se plenarie continentem; quem seffum antiqui Bollam Atheluuoldi vocabant. Hæc vero mensura bis in die obbat monachorum implebantur, scilicet ad prandium et ad cenam. In festivis etiam diebus constituit eis, sive in albis sive in cappis, hydromellum, videlicet ad prandium inter sex fratres sextarium, et ad cenam inter xii. fratres sextarium. In præcipuis vero diebus, quas apud nos principales observamus, scilicet Natali Domini, in Pascha, in Pentecoste, in Assumptione Sanctæ Mariæ,

et in Nativitate ejus, in Natale Apostolorum Petri et A.D. 962. Pauli, in festivitate Omnium Sanctorum, vinum illis constituit ad mensuram qua prius de hydromelleo ad coenam, et ad coenam hydromellum. Hæc vero et his similia tam abundanter tamque circumspecte constituit, ut non solum monachi quoad usum victus sustentarentur, verum etiam pauperes ex eorum reliquiis propensius recrearentur.

Præterea videns vir venerabilis quod in maxima parte diminutæ¹ essent veritates a filiis hominum et magis ac magis in posterum diminuende, timens sibi ac suis ne consuetudines inanteis assignatæ per processum temporis aut deteriorarentur, aut in pejus mutarentur, vel etiam penitus annullarentur, fecit quod potuit, et firmiter prohibuit sub anathematis interminatione, ne quis successorum suorum in pejus mutare præsumeret aut variare, nisi forte zelo caritatis succensus easdem consuetudines de bono in melius augmentare decrevisset. Oravit etiam pro domo ista, antequam ad episcopatum Tuintoniensem vocatus esset, orationem. Cujus orationis tenor hic est.

Oratio Sancti Adeluoldi.

Deus æterne, ante cujus conspectum assistunt angeli, His prayer
et cujus nutu reguntur universa, protege Domine, on leaving
quæso, locum istam qui in nomine tuo et Beatæ Mariæ Abingdon.
constructum est, et per virtutem Nominis tui recedat
ab eo virtus inimicorum umbraque phantasmatum et
incurio tartarorum, perennis fulminum, læsio tonitruum,
calamitas tempestatum, omnisque spiritus procellarum.
Præterea quæso, Domine, ut non ignis domum istam

¹ *diminute.*] See Paul. xi. 1. Vulg.

A.D. 963. consumat, nec homo inimicus per superbiam eam destruat; sed Tu, piissime Deus, conserva eam et gubernata, multiplicique fructuum ubertate pinguescat, ut omnes habitantes in ea voce et corde Te hymnizent et suavi modulatione Nomen tuum magnificent, et super eos descendat benedictio tua et super locum istum maneatque semper, per Dominum nostrum.

Sanctus¹ Adelwoldus factus est Episcopus ab Adguro Rege.

S. Ethelwold be-comes Bishop of Winchester.

Interea dum viri Dei Athelnuoldi abbatis vita et Deo acceptabilis, et hominibus predicabilem in dies se exhiberet, a predicto rege Eadguro eligitur Uuintoniensis urbi antistes, anno a Dominica Incarnatione DCCCCLXIII. Hujus vice Abbendonie abbas constituitur Osgarus, ejusdem ecclesie monachus. Et quamquam patriarchatum conscenderit presulatus, non tamen a monachice jugo discipline aliquatenus se relaxavit; unde clerici, qui tunc temporis apud illum episcopatus sedem in ecclesia convivere canonice debuerant, religionis rigorem in suo presule negligentes, loco cedere quam districtius vivere maluerunt. Quapropter predicti regis et beati Dunstani tunc archiepiscopi consiliis et auctoritate eos expulit, monachosque de Abbendonia intromisit illic, qui usque hodie Deo regulariter in eadem ecclesia deserviunt. Similiter et de ecclesia, ubi abbatia est, in eadem civitate fecit. Nam in ea monachos et abbatem eis primus ipse instituit. Siquidem et apud Orientales Anglos in insula Heliensi unum, in loco vero qui Burch appellatur aliud, et apud Torneium tertium, monasteria cenobitarum constituit. Quae cuncta ex Abbendonien-

¹ *Sanctus* } Collated with the duplicate in Claud. G. ix. fol. 117 b.

sium sumpsero collegio cultum et fundamina, ubi pietatis justitiæque cultor ille vineam plantaverat tam fertilem, de qua per loca plurima tot propagines propagaret. Sed quia ecclesiam Abbendunensem ante susceptum episcopatum dedicandam reliquerat, post sui consecrationem, et ipsam una cum beato Dunstano et aliis nonnullis coepiscopis suis in honorem Dei generatricis consecravit, die v. kalendarum Januariarum [28 Dec.] A.D. 965.

De Morte Edgari Regis.

Edgaro¹ roge Anglorum illustrissimo viam universæ carnis feliciter ingresso, cujus animo propitiatur² Deus, successit ei in hereditatem filius ejus Eduuardus, vir memorandæ memoriæ. Iste vero per processum temporis tam morum gravitate quam vitæ sanctitate pollebat, ut antequam humanitus ei contigisset, in terra positus vitam angelicam actitare ab omnibus videretur. Is enim dum regnaret de Kingestuna Abbendunensi ecclesiæ vii. hidas concessit, et de concessu his litteris roboravit. Death of King Edgar, and accession of Edward the Second. A.D. 975.

Carta³ Sancti Edwardi Martyris de vii. Hidis in Kingestune.

Confirmat nos sacræ auctoritatis Scriptura dicens: "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus

¹ *Edgaro.*] Claud. C. ix. fol. 121. proceeds thus:—

"*De Temporibus Edwardi Regis.*

"Defuncto itaque rege Edgardo, filius ejus Eadwardus successit in regnum. Is enim dum regnaret," &c. (as in text.)

² *propitiatur.*] The termination of this word is altered by erasure in B. vi.

³ *Carta.*] "Carta vii. Cassatorum in Kingestune." Claud. C. ix. fol. 121. At this point in Claud. B. vi. is introduced an illumination representing King Edward.

A.D. 965. revertar illuc" [Job. i. 21.]; et iterum, "Nihil intalinus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [1 Tim. vi. 7.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Eadweard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili presidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, vii. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cingestune profertur, ad ecclesiam beate **Marie** genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostre devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cenobio, ab omni terrene servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem, larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, æternis baratri præstratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

*Meter*¹

This sind the land gemero, weer under a cere.

Erest of Eecene; on merethorn; of merethorne on
tha heofodæcras; thanun on Swanesig on thone cal-

¹ *Meter*. Collated with the duplicate copy of the boundaries in Chant. C. ix. fol. 200. They are presently repeated in the next charter, p. 105. [*Eecene*] Eecene.

dan garan middewearde;¹ of tham ealdan garan and- A.D 965.
lang riht gemæres on Ælfredes beorh; thæt andlang
riht gemæres² innan Cyngestun; andlang³ riht gerith
on thone byt⁴ beneoþan Cyngestun; swa andlang
riht gemæres on thone thorn; thæt⁵ ut on Temese;
andlang Temese on thæt eald gemære; up andlang
gemæres on Ælfhrythe stan; of thane stane,⁶ andlang
dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on
Eoccene.

Anno⁷ Dominicæ Incarnationis DCCCCLXV. scripta
est hæc carta.

† Ego Eaduueard, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Duntan,⁸ archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis
impressi.

† Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, adqueiui.

† Ego Ælfhere, dux.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brihtnoth, dux.⁹

† Ego Æscuuig, abbas.

† Ego Osgar, abbas.

† Ego Athelgar, abbas.

† Ego Ælfsige, minister.

† Ego Ælfuueard, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Eaduuine, minister.

† Ego Leofuuine, minister.

¹ *middewearde*] *middewardne*.
² *on . . . gemæres*.] Omitted.
³ *andlang*] *sua andlang*.
⁴ *byt*] *pyt*.
⁵ *thæt*.] Omitted.

⁶ *of thane stane*.] Omitted.
⁷ *Anno*.] *Claud. C. ix. fol. 121*.
⁸ *Duntan*] *Dunstan. C. ix*.
⁹ *dux*.] Here ends the names
of the witnesses in C. ix.

- A. D. 965. † Ego Ælfrie, minister.
 † Ego Athelsige, minister.
 † Ego Athelneard, minister.
 † Ego Wulfgeat, minister.

*Item, Carta Edwardi Regis de xiii. Hlis in
 Kingstun.*

Regnante in perpetuum Domino nostro Ihesu Christo. Cunctis superiorum sacramenta donorum cœlitus perscrutantibus notum est, quod non solum hujus mundi status antiqui hostis fraude atque molimine deficiendo corrumpitur, verum etiam in præsentis vitæ prope consummato curriculo, humano prosperitas iniquorum humanum acri intentione et angore constringuntur. Nunc ergo, dum nobis tempus est veniæ, festinemus laqueum totis visibus devitare mortis, dumque carnale possidemus patrimonium, spiritale exerceatur mercimonium, quo inter angelicos choros mereamur adipisci gaudia sine fine mansura.

Quapropter ego Eadmuad, rex Anglorum, cæterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, cuidam meo fideli antistiti vocitato nomine Ælfstan xiii. mansas perpetualiter concedo, in illo loco ubi jamdudum ruriede illius terre nomen indiderunt et Cyngestun, quatenus habeat ac possideat quamdiu vitalis spiritus aluerit corpus; cum autem dissolutionis sue dies advenerit, cuicumque voluerit heredi derelinquat, eum supra diximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædicta donatio ab omni mundiali obstaculo libera, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, exceptis istis tribus, expeditione, pontis arcive constructione.

Si quis vero hominum hanc noam donationem cum stultitia et meritate jactitando infringere certaverit, sit

ipse gravibus per colla depressus catenis inter flam- A.D. 976.
mivomas tetrorum dæmonum catervas, nisi prius ad
satisfactionem venire maluerit.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse vi-
detur.

*Metæ.*¹

This sind tha landgemæro to Cyngestune, æcer
onder æcere.

Ærest of Eocene on merethorn; of mære thorne
on tha heafodæceras; thanne on Swanesig on thone
ealdangaran middewearde; of than ealdan garan and-
lang riht gemæres on Ælfres² beorh; thæt andlang
riht gemæres innan Cyngestun; andlang riht gerith
on thone pyt beneoþan Cyngestun; swa andlang
riht gemæres on thone thorn; ut on Temese; and-
lang Temese on the ealda gemæra; up andlang ge-
mæres on Ælfhrythe stan; of thane stane andlang
dice; of thære dic andlang riht gemæres; thæt eft on
Eocene.

Acta³ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLVI.

† Ego Eaduuard, rex Anglorum, præfatam dona-
tionem concessi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, cum signo sanctæ
Crucis roboravi.

† Ego Osuuold, archipræsul, sigillum agiæ Crucis
impressi.

¹ *Metæ.*] Already collated with
the duplicate in Claud. C. ix. fol.
200, at p. 350.

² *Ælfres*] Ælfrædes, in the pre-
vious copy.

³ *Acta.*] This passage does not
occur in C. ix.

- A.D. 976. + Ego Athelnuold, episcopus, consignavi.
 + Ego Ælfstan, episcopus, atque ievi.
 + Ego Alfuold, episcopus, consolidavi.
 + Ego Ælfstan, episcopus, confirmavi.
 + Ego Ælfnoth, episcopus, conclusi.
 + Ego Sigar, episcopus, consensi.
 + Ego Ælfstan, episcopus, corroboraui.
 + Ego Ælfhere, dux.
 + Ego Athelnuine, dux.
 + Ego Bryhtnoth, dux.
 + Ego Athelnuuard, dux.
 + Ego Eadnuine, dux.
 + Ego Athelnuar, dux.
 + Ego Ælfrie, dux.
 + Ego Æscuwig, dux.
 + Ego Osgar, dux.
 + Ego Athelgar, dux.
 + Ego Ælfnuuard, minister.
 + Ego Alfile, minister.
 + Ego Ælfnuold, minister.
 + Ego Ælfsize, minister.
 + Ego Bryhtnuar, minister.
 + Ego Bryhtferth, minister.
 + Ego Athelnuold, minister.
 + Ego Eardulf, minister.
 + Ego Leofnuine, minister.
 + Ego Leofnuine, minister.

*Quomodo Osgarus Abbas cum xx. Hidar in
Kingstune.*

[Item,¹ de hac eadem terra in vetustissimis et pene consumptis litteris ita Anglice scriptum reperimus:—

¹ The passage enclosed in brackets in the text from Claud. C. in. with brackets is here introduced [fol. 121 b, and fol. 200.

Ælfhea ealdorman becwæth Ælfhere ealdormen xx. A.D. 976.
 hida æt Kingestune, tha abæd Osgar abbud æt Ælf- Purchase
 here ealdormenn, thæt he moste ofgan thæt land æt of land at
 him mid sceatte, tha tithode se ealdorman him. And Kingston.
 se abbod sealde him tha an hund mancosa goldes.
 Tha wes ofer Eastron micel gemot æt Athelwarabirig;
 and hit wes gesitolad thar tham hlafardingan tha
 thæron weron, thæt wes Adelwold bisceof, and Ælf-
 stan bisceop, and Æthelgar abbod, and Eadwine, and
 Ælfric Cild, and Ælfric Sirafes sunu, and Brihtric his
 brothor, and swithæ manega othra thegenas. And
 this wes gedon on micelre gewitnesse; and thysses
 gewrites geclofan nam se ealdorman Ælfhere to swy-
 telunga.]

Alfhegus¹ princeps hereditavit Afferum principem
 de xx. hidis apud Gingestun; tunc rogavit Osgarus
 abbas ipsum Alferum principem quatinus sibi permit-
 teretur propriari pretio ipsam terram, cui annuit
 idem princeps. Et abbas illi dedit centum mancosas
 auri. Et contigit illo tempore circa Paschale tempus
 haberi apud² locum qui Adeluuaraburh³ dicitur; et
 illis senioribus qui intererant hoc⁴ relatum est,
 scilicet, Atheluuoldo episcopo, et Athelstano episcopo,
 et Athelgaro abbati, Eaduuino, et Alfrico cognomento
 Puer, et alio Alfrico filio Sirai, et Brihtrico illius
 fratre, cum his et multis aliis. Et istud factum est
 in plurimorum testimonio; hujus etiam scripti divi-
 sionem recepit ipse princeps jam predictus pro osten-
 sione.

¹ *Alfhegus.*] The Latin version
 alone is given in B. vi. fol. 87, as
 above. The various readings are
 from Claud. C. ix. fol. 121 b.

² *apud*] concilium apud.

³ *Adeluuaraburh*] Ædeluuaraburh.

⁴ *hoc*] de hoc.

[*De Sidemanno Episcopo.*]

A. D. 976. Anno tertio hujus regis, concilio apud Kirtlingctun Paschali tempore constituto, Sidemannus, unus eorum qui intererant, Defnescire episcopus, subitanea arreptus aegritudine ibidem defungitur. Cujus corpus, jussu regis ac Dunstani archiepiscopi, Abendonam defertur, et in porticu Sancti Pauli apostoli illic decenter humatur.]

A. D. 978. Eduardo² rege Anglorum dolo Ælthrithe novercæ sua ad coelestia per martyrium translato, a sanctis archipresulibus Dunstano et Oswaldo et x. episcopis in Cingestune ad regni fastigium Athelredus frater ejus, filius Edgari et Ælthrithe, consecratur. Qui ut imperitandi jubendique nactus est potestatem religioni minus intendere, pravorum consultui se committere, pro libitu multa facere. Ad eo ecclesie Abendonie pravorum communitu infestus exitit, ut quasque pater ejus de suis dominiis possessionibus illic devote contulerat, ipse irreverenter suis restitueret usibus. Hæc dum in regno moventur, ecclesiarum valde necessarius defensor Athelmoldus episcopus sanctissimus e seculo rapitur. Sed et pie memorie dominus Osgarus pro eo Abendonie abbas substitutus illo vite ultima sortitur. In hujusmodi infortunio locus iste sine defensionis sit obstaculo.

[*De.*] Introduced into the narrative from Claud. C. ix fol. 121 b. - *Eduardo.*] In Claud. C. ix fol. 122, the narrative proceeds thus. —

“DE INTERFICIONE EDWARDI
REGIS.

“Næ multo post rex Ælwardus, nil mali erga quolibet

sua pro simplici conversatione autmans, nefandorum insidias, quadragesimalibus diebus, immerito perimitur. Divulgato per Angliam populos de regis nece vero indicia, in unum condunati Adelredum ejusdem germanum in regnum substituunt. Qui ubi imperitandi,” &c. (as above, in the text)

De Edwino¹ Abbate.

Erat tunc major regiae domus Edricus quidam A.D. 978.
 præpotens, filius Ælferi ducis Merciorum, fratrem Concern-
 habens Eadwinum nomine, monachum institutione. Hic ing Abbot
 apud regem pretio exegit ut his² frater ejus Abben- Edwin.
 doniæ abbas præficeretur. In quo distrahitur rerum
 abbatiæ copia, tepescit de intus ac de foris prædicandæ
 gratiæ fama. Nec tamen de his vindicta Dei abfuit
 diutius. Denique vir pro quo monasterialis summa
 veniit, non multo post regiam offensam incurrens, a
 patria ista exul in Daciam depellitur; sed non multo
 post rediens Danos secum adduxit, qui multo tempore
 patriam vastaverunt. His universis calamitatibus Ab-
 bendonense cœnobium, paulo ante ditissimum, pluri-
 marum jam incurrit suarum rerum periculum.

De Morte Eduuini Abbatis.³

Sed qui Petro apostolo inter marinos fluctus labanti⁴ Wulfgar
 porrexit manus, Ipse dignatur ecclesiæ suæ discrimina becomes
 relevare. Nam fere sexennio prædictis ingruentibus abbot.
 adversis exacto, Eadwinus abbatiæ præpositus defun-
 gitur ac dominus Wlgarus substituitur, vir maxima
 probitate perspicuus et imminente articulo temporis ad
 ecclesiæ libertatis restitutionem necessarius. Regis etiam
 animus, hactenus erga cœnobium istud obstinatus, in
 melius convertitur, ac pro hoc abbatem pro bonitate,

¹ *Edwino*] Eadwio C. ix. fol. 121 b.

² *his*] is. C. ix.

³ *De Morte Eduuini Abbatis*] De

Wulfgaro Abbate. Claud. C. ix. fol. 122.

⁴ *labanti.*] A reference to Matth.

xiv. 30.

A.D. 978. quam in eo didicerat, diligere, venerari, et admonitis ipsius se subdere cepit. Quare Abendonense cano- bium iterum a cunctis veneratur et colitur; et qui apud regem excellentius erant, ipsum de honore ejus- dem loci quotidie suggerabant. Hujusmodi frequenti commonitu adeo erga Dei timorem et ecclesie vene- rationem rex commutatur, ut in multitudinis fre- quentia fateretur ut in his qua ad se defer[re]bantur graviter se errasse. Deinde providit quae pro rebus ecclesiae haecenus detentis condigna forent solutioni. Super hoc et libertatis libellum edidit, in quo omnem circa hunc locum simoniacam sectam fieri, tam se vivente¹ quam successoribus suis in reliquum regnan- tibus, anathemate perpetuo interdixit. Cujus scribi- talis fuit prosecutio.

De Privilegio Adlredi² Regis.

Ethelred's
first charter
of resti-
tution.
A.D. 993.

[Altithroni³ Tonantis onomate. [Orthodoxorum
vigoris ecclesiastici monitu creberrime instruumur, ut
Illi oppido subjecti subpeditantes famulemur.] qui
totius mundi fabricam miro ineffabilique serie dis-
ponens[. micrososmum, Adam videlicet, tandem quadri-
formi plasmatum materia, alio ad Sui similitudi[nem]
instinctum spiramine, universis que in infimis formave-
rat, uno probandi causa excepto vetitoque, proficiens,
paradisiacae a[m]on[is]itatis joecunditate, conlaterana, [Eva

¹ *present*] vincte. MS.

² *Adlredi*. An illumination representing King Ethelred here occurs in B. vi. fol. 87 b.

³ *Altithroni*. Compare here p. 256. The text of this present charter, as given in Gaul. B. vi., omits the prems, which is here supplied within brackets from the origi-

nal instrument which is preserved in the Cottonian Collection, Aug. ii., number 39. The various readings which are appended are derived from the same source. The original being mutilated, such additions as have been conjecturally introduced into its text are printed within brackets.

scilicet,] et comite decentissime collocavit. Larvarica, A.D. 993. (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus sæculo locetum promeruit perpetuum. Vaticinationibus siquidem prophetis et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium e supernis deferens, non ut Judæorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenias anagogico infrustrans famine, nosque ab obtunsi cæcitate umbraminis, ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut Evangelica promulgant famina, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibohando proclamat: "Beata es Virgo Maria,¹ quæ credidisti! Proficientur a te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum," [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis prædictis taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.]

Ego,² inquit, Athelredus,³ Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarum gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, non inmemor angustiarum mihi

¹ *Maria.*] Inserted in a blank by a different hand and in a different ink.

² *Ego.*] Hinc ego Æthelred.

³ *Athelredus.*] Written in a different ink in Aug.

A.D. 993. meeque nationi septimo regni mei anno et deinceps frequenter ac multipliciter accidentium, post decessum videlicet beate memorie mihi que interno amore dilectissimi Athelnuoldi¹ episcopi, cujus industria ac pastoralis cura non solum mea, verum etiam universorum hujus patrie tam prelatorum quam subditorum, utilitati, superno Plasmatore inspirante, consuluit, necum plurima volvere tacitus cepi, et que tantorum causa periculorum existeret, studiose percunctari sollicitus curavi. Tanto igitur talique studio magno opere² incitatus, et archana quasque diligenti cura necum examinans, tandem Domini compunctus gratia ad memoriam reduxi partim hac infortunia pro mea juventutis ignorantia, que diversis uti solet³ moribus, partim etiam pro quorundam illorum detestanda philargia, qui mee utilitati consulere debeant,⁴ accidisse. Siquidem inter cetera memorie occurrit me rogatu quorundam talium, Uulfgari scilicet episcopi defuncti, atque ducis Alfrii,⁵ qui adhuc superest, sacri Abbandonensis⁶ conobii libertatem pro munere in servitatem religisse, quod prefatus beate memorie episcopus Athelnuoldus⁷ a predecessore meo, Eadredo⁸ scilicet rege, patruo patris mei, necnon et a patruo meo rege Edwie⁹ nec minus et a patre meo, rege videlicet Eadgare,¹⁰ ad usum monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariae¹¹ humilitatis et obedientie ceterarumque virtutum meritis, in aeternam promeruit hereditatem, et in perhennem adquisivit libertatem.

Hac igitur necum vigilantia pectore volvens, et citius a tanto tamque exhorrendo anathemate liberari

¹ *Athelnuoldi*] Adelnobit.

² *magno opere*] magnopere.

³ *uti solet*] solet uti.

⁴ *debeant*] debebant.

⁵ *Alfrii*] Alfrii.

⁶ *Abbandonensis*] Abbandunensis.

⁷ *Athelnuoldus*] Athelnuold.

⁸ *Eadredo*] In a different ink, in a blank space.

⁹ *Edwie*] Eadwige. Written in a blank space and in a different ink.

¹⁰ *Eadgare*] The same remarks apply to this name.

cupiens, anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCIII., mei A.D. 993. autem regni xvii., sinodale concilium Uintoniæ in die sancto Pentecosten [4 Jun.] fieri jussi; illucque episcopis et abbatibus ac cæteris optimatum meorum primoribus verba salutaria¹ et pacifica benignissime destinavi, cunctosque, Christi inspirante gratia, monui, ut quæque superno Creatori digna quæque spirituali² animæ meæ saluti, seu regali meæ dignitati congrua, quæque etiam omni Anglorum populo oportuna valerent, Domino consulente, in commune tractarent, vovens me etiam,³ vita comite, et retroactas ad purum coercere negligentias, et juxta prædecessorum meorum decreta, Jhesu Christo Domino nostro ejusque Genetrici priscum restituere libertatis cirographum.

Hoc illi meo, immo Christi, monitu simul et hortatu, magno opere delectati, voti compotes Salvatori Christo gratias egerunt, et quæque condigna salubriter instituta sanxerunt pacto spirituali⁴ confirmaverunt.

Nunc autem ego Athelred,⁵ Anglorum, Christo opitulante, basileus, quo debitum voti mei factis adimpleam, et ut æternæ libertatis Atitroni Moderatoris clementia merear obtinere consortium, pretium quod mihi dux præfatus Alfric pro fratris sui Eaduuni prioratu contulit, quo præfata Christi sanctæque ejus Genetricis hereditas iniqua servitute est venundata, perpetualiter anathematizando reicio; et gratuita Domini inspirante gratia, meorumque optimatum tam laicorum quam ordinatorum rogatus simul et usus consilio, ejusdem⁶ sanctæ Christi genetricis ecclesiæ monachisque inibi degentibus æternam privilegii, ut prædecessores mei, renovandam concedo libertatem.

Hujus etenim renovandæ libertatis auctoritas Christi

¹ *salutaria*] salutoria.

² *spirituali*] spiritali.

³ *me etiam*] etiam me.

⁴ *spirituali*] spiritali.

⁵ *Athelred*] Æthelred, on a space left blank, and in a different ink.

⁶ *ejusdem*] eidem.

A.D. 993, auctoritate nostraque largitate concessa et corroborata est, die xvi. kalendarum Augustarum [17 Jul.], in oratorio vici qui usitato Gillingham nominari solet; missaeque celebratione peracta, sub horum testium praesentia, me assensum praebente, confirmata est; abbatis scilicet Ælfsini consanguineique mei Athelmari,¹ necnon et avunculi mei Ordulfi, ac prioratum praefati Abbandunensis² cenobii in manu ac potestate Wlfgari ablati mihi humillima devotione subjecti, gratis sine pretio voluntarie renovando commisi; hancque privilegii libertatem tam sibi quam cunctae simul ejusdem sanctae ecclesiae congregationi pro mille quingentis³ missarum sollempniis, ac mille ducentis posteriorum melodii, quas spontanea devotione pro aeterna animae meae redemptione decantaverunt, aeternaliter renovandam, cum sanctae Crucis impressione concessi; quatinus post decessum ejusdem praefati abbatis Wlfgari, ejus temporibus haec ipsa libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa praefati cenobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem justa ex eodem⁴ fratrum cuncto eligens constituat.

Cujus⁵ privilegii libertas deinceps perpetuo uso a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in praedicto monasterio jus arripiens exerceat potestatis, sed ejusdem cenobii collegium perpetuae, ut praedixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem praefatum monasterium omni terrena servitutis jugo eodem tenore liberum, quo a praedecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Kenulfo⁶ rege catholico, vetusto continetur privilegio, Retuno⁷ abbate obtinente,⁸ solutum.

¹ *Athelmari*. Athelmari

² *Abbandunensis*. Abbandunensis

³ *pro mille quingentis*.

⁴ *justa ex eodem*. juste ex eodem.

⁵ *Cujus*. Hujus.

⁶ *Kenulfo*. Coenulfo.

⁷ *Retuno*. Hrethuno.

⁸ *obtinente*. optinente.

Agri equidem ad usus monachorum, Jhesu Christo A.D. 993.
 Domino nostro ¹ Ejusque genetrici Mariæ,² priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a meipso meoque patre Eadgare rege, fratreque ejus meo patruo rege Eadwio³ eorumque patruo, scilicet rege Eadredo fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetuæ sint libertatis. Nam reges præfati rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala⁴ Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ² priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium sibi regale injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituentes interdixerunt ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Athelred,⁵ Anglorum basileus, optimatum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura, quæ Domino devote⁵ per hoc modernum privilegium restauravi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant, perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt. Sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatae fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epilepticus philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentia renovatam libertatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei

¹ *Jhesu Christo Domino nostro*] Domino nostro Jesu Christo.

² *Mariæ.*] In the original charter this word is written in a different ink, on a blank space.

³ *Eadwio*] Eadwigo, written in a different ink, and on a blank space.

⁴ *Ceadwala*] Ceadewala.

⁵ *devote*] devoto.

A.D. 993. ecclesie, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Domini nostri Jhesu Christi, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius¹ hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere presumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam; sed aeternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Anno Incarnationis Domini² ut prædiximus, DCCCXCIII., indictione vi., humillimo rogatu præfati et devoti abbatis Uulfhari, scriptum est hujus renovatæ libertatis privilegium; his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatim, Domino dispensante, caraxantur.³

+ Ego Athelred,⁴ Britanniæ Anglorum monarchus, hoc taumate agie Crucis roboravi.

+ Ego Sigeric, Dorobornensis ecclesie⁵ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

+ Ego Ælfstan, Londoniensis ecclesie episcopus, hanc regis munificentiam confirmavi.

+ Ego Ælfhæh,⁶ Uintoniensis ecclesie episcopus, hanc renovationis libertatem corroboravi.

+ Ego Ælfrie, Coruinensis parrochie episcopus, qua præfatum adjacet monasterium, huic dono sanctam Crucem impressi.

+ Ego Ælfhæh, Licetfeldensis ecclesie episcopus, testudinem sanctæ Crucis depinxi.

¹ nisi prius; nisi.

² Anno Incarnationis Domini; Anno Domini; Incarnationis.

³ dispensante caraxantur; dispensante caraxantur.

⁴ Athelred; Æthelred, in a blank, and in different ink.

⁵ ecclesia; ecclesie, throughout the original charter.

⁶ Ælfhæh; Ælfhæh.

+ Ego Æscuuig, Dorccensis ecclesiæ episcopus, hoc A.D. 993. regale donum consolidavi.

+ Ego Theodred, Orientalium Anglorum episcopus, huic largitati assensum præbui.

+ Ego Ælfstan, Hrofensis ecclesiæ episcopus, huic dapsilitati Crucem imposui.

+ Ego Ordbyrht, Australium Saxonum episcopus, sigillum sanctæ Crucis annotavi.

+ Ego Uulfsige,¹ Scirburnensis ecclesiæ episcopus, gaudenter consensi.

+ Ego Eadulf, Uuigornensis² ecclesiæ episcopus, hilari vultu subseripsi.

+ Ego³ Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, mihi placere respondi.

+ Ego Sigar, Uuillensis ecclesiæ episcopus, ita posse fieri dignum duxi.

+ Ego Alfuold, Cridiensis ecclesiæ episcopus, huic statuto non contradixi.

+ Ego Ealdred, Cornubiensis ecclesiæ episcopus, hoc decretum consentiendo laudavi.

+ Ego Ælfdryth,⁴ mater ejusdem regis, hujus doni fautrix extiti.

+ Ego Æthelstan, ejusdem regis filius, hoc stare non renui.

+ Ego Ecgbyrht, ejusdem quoque regis filius, assensum præbere non distuli.

+ Ego Eadmund, ejusdem etiam regis filius, hoc posse fieri non interdixi.

+ Ego Eadred, ejusdem quidem regis filius, hoc mihi placere professus sum.

+ Ego Uulfgar, abbas Abbandunensis cœnobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

¹ *Uulfsige.*] In Aug. this name is written on a blank space and with different ink.

² *Eadulf, Uuigornensis*] Ealdulf, Wigorensis.

³ *Ego.*] The second column in the original in Aug. here begins, and from this point the cross is omitted.

⁴ *Ælfdryth*] Ælfthryth.

- A.D. 993. + Ego Aelfnuard,¹ Glastoniensis abbas.
 + Ego Ælfsige, Nin. abbas.
 + Ego² Uulfrie, Aug. abbas.
 + Ego Byrhtnoth, Elig.¹ abbas.
 + Ego⁴ Lyfine, Ceort. abbas.
 + Ego Ælfric, Meal. abbas.
 + Ego Ælfere, Bathan. abbas.
 + Ego Leofric, Micol. abbas.
 + Ego Ælfhun, Middel. abbas.
 + Ego Byrhtelm, Faxe. abbas.
 + Ego Athelric, Æthel. abbas.
 + Ego Uulfsige, Westm. abbas.
 + Ego Germanus, Ram. abbas.
 + Ego Kenulf, Burh. abbas.
 + Ego Godeman, Thorn. abbas.
 + Ego Alfmold, Unind. abbas.
 + Ego³ Leofric, Alban. abbas.
 + Ego Æthelnuard, dux.
 + Ego Ælfric, dux.
 + Ego Ælfhelm, dux.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Æthelsige, minister.
 + Ego Athelmar, minister.
 + Ego Byrhtunold, minister.
 + Ego Ordulf, minister.
 + Ego Uulfheoh, minister.
 + Ego Uulfrie, minister.
 + Ego Uulfgeat, minister.⁵

¹ *Ulf. ind.* Aelfward.

² *U.* Here begins the third column of witnesses in Aug.

³ *U.* *Ulf.*

⁴ *Ulf.* The fourth column here begins.

⁵ *Ulf.* And here the fifth.

⁶ *Ulf. ind.* In Aug. occurs the fifth witness's attestation, in a different hand, —

" + Ego Ælfsig, Westm. abbas."

The word "Ego" is then repeated at the beginning of twenty-three lines, but no signatures have been added. On the reverse of the charter occurs his endorsement: "Privilegium Æthelredi Regis factum de Abbenotona."

Hucusque de ecclesiæ libertate, nunc vero de terrarum restitutione subinferendum.

A.D. 993.
Ethelred's
second
charter of
restitution.

Regnante¹ in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omniumque regna seculorum magni moderaminis imperio gubernante. Ego Athelred, Ipsius opitulante gratia, rex Anglorum, inter varias hujus labentis seculi vicissitudines ad memoriam reduxi qualiter in tempore pueritiæ meæ erga me gestum fuerit, dum pater meus rex Eadgar, universæ terræ viam ingrediens, senex et plenus dierum migravit ad Dominum; quod videlicet omnes utriusque ordinis optimates ad regni gubernacula moderna² fratrem meum Eaduardum unanimiter elegerunt, mihiq̄ue terras ad regios pertinentes filios in meos usus tradiderunt. Ex quibus scilicet terris quasdam pater meus, dum regnaret, omnipotenti Christo Ejusque genetrici sanctæ Mariæ ad monasterium, quod Abbandun nuncupatur, pro redemptione animæ suæ concessit; hoc est, Bedeuinde cum omnibus ad se pertinentibus, Hisseburna cum universis suis appendicibus, Burlbec, omnesque sibi adjacentes redditus. Quæ statim terræ, juxta decretum et præceptionem cunctorum optimatum, de præfato sancto cœnobio violenter abstractæ, meæque ditioni, hisdem præcipientibus, sunt subactæ. Quam rem si juste aut injuste fecerint, ipsi sciant. Deinde cum frater meus hoc ærumpnosum deseruit seculum, et sibi a Deo prædestinatum percepit interminabilis vitæ emolumentum, ego, annuente Christo, et regalium simul et ad regios filios pertinentium terrarum suscepi dominium.

Nunc³ autem quia mihi videtur esse valde molestum patris mei incurrere et portare maledictum, reti-

¹ *Regnante.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 123 b.

² *moderna*] moderanda.

³ *Nunc*] Hunc.

A.D. 978. quam in eo didicerat, diligere, venerari, et admonitis ipsius se subdere cepit. Quare Abendonense conobium iterum a cunctis veneratur et colitur; et qui apud regem excellentius erant, ipsum de honore ejusdem loci quotidie suggerbant. Hujusmodi frequenti commonitu adeo erga Dei timorem et ecclesie venerationem rex commutatur, ut in multitudinis frequentia fateretur ut in his que ad se defer[re]bantur graviter se errasse. Deinde providit que pro rebus ecclesie hactenus detentis condigna forent solutioni. Super hoc et libertatis libellum exdidit, in quo omnem circa hunc locum simoniacam sectam fieri, tam se vivente¹ quam successoribus suis in reliquum regnantibus, anathemate perpetuo interdixit. Cujus seriei talis fuit prosecutio.

De Privilegio Adelredi² Regis.

Ethelred's first charter of restitution. A.D. 993.

[Alithroni³ Tonantis onomate. [Orthodoxorum vigoris ecclesiastici monitu creberrime instruimur, ut Illi oppido subjecti subpeditantes famulemur.] qui totius mundi fabricam miro ineffabilique serie disponens], microcosmum, Adam videlicet, tandem quadri-formi plasmatum materia, alio ad Sui similitudinem] instinctum spiramine, universis que in infimis formaverat, uno probandi causa excepto vetitoque, proficiens, paradisiere amoenitatis jocunditate, conlaterana, [Eva

¹ *vivente*] victe. MS.

² *Adelredi*.] An illumination representing King Ethelred here occurs in B. vi. fol. 87 b.

³ *Ethelrou*.] Compare here p. 256. The text of this present charter, as given in Claud. B. vi., omits the poem, which is here supplied within brackets from the origi-

nal instrument which is preserved in the Cottonian Collection, Ang. ii., number 39. The various readings which are appended are derived from the same source. The original being mutilated, such additions as have been conjecturally introduced into its text are printed within brackets.

scilicet,] et comite decentissime collocavit. Larvarica, A.D. 993. (pro dolor!) seductus cavillatione, versipellis suasibilisque tergiversatione viraginis plectus, anathematis alogia ambro pomum momordit vetitum, et sibi ac posteris in hoc ærumnoso dejectus sæculo locetum promeruit perpetuum. Vaticinationibus siquidem prophetis et cœlitus superni Regis diuturna clandestino præsagia dogmate promentibus nitide orthodoxis, eulogium e supernis deferens, non ut Judæorum seditiosa elingue fatetur loquacitas, sed priscorum atque modernorum lepidissimam ambiens facundiam, Arrianas Sabellianasque proterendo nenias anagogico infrustrans fame, nosque ab obtusi cæcitate umbraminis, ad supernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus supernis elapsus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut Evangelica promulgant fama, stupenda cecinisse videtur carmina; cui ecclesia tota, videlicet Catholica, consona voce altibohando proclamat: "Beata es Virgo Maria,¹ quæ credidisti! Proficientur a te quæ dicta sunt tibi a Domino." Mirum dictu! incarnatur Verbum et incorporatur, scilicet Illud de quo Evangelista supereminens universorum altitudine sensum inquit, "In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum," [Joh. i. 1.], et reliqua. Qua, videlicet, sumpta de Virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, et cunctis mulieribus nitidis prædictis taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Christi divinitate, passaque Ipsius humanitate, libertas addictis clementer contigit servulis.]

Ego,² inquit, Athelredus,³ Altitrono adminiculante, Anglorum cæterarum gentium in circuitu triviatim persistentium basileus, non inmemor angustiarum mihi

¹ *Maria.*] Inserted in a blank by a different hand and in a different ink.

² *Ego.*] Hinc ego Æthelred.
³ *Athelredus.*] Written in a different ink in Aug.

A.D. 993. meaeque nationi septimo regni mei anno et deinceps frequenter ac multipliciter accidentium, post decessum videlicet beatae memoriae mihi que interno amore dilectissimi Atheluuoldi¹ episcopi, cujus industria ac pastoralis cura non solum meae, verum etiam universorum hujus patriae tam praelatorum quam subditorum, utilitati, superno Plasmatore inspirante, consuluit, mecum plurima volvere tacitus cepi, et quae tantorum causam periculorum existeret, studiose percunctari sollicitus curavi. Tanto igitur talique studio magno opere² incitatus, et archana quaeque diligenti cura mecum examinans, tandem Domini compunctus gratia ad memoriam reduxi partim haec infortunia pro mea juventutis ignorantia, quae diversis uti solet³ moribus, partim etiam pro quorundam illorum detestanda philargia, qui meae utilitati consulere debeant,⁴ accidisse. Siquidem inter caetera memoriae occurrit me rogatu quorundam talium, Uulfgari scilicet episcopi defuncti, atque ducis Alfriei,⁵ qui adhuc superest, sacri Abbdonensis⁶ coenobii libertatem pro munere in servitute religisse, quod praefatus beatae memoriae episcopus Atheluuoldus⁷ a praedecessoribus meis, Eadredo⁸ scilicet rege, patruo patris mei, necnon et a patruo meo rege Edwie⁹ nec minus et a patre meo, rege videlicet Eadgare,¹⁰ ad usum monachorum Domino nostro Jhesu Christo ejusque genetrici Mariae¹¹ humilitatis et obedientiae ceterarumque virtutum meritis, in aeternam promeruit hereditatem, et in perennem adquisivit libertatem.

Haec igitur mecum vigilantia pectore volvens, et citius a tanto tanque exhorrendo anathemate liberari

¹ Atheluuoldi.] Adelmoldi.

² magno opere.] magno opere.

³ uti solet.] solet uti.

⁴ debeant.] debebant.

⁵ Alfriei.] Alfriex.

⁶ Abbdonensis.] Abbdonensis.

⁷ Atheluuoldus.] Adelmold.

⁸ Eadredo.] In a different ink, in a blank space.

⁹ Edwie.] Eadwige. Written in a blank space and in a different ink.

¹⁰ Eadgare.] The same remarks apply to this name.

cupiens, anno Dominicæ Incarnationis DCCCXCIII., mei A.D. 993. autem regni xvii., sinodale concilium Uuintoniæ in die sancto Pentecosten [4 Jun.] fieri jussi; illucque episcopis et abbatibus ac cæteris optimatum meorum primoribus verba salutaria¹ et pacifica benignissime destinavi, cunctosque, Christi inspirante gratia, monui, ut quæque superno Creatori digna quæque spirituali² animæ meæ saluti, seu regali meæ dignitati congrua, quæque etiam omni Anglorum populo oportuna valerent, Domino consulente, in commune tractarent, vovens me etiam,³ vita comite, et retroactas ad purum cohercere negligentias, et juxta prædecessorum meorum decreta, Jhesu Christo Domino nostro ejusque Genetrici priscum restituere libertatis cirographum.

Hoc illi meo, immo Christi, monitu simul et hortatu, magno opere delectati, voti compotes Salvatori Christo gratias egerunt, et quæque condigna salubriter instituta sanxerunt pacto spirituali⁴ confirmaverunt.

Nunc autem ego Athelred,⁵ Anglorum, Christo opitulante, basileus, quo debitum voti mei factis adimpleam, et ut æternæ libertatis Atitroni Moderatoris clementia merear obtinere consortium, pretium quod mihi dux præfatus Alfric pro fratris sui Eaduuini prioratu contulit, quo præfata Christi sanctæque ejus Genetricis hereditas iniqua servitute est venundata, perpetualiter anathematizando reicio; et gratuita Domini inspirante gratia, meorumque optimatum tam laicorum quam ordinatorum rogatus simul et usus consilio, ejusdem⁶ sanctæ Christi genetricis ecclesiæ monachisque inibi degentibus æternam privilegii, ut prædecessores mei, renovandam concedo libertatem.

Hujus etenim renovandæ libertatis auctoritas Christi

¹ *salutaria*] salutoria.

² *spirituali*] spiritali.

³ *me etiam*] etiam me.

⁴ *spirituali*] spiritali.

⁵ *Athelred*] Æthelred, on a space left blank, and in a different ink.

⁶ *ejusdem*] eidem.

A.D. 993. auctoritate nostraque largitate concessa et corroborata est, die xvi. kalendarum Augustarum [17 Jul.], in oratorio vici qui usitato Gillingaham nominari solet; misseque celebratione peracta, sub horum testium presentia, me assensum prebente, confirmata est; abbatis scilicet Ælfsini consanguineique mei Athelmari,¹ necnon et avunculi mei Ordulfi, ac prioratum prefati Abbandunensis² cenobii in manu ac potestate Wlfgari abbatis mihi humillima devotione subjecti, gratis sine pretio voluntarie renovando commisi; hancque privilegii libertatem tam sibi quam cunctae simul ejusdem sanctae ecclesiae congregationi pro mille quingentis³ missarum sollempniis, ac mille ducentis psalteriorum melodiiis, quas spontanea devotione pro aeterna animae meae redemptione decantaverunt, aeternaliter renovandam, cum sanctae Crucis impressione concessi; quatinus post decessum ejusdem prefati abbatis Wlfgari, ejus temporibus haec ipsa libertatis restauratio, Christo suffragante, concessa est, quem sibi universa prefati cenobii congregatio apto elegerit consilio, secundum regularia beati Benedicti instituta, abbatem justa ex eodem⁴ fratrum cuncto eligens constituat.

Cujus⁵ privilegii libertas deinceps perpetuo uso a cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quispiam tyrannica fretus contumacia in praedicto monasterio jus arripere exerceat potestatis sed ejusdem cenobii collegium perpetuae, ut praedixi, libertatis gloriatur privilegio. Sit autem praefatum monasterium omni terrena servitutis iugo eodem tenore liberum, quo a praedecessoribus nostris catholicis, a sancto Leone videlicet papa et Kenulfo⁶ rege catholico, vetusto continetur privilegio, Retuno⁷ abbate obtinente,⁸ solutum.

¹ *Athelmari*. Athelmari.

² *Abbandunensis*. Abbandunensis.

³ *pro mille quingentis*.

⁴ *justa ex eodem*. iuste ex eodem.

⁵ *Cujus*. Hujus.

⁶ *Kenulfo*. Coenulfo.

⁷ *Retuno*. Hrethunox.

⁸ *obtinente*. optinente.

Agri equidem ad usus monachorum, Jhesu Christo A.D. 993.
 Domino nostro ¹ Ejusque genetrici Mariæ,² priscis modernisque temporibus a regibus et religiosis utriusque sexus hominibus, et a meipso meoque patre Eadgare rege, fratreque ejus meo patruo rege Eadwio³ eorumque patruo, scilicet rege Eadredo fidelissimo, restituendo jure concessi sunt, ejusdem perpetuæ sint libertatis. Nam reges præfati rus quod Abbendun nuncupatur, quod rex Ceadwala⁴ Domino nostro Ejusque genetrici Mariæ² priscis temporibus devoto concesserat animo, in quo prædecessores nostri, diabolica decepti avaritia, ædificium sibi regale injuste construxerant, ecclesiæ Dei restituentes interdixerunt ut regum nemo inibi pastum requireret, nec ædificium in sempiternum construeret. Quod ego Athelred,⁵ Anglorum basileus, optimum meorum usus consilio, tam meis quam meorum successorum temporibus fixum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti fieri in æternum præcipio. Tempore siquidem quo rura, quæ Domino devote⁵ per hoc modernum privilegium restauravi animo, injuste a sancta Dei ecclesia ablata fuerant, perfidi quique novas sibi hereditarias cartas usurpantes ediderunt. Sed in Patris et Filii et Spiritus Sancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo easdem recipiat, sed a cunctis repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio.

Si quis vero tam epilepticus philargiriæ seductus amentia, (quod non optamus,) hanc nostræ munificentia renovatam libertatem ausu temerario infringere temptaverit, sit ipse alienatus a consortio sanctæ Dei

¹ *Jhesu Christo Domino nostro*] Domino nostro Jesu Christo.

² *Mariæ.*] In the original charter this word is written in a different ink, on a blank space.

³ *Eadwio*] Eadwigo, written in a different ink, and on a blank space.

⁴ *Ceadwala*] Ceadewala.

⁵ *devote*] devoto.

A.D. 993. ecclesie, necnon et a participatione sacrosancti Corporis et Sanguinis Domini nostri Ihesu Christi, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus est, et cum Juda Christi proditore sinistra in parte deputatus, nisi prius¹ hic digna satisfactione humilis pœnituerit quod contra sanctam Dei ecclesiam rebellis agere pœsumpsit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apostata optineat ullam; sed æternis baratri incendiis trusus jugiter miserrimus crucietur.

Anno Incarnationis Domini² ut pœdiximus, DCCCXCIII., indictione vi., humillimo rogatu pœfati et devoti abbatis Ulfhari, scriptum est hujus renovatæ libertatis privilegium; his testibus consentientibus quorum inferius nomina, secundum uniuscujusque dignitatem, utriusque ordinis decusatim, Domino dispensante, caraxantur.³

† Ego Athelred,⁴ Britannie Anglorum monarchus, hoc tamate agie Crucis roboravi.

† Ego Sigeric, Dorobornensis ecclesie⁵ archiepiscopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

† Ego Ælfstan, Londoniensis ecclesie episcopus, hanc regis munificentiam confirmavi.

† Ego Ælfhæh,⁶ Uintoniensis ecclesie episcopus, hanc renovationis libertatem corroboravi.

† Ego Ælfrie, Coruinensis parrochie episcopus, qua pœfatum adjacet monasterium, huic dono sanctam Crucem impressi.

† Ego Ælfheah, Licetfeldensis ecclesie episcopus, testudinem sanctæ Crucis depinxi.

¹ nisi prius] nisi.

² Anno Incarnationis Domini] Anno Domini: Incarnationis.

³ dispensante caraxantur] dispensante caraxantur.

⁴ Athelred] Ethelred, in a blank, and in different ink.

⁵ ecclesie] ecclesie, throughout the original charter.

⁶ Ælfhæh] Elfheah.

+ Ego Æscuuig, Dorccensis ecclesiæ episcopus, hoc A.D. 993. regale donum consolidavi.

+ Ego Theodred, Orientalium Anglorum episcopus, huic largitati assensum præbui.

+ Ego Ælfstan, Hrofensis ecclesiæ episcopus, huic dapsilitati Crucem imposui.

+ Ego Ordbyrht, Australium Saxonum episcopus, sigillum sanctæ Crucis annotavi.

+ Ego Uulfsige,¹ Scirburnensis ecclesiæ episcopus, gaudenter consensi.

+ Ego Eadulf, Uuigornensis² ecclesiæ episcopus, hilari vultu subseripsi.

+ Ego³ Athulf, Herefordensis ecclesiæ episcopus, mihi placere respondi.

+ Ego Sigar, Uuillensis ecclesiæ episcopus, ita posse fieri dignum duxi.

+ Ego Alfuold, Cridiensis ecclesiæ episcopus, huic statuto non contradixi.

+ Ego Ealdred, Cornubiensis ecclesiæ episcopus, hoc decretum consentiendo laudavi.

+ Ego Ælfdryth,⁴ mater ejusdem regis, hujus doni fautrix extiti.

+ Ego Æthelstan, ejusdem regis filius, hoc stare non renui.

+ Ego Ecgbyrht, ejusdem quoque regis filius, assensum præbere non distuli.

+ Ego Eadmund, ejusdem etiam regis filius, hoc posse fieri non interdixi.

+ Ego Eadred, ejusdem quidem regis filius, hoc mihi placere professus sum.

+ Ego Uulfgar, abbas Abbandunensis cœnobii, hoc sintagma triumphans dictavi.

¹ *Uulfsige.*] In Aug. this name is written on a blank space and with different ink.

² *Eadulf, Uuigornensis*] Eadulf, Wigorensis.

³ *Ego.*] The second column in the original in Aug. here begins, and from this point the cross is omitted.

⁴ *Ælfdryth*] Ælfthryth.

- A.D. 993. + Ego Aelfnuard,¹ Glastoniensis abbas.
 + Ego Ælfsige, Nin. abbas.
 + Ego² Uulfrie, Aug. abbas.
 + Ego Byrhtnoth, Elig.¹ abbas.
 + Ego⁴ Lyfinc, Ceort. abbas.
 + Ego Ælfrie, Meal. abbas.
 + Ego Ælfere, Bathan. abbas.
 + Ego Leofrie, Micel. abbas.
 + Ego Ælfhun, Middel. abbas.
 + Ego Byrhtelm, Faxe. abbas.
 + Ego Athelric, Æthel. abbas.
 + Ego Uulfsige, Westm. abbas.
 + Ego Germanus, Ram. abbas.
 + Ego Kenulf, Burh. abbas.
 + Ego Godeman, Thorn. abbas.
 + Ego Alfnold, Uind. abbas.
 + Ego⁵ Leofrie, Alban. abbas.
 + Ego Æthelnuard, dux.
 + Ego Ælfrie, dux.
 + Ego Ælfhelm, dux.
 + Ego Ælfsige, minister.
 + Ego Æthelsige, minister.
 + Ego Athelmer, minister.
 + Ego Byrhtunold, minister.
 + Ego Ordulf, minister.
 + Ego Uulfheah, minister.
 + Ego Uulfrie, minister.
 + Ego Uulfgeat, minister.^c

¹ *Aelfnuard*. Aelfward.

² *Ego*. Here begins the third column of witnesses in Aug.

³ *Ego*. Ego.

⁴ *Ego*. The fourth column here begins.

⁵ *Ego*. And here the fifth.

^c *Ego*. In Aug. occurs the following original attestation, in a different hand,--

" + Ego Ælfric, Westm. abbas."

The word "Ego" is then repeated at the beginning of twenty-three lines, but no signatures have been added. On the reverse of the charter occurs this endorsement: "Privilegium Æthelredi Regis factum de Abbendona."

Hucusque de ecclesiæ libertate, nunc vero de terrarum restitutione subinferendum.

A.D. 993.
Ethelred's
second
charter of
restitution.

Regnante¹ in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, omniumque regna seculorum magni moderaminis imperio gubernante. Ego Athelred, Ipsius opitulante gratia, rex Anglorum, inter varias hujus labentis seculi vicissitudines ad memoriam reduxi qualiter in tempore pueritiæ meæ erga me gestum fuerit, dum pater meus rex Eadgar, universæ terræ viam ingrediens, senex et plenus dierum migravit ad Dominum; quod videlicet omnes utriusque ordinis optimates ad regni gubernacula moderna² fratrem meum Eaduardum unanimiter elegerunt, mihiq; terras ad regios pertinentes filios in meos usus tradiderunt. Ex quibus scilicet terris quasdam pater meus, dum regnaret, omnipotenti Christo Ejusque genetrici sanctæ Mariæ ad monasterium, quod Abbandun nuncupatur, pro redemptione animæ suæ concessit; hoc est, Bedeuinde cum omnibus ad se pertinentibus, Hisseburna cum universis suis appendicibus, Burhbec, omnesque sibi adjacentes redditus. Quæ statim terræ, juxta decretum et præceptionem cunctorum optimatum, de præfato sancto cœnobio violenter abstractæ, meæque ditioni, hisdem præcipientibus, sunt subactæ. Quam rem si juste aut injuste fecerint, ipsi sciant. Deinde cum frater meus hoc ærumnosum deseruit seculum, et sibi a Deo prædestinatum percepit interminabilis vitæ emolumentum, ego, annuente Christo, et regalium simul et ad regios filios pertinentium terrarum suscepi dominium.

Nunc³ autem quia mihi videtur esse valde molestum patris mei incurrere et portare maledictum, reti-

¹ *Regnante.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 123 b.

² *moderna*] moderanda.

³ *Nunc*] Hunc.

A.D. 923. nendo hoc quod ipse pro sua anime redemptione Deo contulit donarium, et quia gratia Dei me ad intelligibilem perducere dignata est aetatem, mihi que per meorum optimatum decreta affluentem et copiosam terrarum largita est portionem, iccirco et ego ex mea propria hereditate prefatum sanctum cenobium munere congruo honorare et oportuna possessionum largitione ditare dispono; primum pro Dei Omnipotentis Ejusque sancte Genetricis amore, ut ipsa pro me pia inventrix¹ esse dignetur ad Dominum Deum nostrum; deinde pro animo genitoris mei dilectione, meaque proprie anime aeterna redemptione, necnon et pro meorum causa liberorum, qui easdem prefatas sibi attrahere sueque ditioni cogitant subicere terras.

Nomina vero terrarum, quas ad prefatum libenti animo concedo monasterium haec sunt; unum scilicet apud Feorneborh, alterum apud Wilmalehtun, tertium apud Cyrne. Has terrarum portiones Alfric cognomento Puer a quadam vidua Eadsled appellata violenter abstraxit, ac deinde cum in ducatu suo contra me et contra omnem gentem meam reus existeret, et haec quas prae nominavi portiones et universae quas possederat terrarum possessiones meae subactae sunt ditioni, quando ad sinodale concilium ad Cyrneceastre universi optimates mei simul in unum convenerunt, et eundem Alfricum majestatis reum de hac patria profugum expulerunt, et universa ab illo possessa mihi jure possidenda omnes unanimo consensu decreverunt. Deinde prefatam viduam, pro amore optimatum meorum qui ejus apud me extiterant advocati, suam hereditatem possidere clementi benignitate permisi; et ipsa tandem in extrema suae migrationis sententia, mihi rursus earundem terrarum possessionem benigno et libenti animo in perennem dereliquit hereditatem. Tellurem vero ad Pyrian, quam etiam ad idem prefatum con-

¹ *inventrix*] *interventrix*

cedo monasterium, unam illarum constat esse terrarum A.D. 983. quas Adelward Ceolfedæ filius mihi æternaliter possidendas pro mea donavit amicitia. Omni vulgo longe lateque satis est cognitum qualiter ipse et frater ejus contra me rei extiterunt, qualiterque ambo meam inimicitiam exigentibus suis reatibus incurrerint.

Hæc præfatarum descriptio terrarum facta est per admonitionem Ordulfi avunculi mei atque Athelmari consanguinitate mihi conglutinati, et Wlgati ministri mei dilecti, necnon et abbatis mei Wlfhari tota mihi devotione benigni, qui me frequenti suggestionem cum cæterorum fidelium commonuit suasionem, quatinus Dei Omnipotentis hereditatem ex aliqua parte innovare et augere curarem. Quod et feci propter Christi, Qui me in regno sublimavit, amorem; et eorum qui me amica assiduitate ad meam exortantur necessariam et æternam salutem; et propter humilem et benignam quam mihi præfatus abba fideliter et gratanter exhibere solet obedientiam.

Hoc quoque voluntatis meæ beneficium palam cunctis innotesco, quod earumdum possessionum terras in unaquaque cui adjacent provincia cum omnibus ad se pertinentibus, sive in prædiorum municipiis, sive in tributo, sive in theoloneo, sive in quocumque negotio, quod in unoquoque rure diverso modo solet exigi, plena libertate ab omni terrenæ servitutis jugo liberam esse concedo, quemadmodum pater meus supra nominatarum portionem terrarum ab universa mundanarum rerum servitute liberam esse concessit, exceptis tribus, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Illud etiam cum Sanctæ Trinitatis et Individuæ Unitatis et Beatæ Mariæ semper-Virginis auctoritate præcipio, ut nullus hominum præsumat hanc donationem occasione qualibet immutare, nec terriori¹

¹ *terriori*] *territori*.

A.D. 983. codicem vel cirografi dictatum contra meae munificentiae scripta in medium proferre; sed universa illa antiqua territoria, supradicto exigente reatu, semper in posterum pro nichilo computentur et ad nichilum redacta omnium sputis obnoxia conculcentur, et hujus privilegii decreta stabili et inconcussa soliditate roboventur.

Si quis autem, instigante Diabolo, haec consulta tam mea quam divina auctoritate corroborata violare praesumpserit, sive meus sit filius, sive dux, sive episcopus, sive minister, aut cujuscumque dignitatis extiterit, Omnipotens Deus sanctaque Ejus genetrix semperque Virgo Maria, et omnis supernorum sancta virtus exercituum majestatem divinam incessabili voce laudantium, hunc in vita ista despiciat, et despectum in futuro seculo sine fine disperdat illum, nisi congrua satisfactione ante exitum suum emendaverit quod contra Deum sanctamque Mariam deliquit. AMEN.

Hujus privilegii descriptio jugiter in praenominato conservetur monasterio, ut sit libertas externa librorum ad universas supradictarum possessiones terrarum, quas Omnipotenti Deo Ejusque sanctae genetrici Mariae ad idem cenobium benigno et libenti animo concessi, et concessas aeterna stabilitate commendavi.

Carta Athelredi Regis d. Ernicote.

Gift of
Ernicote.

Universitatis Conditor et ineffabili Moderatore, Qui sua inenarrabili potentia omnia disponit atque gubernat, in aeternum regnante, ego Athelred, Ejus gratuita miseratione et inolita benignitate totius Albionis basileus native jureque dedicatus, rus, quod ab hujus patriae incolis Earnicote noto nuncupatur vocabulo, duorum videlicet manentium quantitatem, Domino nostro Ihesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariae, ad usus monachorum loco qui celebri

Abhendun vocitatur onomate, æterna largitus sum A.D. 983. hereditate.

In nomine almæ Trinitatis et individuae Unitatis præcipio, ut nemo regum vel clitorum, nec alicujus personæ hominum, præfatam terram a Dei ecclesia auferre præsumat.

Si quis autem temerarius præsumpserit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

*Metæ.*¹

This sind tha land gemæro æt Earnigcotan.

Ærest of than² ealdan slæpe up andlang Giht; of Giht on thæt rithig; andlang rithies³ on thone mere; of than⁴ mere eft on thæt rithig; andlang rithiges to than⁵ hindfaldan; of than hindfaldan on thone swinhege; of than swinhege on Pippanlege; of Pippanlege eft on thonne swinhege; andlang swinheges innan east healas; swa be wyrtwalen⁶ innan thone smalan weg; andlang smalan weg; thæt eft on Giht to than ealdan slæpe thær hit ær ongan.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII. scripta est hæc carta; his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

¹ *Metæ.*] Claud. C. ix. fol. 200.
"Metæ duarum Hidarum apud
Earnigcotan."

² *than*] tham.

³ *rithies*] rithiges.

⁴ *than*] tham.

⁵ *than*] tham.

⁶ *wyrtwalen*] wyrtwalan.

- A.D. 983. + Ego Athelred, rex, præfatam donationem concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osuuald, archiepiscopus, consignavi.
- + Ego Athelnuold, episcopus, impressi.
- + Ego Ælfstan, episcopus, subscripsi.
- + Ego Æthelgar, episcopus, consolidavi.
- + Ego Ælfstan, episcopus, adquirevi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, non renui.
- + Ego Ælfrie, episcopus, concessi.
- + Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
- + Ego Æscuwig, episcopus, impressi.
- + Ego Uulfgar, episcopus, consignavi.
- + Ego Ælfthryth, regina.
- + Ego Athelnuine, dux.
- + Ego Byrtnoth, dux.
- + Ego Ælfrie, dux.
- + Ego Athelmeard, dux.
- + Ego Ælfrie, dux.
- + Ego Thorod, dux.
- + Ego Ordbryht, abbas.
- + Ego Sigeric, abbas.
- + Ego Athelweard, abbas.
- + Ego Goduine, abbas.
- + Ego Ælfuueard, minister.
- + Ego Ælfsige, minister.
- + Ego Wulfsige, minister.
- + Ego Ordulf, minister.
- + Ego Ælfgar, minister.
- + Ego Wulfric, minister.
- + Ego Ælfhelm, minister.
- + Ego Æthelmar, minister.
- + Ego Byrhtnuold, minister.
- + Ego Leofric, minister.

[*De Cyrna.*

Præterea et singulariter de Cyrne suæ auctoritatis A.D. 999. testamentum hujusmodi condidit.]¹

*Carta*² *Regis Adelredi de Cerne.*³

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo, Qui imperio Patris cuncta, simul Sancti Spiritus gratia vivificante, disponit. Quamvis enim veba⁴ sacerdotum et decreta judicum in robore firmitatis jugiter perseverent, attamen pro incerta futurorum mutabilitate annorum cyrographorum testamento sunt roboranda.

Quapropter ego Æthelred,⁵ totius Britanniae basileus, quandam telluris particulam, xv. videlicet cassutos, loco qui celebri æt Cyrne nuncupatur vocabulo, Domino nostro Jhesu Christo⁶ sanctæque Ejus ecclesie beatæ Dei genetricis Mariæ,⁷ qui celebri Abbendonia⁸ nuncupatur onomate, ad usus monachorum Dei inibi degentium, cum omnibus utensilibus, pratis videlicet, pascuis, aquarumque cursibus, Uulfgaro⁹ obtinente abbate, æterna largitus sum hereditate.

Sit autem prædictum rus omni terrenæ servitutis jugo liberum, tribus exceptis, rata videlicet expedi-

¹ [*De . . . condidit.*] The passage within brackets is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 124 b.

² *Carta.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 124 b., and with the transcript from the original in C.C.C. Camb. CXI. p. 169, where it occurs with the title

“*Carta Regis Æthelredi de Cyrna.*”

³ *Cerne*] *Cyrna.* C.C.C. and C. ix.

⁴ *veba*] *verba.* C.C.C. and C. ix.

⁵ *Æthelred*] *Æthelræd.* C.C.C.

⁶ *Christo*] *Xp̄s.* C.C.C.

⁷ *genetricis Mariæ*] *genetrici Mariæ dicatæ.* C.C.C.

⁸ *Abbondonia*] *Abbandun.* C.C.C.

⁹ *Uulfgaro*] *Wlfgaro.* C.C.C.

A.D. 999. tione, pontis arcisve restauratione. Est sane prefata terra Cyne de illis villulis quas pridem quidam comes vocitamine Ælfrie a quadam matrone¹ Eatfead² nomine diripuit, et sibi in propriam hereditatem usurpavit. Ac deinde temporum variante vice, necne instigante humani generis perversissimo temptatore Diabolo, contra Deum necumque regale imperium multa et inaudita miserabiliter committens piacula, episcoporum, ducum, omniumque hujus regni optimatum unanimi legali consilio acquissimoque judicio, in villa regia que Anglica appellatione Cirneceastre³ dicitur, ipso extra patriam in exilium addicto, non solum illa⁴ que a prefata muliere abstraxit, sed et ceteris omnes quas jure possidebat hereditario, sibi ac omni suae posteritati interdicta fuerunt, mihi que in proprium jus habendi donandique firmiter et immobiliter sunt aeternaliter deputatae.

Ego quoque post haec, cum consilio et precatu optimorum⁵ meorum concessi, quatinus prefata vidua sua direpta⁶ resumeret, ac vita comite possideret. Quae humiliter suscipiens et rationaliter fruens, et⁷ in ultimo hujus libilis vite termino, omnes in benevola⁸ mente in proprium jus restituit.

Si autem tempore contigerit aliquo quempiam hominum aliquem libellum ob istarum apicum adulationem in palam producere, omni modo in nomine Sanctae Trinitatis ab omnibus Christianis in-

¹ [matrona.] matrona, C.C.C. and C. ix.

² [Eatfead.] Eatfead, C.C.C.

³ [Cirneceastre.] Cirneceastre, C.C.C.

⁴ [illa.] In C.C.C. above the article written, "the best, villa, 999."

⁵ [optimorum.] optimatum, C.C.C.

⁶ [direpta.] The MS. Claud. C. ix. is here mutilated, two leaves having been cut out. The narrative is resumed at p. 378, line 23.

⁷ [et.] Omitted in C.C.C.

⁸ [benevola, omnes in benevola.] termina mihi benevola, C.C.C., but so written as to imply that some intermediate words had been omitted.

terdico,¹ ita ut meum donum corroboratum sit cum A.D. 999. signaculo sanctæ Crucis,² ut nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur.

Denique vero, si quis nostræ dapsilitatis donum violari fraudulenter temptaverit, sciat se die ultima iudicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se³ esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverint.⁴ Prædicta siquidem tellus his terminis circumcincta clarescit.

*Metw.*⁵

Ærest on cattes stan; from cattes stane andlang fyrh on Huredes mor; of Huredes more on tha hean streat; andlang thære hean stræte on Moteraford; of moteraforde andlang Motera lace; thæt on Oteres ham; of Oteres hamme innan Cyrne; andlang Cyrne on nunnena pol; of nunnena pole on haran stan; of than haran stane on thonne haran withig; of than haran wigie⁶ innan Temese; up andlang Temese⁷ on Hodes lace; andlang Hodes lace up on thæt ea denn the man hæst west ea; andlang thæs ea dennes the est⁸ on Cyrne; up andlang Cyrne thæt on ane lide⁹

¹ *Christianis interdico*] interdico Christianis. C.C.C.

² *signaculo sanctæ Crucis*] sanctæ signaculo. C.C.C.

³ *sc.*] Omitted in C.C.C.

⁴ *emendaverint*] emendaverit. C.C.C.

⁵ *Metw.*] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b. These

boundaries are not given in C.C.C., which, however, reads "Ærest; and swa forth."

⁶ *wigie*] withig. C. ix.

⁷ *up andlang Temese.*] Omitted in C. ix.

⁸ *the est*] thæt est. C. ix.

⁹ *lide*] litle. C. ix.

A.D. 999. lace; andlang thære hece; thæt est on cates stan
thær hit ar onfeng.

Acta est prefata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Jhesu Christi DCCCXCIX,¹ indictione
xii.² his testibus consentientibus, quorum inferius
nomina karaxantur.

+ Ego Athelfred, rex Anglorum, hoc taumate agis
Crucis roboravi.

+ Ego Ealfric,³ Dorobernensis ecclesie archiepi-
scopus, ejusdem regis benevolentiam subscripsi.

+ Ego Ealulf, Eboracensis ecclesie archipresul,
hilari vultu consensi.

+ Ego Ælfheah, presul, sigillum sancte Crucis
impressi.

+ Ego Uulfstan, episcopus, corroboravi.⁴

+ Ego Ælfhenh, episcopus, consolidavi.

+ Ego Æscunig, episcopus, confirmavi.

+ Ego Athulf, episcopus, depinxi.

+ Ego Ordbriht, episcopus, annotavi.

+ Ego Goduine, episcopus, subscripsi.

+ Ego Athelstan, episcopus, atqueievi.

+ Ego Uulfsc,⁵ episcopus, consignavi.

+ Ego Lyfing,⁶ episcopus, non renui.

+ Ego Ælfuold, episcopus, conclusi.

+ Ego Ælfthryth, mater ejusdem regis, fauatrix
extiti.

+ Ego Athelstan,⁷ ejusdem regis filius, non interdixi.⁸

¹ DCCCXCIX] DCCCXXIX. MS.
C.C.C.

² Indictione xii.] indictione quar-
tadecima, above which is written
duodecima in C.C.C.

³ Ealfric] Ælfric. C.C.C.

⁴ Episcopus, corroborari] episco-
pus, hanc regis munificentiam cor-
roboravi. C.C.C.

⁵ Uulfsc] Wulfage. C.C.C.

⁶ Lyfing] Lyfinge. C.C.C.

⁷ Athelstan] Æthestan. C.C.C.

⁸ Interdixi.] The transcript in
C.C.C. here adds this attestation:—
"Ego Eadred, ejusdem quoque
regis filius, mihi placere professus
sum."

A.D. 999.

- + Ego Ælfric, dux.
- + Ego Ælfhelm, dux.
- + Ego Leofsige, dux.
- + Ego Leofuine, dux.
- + Ego Ælfuerd, abbas.
- + Ego Uulfgar, gaudens dictavi,¹ abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.²
- + Ego Kenulf, abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.³
- + Ego Aethelnoth, abbas.
- + Ego Æthelmær, minister.
- + Ego Ordulf, minister.
- + Ego Brihtuold,⁴ minister.⁵
- + Ego Uulfheah, minister.
- + Ego Uulfgeat,⁶ minister.
- + Ego Æthelric, minister.
- + Ego⁷ Uulfric, minister.

Carta Regis Adelred de Mordune.

Scimus quia in multis offendimus omnes.⁸ Si vero Charter of
in rebus aliquando ecclesiasticis offendimus, ea quæ, Mordune.
Deo adjuvante, emendare conamur, firmissimo litte-

¹ *gaudens dictavi.*] Omitted in C.C.C.

² *Ælfsige, abbas.*] Alfsige, Ceas. abbas. C.C.C.

³ *Ælfsige, abbas.*] Ælfsige, Flig. abbas. C.C.C.

⁴ *Brihtuold.*] Byrhtwold. C.C.C., omitting here and to the end the word "minister."

⁵ *minister.*] Here C.C.C. adds, "Ego Leofric."

⁶ *Uulfgeat.*] Uulfric. C.C.C.

⁷ *Ego.*] This last entry does not occur in C.C.C., which adds instead:—

"Ego Ælfwig.

"Ego Eadwold.

"Ego Æthelmær, filius Æthelwoldi.

"Ego Æthelwold.

"Ego Ælfgar Mæw."

⁸ *omnes.*] See Jac. iii. 2.

A.D. 1008. rarum libro munire debemus, ne iterum (quod absit.) res ecclesiastica a manibus possideatur alienis cupiditatis causa.

Qua de re, ego Athelredus, Dei nutu Anglorum basilicus, notum volo adesse omnibus meo subjectis imperio quod quidam miles, Ælfgarus nomine, meus videlicet prepositus atque pretiosus, quandam injuste adquisivit villam sanctissime genetricis Mariæ Abben-doniensis cœnobii, ab incolis Mordun nominatam, xx. mansus, tempore videlicet Eadwini abbatis, me tamen consentiente, quamvis injuste, delitque conjugii suæ Ælfgife sub hereditario dotalicii dono. Quo mortuo, prædicta mulier Ælfgifu alii copulata est marito, Wulf-gæt vocabulo. Qui ambo crimine pessimo juste ab omni incusati sunt populo, causa suæ machinationis propriæ, de qua modo non est dicendum per singula. Propter quam vero machinationem, que injuste adquisierunt omnia juste perdidierunt. Quo audito, Wulf-garus, prædicti pastor monasterii, de prædicta statim admonuit ne villula, quam ipsi injuste possidebant. Ego autem, memor illorum injuste atquisitionis et mee non bene consensionis, cum omni cordis desiderio præfatam¹ reddidi villam beate Dei genetrici Mariæ. Sed et unum prædiolum in Crochelade² civitate situm, quod dudum meo præfato delectam præposito, trado et concedo eidem sanctæ Mariæ perpetua hereditate.

Si quis alium libellulum falsæ cupiditatis attramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suo proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus gradiola, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus,

¹ præfatam. — Cœd. C. ix. l. 7. | See p. 374, note 4.
reun's the narrative at fol. 127. | ² Crochelade, Crochelade.

usque dum sanctæ reddat Dei genetrici Mariæ bis A.D. 1008
 binas in quadruplum villas cum corporali pœnitentia,
 calliditate suæ machinationis relicta. Et ut præfatæ
 telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper op-
 tinere valeant, regali liberati sunt præcepto omni
 seculari jugo; exceptis trium rerum obsequiis, expedi-
 tione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis
 conditione regalis.

Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis
 prædicta adesse terra circumcirca determinata.¹

Metæ.

This² sind tha land gemæru to Mordune.

Ærest on Higford; of Higforda andlang Hreod bur-
 nan on Worf; andlang streames on Purtanige weste-
 wardne; of Purtanige northewardan eft ut on Worfe
 stream; andlang streames on wudebricge; thanon ut
 on æsc lace, thær easc lacu fylth ut on Worf; up
 ongean stream on thæs langan furlanges east ende;
 thanon east on tha ealdan dic; of thære ealdan dic
 on Grindewylles lace an furlang; thanon on Ættenpen
 on thone ellenstub; thanon a be ecge on tha mede-
 munga; of thære medemungæ nither on thone ealdan
 withig on Ættenpennes læce; thanon on Hnottanford;
 of than fordæ on Filican slæd; andlang slædes on
 thone ealdan wylle; thonon ut on Headdundune
 slæd; andlang slædes oth bradan weg; of than bra-
 dan wege andlang slades ut on Higford;³ and ænne

¹ *Nunc . . . determinata.*] This passage does not occur in C. ix.

² *This.*] Compared with the duplicate copy of the boundaries

in C. ix. fol. 200. See above, p. 306.

³ *Higford.*] In C. ix. the boundaries here end.

A.D. 1008. hagan on Crocgelade, the se cyneg tharto to forgifen hæfth.

Acta¹ est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo viii^o, indictione vi.; ut iterum hæc presentis nostre donationis cartula ab omnium stimulis invidiorum inconvulsa et incontaminata perpetuo jure possit persistere.

Testes.

+ Ego primus Athelredus, rex, eandem circum-
quaque prætitulo et circumcoloro sanctæ Crucis signa-
culo, quod omnes mei proceres hoc idem ut faciant
evidenter præcipio.

+ Ego Ælfgifu,² ejusdem regis conlaterana, prædic-
tum donum confirmo.

+ Ego Athelstan, ejusdem regis filius, verus testis
adesse cupio.

+ Ego Eadmund, ejusdem regis filius.

+ Ego Eadred, filius regis, testimonium perhibeo.

+ Ego Eaduuig,³ filius regis, hoc donum regis con-
laudo.

+ Ego Eadgar, filius.

+ Ego Eadweard, filius.

+ Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archiepi-
scopus, ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ
Crucis consigno.

+ Ego Wulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepisco-
pus, hilari vultu consentio.⁴

¹Acta. See Claud. C. ix. fol.
125.

²Ælfgifu. Aldred.

³Eaduuig. Eadwi.

⁴Ego consentio. Ego
Wulfstan, Eboracensis ecclesiæ ar-
chiepiscopus, consentio. Et multi
alii episcopi, abbates, et duces sub-
scriperunt.

† Ego Lyvinc, episcopus, præsens adsum in tes-
timonium. A.D. 1008.

† Ego Osbriht, episcopus, confirmo.

† Ego Atheluuold, episcopus, hilari vultu adsentio.

† Ego Ælfhun, episcopus, propria manu firmo.

† Ego Alfgar, episcopus, testis adsum fortissimus.

† Ego Brihtuuold, episcopus, læto corde hoc tes-
tificor.

† Ego Goduine, episcopus, non renuo.

† Ego Alfuuold, episcopus, verus testis adesse
cupio.

† Ego Goduine, episcopus, non denego.

† Ego Athelric, episcopus, non contradico.

† Ego Alfric, dux.

† Ego Leofuine, dux.

† Ego Ælfuueard, abbas.

† Ego Wulfgar, abbas, hanc kartulam gaudenti
corde composui.

† Ego Brihtuuold, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Germanus, abbas.

† Ego Ælfsige, abbas.

† Ego Ælmær, abbas.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Athelmær, minister.

† Ego Atheluuold, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Eaduine, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Uulfkutel, minister.

† Ego Atheluuueard, minister.

† Ego Leofric, minister.

† Ego Athelric, minister.

† Ego Eadric, minister.

† Ego Atheluuine, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Leofuine, minister.

- A.D. 962. + Ego Ælfuig, minister.
 + Ego Ælfgar, minister.
 + Ego Ælfhelm, minister.

Gift of Hæc sunt terre que Athelredus rex dedit famulis
 the forest suis, et ipsi de consensu regis ecclesie Abbendonensi
 of Leofric.

In nomine Domini nostri Ihesu Christi. Labentibus hujus cosmi temporibus, regnaque functi cum regibus velocissimo transeuntibus cursu, licet stare firmiter, a priori firmiter statu videatur cito labi, nullo sapienti ignotum est, et gaudia hic fallentis vite quantiuntur ac dissipantur.

Quapropter ego Athelred, rex Anglorum, cuidam ministro, qui a gnosticis Leofric appellatur vocabulo, quandam silvæ particulam cum suis terminis unlique giratam perpetua largitus sum hereditate, ut ipse quamdiu vixerit habeat; et post se cuiuscumque voluerit heredi immorem derelinquat. Sit autem prædicta silva omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restoratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sancte Dei ecclesie baratri incendiis lugubria jugiter cum Juda Christi proditore ejusque complicitibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

His motis præfata silva hinc inde giratur.

Metr.

Thi hi thas wudes landgemære the Athelred cyn-
 ing beoath Leofric his thegene on eow yrfæ.

Æt of ðæg bræc on tha ealdan street be westan
 Dunningwioch; andlang street on northewerde Wile-

ardes hyrste; on thone feld; thonon¹ the rithi; and-
lang rithiges on Athelnothes gemære; thæt on thone
rodweg; andlang weges the eft on dægbroc. A.D. 962.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXII. scripta est
hæc carta; his testibus consentientibus quorum infe-
rius nomina caraxantur.

Testes.

- + Ego Athelred, rex Anglorum, concessi.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus, corroboravi.
- + Ego Oscutel, archiepiscopus, confirmavi.
- + Ego Osulf, episcopus, consolidavi.
- + Ego Byrhtelm, episcopus, confirmavi.
- + Ego Osuuold, episcopus, adqueivi.
- + Ego Atheluuold, abbas.
- + Ego Ælfhere, dux.
- + Ego Ælfheah, dux.
- + Ego Athelstan, dux.
- + Ego Atheluuine, dux.
- + Ego Beorhtnoth, dux.
- + Ego Alfuine, minister.
- + Ego Byrhtferth, minister.
- + Ego Æthelsige, minister.
- + Ego Uulfhelm, minister.
- + Ego Wulfstan, minister.
- + Ego Wulfhelm, minister.

¹ thonon.] Altered, apparently, to "thæt on."

Carta Regis Athelredi de Cheorletun.

A. D. 982.
Charter of
Cheorletun.

A ceptigera majestatis aeternae moderatione Theo, emetorum vigente primordio, transitorie copia felicitatis. Ideiŕeo possidentibus relinquatur ut eo Creatori fideliter suo sedula mentis alacritate se ad obsequendum promptus exhibeat, quo sibi caetera viderit elementa divinitus fore subjecta.

Quamobrem ego Athelredus Anglice nationis, Christo annuente, basilicos, quandam ruris particulam, v. videlicet cassatos, cujusdam loco sed communis terre qui celebri et Ceorlatune nuncupatur vocamine, cuidam meo ministro vocitato nomine Ælfgar ei ovanter tribuendo concessi; ut terram jam praefatam tramitibus suae possideat vite; deinde namque sibi succedenti cuicumque voluerit heredi derelinquat in aeternam hereditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum aeterna libertate jucundum, cum omnibus quae ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis; excepto communi labore, expeditione, pontis arcisque constructione.

Si quis igitur, infestae rapacitatis macula seductus, hoc nostrae munificentiae donum in quolibet aliud quam constituimus evertere conatus fuerit, sequestratus a communione sanctae Dei ecclesiae, et ab aeterni regni participatione, gehennalis incendii globis absorbitus aeternae damnationis amaritudinibus involvatur, si non satisfactione penituerit congrua quod nostro proterve decreto contraire nichili pendebat. Rus namque praetaxatum manifestis undique terminis minus dividitur, quia jugera altriusecus copulata adiacent.

Facta est praefata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCLXXXII.

Testes.

- † Ego Athelred, rex Anglorum, præfatam donationem indeclinabiliter concessi.
- † Ego Dunstan, archiepiscopus, confirmavi.
- † Ego Osuold, archiepiscopus, subarravi.
- † Ego Atheluuold, episcopus, consignavi.
- † Ego Ælfstan, episcopus, impressi.
- † Ego Æscuuig, episcopus, consensi.
- † Ego Athelgar, episcopus, corroboravi.
- † Ego Athelsige, episcopus, subscripsi.
- † Ego Athulf, episcopus, conclusi.
- † Ego Ælfhere, dux.
- † Ego Atheluuine, dux.
- † Ego Byrhtnoth, dux.
- † Ego Atheluuerd, dux.
- † Ego Athelmær, dux.
- † Ego Eaduuine, dux.
- † Ego Ordbyrlit, abbas.
- † Ego Sigric, abbas,
- † Ego Atheluuerd, abbas.
- † Ego Byrhtnoth, abbas.
- † Ego Leofric, abbas.
- † Ego Ælfheh, abbas.
- † Ego Ælfhun, abbas.
- † Ego Atheluuerd, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulfsige, minister.
- † Ego Ælfsige, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Atheluuerd, minister.
- † Ego Athelsige, minister.
- † Ego Leofric, minister.
- † Ego Ælfric, minister.
- † Ego Uulfric, minister.
- † Ego Leofric, minister.

*Carta Regis Athelredi de duabus Holis in Draitun
et una in Suttun.*

A.D. 983. In Domini nostri Jhesu Christi conomate, in per-
Charter of petuum regnantis, ejus majestas nec incipit nec desi-
Draitun nit in seculum; ejus quidem providentia divinarum
and Suttun. humanarumque rerum cognitio gubernatur ac custodi-
tur. Quamdiu videlicet presentis vite prosperitas no-
biscum comitari cognoscitur, celesti suffragio hujus
exilii atque cecitatis laqueum abruptere festinemus,
ut ad futuram nobis adipiscendam celestis regni lea-
titudinem scambere valeamus.

Quapropter ego Athelred, totius Anglorum gentis
basileos, ceterarumque nationum in circuitu degentium
primatum gerens, cuidam fidei meo homini vocitato
vocamine Wulfgar, moliam mei proprii juris terra-
partem, id est, iiii' mansas et dimidiam, in communi
terra duobus locis divisas, iiii. videlicet mansas in loco
qui Anglica appellatione dicitur Draitun, et unam
mansam et dimidiam in villa que vocatur Suttun, in
perpetuam concedo hereditatem, quatenus, vita sibi
comite, habeat ac possideat. Cum autem dissolutionem
sui corporis imminere cognoverit, cuicumque sibi libue-
rit heredi commendat, ut supra diximus, in aeternam
possessionem. Sit autem hujus nostre donationis liber-
tas ab omni fiscali tributo et secura maneat sine ali-
quo obstaculo, cum omnibus ad se pertinentibus, cam-
pis, pascuis, pratis, silvis, aquarumque cursibus; ex-
ceptis tribus, expeditione, pontis constructione, arcisve
munitione.

Si qui denique, mihi non optanti, hanc libertatis
kartam, cupiditatis hvore depressi, violare satagerint,
cum agnibus tetræ caliginis lapsi vocem audiant
examinationis ille regni judicii sibi dicentis, "Dis-
cedite a me, maledicti, in ignem aeternum" [Matt.

xxv. 41.], ubi cum dæmonibus ferreis sartaginibus A.D. 983. crudeli torqueantur in pœna, si non antè mortem digna hoc emendaverint pœnitentia.

Anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi DCCCCLXXXIII., indictione xi. His testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxari videntur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hujus donationis libertatem regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

† Ego Dunstan, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuold, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Atheluuold, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, corroboraui.

† Ego Athelgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, consensi.

† Ego Sigar, episcopus, conclusi.

† Ego Athelsie, episcopus, impressi.

† Ego Wulfgar, episcopus, atqueievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Brytnoth, dux.

† Ego Atheluuuard, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Ælfric, dux.

† Ego Thureth, dux.

† Ego Orthbriht, abbas.

† Ego Siric, abbas.

† Ego Atheluuuard, abbas.

† Ego Leofric, abbas.

† Ego Ælfuuuard, minister.

† Ego Ælsige, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Uulfsige, minister.

- A.D. 983. + Ego Athelsige, minister.
 + Ego Leofuine, minister.
 + Ego Ælfrie, minister.
 + Ego Leofrie, minister.
 + Ego Leofstan, minister.
 + Ego Ulfrie, minister.

*Carta Regis Athelredi de duabus Mansis in
Dumbeltone.*

Charter of
Dumbel-
tune.

Regnante in eona eorum eculi terraque Dispositore
Herobique triumphatore. Vacillantis status cosui un-
decunneque vergitur ac rigidis turbinibus quatitur, sed
succurrente Divinitatis omnipotentia, ita tamen heroum
fulcimento roboratur, ne titillando enerviter pessum-
dari improvide videatur, dum tantorum auctoritate pri-
matum moderatur quamdiu Christiani onomatias pollet
vigor ac regnorum jura provida dispensatione guber-
nantur. Unde quos istius ævi fortuna manu tepide
evectiois alludit summo opere¹ ad nanciscenda ea in-
vigilandum est gaudia que minime sunt annua, sed
continua, quatinus distributione temporalium gazarum
aeternæ dapsilitatis adipisci mereantur adminicula.

Quapropter ego Athelredus, totius Albionis Dei pro-
videntia imperator, cuidam dilectissimo mihi ministro,
cui parentele nobilitas Wlfrie indidit nomen, pro
fidissimo quo mihi affabiliter obsecundatus est obse-

¹ *Carta*. Collated with the pro-
bably original charter in Aug. m.
18, which, however, is a transcript
of the twelfth century, and with
the transcript in C.C.C. Cant.
MS. C.M.E. p. 175, where the title
stands thus: "Hæc est Domanian
Carta Regis Athelredi, qui

dedit cuidam Ministro suo duas
Manses in Dumbeltun." A memo-
randum at the end, in the hand-
writing of the copyist, states:—"I
had the copye hereoff off Mr. Doct-
tor Owen, Physician."

² *Carta*. *Carta*. *Carta*. *Carta*.
C.C.C.

quo, quandam ruris particulam, id est, duas mansas et A.D. 995.
 dimidiam, in loco ubi solicolæ æt Dumaltun¹ appellant,
 in perpetuam concedo hereditatem, quatinus ille bene
 perfruatur ac prospere possideat quamdiu hujus ævi
 incolatum vitali flamine rotabilique meatu percurrere
 cernitur; et post istius labilis vitæ excessum, cuicum-
 que sibi libuerit successor² derelinquat. Sit autem
 prædictum rus, quod in communi terra situm est,
 liberum³ ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus
 quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in
 magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis,
 silvis; excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve
 constructione.

Hanc vero meam donationem (quod opto absit a
 fidelium mentibus,) minuentibus atque frangentibus,
 fiat pars eorum cum illis de quibus e contra fatur,
 "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui pa-
 ratus est Satanæ et satellitibus ejus" [Matt. xxv. 41.],
 nisi prius digna Deo pœnitentia veniam legali satis-
 factione emendent. Nam quod hominis memoria
 transilit,⁴ litterarum indago reservat. Unde hæc legen-
 tibus est intimandum quia hoc præfatum rus pro⁵
 cujusdam viri infandæ præsumptionis culpam, qua au-
 dacter furtive se obligare non abhorruit, cui nomen
 Athelsige⁶ parentes indidere,⁷ licet fædo⁸ nomen deho-
 nestaverit flagitio, ad mei juris devenit arbitrium,
 atque per me reverendo, ut jam ante præfatus sum,
 conlatum est ministro; cujus culpæ notam Anglica
 relatione hic ratum duximus esse notandum.

¹ *Dumaltun*] Dumaltun. C.C.C.,
 but altered by the same hand to
 Dumaltan. Dumbeltun. Aug.

² *successor*] successori. C.C.C.
 and Aug.

³ *liberum*] liber. C.C.C. and Aug.

⁴ *transilit*] transsilit. C.C.C.

⁵ *pro*] per. C.C.C. and Aug.

⁶ *Athelsige*] Æthelsige. Aug. and
 C.C.C.

⁷ *indidere*] indigere. Aug.

⁸ *fædo*] feudo. Aug.

Metr.¹

A.D. 995. This² was that land forworht of Dumaltun³ the Athelsige forworhte Athelred⁴ cyninge to handa. That was thanne⁵ that he forstael Æthelunnes swin Athelmæres sume ealdermannes;⁶ tha ridon his men to and tugin at the⁷ spie of Athelsiges huse, and he othberest to wuda, and man hine allynde tha, and man gerehte Athelred cynges that land and his⁸ achta. Tha forgef he that land Hawase his men on ece yrfe, and Wulfie Wulfune sume⁹ hit syththan of him gehwyrfile mid than the him geowene wes, le thaes cynges leafe and his witeana gewitnesse.

Acta¹⁰ est hæc profata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri¹¹ MCCXCV,¹² indictione VIII; anno uero regni prefati regis XVII, scripta est hæc cartula, his consentientibus qui subter notantur.

Testes.

✠ Ego Athelredus rex Anglorum profatum donacionem sub sigillo sancte Crucis indelibiliter concessi¹³ antequam morarari.

¹ *Metr.* The Met. are omitted in *A. p.*

² *Th.* Thus, CCC.

³ *D.* Thus, Dunstan, CCC.

⁴ *A. p.* Athelred, CCC.

⁵ *A. p.* Thus, CCC.

⁶ *A. p.* Thus, *et* sumas ealdermannes, CCC.

⁷ *A. p.* Thus, CCC.

⁸ *A. p.* Omitted in CCC.

⁹ *A. p.* Thus, CCC.

¹⁰ *Met.* The copy in *Aug.* is here resumed.

¹¹ *A. p.* Thus, CCC.

¹² *A. p.* Thus, MCCXCV, CCC.

¹³ *A. p.* Thus, *et* consensu, CCC.

+ Ego Ælfricus, Dei gratia electus ad archiepiscopatum Dorobernensis ecclesie, ejusdem¹ regis donum² Crucis taumate stabilivi. A.D. 995.

+ Ego Aldulf, electus in episcopatum³ Eboracensis ecclesie, regis donativum agie Crucis impressione benedicendo corroboravi.

+ Ego Ælfstan, Lundoniensis ecclesie episcopus, sigillavi.

+ Ego Ælfhel,⁴ Wintoniensis ecclesie episcopus, designavi.

+ Ego Æscwig. Dorcensis ecclesie episcopus, adnotavi.

+ Ego Athulf, Herefordensis ecclesie episcopus, imposui.

+ Ego Wlfsige, Scirburnensis ecclesie episcopus, conclusi.

+ Ego Atheluard, dux.

+ Egg Ælfric, dux.

+ Ego Ælfhelm, dux.

+ Ego Leofsige, dux.

+ Ego Leofuine, dux.

+ Ego Alfwerd, abbas.

+ Ego Ælfsige, abbas.

+ Ego Leofric, abbas.

+ Ego Brihtelm,⁵ abbas.

+ Ego Uulfgar,⁶ abbas.

+ Ego Athelmær, minister.

+ Ego Ordulf, minister.

+ Ego Ælfsige, minister.

+ Ego Brihtuold, minister.

+ Ego Uulfhel, minister.

¹ *ejusdem.*] Omitted in Aug.

² *regis donum*] regis domini. Aug.

³ *episcopatum*] episcopum. C.C.C.

⁴ *Ælfhel*] Ælfhel. C.C.C.

⁵ *Brihtelm*] Brihtelm. C.C.C.

⁶ *Uulfgar.*] The charter Aug. ii.

48. here ends abruptly, the latter portion of the line being left blank.

- A.D. 995. † Ego Uulfrie, minister.
 † Ego Uulfget, minister.
 † Ego Leofrie, minister.
 † Ego Athelnoth, minister.
 † Ego Athelric, minister.
 † Ego Leofric, minister.
 † Ego Athelruerd, minister.
 † Ego Uulfmer, minister.
 † Ego Fræta minister.

Carta Regis Athelredi de Osanleia.

Charter of
Osanleia.

In nomine Domini nostri Ihesu Christi! Coelestis patrie hierareus diversis gradibus suae largitatis largifluam donationem late distribuit, regibus, episcopis, principibus, abbatibus, prepositis, quatenus unusquisque in suo ordine pro terreno lucro sibi commisso talento in die examinationis duplicatum negotium, nulla obtinente segnitia, representet.

Ideoque ego Athelred, rex Anglorum, ceterarumque gentium in circuitu persistentium gubernator et rector, eidem meo ministro, cui nomen insitum est *Elfheah*, duos cassatos perpetualiter trade, illic ubi vulgus relatu dicitur ad *Osanlea*, quamdiu hic corpus animatum videbitur habere, nostri doni privilegium sibi vindicet; et postero denique suo quaecumque elegerit perenniter impertiat, cum campis, pasuis, pratis, silvis, excepto communi labore, expeditione, pontis arvisve coedificatione.

Si quis autem infringere temptaverit, (quod absit,) sciat se rationem redditurum eam Deo et angelis Eius, nisi prius hic ad sati factionem evadere maluerit.

Metæ.

This sind tha landgemæra thara twegra hida the A.D. 984.
hyrath to Osanlea.

East on tha lanan, and thonne andlang slades on
thone blacan pyt; of thanne pytte on thone lampyt;
andlang mearce; of than pytte ut on byrcanslæd; of
byrcanslade on tha caldan dic; of thære caldan dic
on Hennarithe; of Hennarithe up andlang slædes to
Ipanlea; of Ipanlea on Bromhæg; andlang wegese on
tha lanan, and thara twegra hyda wuda innan gemaen-
nesse.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII., in-
dictione xiii., scripta est hæc donationis scedula.

† Ego Athelred, Anglorum basileus, vexillum Cru-
cis impressi.

† Ego Dunstan, archiepiscopus, consensi.

† Ego Osuuald, archiepiscopus, corroboravi.

† Ego Athelwold, episcopus, agiæ Crucis imposui.

† Ego Ælfstan, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstan, episcopus, consignavi.

† Ego Ælfheah, episcopus, conscripsi.

† Ego Athulf, episcopus, confirmavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, impressi.

† Ego Aelfric, episcopus, consensi.

† Ego Athelsige, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgar, episcopus, imposui.

† Ego Uulfgar, episcopus, consolidavi.

† Ego Athelwine, dux.

† Ego Byrhtnod, dux.

† Ego Athelwærd, dux.

† Ego Alfric, dux.

† Ego Ælfric, dux.

- A.D. 984. + Ego Ælfuueard, minister.
 + Ego Uulfige, minister.
 + Ego Ælsige, minister.
 + Ego Ordulf, minister.
 + Ego Ælfuine, minister.
 + Ego Byrhtunohd, minister.
 + Ego Leofrie, minister.

Charter Regis Athelredi [de] Earulfes lea.

Charter of
Earulfes-
lea.

Quicquid perpetualiter permanens a secularibus agitur seris litterarum firmiter muniri debet, quia hominum fragilis memoria moriendo obliviscitur, quod scriptura litterarum servando retinet.

Unde ego Athelred, gratia Dei Anglorum rex, cunctis meis volo notum adesse fidelibus, quod ego jure hereditario cuidam meo militi nomine Athelwig quinque trado mansos, in villa que a notis vocatur Earulfes lea; ut vita comite eos possideat, et postquam dies extremus ejus clauserit oculos, cuicumque amico voluerit in perpetuam derelinquat possessionem. Sit autem presens donatio absoluta ab omni servili jure, tribus tamen rebus exceptis, populari scilicet expeditione, arcis constructione, pontis restauratione.

Qualiter vero presens terra in mea advenerit manu, brevi volo cunctare sermone. Tres fratres in quodam residente convivio, quorum unus homo, nomine Leofrie, (instigante Diabolo,) furatus est frenum. Quo invento in ejusdem sinu, concito cursu qui frenum perdiderunt, et tres fratres, predicti furis domini, concito cursu bellum in invicem insurgentes inierunt. Duobus vero fratribus in bello peremptis, Ælfnoth scilicet et Ælfrie, vix tertius Athelwine cum predicto latrone evasit, Sancto Helmo intrans ecclesiam. Circumstantibus vero hęc eadem audientibus, Athelwug meus

præpositus in Bucingaham, et Winsige præpositus on A.D. 995.
 Oxonaforda, inter Christianos prædictos sepelierunt
 fratres. Leofsige igitur dux, audito hoc verbo, meam
 adiit præsentiam, præfatos incusans præpositos, per-
 emptis fratribus non recte inter Christianos sepultis.
 Ego autem nolens contristari Athelwig, quia mihi erat
 carus et pretiosus, una simul et sepultos cum Christi-
 anis requiescere permisi, et prædictam terram eidem in
 hereditatem concessi perpetuam.

Si quis vero cupiditatis zelo inflatus, hunc meæ do-
 nationis libellum destruere temptaverit, sit anathema
 maranatha, hoc est alienatio a consortio Christiano-
 rum, nisi resipuerit, et quod callide facere tempta-
 verit pœnitens pœnituerit. Hoc autem præcipientis
 præcipio ut nulla aliorum librorum scedula nostro li-
 bello præcelli videatur, sed in perpetuum delitescat et
 aboleatur.

Metæ.

This sindon thara fif hida landgemæra æt Eardulfes
 lea.

Ærest of there greatan dic thæt to Atheluoldes
 lea; to than landgemære; of than gemære swa æfter
 dene in sexigbroc; of sexigbroce thæt in to Uffewylle
 broce; of than broce thæt on tha grenan dic; of
 there dic be suthan thære eorthbyrg; thæt on Cwi-
 celmes hlaw; of than hlawe thæt on tha portstræte;
 of there portstræte thæt with lytle Ciltene an æcer
 bræde; thæt on thæne grenan weg the scyt to heg-
 forda; æfter than grænan wege thæt foran ongen
 Cynewynne wylle; of there wylle thæt in to there
 greatan dic; andlang there dic thæt into Bunon
 andlang Bunan thæt to than ealdan forda; of than
 forda thæt into Eardulfes lea; of than lea thæt eft
 to there greatan dic.

A.D. 995. Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Domini DCCCXCV., indictione xiiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelred, rex, Anglorum basileus, hujus domi libertatem totius regni fastigium tenens, libenter concessio vel largior, et consentio vel hilariter confirmo.

† Ego Siric.

† Ego Ælfstanus, Lundoniensis ecclesie presul, corroboraui.

† Ego Ælfhegus, Wintoniensis ecclesie presul, confirmavi.

† Ego Æscunig, Dorcestensis ecclesie presul, dictavi.

† Ego Ælfrie, Wiltoniensis ecclesie presul, consolidavi.

† Ego Ealduf, Wigoracensis ecclesie presul, adquisiui.

† Ego Osbyrht, Australium ecclesie presul, subplevi.

† Ego Ælfhegus, Licetfeldensis ecclesie presul, gaudenter consensi.

† Ego Athulf, Herefordensis ecclesie presul, adjuvavi.

† Ego Ælfuold, Crydiensis ecclesie presul, sustentavi.

† Ego Wilsige, Seyreburnensis ecclesie presul, latus desidero donavi.

† Ego Athelunard, dux, exaltanter munio vel affirmo, presens testis adsto.

† Ego Ælfrie, dux, signum Crucis imprimo vel sustento.

† Ego Ælflem, dux.

† Ego Leofwine, dux.

A.D. 925.

- + Ego Leofsige, dux.
- + Ego Ælfueard, abbas.
- + Ego Ælsige, abbas.
- + Ego Brihtnoth, abbas.
- + Ego Brihtelm, abbas.
- + Ego Leofric, abbas.
- + Ego Ælvere, abbas.
- + Ego Ceanulf, abbas.
- + Ego Ælfric, abbas.
- + Ego Ælfhun, abbas.
- + Ego Germanus, abbas.
- + Ego Ælsige, minister.
- + Ego Ordulf, minister.
- + Ego Leofric, minister.
- + Ego Uulfheah, minister.
- + Ego Uulfric, minister.
- + Ego Uulfget, minister.
- + Ego Athelnoth, minister.
- + Ego Athelric, minister.
- + Ego Athelsige, minister.
- + Ego Athelmær, minister.
- + Ego Ceolmund, minister.
- + Ego Uuihtsige, minister.
- + Ego Ætheluuig, minister.

Carta Adelredi Regis.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Dum Conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio formata, formoseque Grant of land near the river Cynete. creata, atque speciose plasmata est, supra et infra cœlos, tam in angelis quam etiam in hominibus, ac multimodis ac diversis speciebus jumentorum, animalium, piscium, volucrum, quæ omnia naturæ suæ jura nutu Creatoris persolvant, nisi homo solus, qui ad imaginem Suam plasmatus est, et omnibus prælatus,

A.D. 984 tamen propter prævaricationem corruens in mortem, et primam immortalitatis stolam miserabiliter Domini contemnendo mandatum amisit. Ideo ille divitiæ diligende sunt quæ nunquam decipiunt habentem, nec in ipsa morte amittuntur, sed plus habundant dum cernitur quod auatur.

Quapropter ego Athelredus, favente superno Numine basileos industrius Anglorum cæterarumque gentium in circuitu persistentium, cuiusdam fidei meo ministro vocitato nomine Bryhtric, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, viii. mansas juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Ætheric quidam rusticus prius habuisse agnoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo, quatenus ille bene perfuatur ac perpetualiter possideat dum hujus labentis ævi cursum transeat inlesus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhaereat; et post se cuiuscumque voluerit perhemitè derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, dirivatisque cursibus aquarum, exceptis istis tribus, expeditione, pontis, arcisve ædificatione. Hanc vero meam donationem minuentibus atque frangentibus, fiat pars eorum eum illis de quibus e contra fatur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est Satane et satellitibus ejus" [Matth. xxv. 41.], nisi prius digna Deo penitentia legali satisfactione emendent.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metce.

Ærest¹ on Cynetan set Scoelles² ealdcotan; thæt A.D. 984. . .
 up andlang streames oth Eadgife gemære; swa north
 innan Hydene; thanon³ north on Lamburninga
 mearce; swa est andlang mearce oth Ælfwiges gemære;
 swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth
 be gemære; that eft innan Cynetan strem.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXXIII., in-
 dictione xii., his testibus consentientibus quorum in-
 ferius nomina caraxantur.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis
 libertatem regni totius fastigium tenens, libenter con-
 cessi.

† Ego Ælfhryth, mater ejusdem basilei, huic do-
 nationi ad libertatem concessi.

† Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archi-
 episcopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.

† Ego Osuoldus, Eboracensis ecclesiæ archiepi-
 scopus, Crucis taumate adnotavi.

† Ego Atheluuoldus, episcopus, confirmavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, corroboravi.

† Ego Athelgarus, episcopus, consolidavi.

† Ego Ælfstanus, episcopus, consignavi.

† Ego Æscuuig, episcopus, conclusi.

† Ego Athelsinus, episcopus, impressi.

† Ego Uulfgarus, episcopus, atquievi.

† Ego Atheluuine, dux.

† Ego Bryhtnoth, dux.

¹ Ærest.] Collated with the du-
 plicate copy of the boundaries in
 Claud. C. ix. fol. 200 b. Another

copy will be seen at p. 453 of this
 volume.

² Scoelles] Sceoldas.

³ thanon] thonne.

- A.D. 984.
- + Ego Ælfric, dux.
 - + Ego Æthelweard, dux.
 - + Ego Ælfric, dux.
 - + Ego Thureth, dux.
 - + Ego Orthbryht, abbas.
 - + Ego Siric, abbas.
 - + Ego Athelweard, abbas.
 - + Ego Leofric, abbas.
 - + Ego Ælfweard, minister.
 - + Ego Ælfsige, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Uulfsige, minister.
 - + Ego Athelsige, minister.
 - + Ego Ælfric, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Leofwine, minister.
 - + Ego Uulfrie, minister.
 - + Ego Æthelmar, minister.

Carta Regis Adalredi de Wttune.

Charter of Wttune. Per divinam Omnipatrantis sapiam elementorum omnium rationaliter constat ordo esse dispositus, ac protoplastus terrigena, quamquam pulvere confectus tegmine somatis exili, attamen speciosissime mentis ratione ceteris praefectus, ad tam miram tanque perspicuam theoreticæ contemplationis extat amenitatem compositus, ut per hujusce asperitatem insolatus, quamdiu labentis ævi pelago carnis lentre, Christo remige, navigamus, probrosam philargiriæ sentinam execrantes, inquamque penuriam bonorum distributione nostrorum refrigerantes, ac probis pedetentim actionibus equipedam justitiæ tramitem incedentes, Deum deorum in Sic mercamur specietenus speculari

cœlesti, tantisque naviter perfrui digni habeamur A.D. 985. gaudiis Olympicæ amœnitatis.

Quamobrem ego Athelredus, Christi favente clementia totius Brittanniæ orbis basileos, cuidam mihi dilecto ministro Leofwino, quandam telluris particulam, x. videlicet cassatos, in loco qui Anglica appellatione dicitur æt Wuttune, in æternam concedo hereditatem, quatenus ille bene perfruatur ac perpetualiter possideat, dum hujus labentis ævi cursum transeat inlæsus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhæreat; et post se cuicumque voluerit perenniter heredi derelinquat, sicuti prædiximus, in æternam hereditatem. Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, cum omnibus quæ ad ipsum locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, derivativisque cursibus aquarum, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve cœdificatione.

Si autem (quod non optamus,) evenerit aliquis superbicæ flatu afflatus, avaritiæ facibus succensus, invidiæ dentibus armatus, hanc meæ donationis kartulam infringere, minuere, vel aliquo casu spernendo delere temptaverit, sciat se apud Judam proditorem, pecuniæ injustæ amatorem, pœnarum æternarum mancipatorem, sub anathematis maledictionis ultimo examinationis die periturum, nisi prius digna Deo pœnitentia legali satisfactione emendet.

Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ æt Gorgrafes slæde on thæt crundel; of tham crundelle on Læcesford,² on thonne mor; of thanne

¹ Ærest.] Collated with the copy in Claud. C. ix. fol. 199 b. |

² Læcesford] Læccesford.

A.D. 985. forða on Ceobban hangran; of than¹ hangran on thaæt water sled; of than² waterslaede on Secobban oran wylle; of Secobban oran wylle on Wrothhangran;³ of Wrothhangrant⁴ on Cybbanstan; of than⁵ stane on thone hryegweg; andlang weges on Colmenoran; of Colmenoran on Waendles cumb; of than⁶ cumb on thone swanweg; of than⁷ wege on riscleahe ufo-wearde; of riscleahe on thone rugan weg; of than⁸ wege on thone lumpyt; of than⁹ pytte on thoes cumbes heafod; of thoes cumbes heafde;¹⁰ of thoes cumbes heafde¹¹ on thone portweg, oth thone greatan thorn; of than¹² thorne on foxhola cumb ofsewardne; of than¹³ cumb to blaean grave, ofsewardan¹⁴ on tha die; andlang die to heorthamme; of heorthamme to Wudaforda; of Wuda¹⁵ on Pottene treow; of than¹⁶ treowe andlang gemeres on thone mor; that up andlang broces on cealdan wyl; of cealdan wylle to thare thorn rawe; of thare thornrawe that eft in on Gorgrafes sled.

Anno Dominico Incarnationis DCCCXXXV., scripta est a cartula, indictione xiii., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Athelredus, rex Anglorum, hujus donationis libertatem, regni totius fastigium tenens, libenter concessi.

¹ than] than.

² than] than.

³ Wrothhangran] Prothhangran.

⁴ Wrothhangrant] Prothhangran.

⁵ than] than.

⁶ than] than.

⁷ than] than.

⁸ heafde] heafde.

⁹ of thoes cumbes heafde.] Omitted in C. ix.

¹⁰ than] than.

¹¹ of seardne] ofsewardne.

¹² than] than.

¹³ ofsewardan] ofsewardan.

¹⁴ Wuda] Wudaforda.

¹⁵ than] than.

- † Ego Dunstanus, Dorovernensis ecclesiæ archi-**A.D. 961.**
episcopus, cum signo sanctæ Crucis roboravi.
- † Ego **Osuuoldus**, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate adnotavi.
- † Ego **Ælfstanus**, episcopus, confirmavi.
- † Ego **Athelgarus**, episcopus, consignavi.
- † Ego **Ælfeah**, episcopus, consensi.
- † Ego **Ascuuig**, episcopus, conclusi.
- † Ego **Sigar**, episcopus, subscripsi.
- † Ego **Ælfric**, episcopus, non renui.
- † Ego **Athelsige**, episcopus, impressi.
- † Ego **Uulfgarus**, episcopus, adquievi.
- † Ego **Atheluuine**, dux.
- † Ego **Bryhtnoth**, dux.
- † Ego **Atheluueneard**, dux.
- † Ego **Alfric**, dux.
- † Ego **Thured**, dux.
- † Ego **Ordbriht**, abbas.
- † Ego **Siric**, abbas.
- † Ego **Leofric**, abbas.
- † Ego **Ælfere**, abbas.
- † Ego **Atheluueneard**, abbas.
- † Ego **Ælfaige**, minister.
- † Ego **Uulfaige**, minister.
- † Ego **Ælfgar**, minister.
- † Ego **Athelsige**, minister.
- † Ego **Ælfric**, minister.
- † Ego **Leofric**, minister.
- † Ego **Ælfeim**, minister.
- † Ego **Uulfric**, minister.
- † Ego **Leofstan**, minister.
- † Ego **Athelmær**, minister.

Carta Regis Adelredi de Bensington.

A.D. 996.
Charter of
Bensing-
ton.

Omnia quæ in hoc mundo ad solatium mortalis vite data sunt temporalia sunt, ea vero quæ in regno celestis sanctis promissa sunt sine fine permanebunt. Idecirco his terrenis calucisquæ celestia et mansura præmia magno opere mereamur.

Quapropter ego Athelredus, regali fretus a Domino dignitate, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulum modicam numinis mei particulam, binas videlicet mansas, in loco qui ab æcolis Bysington land nominatur, tribus fratribus meis, hominibus vocitatis Eadrie, et Eadwig, atque Ealdred, æternaliter possidendam concedo, quatinus vita comite hilariter possideant, et postquam universitatis viam adierint, quibuscumque voluerint cleronomis liberaliter in perpetuum jus derelinquant. Sit autem prædicta ruris particula omni terrene servitutis jugo libera, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctæ Dei ecclesiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum Juda, Christi proditore, ejusque complicibus puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum.

Met.

His¹ limitibus præfatum rus circumeingi videtur.

Ærest of smalan wylle east be heafdan be; than
genere that hit cynth innan cealesathes weg; and
swa andlang weges innan Aculfes dene; andlang dene
that on filfena wudu weg; andlang weges that on
bryda beorht; midleweardne of than beorge andlang

¹ *Hu*; MS. *Thia*.

dene on Waddene; andlang Waddene on Wyrthe; of A.D. 996. Wyrthe andlang weges to hean lincan; to rugan hegan; swa andlang hegeræwe on Abban wylle; thanon eft on smalan wylle.

This sind thæs wudes gemæra the to tham lande gebyriath, thæt is ærest andlang æcerweges on hreodslæd; andlang slædes on gegan dene; andlang dene thæt on gegan lege; eastewearde of thære lege; andlang burhslædes; on burhwege; thanon on hageweg ut on thæne feld; and swa thwyres ofer fernfeld on Wynstanes ham; of than hamme a be wurtruman thæt eft on thone æcer weg.

Anno Dominicæ Incarnationis DCCCCXCVI, indictione ix., hæc cartula perscripta est, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

† Ego Athelred, rex Anglorum, hujus doni libertatem concessi.

† Ego Ælfricus, Dorovernensis ecclesiæ archiepiscopus, Crucis taumate roboravi.

† Ego Uulfstanus, Lundoniensis ecclesiæ præsul, consolidavi.

† Ego Ealdulfus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, corroboravi.

† Ego Ælfheagus, Wuintoniensis ecclesiæ præsul, confirmavi.

† Ego Æscuigus, Dorcensis ecclesiæ præsul, dictavi.

† Ego Athulfus, Herefordensis ecclesiæ præsul, adjuvavi.

† Ego Ælfheagus, Lycetfeldensis ecclesiæ præsul, conquievi.

† Ego Uulfsaige, Scireburnensis ecclesiæ præsul, consensi.

† Ego Ordbyrht, Australium ecclesiæ præsul, subplevi.

A. D. 996.

- † Ego Alfuuold, Crydiensis ecclesie præsul, susten-
 tavi.
 † Ego Atheluuerd, dux.
 † Ego Æfric, dux.
 † Ego Leofuine, dux.
 † Ego Ælfhelm, dux.
 † Ego Leofsige, dux.
 † Ego Ælfuuerd, abbas.
 † Ego Ælfsige, abbas.
 † Ego Byrhtnoth, abbas.
 † Ego Leofric, abbas.
 † Ego Byrhtelm, abbas.
 † Ego Orluit, minister.
 † Ego Atheluer, minister.
 † Ego Wulfget, minister.
 † Ego Wulfheah, minister.
 † Ego Wulfrie, minister.
 † Ego Athelric, minister.
 † Ego Athelnoth, minister.
 † Ego Ælfgar, minister.
 † Ego Wihtsige, minister.
 † Ego Goduine, minister.

*Carta Adalredi Regis de iiii. Hidis in Draitun et
ii. in Suttun.*

Charter of Draitun and Suttun. Pax et victoria apostolice fidei cultoribus in per-
 petuum. Ecclesie vero Catholice auctoritas, jugis et
 inelicta obtinuit ut permaneat. Ad sacra autem
 sanctuaria in Domini gratoplatio diversa iubentur
 jactari ac offerri cuncta, quia, "Regi nato colorum,"
 ut scriptum est, "Regis terre munera obtulerunt."¹

¹ *Psalm. lxxvii.* See *Psalm. lxxvii.* 10.

Unde ego Athelredus rex non incognitum volo esse **A.D. 1000.**
 omnibus mihi genuflectentibus, quod ad sanctuarium
 Abbandunensis monasterii, obtinente videlicet Wulf-
 garo abbate, offerens largior v. mansorum culturas,
 iii. in villa Drægtun, ii. in Suttun, cum uno molen-
 dino, campos, pascua, prata, in perpetuæ hereditatis
 jure, sicut Wulfgarus, meus videlicet pincerna, obti-
 nuit. Hujus autem ruricolæ telluris præcipiens præ-
 cipio ut permaneant liberi, segregatis tribus causis,
 expeditione scilicet hostili, fundatione regiæ arcis, re-
 stauracione pontis.

Si quis vero invidus ignicomis phirargiriæ flammis
 accensus, huic veridico libellulo alium circum attra-
 mentatum cupiditatis fallacia libellulum superimponere
 conatus fuerit, sit anathema maranata, hoc est ali-
 genatio a consortio Christianorum, donec resipiscens
 pœniteat quod in invidiæ fallacis livore probaverat.
 Acta est ergo hæc cartula anno ab Incarnatione Do-
 mini millesimo anno, indictione xiii.

Et ut hæc cartula inviolabiliter firmitatis solidita-
 tem obtinere possit,—

Testes.

† Ego rex primus regali dextra eandem corrobore,
 manibusque omnium mihi subjectorum ad confirman-
 dum præcipio,

† Ego Athelstan, filius regis, testificor,

† Ego Eadmund affirmo,

† Ego Eadred testimonium perhibeo,

† Ego Eaduii non contradico,

† Ego Ealfric, Dorovernensis archiepiscopus, con-
 laudo,

† Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, con-
 signo,

- A.D. 1000. † Ego Ealfheah, Uintoniensis episcopus, corrobora,
 † Ego Lyfing, episcopus, testimonium do,
 † Ego Ordbriht, episcopus, non vitupero,
 † Ego Ælfhun, episcopus, testificor,
 † Ego Ælfrie, dux,
 † Ego Ælfhelm, dux,
 † Ego Leofuine, dux,
 † Ego Leofsige, dux,
 † Ego Uulfgar, abbas, conlaudo,
 † Ego Ælfsige, abbas,
 † Ego Kenulf, abbas,
 † Ego Leofrie, abbas,
 † Ego Ordulf, miles,
 † Ego Athelmaer, minister.
 † Ego Uulfeah, minister.
 † Ego Uulfgeat, minister,
 † Ego Athelric, minister,
 † Ego Leofrie, minister,
 † Ego Aelfgar, minister,
 † Ego Goda, minister.

Carta Regis Adfredi de Haseleie.

Charter of
Haseleie.

In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Omnis mundi status certo fine terminatur, et ea que sunt defectiva casu ruunt rapido, que vero continua vigent inexausto perpetuitatis vigore. Ideo singulis quibusque sollerter studendum est, dum indulta temporum spatia Dei nutu concessa sustinent, ne sine fructu spiritalium virtutum easdem inducias transigamus.

Quamobrem ego Athelred. favente superno Numine basileus Anglorum ceterarumque in circuitu persistentium, x. videlicet mansas, qui ab incolis Haseleia ut than nytheran tunc nuncupatur vocabulo, cuidam

fideli ministro vocitato nomine Godwine, pro ejus A.D. 1002.
 amabili obsequio et placabili mercede, id est xxx. mancusas puri auri, concedens perdonabo, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pascuis, pratis, aquarumque cursibus, ut ipse, vita comite, habeat ac possideat quamdiu cursum hujus labilis vitæ perfratur. Post finem vero ejus, cuicumque sibi placuerit heredi derelinquat. Sit autem prædicta terra libera ab omni mundiali obstaculo, tribus exceptis, id est, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hoc meum donum evertere studuerit, vel alium antiquum librum vel novum protulerit, nec sibi nec aliis proficiat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur, sed consideret hinc se die ultima judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis in pœnis atrocibus se esse passurum, si non ante corpore lamentatione emendaverit.

Metæ.

This sind tha landgemæra to than x. hidan æt Hæ-sellea to than nythran tune.

Ærest on roppanforda; thæt andlang Wigan dic thæt hit sticath on Wearra ford; swa andlang mores oth thene bradan herepath; thæt on thæra æcera heafada thæt hit sticath on Humbera; andlang Humbera thæt on roppan broc foron ongean stangedelf; andlang ropan broces on hafogelad; eft andlang roppan broces thæt hit cimth on roppan ford, thær hit ær on-feng.

Acta est autem hæc præfata donatio anno **M II.** Dominicæ Incarnaticnis, indictione **xiiii**; et hæc testium nomina quæ secuntur.

- A.D. 1002. † Ego Athelredus, rex Anglorum, meum donum proprio sigillo confirmavi.
- † Ego Ælfrie, Doroverniensis archipræsul, signo Crucis roboravi.
- † Ego Wulfstan, Eboracensis archiepiscopus, celesti signo adfui.
- † Ego Ælfifu, conlaterana regis, consensi.
- † Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consolidavi.
- † Ego Ælfheah, episcopus, annotavi.
- † Ego Ordbrith, episcopus, depixi.
- † Ego Athulf, episcopus, subscripsi.
- † Ego Goduine, episcopus, adquievi.
- † Ego Lyfing, episcopus, non renui.
- † Ego Ælfelm, episcopus, conclusi.
- † Ego Ælfheah, episcopus, annui.
- † Ego Wlfgar, abbas, dictavi.
- † Ego Ælfrie, dux.
- † Ego Ælfelm, dux.
- † Ego Leofuine, dux.
- † Ego Athelmar, dux.
- † Ego Ordulf, minister.
- † Ego Uulfgat, minister.
- † Ego Uulfeah, minister.
- † Ego Athelmar, minister.
- † Ego Atheluuold, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Eadric, minister.
- † Ego Uulfgar, minister.
- † Ego Atheluerd, minister.
- † Ego Ordner, minister.
- † Ego Atheluuine, minister.
- † Ego Athelstan, minister.
- † Ego Goduine, minister.
- † Ego Godric, minister.
- † Ego Goduine, minister.
- † Ego Ælfgar, minister.
- † Ego Leofuine, minister.

- † Ego Atheluuig, minister.
- † Ego Ælfuuig, minister.
- † Ego Ælfuuine, minister.
- † Ego Eadric, minister.

A.D. 1002.

Quis Abbatiam Burtune fundauit.

His diebus quidam minister Athelredi regis Anglorum, dictus Wlfricus Spot, construxit abbatiam Burtun vocatam, deditque ei omnem hereditatem paternam appretiatem DCC. libras. Et ut hæc donatio rata haberetur, dedit Athelredo regi CCC. mancas auri pro ejus confirmatione, et unicuique episcopo v. mancas, et duobus archiepiscopis x. mancas, insuper Alfrico archiepiscopo Chantuarie villam Dumbeltonam a prædecessoribus suis ab ecclesia Abbendonensi injuste ablatam, et unicuique abbatiæ libram auri et unicuique et abbatissæ v. mancas.

Founda-
tion of the
Abbey of
Burtun.

Carta¹ Adelredi Regis de Dummeltun.

Largitori² bonitatis totius in suæ majestatis stellato super cherubim residente solio, omniaque quæ sub tri-

Charter of
Dummel-
tun.

¹ *Carta.*] The MS. Claud. C. ix. fol. 125, thus introduces this charter:—

“In dono autem perpetuo possidendo suis aut episcopis aut ministris quæ sequuntur concessit, quæ etiam illi ecclesie Abbendonensi, libertate et potestate sibi ab eodem rege libere permissa, concesserunt. Et quidem quedam ab antiquis regibus illi loco collata fuerant, sed a posterioribus, ut supra retulimus, retracta, sicut de Dommeltun

actum est. Quæ villa ab Ethelstano rege ad ipsum cenobium data fuit, sed, ut prædiximus, postea ab aliis ablata. Qualiter vero juri ecclesie redierit, monumentam litterarum Ethelredi istius regis sic produnt.

The MS. then introduces:—

“*Carta Regis Athelredi de Dummeltuna,*” &c. (as in the text.)

² *Largitori.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 125.

A.D. 1002. *faria rerum machina ab Ipso facta continentur, suae Divinitatis moderante monarchia. Nos miserrimi pauperes pusilli, terra peregrinique, cinis pulvisque favilla, et inevitabili mortis obnoxii circographo, primo nostro Ade vicissitudine suae objecto praevagationis, nulli hinc lacrimabilibus exire compellimur casibus, nihil nobiscum hujus seculi praeter peccata portantes, nisi quis Dei solummodo salvatus miseratione, fideique, spei, et karitatis armis praemunitus inexpugnabilibus, multiplici proborum praevalente qualitate meritorum, dignius ad tanti tribunal Judicis ut retributionem proprii laboris sortiatur immortalem, representari ab angelicis mereatur spiritibus. Secundum quod noster patientissimus Job hora sui orbitatus promulgat vaticinando, "Nudus egressus sum de utero matris meae, nudus revertar illuc;" rursumque, "Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum." [Job i. 21.]*

Si ergo ille sanctissimus vir in artiori suae¹ dampno anxietatis tam honorificas suo Factori exsolvere non est cunctatus gratias, quid constat² mihi ab ipso omnium Distributori dignitatum sat redundanti collata potestate, a plebibus quoque quae nostrae regali circumquaque subjacent ditioni Æthelred agnominato, si et supradicti norma vatis Ipsius nomen digna extollere laude non differam, promptissima devotione ea quae ab Ipso mihi de die in diem proveniunt, suis prout ejusque necessitas popoverit distribuendo fidelibus. Verum ut sermonis initium ad certum perducatur finem, quandam possessionis propriae tellurem, *xx.* scilicet ac *iiii.* mansarum, ab indigenis aut Dumoltum appellatam, tribusque in locis disjacentem, meo admodum fideli largior archipresuli Alfrico, quam ipse a me cum *l'* talentis exigebat, ponderosa trutinatiois

¹ *artiori suo*] vitæ suae.

² *constat*] obstat.

publicæ probatis libratione. Quæ portio terræ cujus-^{A.D. 1002.}dam fœminæ fornicaria prævaricatione mihimet vulgari subacta est traditione. Itaque, ut diximus, ternis dividitur in locis, x. et vii. in occidentali parte fluminis Esingburnan continens mansas, ac duas in orientali ejusdem torrentis climate, sorte communes poplurari¹ æt Eastune, nec non et v. locis silvaticis in utraque parte rivuli qui Pidueella appellatur, hujusque agnomen loci æt Fleferht² dicitur. Et hoc deflinimus ut prædictus pontifex hoc donum sibi quamdiu vixerit, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, silvis, pratis, pascuis, confiniisque silvaticis, omni mundiali servitio possideat liberrimum, tribus exceptis, expeditione, arcis seu pontis constructione.

Qui vero hoc augmentare voluerit, augeatur ei benedictio superna; qui autem minuere temptaverit, vel aliud quid adinvenit contrarietatis, seu antiquorem³ forsitan produxerit scedulain, a Christianismo anathematizetur, latrociniique crimine objurgetur, nisi quam tocius respiscat.

His metis hæc tellus cingitur.

Metæ.

Ærest to Dumeltun eastan on Esingburnan; thanon suthan of Esingburnan; westweardes andlang dices; thæt swa up on gerihte on Dagan oran; thæt swa andlang stæth broces in gemære dic; thæt swa andlang on secgmære; thæt swa of secgmære est rihte in Esingburnan on dynnaford.

Thonne sindon this tha gemære æt Pidwyllan. Of Pidwellan on crundelu; of crundelum suth rihte and-

¹ *poplurari*] populari.

² *Fleferht*] Fleferth.

³ *antiquorem*] antiquorem.

A.D. 1002. lang hrieges on Tittandune ; of Tittandune west on cealdan wyllan ; thanon on winter burnan ; swa on Pidwyllan ; of Pidwyllan on Eomeres mædwe ; and swa on othere winter burnan ; that on Pidwellan ; and theder hyrth innan laga on port ; and swa andlang Pidwellan up oth crundeļu.

Acta annotataque est hæc donatio anno Incarnatione Christi M.H., indictione xv., horum consensu sapientum quorum nomina inferius titulata cernuntur.

Testes.

- + Ego Athelredus, rex Anglorum, hanc munificentiam largitus sum.
- + Ego Æthelstan, filius regis.
- + Ego Eegbyrht, filius regis.
- + Ego Eadmund, filius regis.
- + Ego Eadred, filius regis.
- + Ego Eadwig, filius regis.
- + Ego Eadgar, filius regis.
- + Ego Alfricus, archiepiscopus, pretio adquisivi.
- + Ego Ælfheah, episcopus, adnotavi.
- + Ego Uulfstan, episcopus, atqueievi.
- + Ego Alfhcah, episcopus, adnuavi.
- + Ego Athulf, episcopus, assensi.
- + Ego Æscunig, episcopus, adfirmavi.
- + Ego Alfmold, episcopus, adsignavi.
- + Ego Lemning, episcopus.
- + Ego Athelric, episcopus.
- + Ego Ælfgar, episcopus.
- + Ego Goslunne, episcopus.
- + Ego Ordbyrht, episcopus.
- + Ego Eadred, episcopus.
- + Ego Ælfhelm, episcopus.

- A.D. 1002.
- + Ego Ælfuerd, abbas.
 - + Ego Ælsige, abbas.
 - + Ego Uulfgar, abbas.
 - + Ego Keanulf, abbas.
 - + Ego Goduine, abbas.
 - + Ego Ælfere, abbas.
 - + Ego Ælsige, abbas.
 - + Ego Germanus, abbas.
 - + Ego Eadnoth, abbas.
 - + Ego Alfric, abbas.
 - + Ego Leofric, abbas.
 - + Ego Uulfric, abbas.
 - + Ego Leofric, abbas.
 - + Ego Ælfgar, abbas.
 - + Ego Ælfric, dux.
 - + Ego Ælfhelm, dux.
 - + Ego Leofuine, dux.
 - + Ego Athelmær, minister.
 - + Ego Ordulf, minister.
 - + Ego Uulfheah, minister.
 - + Ego Uulfric, minister.
 - + Ego Uulfgeat, minister.
 - + Ego Freana, minister.
 - + Ego Athelmær, minister.
 - + Ego Atheluuold, minister.
 - + Ego Athelric, minister.
 - + Ego Byrhtic, minister.
 - + Ego Eadric, minister.

Ita¹ regis donum archiepiscopum² de Dumeltun processit; at ipse cum ad ultima vitæ perveniret ad Abbendunensem ecclesiam, unde monachus extiterat, inde hæredem substituit; suam auctoritatem inten-

¹ Ita.] Collated with Ciaud. C. ix. fol. 125 b.

² donum archiepiscopum] donum ad archiepiscopum.

A.D. 1002. dendo, ne quis præsumptor suum testamentum irritum faceret. Cujus exemplar tali Anglico caractere comditum fuit.

Testamentum¹ Alfrici Archiepiscopi.

Will of
Archbishop
Ælfric. Her sutelath lu Alfric arcebisceop his cwyd
gedihtē.

Thæt is arest him to saulscate he becwath into Christes cyrcan thæt land æt Wyllan, and æt Burnan, and Risenbeorgas; and he becwath his laford his beste scip and tha seigelgereda tharto, and lx. healma, and lx. beornena; and he wilnode, gif hit his lafordes willa wære, thæt he gefestnode into sancte Abbane thæt land æt Cyngesbyrig, and fenge sylf with tham eft to Eadulfingtune. An he becwath thæt land æt Dumeltun into Abbandune, and Ælfnothe tharof iii. hida his dag, and suththan to than otharan to Abbandune; and x. oxan and ii men he him becwath, and filgan hi tham lafordiscype the thæt land to hyre. And he cwath thæt land æt Wealingaforda the he gebohte Celewærde; and hofer his dag into Ceolesige; and he becwath into sancte Albane thæt land æt Tiwan and standan tha forword betweenan than abbode² and Ceolrice the ær with thære arcebisceop geforwyrd wæran, thæt is thæt Ceolric habthe thære dæl thæs landes the he hæfth his dag, and eac thære dæl the se arcebisceop³ for his sæatte him tolet, thæt was ehtothe healf hid with v. pundun and l. mancum goldes, and ga hit ofer his dag eall togaslere into sancte Albane. And beora

¹ *Testamentum*] This Saxon document occurs only in B. vi., C. ix. furnishing the Latin version | as given in p. 417.
| ² *abbate*] MS. *abb'e*.
| ³ *arcebisceop.*] MS. *arceb.*

forewyrð wæron thæt Osanig æfter Ceolrices dæge A.D. 1006. gange eac thyder in. And thæt land on Lundene, the he mid his feo gebohte, he becwæth into sancte Albane, and his bec ealle he cwæth eac thyder in, and his geteld. And he becwæth thæt man fenge on the feoh the man hæfde and ærest ælne borh agulde, and sudthan tilode to his hergeatwæn, thæs the man habban sceolde. And anes scipes he geuthe tham folce to Cent, and othres to Wiltune scire; and elles on othrum thingum, gif thæs hwæt wære, he bæd thæt Uulfstan biscoep and Leofric abbud dihton swa heom best thuhte. And the land be westun æt Fittingtune and æt Niwantune he becwæth his sweostrun and heora beornum; and Ælfheages land Esnes suna ga on his cyn. And he becwæth Uulfstane ærcebiscope ane sweor rode, and anne ring and anne Psaltere; and Alfheage biscope anne rode. And he forgeaf on Godes est Centingan thæne borh the hy hym sceoldan, and Middelsexon and Suthrion thæt feoh thæt heom fore sceat. And he wyle thæt man freoge æfter his dæge ælne witefastne man the on his timan forgylt wære.

Gif hwa this awende, hæbbe him with God gemaene. AMEN.

Quod¹ Latine sic interpretatur.

Hic notificatur quomodo Alfricus archiepiscopus suarum rerum testamentum in extremo condidit.

In primo ecclesiæ Christi Cantuariæ terram apud Uuellam, et apud Burnam, et Hrisenbeorgam contulit.

Latin
version of
the same
document.

¹ *Quod.*] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 125 b.

A.D. 1006. Domino suo meliorem suarum navium unam, cum sibi pertinentibus armamentis; et lx. galeas, cum totidem loricas.¹ Et hoc apud ipsum suum dominum² erat interveniens, ut concederet loco Sancti Albani terram apud Cinges biri, et ipse in commutatione³ reciperet Eadulfingam. Abendonensi ecclesie, terram apud Dumeltun, ubi Alfnoth uno cuiusdam iiii. hidas concessit tenere tantum suis diebus, et postea rediret cum reliqua terra Abendonensis ecclesie potestati; insuper et decem boves cum duobus hominibus. Quidam⁴ quoque viro nomine Æleuardo⁵ terram quam emerat apud Ualingaford, ut quamdiu viveret possideret, et post ejus decessum ecclesia de Ceolsiga ipsius terre dominatum⁶ potiretur. Ecclesie Sancti Albani terram apud Tiunan et Osaniz, cum terra de Lundonia, quam emerat idem archiepiscopus. Que omnia quidam Ceolricus tunc tenebat, sed secundum quod archiepiscopo in conventionem habebat post vite illius viri finem ad predictam ecclesiam martyris universam redirent. Libros etiam suos universos illic delegavit; precepitque ut de suis propriis expensis quicquid in mutuo ab aliquo acceptum erat restitueretur, et cetera in ejus exsequiis expenderentur. Populo Cantie unam navem, et alteram genti Wiltseire jussit largiri. Reliqua universa que sua videbantur⁷ dominum Wifstanum episcopum et Leofricum abbatem rogavit, quatinus sua providentia, quo melius consulere, disperterent. Sororibus suis et earum filiis terram de Fottinctune et de Nimentune contulit; et terram que erat Alfhengi filii Esni restituit hiis quibus proprie pertinerat habere. Domino Uulfstano archiepiscopo i. phylacterium, cum uno anulo et codice Psalterii; sed

¹ *lorice*, lorice.

² *apud ipsum*, dominum suum.

³ *commutationem*, commutationem.

⁴ *Quidam*, Cuiusdam.

⁵ *Æleuardo*] Celewardo.

⁶ *terre dominatum*] dominata terra.

⁷ *videbantur*] videbantur esse.

et Alfego¹ episcopo unam crucem in suam memoriam A.D. 1006 dedit. Debita quæ sibi debebantur a multis passim condonavit.

Si quis vero, secundum patriæ Angliæ morem, in aliquam incurriasset servitatem tempore suæ potestatis, libertate sibi penitus contributa, relaxatus ejus jussu est. De his quicumque aliter quam ut dicta² sunt perverterit, inde cum Deo concertamen habeat. AMEN.

Carta Regis Athelredi de Waltham.

Honor et gloria omnium Conditori creaturarum, qui Charter of Waltham. pro pace caritatis sic humanum ab invicem genus separavit, ut tam servi quam domini, tam subditi quam prælati, per mundi terminos simul adessent mansuri; tantæque caritatem dulcedinis dominorum ac prælatorum cordibus inmiscuit, ut servulos ac subditos utpote proprios diligerent filiolas.

Unde ego Athelredus, Anglorum rex, notum affore cupio omnibus Angliæ fines regionis circumquaque incolentibus, quod quidam meus, videlicet meus præpositus, claro Alfgar vocitatus nomine, meæ obtutibus occurrit præsentis, petens sibi viii. largiri mansos in loco qui Anglica dicitur appellatione æt Wealtham, auri quoque pondus rubicundi argentique munus purissimi appendens pro trecentis criseis adpretiavit mancusis, devotisque manibus in conspectu meæ obtulit præsentis. Ego igitur videns vidi suæ devotionem mentis, sui que pristini acceptabilis recordans servitii, secundum suæ voluntatis velle quod petebat atque vi. Concessi ergo ei terram jam præfatam, ut in omni

¹ Alfego] Alfhogo.

| ² dicta] dictata.

A.D. 1007. suæ curriculo possideat vitæ; et de reliquo cuiuscumque voluerit heredi in perpetuam derelinquat hereditatem.

Sit autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obstaculo, excepto expeditione, pontis arcisve constructione. De cætero omnibus presentis donationis obtreatoribus et annulis perpetuæ fiat scandalum maledictionis, donec vitium machinationis cum legali satisfactione emendaverint.

Si quis vero novum sive antiquissimum huic præponere voluerit libellum, sibi suæque calliditati fiat detrimentum, et a divini igne fulminis in perpetuum permaneat combustum.

Prædicta siquidem tellus istis terminis circumcincta clarescit.

Meter.

This synd tha landgema-ra so Wealtham.

That is a-rest æt Godan parruce; of Godan parruce on Egeles stiele; on hwitan parruc; of hwitan parruc on thane greatan stoc; of than greatan stoce on Wassunham; of Wasunhamme on Bibban thorn; of Bibban thorne on Ceaggan heale; of ceaggan heale on Wifles wyll; of Wifles wyll that est on Godan parruc.

Acta est hujus donationis cartula in novo videlicet oppido, quod regis vocatur vocabulo Beorchore, anno ab Incarnatione Domini millesimo vii., indictione vero v., his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

- + Ego Athelredus, rex Anglorum, eandem cartulam A.D. 1007. circumcingo et circumroboro sanctæ Crucis signaculo.
- + Ego Ælfgifu, ejusdem regis conlaterana, prædictum donum confirmo.
- + Ego Athelstan, ejusdem regis filius, consigno.
- + Ego Eadmund, filius regis.
- + Ego Eadred, filius regis.
- + Ego Eadwig, filius regis.
- + Ego Eadgar, filius regis.
- + Ego Eadweard, filius regis.
- + Ego Ælfheah, Dorovernensis ecclesiæ archipræsul, consentio.
- + Ego Uulfstan, Eboracensis archiepiscopus, corrobore.
- + Ego Ordbriht, episcopus, consolido.
- + Ego Lifinc, episcopus, non renuo.
- + Ego Ælfhun, episcopus, confirmo.
- + Ego Atheluuold, episcopus, adquiesco.
- + Ego Brihtuuold, episcopus, subscribo.
- + Ego Ælfgar, episcopus, hoc testificor.
- + Ego Goduuine, episcopus, laudo.
- + Ego Alfuuold, episcopus, annoto.
- + Ego Athelric, episcopus, depingo.
- + Ego Goduuine, episcopus.
- + Ego Ælfueard, abbas.
- + Ego Uulfgar, abbas.
- + Ego Brihtuuold, abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.
- + Ego Ælfsige, abbas.
- + Ego Germanus, abbas.
- + Ego Athelnoth, abbas.
- + Ego Eadnoth, abbas.
- + Ego Ælfhere, abbas.

- A.D. 1007.
- + Ego Brithmold, abbas.
 - + Ego Ælfrie, dux.
 - + Ego Eadric, dux.
 - + Ego Leofuine, dux.
 - + Ego Athelmar, minister.
 - + Ego Athelmold, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Eadwine, minister.
 - + Ego Athelweard, minister.
 - + Ego Ulfkytel, minister.
 - + Ego Athelweard, minister.
 - + Ego Eadric, minister.
 - + Ego Athelwine, minister.
 - + Ego Ælfgar, minister.
 - + Ego Leofric, minister.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Athelric, minister.
 - + Ego Ælfuig, minister.
 - + Ego Alfgar, minister.
 - + Ego Ælfhelm, minister.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Godric, minister.
 - + Ego Goda, minister.
 - + Ego Ordeh, minister.

Charta Regis Adolphi [de] Hwitechurke.

Charter of
Whit-
church. Aurea,¹ ut fertur, quondam secula haud hominum
toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, remotis
simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis usa noc-
entur. At nostra aetas, livida mortalium malignitate

¹ *Uxor*. Another copy of this charter, with a few variations, occurs at p. 479.

fuscata ac multimodis claudibus obsessa, causa vitandarum litium, terminis telluris proprie exoptat perfrui, quæ tamen justitia emendanda, prudentia gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corroboranda est; et in hac vita labili summis studiis æterna mortalibus mercanda est.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omnipotentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo mihimet fideliter obsequenti, Leofricus vocamine, quoddam ruris amminiculum, scilicet decem cassatos, proprio jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famose a ruricolis Hwitcurke dicitur, in provincia Oxnafordnensi sita, juxta ripam fluminis Tamesis; ut libere voti compos, vita comite, possideat, et cui heredi libuerit derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera ab omni secularis servitutis honore, (exceptis quæ omnibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcisve recuperatione,) nostra auctoritate sibimet et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem, (quod absit,) adnullare satagit, et impie proprio dominio subdi maluerit, sciat se reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante supremum diem semet nævo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus cujusdam possessoris, Leofricus onomate, quondam etiam nostris diebus paternæ hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est, rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis, et adulterio, multisque aliis nefariis sceleribus semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut hæc cartula, nostra potestate, antiqvia territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam prævaleant contra nostram auctoritatem.

Mta.

A.D. 1012 His itaque terminis prefata tellus circumdata, agricolis testibus, dinoscitur.

Primitus of Bleecesforda on Temese; anllang gemere on thæt suthre stæth; of than suthram stæthe anllang gemere on ceacca wylles heafle; of ceacca wylles heafle anllang gemere on **Beamster** mere; of Beamster mere anllang gemere on **Healdan** stigele; of Healdan stigele anllang gemere on **Leof-rune** gemere; of Leofrune gemere anllang gemere eft on Bleecan ford.

+ Scripta est hæc nostra donatio anno **M. duo-**decimo post Incarnationem Domini nostri **Jhesu** Christi, indictione decima, mense Junio, his testibus quorum onomata subter adnotantur.

+ Ego Athelredus, dominante Deo, rex, hoc donativum scribi mandavi.

+ Ego Athelstanus, elito, fidelis testis adstiti.

+ Ego Eadmundus, elito, adfui.

+ Ego Eadredus, elito.

+ Ego Uulfstanus, archiepiscopus, signo sanctæ Crucis impressi.

+ Ego Lyfingus, episcopus.

+ Ego Eadnotus, episcopus.

+ Ego Ælfgarus, episcopus.

+ Ego Ælfmærus, episcopus.

+ Ego Godwinus, episcopus.

+ Ego Athelstanus, episcopus.

+ Ego Eadricus, dux.

+ Ego Ælfricus, dux.

+ Ego Leofwinus, dux.

+ Ego Germanus, abbas.

+ Ego Uulfgarus, abbas.

- + Ego Ælfricus, abbas.
- + Ego Godemannus, abbas.
- + Ego Ælsinus, abbas.
- + Ego Brightuoldus, abbas.
- + Ego Atheluuinus, abbas.
- + Ego Athelmerus, minister.
- + Ego Atheluuerdus, minister.
- + Ego Atheluuinus, minister.
- + Ego Ordmerus, minister.
- + Ego Leofwinus, minister.
- + Ego Goda, minister.
- + Ego Ealfgarus, minister.
- + Ego Goduuinus, minister.
- + Ego Ælfuuinus, minister.

A. D. 1012.

Carta Regis Adelredi de Chiltune.

Benigna et ineffabilis almifluaque Divinitatis majestas in Se inmutabilis perseverans liberum cunctis concessit mortalibus arbitrium, ut sancte et juste pieque viventes, aut in summitate polorum angelica fruantur beatitate, vel inobedientes præceptis Illius existentes, cum tartareis ministris infernali claudantur calamitate. Idcirco totis satagendum est viribus ut qui opibus habundant mundanis, cum terrenis Olympica, ac cum caducis mansura, cumque transitoriis et momentaneis rebus perpetua mereantur habitacula, ubi omnitenens Conditor cosmi in trinis essentialiter existens Personis et uno substantialiter permanens Onomate, ymnidicis circumseptus Angelorum undique choris, inennarrabili et investigabili fulgore splendenti residet solio, ubi etiam coruscantia patriarcharum agmina ac veridica prophetarum apostolorumque turba, et beatorum victoriosa martyrum caterva, necnon et gloriosa confessorum virginumque turba, sed et cla-

Charter of
Chiltune.

A.D. 1015. rissima cunctarum celestium virtutum familia, in perhenni gloria cum eodem Auctore et Recuperatore nostro omniumque honorum largifluo Datore perpetualiter regnabunt.

Hujus inexhaustae felicitatis dulcedine delectatus, ego Athelred, arcipotens Dei pietate regali fretus dignitate, cuidam meo amabili episcopo, qui ab ipsis suis cunabulis infantiae Beorhtinold nuncupatur vocitamine, aliquam ruris particulam quinis mansiunculis aestimatum ab incolis, illo in loco ubi solicolae appellativo usu Cildatun nominant, libenter impendo, ut habeat atque possideat quamdiu hujus labentis vitae spatio consistat; et post se cuiuscumque libuerit heredi liberaliter relinquat.

Nam quidam minister, Wulfzet vulgari relatu nomine, praefatam terram aliquando possederat, sed quia inimicis regis se in insidiis socium applicavit, et in facinore inficiendi etiam legis satisfactio ei defecit, ideo hereditatis substantiam penitus amisit, et ex ea praenominatus episcopus praescriptam villulam, me concedente, suscepit.

Maneat igitur hoc nostrum immobile donum aeterna libertate jocundum, cum universis quae rite ad eundem locum pertinere dinoscuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, in campis, pratis, pascuis, silvis; causis tribus exceptis, videlicet, expeditione, pontis constructione, arcisve munitione.

Si autem quisquam temporum progressibus fomite zeli vel avaritiae aestibus accensus, meae regalis donationem potestatis aut inminuere vel quoquo modo immutare studuerit, infernalium participetur parasitis tenebrarum, perpetuis cum Diabolo ejusque complicibus arsurus incendiis, nisi ab hoc deleramento desistens penitendo cessaverit.

Hiis nam confiniis praedicta cingitur terra.

Metæ.

Ærest¹ of Waddune andlang weges to than² gres- A.D. 1015.
tune;³ swa andlang thæs grestunes⁴ dic to than
wege on eastanwyrthe⁵ thæne tun; swa andlang weges
to thære dice hyrnan; swa andlang dic innon thæne
ase;⁶ of thanne æsce innon thane ealdan mære; of
thane ealdan mære innon tha bræce; of than bræce
andlang beces innon rodstubban; swa of rodstybban
to Loddere thorne; swa of Loddere thorne to flecge
stane; of flecge stane to than fern garen; of than
fern garan eft on Waddune to than ealdan bece.

And this sind thære wudubære landgemæru æt
Thæclege the herto hyrath. Ærest of tham hæcce to
Dudemæres hele; of Dudemæres hele to mercelege; of
mercelege on stanlege; of stanlege to thære dunlege;
of thar dunlege swa eft innon thane hæcce.

Scripta est denique hujus donationis scedula de-
cursis annis ab Incarnatione Salvatoris M.XV., indici-
tione xiii., his faventibus quorum nomina inferius ex
pennali rostro guttata ac promulgata patenter intu-
entibus patescunt.

† Ego Athelredus, industrius Anglorum basileos,
hanc meam donationem dilecto episcopo gratanti animo
perpetua largitus sum hereditate.

† Ego Uulfstan, Eboracensis ecclesiæ archiepisco-
pus, donum regis Crucis gabulo prætitulavi.

¹ Ærest.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
C. ix. fol. 199 b.

² than.] tham; and so through-
out this copy.

³ grestune.] gærestune.

⁴ grestunes.] gærestunes.

⁵ eastanwyrthe.] eastewardne.

⁶ ase.] æsce.

- A.D. 1015. + Ego Leofuig, Dorbornensis ecclesie episcopus, taumate Crucis consignavi.
- + Ego Eadmund, regie indolis soboles, cum aliis assensum accomodavi.
- + Ego Eadmeard, clito, hoc eulogio libenti animo consentiens adfui.
- + Ego Alfim, Londoniensis cenobii antistes, regis benevolentiam roboravi.
- + Ego Ælfsige, Uentane civitatis presul, hanc munificentiam firmavi.
- + Ego Beorhtunold, Uuiltoniensis ecclesie episcopus, huic donationi libens acquievi.
- + Ego Eadnoth, Cridiensis ecclesie pontifex, signo agie Crucis consolidavi.
- + Ego Beorhtred, abbas, libenter consensi.
- + Ego Byrhtmar, abbas, non renui.
- + Ego Uulfgar, abbas, adnotavi.
- + Ego Ælfsige, abbas, subarravi.
- + Ego Eadric, dux, consensum prebui.
- + Ego Ultrad, dux, subscripsi.
- + Ego Leofuine, dux, confirmavi.
- + Ego Godric, dux, corroboravi.
- + Ego Athelmeard, minister, non abnui.
- + Ego Oda, minister, concessi.
- + Ego Ceolric, minister, titulavi.
- + Ego Leofuine, minister, istis consensi.

De Alfiga que reddidit Chalgrave et Bultesurthe.

Matrona¹ temporibus his quedam, nomine **Alfiga**, terram de Chalgrave et de Bultesurthe ecclesie **isti** concessit Abbedunensi; cujus concessionis testes **fue-**
runt: -

¹ *Matrona*]. *Chal. C.* ix. fol. 126.

† Osuuold, archiepiscopus, et A.D. 1015.
 † Alfheah, episcopus, et
 † Aesuuig, episcopus, et
 † Athelsige, episcopus, et
 † Odulf, episcopus.

Dux quoque Thured et multi primatum, rege etiam Gift by
Thured.
favente, et abbate Eaduino inibi presidente.

De Alfred, quæ reddidit Winkefeld.

Item,¹ nobilis alia matrona, nomine Eadfred, ter- Gift by
Eadfred.
ram de Uuinkefeld, et de Uuicham, et de Hisdes-
duna, Abbendonensi ecclesiæ largita est, cum scrinio
sanctarum reliquiarum,² et textu Evangeliorum argento
et auro redimitis, cum calice quoque argento³ et ves-
timento sacerdotali.

De Edwio, qui reddidit Bedene.

Item, princeps Australium Saxonum, Eaduuius no- Gift by
Eadwy.
mine, obiens Abbendonensi loco sepelitur. Cujus tes-
tamenti concessu, terræ de Budene et de Hordeuilla
eidem derelictæ sunt.

De⁴ Prophetia Sancti Dunstani.

Tempore vero istius Athelredi, ut prædixi, beatus Unhappy
condition
Dunstanus, dum capiti ejus imponeret diadema, subito

¹ *Item.*] Claud. C. ix. fol. 126

² *reliquiarum*] reliquiarum.

³ *argento*] argenteo.

⁴ *De.*] This passage does not
occur in C. ix.

of England. facta est regni permutatio. Brevi etenim tempore vi archiepiscopi, scilicet Dunstanus, Livingus, Algarus, Siricius, Alfricus, Alfeus, Cantuariensis ecclesie cathedram adepti archiepiscopalem, cesserunt in fatum, ad hoc forte hac luce privati, ne piorum patrum pia misericordia in posterum sibi insurgere filios viderent degeneres. Nec hoc solum. Verum etiam majores natu et dignitate potentiores, immo cujuscumque essent conditionis, tam viros quam mulieres totius Angliæ, repentinus irruit pavor pariter et vastatio. Enimvero gens barbarica, (scilicet Danorum,) navali vehiculo cum rege suo Suano in Angliam adventasse perhibetur, quæ tantam ubique locorum ferocitatem exercuit, pariter et impietatem, ut nec dignitati vel a-tati, sexui parcerent, aut conditioni. Quorum depopulationi simul et insultui cum gens Anglicana videret se minime posse resistere, hi propter metum mortis, alii causa rei servandæ, nonnulli etiam proditorie, ad regem Danorum se contulerunt. Sicque factum est ut regnum ipsum in se divisum flebiliter desolaretur. Quid multa? Rex Athelredus videns se alienatum tam a fidelitate quam a consortio suorum, Normanniam una cum uxore et liberis gressu petiit festinanti. Regnavit itaque Swanus in Angliâ paucis diebus, quia regno pariter et vita in brevi divino arbitrio est privatus. Verum post ejus decessum rex Anglorum Athelredus quam citius potuit a partibus remeans transmarinis, nullo contradicente, regno potitur prius habito.

[Duxit¹ autem rex Athelredus Normannorum comitis Ricardi filiam in conjugium, nomine Emmam, quam Angli Elfivam Innam cognominarunt; de qua Edwardum et alios liberos genuit, magnæ pietatis hominem. Frater vero ejusdem reginæ Ricardus junior

¹ Duxit. The passage given in [] been added from Claud. C. ix. the text between brackets has fol. 126.

dicebatur, de quo natus est Robertus, Willelmi pater, A.D. 978-1016. qui Angliam postea aggressus regnum illic sibi usurpavit.

Interea tanta ecclesiasticarum et secularium rerum his temporibus, tamque frequens, fieri hac in patria permutatio, quanta hactenus apud Anglos quisquam non audierat. Nam eodem rege regnante, Cantuariensis cathedræ apicem v. sibi invicem succedentes patriarchæ morte commutarunt, scilicet, Dunstanus, Ælfgarus, Sigericus, Alfricus, Ælfegus, Livingus. At in secularium personarum majores, diversi anfractus incussio. Siquidem gens Danorum cum rege suo Sueino in Angliam appulsa, adeo ferocitatem ubique locorum et impietatem suam viritim infudit, ut prædæ, crematui, necique, universa dederent. Non dignitati, non ætati, non sexui ulla tunc reverentiæ delatio servata. Perversus quisque justitiæque proditor ad hostes diffugium habere. Idem metu alii facere. Ita rex Ethelredus a suis diatim destitutus, Normanniam una cum uxore petiit, comitique Normannorum Ricardo juniore, cujus sororem habebat in matrimonium, sese credidit. Verum Sueinus regnum usurpans Angliæ, recipitur pro domino. Sed non diu inde lætari permissus, quia et regno et vita in proximo privatur Dei arbitrio. Post cujus interitum, a transmarinis rex Anglorum remeans oris, regno potitur prius habito.]

De¹ Morte Adelredi Regis, et de Regno Edmundi Regis, Filii sui.

Item,² Danis Sueini defuncti complicitibus una cum Anglis contra genuinum dominum conspirantibus, Canutoni, filio ejusdem regis, sese submitunt, dant fidem, Death of Ethelred, and accession of Edmund. A.D. 1016.

¹ *De.*] Claud. C. ix. fol. 126. | ² *Item*] Interim.

A.D. 1016. ad quæ liberet prompte se pergere spondent. Talibus iterum circumventionibus rex sollicitus morbo corripitur, ac xxx. et vi. exactis in regno annis, vario periculorum eventu implicitis, moritur. Nec mora; Eadmundus filius ejus ab his qui patri adhaerant coronatur. Qui temptans partes Cnutonis fundere bello multorum mentes conscivit ferre juvamen, quatinus barbaræ gentis dominatum vivida a se repellerent manu. Multitudine ergo sibi adunata, quinquies eodem anno suis intulit bellum adversariis. Nec tamen fieri superior eis valuit, immo augeri illos et se deorsum iri, tum et maximam nobilium copiam hinc et inde casam fuisse, contigit. Quare utriusque principis exercitus id consilii æqui fore decernunt quo pax et¹ sacramento fideque utrinque constatuatur; ne videlicet amplius suorum tanti sanguinis regnandi intellectu² proveniat effusio. Consultus ad ipsam rem usque deducitur, itaque regibus ad invicem conciliatis, Athelredus³ Occidentalibus, Cnuto Merciorum populis imperarent.

Death of
Edmund
Ironside,
A.D. 1016.

His itaque⁴ peractis, Eadmund hominem exivit, non plus quam vi. mensium transeurso curriculo ex quo regni sumperat moderamina. Inde totius Britannia Cnuto monarchiam, quin et Dacia et Norvegia dominatum, adipiscitur triviatum. Inter quos tam dissidentes in Anglia motus, hinc Dei miseratione protegente, illic abbatis Wlfgari industria vigilante, cenobium Abben-donense a Danorum devastatione permansit immune; cum dextra levaque hostium incursio passim loca universa subrueret, aut si benevolentior fieret, maximo sese pretio habitatores eorum redimere sineret.

¹ et. Omnes.
² intellectu, ab'ca.

³ Athelredus, Eadmundus.
⁴ itaque, later.

[*De¹ Morte Wlfgari Abbatis.*

Circa idem tempus dominus Wlfgarus

“Pastor defecit; deflendo funera fecit
Quem pie tractavit devotus grex et amavit.”

A.D. 1016.
Death
of Abbot
Wulfgar
and ac-
cession of
Ethelwin.

Cui in pastoralitate dominus Æthelwinus successit, æquitatis comprobatus assertor, et plurimæ apud Cnutonem familiaritatis, iccirco consecutus ausum. Unde loco Abendonensi se rex privatum rex gerebat, venerationem suam illic sedulo conferendo. Quod adhuc celebri prædicatur indicio, quo thecam de argento et auro decenter ornatam honori martyris ac levitæ Vincentii Hispaniensis fieri fecit, quatinus in ea ejusdem martyris reliquiæ locarentur, summa ab universis suffragium eo divinum petentibus veneratione in palam colendæ. In qua etiam apices sculptæ erant, quorum forma hæc est:—

“Rex Cnut hanc thecam, necnon Ælfgiva regina,
Cudere jusserunt; bis centum necne decemque
Coctos igne chrison mancosos atque viginti,
Necne duas libras argenti pondere magno.”

¹ *De.*] The narrative furnished at this point by Claud. C. ix. fol. 126 b. is so much fuller than that given by Claud. B. vi. that the former has been introduced between brackets into the text, and the latter appended in the footnote. It is as follows:—

“DE MORTE WLFGARI ABBATIS.

“Circa idem tempus dominus Wlfgarus abbas viam universæ carnis ingressus est, cui successit Athelwinus abbas, vir magnæ auctoritatis et æquitatis assertor com-

probatus, et iccirco Cnutoni regi familiaris est effectus. Ad cujus etiam admonitiones memoratus rex multa bona huic ecclesiæ Abendonis contulit. Dedit namque villas quas Mitune et Linford appellantur, cum omnibus ad se integre pertinentibus, sicut cartæ ipsius regis subsequentes attestantur. Quarum prima hæc est:—

“CARTA CNUTONIS REGIS DE MITTUNE.

“Confirmat nos sacræ” (as at p. 436).

A.D. 1016. Hæc in superiore parte; et ista inferius continebantur scripta.

“Istud Ædelwini patris sub tempore domni
Martiris est Vincentii sub honore peractum.”

Hæc vero nominata regina binomia quidem, scilicet Ælfiva Inna, Ædelredo regi connubio primùm copulata, quam iste Cnuto, regno confirmato, in conjugem duxit, Hardeknoutemque ex ea genuit. Addidit huic pio rex Cnuto beneficio, ut duo grossioris soni signa tunc quidem laudabilis istic donaret. Abbas autem Ædelwinus capsam alteram, ad formam illius quæ per regem facta fuit, pari pene magnitudine condidit, ubi reliquias sanctorum a se exquisitas intulit.

De Siwardo Abbate.

Of Abbot
Siward. Is ergo vita decedens, successorem Siwardum ex Glestoniensi quibusdam cenobio monachum accepit, tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum sufficientum. Cujus mentio in quadam ejusdem regis cartula sic continetur.

Carta Regis Cnut de Mytuna.

First
Chart r of
Mytuna. In nomine Dei et Domini nostri Jhesu Christi. Anno Domini: Incarnationis MXXVIII, indictione ii., ego Cnut rex Anglorum, totiusque Britannicæ orbis gubernator et rector, superna annuente gratia ab eodem Deo et Domino nostro Jhesu Christo, populis et tribus præelectus in regem, anno imperii mei xix. fui rogatus a venerabili abbate Abbenonensis ecclesiæ vobitoto nomine Siwardo, ut quandam terram iii. manentium, in loco qui dicitur ab incolis Mytun, ad monasterium beatissime Dei genitricis semperque Vir-

ginis Mariæ quod situm est ad Abbandune libenter A.D. 1034. concedo, Ejus gratia amoris qui dicit, "Petite et dabitur vobis" [Matt. vii. 7.]. Maneat igitur hoc nostrum immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus ad se rite pertinentibus, tam in notis causis quam ignotis, in modicis et in magnis, campis, pratis, pascuis, aquarumque cursibus, excepto istis tribus, expeditione, pontis arcisve restauratione. Et mandamus in nomine Dei Patris Omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, ut nullus superveniat hominum superbia inflatus, aut aliqua malivola instigatione hanc præfatam donationem atque libertatem in alicujus honeris molestia mutare audeat. Et si præscriptis litteris noluerit consentiens esse, sit ipse in profundum chaos igneis nexibus mancipatus, et ejus memoria caligine mortis oblecta. Sciatque se alienum a consortio sanctæ Dei ecclesiæ per auctoritatem beati Petri Apostoli, omniumque sociorum ejus, nisi hic digna satisfactione emendaverit ante mortem, quod contra nostrum decretum malivola machinatione peregit. Si autem aliquis hoc adaugere voluerit, augeat Deus partem illius in terra viventium.

Ego Cnut, rex Anglorum, concessi.

Ego Ælfgiva, regina, hanc libertatem libentissime a præfato rege domino meo acquisivi.

Ego Æthelnotus, archipræsul, et ego Ælfricus, cum cæteris omnibus, confirmavimus.^{1]}

¹ *confirmavimus.*] Here ends the extract from Claud. C. ix., which | then passes on to "*Carta duorum Manentium de Linford*" (p. 439).

Carta Cnutonis Regis de Mettune.

A.D. 1034. Confirmat nos sacre auctoritatis Scriptura dicens, **Second**
Charter of "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus
Mettune. revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec auferre ab eo quid poterimus." [Job, i. 21.] Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Cnut, Christo conferente, rex et prinicipius totius Albionis, regni fastigium humili prasidens animo, ob remunerationem majoris premii aliquantulum ruris particulam tribus comparatam cassatis in loco cui vocabulum certa astipulatione Mytun profertur, ad ecclesiam Beate Marie genetricis Dei ac Domini nostri Ihesu Christi in loco qui Abbendun dicitur, Siwardo abbati fratribusque ibidem Deo servientibus libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostrum devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem predictum rus omni terrena servitutis iugo liberum; tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis igitur hanc nostram donationem in aliud quam constituimus transferre voluerit, privatus consortio sanctae Dei ecclesiae aeternis baratri incendiis jugiter puniatur, si non satisfactione emendaverit congrua quod contra nostrum deliquit decretum. Si quis vero invidus ignicomis philargirie flammis accensus, huic veridico libellulo alium circum attramentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere conatus fuerit, sit anathema marathana, hoc est alienatio a consortio

Carta. In Chae. B. vi. fol. 107 a representation of King Cnut is here introduced.

Christianorum, donec resipiscens pœniteat quod in A.D. 1034. invidiæ fallacis livore probarat.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

Meta.

This¹ sind thara iii. hida landgemara æt Mytunc.

Ærest on Leomenan² a be healfon streame;³ swa of Leomanan⁴ on Doddan læw; of⁵ tham læwe on thone haran thorn; of tham thone on thone Bradanmere;⁶ of tham mere on Tæceles broc; a be healfon streamo on Avene; andlang Avene a be healfon streame; eft on Leomene.⁷

Anno Dominicæ Incarnationis xxxiii. post mille, indictione i., scripta est carta, his testibus consentientibus quorum inferius nomina caraxantur.

Testes.

† Ego Cnut regali dextera eandem vexillo sanctæ Crucis corrobore, manibusque omnium mihi subjectorum confirmare præcipio.

† Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

¹ *This.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b.

² *Leomenan*] Leomene.

³ *a be healfon streame.*] Omitted.

⁴ *Leomanan*] Leomene.

⁵ *of.*] C. ix. omits the boun-

darics as far as the word Bradanmere.

⁶ *Bradanmere*] to Bradanmere.

⁷ *of Leomene.*] Bradanmere on gratan thorne; of gratan thorne to Tæcelesbroc; of Tæcelesbroce on Afene; andlang Afene eft on Leomene.

A.D. 1094. † Ego Athelnoth, Dorbernensis ecclesie archiepiscopus, regium munus gabulo sanctae Crucis confirmavi.

† Ego Ælfric, Elornae civitatis archiepiscopus, hujus munificentiae daptilitatem signo adorandae Crucis stabilivi.

† Ego Brihtuold, episcopus, atqueivi.

† Ego Ælfrine, episcopus, adqueivi.

† Ego Atheric, episcopus, adjuvi.

† Ego Bryhtmer, episcopus, consensi.

† Ego Brylthel, episcopus, non renui.

† Ego Atheluard, abbas.

† Ego Ælfrine, abbas.

† Ego Ælfruard, abbas.

† Ego Stigund, presbyter.

† Ego Eaduuold, presbyter.

† Ego Godwine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Ælfrine, minister.

† Ego Tocig, minister.

† Ego Osgod, minister.

† Ego Thured, minister.

† Ego Leofwine, minister.

† Ego Tokig, miles.

† Ego Godric, praefectus.

† Ego Totyg.

† Ego Ælfruard, praefectus.

† Ego Quine.

† Ego Toig.

† Ego Osmund, praefectus.

† Ego Karl, miles.

† Ego Ulf, miles.

Curta Regis Cnut de Linford.

Pax¹ et victoria Apostolicæ fidei in perpetuum cul- A.D. 1034.
toribus. Ecclesiæ vero catholicæ auctoritas jugis et Charter of
indefessa obtamus ut permaneat. Ad sacra autem Linford.
sanctuararia in Domini gazofilacio diversa jubentur jac-
tari ac offerri munuscula, quia Regi nato Cœlorum, ut
scriptum est, "reges terræ optulerunt munera."²

Unde ego Cnut, Ejus gratuita miseratione et inolita benignitate totius Albionis basileus, parvam ruris particulam, quod ab hujus patriæ incolis Linford nuncupatur, duorum videlicet manentium quantitatem, quoddamque monasteriolum in honore Sancti Martini præsulis consecratum, cum adjacenti prædiolo in urbe quæ famoso nomine Oxnaford nuncupatur, Domino nostro Jhesu Christo Ejusque genetrici semperque Virgini Mariæ, ad usus monachorum loco qui celebri Abbandum vocitatur onomate, æterna largitus sum hereditate; in nomine sanctæ Trinitatis et individuae Unitatis præcipiens ut nullus alicujus personæ hominum præfatam donationem a prædicto cœnobio auferre præsumat. Hæc autem ruris particula libera ut maneat præcipio, causis tribus segregatis, expeditione scilicet hostili, fundatione arcis regiæ, pontisque restauratione.

Si quis vero invidus ignicomis philargiriæ flammis accensus huic veridico libellulo alium circum attramentatum cupiditatis fallacia libellum superimponere conatus fuerit, sit anathema maratana, hoc est alienatio a consortio Christianorum, donec resipiscens poeniteat quod in invidiæ fallacis livore probarat.

¹ Pax.] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 127 b. | ² reges munera.] See Psal. lxxvii. 30.

A.D. 1034. Prædicta igitur terra a circumnstantibus incolis ita dicitur esse determinata.

Metr.

Ærest of Eoccan east andlang there ealdan die on
tha lam pyttes; of tham pyttan est be gemære on
Byttman¹ die; of there die est be gemære on Cyll-
rithe; andlang Cyllrithe to Bottan ige; of Bottan ige
be Leofrices gemære to Winngares stapule; of tham
stapule to Wilt lufe hamme westwerdon; est on
Eoccan.

Thisne landsplot becwath Æthelwine into Abben-
dune and thone hagan on Oxmaforda, the he sylf onscrut,
on mycelre gewitnyssse.²

[Tantillum terre hujus Adelwini testamento here-
ditavit Abendonam, et curiam apud Oxonofordam
in qua ipsemet commanebat. Et hoc fecit multorum
testimonio.³]

Acta⁴ est ergo hæc cartula anno Domini Incar-
nationis XXXII. post mille, indictione xv.; et ut
hæc sæcula inviolabilis firmitatis soliditatem obtinere
possit, —

Testes;—

+ Ego Cnut, regali dextera eodem vexillo sanctæ
Crucis corroboro, manibusque omnium mihi subiecto-
rum confirmare precipio.

¹ *Byttman*] Byttaman.

² *Thisne gemære.*
This passage does not occur in
Claud. C. ix.; but see the follow-
ing note (c).

³ *Tantillum testimonio.*]

The passage within brackets has
been carried into the text from
Claud. C. ix. fol. 127 b.

⁴ *Acta.*] Claud. C. ix. fol. 127 b.

† Ego Ælfgyfa, prædicti regis conlaterana, istud A.D. 1034. datum venerandæ Crucis vexillo consolidavi.

† Ego Athelnoth¹ Dorbernensis ecclesiæ archiepiscopus, regium munus gabulo sanctæ Crucis confirmavi.

† Ego² Ælfric, Eboracæ civitatis archiepiscopus, hujus munificentiæ dapsilitatem signo adorandæ Crucis stabilivi.

† Ego Athelsie, episcopus, atqueivi.

† Ego Byrhtuold, episcopus, adjuvi.

† Ego Athelric, episcopus, consensi.

† Ego Atheric, episcopus, non renui.

† Ego Lyfing, episcopus, conclusi.

† Ego Byrhtwig, episcopus, favi.

† Ego Atheluueard, abbas.

† Ego Ælfuine, abbas.

† Ego Siuueard, abbas.

† Ego Atheluueard, abbas.

† Ego Ælfuine, presbyter.

† Ego Eaduold, presbyter.

† Ego Goduine, dux.

† Ego Leofric, dux.

† Ego Siuuard, minister.

† Ego Harold, minister.

† Ego Alfuine, minister.

† Ego Ælfgar, minister.

† Ego Tofig, minister.

† Ego Osgod, minister.

† Ego Thuryd, minister.

† Ego Leofuine, minister.

† Ego Ælfwig, minister.

† Ego Tofig, minister.

† Ego Karl, minister.

¹ *Athelnoth*] Ætheloldus.

² *Ego.*] C. ix. proceeds thus:—

“Idem, ego Ælfricus, Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus, facio.”

“Idem, Wifsinus, episcopus, cum multis aliis, facio.”

No more witnesses occur in C. ix.

- A.D. 1034. + Ego Lyfing, prefectus.
 + Ego Ælfstan, minister.
 + Ego Thurkyl, minister.
 + Ego Aelfgar, minister.
 + Ego Ceolric, minister.

[In his et tempora predicti abbatis, sed et confirmaciones Cnutonis regis harum ecclesie Abbdonensis possessionum, intelligi dantur quibus tunc eadem ecclesia aucta est.]¹

Testamentum Adelphi Regis.

Donations
to Abing-
don.

Illis² diebus vir prepotens nomine Athelnuardus ad novissimum vite terminum veniens viii. hidas et dimidium apud Samford, et serinia iii., cum uno grandi cristallo, huic conobio largitus est.

The relics
of St. Ed-
ward King
and martyr.

[Temporibus etiam hujus regis reliquie Sancti Edwardi regis et martyris sunt Abbdone detata. Dumque portitor inde eas postea referre deliberasset, non longe ab ecclesia Dei nutu in itinere vestigio solo tenuis haesit, nec ultra progredi quivit. Ita sacra pignora ad ecclesiam revecta, hucusque inibi conservantur.]

Cnut's
sway.

Rex autem Cnuto Daciam, Norweiam, et Angliam imperialiter equa et valida manu moderans, summorum Apostolorum Petri ac Pauli expetitis apud Romanas arces suffragiis, legibus hinc quibus nationes sibi subactae in causarum controversiis unirentur, seniorum prudentumque consultu sancitis, in pace diem obiit.]³

¹ *Testamentum Adelphi Regis.* The passage here is taken out into the text within brackets in the edition of Claud. C. ix. fol. 127 b.

² *Ann.* Claud. C. ix. fol. 127 b. [*Temporibus etiam obiit.*] This passage between brackets is derived from Claud. C. ix. fol. 127 b.

De Donis Cnutonis Regis.

Thecam¹ etiam rex Cnuto de argento et auro ad A.D. 1034. honorem gloriosissimi martyris Vincentii Hispaniensis, ^{King Cnut's} ^{gifts to} ^{Abingdon.} ^{Abingdon.} cuius reliquiæ in hac continentur ecclesia, fieri fecit. Dedit etiam memoratus rex huic domui duo signa grossa, quæ usque in hodiernum tempus in ecclesia ista habentur. Abbas etiam Atheluvinus hoc tempore capsam unam, ad formam illius capsæ quæ per regem facta fuit, pari pæne magnitudine condidit, in qua reliquias sanctorum a se diligenter adquisitas honorifice condidit. Fecit etiam crucem argenteam, quæ adhuc in hac ecclesia habetur.

Quo Tempore allatae sunt Reliquiæ Sancti Edwardi Abbendonice.

Tempore etiam Cnutonis regis reliquiæ Sancti Edwardi, regis et martyris, quæ in ista continentur ecclesia, ad hanc domum Abbendonensem mirifice sunt delatæ; prout in serie passionis et vitæ gloriosissimi martyris evidentissime continetur.² ^{The relics of Edward, king and martyr, brought to Abingdon.}

De³ Adventu Siwardi Abbatis.

Atheluuino abbate diem claudente supremum, successit ei Siwardus ex Glestoniensi cœnobio monachus, ^{Siward becomes abbot.}

¹ *Thecam.*] Claud. C. ix. fol. 127. See before, p. 433.

² *prout . . . continetur.*] This clause, containing the reference to

the Life of S. Edward, king and martyr, does not occur in Claud. C. ix.

³ See p. 434.

A.D. 1043. tam secularium quam ecclesiasticarum vigore admodum suffultus. Ob cuius etiam benignitatem, quam rex Chuto ex ipsius pectore jugiter novit exuberare, memoratus rex ecclesiam Sancti Martini in Oxonensforda cum uno prædiolo huic domui caritative contulit.

*Quod voluit Siwardus Abbas frangere Ecclesiam
Sancti Athelwoldi.*

Abbot
Siward
intends to
rebuild
Abingdon.

Interea dum quadam die more solito abbas venerabilis Siwardus deambularet in curia abbatiæ, attollens oculos suos ad ecclesiam et ad officinas quas beatus Athelwoldus prædecessor ejus reedificaverat, proposuit in animo suo ecclesiam pariter cum officinis infringere et in melius mutare, necnon et ampliores reedificare. Quod cum in animo suo jam concepisset, videns tamen nec se posse nec velle hujusmodi opus aut sic infringere, aut aliud reparare, sine regis gratia simul et licentia, ex consulto regem adiit, petiturus ab eo licentiam super hujusmodi negotio propensius exsequendo. Nec mora, quod a rege petiit sine repulsu maturius obtinuit. Itaque cum diutius deliberasset super hujusmodi negotio inchoando, attendens diligenter vitæ sanctitatem venerabilis viri Athelwoldi, prædecessoris sui, qui ipsum opus inchoaverat pariter et consummaverat, timuit idem opus infringere, admodum pavidus ne super hujusmodi facto gloriosissimi confessoris incurreret offensam.

Quid multa? de consilio fratrum suorum, indictis sibi aliquot dierum jejuniis, divinam implorabant clementiam, insuper et beati Athelwoldi patrocinium, quatinus divinitus eis esset manifestatum aut de veteri renouando aut novo monasterio construendo quid eis potius expediret. Et factum est post aliquot dies, viro venerabili Siwardo abbate in lectulo suo qui-

escente, apparuit ei beatus Athelwoldus in somnis, A.D. 1034. dicens, "Quid mente volutes, quid in posterum de ecclesia mea pariter et ædificiis meis diruendis ac iterum reædificandis cogitando tecum deliberes, bene novi; et iccirco veni tibi consulere quid commodius sit agendum super hujuscemodi negotio exequendo. Non est itaque tui temporis hoc meum opus infringere, aut aliud ædificare; quod ut certius fidem meis dictis adhibeas, attende diligentius, quod quidam de transmarinis partibus veniet pater et pastor istius loci futurus, qui ipsum opus infringet et novum incabit; sed hoc ipsum non perficiet. Post hunc vero venient et alii duo, similiter istius loci pastores futuri, qui multa bona tam in ædificiis quam in aliis huic loco competentibus admodum necessarii actitare satagent. Quibus cedentibus in fatum, non erit quispian per diurnam temporis protelationem in hoc loco pastor et abbas futurus qui consimili modo hunc locum bonis studeat ampliare. Novissimis vero diebus erit quidam similiter istius loci abbas futurus, qui in Christi visceribus hunc locum tanto amplexabitur affectu, ut bona bonis accumulans, ædificia diruens et in melius reædificans, ecclesiam condecorans, ordinem servans, de consuetudinibus nihil minuens sed potius augmentans, Deum timens, moribus pollens, vitæ sanctitate præclius, pius pater et pastor vocari dignus, in pace pectoris pacem præstolabitur æternitatis."

His auditis, Siwardus a somno expergefactus, gratias Deo agere et a proposito suo desistere incepit, et pecuniam quam ad ipsum opus inchoandum condunaverat diligenter studuit erogare pauperibus.

*Seward
abandons
his inten-
tion.*

De Morte Cnutonis Regis.

Accession of Harle-
cnut. A.D. 1039. Mortuo Cnutone rege, necnon et Haraldo filio ejus ex concubina genito, regnavit Hardecnutus filius ejus ex Emma quondam Athelredi regis regina. Iste ad monitionem Siwardi ablati dedit huic domui **Ferbergam**, et carta sua confirmavit; ejus carta tenor hic est.¹

Carta Hardecnuti de Fernberga.

Gift of Fernberga. Cuncta² seculorum patrimonia incertis nepotum hereditibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adpropinquante debite mortis termino, ad nihilum redacta fatescit. Hujus regi³ gratia terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura superna patria emolumenta⁴ adipiscentes, Domino juvante, lucratur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego Hardecnut, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Danorum, ob remunerationem celestis pramii, aliquantulam ruris particulam, x. scilicet mansas, loco qui celebri ac Fernbergan⁵ profertur, ad ecclesiam Beate Marie genetricis Dei ac Domini nos-

¹ See Claud. C. ix. fol. 127 b. this introduces this charter:—

"Post eum in regem constituitur Hardecnut filius, ut scribitur. Iste Cnutonis ex concubina propositi, et quapropter in omni suo moritur.

"Hic Hardecnutus ex Cnutone rege et Emma regina prorege inter imperium Anglorum sumpsit.

"**CARTA REGIS HARDECNUTI DE FERNBERGA**" (as in the text).

² *Cuncta*.] Collated with the duplicate copy in Claud. C. ix. fol. 128. In B. vi. fol. 109 b. a representation of King Hardecnut is here given.

³ *regi*.] rex.

⁴ *emolumenta*.] emolumenta.

⁵ *Fernbergan*.] Fernbergan.

tri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, A.D. 1042 ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris inferiorisve gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis atramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritiæ, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permanent anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et a Sanguine Domini sequestratus, et in pœnis infernalibus post obitum miserabiliter dampnatus.

Et ut præfatæ telluris ruricolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalis. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcirca determinata.

Metre.

This¹ sindan tha landgemæro the to Fernbeorgan gehyrigath.

Of² Fernbeorge west on thone weg to tham stanum; of than³ stanum suth on thone weg oth tha andheafda; of tham andheafdum on tha hline rewe up to

¹ This.] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 197 b. See above, p. 80.

² Of] Ærest of.

³ than] tham.

† Ego Eadgifu,¹ ejusdem regis mater, regium mu- A.D. 1049.
nus trophæo venerandæ Crucis corrobore.

† Ego Eadward, prædicti regis frater, verus testis
adesse cupio.

† Ego Eadsige,² Dorvornensis ecclesiæ archiepiscopus,
ejusdem regis donationem cum trophæo agiæ Crucis
consigno.

† Ego Eælfric,³ Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus,
hilari vultu consentio.

† Ego Byrhtwold, episcopus, confirmo.

† Ego Ælfwine, episcopus, hilari vultu assentio.

† Ego Doduca, episcopus, propria manu firmo.

† Ego Byrhtwine, episcopus, testis adsum fortissi-
mus.

† Ego Lufing, episcopus, læto corde hoc testificor.

† Ego Eadnoth, episcopus, non renuo.

† Ego Athelstan, episcopus, versis testis adesse
cupio.

† Ego Wlfsige, episcopus, non denego.

† Ego Athelward, abbas.

† Ego Ælfuine, abbas.

† Ego Siuuard, abbas.

† Ego Wlfsige, abbas.

† Ego Ælfuig, abbas.

† Ego Eadwold, presbyter.

† Ego Stigant, presbyter.

† Ego Ælfuine, presbyter.

† Ego Spiritus,⁴ presbyter.

¹ *Eadgifu*] Eadgiva.

² *Eadsige*] Eadsie.

³ *Eælfric*.] "Alfric, archiepis-
copus Eboracensis, consentio. Cum
multiis aliis episcopis et abbatibus
et laicis.

"Ego Siward, abbas, præsentem
scedulam gaudens composui."

The other witnesses do not occur
in C. ix., which then passes on
to the chapter headed—

"DE MORTE HARDECNUT REGIS,"
as in p. 450.

⁴ *Spiritus*] The reading is doubt-
ful in Claud B. vi. Sp. in MS.

- A.D. 1042. † Ego Hereman, presbyter.
 † Ego Leofric, presbyter.
 † Ego Goduine, dux.
 † Ego Leofric, dux.
 † Ego Sig.
 † Ego Osgod, miles.
 † Ego Akig, miles.
 † Ego Tokig, miles.
 † Ego Ordgar, prefectus.
 † Ego Urki, minister.
 † Ego Ælfget, minister.
 † Ego Uulfnoth, prefectus.
 † Ego Karl, minister.
 † Ego Ælstan, minister.
 † Ego Athelnuig, minister.
 † Ego Kineuerd, prefectus.
 † Ego Athelmar, minister.
 † Ego Tofing, minister.
 † Ego Ælfuig, prefectus.
 † Ego Athelric, prefectus.
 † Ego Brihtric, minister.

[De¹ Morte Harlecnut Regis.

Death of King Harlecnut, A.D. 1042. Rex itaque Harlecnut vectigal pæne importabile passim a popularibus Angliæ exegit. Cadaver quoque Haroldi ante se regnantis, causa nimii odii quod præ se regnum anticipavit, offensus, jussit in locum profundissimi cœni demergi. Unde in singulorum ore hominum de eo haberi imprecatus, ut tantæ crudelitatis non diu abesset animadversio. Et id contigit.

¹ D. The passage introduced [] derived from Claud. C. ix. 62 into the text between brackets is [] 125

Siquidem ipso in regia hilariter epulante, improvise A.D. 1042.
humi decidit et expiravit; verbum vel unum suarum
rerum alicui non indicens. His ita compositis, Eadwardus,
filius Ædelredi regis, ab omnibus cum lætitia in
dominum suscipitur, favor effunditur, et diadema ei
imponitur.^{1]}

Successit Hardecnuto Anglorum regi beatissimus Accession
of King
Edward
the Con-
fessor.
A.D. 1042.
Eadwardus frater ejus, Athelredi quondam Anglorum
regis et Emmæ filius. Annitentibus Edsio Dorobernensi
archiepiscopo, et Livingo Wigornensi episcopo, et God-
wino comite, cujus filiam accepturus erat in reginam,
Lundoniæ levatur in regem; et ab archiepiscopis
Edsio Dorobernensis, et Alfrico Eboracensi archiepi-
scopo, aliisque ferme totius Angliæ primatibus, prima
die Paschæ [3 April 1043] ungitur in regem Win-
toniæ; cujus beneficia, quæ domui Abendonæ contulit,
inferius annotabimus.

De^o Sancto Eaduardo Rege.

Anno secundo regni Eadwardi regis Edsius archi- Abbot
Siward ad-
vanced to
the See of
Rochester,
episcopus Doroberniæ, Godwino comite mediante, ab
Eaduardo rege impetravit ut sese, causa imbecillitatis
propriæ, labori cedere antistitici; Siwardum vero ex

¹ *imponitur.*] Then follows, in
Claud. C. ix., the chapter having
for its title "DE TEMPORIBUS
EADWARDI REGIS."

² *De.*] In Claud. C. ix. fol.
128 b. the corresponding narrative
is as follows :—

"DE TEMPORIBUS EADWARDI
REGIS.

"Regnante itaque hoc rege, se-
cundo anno regni ejus, Cantuari-

ensis metropolis archiepiscopus
Edsius nomine accitum Siwardum
abbatem, quem prudentia plurimum
vigere noverat, regis consensu et
regni primorum pontificatus de-
coravit apice, ac patriarchatus sui
vice ipsum fungi instituit. Nam
privatis ipse uti volebat, quia ægri-
tudine laborabat. Abendonensi
autem ecclesie Ædelstanus ejus-
dem loci sacrista abbas constitutus
est."

and after. Abbendoniam abbatem, utpote discretum religiosumque
wards to virum, in episcopum Roncestrie sacratum, suo loco
Canter- substitui et vice illius universa dispensari, concederet
bary. Quo facto, Athelstanus cœnobii prædicti tunc aditum
A.D. 1042. eidem præponitur.¹

Carta Eduwardi Regis de viii. Hidia juxta Chineto.

Gift of Confirmat² nos sacre auctoritatis Scriptura, dicens,
Chineto. "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus
A.D. 1050. revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc
mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus."
[Job, i. 21.]

Quarepropter lubrici potentatus non inmemor, ego
Eadward, Christo conferente, rex et primicerius totius
Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob
remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris
particulam, viii. mansas, juxta flumen quod *Cynete*
vocitatur, illud videlicet rus quod *Eadric* quidam rus-
ticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens
perdonabo ad ecclesiam beate Mariæ genetricis Dei ac
Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur *Ab-*
bandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium
libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine
Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel
inferioris gradus, hoc nostre devotionis donum aliquo
temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem
prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum
nostrorum præfato largitus sum cœnobio, ob omni ter-

¹ præponitur } In Claud. B. vi.
an illuminated. representing King
Edward here occurs.

² Confirmat.] See Claud. C. ix
fol. 131.

renæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata A.D. 1050. videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare inmutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

Ærest¹ on Cynetan æt Sceolles² caldcotan; thæt up andlang stremes oth Eadgife gemære; swa north innan Hyddene; thanne³ north on Lamburninga mære; swa est andlang mearce oth Ælfwiges mære; swa suth andlang gemæres on Hyddene; swa suth be gemære thæt eft innan Cynetan strem.⁴

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu M.L.

† Ego⁵ Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub sigillo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadsinus, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Ærest.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 399.

² *Sceolles*] Sceoldes.

³ *thanne*] thonne.

⁴ *strem*] stream.

⁵ *Ego.*] Claud. C. ix. thus records the attestations:—

“Ego Eadward, rex Anglorum, consensi et roboravi.

“Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.

“Ego Hermannus, episcopus, conclusi.

“Ego Lfo, episcopus, consensi.

“Ego Ordricus, abbas, quievi.

“Ego Godwine, dux, (cum multis aliis,) subscripsi.”

- A D. 1050. + Ego Stigandus, Uintoniensis ecclesie episcopus, testulinem sancte Crucis confirmavi.
- + Ego Hermannus, episcopus, subscripsi et conclusi.
- + Ego Ulfo, episcopus, consensi.
- + Ego Hoica, episcopus, consignavi.
- + Ego Dodica, episcopus, confirmavi.
- + Ego Leofricus, episcopus, corroboravi.
- + Ego Alfinobus, episcopus, conclusi.
- + Ego Ealdredus, episcopus, consensi.
- + Ego Rodbeardus, episcopus, consignavi.
- + Ego Athelmeardus, abbas, stabilivi.
- + Ego Ordricus, abbas, quievi.
- + Ego Wulfuuardus, abbas, confirmavi.
- + Ego Goduine, dux.
- + Ego Leofric, dux.
- + Ego Harold, dux.
- + Ego Sihroth, dux.
- + Ego Raulf, dux.
- + Ego Tosti, minister.
- + Ego Brihtric, minister.
- + Ego Ælfstan, minister.
- + Ego Toti, minister.
- + Ego Ælfani, prepositus.
- + Ego Leofuine, minister.
- + Ego Rodbrilit, presbyter.
- + Ego Goduine, presbyter.
- + Ego Regnbold, presbyter.
- + Ego Lifing, presbyter.
- + Ego Unilhelm, presbyter.
- + Ego Brihtric, presbyter.
- + Ego Cinsige, presbyter.
- + Ego Uninsige, presbyter.
- + Ego Nefet-fi, minister.
- + Ego Ælfweard, minister.
- Kyne ward, prepositus.

[Istem rex sub eodem abbate v. hidarum portionem terre apud Cibatun concessit huic ecclesie,

quam portionem Ædelredus rex, pater hujus Ædwardi A.D. 1052. regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.]¹

Confirmat² nos sacræ auctoritatis Scriptura, dicens, Gift of
Cildatun.
A.D. 1052. "Nudus egressus sum ex utero matris meæ, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus." [Job, i. 21]. Quare propter lubrici potentatus non inmemor, ego Eaduard, Christo conferente rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Cildatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genitricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbundun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum,³ superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.⁴

Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

His metis præfatum rus hinc inde giratur.

¹ *Idem* donaverat.] This passage is inserted in the text from Claud. C. ix. fol. 130 b.

² *Confirmat.*] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol.

130 b., where it occurs under this title, "CARTA REGIS EADWARDI DE CILDATUN."

³ *nostrorum*] meorum.
⁴ *dirumpat*] dirumpat

Metæ.

A.D. 1052. Erest¹ of Waddlune andlang weges to than gre-
tune;² swa andlang than grestones³ die to than wege
on eastwyrthe⁴ thæne tun; swa andlang weges to
there dice hyrnan; swa andlang die innon thæne
eas; of than æsce innon thæne ealdan mere; of than
ealdan⁵ mere innon than⁶ bræce; andlang breces⁷
innon rodstubban;⁸ swa of rodstubban⁹ to Loddler
thorne; swa of Loddler thorne to fleege stan;¹⁰ of fleoce
stane¹¹ to than fearngaran; of than fearngaran eft on
Waddlune to than ealdan beche.

And this sind thera wuldabarn landgemæru æt
Thæcege the therto hyreth. Erest of than hæcce to
Dudemæres hele; of Dudemæres hele to mærelege; of
mærelege to stanlege; of stanlege to there dunlege;
of there dunlege swa eft innon thone hæce.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione
Domini nostri Ihesu Christi M.LII.¹²

† Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfata dona-
tionem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensui
atque roboravi.

† Ego Eadsinus, archiepiscopus, ejusdem regis donum
sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Erest*.] Collated with the du-
plicate copy of the boundaries in
Clud. C. ix. fol. 199 b. See p. 427.

² *grestune*] garstune.

³ *grestunes*] garstones.

⁴ *eastwyrthe*] eastwyrthe.

⁵ *than ealdan*] than ealdan.

⁶ *than*] tha.

⁷ *bræce; andlang breces*] of
than bræce andlang breces.

⁸ *rodstubban*] rodstybban.

⁹ *rodstubban*] rodstybban.

¹⁰ *fleege stan*] fleegestane.

¹¹ *fleoce gestane*] fleegestane.

¹² *M.LII*] Clud. C. ix. *caus*
the charter here with these words:
"his testibus, quorum nomina in
superiori carta nominantur."

- † Ego Stigandus, episcopus. A.D. 1052.
 † Ego Heremannus, episcopus.
 † Ego Ulfo, episcopus.
 † Ego Leofricus, episcopus.
 † Ego Ordricus, abbas.
 † Ego Atheluardus, abbas.
 † Ego Aelfuinus, abbas.
 † Ego Goduine, dux,
 † Ego Leofric, dux.
 † Ego Harald, dux.
 † Ego Siuuard, dux.
 † Ego Raulf, dux.
 † Ego Tostig, minister.
 † Ego Kineward, præpositus.
 † Ego Regenbold, presbyter.
 † Ego Rodbriht, presbyter.
 † Ego Kinsig, presbyter.
 † Ego Ægelwig, presbyter.
 † Ego Brihtheh, minister.
 † Ego Æthelmær, minister.
 † Ego Eadwine, minister.

De Contentione Lechamstede.

De¹ villa quadam, Lechamstede appellata, tunc Ab- Disputes
concerning
Lecham-
stede.
 bendoniæ agitabatur quæstio. Dicebat enim quidam
 dives, Brihtwinus nomine, quod Siwardi dono ipsam in
 jus suum hereditarie possidendam accepit, dum pro
 potestate dominatus quæ liberet disponeret. Sed id
 falso imposuit. Nam Cnutonis tempore regis pater
 hujus, Brihtmundus vocatus, a conventu cœnobitarum
 Abbendonensium eandem impetratu adquisivit eo die-

¹ *De.*] Claud. C. ix. fol. 128 b., with the title "DE LECHAMSTEDÆ."

A.D. 1052. tatu, ut trium hominum vita (ipsiusmet scilicet, et duorum quos ipse Brihtmundus prospiceret,) inde frueretur; hoc tempore evoluto, monachorum manui libere restitueretur. Defuncto ergo illo, ad uxorem ipsius transfertur terre fruendi secundaria permissio. Tertia, ad Brihtnodum filium horum. Cujus post mortem Siwardus, volens usui monachorum eandem terram delegare, (cum jam trium manutinentium numerositas defecisset,) predictus Brihtwinus frater Brihtnodi cum nobilibus quorundam comitatu Abendoniam requisitum abbateam veniunt, quatinus et iste quoad viveret inde tenens foret; diu rogatum et tandem id impetratum est. Cuiusque is abbas jam alias frena direxisset, quicquid antea pactum fuerat pervertere ille homo sategit, protestando sibi suisque de terra ipsa jus hereditarium concessum. Quo contra episcopus Siwardus Godwino comiti litteras dirigens falso eundem prosecutum ostendit, ita scribens:—

Responsio Siwardi Episcopi de Lehamstede.

Bishop
Siward's
attestation
respecting
Leham-
stede.

Siwardus¹ episcopus Godwino comiti, et Hermanno episcopo, et Kinewarbo, et ceteris omnibus nobilibus de Bearnue-ofra, salutem.

Audivi Brihtwinum terram de Lehamstede sibi omnino appropriare, sed injuste id agit. Nam, me permittente, ea potitus est eo tenore ut post suum decessum monachorum libere in manum redeat. Quod conventionione dispositum est illustrium virorum plurimorum presentia, eo die quo Brihtnodus ejus frater defunctus Abendoniam sepultus fuit, qui tertius a patre (nam mater ejus inter — et patrem media) ejusdem terre

¹ S. arch.] Claud. C. ix. fol. 12^a b.

possessione functus est, quibus tantummodo, Cnutonis A.D. 1052.
regis tempore, trino vitæ spatio hominum possessores
fieri, inde a monachis Abbendonensibus concessum
fuerat. Hæc haud aliter haberi, fide quam Deo et
regi meo domino debeo interposita, juro. Sed et si ad-
huc his quis discrederit, iudicio quo censura vestra po-
tuerit jure definiri, in veritate quæ protestatus sum
ero paratus.

Hæc quamquam ab episcopo sint testimonio prolata,
vir ille tamen tanto calluit ingenio ut ad Ordrici ab-
batis (de quo inferius tractabitur,) illius inde domi-
natus excuti nequiverit tempora.

De Villa Leuckenore.

Matrona¹ quædam, Ælfgiva nomine, de genere regali Narrative
respecting
the vill of
Leuckenore.
nobilissima, Ædivæ scilicet reginæ regis Eadwardi con-
sanguinea, villam quandam quæ Luuechenora dicitur
de matrimonio suo habebat, in qua frequentius dege-
bat. Hæc, vitæ præsentis cursu peracto, cum ad finem
appropinquaret, quod in forensibus rebus carius habe-
bat cognatæ suæ prædictæ, quam et præ cæteris dili-
gebat, quamvis absenti, villam de Luuechenora habenda-
dam dereliquit. Quæ cum vitæ finem sortita esset,
procurator domus ejus in villa, quasi sibi donata esset,
dominium exercere coepit; prorsus ignorante regina,
quoniam absens erat, quia ei donata fuisset. Præ-
dictus procurator² subjectos sibi non mediocriter affli-
gebat, modis omnibus eis gravis existens et onerosus.
Res namque eorum diripiebat, et unicuique ultra mo-
dum exactor avarus imminebat. Inter quos cuidam

¹ *Matrona.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

² *Prædictus procurator.*] Prædic-
tus vero procurator.

A.D. 1052. Eadwino cognomento Rainere, mala multa inferebat; et quamvis omnes odio haberet, hunc tamen praeter ceteris laboribus fatigabat. Eadwinus autem tantis malis provocatus, graviterque de illata sibi ferens injuria, cogitabat aliquando tam nequam hominis a suo et cohabitantium collo jugum inhumanum excutere. Veniensque ad praenominatam reginam, viri tyrannidem et suorum gravem oppressionem ostendit; et enarrans qualiter a cognata sua defuncta ei villa eadem donata esset, quarebat quare, sicut suis, non eis melius provideret. Regina vero, quia ei villa donata esset se nescire dicebat, et usque ad tempus illud neminem sibi hoc indicasse assererat. Et Eadwinus, "Ego," inquit, "quocumque modo jusseris, et villam tuam esse, et ipsum eam injuste tenere, probabo." Vocatus deinde praedictus procurator ad curiam venit; et (ne multis morer) manifesta veritate convictus ita esse, ut Eadwinus assererat negare minime potuit. Villam praeterea reginae, quamvis invitus, tradidit; pro commisso quoque in ejus misericordia cum rebus omnibus incidit.

His ita gestis, contigit regem Eadwardum cum matre et uxore hospitandi gratia ad Abendoniam venire. Cumque officina fratrum omnia videndi gratia lustrassent, invenerunt in refectorio pueros monachos, ut moris est puerorum, propter aetatis infirmitatem ante refectionem fratrum cibum sumentes. Propiusque venientes, nihilque excepto pane appositum eis inspicientes, quesivit regina utpote urbana quare tam prope mensam comederent et praeter panem ad gustandum nihil haberent. Quibus respondentibus se vix aliquando aliud habere, commota est regina ad pietatem pro eorum victus exiguitate; et advocans regem, qui aderat, obnixè petebat ut pueris aliquid redditus concederet, quo scilicet eis exinde melius esset, quod ipsi (ut ita dicam) ad eorum convivium venissent. Rege autem cum hilaritate dicente se eis libenter daturum, si terram aut possessionem in promptu deliberatam

haberet, "Ego," ait regina, "villam unam, quæ Luuechenora dicitur, nuper adquisivi; hanc, si tibi placet, pro honore Beatæ Mariæ dono perpetuo illis concedo." A.D. 1052.
 Qui cum respondisset hoc sibi magnifice gratum esse, sub specie refectionis matitunalis puerorum attitulata est villa de Luuechenora in dominium abbatiae Abben-
 donensis a rege Eadwardo et regina Eadgitha dona-
 tione perpetua.

Invenimus præterea hanc eandem villam priscis temporibus a quodam Danorum nobilissimo, Novitovi nominato, una cum membris suis, (id est Hachamstede et cæteris,) huic ecclesiæ cum obiret donatam; sed postmodum per adversitates quæ contra ecclesiam oriri solent, a dominio ecclesiæ fuisse ad tempus alienatam, et (ut prædiximus,) succedente tempore iterum recuperatam, immo iterum donatam, et ore regis confirmatam. Cessabit ergo merito omnis objectio prioris et, volente Deo, ultimæ perditionis, cum manifesta sit ratio secundæ reversionis.

De Morte Siwardi Episcopi.

Transactis¹ aliquot reverendus episcopus Siwardus in episcopatu annis, dum languore deprimeretur quorum monitu episcopalem ineptus fuerat dignitatem, eorum quoque ad Abbenoniam gratia regreditur, ibique decedens sepulturæ honorifice commendatur, posteris illic degentibus munificum sui monumentum derelinquens, cum villam Witteham ejus dono hucusque monachi in dominio habuerint, in civitatis Wallingford contermino sitam. Cunctum etiam suæ capellæ paratum, in qua continebantur scrinium sanctarum reliquiarum, evangeliorum duo codices, non granditate sed

Death of
Bishop
Siward.

¹ *Transactis.*] Claud. C. ix. fol. 129.

A.D. 1052. venustate decenter argenti et auri parati, calix laudabilis operis permaximus, pecten eburneus et decorus, alba, super-humerale, stola cum fanone et casula albi coloris, de pallio aurifrixa singula perlucida, pluraque alia, que brevitatis studio preterimus.

De Morte Adelstani Abbatis.

Death of
abbot
Ad-istan.

Obierat¹ anno precedenti domni Siwardi transitus et pie memorie domnus Athelstanus abbas, elemosinarum et pietatis precipuus cultor. Ut enim hujusmodi in eo probaretur efficientia, instante tantæ inedia famis, qua tunc frumenti sextarius solidia v. vendebatur, in nulla circum se posita regione, tam suis quam alienis ab eo stipem queritantibus alimonie, nemo studiosius et copiosius ipso subvenit.

De² Sperhævo Abbate.

Concern-
ing abbot
Sperhævo.

Talibus ergo patribus ad requiem, ut credimus, hinc profectis, rex quendam monachum de ecclesia Sancti Edmundi regis et martyris, aurificis arte peritissimum, nomine Sperthævo. Abendonie abbatem constituit. A quo Stigandus Wentane civitatis episcopus, tunc vero archiepiscopus Cantie curam gerens, (nam inde defuncto gubernatore locus vacuus manebat regimine), uti callidus perceptor, extorsit terram Cyne vocatam, in Gloucestrensi scire sitam, sibi ad tempus determi-

¹ *Chron. Cant. C. ix. fol. 120.*
² *Ibid. C. ix. fol. 120.*

³ *Gloucestrensis.*

natum commendari; ea retributionis tempore sui ^{A.D. 1052.} priori juris mercede aut restitutionis, Eastun,¹ quandam² villam contiguam Leuechenore, ecclesie Abbendonensi perpetua conjungeret donatione; sed eo quæsito jam potito nec commendatum reddidit, nec commendati remunerationem exsolvit.

Siquidem rex Willelmus senior, triumphata Anglia, ipsum Stigandum captioni deditum ad mortem usque in ea detinuit. Spearhauoc autem a rege civitati Londonensi eodem prædictæ pactionis anno³ in episcopatum promotus, dum auri gemmarumque electarum pro corona imperiali cudenda, regis ejusdem assignatione receptam haberet copiam. Hinc et ex episcopii pecunia marsupiorum farsisset plurimum receptacula, clanculo Anglia secedens ultra non apparuit. Hujusmodi exitus Dei vindicta tulere, quorum machinatione suis diminuta est ecclesia augmentis. Secundum itaque prædictam definitionem sub præsentia et testimonio regis Eadwardi sic de manerio deliberatum fuit.

*De Rodulfo Episcopo.*⁴

Inde⁵ Rodulfum quendam longævum abbatis loco ^{Of bishop} ponendum rex transmisit, qui episcopatum apud Nor- ^{Ralph.} weiam gentem diu moderans, et tandem ab hujusmodi fasce privatum se agere malens ad regem ipsum, suum (ut ferebatur,) cognatum, venit; a quo et susceptus est. Ut vero tam Dei quam sui respectu eum monachi reciperent honorificeque tractarent, ut pote sum-

¹ *retributionis Eastun*] retributionis mercede ut restitutionis tempore sui proprii juris Eastun.

² *quandam.*] The passage beginning with the word "tempore"

and ending here is written in B. vi. on an erasure.

³ *anno.*] Namely, A.D. 1050.

⁴ *Episcopo*] Episcopo et Abbate.

⁵ *Inde.*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

A.D. 1052. ma canitie jam maturum, eo discedente,¹ licere eis dedit quem de suis vellent potius successorem eligere. Paretur regi. Reverentie subjectio debita a fratribus viro competenter impenditur. At ipsos regia nequam sefellit in posterum promissio.

De Ordrico Abbate.²

Of abbot
Ordric.

Siquidem³ sene predicto, annis haud duobus integris transactis, obeunte, Ordricus, aetatis mediæ, affabilitatis gratosus homo, monachus Abbenodoneusis ecclesie, ingenti omnium gaudio, faventi rege, abbas ab eis suscipitur. Qui quia a rege non mediocriter diligebatur, ejus edicto plura sanciri ecclesie ad libertatis necessaria impetravit. Quorum lucusque ad formam ceteri post eum successores abbates ipsius abbatis investitura se potiri expetunt.⁴ Que hujusmodi habent modum.

Carta Regis Eadwardi Anglice.

Charter of
Privileges.

Eadward⁵ king gret his bisceopas and his abbotes⁶ and his heorlas,⁷ and thegnas⁸ the on tham scyran syndon the Ordric abbud heafth⁹ land inne; and hic¹⁰ kythe cow that ic habbe geunnon him in to sancta Mariam mynstre, (i.) sake¹¹ and (ii.) scene, (iii.) toll and

¹ *discedente*] discedende.

² *Abbate*] Abbate. Ecclesie hujus.

³ *Siquidem*] Claud. C. ix. fol. 129 b.

⁴ *potiri expetunt*] potiri usualiter cum primo expetunt.

⁵ *Eadward*] Collated with the

duplicate in Claud. C. ix. fol. 129.

⁶ *abbates*] abbodas.

⁷ *heorlas*] corlas.

⁸ *thegnas*] theignas.

⁹ *heafth*] hæl.

¹⁰ *hic*] ic.

¹¹ *sake*] sace.

(iv.) team, and (v.) infangnene the of binnan burgon A.D. 1047. and buton burgon, (vi.) hamsocne, and (vii.) grithbryce, and (viii.) foresteal, ofer his agen lande.

And ic nelle nanum men gethafian thæt him ræng¹ thara thinga of anime the ic him geunnen hæbbe.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutat suos episcopos, et suos abbates, et suos comites et barones, qui in illis vicecomitatibus sunt ubi Ordricus abbas habet terram infra; et ego ostendo vobis quia ego habeo permissum sibi ad sanctæ Mariæ monasterium, (i.) litigium, (ii.) exquisitionem, (iii.) teloneum, et appropriationem, et (v.) infra captum latronem, infra burgum et extra burgum, (vi.) domus assaultum, et (vii.) pacis infractionem, (viii.) obviationem, super suam propriam terram.

Et ego nolo ulli homini permittere ut ei aliqua harum rerum auferat quæ ego sibi concessi habere.

Carta Regis Edwardi de Hundredo de Hornemere.

Eadward² king³ gret Hereman biscop, and Harold eorl, and Godric, and ealle his thegenas on Bearrucseyre, freondlic. Writ respecting the hundred of Hornmere.

And ic cythe, eow thæt Ordric abbud and eal thæt hired on Abbendunes mynstre be minre unne and gife frigelice habban and wealdan Hornmeres hundred

¹ æng] ænig.

² Eadward.]

Collated with the

[duplicate in Claud. C. ix. fol. 130.
³ king] cyninge.

A.D. 1047. on hyre agenre andwealde on ecere worulde, and swa thæt nan seyrgerefe oththe motgerefe thar habban ani soene oththe mot,¹ buton thes abbudes agen hære and unne.

Interpretatio in Latinum.

Eadwardus rex salutat Hermannum episcopum, et Haroldum comitem, et Godricum, et omnes suos barones de Bearesira,² amicabilem.

Et ego ostendo vobis quod Ordricus abbas et omnis congregatio Abendonensis monasterii meo concessu et dono libere habeant et possideant hundredum de Hornemere in sua propria potestate in sempiterna secula, et sic ut nullus vicecomes vel prepositus ibi habeat aliquam appropriationem seu placitum, sine abbatis proprio jussu et concessu.³

De iiii^o Cassatis de Sanford.

Gift of
Sanford.

Regnante ac gubernante omnia visibilia et invisibilia Domino nostro Ihesu Christo.

Ego Eadwardus basileus, totius gentis Angulaxo-
num ceterorumque populorum in circuitu habitantium
gratia Dei gubernator et rector, opere primum arbit-
ror, propter diversas presentis vite per temporum cur-
sum vicissitudines, neum inexorabile⁴ donum indiso-
lubilibus litteris referre. Quia vero ad memoriam

¹ mot, gamot.

² Bearesira, Bearesira.

³ The name of Cassatis, passes
on from hence to the chapter

headed "De Haroldo Comite." See
p. 469, not 1.

⁴ inexorable. Written upon an
erasure in R vi.

illud crebro revoco quod secundum Evangelicæ astipulationes experimentum provulgatum est, "Date et dabitur vobis" [Luc. vi. 38.]; ideo uni meo fidei duce nuncupato vocamine Godwino, iiii. mansas perhenniter tribuo, illic in communi terra ubi vulgus prisca relatione vocitat æt Sandforda; cum omnibus ad se jure pertinentibus, campis, pascuis, pratis, quatenus secure, vita comite, possideat et bene perfruatur; et heredi cuicumque sibi placuerit post se derelinquat, ut ante taxatum est, in æternam possessionem. Maneat autem præfatum rus immune a cunctis mundialibus servitiis, tamen exceptis tribus, expeditione, pontis arcisve constructione.

Si quis autem hujus nostre donationis quid, aut cum antiquo libello, vel cum aliquo falsæ subversionis obstaculo, interrumpere voluerit, sit autem ipse sub Stigii fluminis unda præceps in ima tartara trusus, nisi hic prius ad satisfactionem venire maluerit. Istis terminis prædicta terra circumgirata esse videtur.

Metæ.

This¹ sind tha land gemæra to Sandforda on tham gemannan lande.

Ærest of Stibbuc² were; swa north æfter thære Temese be healfan streame into Sandfordes læce; swa andlang thære læce into Samforda;³ of Sandforda est andlang thære læce up to Ferniges heafdon; of Ferniges heafdon up thurh thone mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdum heama gemære; and swa west andlang gemæres

¹ *Thix.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See also

another copy at p. 471.

² *Stibbuc*] Stubbuc.

³ *Samforda*] Sandforda.

A.D. 1050. into niwanhama genera; and swa andlang gemeres on suthewerde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihite eft on Stybbue were.

Acta est hæc præfata donatio ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi millesimo L.

Testes.

+ Ego Eadwardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

+ Ego Ealsius, Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

+ Ego Stigandus, Wintoniensis ecclesiæ episcopus, testudinem sanctæ Crucis confirmavi.

+ Ego Ulfo, episcopus, subscripsi et conclusi.

+ Ego Hoica, episcopus, consensi.

+ Ego Dudica, episcopus, consignavi.

+ Ego Leofricus, episcopus, confirmavi.

+ Ego Heremannus, episcopus, corroboraui.

+ Ego Ælfwoldus, episcopus, conclusi.

+ Ego Ealdredus, episcopus, consensi.

+ Ego Redbeardus, episcopus, consignavi.

+ Ego Athelweardus, abbas, stabilivi.

+ Ego Sperhafoeus, abbas, quievi.

+ Ego Wilhardus, abbas, confirmavi.

+ Ego Godwine, dux.

+ Ego Leofric, dux.

+ Ego Harold, dux.

+ Ego Sihroth, dux.

+ Ego Raulf, dux.

+ Ego Tosti, minister.

+ Ego Ælstan, minister.

+ Ego Bilhtic, minister.

+ Ego Tofi, minister.

- A.D. 1050.
- + Ego Ælfrwig, præpositus.
 - + Ego Leofwine, minister.
 - + Ego Rodbriht, presbyter.
 - + Ego Godwine, presbyter.
 - + Ego Regnbold, presbyter.
 - + Ego Lyfing, presbyter.
 - + Ego Wilhelm, presbyter.
 - + Ego Brihtric, presbyter.
 - + Ego Kynsige, minister.
 - + Ego Uuihtsi, minister.
 - + Ego Athelric, minister.
 - + Ego Nefetofi, minister.
 - + Ego Ælfueard, minister.
 - + Ego Goduine, præpositus civitatis.

De Morte Godwini Comitis.

Mortuo Godwino comite, successit ei Haroldus filius ejus; cujus suggestione, abbate Ordrico obtinente, rex Anglorum Eadwardus ecclesiæ Abbendonensi Samford trans flumen Tamisie quatuor hidarum concessit et carta sua confirmavit. Quæ ita inscripta est.¹

Curta iiii. Hidarum de Samford.

Cuncta² seculorum patrimonia incertis nepotum hereditatibus relinquuntur, et omnis mundi gloria, adproprium. Gift of Samford.
A.D. 1054.

¹ est.] Claud. C. ix. fol. 130. thus introduces the charter which follows:—

“DE HAROLDO COMITE.

“Rex autem Eadwardus dederat comiti Haroldo terræ portionem quandam trans flumen Tamisie, iiii. hidarum, quæ Sandford vulgo vocitatur; sed postea ejusdem

comitis suggestione, abbate Ordrico obtinente, ecclesiæ Abbendonensi eandem terram concessit. De quo ita cartula inscripta est.

“CARTA IIIII. HIDARUM DE SANDFORD” (as above).

² Cuncta.] Collated with the duplicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 130.

A.D. 1054. pinquante debite mortis termino, ad nihilum redacta fatescit. Hujus regi¹ gratia, terrenis caducarum rerum possessionibus semper mansura supernæ patriæ emolumenta adipiscentes, Domino juvante, lucremur.

Quapropter lubrici potentatus non inmemor ego Eadward, Christo conferente, rex et primicerius Anglorum atque Danorum, ob remuneratione² cœlestis præmii aliquantulam ruris particulam iiii. mansas in communi terra, loco qui celebri ut³ Sandfordian proferitur, ad ecclesiam beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, illo in locello qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris⁴ gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinetu disrumpat.

Si quis ergo alium libellulum falsæ cupiditatis atramento prætitulatum contra istum in palam protulerit, nec sibi nec suæ proficiat avaritia, sed a divino sit in perpetuum perforatus graphiolo, et ipse meo atque meorum interdictu pontificum permaneat anathematizatus, et a Christianorum consortio alienatus, insuper a Corpore et Sanguine Domini sequestratus et in penis infernalibus post obitum miserabiliter damnatus. Et ut præfate telluris rucolæ inviolabile robur libertatis semper obtinere valeant, regali liberati sunt præcepto ab omni seculari jugo, exceptis trium rerum obsequiis, expeditione scilicet populari, viatici fundatione pontis, arcis conditione regalia. Nunc vero dicendum est qualibus videtur terminis prædicta adesse terra circumcincta determinata.

¹ *regi*.
² *recompensationem*.
 Danorum, ob remunerationem.
 The words "atque Danorum" are

struck through with a pen in the transcript in C. ix.

³ *et.*] Omitted.

⁴ *vel inferioris*] inferiorisive.

Metæ.

His¹ sind tha landgemæra to Sandforda on tham A.D. 1054. gemannan lande.

Ærest of Stubbuc were; swa north æfter thære Temese be healfan strene into Sandfordes læce; swa andlang thære lace into Sandforda; of Sandforda east andlang thære lace up to Fernniges heafdon; op² thurh thonne mor east into thære stræt; and swa suth andlang thære stræt into Bealdan hema gemære; and swa west andlang gemæres into niwan hæma gemære; and swa andlang gemæres on suthewearde Hochylle; of Hochylle swa west on gerihte eft on Stubbuc were.

Acta est hæc præfata donatio³ anno ab Incarnatione Domini nostri Jhesu Christi M.LIIII.⁴

Testes.

† Ego⁵ Eadluardus, rex Anglorum, præfatam donationem sub signo sanctæ Crucis indeclinabiliter consensi atque roboravi.

† Ego Eadsius, Dorobornensis ecclesiæ archiepiscopus, ejusdem regis donum sigillo sanctæ Crucis subscripsi.

¹ *Hw.*] Collated with the duplicate copy of the boundaries in Claud. C. ix. fol. 200 b. See above, p. 467.

² *op.*] See p. 467.

³ *hæc præfata donatio*] hæc donatio.

⁴ *M.LIIII.*] After this date the MS. C. ix. fol. 130 b. makes this addition, "his subscribentibus testibus."

⁵ *Ego.*] In C. ix. the names of thirteen of the following witnesses are inserted.

- A.D. 1054.
- + Ego Stigandus, episcopus.
 - + Ego Ulfo, episcopus.
 - + Ego Dudoca, episcopus.
 - + Ego Heremannus, episcopus.
 - + Ego Leofricus, episcopus.
 - + Ego Ealdredus, episcopus.
 - + Ego Rodberdus, episcopus.
 - + Ego Leofsige, abbas.
 - + Ego Ordricus, abbas.
 - + Ego Wulfwardus, abbas.
 - + Ego Ælfwinus, abbas.
 - + Ego Godwine, dux.
 - + Ego Leofric, dux.
 - + Ego Simard, dux.
 - + Ego Harold, dux.
 - + Ego Rauulf, dux.
 - + Ego Tosti, minister.
 - + Ego Ælfstan, minister.
 - + Ego Brihtric, minister.
 - + Ego Tofig, minister.
 - + Ego Kyneueard, prepositus.
 - + Ego Ælfmug, prepositus.
 - + Ego Rodbriht, presbyter.
 - + Ego Regnhold, presbyter.
 - + Ego Godwine, presbyter.
 - + Ego Unilhelm, presbyter.
 - + Ego Kinsige, presbyter.
 - + Ego Brihtric, presbyter.
 - + Ego Leofuine, minister.
 - + Ego Unihtsige, minister.
 - + Ego Nevetofig, minister.
 - + Ego Ælfuurd, minister.
 - + Ego Uulfstan, minister.
 - + Ego Athelric, minister.

Rex Edwardus dedit Leofwartun.

Idem¹ rex sub eodem abbate adjecit in dono viii. A.D. 1050.
 hidas apud flumen Cynete, terræ portionem quæ Leof- ^{Gift of}
 wartun vocatur, quam Athelredus rex Brihtrico ^{Leofwar-}
 nistro suo donaverat. ^{tan.}

Carta Regis Edwardi.

Ego² Eadward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili præsidens animo, ob remunerationem majoris præmii, aliquantulam ruris particulam, viii. mansas, juxta flumen quod Cynete vocatur, illud videlicet rus quod Etherec quidam rusticus habuisse cognoscitur, largiendo libenter concedens perdonabo ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi in loco qui dicitur Abbendun, ad usus ibidem fratrum Deo scriventium libenter concedo; obsecrans et præcipiens in nomine Christi, ut nemo successorum nostrorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donum aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat. Sit autem prædicta tellus, quam ego cum consensu optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ob omni terrenæ servitutis jugo libera; tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit,

¹ *Idem.*] See Claud C. ix. fol. 130.

² *Ego.*] Collated with the du-

plicate copy of the charter in Claud. C. ix. fol. 131.

A.D. 1050. nisi digna satisfactione ante obitum suum reus penituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc donatio anno ab Incarnatione Domini MI..

Testes.

- † Ego Eaduardus, rex Anglorum, consensi et rehoravi.
- † Ego Stigandus, episcopus, confirmavi.
- † Ego Hermannus, episcopus, conclusi.
- † Ego Ulfo, episcopus, consensi.
- † Ego Ordricus, abbas, quievi.
- † Ego Goduine, dux, cum multis aliis, subscripsi.

The erection of the Church of S. Andrew. Per idem tempus presbyter nomine Blacheman pecuniosus, abbatis et monachorum permissu, ecclesiam ob venerationem Apostoli Andree in insula ad australem monasterii locum sita fabricavit; cujus in lateribus dextrorsum et sinistrorsum claustralibus ad monachorum formam habitaculorum, cum domibus edendi, victusque coquendi, quiescendique, et cæteris conversationi virorum necessariis mirifice coaptatis, picturis celaturisque infra et extra ubique locorum delectabile visu subornatis, singulorum tecta plumbi laminis ædificiorum texit. Cui insule, a vocabulo Andree, Andresia insitum est nomen. Tali ibi parata mansione, privatim se monachis ingerendo, tum auri argentique ostentu, tum facundi oris profusione, ad hoc processum sui emolumenti perduxit, ut predictarum terrarum, id est Sandford, Childatum, et Leofwartun, possessor haberetur. Ceterum quod emolumenti de

ædificatis mansionibus in insula sibi provenerit, postea A.D. 1050 dicemus. Interim hujus temporis eventus prosequamur.

Brichuinus,¹ de quo in domni Siuuardi episcopi tractatu intulimus,² terra Lechamstede hucusque absque monachorum permissu potiebatur, agebatque se loquatius, cum Landboc, (id est, telluris descriptæ libellum,) secum haberet. Poterat enim quis illo fiducialius pro qualibet terra disceptare, in cujus manu hujuscemodi scriptura haberetur. Quare abbas primum prudenti satagit argumento, quatinus eadem scriptura sibi restitueretur. Quod postquam factum est per Haroldum comitem, cujus gratia in id abbas utebatur, edicitur ut in consistorio seniorum, ratiociniis de prædicta terra ex diversa illatione disceptantium pensatis, cui rectius in reliquum ipsius terræ proprietates competeret decerneretur. Itaque cum die denominato inde disceptaretur, causidici, quibus illic jus æquum disponere fuerat delegatum, cognito alternarum disputationum vero indicio, abbatis causam decernunt justiore. Unde ipsi et monachis terra libere restituitur. Nec multo post, dedicante hujus loci parochiano episcopo Hermanno, ecclesiam tunc temporis in cæmeterii introitu constructam, inter cætera quæ episcopali officio admitti vel excludi eo habebantur, universos qui ullo modo prædictæ terræ extractum a victualitate monachorum Abendonæ degentium ab illo tempore satagerent, a communitate Christianitatis exclusit et perpetuo perculit anathemate. Videant posteri quid inde cavendum sit.

Of the recovery of Lechamstede.

¹Brichuinus.] Claud. C. ix. | ²intulimus.] See p. 457.
fol. 131.

Carta decem Cassatorum de Lechamstede.

A.D. 959.
Gift of
Lecham-
stede.

In nomine Dei Summi et Altissimi, qui omnia de summo celi apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernans atque moderans, presentisque vite curriculum cotidie temperales possessiones et universe divitiarum facultates nostris humanis obtutibus cernimus deficientes ac decrecentes. Sic mutando fragilitas mortalitatis vite marcescit, et rotunda seculorum volubilitas inanescit, ac in carorum propinquorum amicorumque amissione conquireritur ac defletur.

Quapropter ego Eadwi, Angligenarum rex, ceterarumque gentium in circuitu persistentium, fidei meo ministro, vocitato nomine Eadrico, ob illius amabile obsequium ejusque placabili fidelitate, x. mansas largiendo libenter concedens perdonabo, illic ubi vulgus prisca relatione vocitat Lechamstede. Quatinus ille bene perfuatur ac perpetualiter possideat, dum hujus latentis aevi cursum transeat illaesus, atque vitalis spiritus in corruptibili carne inhereat; et post se cuiuscumque voluerit perhenniter derelinquat, sicuti prodixi.

Sit autem predictum rus liber ab omni nunciabili obstaculo, cum omnibus que rite ad ipsum locum pertinent dinescuntur, tam in magnis quam in modicis rebus, campis, pascuis, pratis, silvis, excepto istius expeditione, pontis arvisve constructione.

Insuper ad augmentum predictae donationis gratia, unam meliam juxta derivatis cursibus aquarum Lamburniam, perpetuali donatione dedi predicto ministro.

I. — Copy with the copy
Cm. C. X. 11. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
P. 1. 1.
I. — Copy with the copy

I. — Omitted.
Cm. C. X. 11. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
I. — Copy with the copy

Hoc tempore cachinnantes nœnias subdolosus hujus **A.D. 938.** seculi dinoscuntur¹ inchoasse, alienum lucrum sibi usurpative cum ambitione iniquitatis vendicare; sed torpentes avaritiæ incessus omnimodo in nomine Sanctæ Trinitatis ab omnibus Christianis interdico, ita ut meum donum corroboratum sit cum signaculo sanctæ Crucis. Etiam si quis alium antiquum librum in propatulo protulerit, nec sibi nec aliis proficeat, sed in sempiterno graphio deleatur, et cum justis non scribatur nec audiatur.

Denique vero si quis, nobis non obtantibus, nostrum hoc donum violari fraudulenter perpetrando consenserit, consideret hinc se die ultima Judicii coram Deo rationem redditurum, atque cum reprobis, quibus dicitur, "Discedite a me, maledicti, in ignem æternum" [Matt. xxv. 41.], pœnis atrocibus se esse passurum, si non antea corporea lamentatione emendaverit.

Hanc igitur cartulam cum terra moriens idem Eadricus ecclesiæ Abbendonensi dereliquit, quam cartulam cum terra abbas Ordricus a prædicto Brithuino extorsit.

Consuetudinis² apud Anglos inter³ erat ut monachi qui vellent pecuniarum patrimoniorumque forent susceptibiles, ipsisque fruenter quomodo placeret dispenserent. Unde et in Abbendoniam duo, Leofricus et Godricus Cild appellati, quorum unus Godricus Speresholt, juxta locum qui vulgo Mons Albi Equi nuncupatur, alter Leofricus Hwitceorce, super flumen Tamisie, maneria sita, patrimoniali jure obtinebant. Quorum unum, id est Speresholt, usque hodie feudo ecclesiæ remansit, aliud vero Uuigodus oppidanorum Uualingafordensium dominus possedit, velle monacho-

Concerning
Speresholt
and Hwit-
ceorce.

¹ *dinoscuntur*] dinoscuntur interdum.

² *Consuetudinis.*] *Cland. C. ix.*
fol. 132.

³ *inter*] tunc.

A.D. 958. rum predietorum hinc et inde de eisdem terris sic se referente. Nec accidisset de una secus quam de altera; si vero secundum morem gentis necdum antea edocto fratre¹ remissius blandiretur, domino Athelstano abbate dominatum loci hujus optinente.

Carta de Spersholt x. Cassatorum.

Charter of Spersholt. A.D. 963. Quæcumque² enim secundum decreta canonum atque ecclesiastica instituta salubri consilio definiantur, quamquam sermo tantum atque³ textu sufficiat, tamen quoniam plerumque nostris temporibus tempestates et turbines secularium rerum etiam portas ecclesie pulsant, ideo opere pretium censuimus, ut cautelam futurorum, ea que definita sunt paginis scripturarum annectere, ne in posterum oblivione tradita ignorentur.

Quapropter ego Eadgar, regali fretus a Domino dignitate, quandam ruris particulam, decem videlicet mansas, in loco qui dicitur Spersholt, et unam mansam cum xii. agrorum quantitate qui sunt in loco qui Bathalacyng dicitur, et etiam unum molendinum ad Hyrdegrave, cum xii. agrorum portione pertinente ad ipsum molendinum, camerario meo vocitato Athelstige in perpetua largitus sum hereditate. Tali autem tenore tradendo concessi, ut possideat usque ad ultimum vite sue, cum omnibus ad se rite pertinentibus, campis, pratis, pascuis, silvis; et post se cuicumque voluerit heredi in perpetuum jus derelinquat. Sit autem predicta terra libera ab omni regali tributa, præter expeditionem et pontis arcisve constructionem.

¹ fratre] ferro.

² Quæcumque.] Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol.

132. See p. 283, where a fuller copy occurs.

³ atque] atque.

Si quis vero cupiditate illectus temptaverit irritam A.D. 963.
facere aut frangere hujus decreti diffinitionem, sciat se
in tremendo examine rationem redditurum.

Scripta est hæc scedula anno ab Incarnatione Do-
mini DCCCCLXIII., his testibus :

- + Ego Eadgar, rex.
- + Ego Dunstan, archiepiscopus.
- + Ego Kinsie, episcopus ; et multis aliis.

Carta¹ de Hwiteyree.

Aurea, ut fertur, quondam secula, haud hominum Charter of
Hwiteyree.
toxicatis infecta nequitiis, sed pura simplicitate, re-
motis simultatibus, ubique vigente, nullis territoriis
usa noscuntur. At nostra ætas, livida mortalium ma-
lignitate fuscata, ac multimodis cladibus obsessa, causa
vitandarum litium, terminis telluris propriæ exoptat
perfrui, quæ tamen justitia emendanda, providentia
gubernanda, temperantia tenenda, fortitudine corrobora-
randa est ; et in hac vita labili summis studiis æterna
mortalibus mercanda est.

Unde ego Athelredus, basileus totius Albionis, Omni-
potentis Dei nutu regente, cuidam ministro meo
mihimet fideliter obsequenti, Leofrico vocamine, quod-
dam ruris amminiculum, scilicet x. cassatos, proprio
jure possidendum largiter tribuo in villa quæ famoso
a ruriculis Hwiteyree dicitur, in provincia Oxnafordensi
sita, juxta ripam fluminis Tamesis ; ut libere voti
compos, vita comite, possideat, et cui heredi libuerit
derelinquat. Sit hæc tellus cum appenditiis suis libera
ab omni secularis servitutis honere, exceptis quæ om-

¹ *Carta.*] Collated with the du- | charter has already been given at
plicate, Claud. C. ix. fol. 132. | greater length and with a few va-
See p. 422, where a copy of this | riations

A.D. 1012. nibus communia sunt, videlicet procinctu, pontis arcivo recuperatione, nostra auctoritate sibi et heredibus per tempora cuncta permansura.

Et si forte quispiam hanc nostram donationem (quod absit.) annullare satagerit, et impie proprio dominio subli maluerit, sciat re reum fore justissimi Judicis Christi examinis, nisi forte ante supremum diem semet naevo hujus piaculi emaculet.

Hoc denique rus cujusdam possessoris, Leofrici onomate, quondam et etiam nostris diebus paterna hereditatis jure fuerat; sed ipse impie vivendo, hoc est rebellando meis militibus in mea expeditione, ac rapinis insuetis et adulteriis, multisque aliis nefariis sceleribus, semetipsum condempnavit, simul et possessiones. Ideoque volumus ut haec cartula, nostra potestate, antiquiora territoria, si inventa fuerint, omnimodis condempnet, ut nil usquam praevaleant contra nostram auctoritatem.

Scripta est haec nostra donatio anno M.XII. post Incarnationem Domini nostri Jhesu Christi, indictione x., mense Julio, his testibus:

Testes.

- + Ego Athelredus, rex.
- + Ego Athelstanus, filius regis.
- + Ego Wlfstanus, archiepiscopus: cum multis aliis.

The course
of the
Thames
diverted.

Monasterium¹ autem Abendonense Tamisiae flumen ex australi parte habet sui praeterfluum, per quod haec illacque deducetur navigium. Verum tempore abbatis Ordrici, ultra ecclesiae arcam, quae illic ab habitantibus

¹ *Monasterium.*] Claud. C. ix. fol. 132.

Bertun dicitur, juxta viculum nomine Adtropam A.D. 1012
 alveus ejusdem amnis porrectus, perinde remigantibus
 difficultatem non minimam præstabat. Nam tellus
 inferius longe quam superius altior subrecta, ipsum
 alveum sæpe aquæ indigum faciebat. Unde Oxene-
 fordensis urbis cives (nam illorum navgium sæpius
 transitum illic habebat,) perorant quatinus per pratua
 ecclesie, quod inferius ad austrum patet, fluvii cursus
 eo tenore dirivetur ut in reliquum ævum exinde de
 unaquaque navi sua, c. allecia cellarario monachorum
 de more persolventur. Quorum votum dum procederet
 ad effectum, ut pacta est, hodie usque sponsio præ-
 dicta exigitur.

Per idem tempus, dum Dominicæ Nativitatis diei A cure
effectd.
 nocturnale sollenniter officium a fratribus celebraretur,
 contractus quidam, coram multis qui aderant, subito
 divinitus est curatus.

Præterea¹ mos illis diebus futurum ad damnun Abuses
respecting
the tenure
of property.
 non parum insoluerat, ut offerente quolibet auri vel
 argenti copiam, trium aut quinque terræ portionem
 hidarum, sive villam integram, diversis abbatiæ locis
 reciperet emptione, quodam subornatu id palliantes,
 quatinus trium vel duorum vita hominum inde possi-
 dendæ protenderetur permissio. Quo ex facto contigit,
 ut Anglorum non longum post principatu ad Nor-
 mannos traducto, loca eadem singula illorum militibus
 dispertirent. Nec de his cuiquam mirandum. Nara
 post nimias Danorum et diuturnas importunitates,
 indulta jam in proximo earum quiete, oblitis ærum-
 nis, quisque ad illicitos ausus prosiliit.

¹ *Præterea.*] Claud. C. ix. fol. 132 b.

De Morte Edwardi Regis.

A.D. 1066. Tot rerum novitatibus per dies regnum fœdantibus, natalitium Christi genituræ instabat. Qua tempestate in præsentia regis optimatumque ejus apud Westmonasterium dedicatio ecclesie, illic ab ipso rege in sancti Apostoli Petri titulo constructæ, celebrata est. Cum ecce in septimane ipsius festo, cunctis gaudis intendendibus, rex morbo corripitur, ac in vigilia Epiphaniarum¹ diem clausit ultimum; cui in regno successit Haroldus comes, filius Goduini comitis.

Death of King Edward.

De Ordrico Abbate.

Abbas² etiam Ordricus postquam domum sibi commissam honorifice gubernasset, et a memoria principum Apostolorum, quo devotionis gratia perrecesserat, ad sua remeasset, diuturna aegritudine decoctus diem sortitur ultimum,³ circa sollemnitatem Sancti Vincentii⁴ martyris [Jan. 22]. Tunc duo subrogati sunt, Haroldus comes scilicet in regem Anglorum; et Ealdredus, hactenus exteriorum præposituram Abbendonise agens, inibi in abbatem monachorum.

Death of abbot Ordric, and succession of Ealdred.

In proximo autem Paschali festo [16 April.], sidus insolitum, quod cometem vocant, unius continuatione

Political events.

¹ *vigilia Epiphaniarum.*] 5 Jan. A.D. 1066.

² *Abbas.*] Claud. C. ix. fol. 153.

³ *ultimus.*] Claud. C. ix. here adds:—"Ealdredus vero, in eodem monasterio præposituræ officio exhibens, abbatem dominatum post

illam adipiscitur. In præsentem autem, . . ." The narrative then proceeds as in the text.

⁴ *circa . . . Vincentii.*] The words "circa sollemnitatem Sancti Vincentii" are added in the margin of C. ix.

septimanae apparuit,¹ quo auspicatum est futurum A.D. 1066. quiddam maximum et inopinatum. Nec fefellit opinio. Nam mense Septembris instante, rex Norvegia, eodem denominatus vocabulo quo rex Angliæ, scilicet Haroldus, Angliam appulit, regnum illic sibi vindicare pro lucro reputans; suffragium ferente fratre nostri regis Haroldi, Tosti comite. Quibus Eboracem ultra urbem rex² Anglorum occurrens, utrumque una³ cum auxiliariis eorum bello extinxit.

Hujus⁴ vix soluto fine victoriæ, ecce conitem Nor-
manniæ Willelmum sibi imminere apud Hastings⁵ bellumque paratum inferre,⁶ ni maturius regno cedat, ex nuntio discit. Rectiorem se eam⁷ illo regnandi in Anglia habere allegans, dum pro consanguinitatis linea rex Eadluardus jam defunctus sibi regnum reliquerit, sub ipsius etiam attestatione et concessu.⁸ Ille nuntium parvipendens, ac suis nimium viribus fidens,⁹ minus provide quam decuerat aggressus comitem, sensit superiorem quem insulso ausu rebatur inferiorem, itaque in bello corruens, tam ipse quam cuncti ejus socii secum interiere.¹⁰

Arrival of William the Conqueror.

[Willelmus¹¹ vero Angliæ diadema obtinuit. Cui dum quidam subjectionis fidelitatem sponderent, nonnulli exteris sibi sedes per alia regna consulti rati

Of abbot Ealdfred.

¹ *apparuit*] apparuit mense Septembris (the intermediate words being omitted).

² *Eboracem rex*] Eboracem ultra rex.

³ *una.*] Omitted.

Hujus] Cujus.

⁵ *Hastings.*] In B. vi. this word is written upon an erasure.

inferre] inferre, ex nuntio.

⁷ *eam.*] So the MS., probably "causam."

⁸ *Rectiorem concessu.*] This sentence does not occur in C. ix.

⁹ *Ille fidens.*] Ille nimium suis viribus fidens.

¹⁰ *superiorem interiere*] superiorem. Itaque bello devictus, tam ipse quam cuncti ejus socii interiere.

¹¹ *Willelmus.*] The passage which here begins, and ends with the words "depredari debeat," at p. 487, is introduced into the text from Claud. C. ix. fol. 133.

A.D. 1066. petere sese subducerent, abbas Ealdredus, primorum sese sententia dedens, regi fidelitatis sacramenta persolvit. At in posteriorum numero cum multi diverterent, tum et premissi regis mater, secum in comite suo, una cum plurimis aliis, presbyterum Blachemanum habens, Agliam deseruit. Is presbyter, sicut in chronicis¹ Ordrici abbatis meminimus, ecclesie homo effectus, de ea tenuerat Sandford, Cildestun, et Leawardestun. Verum ipso, ut dixi, ab Anglia discedente, quaecumque illius fuerant in manum regis, ut puta profugi, redacta sunt. Quare abbas magno cum labore predictarum terrarum apud regem obtinuit restitutionem.

Concern-
ing Kinges-
tun and
Fifhide.

Ut de his terris ipse abbas explicaverat, in ceteris quoque quae tum ab ecclesie dominio alienum in jus transierunt forte explicasset, si non ad infortunium suum et ecclesie regis² incurrisset indignationem. De quo post edocebimus. Nam quidam dives, Turkillus nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consulta, de se cum sua terra quae Kingestun dicitur, ecclesie Abendonensi et abbati Ordrico homagium fecit; licitum quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere erat, quatinus predictae villae dominatio sub hujus ecclesie perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubuisset, terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesie in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra quae Fifhide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur; quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam

¹ *chronicis*.] See p. 457.

| ² *regis*] regis. MS.

incurreret. Itaque ipso cum prædicto viro pariter in **A.D. 1066.** bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit.

Nec tantum de foris per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium pervenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem pretiosiora sibi deferri mandavit. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electioribus transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornatiora requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbere metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabili opere redimitis.

The church at Abingdon plundered of its ornaments.

De Captione Aldredi Abbatis.

Interim cœperunt multa in regno Anglico machinari molimina, satagentibus id iis quibus transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessarium, quanquam hætenus sibi insolitum. Horum pars silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, piratarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare; pars gentem Danorum, ut Angliam appetant, illicere. Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tantum agere, ignibus quædam absumere, quosdam captioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem agere, nec regnum devincere valentes, infecto negotio ad propria remearunt.

Concerning abbot Aldred.

Talibus temptatis, cum diversi ordinis et dignitatis viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt

Political incidents which occurred at this period.

A.D. 1066. inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad suae mortis degens diem obivit. Sed et homines abbatiae Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi debuerant, animo et consultu mutati, armati, quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum contenderunt. Circumventi in itinere captique incarcerationantur, et satis misere affliguntur. In illorum etiam dominum, id est, abbatem Ealdredum, qui et Brichwinus dictus est, (binomius enim erat,) regis inimicitia est perlata, adeo ut absque dilatione, ejus praeccepto, apud castellum Walingafordense in captione poneretur. Aliquanto autem post tempore a predicto loco eductus, in manu Wintoniensis episcopi Walchelini servandus committitur, apud quem mansit quoad vixit.

Unhappy
state of
England.

Ea tempestate, recenter commutati status regni causa, cum plurimorum plurimae in monasterio Abbendonensi recule repositae essent, ne domi direptoribus raptum tutore caritatis irent, delatorum illatione aulicis officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, admittitur. Supra hoc et quae infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, auri argentique, vestium, librorum, vasorumque diversi generis copia, usibus ecclesiarum honorique computata, multa indiscrete distracta sunt. Nullius sacerorum liminum prospectus reverentia, nulla fratrum desolatorum compassio. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastatio. Itaque temporis illius rerum abbatiae amissarum vel insinuatio vel computatio, non facile dictu. Quarum executioni Frogerus tunc Berchesire vicecomes praecipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea Dei vindicta coercuit, ut et jus quo efferebatur tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseriis patulum praebens formam sequacibus, quia locus tutulus

cœli Reginae deditus, tum et sanctorum qui et funda- A.D. 1066.
runt et incoluerunt virorum memoria consecratus, re-
vereri potius quam deprædari debeat.]¹

Hucusque² de terris et possessionibus quas antiqui reges et reginae, insimul et homines eorum, tam tempore Anglorum quam Danorum, in puram et perpetuam elemosinam Deo et Beatæ Mariæ, et huic domui Abbdoniae, monachisque ibidem in perpetuum Deo servientibus dederant et cartis suis firmiter confirmaverant, Deo juvante, quoad melius potuimus, in his duobus libris præcedentibus annotavimus. Cæterum vero singulas cartas singulorum regum successive regnantium, necnon et omnium aliorum beneficia sua huic domui conferentium, locis competentibus studioso posuimus. Verum quod si quis mortalium de supradictis terris et possessionibus miretur, nunc datis, nunc ablatiis, at nunc possessis, iterum recuperatis, legat libros in ordine, nec quicquam ibi inveniet contrarium quod animum suum juste debeat ducere in ambiguum.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS.

¹ *debeat.*] Here ends the passage copied from Claud. C. ix., which is followed by this colophon:—

“ *Explicit liber primus terrarum hujus ecclesie Abbdonensis, con-*

tinens in se annos cccc.xiiii., a Cœdwalla rege usque ad Willelmum regem.”

² *Hucusque.*] Claud. B. vi. fol. 118 b.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

A.D. 1052. Item,¹ idem rex sub eodem abbate v. hidarum portionem terre apud Childatun concessit huic ecclesie, quam portionem Adelredus rex, pater hujus Edwardi regis, Beorhtwaldo episcopo Wiltoniensi donaverat.

Carta Regis Edwardi de Childatun.

Charter of Childatun. Confirmat² nos sacre auctoritatis Scriptura, dicens, "Nudus egressus sum ex utero matris mee, et nudus revertar illuc;" et iterum, "Nihil intulimus in hunc mundum, verum nec ab eo auferre quid poterimus" [Job, i. 21].

Quapropter lubrici potentatus non inmemor, ego, Edward, Christo conferente, rex et primicerius totius Albionis, regni fastigium humili prasidens animo, ob remunerationem majoris premii, aliquantulam ruris particulam v. comparatam cassatis, cui vocabulum certa astipulatione Childatun profertur, ad ecclesiam Beatæ Mariæ genetricis Dei ac Domini nostri Jhesu Christi, in loco qui dicitur Abbandun, ad usus ibidem fratrum Deo servientium, libenter concedo; obsecrans et precipiens in nomine Christi, ut nemo successorum meorum, superioris vel inferioris gradus, hoc nostræ devotionis donam aliquo temeritatis aliquatenus instinctu dirumpat.

¹ *Item* } It will be observed that the narrative here returns to the history of the times of Edward the Confessor.

² *Confirmat* } Collated with the duplicate in Claud. C. ix. fol. 30. This charter has already occurred at p. 455.

Sit autem prædicta terra, quam ego cum consensu **A.D. 1052.** optimatum meorum præfato largitus sum cœnobio, ab omni terrenæ servitutis jugo libera, tribus his exceptis, rata videlicet expeditione, pontis arcisve restauratione.

Si quis autem larvarico instinctus spiritu, hoc donum violare immutareve præsumptuosus temptaverit, nisi digna satisfactione ante obitum suum reus pœnituerit, æternis baratri prostratus incendiis cum Juda Christi proditore æternaliter lugubris puniatur.

Acta est hæc præfata donatio anno ab Incarnatione Domini **M.LII.** his testibus quorum nomina in superiori carta nominantur.

Pertactatis itaque in duobus supradictis voluminibus sufficienter, pro viribus nostris, pariter et modulo scientiæ nostræ, beneficiis ab antiquis regibus Anglorum, insimul et eorum hominibus, huic sacratissimæ domui illatis, et eorundem cartis firmiter confirmatis, nunc superest ut post adventum Normannorum in Angliam singulorum regum in ordine succedentium libertates insimul et beneficia huic sacratissimæ domui Abendonæ gratis data et gratanter accepta, præsentibus et futuris hæc eadem scire desiderantibus, quoad succinctius poterimus, Deo juvante, innotescere procuramus.

De Morte Eduurdi Regis.

Igitur Edwardo rege Anglorum anno **M.LXV.** Domini-
nicæ Incarnationis ad cœlestia translato, successoreque **Death of King Edward the Confessor. A.D. 1066.**
ejus Haroldo pridie idus Octobris [Oct. 14.] a Will-
elmo Normannorum duce bello prostrato, Willelmus
dux Normanniæ ab Aldredo Eboracensi archiepiscopo,
die natalis Domini, in Westmonasterio coronatus est
honorifice; prius tamen, ut ipse archiepiscopus ab eo
exigebat, ante altare Sancti Petri coram clero et populo

AD. 1066. jurejurando promittens se velle sanctas Dei ecclesias ac rectores illarum defendere, necnon cunctum populum sibi subjectum juste ac regali providentia regere, totam legem statuere et tenere, rapinas injustaque judicia penitus interdicere.

Oppres-
sions exer-
cised by
William.

Hæc omnia Deo vovit, sed nihil horum tenuit. Nam episcopos omnes Angliæ, præter Aldredum archiepiscopum Eboracensem et Wlstanum episcopum Wigornensem, deposuit; abbates etiam omnes, quos nulla evidenti causa nec concilia nec leges seculi damnabant, suis honoribus privavit. Anglorum pæne omnes nobiles, pecuniarum contractum sibi assumentes, exiers ad regna convolarunt; quorum mox terre in regium proscriptæ sunt fiscum. Eorum unus, Blachemannus presbyter, de quo in Ordrici abbatis chronicis¹ retulimus, cognito imperii permutatu, impatiens moris Angliæ digreditur. At abbas Ealdredus dominum noviter regno potitum hinc recogniturus, de præfato presbytero quid evenerit quidve de ecclesia tenuerit illinc insinaturus, curiam regis adiit, a quo et benigne suscipitur. Cæterum de presbyteri negotio in tantum explicavit ut, præter insule Andresie portionem, reliqua juri ecclesiæ promitterentur. Is enim locus regio proprie receptui ad tempora abbatis Faritii perduravit. His ita peractis, suarum securus rerum abbas domi resedit.

Concerning
Kingestun
and
Fifhild.

Ut de his terris ipse abbas explicaverat, in cæteris quoque que tum ab ecclesiæ dominio alienum in jus transierunt forte explicasset, si non ad infortunium suum et ecclesiæ regis² incurrisset indignationem. De quo post edocebimus. Nam quidam dives, Turkillus nomine, sub Haroldi comitis testimonio et consulta, de se cum sua terra que Kingestun dicitur, ecclesiæ Abbendonensi et abbati Ordrico homagium fecit; licitum quippe libero cuique, illo in tempore, sic agere

¹ chronicis.] See p. 487.

| ² regis.] regis. MS.

erat, quatinus predictæ villæ dominatio sub hujus A. D. 1066. ecclesiæ perpetuo jure penderet. Hic cum in bello memorato occubisset terram, cujus dominationis investituram multo ante tempore quam bellum foret ecclesia in manus habebat, Henricus de Ferrariis sibi usurpavit, abbate invalido obstare. Similiter et de terra que Fifhide dicitur actum est. Nam Godricus quidam vicecomes eo tenore ab ecclesia eandem terram tenendam acceperat, ut trium hominum vita hereditario jure ipsa possideretur: quicquid tamen offensionis possessoribus forte accideret, ecclesia inde jacturam nullam incurreret. Itaque ipso cum predicto viro pariter in bello occiso, idem Henricus de Ferrariis hanc villam cum altera suæ ditioni adjecit.

Nec tantum deforis per hos dies hujusmodi incommoda, sed et de ornamentis ecclesiæ dispendia infra ipsum sanctuarium provenerunt. Siquidem reginæ imperio eorundem pretiosiora sibi deferri mandavit. The church at Abingdon plundered of its ornaments. Quid facto opus esset in his, abbate cum fratribus consulentibus, reginæ de electoribus¹ transmittere ornamentis deliberant. Quæ ut sibi exhibita sunt respuit, ac ornata requirit. Illi, quibus undique peregrinus incumbabat metus novorum principum, quod cautius servare debuerant, pro voto imperantis dominæ ad medium deferunt; id est casulam aurifrixo per totum mirifice consutam, cum cappa choreali valde optima, alba quoque cum stola, et textu Evangeliorum, singulis auro gemmisque laudabi[li] opere redimitis.

De Molendino de Cudesdun.

Apud villam Cuthesdunam, terris episcopo Lincolniensi pertinentibus conterminam, orta pro exclusa Of the dispute concerning Cudesdun. cujusdam molendini ipsi Cuthesdunæ adjacenti con-

¹ *electoribus.*] So MS., read "electioribus." See p. 485.

De Captione Aldreli Abbatis.

Hinc non multo post coeperunt multa in regno An-^{A.D. 1066.}
glico machinari molimina, satagentibus id his quibus ^{Of abbot}
transmarinorum dominatum ferre nunc erat necessa-^{Aldred.}
rium, quamquam hactenus sibi insolitum. Horum pars
silvarum, quidam in locis insularum sese abdere, pira-
tarum more raptim vivere, quosque obvios obtruncare;
pars gentem Danorum ut Angliam appetant illicere, si
venerint regnum posse adipisci, invalida manu obstante.
Illi Angliam pro voto dum advenissent, prædam tan-
tum agere, ignibus quædam absumere, quosdam cap-
tioni submittere. Cæterum nec armis cominus rem
agere, nec regnum, quod autumatam leve, devincere
duxerant, vendicare valentes, infecto negotio ad propria
maximo suorum detrimento vix remearunt.

Talibus temtatis, cum diversi ordinis et dignitatis ^{Political}
viri se commiscuissent, tum episcopus Dunelmensis ^{incidents.}
quoque, Ægelwinus nomine, inter eos qui capti sunt
inventus et Abbendoniam missus, in captione ibi ad
sue mortis degens diem obiit. Sed et homines abbatiæ
Abbendonensis, dum regis parti favere Willelmi (utpote
cui jam fides ubique regionum Angliæ servari jurata
fuerat,) debuerant, animo et consultu mutati, armati,
quo hostes regis ipsius consistere acceperant, gressum
contenderunt. Circumventi in itinere captique incar-
cerantur, et satis misere affliguntur. Quo infortunii
casu Ealdredus, qui et Brithwinus, abbas (binomius
enim erat,) pastoralis non multo post potestate nuda-
tus, Wincestrem ad urbem dirigi jubetur, ibique cus-
todie quamdiu vitales carpsit auras mancipatur.

Ea tempestate, recenter commutati status regni ^{Unhappy}
causa, cum plurimorum plurimæ in monasterio Abben-^{state of}
donensi recule repositæ essent, ne domi direptoribus ^{England.}
raptum tutore carituræ irent, delatorum illatione au-

A. D. 1066, licet officialibus id intimatum ac proinde illuc transmissum, et quicquid hujusmodi reperitur, alimitur. Super hæc et quæ infra septa monachorum pretiosiora inveniri poterant, etiam usibus ecclesiæ honorique computata, multa indiscrete distractata sunt. Extra per villas, posthabito cujuslibet respectu, passim impensa vastatio. Itaque temporis illius rerum abbatiæ amissarum vel insinuatæ vel computatiæ, non facile dictu. Quarum executioni Frogerus tunc Berkesine vicecomes præcipuus efferebatur. Sed ejusdem illo potentis hominis immoderatum super homines depressos progressum Moderantis universa postea vindicta coeruit, ut et jus quo offerebatur¹ tyrannicum regia sibi justitia auferretur, et in despectum omnium inopia et stoliditate quoad vixit verteretur; suis in his miseris patulam præbeus formam sequacibus, quia locus tutelæ cœli Regine deditus, tum et sanctorum qui et fundarunt et incoluerunt virorum memoria consecratus, revereri potius quam depredari debeat.

Ut vero prælibatum est, domno Eldredo abbate in captione detento, Willelmi regis jussu ipsius abbatis loco Athellelmus præficiendus dirigitur, monachus quidem ex monasterio Gemeticensi, quod est in Normannia situm, de quo et litteras primatibus regni Andie hujusmodi transmisit.

¹ *offerebatur*. See MS., but we should read "offerebatur." See the corresponding passage in p. 486.

LONDON:

Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODS,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.

[REDACTED]
3 2044 012 773 511

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

Non-receipt of overdue notices does not exempt the borrower from overdue fines.

**Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 617-495-2413**

WIDENER
CANCELED
2 6 2003
WIDENER
003

**Please handle with care.
Thank you for helping to preserve
library collections at Harvard.**

HARVARD COLLEGE
OVERDUE
2012 NK
LIBRARY

